

**Univerzita Karlova, Filozofická fakulta
Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou**

Historické vědy – pravěká a raně středověká archeologie

Disertační práce

**Hmotná kultura Pražského hradu raného novověku ve světle
archeologických nálezů**
(Text)

—

**The material culture of Prague Castle in the Early Modern period
in light of archaeological finds**
(Text)

Gabriela Blažková

školitel: Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.

rok podání: 2011

Prohlašuji, že jsem disertační práci napsala samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 28. února 2011

Mgr. Gabriela Blažková

OBSAH

Úvod	5
1. Postmedievální archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	
1.1. Vymezení pojmů raně novověká archeologie a raně novověká keramika	6–8
1.2. Minulost a současnost.....	9–15
2. Pražský hrad v raném novověku	
2.1. Život na Pražském hradě od konce 15. až do první poloviny 17. století	
2.1.1. Stavební vývoj Pražského hradu v raném novověku.....	16–30
2.1.2. Sociální složení obyvatel Pražského hradu v raném novověku.....	31–37
2.2. Soudobá vyobrazení Pražského hradu.....	38–52
2.3. Historická plánová dokumentace a její rekonstrukce.....	53–58
3. Analýza nálezových souborů	
3.1. Nálezové okolnosti a metoda archeologického výzkumu	59–62
3.2. Nálezové prostředí.....	63–67
3.3. Metoda zpracování nálezových souborů	
3.3.1. Formy deskripce raně novověké keramiky.....	68–75
3.3.2. Definice zvoleného způsobu deskripce keramických souborů.....	76–104
3.3.3. Morfologické členění keramických souborů.....	105–114
3.4. Struktura popisu nálezových souborů.....	115–116
3.5. Sedm odpadních jímek a jeden odpadní zásyp	
3.5.1. Dvě odpadní jímky (1680 a R) v prostoru Středního křídla.....	117–177
3.5.2. Odpadní jímka S na severozápadním rohu III. nádvoří a Vikářské ulice.....	178–218
3.5.3. Odpadní jímka ve sklepě domu ve Vikářské ulici čp. 37/IV	219–254
3.5.4. Odpadní jímka v domě čp. 34/IV v severní frontě domů na Jiřském náměstí.....	255–274
3.5.5. Odpadní zásyp z prostoru Nového schodiště u archivu v Jižní křídle.....	275–296
3.5.6. Dvě odpadní jímky (B a C) u Starého proboštství čp. 48.....	297–386
4. Keramika jako zdroj historických informací	
4.1. Obecná charakteristika keramiky.....	387–391
4.2. Datace raně novověké keramiky na Pražském hradě	
4.2.1. Morfologické proměny	392–413
4.2.2. Technologické poznatky.....	414–424
4.2.3. Výzdoba.....	425–436
4.3. Importy v nálezových souborech z Pražského hradu	
4.3.1. Obchod s hrnčířskými výrobky v Praze v 16. a první polovině 17. století ...	437–439
4.3.2. Česká mimopražská produkce v nálezech z Pražského hradu.....	439–441
4.3.3. Zahraniční produkce v nálezech z Pražského hradu.....	442–444
Závěr (příspěvek archeologie k poznání podoby života v raném novověku na Pražském hradě)	445–448

Seznam pramenů a literatury

Resume

Přílohy

Katalog nálezů (II., III. díl)

CONTENTS

Introduction	5
1. Post-medieval archaeology in Bohemia, Moravia and Silesia	
1.1. A definition of Early Modern period archaeology and Early Modern period pottery terms	6–8
1.2. Past and Present.....	9–15
2. Prague Castle in the Early Modern period	
2.1. Life at Prague Castle from the End of the 15th Century to the First Half of the 17th Century	
2.1.1. The building history of Prague Castle in the Early Modern period	16–30
2.1.2. The social composition of Prague Castle residents	31–37
2.2. Historical Images of Prague Castle	38–52
2.3. Historical Plan Documentation and Its Reconstruction.....	53–58
3. An analysis of find assemblages	
3.1. Find contexts and the method of archaeological excavations	59–62
3.2. The find environment and characteristics of the analysed cesspits	63–67
3.3. The method of processing find assemblages	
3.3.1. Descriptive forms of Early Modern period pottery	68–75
3.3.2. A definition of the chosen method for describing pottery assemblages	76–104
3.3.3. The morphological composition of pottery assemblages	105–114
3.4. The structure of the description of find assemblages	115–116
3.5. Seven pits and a waste fill	
3.5.1. Two pits (R and 1680) in the area of the Central Wing	117–177
3.5.2. The cesspit S in the northwest corner of the 3rd courtyard and Vikářská St.	178–218
3.5.3. The pit at no. 37/IV Vikářská St	219–254
3.5.4. The cesspit at house no. 34 in the northern face of houses on Jiřské náměstí.	255–274
3.5.5. The waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase by the archive	275–296
3.5.6. Two cesspits (B and C) by the Old Provost's House no. 48.	297–386
4. Pottery as a source of historical information	
4.1. General pottery characteristics	387–391
4.2. The dating of Early Modern period pottery from Prague Castle	
4.2.1. Morphological transformations of Early Modern period pottery from Prague Castle	392–413
4.2.2. Technological information	414–424
4.2.3. Decoration	425–436
4.3. Imports in the find assemblages from Prague Castle	
4.3.1. The trade with pottery goods in Prague in the 16th century and the first half of the 17th century	437–439
4.3.2. Pottery from workshops outside of Prague in finds at Prague Castle	439–441
4.3.3. Foreign pottery in finds at Prague Castle.....	442–444
Conclusion (An archaeological contribution to an understanding of life at Prague Castle in the Early Modern period).....	445–448

Archive sources and literature

Summary

Supplements

Catalogue of finds (part II, III)

Úvod

Systematický a nepřetržitý archeologický výzkum Pražského hradu byl zahájen v roce 1925. Během těchto 86 let se podařilo nashromáždit nepřehledné množství nálezů hmotné kultury všeho druhu. Samostatnou kapitolu mezi nimi tvoří raně novověké objekty a předměty. Soustavnost jejich zkoumání a rozsah sbírek hmotné kultury nemá na jiné lokalitě v českém prostředí obdoby. O existenci těchto nálezových souborů je přinejmenším v pražské archeologické obci obecné povědomí, ale doposud byly publikovány jen jednotlivosti. Na základě zkušenosti s raně novověkým archeologickým materiálem, se kterým jsem pracovala v rámci diplomové práce, jsem se rozhodla v tomto tématu pokračovat a podrobně se zabývat dalšími raně novověkými nálezovými soubory z Pražského hradu. Hlavním cílem mého snažení bylo pomocí detailní analýzy osmi nálezových celků vytvořit základní přehled raně novověkých keramických tvarů, které se v dané době užívaly na Pražském hradě.

Na tomto místě bych ráda upřímně poděkovala všem, kteří mi v době vzniku této studie ochotně pomáhali. V první řadě patří můj dík Archeologickému ústavu AV ČR Praha, v.v.i., pracovišti Pražský hrad za poskytnutí nálezových souborů, terénní dokumentace a především za neomezenou možnost práce s nimi. Dále můj dík patří Janovi Klápště za vedení doktorandské práce. Stejnou měrou bych chtěla poděkovat především dlouholetému vedoucímu archeologického výzkumu na Pražském hradě Janovi Frolíkovi a kolegyni Kateřině Tomkové za neutuchající ochotu k diskusi nad otázkami a problémy, vznikajícími při všech dílčích etapách zpracování. Neméně důležitým přínosem pro mě pak byly četné inspirativní rozhovory s dalšími členy kolektivu pracovníků archeologického oddělení na Pražském hradě. Za cenné odborné rady a připomínky děkuji především Ivě Herichové, Janě Maříkové-Kubkové a Miloslavě Houskové. Nemenší dík také patří Vandě Pincové, jejíž rukou vznikla veškerá kresebná dokumentace nálezů hmotné kultury, a Ladě Šlesingerové za ochotu, s jakou se chopila jazykové korektury.

Na závěr bych chtěla poděkovat celé své rodině, především pak mému manželovi za bezmeznou trpělivost. Poděkování patří také mým rodičům a především babičce Ludmile Blažkové, bez jejichž pomoci s hlídáním našich dětí by tato práce nikdy nevznikla.

1. Postmedievální archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku

1.1. Vymezení pojmů raně novověká archeologie a raně novověká keramika

První a dodnes užívané vymezení postmedievální, tj. novověké, archeologie v Čechách předložili Z. Smetánka a J. Žegklitz (*Smetánka – Žegklitz 1989*, 728; *tíž 1990*, 7). Postmedievální archeologii definovali jako období od přelomu 15. a 16. až do konce 18. století. Období po roce 1800 pak nazvali archeologií industriální, neboť postihuje období průmyslového věku (*Smetánka – Žegklitz 1989*, 729). S postupem doby se však začalo ukazovat, že v případě takto široce vymezené postmedievální archeologie je nezbytné detailnější členění, a tak pro starší fázi tohoto období vykryštovalo označení raně novověká archeologie. Do dnešních dnů nebyla předložena žádná teoretická studie, která by raně novověké období z hlediska archeologie jednoznačně definovala. Obecně lze říci, že se jedná o období dozívání pozdně středověkých tradic a nástupu novověkých inovací. Z historického hlediska se v českém a moravském prostředí jedná o dobu renesance. Časové vymezení zahrnuje období od konce 15. až do poloviny 17. století¹. Raně novověká archeologie tak vygenerovala i pojem raně novověká keramika.

raný novověk	early modern age	15./16. století–1650
novověk	pre-modern age	1650–1790/1800
industriální období	industrial age	1800–1900

Tab. 1: Chronologické členění novověkého období.

Tab. 1: Chronological structuring Modern period.

Analýzy a interpretace raně novověké keramiky jsou ovlivněny dvěma důležitými faktory. Prvním je obecně přijímaná skutečnost, že nálezy hmotné kultury datované nejpozději do konce 15. století jsou jednoznačnou výsadou archeologie, zatímco předměty, které se staly součástí muzejních sbírek nejen díky archeologickým výzkumům, ale i na základě sbírkové činnosti, přivádí na scénu etnografii. Druhým nezanedbatelným činitelem jsou pak dějiny umění se svými přístupy a metodami. Jednoduše řečeno na poli raně novověké

¹ Období novověku rozděluje do dvou etap i historické bádání, které pro období 1500–1650 užívá právě označení raný novověk a pro období 1650–1790/1800 novověk (*Petráň a kol. 1995*, 31). Začátek raného novověku se pak přibližně kryje s nástupem renesance (*Bůžek – Král – Vybíral 2007*, 44). Na Slovensku je počátek raně novověkého období kladen do první poloviny 16. století (*Hoššo 2004*, 569). Období mezi lety 1550–1750 pak jako přechodné označil V. Scheufler (*Scheufler 1979*, 203).

kultury se pohybujeme v oblasti, kde se kromě věd historických setkává archeologie, etnografie a dějiny umění. Rozdílné pohledy jsou bezesporu podmíněny úrovní poznání problému daného oboru v té které době. Tyto rozdíly jsou zčásti způsobeny i úhlem pohledu, s nímž je spojeno užití odlišných hodnotících kritérií. Pohled archeologa využívá spíše kritéria časového, spojeného s hodnocením materiálovým, typologickým, morfologickým apod., zatímco etnograf se soustředí především na kritéria etnická a sociální, resp. sociálně-ekonomická. Obecně hodnoceno, raně novověké nálezy byly donedávna pro archeologii příliš mladé, zatímco pro etnografii a dějiny umění příliš staré. Toto hraniční období pak s sebou nese nešvar v podobě nesystémového přejímání terminologie z obou zmíněných oborů do archeologie, ke kterému dochází spíše nahodile podle toho, jakou literaturu měl konkrétní archeolog k dispozici. V důsledku nerovnoměrného vývoje keramiky z pohledu geografického sehrává pochopitelně významnou úlohu i hledisko regionalizace.

Za nejstarší studie, které se zabývají raně novověkou keramikou, jsou považovány práce Černohorského (*Černohorský 1928a; týž 1928b; týž 1935*) a Landsfelda (*Landsfeld 1950; týž 1953*), kteří se věnovali lidovému hrnčířství. Na ně navázaly četné studie V. Scheuflera (*Scheufler 1969; týž 1972; týž 1982*), který se jako první pokusil stanovit hranici mezi sférou zájmu archeologie a etnografie. Pojem raně novověká keramika však nepoužíval. Období mezi polovinou 16. až polovinou 17. století chápal jako dobu přechodu mezi keramikou (resp. hrnčinou) středověkou a lidovou (*Scheufler 1972, 13*), resp. lidovou a slohovou – nelidovou (*Scheufler 1982, 60*). Podobný přístup – pouze s dolní hranicí nástupu lidové keramiky o půlstoletí dříve – zaznamenáváme i ve zhruba stejně staré syntéze V. Nekudy a K. Reichertové (*Nekuda – Reichertová 1968, 6*).

V archeologických studiích jsou dodnes nejvyužívanějšími práce J. Pajera, které vznikly na základě strážnického keramického materiálu (*Pajer 1982; týž 1983*). Středověké tradice a nástup novověkých forem, projevující se typologickými a morfologickými změnami keramického inventáře, stanovil do doby po polovině 16. století. O plném rozvinutí novověkých forem lze podle Pajera mluvit až v období posledních dvou až třech desetiletí 16. století. Po roce 1600 pak nastupuje první vývojová fáze keramiky lidové (*Pajer 1983, 6, 150*). 16. století označuje za mezník předchozího vývoje a nezbytnou základnu pro vývoj další (*Pajer 1990, 23*).

Pojem raně novověká keramika se neobjevuje ve stati Z. Smetánky a J. Žegklitze (*Smetánka – Žegklitz 1990, 7*). Oba badatelé se na přelomu 80. a 90. let na první mezinárodní konferenci věnované postmedievální archeologii konané v Čechách pokusili stanovit cíle bádání a vyslovit základní odborné otázky. Současně se věnovali rozboru metodologického

zázemí archeologie novověku a jejím vztahům k příbuzným vědám. Vzhledem k tehdejšímu stavu bádání chronologicky vymezili jednu kategorii, a to archeologii novověku jako období od přelomu 15. a 16. až do konce 18. století.

K rozdělení tohoto tři století dlouhého období došlo v průběhu 90. let minulého století a na počátku století 21., kdy s nárůstem zpracovaných souborů hmotné kultury se zcela přirozeně začalo vydělovat období od přelomu 15. a 16. až do poloviny 17. století a toto období se začalo označovat jako raný novověk. Za jakýsi umělý mezník konce raného novověku považuje rok 1650 i bádání historické (*Petráň a kol. 1995, 31*). Tato horní hranice byla stanovena na základě obecných společenských změn, kterými prošla tehdejší společnost v podobě nástupu baroka. Přestože se jedná o stavební sloh, je patrná změna vkusu obyvatel i na předmětech hmotné kultury v podobě barokizace keramických a skleněných tvarů a způsobu výzdoby. Druhou příčinou vydělení raně novověkého a novověkého období je nástup nových výrobních surovin v keramickém sortimentu jako jsou bělnina a porcelán, které se objevují od 18. století.

Na základě výhradně pražského keramického materiálu nejnověji stanovil období přechodu mezi pozdně středověkou a raně novověkou keramikou od přelomu 15. a 16. století až do poloviny 16. století P. Vařeka (*Vařeka 2002, 246; týž 2009, 160*). I přes stále značně neuspokojivý stav poznání po-středověké keramické produkce je dnes tato dolní časová hranice bez větších kontroverzí přijímána archeology jak v Čechách (např. *Dohnal – Vařeka 2002; Krajíc 2007a; Musil 2009*), tak na Moravě (např. *Himmelová – Procházka 1990; Pajer 2001a; Jordánková – Sedláčková 2005; Goš – Halama 2009*). Horní časová hranice raně novověkého období pro archeologii zatím nebyla v žádném teoretickém textu jednoznačně definována. Nejčastěji se setkáváme se stavem, kdy jsou prezentovány nejmladší složky nálezových souborů s označením jako novověké nálezy. Pro účely hodnocení raně novověké keramiky v Praze jsme s J. Žegklitzem zvolili horní hranici přibližně v polovině 17. století (*Blažková – Žegklitz, v tisku*).

1.2. Minulost a současnost

Archeologie novověku je relativně mladou vědní disciplínou, která se v České republice konstituovala teprve v posledních desetiletích. Přestože dosud vznikl na tomto poli omezený počet studií, navíc mnohdy publikovaných v muzejních a regionálních, obtížněji dostupných periodicích, dnes již nikdo nepochybuje o nutnosti specializace na toto období a ani o obecném přínosu výsledků jejího studia. Archeologie novověku sdílí společné oblasti zájmu s historií, dějinami umění a etnografií. Je to pak především oblast hmotné kultury, v níž lze v souvislosti s prohlubováním archeologického poznání očekávat korekce ustálených názorových schémat.

Postmedievání archeologie plynule navazuje na témata definovaná předchozím středověkým obdobím. Zcela jednoznačně vystupuje do popředí studium sociálního prostředí – tj. městské, šlechtické, venkovské a s nimi spojené otázky podoby sídel, fortifikací, komunikací. Ze starších období je přebírána problematika pohřbívání a změn pohřebních zvyklostí, dále řemeslná výroba a pozůstatky výrobních objektů, změny v osídlení a tvářnosti krajiny. Nově se objevuje studium pozůstatků vojenských ležení, bitevních polí a krátkodobých fortifikací. Bezpochyby však na vrcholu pyramidy co do četnosti publikovaných studií stojí postmedievální nálezy hmotné kultury, díky nimž získáváme konkrétnější kontury podoby vybavení domácností, zvyků a způsobu života tehdejších obyvatel.

Počátky zájmu o archeologii novověku lze v Čechách sledovat od počátku 20. století. Klíčovou postavou, která stála u zrodu tohoto oboru, byl architekt J. Koula. Jako jeden z prvních se pokusil roztřídit novověký keramický materiál, získaný během stavebních prací na přelomu 19. a 20. století v Praze. Při analýze nálezů projevil J. Koula nevšední erudici a intuitivně formuloval některé pracovní hypotézy, jejichž platnost plně potvrdilo pozdější bádání. Jeho práce v některých směrech dodnes tvoří základ pro studium raně novověké, převážně malované keramiky (*Koula 1917–1919*).

Obecněji pojatý zájem o postmedievální období je však spjat až s poválečným rozvojem archeologie středověku. V rámci výzkumu středověkých sídlištních situací byla více či méně, a to především v závislosti na osobě archeologa, věnována pozornost novověkým archeologickým kontextům a nálezovému materiálu. V muzejních depozitářích je tak uložen

rozsáhlý nálezový fond s příslušnou terénní dokumentací, ale pouze mizivé procento takto získaného archeologického materiálu bylo detailně vyhodnoceno a publikováno.

V souvislosti s rozvojem archeologie středověku, a to od konce 60. let minulého století, začalo přibývat publikovaných souborů s postmedievální tematikou. Často se však jednalo o vyhodnocení výjimečných a ojedinělých nálezů. Dokladem toho je dnes nepublikovaná kandidátská práce B. Nechvátala na téma hrnčířství a keramika 16. století (*Nechvátal 1968*). Dosud používanou studií z té doby je etnografická studie V. Scheuflera věnovaná lidovému hrnčířství (*Scheufler 1972*).

První pokus vytvořit pracovní skupinu archeologů, kteří by se cíleně věnovali problematice novověké archeologie, se odehrál na půdě Československé společnosti archeologické při ČSAV v roce 1982. O rok později se konal seminář zaměřený na novověkou problematiku v Berouně. V roce 1987 se pracovní skupina pro postmedievální archeologii osamostatnila od skupiny středověké, v rámci které do té doby spolupůsobila. Pozitivním vyústěním společných snah pak bylo v roce 1990 vydání sborníku věnovaného archeologii novověkého období – *Studies in Post-Medieval Archeology 1* pod záštitou Archeologického ústavu v Praze (*Krajč 2007a, 58*).

Patrně velký nárůst stavebních aktivit a obecná změna společenského klimatu v 90. letech minulého století ukončily fungování této skupiny a na nezvykle dlouhou dobu došlo k zastavení systematické práce na poli novověké archeologie. Za jakýsi pokus znovuoživit kontakty mezi archeology, kteří se věnují novověké problematice, je možné označit seminář na téma *Archeologie novověku a současnosti*, který v roce 1999 zorganizovala skupina mladých archeologů kolem P. Vařeky v Opočně. Bohužel toto setkání nepřineslo žádné společné usnesení ani náznak směřování a nebylo ani završeno sborníkem přednesených příspěvků. Vzhledem k těmto okolnostem nepřekvapí, že nenašlo pokračování.

Přesto po roce 2000 můžeme zaznamenat obecně zvýšený zájem o archeologii novověku. Tato skutečnost je bezpochyby dána vznikem nových kateder a ústavů archeologie v Opavě, Plzni, Českých Budějovicích a nejnověji v Hradci Králové. Tyto vzdělávací instituce každoročně produkují desítky archeologů, kteří se následně aktivně podílejí na terénních výzkumech a publikační činnosti. Především proto začaly po roce 2000, měrou do té doby nevídanou, v různých periodikách přibývat články především nejmladší generace archeologů. Zásadním přínosem pak opět díky J. Žegklitzovi bylo znovuzrození mezinárodní konference *Forum Archaeologiae Post-Mediaevalis*, která má za sebou od roku 2006 tři ročníky s dvouletou periodicitou, završené rozsáhlými sborníky příspěvků, jež odrážejí současný stav raně novověkého bádání, a to nejen v Čechách. Bohužel však se zatím

nepodařilo navázat na zaniklou pracovní skupinu postmedieválních archeologů, která by udržovala pravidelné kontakty na celostátní úrovni.

To, že je o toto období stále větší zájem, dokazuje i nárůst počtu bakalářských, diplomových a vzácněji disertačních prací na postmedievální témata. Je to především Západočeská univerzita a katedra archeologie, kde díky působení P. Vařeky a K. Nováčka jsou studentům předkládána novověká témata, často zaměřená na problematiku novověkého vesnického prostředí. Orientaci na problematiku hmotné kultury středověkého a novověkého období a studium historického vývoje a proměn kulturní krajiny deklaruje i Archeologický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích zaštitěný osobou R. Krajíce (*Krajíc 2007a*, 85).

Čechy²

Bez ohledu na prostorové vymezení Čech, Moravy a Slezska platí, že v publikovaných studiích věnovaných postmedievální archeologii³ jsou nerovnoměrně zastoupené studie pro jednotlivá sociální prostředí a kategorie nálezů. Vzhledem k celkovému charakteru předkládané práce jsem se omezila na uveřejnění citačních odkazů na studie, které se věnují městské problematice, případně jsem vybrala takové, jejichž stěžejní část se věnuje analýze hmotné kultury.

Z městského prostředí jednoznačně dominují nálezové soubory zpracované z území hlavního města Prahy⁴ (*Dragoun – Dragoun 2005; Huml 1971; týž 1975; týž 1979; týž 1989; týž 1995; Charvátová – Charvát 1981; Ječný – Omlerová 1992; Koula 1917-1919; Reichertová 1989; Richterová 1985; táž 1986; Rückl – Havrda – Tryml 2007; Scheufler 1990; Wallisová 1995*). Jeden z nejvýznamnějších evropských fondů novověkých nálezů představují artefakty shromážděné během pětaosmdesátiletého systematického

---

² V následujícím textu předkládám co možná nejucelenější přehled publikovaných studií pro daná témata. Do přehledu nejsou zahrnuty stručné informativní zprávy o odkryvech postmedieválních situací ani záznamy z Výzkumů v Čechách a z Přehledů výzkumů. Jsou uváděny především obsáhlejší odborné studie. Současně nelze tento přehled považovat za vyčerpávající, neboť se nejedná o bibliografickou studii. Cílem této kapitoly je upozornit na nejdůležitější publikační počiny v postmedievální archeologii. Od doby svého vzniku až do konce roku 2010 byla provedena rešerše následujících odborných časopisů a seriálů: *Archaeologica Pragensia*, *Archaeologia historica*, *Archeologické rozhledy*, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách*, *Archeologie Libereckého kraje*, *Archeologie ve středních Čechách*, *Casteologica Bohemica*, *Castrum Pragense*, *Documenta Pragensia*, *Historické sklo*, *Chrudimský vlastivědný sborník*, *Památky archeologické*, *Průzkumy památek*, *Sborník Západočeského muzea v Plzni*, *Staletá Praha*, *Studies in Post-Medieval Archaeology*, *Zpravodaj muzea v Hradci Králové*.

³ Souhrnný pojem postmedievální archeologie zahrnuje raně novověké období od přelomu 15. a 16. století až do druhé poloviny 17. století a období novověké od druhé poloviny 17. až do konce 18. století, 19. století nese označení industriální archeologické období. Základní chronologické členění postmedievální a industriální archeologie stanovili Z. Smetánka a J. Žegklitz (*Smetánka – Žegklitz, 1989, 728; tíž 1990, 7*).

⁴ Tyto odkazy byly zvoleny na základě lokace v Praze, byť by bylo možné další dělení s ohledem na konkrétní nálezové prostředí.

archeologického výzkumu Pražského hradu a bezprostředního okolí (*Blažková – Frolík – Žegklitzová, v tisku; Blažková-Dubská 2007; táž 2009; Blažková-Dubská – Frolík 2005; Boháčová – Frolík – Žegklitz 1989; Boháčová – Frolík – Petříčková – Žegklitz 1990; Čulíková 2008; Dubská 2003; Frolík 2003b; Frolík – Nemeškalová 1999; Frolík – Smetánka 1997; Frolík – Žegklitz – Boháčová 1988; Frolík – Žegklitzová 2005; Matiašek, v tisku; Veselá 2003; Veselá-Žegklitzová 2009; Žegklitz 1997*). Archeologickou událostí počátku nového tisíciletí, a to nejen v Praze, byl rozsáhlý archeologický výzkum na parcele bývalých kasáren Jiřího z Poděbrad (č. p. 1078/II) na náměstí Republiky. Vzhledem k značnému rozsahu zkoumané plochy proběhl nejprve zjišťovací archeologický výzkum (*Dohnal – Vařeka 2002; Ernée – Kašák – Kováčík – Vařeka 2002; Vařeka 2002*), na který v letech 2005 – 2007 navázal výzkum systematický. Značný objem archeologických nálezů rozličné povahy zatím dovolil publikaci především předběžných výsledků (*Havrda et al 2004 – 2005; Juřina a kol. 2005*), dílčích studií, věnovaných konkrétní problematice (*Juřina – Kašák – Samojská 2007; Juřina – Vyšohlíd 2009; Kočár – Kočárová – Šůvová – Petr 2009; Žegklitz – Vitanovský – Zavřel 2009a; tíž 2009b*) a populárně vědecké práce (*Juřina a kol. 2009*).

Stejnou situaci jako v Praze, kdy máme k dispozici publikace převážně ojedinělých novověkých nálezových souborů nebo situací, evidujeme v městech po celých Čechách. V žádném z nich nebyla provedena komplexní analýza novověké hmotné kultury, a tak opět mohu prezentovat pouze jednotlivosti vytržené z kontextu. Zvláštní pozice mezi českými městy v době novověku náleží Berounu, který byl od poslední čtvrtiny 16. až do první třetiny 17. století centrem malované hrnčířské výroby a svoje prioritní postavení si zachoval i v době nástupu majolikové produkce. Bohužel i přes tento nezpochybnitelný význam je stav publikovaných souborů více než tristní (*Matoušek – Scheufler 1980; tíž 1983; Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985; Žegklitz – Zavřel 1990*), a tak nejrozsáhlejší studie věnovaná raně novověké berounské produkci pochází z pera J. Kouli (*Koula 1917–1919*), která se týká berounských výrobků nalezených v Praze.

Rozpracování výsledků postmedieválního archeologického výzkumu dokládají přibývajících studie z městských jader středních Čech – Čáslav (*Frolík – Hazlbauer – Charvát – Šumberová – Tomášek 1999*), Mladá Boleslav (*Prostředník 1995a*), Nymburk (*Motyková – Sedláčková 1996*), Kutná Hora (*Marešová 2001*), Rakovník (*Blažková – Lomecká 2007*), Sedlčany (*Dohnal – Koucký 2000*); východočeských měst – Hradec Králové (*Bláha 2006; týž 2007; Bláha – Sigl 2010*), Chrudim (*Frolík – Musil 2010; Frolík – Sigl 1990; tíž 1994; tíž 1996; Musil 2006*), Jičín (*Prostředník 1991 – 1992, týž 1995b; Ulrychová 1994*), dále jsou to severočeská města Louny (*Scheufler 1979*) a Most (*Klápště 2002; Klápště – Muk 1988*),

Český Dub (*Brestovanský – Stará 1998; Klápště – Čulíková – Ježek – Kaplan 2000*), západočeská města Plzeň (*Anderle – Široký 2000; Dudková – Orna 2009; Frýda 2007; Nováček – Široký 2000; Schneiderwinklová 2009*), Klatovy (*Vondráčková 1996*) a nejnověji Kašperské Hory (*Pícka – Hůrková – Schneiderwinklová 2009*). Zcela výjimečné postavení ve stavu archeologického poznání vykazují jižní Čechy, což je dáno především působností J. Fröhliche a R. Krajíce, který se pokusil vyhodnotit stav poznání v jihočeském regionu v souhrnné studii, jež je v českém prostředí ojedinělým jevem (*Krajíc 2007a*). Samostatné publikace se pak dostalo nálezovým souborům a situacím z Tábora (*Huml 1968; Drda 1978; Krajíc 1998; týž 2006*), Soběslavi (*Krajíc 1989; týž 1990*), Písku (*Fröhlich 1997; týž 2002; Fröhlich – Koppová 1995; Simota – Jiřík – Koppová 2006*), z Českých Budějovic (*Militký – Vařeka 1997; Thomová*) a z Českého Krumlova (*Ernée 2008; Hrubý – Kypta 2007*).

Ukázkovým příkladem zpracování dílčího okruhu studia postmedievální archeologie historických jader měst je studie R. Širokého o pitné, užitkové a odpadní vodě. Celá problematika je zde ilustrována na zevrubných pojednáních o vodním režimu v českých městech (*Široký 2000*). Za volně navazující studii je možné označit práci R. Krajíce, která se věnuje problematice studní a odpadních jímek (*Krajíc 2009*).

Samostatných studií, které zpracovávají některou z kategorií nálezů hmotné kultury, bylo pro české prostředí publikováno poskromnu. Dosavadní bádání se nejčastěji zaměřovalo především na vyhodnocení keramických souborů, které i v novověkém období zůstávají hlavní datovací pomůckou archeologických situací. V tomto ohledu je třeba vyzdvihnout komplexní studii M. Zápotockého o středověké keramice severočeského Polabí, v níž jsou brány v potaz hlavní vývojové trendy přechodu pozdně středověké produkce k raně novověkému zboží (*Zápotocký 1978; týž 1979*). Bohužel však nelze říci, že by bylo vytvořeno základní chronologické schéma vývoje české novověké hrnčiny. O představení pražské raně novověké keramické produkce jako celku jsme se pokusili s J. Žegklitzem v zatím nepublikované studii (*Blažková – Žegklitz, v tisku*).

Druhým zástupcem hmotné kultury, kterému se postupem doby dostává stále většího prostoru, je sklo, jehož zpracování napříč historickými obdobími prezentují dvě souborná díla České sklo I. (*Drahotová – Hejdová 1989*) a Historie sklářské výroby v Českých zemích (*Drahotová 2005; Krajíc – Podliska – Sedláčková – Veselá 2005*). V roce 2003 publikovala společný soupis českých a moravských lokalit s archeologickými nálezy raně novověkého skla H. Sedláčková (*Sedláčková 2003*) a přehled gotického a renesančního skla z jižních Čech uveřejnil R. Krajíc (*Krajíc 2007b*). Jedním z nejstarších publikovaných souborů novověkého skla je soubor z Kutné Hory z pera E. Lehečkové, později Černé (*Lehečková 1975*) a

publikace archeologického výzkumu sklářské hutě v Rejdicích (*Hejdová 1971*). Z českého prostředí dále byly publikovány raně novověké nálezy skla z Pražského Hradu (*Drahotová – Veselá 2000; Veselá 2003; Veselá-Žegklitzová 2009*), Prahy (*Podliska 2003*), Mostu (*Černá 1997; táž 2000*), z Nymburka (*Sedláčková 1997*), Chrudimi (*Kozáková – Klikarová – Frolík 2010*), Plzně (*Frýda 2007*), z Tábora (*Krajíc 2003*), z Chebu (*Šebesta 2007*), Loun (*Štauber 2007*) a z Ústí nad Labem (*Cvrková – Černá 2007*). Samostatnou kapitolou jsou pak publikace zaniklých skláren často s výrobními objekty, polotovary i finálními produkty. Publikovány byly sklárny z Krušných hor (*Černá 2003*), z Broum ve středních Čechách (*Žegklitz 2007*), jizerská sklárna z Bedřichova (*Stará 2007; Stará – Lacina 2007*), z jižních Čech (*Fröhlich 1989; týž 1994; týž 1996*) a z katastru Nové Vsi u Božejova v okrese Pelhřimov (*Hrubý – Hejhal – Kašák – Malý – Valkony 2009*).

Morava a Slezsko

Počátky studia novověké keramiky na Moravě jsou spjaty s činností H. Landsfelda, který se v poválečných letech systematicky věnoval problematice habánské fajánse a hrnčířské produkce na Moravě (*Landsfeld 1947a; týž 1947b; týž 1950; týž 1953; týž 1971*).

Zaměříme-li se na publikované fondy z výzkumů městských jader na Moravě a ve Slezsku, předložíme stejně jako v Čechách, seznam prací rozličné kvality a délky. Přední místa zaujímají Brno (*Novotný 1959; Himmelová – Procházka 1990; Jordánková – Sedláčková 2005; Měchurová 1991; Loskotová 1997; Procházka 1990*) a Olomouc (*Bláha 1983; Drobný – Sedláčková 1997; Sedláčková 1998*). Ostatní města a městečka jsou v následujícím výčtu zastoupena vždy jedním publikovaným souborem – Dolní Věstonice (*Kundera – Měřinský 1987*), Moravský Krumlov (*Malík – Peška 1994*) a Prostějov (*Čižmár – Šmíd 2000*). V souvislosti s výstupy z archeologických výzkumů z městských jader jsou téměř vždy prezentovány keramické soubory. Z moravského materiálu patří k nejrozsáhlejším vyhodnocení celkům nálezový soubor ze studny bratrského sboru v Ivančicích (*Šebela – Vaněk 1985*).

Kapitolou sama pro sebe a to nejen v moravském, ale i v českém prostředí, jsou práce J. Pajera, které jsou na velmi dobré úrovni a dodnes slouží jako základní srovnávací materiál prakticky pro celé území Čech, neboť jak se ukazuje, obecně vyslovené závěry k vývoji keramiky jsou s různými časovými posuny platné pro celé území republiky. Na základě necelého sta keramických nálezů ze Strážnice vytvořil zmíněný autor schéma vývoje lokální produkce hrnčířského zboží v rozmezí od poslední třetiny 15. až do první poloviny 17. století

(Pajer 1974; týž 1982; týž 1983). Na výsledky analýzy strážnického souboru pak navázal ve zpracování dalších nálezů z habánské produkce (Pajer 2001a; týž 2001b).

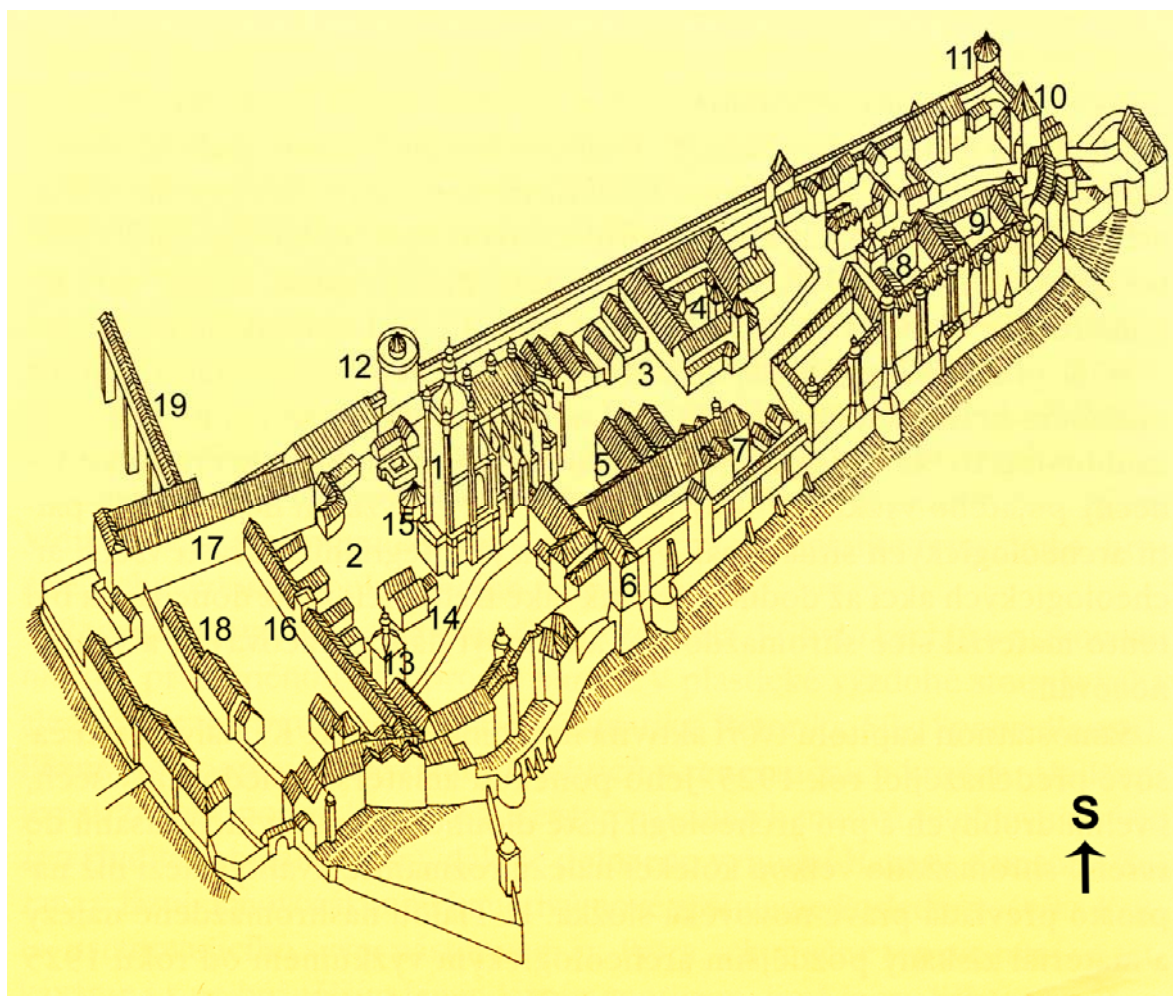
Stejně jako v Čechách nalezneme i na Moravě studie věnované novověkým nálezům skla. Nejsystematičtěji se touto problematikou zabývá H. Sedláčková (Sedláčková 1998; táž 2001; táž 2003a; táž 2003b; táž 2007; Drobný – Sedláčková 1997; Jordánková – Sedláčková 2005). Nálezy opavského historického skla publikovala H. Teryngerová (Teryngerová 1997) a některé brněnské nálezy skla uveřejnila Z. Himmelová (Himmelová 1990).

Přestože teorie a program postmedievální archeologie v Čechách byly formulovány již před dvaceti léty, nelze říci, že v dnešní době dochází k systematickému naplňování tehdy stanovených cílů. Stále převažují jen individuální snahy převážně regionálně izolovaných jedinců, mezi nimiž nejčastěji dochází ke kontaktům pouze na osobní rovině. Publikovány jsou především výjimečné nálezové celky a situace, a to jakousi živelnou formou. Zvláště pro české a slezské prostředí je citelná absence analýz kompletních archeologických souborů, na jejichž základě by bylo možné vyslovit základní chronologické teze.

Absence pracovní skupiny archeologů, kteří by se cíleně věnovali novověké problematice, je dobře patrná např. při porovnání s výsledky, kterých za posledních 7 až 10 let dosáhla tzv. sklářská sekce. Tato skupina archeologů, kteří se věnují problematice historického skla v různých historických obdobích, vykazuje hmatatelné výsledky jednak v podobě sborníku *Historické sklo*, ale především jednoznačným nárůstem počtu publikovaných souborů historických skel i v jiných periodikách. Díky existenci této skupiny se podařilo kontaktovat odborníky, kteří řeší stejný okruh otázek a jejich pravidelná pracovní setkání napomáhají úspěšnému rozvoji dané problematiky. V konstituování podobně fungující skupiny archeologů raného novověku, v tomto případě napříč jednotlivými problematikami, jako jsou hmotná kultura, městské a venkovské osídlení, pohřbívání, vojenství a další, osobně spatřuji možnou cestu dalšího rozvoje postmedievální archeologie u nás.

2. Pražský hrad v raném novověku

2.1. Život na Pražském hradě od konce 15. až do první poloviny 17. století

Obr. 1: Pražský hrad kolem roku 1600, hmotová rekonstrukce P. Chotěbora (podle *Frolík – Smetánka 1997, 214*). 1 – katedrála sv. Víta; 2 – III. nádvoří; 3 – Jiřské náměstí; 4 – Jiřský klášter; 5 – Starý královský palác; 6 – Ludvíkovo křídlo; 7 – Kaple Všech svatých; 8 – Rožmberský palác; 9 – Lobkovicův palác; 10 – Černá věž; 11 – Daliborka; 12 – Mihulka; 13 – Bílá věž; 14 – Staré probostství čp 48; 15 – kaple sv. Vojtěcha; 16 – Dlouhý trakt; 17 – Španělský sál (dnes Rudolfova galerie); 18 – Nový sál (dnes Španělský); 19 – Prašný most.

Fig. 1: Prague Castle around 1600, 3D reconstruction P. Chotěbor (after *Frolík – Smetánka 1997, 214*). 1 – St. Vitus Cathedral 2 – The Third Courtyard; 3 – St. George's Square; 4 – St. George's Convent; 5 – The Royal Palace; 6 – Louis's tract; 7 – All Saint's Chapel; 8 – Rožmberk Palace; 9 – Lobkovicz Palace; 10 – The Black Tower; 11 – Daliborka; 12 – Mihulka; 13 – The White Tower; 14 – The Old Provost's House No. 48; 15 – St. Adalbert Chapel; 16 – Long tract; 17 – The Spanish Hall (today Rudolf gallery); 18 – The New Hall (today The Spanish Hall); 19 – The Powder Bridge.

II.1.1. Stavební vývoj Pražského hradu v raném novověku

Jagellonci

Za husitských bouří Pražský hrad zpustl a královské sídlo bylo přeneseno na Staré město do Králova dvora. Počátek proměny města gotického ve město renesanční lze spojit s konkrétním datem, dubnem 1485, kdy se Vladislav Jagellonský z Královského dvora na Starém Městě pražském vrátil zpět na Pražský hrad. Jeho stavitelé Jan Pehem, Hans Spiess a Benedikt Rejt se podíleli na stavbě nového opevnění, na přestavbě královského paláce a na úpravách v katedrále. Král Vladislav II. Jagellonský a jeho syn Ludvík tak zahájili postupnou přeměnu středověkého Pražského hradu v novověkou rezidenci. Bylo zesíleno opevnění Hradu, a to na severní straně dvojicí věží (Mihulka a Daliborka) a půlkruhovou baštou (Bílá věž), na jižní straně trojicí dělových bašt a na východní straně opevněním před hradbami. První slohové renesanční znaky se sice na Hradě objevily již v díle Benedikta Rejta, který byl tvůrcem Vladislavského sálu a Ludvíkova křídla, ale renesance jako architektonický sloh celých nových staveb definitivně přišla až s vlašskými umělci a řemeslníky za prvních Habsburků (*Vančura 1976, 85*).

Jak to bývá obvyklé ve všech nejen historických obdobích, snažila se záhy k sídlu panovníka co nejvíce přiblížit širší vládnoucí elita, aby byla nablízku k radě i pomoci a prospěchu svému. Společně s ní se v areálu Pražského hradu ve větší míře usazovali dvorští služebníci a řemeslníci, kteří byli nepostradatelní pro chod obnovované královské rezidence. Na začátku 16. století byl v areálu Pražského hradu připomínán větší počet panských domů českých pánů, zejména na jižní straně náměstí, zatímco na severní straně ještě zůstala pustá celá řada budov, mimo jiné i dům Petra Parléře (čp. 62, *Vančura 1976, 85*). Tyto domy byly k roku 1486 evidovány v majetku svatovítské kapituly (*Pasport SÚPRMO 1965, 75*).

Vymření rodu Jagellonců, tragickou smrtí mladého Ludvíka Jagellonského v bitvě u Moháče roku 1526, podmínilo velkou změnu pro české země, Prahu i Pražský hrad. Renesance přinášená Habsburky znamenala nástup nejen nového architektonického stylu, ale i nové koncepce života s širokým dopadem na každodennost. S nástupem Habsburků na český trůn začal proces konstituování hradního areálu do dnešní podoby a rozlohy. Tento proces byl ukončen až za vlády císaře Ferdinanda III. v polovině 17. století.

Ferdinand I. (1526–1562) a Ferdinand Tyrolský

Když se v roce 1531 stal Ferdinand I. Habsburský římských císařem a přenesl svoji rezidenci do Vídně, nehodlal Prahu ve svých plánech opomenout. Byl si patrně dobře vědom impozantnosti tohoto místa. Rozhodl se pokračovat v započatém úsilí svých Jagellonských

předchůdců o modernizaci Hradu, ale tentokrát již ve zcela vyhraněném renesančním stylu. Snad počítal s tím, že by mu v budoucnu Praha jako rezidence na rozdíl od Vídně mohla nabídnout větší bezpečí před stále nebezpečnějšími nájezdy Turků (*Fučíková 1997, 2*).

Při výstavbě Pražského hradu se postupně v různé míře uplatnili stavitelé, kteří pro Ferdinanda I. dříve pracovali i ve Vídni: Pietro Ferrabosco, Hans Tscherte a především Bonifác Wohlmüt. Nespornou výhodou pražského hradního areálu byl dostatek volného a zatím nevyužívaného prostoru na severním předpolí, který se přímo nabízel k realizaci smělých architektonických projektů. Na pozemcích, které Ferdinand I. koupil na druhé straně Jeleního příkopu, tak mohl roku 1534 založit velkoryse koncipovanou zahradu, která byla se starým sídelním areálem spojena dřevěným mostem, budovaným souběžně se zřizováním zahrady.

Pro císařský dvůr se jako nejnaléhavější úkol jevila přestavba a úprava obytných místností nebo přístavba dalších hradních křídel, aby byl vytvořen v daném prostředí reprezentační a komfortní zámek, neboť hrad jako panovnické obydlí již nevyhovoval dobovým požadavkům na standard způsobu bydlení. Vedle vznikajících paláců šlechty působil až uboze. Plně se dveře novému slohu otevřely díky ničivému požáru Malé Strany a Hradčan 2. června 1541, který těžce postihl i Pražský hrad. Tento požár se stal opravdovým katalyzátorem intenzivního vstupu renesance do celého města. Celá řada gotických domů a celých parcel padla za obětí ničivému živlu, který na Malé Straně zničil 155 z celkového počtu 233 domů. Rozsahem ještě větší škody vznikly na Hradčanech, které shořely takřka celé, a velké škody utrpěl i areál Pražského hradu (*Dějiny Prahy I. 1997, 283*). Po požáru bylo vyčištěno od rumu i menších staveb a přístaveb třetí, tehdy hlavní nádvoří Hradu, které bylo před požárem výrazně zastavěno. Rum staveb zničených požárem posloužil k navýšení a dorovnání plochy budoucí zahrady Na valech, v místech kde dříve svah prudce spadl k Malé Straně (*Vančura 1976, 89*). Uvolněné, slučované parcely středověkých vyhořelých domů i mimo areál Pražského hradu vyvolaly horečnou stavební aktivitu nejprominentnějších velmožů – Pernštejnů, Rožmberků, pánů z Hradce, Lobkoviců. Výstavba městských palácových rezidencí panským a rytířským stavem ve 40. a 50. letech 16. století je tak dokladem prominentního postavení těchto šlechtických rodů. Současně je třeba říci, že tyto rezidence výrazně přispěly k proměně vnější tváře Prahy a k plnému vítězství renesančního slohu.

Praha se díky velkorysým architektonickým počínům Ferdinanda I. na Pražském hradě a díky intenzivní stavební činnosti šlechty a měšťanstva ve městě postupně proměňovala ve výstavnou metropoli. Rozsáhlý hradní areál dominoval nad městem svou malebnou siluetou.

Pražský hrad byl městem ve městě, izolovaný od běžného života, ale uspokojující všechna přání náročného císařova dvora. Bylo to sídlo českého krále a arcibiskupa, stály tu výstavné paláce nejbohatších českých šlechticů, domy dvorských úředníků a svatovítských kanovníků, ale také nevzhledná miniaturní obydlí služebnictva a řemeslníků, kteří pro dvůr pracovali. Mohutné hradby a hluboký Jelení příkop dodávaly Pražskému hradu dojem nepřístupnosti, bezpečí, klidu a rezervované majestátnosti (*Fučíková 1997, 19*).

V roce 1547 jmenoval Ferdinand I. místodržícím v Českých zemích svého druhorozeného syna arcivévodu Ferdinanda II. Tyrolského, který v letech 1547–1567 dohlížel na realizaci otcových projektů. Svou zálibou v umění a svým sběratelstvím výrazně přispěl k formování jak dvorské kultury, tak životního stylu a vkusu šlechty a měšťanstva v Praze i v celém království (*Fučíková 1997, 4*). Z hlediska architektonického je toto období spojeno především se stavitelem Bonifácem Wohlmudem, který na Pražském hradě působil v letech 1552–1579. Jeho činnost měla rozhodující podíl na formování české renesanční architektury. Arcivévoda Ferdinand Tyrolský nechal zřídit stavební úřad na Hradě, v jehož čele byl podle instrukce z roku 1548 architekt-stavební písař, podléhající vrchnímu dozoru stavebního inspektora vídeňského zámku. Úřad, který měl usměrnit a plánovat velkou obnovovací činnost na základě řádného rozpočtu, měl několik úředníků a dílovedoucích (*Vančura 1976, 89*).

A nebyl to však pouze panovník, kdo se kolem poloviny 16. století výrazně podílel na změně tváře Pražského hradu. Druhým nezanedbatelným hráčem byla šlechta, která se již od dob Jagellonských pokoušela proniknout se svými rezidencemi co nejbližší panovníkovi. Iniciátorem výstavby prvního renesančního, šlechtického paláce na Pražském hradě byli jihočeští Rožmberkové. Mezi lety 1545–1556 vybudoval z podnětu Petra z Rožmberka snad Giovanni Fontana z Brusata šlechtické sídlo, které mohli mladému Vilémovi z Rožmberka závidět sami panovníci. Při dnešní Jiřské ulici vznikl palác italského typu s pravidelným nádvořím, do něhož se obracely na kratších stranách arkády. Obdobný luxus pak přinášel i sousední palác, vystavěný v letech 1554–1562 Pernštejny. Někdy kolem roku 1555 byla postavena budova Nejvyššího purkrabství, jehož stavitelem byl méně známý Vlach Giovanni Ventura (*Vlček a kol. 2000, 32*).

Maxmilián II. (1562–1576)

V roce 1562 se stal českým králem Maxmilián II. (1562–1576), který však v Čechách příliš nepobýval. Přesto pokračoval v plánech, které v Praze započal jeho otec. V roce 1567 začal Bonifác Wohlmud stavět spojovací křídlo mezi dvěma domy hraběte z Thurnu, které

Maxmilián II. koupil o dva roky dříve, a novým stavením arcivévody Ferdinanda II. Současně byly postaveny nové královské kuchyně na jižní straně třetího nádvoří, jejichž severní čelo tvořila románsko-gotická hradba. Dalším dílem Bonifáce Wohlmuta bylo ukončení věže chrámu sv. Víta renesanční bání a uvnitř po západní straně postavil varhanní kruchtu. Ve stejném roce byla dokončena Malá míčovna při vstupu do královské zahrady a v letech 1567–1569 byla podle Wohlmutova projektu vybudována Velká míčovna. Královská zahrada tím získala „nejpozoruhodnější kompozici středoevropského klasicismu poloviny 16. století“, kterou již výrazně poznamenávaly manýristické tendence. Královská zahrada měla nyní vše, co se od místa sloužícího ke společenské zábavě a k rekreaci požadovalo: společenský a taneční sál v letohrádku královny Anny, míčovny, střelnici, užitkové a dekorativní zahrady s labyrintem, oranžérií, velkou bronzovou fontánou, haltýře pro okrasné a užitkové ryby a voliéry pro ptáky (Fučíková 1997, 12).

Obr. 2: Pohled na Pražský hrad od východu, R. Savery kolem 1615 (podle Bečková 2000, Obr. 15).

Fig. 2: A view of Prague Castle from the east, R. Savery around 1615 (after Bečková 2000, Obr. 15).

Rudolf II. (1576–1612)

Obr. 3: Pohled na Pražský hrad se srostlící tzv. lozumentů vně jeho jižní části – Josef Burke, kolem 1600, výřez (podle Muchka 2003a, 292).

Fig. 3: A view of Prague Castle showing the cluster of dwellings outside the southern section – Josef Burke, around 1600, excerpt (after Muchka 2003a, 292).

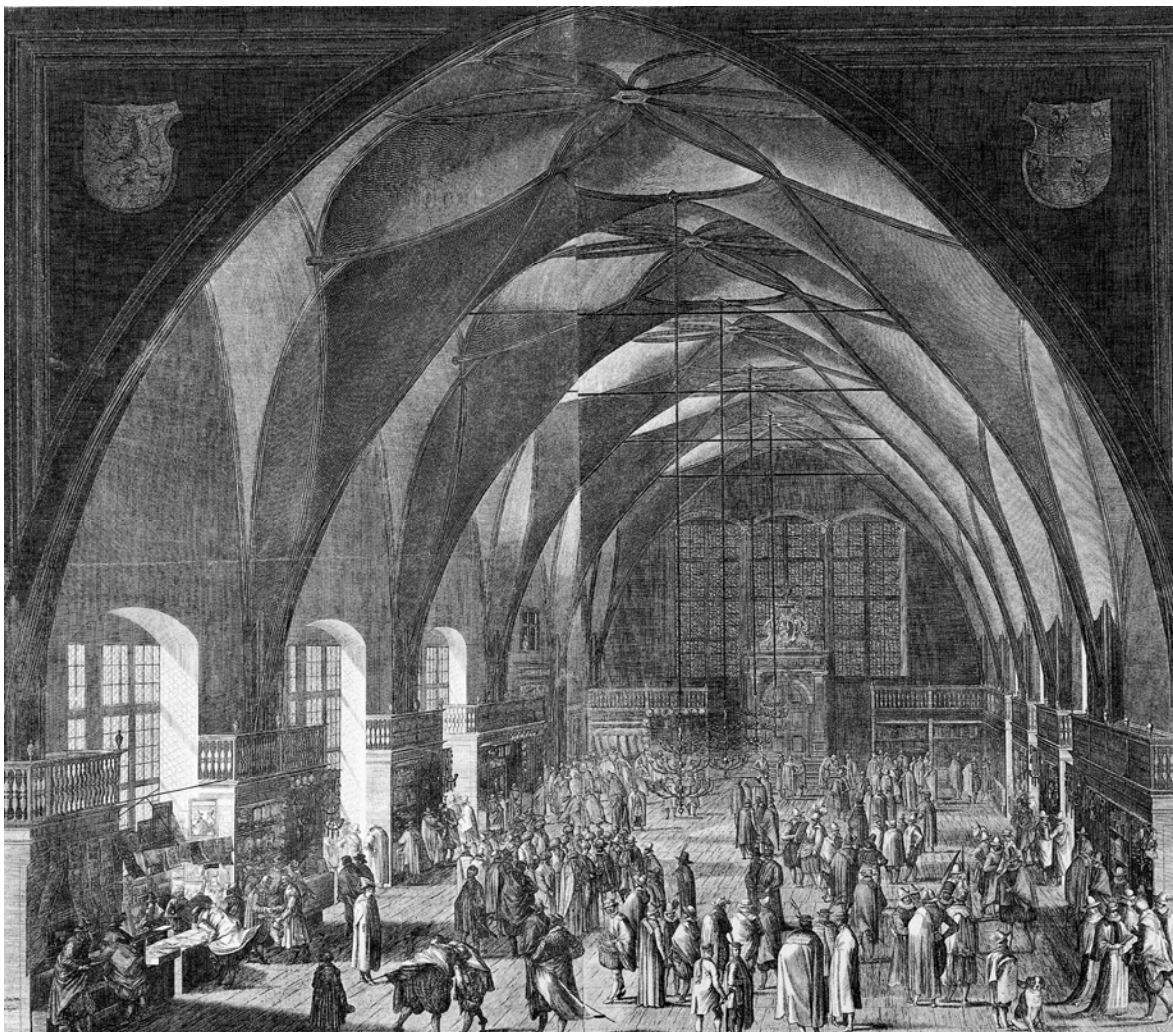
Ještě za vlády svého otce Maxmiliána II. v roce 1575 byl pražským arcibiskupem korunován českým králem Rudolf II. (1576–1612). Bezprostředně po nástupu na císařský trůn navštěvoval Rudolf II. postupně země, v nichž se stal vládcem. Volba císařské rezidence byla otázkou navýsost politickou. V letech 1576 a 1577 pobýval v Praze poměrně často a od roku 1580 víceméně trvale. Propozicí z roku 1583 byl Pražský hrad ustanoven za oficiální císařovo sídlo (Fučíková 1997, 16).

Když v roce 1583 požádal Rudolf II. české stavy o finanční příspěvek na stavební aktivity na Pražském hradě, dal tím jednoznačně najevo, že jej považuje za své

trvalé sídlo. V průběhu dvou let získal ze zemské berně úctyhodnou částku přibližně 70 000 tolarů (Muchka 2003a, 293). Nemalé stavební aktivity pod vedením Ulrica Aostalliho a podle projektů architekta Giovanniho Gargioliho a Antonia Valentiho novou císařskou rezidenci dotvářely a připravovaly v ní pohodlný život nejen pro císaře a jeho dvůr, ale také pro umělce a vědce, kteří začali do Prahy přicházet z různých koutů Evropy (Fučíková 2003a, 280).

Základní rozdíl oproti současné celistvosti a kompaktnosti Hradu tehdy byl ten, že panovník vlastnil jen menšinu staveb v areálu Hradu. Ten jako celek působil dojmem spíše malého městečka s více než stovkou objektů, jak ukazuje jemná kresba rudolfínského umělce Roelanda Saveryho z období kolem roku 1615, která zobrazuje hustou zástavbu hradních budov z východní strany (Bečková 2000, Obr. 15). Vedle výstavných paláců se tu krčily i tzv. lozumenty⁵ služebnictva (Obr. 3), jejichž malebnou srostlící si můžeme představit už jen na základě podoby Zlaté uličky s obydlími hradních střelců. Nejvíce takových „orlích hnízd“ – roubených a hrázděných obydlí přilepených ke zdivu hradeb – bylo na jižní straně, ale podle

⁵ Jako lozumenty byly označovány nuzné, často dřevěné domky, které si stavěli hradní zaměstnanci nejnižších služebních hodností jako byli topiči, kuchaři, vrátní (Vilímková 1985c, 12).

Obr. 4: Vladislavský sál, mědiryt, Jiljí Sadeler, 1607 (podle Bečková 2000, 62, Obr. 41).

Fig. 4: Vladislav Hall, copper engraving, Jiljí Sadeler, 1607 (after Bečková 2000, 62, Obr. 41).

písemných dokladů nechyběly ani kolem Svatovítské katedrály, v Jelením příkopu na severu a v západní přírodní rokli – Hradčanské brázdě, která byla během středověku upravena jako hluboký ochranný příkop (Muchka 2003a, 292).

Jako tržiště uměleckých a umělecko-řemeslných předmětů byl v rudolfínské době využíván monumentální prostor Vladislavského sálu, který byl díky velkým renesančním oknům dostatečně osvětlený denním světlem (Bečková 2000, 62; Obr. 4). Pro manželky zaměstnanců císařského dvora se tak nabízela ještě jedna možnost přivýdělku: mohly prodávat v krámcích, které stály nejen ve Vladislavském sále (Obr. 5), ale i na Jezdeckých schodech, kolem katedrály a všude jinde po Hradě. V jednom z krámků ve Vladislavském sále prodávala hodiny například Zuzana Solisová (spolu s Ludmilou Glockerovou ze zlatnické rodiny) – manželka Erasma Habermela, výrobce skvělých astronomických přístrojů (Fučíková

Obr. 5: Vladislavský sál – detail, na němž by měl být zachycen stánek vydavatele Jiljího Sadelera (podle Hlavsa 1984, obr. 6).

Fig. 5: Vladislav Hall – detail, where publisher Jiljí Sadeler's market stand should be pictured (after Hlavsa 1984, obr. 6).

2003b, 306).

Tento různorodý hradní organismus pozměnil zejména Rudolf II., ale nikoliv násilnou cestou, nýbrž nepřetržitým úsilím budování císařské rezidence, aby z něj nakonec vytvořil logicky členěný celek. S trochou nadsázky bychom o hradním areálu doby Rudolfa II. mohli mluvit jako o nepřetržitém staveništi. Na Pražském hradě nezůstalo mnoho míst, kterých se nedotkly ruce vlašských zedníků: přestavbami prošly oficiální i soukromé prostory královské rezidence, vznikly tu různé vedlejší provozy, hospodářské stavby, zbrojnice, věznice i obydlí služebníků. Podle projektu Wohlmuta a pod vedením Ulrica Aostalliho byla na objednávku arcibiskupa Bruse a za císařovy finanční podpory v letech 1575–1576 před západním průčelím katedrály sv. Víta nad hrobem sv. Vojtěcha postavena kaple tohoto světce (Obr. 6). Měla centrální dispozici o půdorysu pravidelného desetiúhelníka. Tato kaple byla zbořena v souvislosti s dostavbou svatovítské katedrály v roce 1879 (Bečková 2000, 48; Kropáček 1996, Obr. 32). Významnou přestavbou prošla také kaple Všech svatých při Starém královském paláci (Fučíková 1997, 20). Účelem všech těchto zásahů mělo být jednak

sjednocení veškeré zástavby Pražského hradu, včetně severního předpolí, a za druhé doplnění o provozy, které se postupně stávaly pro panovnický dvůr nezbytnými.

Obr. 6: Západní průčelí chrámu sv. Víta s polygonální kaplí sv. Vojtěcha, která byla odstraněna v roce 1879, Vincenc Morstadt, 1825 (podle Bečková 2000, 48, obr. 27).

Fig. 6: The western façade of the St. Vitus's cathedral with polygonal St. Adalbert Chapel, which was taken down in the year 1879, Vincenc Morstadt, 1825 (after Bečková 2000, 48, obr. 27).

Za vlády Rudolfa II. byly stanoveny půdorysné hranice hradního areálu a definitivně vykryštovala funkce profánních budov patřících panovníkovi, neboť k výraznějším změnám od té doby prakticky již nedošlo. Hlavní obytný komplex se ustálil na jihu na zalamované hradební zdi, který byl situován v impozantní poloze přímo nad městem (*Muchka 2003a*, 292). Protiváhu této jižní obytné rezidenci vytvořil v několika stavebních etapách vznikající mohutný celek na severu dnešního II. nádvoří. Obě části posléze spojilo příčné křídlo. Do severní části Hradu byly umístěny unikátní dvoupodlažní konírny, které udivovaly návštěvníky Pražského hradu ještě po celé 17. století. Na suterén a přízemí koníren byly nastaveny dva sály o výšce dvou podlaží: jeden pro sbírky obrazů (dnes Rudolfova galerie) a druhý po sbírku soch (dnes Španělský sál). Ačkoliv se zdá, že oba sály byly koncipovány společně, jejich vlastní výstavba na sebe spíše navazovala. Sál pro obrazy nad východní konírnou byl vybudován v průběhu 90. let 16. století, výstavba západního sálu pro sochy spadá s velkou pravděpodobností až do prvního desetiletí 17. století (*Muchka 2003a*, 296).

V pozdních 70. a 80. letech žila císařská rezidence na Pražském hradě bohatým společenským a kulturním životem, který jí bývá obvykle připisován až v následujících dvou desetiletích. Praha se rychle vpravila do role císařova sídla a zvykla si na pestré národnostní složení obyvatelstva. Po příchodu architekta Giovanniho Gargioliho z Florencie v roce 1585 a nejspíše pod jeho vedením se začaly připravovat velké stavební projekty, jejichž realizace spadá do 90. let 16. století. Začínalo se s tzv. Španělským stavením (1586) a s letními pokoji (1587).

Giovanno Gargioli na konci 16. století začal se sjednocováním staveb kolem II. nádvoří a snad koncipoval i základní podobu příčného křídla, dlouhé galerie mezi dnešním II. a III. nádvořím. Objasnění výstavby středního křídla je však velmi problematické. Je známo, že se v roce 1590 vykupovaly a demolovaly stavby při západní románské hradbě, na jejichž místě v následujících letech vyrostl úzký, zhruba stometrový dvoupatrový trakt, nazvaný „Dlouhý“ (Langbau) nebo také „Chodbový“ (Gangbau), který spojil osobní pokoje v jižním křídle s nově přistavěnými dvěma patrovými sály severního křídla (*Muchka 2003a*, 293). Chodbovitý prostor, přerušný zhruba uprostřed Biskupskou/Matematickou věží, se stal v letech 1600–1602 základem pro novostavbu „Kunstkomorý“ Rudolfa II. Tehdy byla podle výkazů Horatia Fontany stáj nově zaklenuta a nad ní vybudována dvě patra s dlouhými, chodbovými sály, určená pro císařovy sbírky. Současně byl v patrech proražen průchod bývalou Biskupskou věží, tehdy přejmenovanou na věž „Matematickou“, do níž bylo vloženo schodiště oválného půdorysu s volným jádrem uprostřed (*Vilímková-Kašička 1977*, 133). Pod vedením i podle plánů Giovanniho Marii Filippiho došlo v letech 1602–1606 k razantní přestavbě severního křídla, kde byly vybudovány dolní konírny a Nový sál (po úpravách v 19. století zvaný Španělský; *Vlček a kol. 2000*, 177).

Kromě impozantních staveb, které měly sloužit k uložení císařských sbírek, se na Hradě budovalo na mnoha dalších místech. Nový vzhled dostal vstup do rezidence z Pražského mostu. Mezi lety 1594–1596 přestavěl Aostalli do renesanční podoby budovu purkrabství. Upravoval se terén na nádvoří mezi katedrálou a klášterem sv. Jiří. V roce 1594 byla ve Vikářské uličce postavena „tajná zbrojnice“ a ve stejné době byla rozšířena slévárna při Španělském sále. V roce 1597 povolil Rudolf II. hradním střelcům, aby do oblouku severní hradby vestavěli své domky; tak vznikla Zlatá ulička. O rok později spojil portál, navržený Gargiollim, Vladislavský sál s kaplí Všech svatých (*Fučíková 1997*, 35).

Prvních dvanáct let nového století, tj. poslední období Rudolfova života, jakkoli po stránce politické komplikované, představovalo vrchol rozkvětu císařské rezidence na Pražském hradě. V roce 1600 vyměnil Rudolf II. konfiskovaný Lobkovický palác (dnes

Obr. 7: Filip van der Bossche, tzv. Sadelerův prospekt (výřez), mědirytina, 1606, vydal J. Sadeler 1618 (podle *Bečková 2000*, 31, obr. 10).

Fig. 7: Filip van der Bossche, so-called Sadeler's Prospect (excerpt), copper engraving, 1606, published J. Sadeler 1618 (after *Bečková 2000*, 31, obr. 10).

Obr. 8: Jižní fronta Pražského hradu kolem roku 1605 na perokresbě neznámého německého mistra (podle *Vilimková – Kašíčka 1976*, 80).

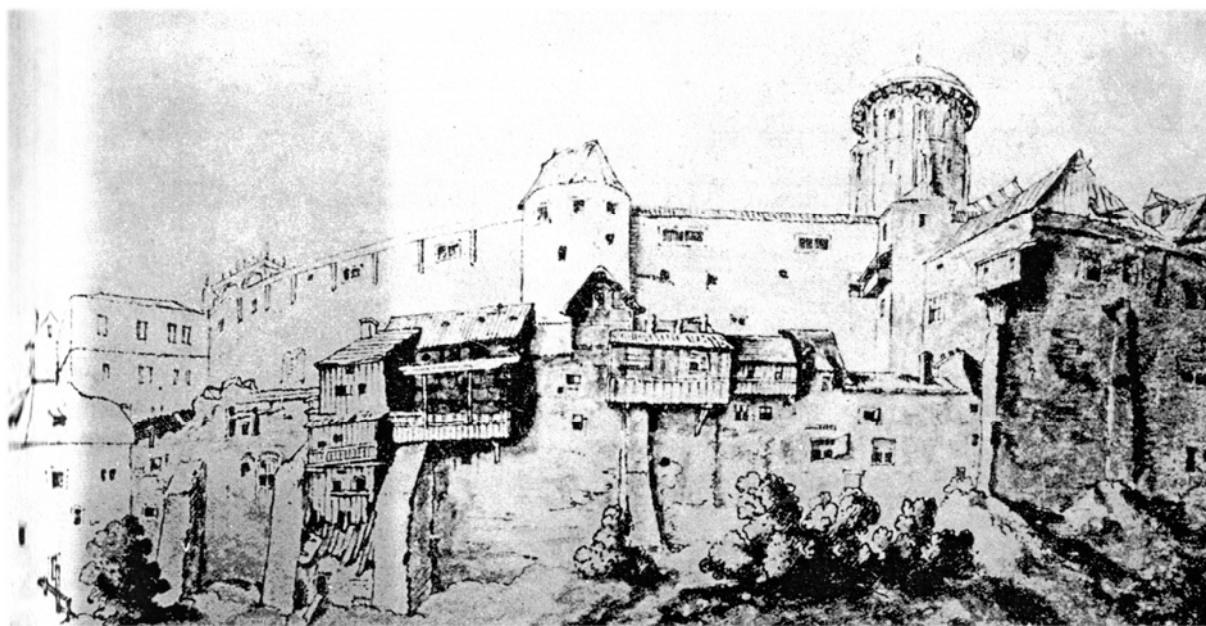
Fig. 8: The southern side of Prague Castle around 1605, pen drawing, of an unknown German master (after *Vilimková – Kašíčka 1976*, 80).

Schwarzenberský) na Hradčanském náměstí za Rožmberský na Hradě a získal tak další rozsáhlý palácový komplex se zahradou. V následujícím roce ho nechal opravit a vystavět novou chodbu, která jej spojovala s Vladislavským sálem. V letech 1602–1604 bylo ve Vikářské uličce při

Španělském sále postaveno „laboratorium“ (*Fučíková 1997, 53*).

Na vedutě Prahy z roku 1606, kterou podle kreseb císařského vyšivače a výborného kreslíře-krajináře Philippa van den Bossche vyryl Johannes Wechter a vydal Aegidius Sadeler vypadá Pražský hrad impozantně a elegantně (Obr. 7). Terén nádvoří byl vyrovnán, jejich povrch vydlážděn. Okolí dnešního II. nádvoří díky novostavbám rostlo do podoby, která snesla srovnání s výstavními evropskými rezidencemi (*Fučíková 2003b, 300*).

Obr. 9: Pražský hrad od jihu na kresbě nizozemského mistra z roku 1605 (podle *Vilímková – Kašička 1976, 81*).
Fig. 9: Prague Castle from the south, Dutch master drawing, 1605 (after *Vilímková – Kašička 1976, 81*).

Ne všechno bylo však tak růžové, jak se jevilo prominentním návštěvníkům Hradu. Sám Rudolf II. se o tom mohl přesvědčit v únoru 1601, když si šel prohlédnout novou dřevěnou chodbu spojující jeho palác s Rožmberským domem, před několika měsíci získaným do císařského majetku. Byl znechucen zápachem a hromadami odpadků, které byly vyhazovány do příkopu z tohoto a okolních domů. Proto nařídil české komoře, aby nechala zjednat nápravu, což se okamžitě stalo. Jak vypadaly tyto svahy pod jižní hradbou, dokládají dvě kresby z Vienenova okruhu z Vídně a Londýna (*Fučíková 1983, 395*), které tato místa zachycují bez příkras.

Vedle výstavného paláce císařova a šlechtických domů byly v areálu renesančního Pražského hradu také úřady a domy dvorských úředníků, obydlí zaměstnanců dvora, kanovníků chrámu sv. Víta a kaple Všech svatých i domečky těch, kteří hledali obživu v blízkosti císařova dvora (*Fučíková 2003b, 30*; Obr. 8, 9). V areálu Hradu bydleli všichni ti, kteří se starali o běžný provoz dvora – správce zvěřince ve lvím dvoře, dozorce nad bažanty v bažantnici, byl tam také dům sokolníka, hlídače psů atd. Hradním střelcům dovolil Rudolf

II. roku 1597, aby si vestavěli svá obydlí do hradního opevnění za klášterem sv. Jiří. Podoba jednotlivých domečků dnes asi zcela neodpovídá tehdejšímu vzhledu, velikost parcel ale zůstala stejná, a tak si podle dnešní Zlaté uličky můžeme představit, jak „komfortní“ bylo jejich ubytování. Císařovi chemici a alchymisté, které sem umisťuje pověst, měli své místo v blízkosti Laboratoria v dnešní Vikářské ulici (*Fučíková 2003b, 306*).

Definitivní podobu získal Pražský hrad v průběhu druhé poloviny 16. a na samém počátku 17. století, a to i z hlediska „provozně komunikačního“. Dobudovaly se technické instalace, vodovodní a kanalizační přípojky, dláždily se cesty a uzavřel se vstup do Hradu novými branami na východní, severní a západní straně, které se částečně dochovaly dodnes (*Vlček a kol. 2000, 177*). Celé toto snažení korunovala výstavba monumentálního přístupu – brány, uskutečněné však až za Rudolfova nástupce Matyáše II. 1613–1614. Právě s výjimkou této brány nebyly ostatní stavby ušetřeny četných mladších zásahů a doplňků (*Vlček a kol. 2000, 34*).

Matyáš (1612–1619), Fridrich Falcký (1619–1620), Ferdinand II. (1620–1637), Ferdinand III. (1637–1657)

Smrtí Rudolfa II. ztratil císařský dvůr ono mocné kouzlo, které přitahovalo zajímavé a nadané lidi z celé Evropy a vytvářelo z císařské rezidence stánek múz a centrum dobové učenosti. Velký zájem všech Rudolfových nástupců budily především jeho rozsáhlé umělecké sbírky uložené na Pražském hradě, které se postupně tenčily a měnily nejen své majitele, ale především místo uložení.

Přes strastiplné události, které sužovaly České země v průběhu třicetileté války, a přenesení císařské rezidence do Vídně, Pražský hrad nechátral. V letech 1613–1615, za císaře Matyáše, byl přestavěn a o jedno patro navýšen jižní městský trakt a byla dokončena výzdoba Matyášovy brány, započatá za vlády Rudolfa II.

Po přesídlení dvora do Vídně nastala ve stavební činnosti na Pražském hradě delší pauza. Větších stavebních úprav se pak Pražskému hradu dostalo až za vlády Ferdinanda III. Dne 28. května 1638 oznámil Ferdinand III. České komoře „že se rozhodl započít s jistou stavbou na našem Pražském hradě. Nařizuje, aby se započalo co nejdříve a k tomu cíli, aby byly vykoupeny domky a obydlí na místě, které má být podle nákresu k zamýšlené stavbě vyklizeno a konečně aby se začalo s přípravou materiálu (podle *Pasport SÚPRMO 1970, 46 – SÚA-ZČ, sing. SM-S 21/4, kart. 2098*). Celkem se jednalo o 12 domů a domečků, lokalizovaných pod císařskými pokoji a kuchyní, tedy v místech jižního městského traktu, které měly uvolnit prostor novým pokojům pro císařovnu. Od konce června 1638 se začal

navážet stavební materiál a najímali se dělníci na bourací a stavební práce. V říjnu téhož roku pak byl z Vídně povolán Giuseppe Mattei, t. č. císařský dvorní stavitel (*Fučíková 2003c*, 338). Po překonání počátečních problémů a to jak finančních, tak neustávající změny stavební dokumentace, se stavbu podařilo dokončit v červenci 1643. Novostavba vyplnila volné místo při románské hradbě mezi císařskou kuchyní a tzv. Letními pokoji Rudolfa II. Nové křídlo uzavřelo na jižní straně třetí hradní nádvoří v rozsahu od dnešního vstupu do Kanceláře prezidenta republiky („pod balkonem“) do výrazného zalomení přibližně proti budově probošství (*Pasport SÚPRMO 1970*, 47). Giuseppe Mattei mimo jiné také navrhl vylámání tzv. Nové cesty, která propojila dnešní Nerudovu ulici s Pražským hradem. Její realizaci provedl stavitel Santino Bossi (*Fučíková 1997*, 66).

Ve stejné době probíhala v areálu Pražského hradu druhá neméně významná stavba, a to při východní straně vnitřní hradby (dnešní Střední křídlo), kde od 60. let 16. století byly postupně vykupovány a pro potřeby dvora upravovány soukromé domy⁶. V přípisu Ferdinanda III. z 30. března 1642 České komoře císař sděluje, že *„poněvadž jsme nynější stavbu při našem královském zámku zde v Praze a jak táž má být vedena, našemu Šacmistrovi a věrnému milému Dionysiovi Miseronovi nejmilostivěji svěřili. Mají Miseronimu poskytnout veškerou podporu, jeho smlouvy s řemeslníky ratifikovat a dbát na to, aby Miseronimu nebyly činěny překážky ze strany stavebního písaře. Ke stavbě Miseronimu mají vyplatit z vinného a pivního tácu 10.000 zl. r.* (podle *Pasport SÚPRMO 1970*, 49 – SÚA-ZČ, sing. SM-S 21/4, kart. 2098). Z tohoto sdělení vyplývá, že Miseroni získal od císaře Ferdinanda III. faktickou plnou moc jakožto stavební podnikatel. Česká komora měla za povinnost jeho smlouvy s řemeslníky ratifikovat, akci financovat a dohlížet, aby ze strany stavebního písaře nebyly kladeny zbytečné překážky (*Pasport SÚPRMO 1970*, 53). Císařova volba stavitele Miseroniho byla patrně vedena úmyslem svěřit stavbu Středního křídla, tzv. Frauzimmerštoku, osobě, která kromě stavby, byla zodpovědná i za sbírky, uložené v kunstkomoře a galerii, které se stavbou bezprostředně sousedily. Střední trakt však nebyl novostavbou v pravém slova smyslu, ale do značné míry pouze přestavbou, při níž zůstaly zachovány zejména dispozice domů po severní straně Bílé věže, koupené arcivévodou Ferdinandem v roce 1564 a přestavěné v roce 1567. Další přestavba tyto domy zasáhla v roce 1578 nebo 1579 a znovu v souvislosti s výstavbou kunstkomořou na přelomu 16. a 17. století.

---

⁶ Domy při východní straně románské hradby byly propůjčovány k bydlení úředníkům a služebnictvu. Byl to především třípatrový dům Rumpofovský vedle Bílé věže, za ním dvoupatrový dům, přestavěný v 90. letech 16. století, dvoupatrový domek získaný od kapituly rovněž už v r. 1564 a pak jednopatrové kapitulní děkanství, které Rudolf II. vyměnil s kapitulou v roce 1603 za dům Petra Rödera za klášterem sv. Jiří (*Vilímková – Kašička 1977*, 134).

K větším stavební úpravám, včetně novostavby, došlo ve východní polovině Středního traktu a v křídle při Španělském sále, kde stály menší, převážně jednopatrové a přízemní budovy (*Pasport SÚPRMO 1970, 52*). Stejně jako výstavba pokojů císařovny byla zde stavba dokončena v roce 1643. Od toho roku, kdy se v obou nově zbudovaných hradních křídlech ještě pokračovalo v dokončení vnitřních úprav, nedošlo na Pražském hradě v následujících padesáti letech k významnějším stavebním změnám. Další zásahy do podoby Pražského hradu se realizovaly až na samém konci 17. století (*Pasport SÚPRMO 1970, 55*).

2.1.2. Sociální složení obyvatel Pražského hradu v raném novověku

Pražský hrad je od raného středověku centrem českého státu a je proto víceméně automaticky považován za exkluzivní nálezové prostředí s četnými doklady života tehdejší elity. Pohled bližší však ukáže různorodé prostředí, neboť kromě panovníka a jeho družiny (v raném středověku) či dvora (ve středověku vrcholném a v novověku) se zde setkáváme s obslužným personálem spojeným přímo s panovníkem nebo s elitou na něm závislou. Bohužel stav dnešního historického bádání nám neumožňuje detailní představení jednotlivých sociálních skupin v té které době. Máme k dispozici pouze střípky poznání, které pro jednotlivé objekty a období v ideálním případě kombinují písemné, ikonografické a archeologické prameny, ale nejčastěji využívají pouze jednoho z nich.

V současné době jsou nejlépe zpracovány prameny písemné, a to zejména díky sérii pasportů stavebně historického průzkumu, prováděného kolektivem pracovníků SÚRPMO zejména v 60. a 70. letech minulého století. Přehledy stavební historie na Pražské hradě jsou spojeny zejména se jménem Milady Vilímkové, která nejenom pracovala s prameny do té doby nevyužitými a nepřístupnými, ale navazovala i na práci předchůdců, zahájenou W. W. Tomkem (*Tomek 1872*). Žádný hradní objekt však nebyl zpracován způsobem, který by beze zbytku využil všechny písemné prameny, které se k němu vztahují. Příkladem mohou být zmíněné pasporty, v nichž jsou vybrány pouze ty zprávy, které souvisejí se stavebním vývojem objektu a ostatní jsou uváděny jen nesystematicky. I přesto je to prozatím nejúplnější soubor údajů o jednotlivých budovách a jejich vlastnicích na Pražském hradě. Největším problémem při práci s písemnými prameny je bezesporu ztotožnění dochovaných zpráv s konkrétními domy. Často můžeme sledovat velmi klikatou cestu, na níž jsou postupně překonávány nesrovnalosti a protimluvy, aby se autoři ve shrnujícím textu nakonec nevyvarovali nejasností nových. Z toho vyplývá, že současný stav poznání písemných pramenů nelze považovat za definitivní a i na tomto poli lze předpokládat další posouvání hranice našeho poznání.

O ikonografických pramenech předpokládáme, že jsou zpřístupněny všechny dnes dochované⁷. Některé jsou opakovaně součástí publikací o Pražském hradě, ať již se zabývají jakýmkoliv tématem (např. nejstarší veduty z r. 1493 a 1562). Vyobrazení jednotlivých domů či zákoutí se dochovalo velice málo a převážně pocházejí až z pokročilého novověku.

Nejdetailnější pohled do způsobu života lidí v konkrétním objektu (domu) nám v kombinaci s písemnými a ikonografickými prameny poskytuje archeologie. Zdaleka ne

---

⁷ Více kap. 2.2. Soudobá vyobrazení Pražského hradu.

všechny objekty však tento pohled dovolují a tímto způsobem publikovaných souborů hmotné kultury je zatím poskromnu (*Blažková-Dubská 2007; táž 2009; Blažková-Dubská – Frolík 2005; Boháčová – Frolík – Chotěbor – Žegklitz 1986; Boháčová – Frolík – Petříčková – Žegklitz 1990; Dubská 2003; Durdík – Frolík – Chotěbor 1999; Frolík 1999; Frolík 2003a; Frolík – Chotěbor – Žegklitz 1991; Chotěbor – Frolík 2003; PPH 2003*). Na tomto místě je třeba upozornit především na dluh ze strany archeologů, neboť velmi významné kolekce nálezů hmotné kultury prozatím odpočívají nevyhodnocené v depozitářích (z výzkumů posledních cca 20 let připomeňme např. areál bývalého Tereziánského ústavu šlechticů (*Frolík 2003c*).

Obr. 10: Rekonstrukce Pražského hradu k roku 1486 (vychází z P. Chotěbora a V. Procházky). Hnědá – majetek církve, zelená – majetek panovníka, žlutá – majetek šlechty, červená – majitelé neznámí, červené body označují místa nálezů odpadních jímek.

Fig. 10: Reconstruction of Prague Castle situation around the year 1486 (based on P. Chotěbor and V. Procházka). Brown possession of Church, green – possession of monarch, yellow – possession of aristocracy, red – unknown possession, red points – cesspits.

Uvědomíme-li si tento stav pramenné základny, je vytvoření sociálního obrazu Pražského hradu v raně novověkém období velice obtížné. Je tedy nutné počítat s tím, že se jedná především o obecnou představu, která bude nabývat konkrétnější podoby s prohlubujícím se stavem poznání.

Když se Vladislav Jagellonský v roce 1485 rozhodl vrátit sídlo panovníka na Pražský hrad, využíval pouze několik budov, a to Starý královský palác, budovy královských kuchyní

a dva domy na Jiřském náměstí (Obr. 10)⁸. Vyjdeme-li z písemných pramenů, které jsou vzhledem k majetkovým držbám dochovány k roku 1486 v soupisu kapitulních domů⁹, zjišťujeme, že největším vlastníkem nemovitostí na Pražském hradě byla v té době církev, která své rozsáhlé majetky získala patrně za Karla IV. Bohužel po husitských válkách byla značná část budov v neuspokojivém stavu, a tak se svatovítská kapitula uchýlila k propůjčování svého majetku na jeden případně dva životy řemeslníkům či jiným nájemcům za rekonstrukci či znovu vybudování daného objektu.

Je tedy zřejmé, že na pomyslném žebříčku vlastníků majetku byl panovník až na místě druhém. Dá se říci, že trvalo celé 16. století, než došlo ke zvrácení této situace v jeho prospěch. Největší podíl na tom má Ferdinand Habsburský a jeho druhorozený syn, místodržící Ferdinand Tyrolský a samozřejmě nikoho nepřekvapí, že hráčem nejvýznamnějším byl Rudolf II.

Obr. 11: Rekonstrukční podoba Pražského hradu přibližně k roku 1590 (vychází z P. Chotěbora a V. Procházky). Hnědá – majetek církve, zelená – majetek panovníka, žlutá – majetek šlechty, červená – majitelé neznámí, červené body označují místa nálezů odpadních jímek.

Fig. 11: Reconstruction of Prague Castle situation around the year 1590 (based on P. Chotěbor and V. Procházka). Brown – possession of Church, green – possession of monarch, yellow – possession of aristocracy, red – unknown possession, red points – cesspits.

⁸ Rozložení vlastníků nemovitostí na Pražském hradě v jednotlivých letech má především orientační charakter a bylo zpracováno na základě informací získaných ze stavebně historických průzkumů jednotlivých částí Pražského hradu. V současné době není k dispozici žádná archivní ani historická studie, která by se detailně touto problematikou zabývala.

⁹ Soupis je součástí Kodexu G15 v Kapitulním archivu (uložen v Archivu Pražského hradu, sign. Cod. 22, f. 115 a 116). Soupis se dochoval ve dvou verzích, které se navzájem doplňují.

Spektrum stálých obyvatel Pražského hradu významně doplňovali a utvářeli i lidé neurození. Jednalo se především o dvorské úředníky v podobě písařů různých hodností (např. nejvyšší, stavební, zbrojní) a v neposlední řadě i o řemeslníky rozličných profesí (např. kovář – čp. 34, krejčí, nožíř, puškař, řezník, čalouník – Střední křídlo). Jak vyplývá z dochovaných písemných záznamů, obývali tito lidé většinou tzv. lozumenty na jižní straně hradního ostrohu, ale jejich obydlí nalézáme i na západní straně III. hradního nádvoří nebo při severní straně Jiřského náměstí.

V 60. letech 16. století se dalším významným činitelem na Pražském hradě stala šlechta, která se snažila získat sídelní prostory v bezprostřední blízkosti panovnického dvora. Našla je ve východní části hradního ostrohu při dnešní Jiřské ulici, jmenovitě to byli Rožmberkové a Pernštejnové (Obr. 11).

Nejrozsáhlejší změny v 16. století prodělal Pražský hrad bezpochyby za vlády Rudolfa II. Nejednalo se pouze o zásadní stavební úpravy, ale i o neobyčejně rozsáhlé změny majetkové držby, vyvolané právě velkolepými stavebními záměry. Některé pozemky řádně vykoupil či s majiteli vyměnil za jiné, některé jednoduše využil k uskutečnění svých plánů. K jak zásadnímu rozšíření panovnického majetku došlo, názorně ukazuje porovnání stavu majetku k letům 1486 a 1600 (Obr. 10 a Obr. 12).

Obr. 12: Rekonstrukční podoba Pražského hradu přibližně k roku 1620 (vychází z P. Chotěbora a V. Procházky). Hnědá – majetek církve, zelená – majetek panovníka, žlutá – majetek šlechty, červená – majitelé neznámí, tmavě zelená – domky určené pro „červené“ hradní střelce, červené body označují místa nálezů odpadních jímek.

Fig. 12: Reconstruction of Prague Castle situation around the year 1620 (based on P. Chotěbor and V. Procházka). Brown – possession of Church, green – possession of monarch, yellow – possession of aristocracy, red – unknown possession, dark green – houses of “red” castle rifleman, red points – cesspits.

Jednoznačně pramenem, který si v budoucím bádání zaslouží jednoznačně naši pozornost, je soupis hradních domů a místností z roku 1620¹⁰, který poměrně podrobně popisuje jednotlivé domy na Pražském hradě a často uvádí i majitele. Tento písemný pramen by mohl sloužit k vytvoření poměrně detailní podoby rozložení majetku na Pražském hradě v první čtvrtině 17. století.

Z výše uvedeného vyplývá, že přestože během 150 let prodělal Pražský hrad zásadní stavební úpravy, na sociální skladbě jeho obyvatel se to nijak výrazně neprojevalo. Po celou dobu tu na poměrně malém prostoru žili v dokonalé symbióze panovník, členové císařského dvora, představitelé církve a světských zaměstnanci a služebníci dvora se svými rodinami. Pražský hrad představoval jakési město ve městě, kde žili lidé ovlivňující nejen české, ale i evropské dějiny s lidmi obyčejnými, kteří často byli vůči urozeným ve služebním poměru.

Obr. 13: Rekonstrukční podoba Pražského hradu přibližně k roku 1660 (vychází z P. Chotěbora a V. Procházky). Hnědá – majetek církve, zelená – majetek panovníka, žlutá – majetek šlechty, tmavě zelená – domky určené pro „červené“ hradní střelce, červené body označují místa nálezů odpadních jímek.

Fig. 13: Reconstruction of Prague Castle situation around the year 1660 (based on P. Chotěbor and V. Procházka). Brown – possession of Church, green – possession of monarch, yellow – possession of aristocracy, red – unknown possession, dark green – houses of “red” castle rifleman, points – cesspits.

¹⁰ Jedná se o druhý soupis majetku na Pražském hradě z roku 1620, kdy byly na rozkaz krále Fridricha Falckého sepsány všechny domy na Pražském hradě včetně popisu počtu místností, jejich rozmístění a využití (Beschreibung aller /Häuser und/ Zimmer im Kunigl. Prager Schloss, Anfangen den 28. Julii 1620 - Archiv Pražského hradu - Dvorní stavební úřad, sign. HBA 398). I tento soupis existuje ve dvou verzích, opět se vzájemně doplňujících.

Obr. 14: Vývoj stavebních změn a majetkového rozložení na Pražském hradě (vychází z P. Chotěbora a V. Procházky). Hnědá – majetek církve, zelená – majetek panovníka, žlutá – majetek šlechty, červená – majitelé neznámí, tmavě zelená – domky určené pro „červené“ hradní střelce, červené body označují místa nálezů odpadních jímek.

Fig. 14: Evolution of build-up area and possession structure at Prague Castle (based on P. Chotěbor and V. Procházka). Brown – possession of Church, green – possession of monarch, yellow – possession of aristocracy, red – unknown possession, dark green – houses of “red” castle rifleman, red points – cesspits.

K vytlačení nejprostších obydlí z reprezentativních částí Hradu definitivně došlo v souvislosti s výstavbou Jižního a Středního palácového křídla ve 40. letech 17. století, kdy byly zbořeny poslední ložumenty v těchto prostorech. Po této stavební úpravě se nejnuznější obyvatelé Pražského hradu soustředili do Zlaté uličky, kde na základě reskriptu z 16.9.1597 povolil Rudolf II. hradním střelcům zřízení malých domků: „...aby (mohl) sobě jeden každý z týchž jmenovaných osob po jednom tom klenutí k obydlí svému zazditi spraviti dáti a potom takového klenutí tak dlouho v držení a užívání býti mohl, dokud v té službě střelecký zůstávati bude...“ (podle *Pasport SÚPRMO 1975, IV – SÚA – ZČ, sign. SM – S 21/4*). V původním seznamu bylo vyjmenováno 24 střelců, kteří měli nárok na komůrky. „Červení střelci“, jak se jim podle barvy stejnokroje říkalo, nové příbytky nedostali darem, ale stavěli si je na vlastní

náklady a také je kupovali a prodávali, nejdřív mezi sebou a později i osobám, které do sboru nepatřily. Zpočátku to byli různí hradní zaměstnanci – vrátní, hlídači, zvoníci, ale později i lidé, kteří sami ve Zlaté uličce nebydleli a domky pronajímali dalším osobám. Počet domečků se v uličce měnil, některé se rozšířily na dva oblouky a jiné pokračovaly i mimo prostor mezi oběma věžemi. V seznamu z roku 1599 je uvedeno domků 16. Při dnešní uličce jich stálo pouze 12, ostatní byly v hradbě až za klášterem sv. Jiří a ve 2. polovině 17. století zanikly. Příbytky to byly opravdu nuzné. Ze síňky s hliněnou podlahou a otevřeným ohništěm se vcházelo do světničky s jedním malým okénkem zaskleným do olova. V celé uličce nebyla studna, pro vodu se chodilo do kašny na III. nádvoří. Velmi brzy se domky začaly rozšiřovat do uličky různými přístavky a topeništi (*Pasport SÚPRMO 1975, IV*).

Vlastnické rozvržení hradních nemovitostí přibližně k roku 1660 zachycuje Obr. 13. Obr. 14 pak přehledně zachycuje majetkový vývoj na Pražském hradě od konce 15. až do poloviny 17. století. Z tohoto srovnání je dobře patrné, jednak jak přibývá majetku ve prospěch panovníka a současně jak dochází k sjednocování hradní zástavby.

Jak bylo řečeno v úvodu této kapitoly, představuje Pražský hrad exkluzivní prostředí. Při zpracování jakéhokoliv nálezového souboru je však třeba pracovat velice pečlivě především při vyhodnocování nálezové situace a pokusit se ji co nejpřesněji zasadit do historického kontextu. Správné historické zařazení je často závislé na správném zařazení sociálním.

2.2. Soudobá vyobrazení Pražského hradu

Při shromažďování informací o stavebním vývoji Pražského hradu slouží jako nenahraditelný zdroj jeho soudobá vyobrazení a plány. Od konce středověku se nejčastěji setkáváme s vedutou. Jedná se o dokumentární a popisné zobrazení krajiny nebo architektury. Je však nutno počítat s časovým odstupem mezi zobrazovanou skutečností a jejím uměleckým ztvárněním. Veduta se často vyznačuje tím, že vedle sebe klade details na úkor charakteristických rysů města, směšuje různá měřítka a někdy i pohledy pozorovatele (Polišenský 1983, 377). Od konce 14. století se nejčastěji setkáváme s dřevořezem, ve druhé třetině 15. století se prosazuje rytí do kovu a od první čtvrtiny 16. století je to lept (Kreuzzieger 1996, 6).

Obr. 15: Michael Wolgemut, Wilhelm Pleydenwurff, dřevořez kolorovaný akvarelem, vydaný 1493 (výřez, podle Bečková 2000, 28, Obr. 7).

Fig. 15: Michael Wolgemut, Wilhelm Pleydenwurff, watercolour xylograph, published 1493 (excerpt, after Bečková 2000, 28, Obr. 7).

Početnou skupinu pramenů k dějinám Prahy tvoří celkové pohledy na panoráma Pražského hradu, a to nejčastěji z jižní, případně jihovýchodní strany. Na všech těchto kresbách je dobře vidět jižní část hradní zástavby, nad kterou vyčnívá nedostavěná katedrála sv. Víta a naopak severní zástavba hradního ostrohu je většinou ukryta v jejím stínu. I přes tento handicap poskytují soudobá vyobrazení cenné informace a v komparaci s historickými plány a reliktů archeologicky zjištěné zástavby nám mohou velice dobře posloužit při rozkrývání detailní podoby hradní zástavby.

Nejstarší známé vyobrazení s pohledem na Pražský hrad bylo uveřejněno roku 1493. Jedná se o dřevořez kolorovaný akvarelem Michaela Wolgemuta a Wilhelma Pleydenwurffa z knihy Hartmanna Schedela *Liber cronicarum* (Obr. 15). Na základě rozboru vyobrazení se však doba jeho vzniku posouvá před rok 1484 (*Hořejší 1967*, 626), neboť v roce 1493 již byla přestavba Hradu Vladislavem Jagellonským v plném proudu. Vzhledem k tomu, že dřevořez tyto stavební úpravy nerespektuje, lze se domnívat, že zachycuje podobu Hradu Karla IV. ze stanoviště na Vyšehradě a že nedostavěné budovy nebo poničené stavby dokumentují stav po husitských válkách a nikoliv pozdně gotickou podobu Jagellonského Hradu. V popředí dřevorytu je návrší se dvěma zříceninami, mezi nimi potok (Botič?), za nimi skupina s Emauzy a kostel sv. Václava na Zderaze, uprostřed Vltava s Kamenným mostem, na jejím levém břehu Malá Strana s Petřínem, uzavřená Hladovou zdí. V pozadí jsou vyobrazeny Hradčany s Královským hradem (*Hlavsa 1971*, 147). Veduta zachycuje stavební podobu chrámu sv. Víta po přerušení její dostavby husitskými válkami v roce 1419 (*Bečková 2000*, Obr. 7). Ústředním motivem veduty je okno nedostavěné příčné lodi svatovítské katedrály. Napravo od chrámu je zobrazen gotický královský palác, na jehož místě byl na počátku 90. let 15. století vybudován Vladislavský sál, jehož hmotu však již vyobrazení respektuje. Na východ od paláce, zatím samostatně, stojí kostel Všech svatých, který byl po požáru 1541 renesančně přestavěn a rozšířen až k Vladislavskému sálu. Výraznými dominantami veduty jsou pak dvě hranolové věže, střežící východní a západní vstup do Hradu. V jihozápadním nároží Hradu, v místě dnešního druhého nádvoří, je to Bílá věž, která byla součástí románského opevnění. Na protější straně pak dodnes stojící věž Černá (*Bečková 2000*, 28).

Obr. 16: Tzv. würzburgská veduta, pořízená patrně Mat(t)hi(a)sem Gerungem podle skic z 11. prosince 1536, z cesty falckraběte Ottheinricha z Neuburgu po střední Evropě (podle *Cesta středem Evropy 2003*, XLVI).

Fig. 16: So-called Würzburg vista, apparently painted by Mat(t)hi(a)s Gerung based on the area sketches from 11th December 1536. A view from the journey of the Count Palatine Ottheinrich from Neuburg over Middle Europe (after *Cesta středem Evropy 2003*, XLVI).

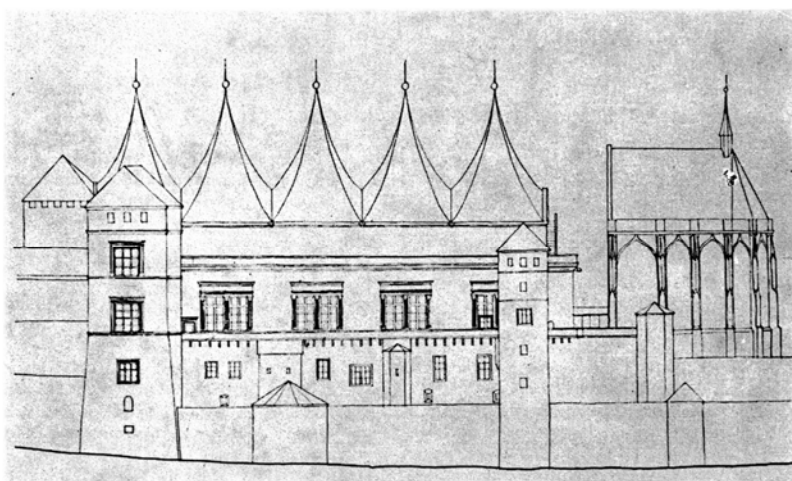
Problematický význam pro zachycení celkové siluety Pražského hradu má méně známé vyobrazení, které náleží do souboru Obrazy z cesty falckraběte Ottheinricha z Neuburgu na Dunaji přes Prahu do Krakova a zpět přes Vratislav, Berlín, Wittenberg a Lipsko do Neuburgu, uskutečněné v letech 1536 a 1537 (*Cesta středem Evropy* 2003, XLVI, Obr. 16). Autorem veduty by mohl být Mat(t)hi(a)s Gerung (1500–1570), který patřil k dvorní družině falckraběte Ottheinricha a mohl jej doprovázet na cestě napříč střední Evropou (*Marsch* 2003, XV). Veduta namalovaná podle skic z 11. prosince 1536 je v řadě pohledů zajímavým pramenem poznání Prahy, stejně tak ale především pouhou momentkou ze setkání kreslíře s největším střeoevropským městem své doby (*Pešek* 2004, 18). Veduta zachycuje pražskou aglomeraci z výšiny Petřína, resp. z převýšeného iluzivního nadhledu nad Petřínem, v záběru výšece 150°. Praha má „správnou“ podobu města v ohybu Vltavy s dominantou Pražského hradu. Je však zřejmé, že důkladné vypracování pražského reliéfu nebylo kreslířovým záměrem, neboť autor rezignoval na pravobřežní dominantu Vyšehradu a chybí i novoměstský svah. Třebaže malíř naznačil bohatost počtu staroměstských a novoměstských kostelů a kaplí, ve srovnání s tzv. Vratislavským prospektem Prahy Kozla a Peterleho z roku 1562 jich zachytil přibližně polovinu. Z konceptu pražské kotliny se tak zachoval jen základní rozvrh, daný tokem řeky, kterou překlenuje monument Karlova mostu s velikými mostními věžemi, a levobřežní návrší Petřína a Hradu. Jedná se tedy spíše o fantazijní, stručný náčrtek pořízený za jeden den návštěvy města (*Pešek* 2004, 16).

Obr. 17: Tzv. würzburgská veduta, 1536 (výřez, podle *Cesta středem Evropy* 2003, XLVI).
Fig. 17: So-called würzburg vista, 1536 (excerpt, after *Cesta středem Evropy* 2003, XLVI).

O kritické zhodnocení veduty se v českém prostředí jako první pokusil M. Ježek (*Ježek* 1997, 20–32). Zvýrazněním hradčanského návrší vzniklo izolování Pražského hradu od Menšího Města (Obr. 17). Klenutá konstrukce západní brány při hradčanské brázdě nebudí příliš mnoho důvěry. Naopak jednoznačně identifikovanou stavbou je mohutná věž s předsazeným patrem s nárožními vížkami s jehlancovitou střechou – Bílá věž. Za ní

vyčnívající věží je patrně věž biskupská. Bohužel ani zobrazení svatovítské katedrály v podobě baziliky nelze v žádném případě považovat za věrohodné. Dominantou celé kresby je královský palác, vyobrazený jako nejméně třípodlažní budova obdélného půdorysu s křídlem vybíhajícím z jižní fronty paláce. Pět vysokých stanů řazených v podélné ose budovy odpovídá, až na přílišné vysunutí jednoho z nich k západu, poznatkům o tehdejší podobě cínem pobité palácové střechy¹¹, jež byla zničena požárem 2. června 1541. Na würzburgské vedutě jsou tyto vysoké hroty provázeny pěticí souběžně uspořádaných menších stanových střech nad jižní částí paláce (Ježek 1997, 21). Je zřejmé, že stanové střechy královského paláce udělaly na autora kresby takový dojem, že patrně bez ohledu na realitu osadil podobným typem střechy včetně barvy i další věže a kostely. Důležitou datační pomůckou celého vyobrazení je Černá věž v původní podobě se čtyřmi rohovými věžičkami, jimiž byla opatřena před požárem, který propukl v důsledku zásahu bleskem 10. dubna 1538. Velice podobně je Černá věž znázorněna i na dřevořezu Wolgemuta a Pleydenwurffa z roku 1493 (Ježek 1997, 22; Obr. 15). Ve východní části Hradu je znázorněn barbakán a půlkruhová bašta ve stejné dispozici, jakou v roce 2007 potvrdil záchranný archeologický výzkum (Matiášek, v tisku). Podrobná analýza Menšího Města pražského a především pravobřežních aglomerací ukázala, že míra věrohodnosti vyobrazení jednotlivých částí města i samotných objektů se značně různí, a proto je možno pouze ztěží opustit hypotetickou rovinu jednotlivých identifikací. V tomto světle je použitelnost této veduty pro upřesnění obrazu pražských měst v pozdním středověku téměř mizivá (Ježek 1997, 32).

Obr. 18: Kresebná rekonstrukce podoby královského paláce v letech 1498–1541 z roku 1967 (podle Procházka 1974, 159).

Fig. 18: Painted reconstruction of The Royal Palace appearance in the years 1498–1541 from the year 1967 (after Procházka 1974, 159).

Přes jednoznačně spornou vypovídací hodnotu würzburgského vyobrazení Prahy se v každém případě jedná o nejlépe zaznamenanou podobu královského paláce se stanovými

¹¹ Na základě dopisu z roku 1498, ve kterém se uvádí „... die funff decher auf dem neuen Pallas hir uf prager Slos...“ (Kotrba 1968, 199, 215, příl. III).

střechami¹², i když si autor ty menší, s největší pravděpodobností v důsledku okouzlení nezvyklými stanovými střechami, přimyslel. Vycházejíce dopisu z roku 1498 (viz pozn. 11) a aniž by znali würzburské vyobrazení, pokusili se v roce 1967 o rekonstrukci podoby královského paláce V. Kotrba a V. Procházka (Obr. 17), kdy předpokládají existenci pěti stanů nad pěti klenbovými poli sálu (Procházka 1974, 159). Jestli skutečně měla střecha starého královského paláce podobu pěti stanů, patrně v současné době nelze jednoznačně říci. Pokud ano, tak bohužel neměla přílišného trvání, neboť požárem v roce 1541 se na klenbu Vladislavského sálu zřítily hořící krovy stanových střech, spolu s nimiž se zřítily i klenby kaple Všech svatých i Sněmovny.

Snad ještě více otazníků o věrohodnosti vyobrazení Pražského hradu vyvolávají dva dřevořezy, které doprovázejí dvanáctistránkovou zprávu čtvrtkového formátu *Newe zeytung vonn dem erschrockenlichen fest, so newlich in kleiner Statt Prag geschehen ist*, vydanou H.

Obr. 19: Titulní strana tisku *Newe zeytung ... M.D.XXXXI* (výřez podle Večeřová 1996, Obr. 2, 46).

Fig. 19: Title-page *Newe zeytung ... M.D.XXXXI* (excerpt, after Večeřová 1996, Obr. 2, 46).

Steynerem v roce 1541 v Augšpurku, popisující požár Prahy v roce 1541. Na toto dílo upozornila v roce 1996 Petra Večeřová (Večeřová 1996), která určila, že se z hlediska obsahového jedná o německý překlad textu Václava Hájka z Libočan O nešťastné příhodě, kteráž jse stala

skrže oheň v Menším Městě pražském a na Hradě svatého Václava i na Hradčanech tec. leta

M.D.XXXXI (Večeřová 1996, 37). Jediný exemplář této knihy je uložen v British Library v Londýně (Kozák – Chotěbor 20001, 146).

Titulní list knížky je ozdoben vedutou levobřežní části Prahy (Obr. 19), kdy se však jedná o zmenšenou a zjednodušenou kopii prospektu ze Schedelovy kroniky (Obr. 15).

¹² Kromě tohoto vyobrazení zachycují stanové střechy ještě rytina do omítky Vladislavského sálu, identifikovaná jako Pražský hrad J. Burianem a cyklus maleb Mistra litoměřického ve Svatováclavské kapli, vymalovaný na popud Vladislava Jagellonského u příležitosti korunovace třiletého Ludvíka v roce 1509 (Procházka 1974, 159). Kritické hodnocení Procházka textu a za přinejmenším spornou označila identifikaci obou vyobrazení Pražského hradu konce 15. století J. Hořejší, kdy zdůraznila, že „iluminátoři opakovali často stereotypní formule, které symbolicky znázorňují to či ono místní panorama“ (Hořejší 1986, 99). Je však si třeba uvědomit, že würzburské vyobrazení neměla k dispozici.

Poslední strana pak přináší původní kompozici zobrazující palácový komplex v plamenech¹³ (Obr. 20). Právě ztotožnění tohoto dřevorezu s Pražským hradem není jednoznačné. Mělo by se jednat o zobrazení Pražského hradu ze strany Jeleního příkopu a Prašného mostu. Celá zobrazená scéna je plná dynamiky. Vidíme hradby a budovy hradu v plamenech, které šlehají ze střech, obloha je pokrytá dýmem. Některé budovy se zřítily, lidé pobíhají, lomí rukama. K hradu po mostě přijíždí jízda a v ústretu jí běží lidé.

Obr. 20: Pohled na palácový komplex při požáru v roce 1541, dřevorez, knižní ilustrace (podle *Večeřová 1996*, Obr. 4, 48).

Fig. 20: A view of the Palace complex during the fire in 1541, woodcut, book illustration (after *Večeřová 1996*, Obr. 4, 48).

Obr. 21: Pohled na palácový komplex při požáru v roce 1541, dřevorez, knižní ilustrace zrcadlově obrácená (podle *Kozák – Chotěbor 2001*, obr. 8a, 151).

Fig. 21: A view of the Palace complex during the fire in 1541, woodcut, mirror inverted book illustration (after *Kozák – Chotěbor 2001*, obr. 8a, 151).

Vyvrátit nebo potvrdit skutečnost, že se jedná o vyobrazení Pražského hradu, se pokusili J. Kozák a P. Chotěbor. Zvolili jedinou možnou cestu, a to pokusit se identifikovat stanoviště a směr pohledu kreslíře při pořizování kresby (*Kozák – Chotěbor 2001*). Porovnáním několika možných stanovišť a inspirování postřehem P. Večeřové (*Večeřová 1996*, 38) dospěli k závěru, že by se mohlo jednat o pravo-levo obrácenou ilustraci (Obr. 21), kterou by s jistými výhradami bylo možné ztotožnit s Pražským hradem, ale pouze za

¹³ Tiskař Heinrich Steyner rád doplňoval svoje tisky dřevorezy. Otázkou ale je, kde získal nebo si nechal vytvořit ilustrační štoček k tomuto dřevorezu. V 16. století nebylo výjimkou, že se použité ilustrace vztahovaly k textu volně. Například obrázek jedné bitvy mohl provázet líčení různých bitev, proto je třeba mít na paměti, že míra reality vyobrazení k textům je různá (*Večeřová 1996*, 37).

předpokladu, že kreslíř Hrad spíše neznal a pracoval s neúplnými a částečně nepřesnými podklady. Je-li ztotožnění s Hradem správné, jednalo by se o jediné zachycení podoby nedochovaných staveb, zejména dělové bašty. Rozdíly mezi dřevořezem a skutečností ve východní části veduty jsou však tak velké, že nelze vyloučit, že by se mohlo jednat o vyobrazení zcela jiného nebo neexistujícího města či hradu. Rušivým momentem je i přítomnost ozbrojenců, kteří spíše budí dojem katastrofy způsobené válečnou událostí než požárem (Kozák – Chotěbor 2001, 151).

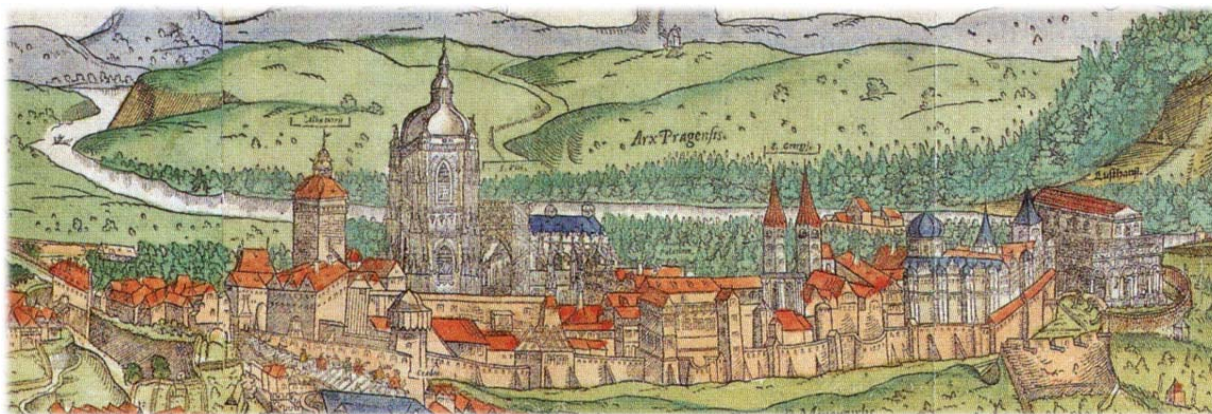

Obr. 22: Tzv. Vratislavský prospekt, dřevořez, 1562 (podle Fučíková 2003d, 261).

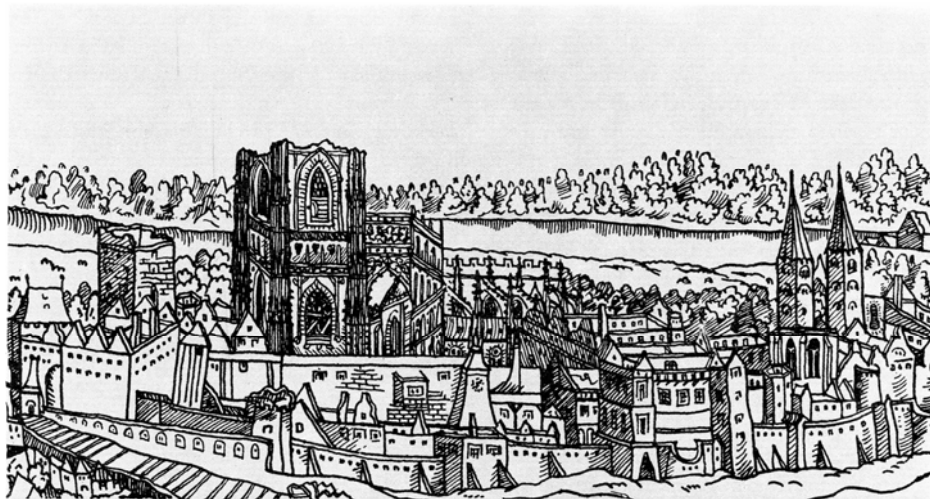
Fig. 22: So-called Wrocław prospect, xylograph, 1562 (after Fučíková 2003d, 261).

Další veduta Prahy a Pražského hradu z roku 1562, dřevořez tzv. Vratislavský prospekt – *Praga Bohemiae metropolis accuratissime expressa* Jana Kozla a Michaela Peterle (Fučíková 2003d, 261; Obr. 22), jednoznačně patří k nejpoužívanějším a nejznámějším. Zachycuje pohled z výšin nad Smíchovem na pražská města od Pohořelce k Vyšehradu (Hlavsa 1971, 147). Na vedutě jsou již patrné renesanční změny hradní siluety, které byly provedeny v souvislosti s obnovou hradních objektů po požáru z roku 1541. Nejvýraznější změnou je zastřešení svatovítské zvonice renesanční helmicí Bonifáce Wohlmuta. Stejně tak byla roku 1555 po zvýšení renesančně zastřešena Bílá věž. Kolmo do jižní zahrady vybíhá z královského paláce Ludvíkovo křídlo. Ve východní části hradního areálu registrujeme Rožmberský palác, stavěný v letech 1545–1556, se čtyřmi štíhlými, cibulovitě zakončenými věžemi, založenými na původních baštách středověkého opevnění (Obr. 23). Nejvýchodněji položenou stavbou je sousední palác pánů z Pernštejna (později Lobkovický) z let 1555–1562. Důležitou komunikační změnou pak jsou kolem roku 1540 upravené Nové zámecké schody s nově vybudovanou renesanční Trubačskou věží (Bečková 2000, 29). Pro zobrazení starší situace, a to těsně po požáru z 2. června 1541, využil neznámý autor právě tohoto tzv. Vratislavského prospektu (Vančura 1976, 89; Obr. 24). Při porovnání obou kreseb je

podobnost zcela jednoznačná. Přínos mladšího vyobrazení lze spatřovat především v tom, že ukazuje míru poničení jednotlivých budov požárem. Propadlé krovy, trčící ožehlé zdi, renesanční štíty a komíny na Vladislavském sále, chybějící střechy svatovítské zvonice, Bílé, Matematické a Trubačské věže.

Obr. 23: Tzv. Vratislavský prospekt, dřvořez, 1562 – detail Pražského hradu (podle Fučíková 2003d, 261).
Fig. 23: So-called Wrocław prospect, xylograph, 1562 – detail of Prague Castle (after Fučíková 2003d, 261).

Obr. 24: Pražský hrad po požáru 2. června 1541 podle tzv. Vratislavského prospektu (podle Vančura 1976, 89).
Fig. 24: Prague Castle after the fire on 2nd June 1541 according to the so-called Wrocław prospect (after Vančura 1976, 89).

Do roku 1582 je datován anonymní mědiryt Letákového listu z Dobřanského kodexu III „Přátelé Pánu Bohu milí“ (Obr. 25), který má v dolní části text komentující

Obr. 25: Panoráma Prahy – Letákový list, anonym, „Přátelé Pánu Bohu milí“, výřez (podle Kreuzzienger 1996, 62, obr. 15).

Fig. 25: Panorama of Prague, Anonymous, Friends Dear to our Lord, excerpt (after Kreuzzienger 1996, 62, obr. 15).

katastrofy a vyzývající k mravnímu a spořádanému životu. Leták líčí neštěstí, kdy dne 27.2. 1581 nepozorností převozníka došlo k převržení člunu a utopilo se 150 lidí. V pozadí je výrazná silueta Pražského hradu.

Obr. 26: Joris Hoefnagel, Abraham Hogenberg, kolorovaná mědirytina, 1598 (podle Bečková 2000, 30, obr. 9).

Fig. 26: Joris Hoefnagel, Abraham Hogenberg, coloured copper engraving, 1598 (after Bečková 2000, 30, obr. 9).

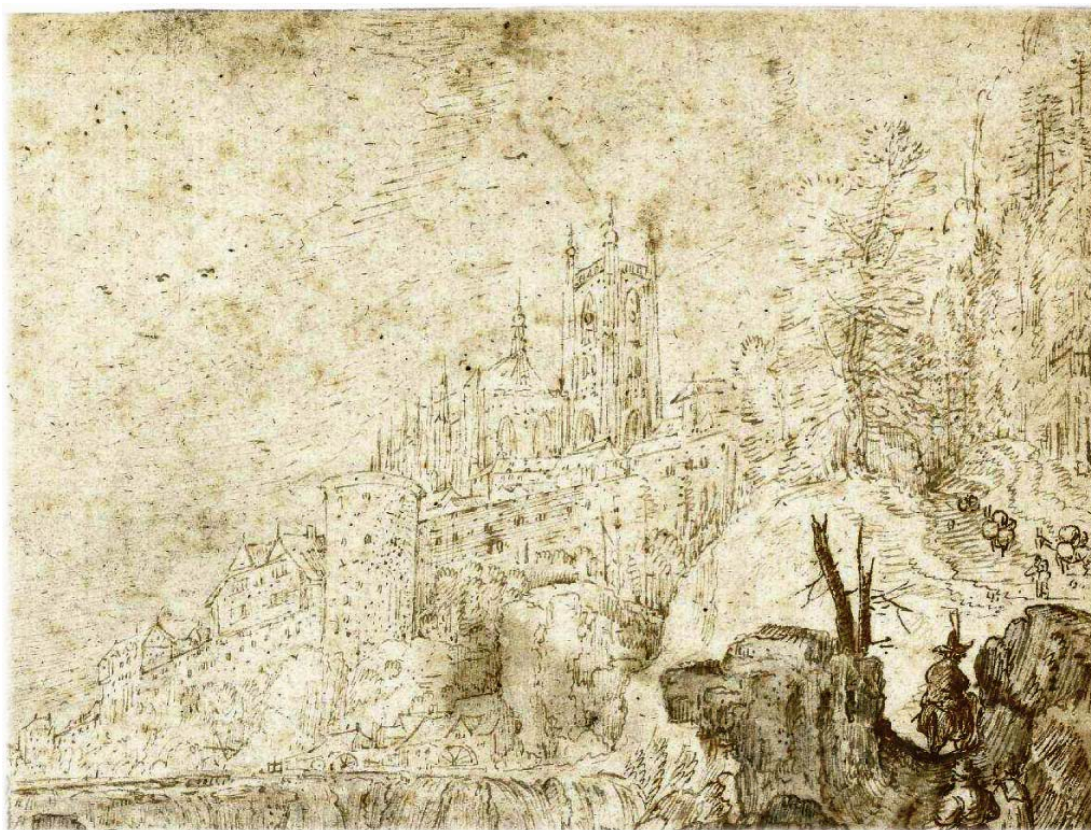

Obr. 27: Pohled na Pražský hrad od Letné (výřez, podle titulní strana Kreuzzieger 1996).

Fig. 27: A view of Prague Castle from Letná (excerpt, after title-page Kreuzzieger 1996).

Do roku 1598 je datován mědiryt kolorovaný akvarelem Jorise Hoefnagela (kreslil) a Abrahama Hogenberga (ryl) z knihy *Civitas Orbis Terrarum* (Bečková 2000, obr. 9; Obr. 26). V podstatě se jedná o zmenšenou kopii Vratislavského pohledu z výšin nad Smíchovem. V popředí je znázorněna kopcovitá krajina, dále městské hradby, svah Petřína a panoráma města od Hradčan k Vyšehradu v pozadí s výhledem na předměstská návrší (Hlavsa 1971, 148). Tato veduta zaznamenává další stavební úpravy hradního areálu v důsledku pokračující renesanční přestavby. Důležitou novostavbou

je Rudolfův palác v bezprostřední blízkosti Bílé věže, jež byla roku 1573 osazena hodinovým strojem a orlojem. Dominantní postavení na této vedutě však náleží Rožmberskému paláci s cibulovými věžemi a dosud neupravenou zahradou na jižním svahu, která v té době měla spíše charakter obory s volně pobíhajícími jeleny (Bečková 2000, 30). Méně známý pohled na Pražský hrad od Letné pak nabízí další kolorovaný mědiryt PRAGA Regni Bohemiae metropolis Jorise Hoefnagela uveřejněný v téže knize (Kreuzzieger 1996; Obr. 27).

Obr. 28: Pohled na severní zástavbu Pražského hradu z Jeleního příkopu podle R. Saveryho, výřez, (www.sothebys.com).

Fig. 28: A view of northern side of Prague Castle from the Stag Moat according to R. Savery, excerpt, (www.sothebys.com).

Skutečným unikátem je perokresba holandského mistra Roelandta Saveryho z doby jeho první návštěvy na dvoře Rudolfa II. v letech 1603–1604. Savery je autorem mnoha kreseb včetně známého pohledu na Karlův most z Kampy. Perokresba nazvaná *Mountainous river landscape with the Hradčany and the cathedral of St Vitus*¹⁴ propojuje reálný topografický obraz a jistý druh fantaskní krajiny. Tato kresba je pro nás cenná především proto, že zachycuje patrně reálnou podobu severní zástavby hradního ostrohu na přelomu 16. a 17. století (www.sothebys.com). Na kresbě lze rozpoznat kruhovou obrannou věž Mihulku, za kterou následuje dvojďům (snad dnešní Vikářská čp. 37). Dominantou této části kresby pak je nedostavěná katedrála sv. Víta.

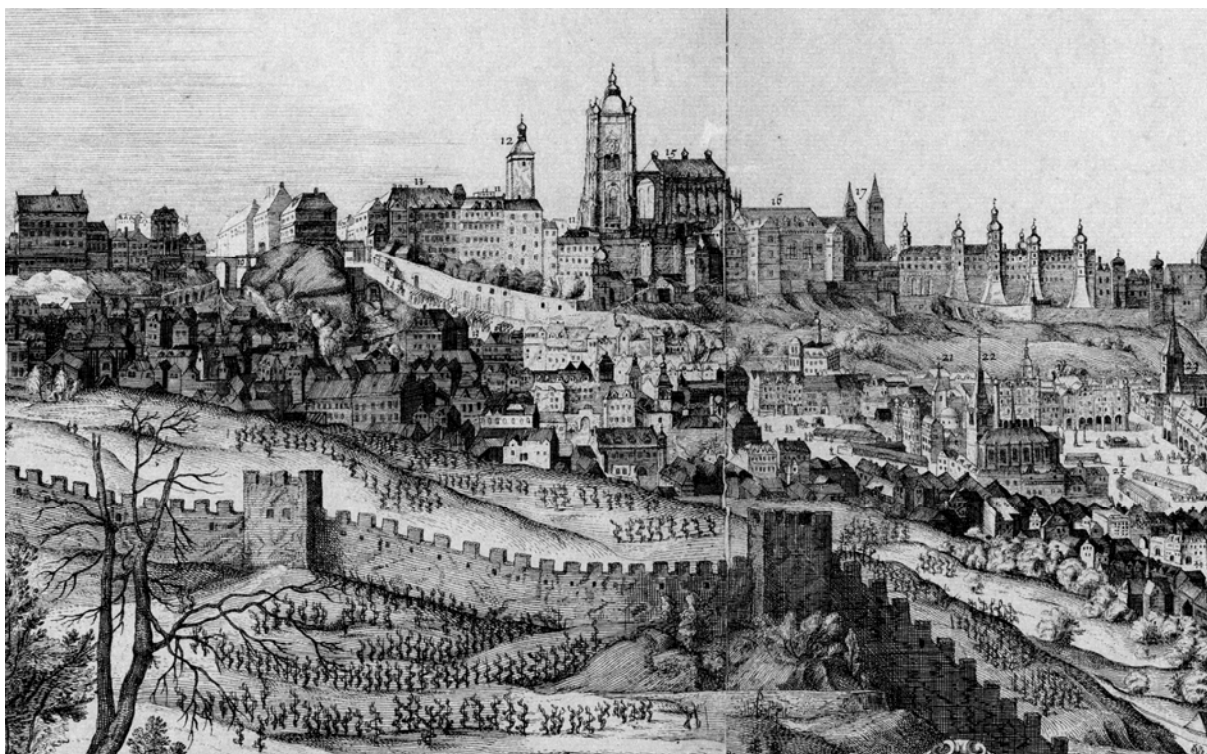
Naopak obecně známou je veduta datovaná do roku 1606. Jedná se o tzv. Sadelerův prospekt, autora Filipa van der Bossche, vydaný J. Sadelerem v roce 1618 (*Bečková 2000*, obr. 10, Obr. 29). Tato veduta nejpřehledněji zobrazuje západní předpolí Pražského hradu¹⁵, kde je v místě dnešního prvního nádvoří zachycen ostroh, z obou stran oddělený příkopy.

¹⁴ Za upozornění na tuto kresbu děkuji P. Měchurovi.

¹⁵ Opět se jedná o pohled z výšin nad dnešním Smíchovem. Kreslíř několikrát měnil stanoviště, ale nejčastěji kreslil z Petřína (*Hlavsa 1971*, 149).

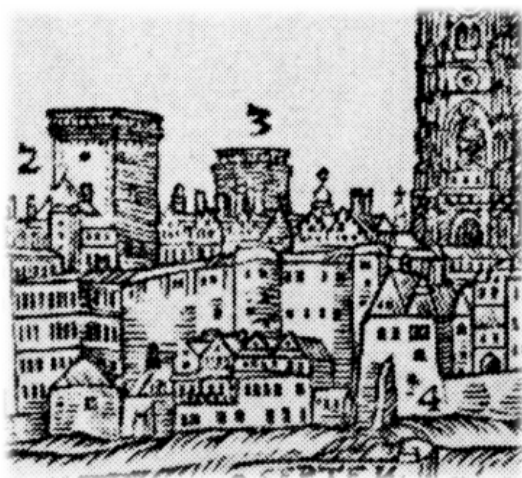

První příkop odděloval Hrad od dnešního Hradčanského náměstí a byl překlenut dřevěným mostem. Do prostoru druhého příkopu pak ústily Nové zámecké schody (*Bečková 2000, 31*). Sadelerův prospekt má vysokou dokumentační hodnotu, kdy s vysokou přesností zobrazuje vzhled soudobých staveb před razantním stavebním rozmachem v barokní éře. V legendě, která prospekt provází, je identifikováno 122 staveb.

Obr. 29: Tzv. Sadelerův prospekt, Filip van der Bossche (1606), mědirytina, vydal J. Sadeler 1618, výřez (podle *Bečková 2000, 31, obr. 10*).

Fig. 29: So-called prospect of Prague (Sadeler's Prospect, Filip van der Bossche (1606), copper engraving, published by J. Sadeler 1618, excerpt (after *Bečková 2000, 31, obr. 10*).

Obr. 30: Jan Willenberg, dřvořez, 1601, detail zástavby pod jižním křídlem, výřez (podle *Hlavsa 1971, obr. 10*).

Fig. 30: Jan Willenberg, woodcut, 1601, detail of the dwelling outsider the southern section, excerpt (after *Hlavsa 1971, obr. 10*).

Do roku 1601/2 se datuje vznik dřvořezu Joannese Willenbergera (*Hlavsa 1971, obr. 10*) z knihy Bartoloměje Paprockého z Hlahol a z Paprocké Vůle (Obr. 31). Dřvořez zachycuje Pražský hrad od jihu v celkovém pohledu počínaje arcibiskupským palácem až ke Královskému letohrádku. Věž u svatovítské katedrály je stejně jako u Sadelera osazena renesanční helmicí. Věž

Matematická na obou vedutách není zastřešena, ale u Willenbergera chybí střecha a hodiny i věži Bílé. Poměrně detailně je zakreslena zástavba

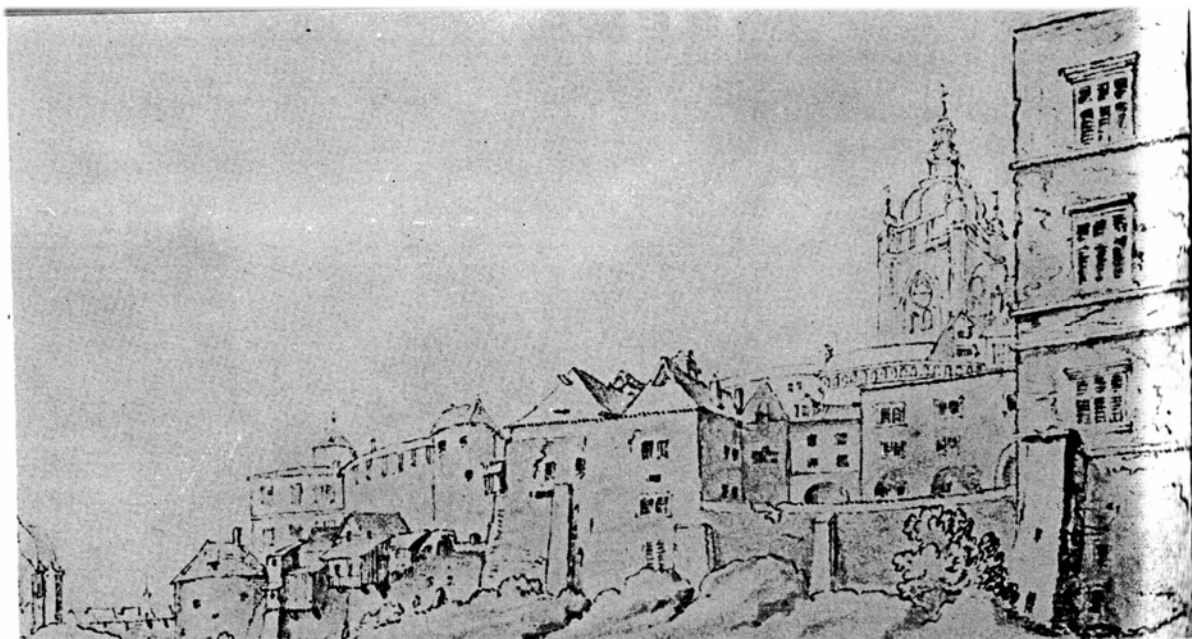
pod jižním palácovým křídlem (později palác císařovny), která dává tušit drobné domky, tzv. lozumenty (Obr. 30). Starý královský palác je zachycen s příčným Ludvíkovým křídlem a připojenou kaplí Všech svatých. Místo na východní polovině zužující se hradní ostrožny, stejně jako na předcházejících vedutách, zaujímají věže Jiřského kláštera, Rožmberský palác, ale toho času již v majetku císaře, a Pernštejnský palác. Ostrožnu uzavírá Černá věž, u níž se zdá, že se dochovala i východní nárožní vížka a jedna věžice barbakánu. Veduta je opatřena kartuší s názvy vybraných budov, kde asi nejvíce zarazí označení Biskupské (toho času již Matematické) věže jako *Turris Noua*.

Obr. 31: Jan Willenberg, dřvořez, 1601, výřez (podle *Hlavsa 1971*, obr. 10).

Fig. 31: Jan Willenberg, woodcut, 1601, excerpt (after *Hlavsa 1971*, obr. 10).

Zástavbu pod jižním palácovým křídlem zachycují dílčí pohledy německých a holandských mistrů datované mezi roky 1600–1605 (*Vilímková – Kašička 1976*, 80, 81; *Zwollo 1983*, 410). Tyto kresby zobrazují typická středověká stavení s dřevěnými přístavky hradních zaměstnanců, nalepenými jako vlaštovčí hnízda přímo na hradbu (Obr. 32). Je evidentní, že tato část Pražského hradu nezměnila svůj charakter ani po požáru roku 1541. Tato vyobrazení podávají důležitá svědectví o podobě císařských kuchyní, které mohly být do prostoru mezi vnitřní románskou a vnější gotickou hradbou vystavěny nejpozději v době Vladislava Jagellonského jako nezbytná zařízení provozu obnoveného královského paláce. Za budovu císařských kuchyní je považován mohutný zděný objekt, který převyšuje korunu přední gotické hradby o více než polovinu a jehož zdivo nese značné trhliny. Dvojice sedlových střech na jižní straně zvalbených a rozdělených středním žlabem, naznačuje hloubkovou, dvoutraktovou dispozici. Okna jižního průčelí prozrazují třípodlažní rozdělení interiéru. Starobylý charakter dokreslují dodatečně přizdívané opěráky s dřevěným nástavcem při jihozápadním nároží. Západní čelo kuchyní tvořila románsko-gotická hradba, která převyšovala budovy kuchyní chodbovou nástavbou, jež sloužila pro spojení s hodovními síněmi (*Vilímková – Kašička 1976*, 68).

Obr. 32: Císařské kuchyně, v pozadí tzv. lozumenty, německý mistr, 1605 (podle Vilímková – Kašička 1976, 80).

Fig. 32: Royal kitchen with dwelling, German master, 1605 (after Vilímková – Kašička 1976, 80).

Obr. 33: Vyhození českých místodržících z okna Pražského hradu r. 1618, anonym, mědiryt, 1627, výřez (podle Pick 1918, Blatt 3).

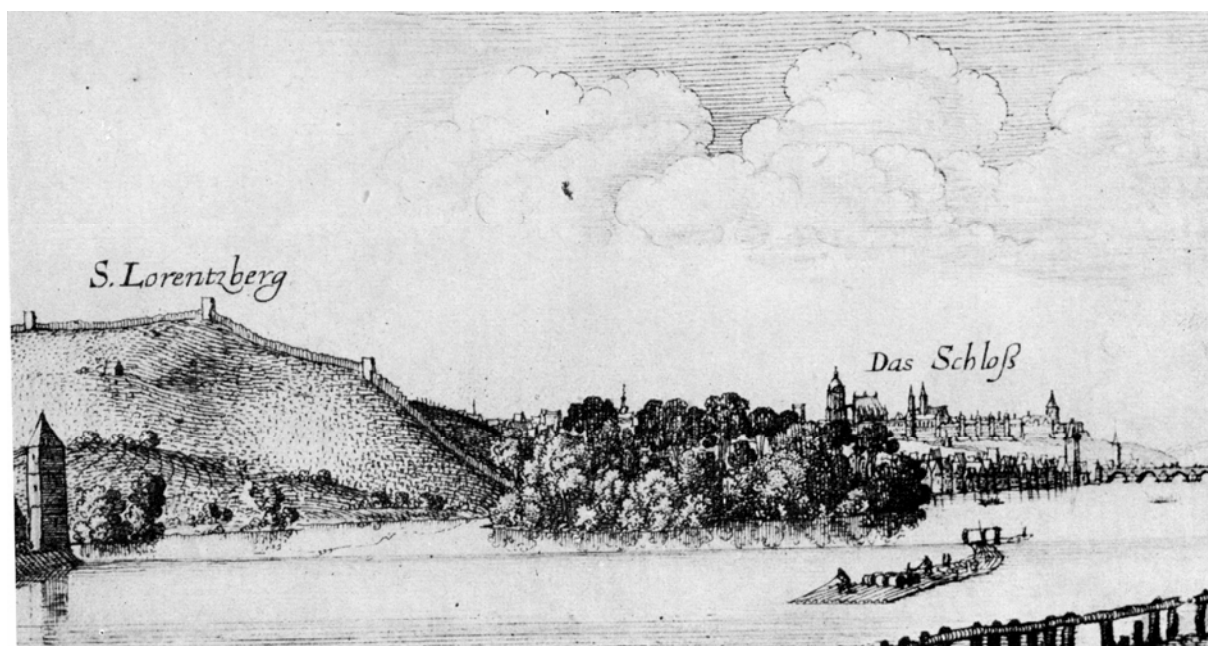
Fig. 33: Defenestration from Prague Castle in the year 1618, Anonymous, copper engraving, 1627, excerpt (after Pick 1918, Blatt 3).

Anonymní mědiryt z roku 1627 zobrazuje vyhození českých místodržících Slavaty a Martince a písaře Fabricia z okna¹⁶ Pražského hradu z 23. května roku 1618 (Hlavsa 1971, Obr. 22). Na vedutě je zachyceno jižní panoráma Pražského hradu, pod ním Královská zahrada s několika stromy, keři a čtyřmi jeleny (Obr. 33). Panorama vychází z Hoefnagelovy předlohy (Obr. 26). Na první pohled upoutají pozornost Nové zámecké schody, vedoucí

¹⁶ Podle historických pramenů se defenestrace udála z prvního patra Ludvíkova křídla, autor této veduty ji však umístil více vlevo za císařské kuchyně (Kreuzzieger 1996, 12).

k Matyášově bráně. Z veduty je zřejmé, že hradčanská brázda ještě nebyla zasypána a spojení s Hradem stále zajišťoval dřevěný most. Bílá věž je tentokrát osazena nejen renesanční helmicí, ale i hodinami. Z prostoru pod jižním palácem zmizely malé domky. Zpoza kaple Všech svatých vykukuje zcela vzácně zachycený dům na Jiřském náměstí, který náležel buď Nejvyššímu písaři nebo Holickým ze Štenberka. Východní část veduty pokrývá známý pohled na svatojiřský klášter a na šlechtické paláce včetně cibulových, kdysi rožmberských věží.

Celkový pohled na poměrně vzdálenou siluetu Pražského hradu, a to od podskalského břehu, zaznamenal v roce 1635 V. Hollar (*Hlavsa 1971*, obr. 13; Obr. 34).

Obr. 34: Pohled od podskalského pobřeží k Pražskému hradu, Václav Hollar, 1635 (podle *Hlavsa 1971*, obr. 13).

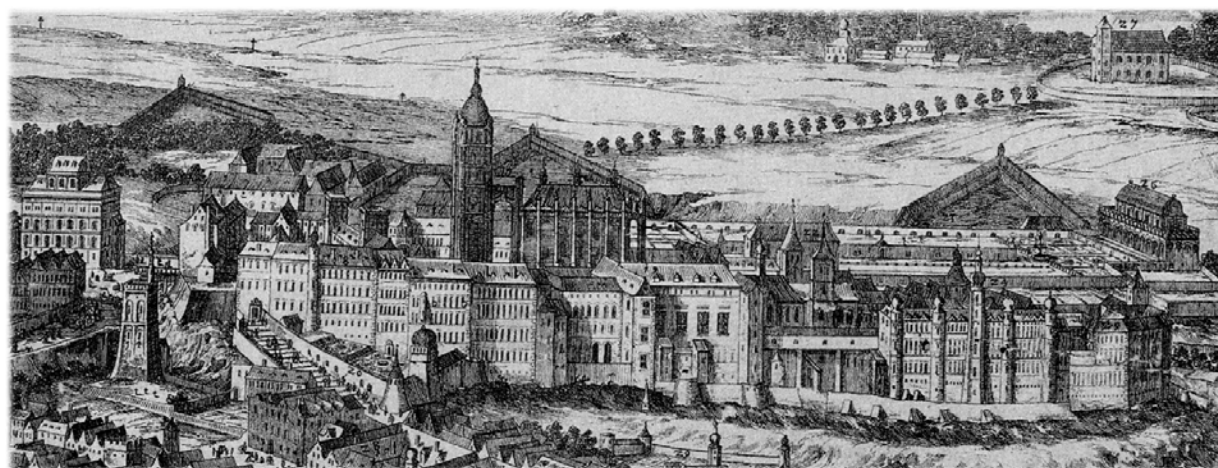
Fig. 34: A view from Podskálí waterside of the Prague Castle, Václav Hollar, 1635 (after *Hlavsa 1971*, obr. 13).

O čtyřicet let později (1675) zachytil siluetu Pražského hradu od jihu Folpertus van Ouden Allen (*Bečková 2000*, Obr. 11) a je patrné, že se dočkala několika drobných změn (Obr. 35, 36). Jednak je to tzv. Matyášův vyhlídkový altán, postavený v roce 1617 v oblasti Nových zámeckých schodů. Jak Bílá věž, tak za ní severnější Matematická či Biskupská, která stála uprostřed Středního křídla nového zámeckého paláce a byla původně součástí románského opevnění, jsou bez střechy. Nejmarkantnější stavební úprava pak proběhla na západním předpolí Hradu, kdy po roce 1620 byly zasypány oba příkopy oddělující Hrad od Hradčan a mohla tak být zřízena nová přístupová cesta směrem od Nerudovy ulice (*Bečková 2000*, 32).

Obr. 35: Folpertus van Ouden Allen, mědiryt 1685 (podle *Bečková 2000*, 32, obr. 11).

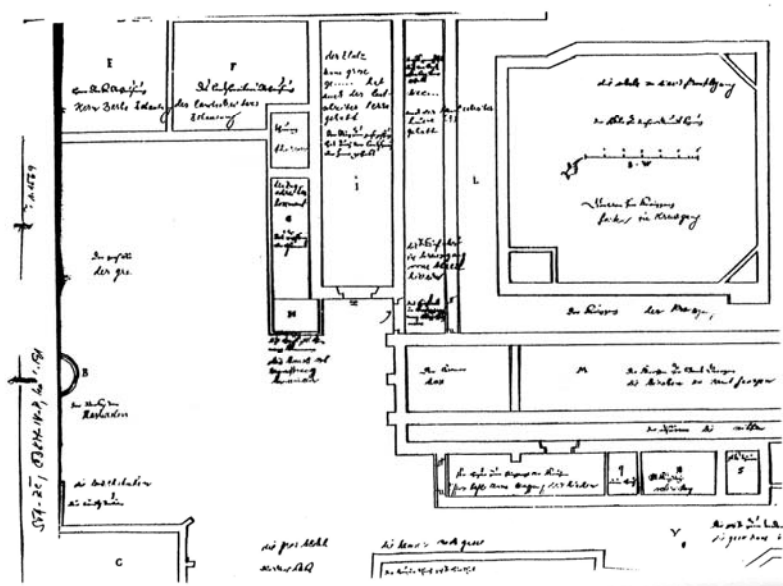
Fig. 35: Ouden-Allen's prospect, copper engraving 1685 (after *Bečková 2000*, 32, obr. 11).

Obr. 36: Folpertus van Ouden Allen, mědiryt 1685, detailní pohled na Pražský hrad (podle *Bečková 2000*, 32, obr. 11).

Fig. 36: Ouden-Allen's prospect, copper engraving 1685, detail view of Prague Castle (after *Bečková 2000*, 32, obr. 11).

2.3. Historická plánová dokumentace a její rekonstrukce

Obr. 37: Plán Jiřského kláštera a Jiřského náměstí, Bonifác Wohlmüt, kolem 1569 (podle kopie AHP, uloženo SÚA, sign. ČDKM – IV – P, karton 191).

Fig. 37: Wohlmüt's Plan of St. George's Convent and St. George's Square, Bonifác Wohlmüt, around 1569 (after the copy from the Archives of Prague Castle, deposited SÚA, sing. ČDKM – IV – P, karton 191).

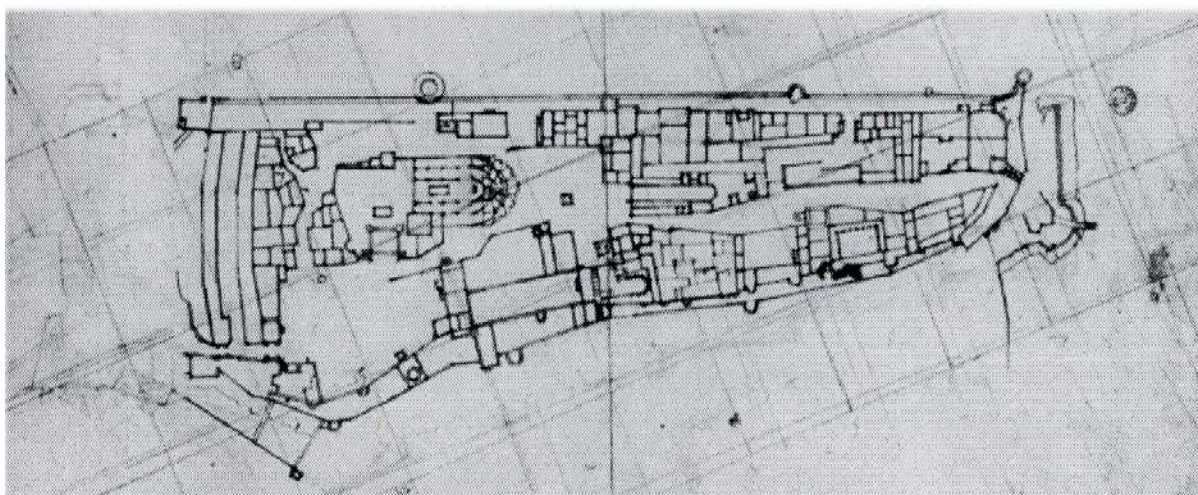
– IV – P, karton 191).

Dobrou představu o členitosti zástavby na hradní ostrožně ukazuje plán od neznámého autora ze sbírky z Uffizi, uložené ve Florencii, datovaný do druhé poloviny 16. století, případně na počátek 17. století v měřítku 1:1 750 (Obr. 38). Náčrtek byl vyhotoven na archu 410 x 329 mm s heraldickým filigránem, zakončeným pásem s nápisem BENSEN, tj. erbem Jonáše Paušty z Libštátu (Libštejn), majitele papírny v Bensen (Benešov) v letech 1613–1654 (Brykowska 1996, 107). Nejednotný způsob kreslení jednotlivých budov dovoluje domněnku, že plán z Uffizi byl kopírován z různých starších náčrtů, mj. z náčrtu Bonifáce Wolmüta; nejdříve mohl být jako celek vyhotoven v roce 1614, tedy v době vzniku Matyášovy brány (Brykowska 1996, 110). Dnes samozřejmě nelze doložit, že všechny parcelové hranice jsou zakresleny správně, ale v každém případě plán jednoznačně podporuje písemné zprávy, že na Pražském hradě byl ještě na počátku 17. století značný počet menších budov obytného charakteru. Pro datování plánu je důležitých několik objektů. Především je to chór svatovítské katedrály se zvonicí a královským mauzoleem. Naopak na plánu není zachycena polygonální kaple sv. Vojtěcha, vybudovaná letech 1575–1576 před západním průčelím katedrály sv. Víta. Dále jsou to detailně znázorněné Rožmberský a Pernštejnský palác, vystavěné v letech 1545–1556, případně 1555–1562, kdy oba jsou na plánu již

Daleko méně pramenů máme k dispozici v dobové plánové dokumentaci. Za nejstarší dochovanou plánovou dokumentaci Pražského hradu je považován Wohlmütův plán datovaný kolem roku 1569 (Obr. 37), který zachycuje půdorysnou

dispozici Jiřského kláštera a nejbližšího okolí, včetně dnes již zaniklé zástavby v severní části Jiřského náměstí (SÚA, sign. ČDKM

Obr. 38: Plán Pražského hradu od neznámého autora, uloženo sbírka Uffizi ve Florencii, druhá polovina 16. – počátek 17. století (podle *Brykowska 1996, 107*).

Fig. 38: Plan of Prague Castle, anonymous, deposited in the collection of the Uffizi Gallery, Florence, second half of the 16th to the beginning 17th century (after *Brykowska 1996, 107*).

zachyceny. Věrně je zobrazen plán Starého královského paláce po přestavbě Benedikta Rejta z let 1486–1509 s Vladislavským sálem, Sněmovním sálem, Jezdeckými schody, románskou síní a věží. Dále je to propojení kostela Věch svatých s Vladislavským sálem, realizované po roce 1541. V prostoru před chrámem sv. Víta, v místech dnešního středního křídla, zaznamenáváme roztržitou zástavbu, která z východní strany přiléhá k „Chodbovému“ traktu (Gangbau), budovanému v 90. letech 16. století. Tato zástavba menších domků zde přetrvala až do výstavby Středního křídla na počátku 40. let 17. století. S výjimkou dvou domů, kdy jeden svojí polohou odpovídá dnešnímu čp. 37 nepozorujeme žádnou zástavbu ve Vikářské ulici, byť je v písemných pramenech zmiňována (*Pasport SÚPRMO 1965*). Naopak značnou přesnost vykazuje plán v nákresu románské hradby s baštami a věžemi – západní Bílou a východní Černou. Opevnění vybudované Benediktem Rejtem na konci 15. století je zachyceno celé – od jihu s baštami a ze severu s věžemi Daliborkou, Novou Bílou věží a Mihulkou. Na východě je zakreslena vnitřní hradba a barbakán. Velmi nezřetelně, spíše v náznaku je zachycena soustava bran na západě – Matyášova brána z roku 1614 a severní příjezd přes Prašný most (*Brykowska 1996, 109*).

Celkový pohled na hradní ostroh nám nabízí Codex Borri¹⁷ – dílo generála-inženýra Alessandra markýze Borriho, někdy chybně Barri (*NPÚ, PPOP-996-5-270, Obr. 39*), pořízený v souvislosti s návrhem hradb v roce 1638. Jeho vypovídací hodnota je vzhledem k problematice podoby Pražského hradu důležitá i s ohledem na zachycení celkového rozmístění zástavby, dispoziční podobu svatovítské katedrály a starého probošství.

¹⁷ Za upozornění na existenci Codexu Borri děkuji Kateřině Tomkové.

Obr. 39: Codex Borri, 1638, výřez (podle NPÚ, PPOP-996-5-270).

Fig. 39: Codex Borri, 1638, excerpt (after NPÚ, PPOP-996-5-270).

Celkový přehled o zástavbě Hradčan kolem poloviny 18. století nám umožňuje plán anonymního autora¹⁸ (Obr. 40), který zachycuje rozsah svatovítské farnosti, tj. zastavěného a zčásti i nezastavěného území, které patřilo pod správu metropolitní kapituly u sv. Víta. Plán není podepsán ani datován. Znění záhlaví¹⁹ svědčí o tom, že jej dala zhotovit zřejmě metropolitní kapitula. I když není datovaný, lze jej vročit²⁰ celkem bezpečně do období kolem poloviny 18. století, přesněji mezi roky 1748–1754. Autora plánu bude sotva možné zjistit. Nebylo by vyloučeno, že kapitula zadala vypracování plánu svému staviteli. Nicméně způsob zobrazení jednotlivých objektů je tak primitivní, že by spíše svědčil o ruce amatéra než v kreslení zběhlého architekta. Není tedy vyloučeno, že by autorem mohl být některý z kanovníků. Domy i kostely jsou zobrazeny zcela schematicky, v jakémsi ortogonálním zobrazení, které je v rozporu se skutečností a odpovídá jedině počet podlaží (Vilímková 1985b, 2). Pouze chrám sv. Víta je vykreslen v půdorysném průřezu podle běžného provedení stavebních plánů. Pražský hrad je na plánu zobrazen po raně barokních

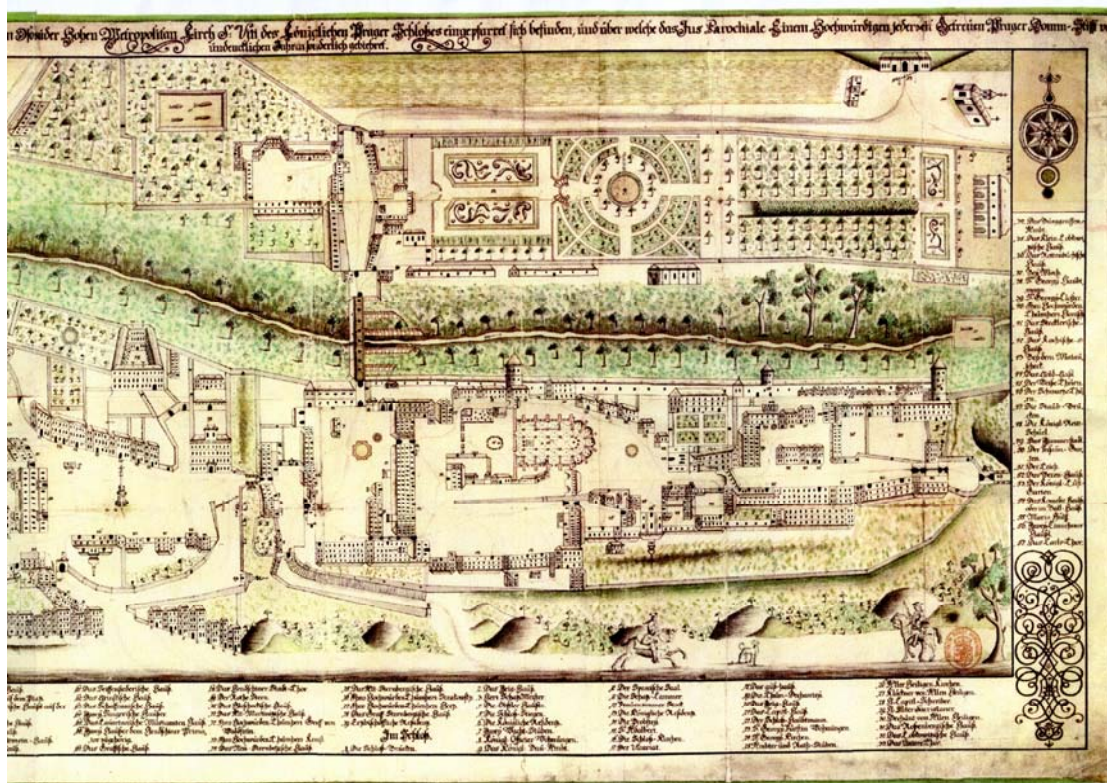
¹⁸ Za autora plánu J. Vančura (Vančura 1976, 246, Obr. 128) chybně označil J. J. Dietzlera, neboť ten zemřel již roku 1743 a vzhledem k údajům v plánu obsaženým nemohl být jeho autorem (Vilímková 1985b, 2).

¹⁹ Titul plánu je vepsán na úzkém pruhu jeho horního okraje v německém znění: Eigentliche Verzeichnus und Abschilderung derenjenigen Häüssern – die Clöster ausgenommen – so zu der Hohen Metropolitan Kirch S. Viti des Königlichen Prager Schlosses eingepfarret sich befinden, und über welche des Jus Parochiale Einem Hochwürdigem jederzeit Getreuen Preger Domm-Stift von undencklichen Jahren sonderlicht gebiehet (Seznam a znázornění domů- s výjimkou klášterů- přiřazených k vysokému metropolitnímu kostelu sv. Víta na Pražském hradě, nad nimž od nepaměti bezvýhradně přísluší výkon duchovní správy veledůstojné a vždy věrné Pražské kapitule (Pokorný 1985, 1).

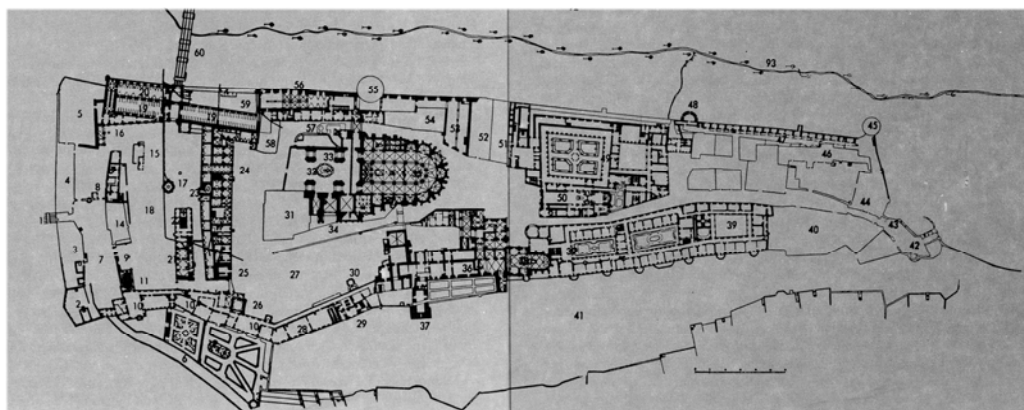
²⁰ O dataci plánu se pokusil V. Vojtíšek a to na základě uvedených topografických údajů, a sice podle uživatelů kanovnických rezidencí (Vojtíšek 1912).

přestavbách. Hradní areál je stále ještě izolovaný, od Hradčan oddělený příkopem a spojený s nimi pouze mostem. Královská zahrada má ornamentální úpravu. Pozoruhodné je vyobrazení mostu přes Jelení příkop na vysokých pilířích, což je cenným zachycením jeho dnes již neexistující podoby.

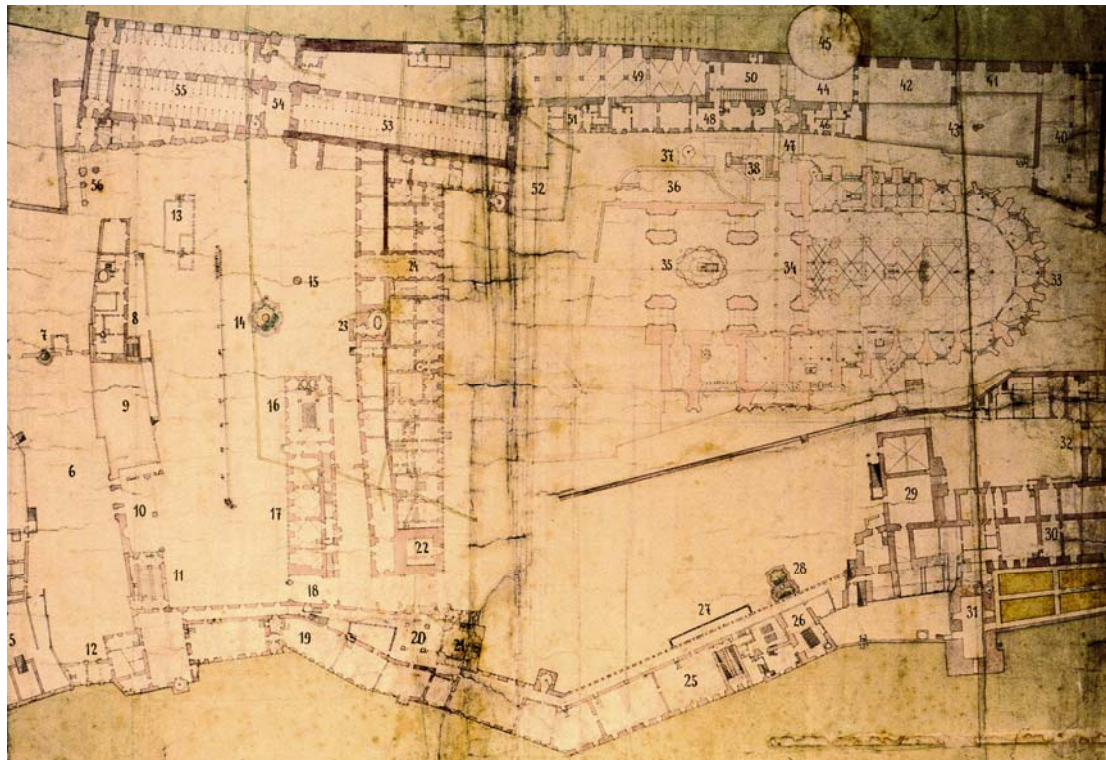
Obr. 40: Plán Pražského hradu a Hradčan, 1748–1754, výřez (podle Vilímková 1985a).
Fig. 40: Plan of Prague Castle and Hradčany, 1748–1754, excerpt (after Vilímková 1985a).

Obr. 41: Celkový půdorysný plán Pražského hradu z roku 1755 před Pacassiho přestavbou, výřez (podle Vančura 1976, obr. 78).
Fig. 41: Groundplan of Prague Castle from 1755 before Pacassi's alteration, excerpt (after Vančura 1976, obr. 78).

Nejstarší celkový půdorysný plán Pražského hradu včetně Jeleního příkopu, Královské a Rajske zahrady pochází z roku 1755 (Vančura 1976, Obr. 78; Obr. 41), tedy těsně před

začátkem Pacassiho přestavby. Plán uvádí jednotlivá jména důležitých objektů, z nichž je většina dodnes zachována, a tak nám usnadňuje orientaci v celém areálu. Patrně z tohoto plánu se vycházelo i při pořizování dokumentace o průběhu kanalizace (Obr. 42), která je datovaná do roku 1760 (*Muchka 2003b*, 312).

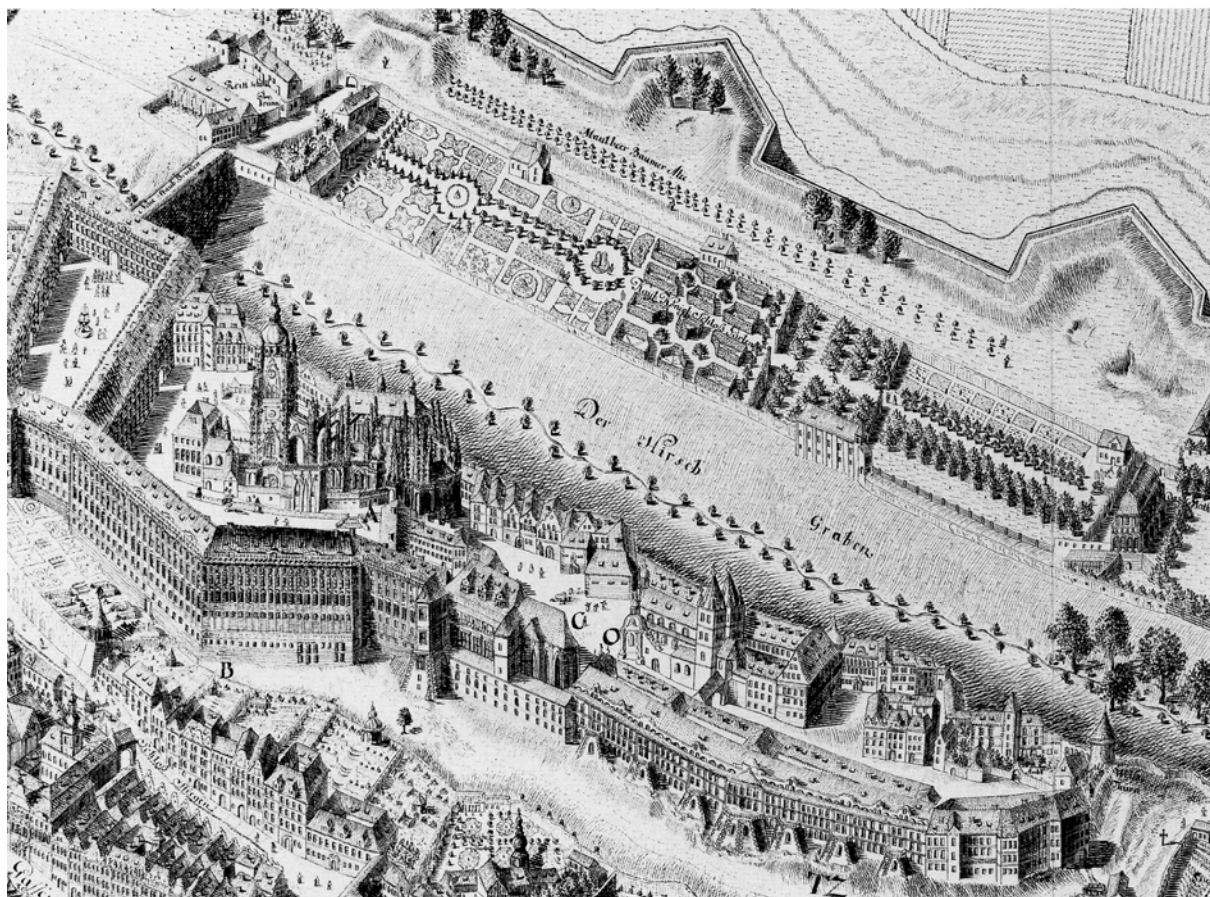

Obr. 42: Část plánu Pražského hradu s vyznačením kanalizace, kolem roku 1760, výřez (podle *Muchka 2003b*, 312).

Fig. 42: Plan of Prague Castle with the drainage system marked, around 1760, excerpt (after *Muchka 2003b*, 312).

Nejmladším použitým vyobrazením je kresba Josefa Daniela Hubera z roku 1769 (*Bečková 2000*, obr. 12), která zachycuje areál Pražského hradu po zásadní proměně v důsledku výstavby tzv. Nového zámku či Nového královského paláce v době Marie Terezie 1755–1775, podle projektu vídeňského hradního architekta Nicolò Pacassiho (Obr. 43). Nešlo o zplanýrování veškeré dosavadní zástavby, ale o její přestavbu, dostavbu a sjednocení pod uniformní fasádu. Druhou významnou změnou pak byla přestavba renesančního Rožmberského paláce na tereziánský Ústav šlechticů, jehož budova byla zbavena charakteristických věžic a byla propojena se Starým královským palácem krytou chodbou pod okny Vladislavského sálu, která částečně zakryla. Svou podobu změnil také druhý renesanční palác původně Pernštejnský, dnes Lobkovický, a to v letech 1651–1668 (*Bečková 2000*, 33).

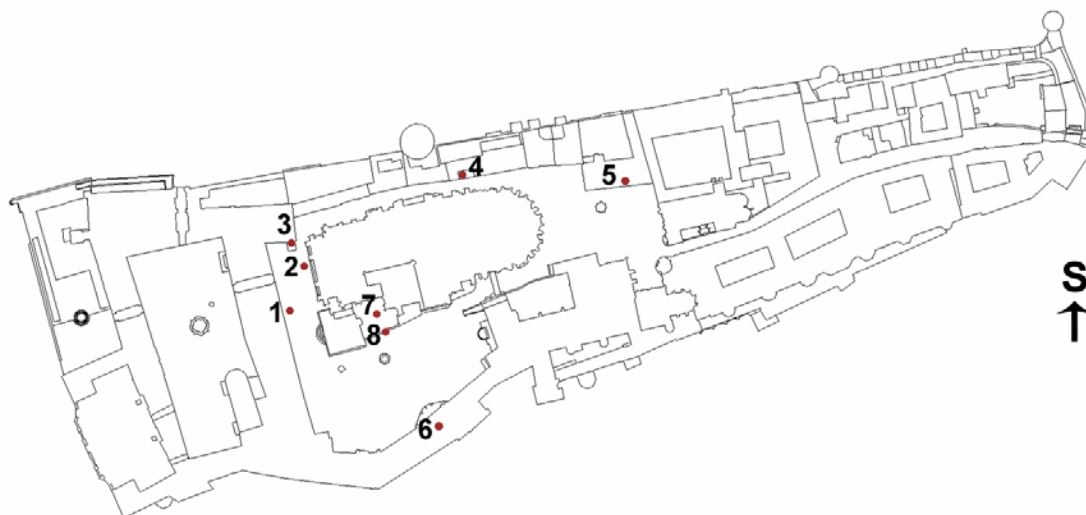
Obr. 43: Tušová kresba perem, J. D. Huber, 1769, výřez (podle *Bečková 2000*, obr. 12).
 Fig. 43: Indian ink pen drawing, J. D. Huber, 1769, excerpt (after *Bečková 2000*, obr. 12).

3. Analýza nálezových souborů

3.1. Nálezové okolnosti a metoda archeologického výzkumu

3.1.1. Nálezové okolnosti

Pro materiálovou část disertační práce bylo zvoleno celkem osm nálezových souborů z centrální části Pražského hradu, III. nádvoří, Vikářská ulice a Jiřské náměstí, to vše v poměrně malém vnitřním prostoru renesančního Pražského hradu. Jedním ze společných znaků těchto souborů bylo, v tomto případě však bohužel, že ve všech případech známe nálezové okolnosti spíše méně než více. Tato skutečnost je dána, s výjimkou jednoho případu, stářím archeologických výzkumů.

Obr. 44: Rozmístění analyzovaných odpadních jímek do rekonstruované podoby Pražského hradu – 1 – odpadní jímka R, 2 – odpadní jímka 1680, 3 – odpadní jímka S, 4 – odpadní jímka Vikářská ulice čp. 37/IV, 5 – odpadní jímka čp. 34/IV, 6 – odpadní jáma Nové schody u archivu, 7 – odpadní jímka B, 8 – odpadní jímka C.

Fig. 44: Location of analysed cesspit in the reconstructed form of Prague Castle – 1 – cesspit R, 2 – cesspit 1680, 3 – cesspit S, 4 – cesspit Vikářská Street No. 37, 5 – cesspit No. 34, 6 – waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase by the archive, 7 – cesspit B, 8 – cesspit C.

Odpadní jímky B a C (Obr 44/7, 8) byly zkoumány na samém počátku archeologického výzkumu Pražského hradu v roce 1925. Jednalo se o systematický archeologický výzkumu, který byl vyvolán zásadní úpravou III. nádvoří, jehož hlavním objektem zájmu byla zaniklá bazilika sv. Víta. Uvědomíme-li si, že tento archeologický výzkum probíhal v roce 1925, tak existenci deníkových záznamů, které jsou doprovázeny okótovanou kresebnou dokumentací, lze považovat za svým způsobem unikátní. Deníkové

záznamy (*Deník 1925/I*; *Deník 1925/II*) stručně popisují průběh terénních prací a vyjmenovávají některé výjimečné nálezy hmotné kultury. U jednotlivých deníkových záznamů je podepsán J. Pasternak²¹. V případě odpadní jímky C se v archivu Archeologického ústavu AV ČR Praha, v.v.i., oddělení Pražský hrad dochovaly celkem čtyři fotografie, které tento objekt zachycují v různých fázích odkryvu.

Podobným způsobem byly zaznamenány nálezové okolnosti u odpadních jímek R a 1680 (Obr. 44/1, 2), které byly objeveny v západní části III. nádvoří v dubnu a květnu 1929 (*Deník 1929*). Odpadní jímka R se nalézala v prostoru mezi Středním křídlem a katedrálou sv. Víta a jímka 1680 u severozápadního schodu hlavního portálu katedrály sv. Víta. Stručné popisy nálezových situací a průběhu archeologických výzkumů jsou opět uvedeny v deníkových záznamech (*Deník 1929*), kde nechybí okótovaná kresebná dokumentace. Mezi archivními fotografiemi se podařilo nalézt tři, které zachycují odpadní jímku R těsně po jejím objevu. Vzhledem k historii archeologických výzkumů na Pražském hradě víme, že v té době byl vedoucím terénních archeologických prací Ivan Borkovský.

Bohužel s klesajícím stářím odkryvu nálezových situací kvalita jejich dokumentace překvapivě klesá. Jediným dokladem o existenci odpadní jímky S (Obr. 44/3), kromě dochovaného souboru hmotné kultury, je popisek v přírůstkové knize (*Seznam předmětů 1*, 284), který lokalizuje tuto jímku do prostoru III. nádvoří a Španělského sálu. Vzhledem k této skutečnosti neznáme přesné umístění a o konstrukci či charakteru výplně odpadní jímky ani nemluvě.

V případě odpadního souvrství z prostoru Nového schodiště u archivu (Obr. 44/6) z prosince roku 1946 je opět k dispozici deníkový záznam (*Deník 1946–1948*, 13), který asi nejlépe ze všech osmi analyzovaných souborů popisuje charakter výplně, která v tomto případě vyplňovala prostor jedné menší místnosti. Víme, že přibližně horní polovina zásypu místnosti měla bouračkový charakter a po něm následovala přibližně stejně mocná odpadní vrstva. Bohužel se nedochovala žádná kresebná dokumentace ani v podobě situační skici, a tak je k dispozici pouze obecná lokalizace do prostoru výtahové šachty u archivu v Jižním křídle Pražského hradu.

Je velká škoda, že jediným lokalizačním údajem bez bližší charakteristiky je v případě nálezově neobyčejně bohaté odpadní jímky z Vikářské ulice čp. 37/IV (Obr. 44/4) záznam v přírůstkové knize z roku 1957 (*Seznam předmětů 2*, 125), který hovoří o existenci sklepa na uhlí, v němž byla nalezena zděná odpadní jímka s minimální hloubkou 150 cm. V případě

---

²¹ J. Pasternak působil na Pražském hradě jako terénní archeolog v letech 1925 – 1928.

odpadní jímky S, odpadního zásypu z prostoru Nového schodiště u archivu a odpadní jímky ze sklepa ve Vikářské ulici čp. 37/IV byl vedoucím archeologického výzkumu Ivan Borkovský.

Bohužel ani u nejmladší odpadní jímky ze sklepa čp. 34/IV na Jiřském náměstí (Obr. 44/5), zkoumané v roce 1987, tomu není jinak. V tomto případě se jednalo o záchranný archeologický výzkum, na který pracovníci Archeologického ústavu AV ČR Praha, oddělení Pražský hrad, pod vedením Jana Frolíka narazili až v době po odtěžení části historických terénů. K dispozici je sice plán, řez celé nálezové situace a několik situačních fotografií, ale popisy uloženin a objektů již pořízeny nebyly.

3.1.2. Metoda archeologického výzkumu

Stejně jako v případě nálezových okolností jsme při charakteristice pracovních metod jednotlivých archeologických výzkumů odkázáni na více než sporé poznámky zachované v deníkových záznamech. Přestože to není nikde výslovně uvedeno, lze předpokládat, že terénní archeologický výzkum v případě všech analyzovaných odpadních jímek probíhal tak, že daná odpadní jímka byla vybírána jako jeden objekt, aniž byly brány v potaz změny charakteru výplně nebo byly předem stanoveny mechanické úrovně odkryvu. Odlišná situace byla pouze v jediném případě zasypané místnosti z prostoru Nového schodiště u archivu, kdy byla změna zásypu tak markantní (bouračkový zásyp nahradil odpadní), že došlo k zaznamenání této změny formou deníkového zápisu, nikoliv však kresby.

To, že při vyzvedávání zásypů jednotlivých odpadních objektů nebyla brána v potaz jejich stratigrafická poloha, dokládá skutečnost, že s výjimkou odpadních jímek B a C u všech zbývajících nálezových souborů jsou nálezy hmotné kultury evidovány pod jedním přírůstkovým číslem, případně byla přidělena další přírůstková čísla podle výrobní suroviny (tj. keramika, sklo, železo, stavební keramika, mince apod.). Vzhledem k této skutečnosti je nutné pracovat s těmito soubory jako s celky.

Trochu složitější je situace v případě odpadních jímek B a C, kdy jsou nálezy keramiky evidovány pod třemi různými přírůstkovými čísly (kdy nejméně jedno z nich je společné i pro sklo), která, jak se však ukázalo, patrně neměla stratigrafické opodstatnění. Specifikem těchto dvou nálezových souborů je existence poměrně početného střepového materiálu. Bohužel při jeho laboratorním zpracování se zjistilo, že v některých případech střepy z jedné nádoby jsou evidovány pod čísly, příslušejícím oběma jímám. Dnes již není možné jednoznačně říci, zda v případě, kdy střepy z jedné nádoby jsou označeny

přírůstkovými čísly z jímek B a C, je tato situace důsledkem chybného uložení a zaevidování střepů a nebo zda skutečně střepy z jedné nádoby byly nalezeny v obou jímkách.

Na závěr je třeba vzít v úvahu i skutečnost, že s výjimkou odpadních jímek B a C, ostatní nálezové soubory obsahují poměrně málo nebo dokonce žádný střepový materiál. Tento fakt vede k domněnce, že v depozitáři Archeologického ústavu na Pražském hradě mohl být uložený pouze výběr nálezů, a to přednostně těch, které se dochovaly v podstatné části svého profilu a byla možná jejich celková rekonstrukce.

Vzhledem ke stáří archeologických výzkumů pak nikoho nepřekvapí, že při jejich průběhu nebyly odebírány vzorky výplní ani nebylo prováděno jejich proplavení. Díky této skutečnosti nebylo možné provést žádnou z analýz ekofaktů jakékoliv povahy.

3.2. Nálezové prostředí

3.2.1. Odpadní jímky

Likvidace odpadů patřila k tíživým problémům každodenního života středověkého i raně novověkého člověka, a tak byla nedílnou součástí dobové komunální politiky. K základním nařízením, často nedodržovaným, patřilo, aby fekálie byly vybírány a odváženy dříve, než „z jámy přetékalý“; aby byly latríny kopány alespoň půldruhého lokte od zdi a vyzděny na dvě cihly „by se žádná nečistota do domu sousedova netáhla“ (Winter 1890, 407). Ještě v 16. století nebylo výjimkou, že lidé „chodili na dvůr i v zimě anebo konali své potřeby do nádob, které vylévali do žlabů nebo přímo z oken do dvora či ulice“ (Winter 1892, 179). Někdy sloužil jeden prévet obyvatelům dvou i tří domů (Winter 1890, 409).

Jako odpadní jímky jsou označovány zahroubené objekty, které byly určeny k ukládání fekálií. Z archeologické praxe známe dvě kategorie odpadních jímek, a to takové, které vznikly z bývalých studní, jež pozbyly svoji původní funkci, a za druhé záměrně nově budované objekty. U nově budovaných odpadních jímek se nejčastěji jedná o hloubené šachty čtyřúhelníkového, méně často kruhového půdorysu. Z hlediska konstrukce se v českém prostředí nevyvinul žádný všeobecně používaný typ, a tak známe objekty bez vnitřní konstrukce, vydlážděné nebo vyzděné (Široký 2000, 371). Konstrukční podoba odpadních jímek²² tak byla do značné míry určena především přírodními podmínkami daného místa. Privátní odpadní objekty se často stávaly plánovanou součástí domovní zástavby. Secessy a jímky byly umísťovány do zadních částí parcel, u vyspělejších typů domů do interiérů zadních traktů domů a obvykle byly provozovány z přízemí. Od raného novověku mohla být situace řešena i tak, že odpadní těleso částečně zasahovalo do interiéru domu i mimo něj. Jímka byla tedy provozovatelná jak z interiéru přízemí, tak z arkýře v prvním patře²³ (Krajíc 2009, 296). U odpadních jímek bylo běžné, že po zaplnění byl jejich obsah vybrán, aby mohlo dojít k jejich opětovnému použití. Kolikrát se tento proces opakoval, bylo jednoznačně individuální a do značné míry to záviselo na mnoha vnějších okolnostech. Společně s fekáliemi se do odpadních jímek ukládal i kuchyňský a řemeslný odpad. Pokud z nějakého

²² Při archeologickém výzkumu v Kanovnické ulici čp. 73 v Praze na Hradčanech se díky nálezu záchodového prkénka v odpadní jímce předpokládá existence dřevěné záchodové budky (Čulíková 2008, 230).

²³ Archeologicky byl tento objekt zdokumentován v Táboře ve Svatošově ulici čp. 308. Jednalo se o jámu obdélného půdorysu (v koruně 240 x 260 cm, u dna 200 x 240 cm). Koruna skalnatých obvodových stěn byla opatřena čtyřmi cihlovými obloukovými pasy, na něž bylo vázáno původní cihlové zaklenutí tak, že převážná část jámy byla povrchově zakryta. Jímka zasahovala svojí jižní polovinou do interiéru domu, kde byla součástí poslední přízemní místnosti, zatímco severní polovina zasahovala vně obvodové stěny domu, kde se do ní odpady dostávaly pomocí dřevěného svodu (Krajíc 2009, 293).

důvodu nebylo možné opakované využívání odpadní jámy, byla v její blízkosti vybudována odpadní jáma nová. Není tak žádnou výjimkou existence několika odpadních jímek na jedné městské parcele (např. *Klápště 2002; Frolík – Musil 2010*). Opakované vybírání jímek vyvolává otázku možných reziduí dřívějších výplní, které jsou různou měrou vzdálené od definitivního uzavření a opuštění objektu (*Klápště 2002, 9*). Zkoumání zásypu odpadních jímek po přirozených vrstvách dovoluje detailně sledovat způsob jejich zaplňování. Obecně platí, že se původně v jímkách nacházel měkký, nezkonsolidovaný zásyp, který se postupně sesedal, takže vytvářel charakteristické zvrstvení s uloženinami, jejichž okraje vybíhají podél vnitřních stěn jámy. Měkký zásyp také bezesporu umožňoval alespoň z počátku propadání těžších předmětů do starších uloženin (*Frolík – Musil 2010, 10*).

Nejstarší odpadní jámy byly v Praze budovány ve druhé polovině 13. století. Nejčastěji se jednalo o odpadní jámy bez konstrukce a méně často o vydřevené objekty. Od první poloviny 15. století se setkáváme s vyzděnými odpadními jámkami, které se staly nejpoužívanějšími po celý raný novověk (*Široký 2000, 388*). Přesto zcela nevymizely ani odpadní jámy bez konstrukce či vydřevené, jak dokládají opakovaná nařízení Šestipanského úřadu Starého i Nového Města pražského o vyzdění vydřevených jímek v 16. a na počátku 17. století²⁴ (*Přikrylová 1987, 334*).

Obecně lze říci, že odpadní jámy a smetištní jámy patří již od středověku k publikačně nejatraktivnějším nálezovým prostředím. Důvodů je hned několik. V první řadě je to skutečnost, že máme k dispozici nálezy, pocházející z jasně vymezeného prostoru, který je často možné vztáhnout ke konkrétnímu sociálnímu prostředí, neboť se na jeho zaplňování podílela více či méně uzavřená skupina obyvatel. Současně také platí, že v ideálních případech bývá k dispozici alespoň jeden chronologický údaj, ať už je to *post quam* nebo *ante quam*. Další nezanedbatelnou skutečností, která přispívá k publikační popularitě odpadních jímek, je velká míra zachování nalezených předmětů. Nálezové soubory z odpadních jímek často předkládají celé nebo rekonstruované předměty z různých materiálů, ale především z keramiky a skla. Pokud se v daném objektu zachovala dostatečná míra vlhkosti, bývají k dispozici kvalitně zachované výrobky z organických materiálů jako je především dřevo, textil a kůže. V současné době jsou při archeologickém výzkumu samozřejmostí

---

²⁴ Ještě na počátku 17. století neměly vlastní záchod všechny domy, z čehož pramenily časté spory sousedů o údržbu společných záchodů. Kdo chtěl postavit nový záchod, musel žádat v šestipanském úřadě o povolení. Nová stavba musela být minimálně půl druhého lokte od zdi souseda a byla povinnost „*na dvě cihly ztlouští dobře vyzditi*“ a případné škody odstranit. Často se vydávaly i příkazy k obezdění původních dřevěných záchodů (*Přikrylová 1987, 334*).

enviromentální, palynologické, paleobotanické a osteologické analýzy, které v souvislosti s primárním účelem odpadních jímek podávají svědectví především o jídelníčku tehdejších obyvatel.

3.2.2. Zacházení s odpadem na Pražském hradě

Přestože archeologický výzkum na Pražském hradě probíhá bez přestávky od roku 1925, nebyla do dnešních dnů předložena ani jedna byť drobná úvaha o zacházení s odpadem na tomto exkluzivním místě. V areálu Pražského hradu bylo objeveno a prozkoumáno okolo 20 odpadních jímek, které převážně byly využívány v raném novověku. Vzhledem k nepřetržité délce osídlení a k počtu stálých obyvatel, je tento počet jednoznačně nedostačující. Samozřejmě svou roli hraje i míra archeologického poznání, ale i když zatím nebyly prozkoumány všechny prostory, lze v budoucnu v hradním areálu jen těžko předpokládat masový nárůst odpadních objektů.

Za zcela výjimečné místo v rámci hradní ostrožny lze považovat areál Starého probošství čp. 48, ve kterém bylo prozkoumáno celkem sedm odpadních jímek (pět na dvorku, včetně B a C; dvě v interiéru budovy). Touto na hradní poměry neobyčejně hustou koncentrací odpadních jímek se tento prostor jako jediný na Pražském hradě přibližuje situaci známé z běžných městských parcel, a to včetně delšího chronologického období, které pokrývají (14.–18. století). Takovouto neobvyklou koncentrací odpadních objektů lze zdůvodnit polohou budovy Starého probošství, která se nalézá v těsné blízkosti katedrály sv. Víta, tj. v samotném centru III. nádvoří, a tak možné volné prostory pro vyhazování odpadků, ať již svahy pod Jižním hradním křídlem nebo svahy Jeleního příkopu, byly příliš vzdálené a díky souvislé zástavbě nedostupné. Obyvatelé probošství neměli tedy jinou možnost než budovat klasické odpadní jímky, kdy především délka užívání odpadní jímky C svědčí o jejím vícenásobném čištění.

Stále však zůstává nezodpovězena otázka, kam obyvatelé Pražského hradu odpad vyváželi? Odpověď je v tomto případě jednoduchá a je dána geomorfologickou podobou hradního ostrohu, kdy jak ze severní, tak z jižní strany terén prudce klesá buď k Malé Straně nebo do Jeleního příkopu. To, že se nejedná o pouhou domněnku, dokazují i dva historické záznamy. První je z roku 1601 a Rudolf II. v něm upozorňuje na zápach a hromady odpadků, které jsou vyhazovány do příkopu na jižní straně Hradu. Nařídil proto české komoře, aby nechala zjednat nápravu, což se okamžitě stalo (*Fučíková 2003b*, 305). Druhá zpráva se týká provozu v domcích ve Zlaté uličce, kde navzdory předchozím zákazům obyvatelé

probourávali v hradbě okna do Jeleního příkopu (*Pasport SÚPRMO 1975, IV*). Každodenní vylévání splašků poškozovalo hradbu nakolik, že musela být v 60. letech 17. století opravena.

3.2.3. Charakteristika analyzovaných odpadních jímek

Volba výše představených osmi nálezových souborů nebyla náhodná. Při jejich výběru byly shledány hned tři nezanedbatelné výhody. V první řadě to byl samotný charakter nálezových souborů, kdy je v sedmi případech v jejich dokumentaci uvedeno, že jedná o odpadní jímku, a pouze jeden záznam v případě nálezů z prostoru šachty pro výtah u Nového schodiště u archivu popisuje nálezovou situaci jako smetištní zásyp zaniklé místnosti. Druhou výhodou, proč byly tyto soubory vybrány k analýze, je poměrně malý prostor, na kterém byly objeveny – III. nádvoří, Vikářská ulice a Jiřské náměstí – vše ve vnitřním prostoru renesančního Pražského hradu. A konečně třetím hlediskem pak byl předpoklad, že mezi časovým zařazením jednotlivých souborů je zřetelná následnost s určitou fází časového překryvu. Tato skutečnost je ideální pro nastínění relativního chronologického vývoje určitých keramických tvarů.

odpadní jímka	úprava stěn	úprava dna	tvar	rozměry	hloubka
B	zděné, východní stěnu tvoří zaniklá bazilika sv. Víta	zhloubeno do podloží	obdélný	?	2 m
čp. 34	zděné - kameny + cihly	zhloubeno do podloží, skála	obdélný	vnější délka 190 cm	?
Vikářská čp. 37	zděné	?	?	?	?
1680	zděné - 2 stěny kameny + cihly, 2 stěny cihly; omítnuté stěny	zhloubeno do podloží	čtvercový, zaoblené rohy	143 x 171 cm	> 150 cm
R	?	zděné - zlomky cihel + malta	lichoběžník	delší strany 105 + 70 cm; kratší 65 + 70 cm	?
S	?	?	?	?	?
C	zděné, západní stěnu tvoří zaniklá bazilika sv. Víta	vrstva cihel	obdélník	310 x 270 cm	105 cm

Tab. 2: Přehled podoby analyzovaných odpadních jímek.

Tab. 2: Overview of form analysed cesspits.

Chceme-li charakterizovat výše uvedených sedm odpadních jímek jako celek, nejsme ve snadné pozici (Tab. 2). Hned na počátku z našeho přehledu vypadne odpadní jímka S, k jejíž podobě nelze z dochované dokumentace říci nic bližšího. Jisté otazníky vyvstávají i v souvislosti s odpadní jímkou C, a to především pro její poměrně velké rozměry 310 x 270

cm, jejíž dno tvořila cihlová podlaha (zaniklé baziliky sv. Víta?). Horní část zásypu tvořil stavební rum s kusy mazanice ze shořelé podlahy a cihlové dlaždice, dolní část zásypu tohoto objektu pak tvořily vrstvy „*jímkového charakteru*“ v podobě řídké, mazlavé, nevábně vonící hlíny (*Deník 1925/II*, 101).

O čtyřech ze zbývajících pěti odpadních jímek víme, že měly na maltu z kamenů a cihel vyzdžené stěny. Pouze u odpadní jímky 1680 byly dvě ze stěn vyzdžené čistě cihlami, zatímco zbývajících dvě právě kombinací cihel a kamenů. U odpadní jímky R sice neznáme podobu úpravy zdí, ale vzhledem k tomu, že měla zlomky cihel a malty upravené dno, lze s jistotou dávkou pravděpodobnosti předpokládat, že i stěny této páté odpadní jímky byly vyzdžené. Vzhledem k charakteru těchto objektů není nikterak překvapivé, že všechny byly zahloubené do podloží. Celkovou hloubku pak známe v případě jímky B, kdy dosahala 2 m, a u jímky 1680 přesahovala 1,5 m. O jednotném typu co do podoby odpadních jímek nelze hovořit v žádném případě. Odpadní jímky B, C a ze sklepa čp. 34/IV měly obdélný půdorys, jímka 1680 nepravidelný čtvercový (143 x 171 cm) se zaoblenými rohy a konečně jímka R měla tvar lichoběžníku s delší stranou 105 cm a kratší 70 cm. Bližší charakteristika výplně jednotlivých objektů není možná ani v jednom případě.

3.3. Metoda zpracování nálezových souborů

3.3.1. Formy deskripce raně novověké keramiky

Při jakémkoliv zpracování souborů hmotné kultury je hned na jeho počátku třeba stanovit způsob zpracování a především zvolit vhodný deskriptivní systém, s jehož pomocí bude analýza probíhat.

3.3.1.1 Systém keramických tříd

Vzhledem k tomu, že raně novověké nálezové soubory co do počtu kusů často mnohonásobně převyšují soubory ze starších období, bylo při jejich zpracování třeba stanovit takovou hodnotící metodu, která by archeologům pomohla vypořádat se s touto situací. Nástin možného způsobu řešení přinesla v roce 1995 databáze KLASIFIK (*Břeň – Kašpar – Vařeka 1995*, 38–39). Tato databáze velice důsledně pracovala s alfanumerickým a alfabetským kódem. Určitým vybraným vlastnostem byla přiřazována čísla, každá vlastnost byla dále detailně rozpracována a pomocí dalších čísel docházelo ke kategorizaci jednotlivých typů a variant (*Břeň – Kašpar – Vařeka 1995*, 39–40). Zdálo se, že pomocí tohoto deskriptivního systému lze velice snadno zařadit jednotlivé zlomky keramiky do odpovídající kategorie. Čas však ukázal, že takováto klasifikace je vhodná pro tvorbu databází, ale víceméně nepoužitelné pro publikační činnost²⁵. Naopak co se ukázalo jako životaschopné, je rozdělení keramických nálezů do tzv. keramických tříd, se kterými databáze KLASIFIK také pracuje.

Obecné postupy klasifikace středověkých a především novověkých souborů definovaných na základě makroskopicky postižitelných vlastností keramiky a použité technologie výroby a výpalu ve zobecněné podobě předložil P. Vařeka (*Vařeka 1998*, 124). V podstatě se dá říci, že těmito dvěma texty vstoupil v život české novověké archeologie svět KERAMICKÝCH TŘÍD. Téměř beze zbytku platí, že jakákoliv současná archeologická studie, bakalářská nebo diplomová práce, která se zabývá problematikou raně novověké nebo novověké keramiky pracuje s vlastní řadou keramických tříd (např. *Dohnal – Korený – Koucký – Šamata 2001*; *Dohnal – Koucký 2000*; *Dohnal – Vařeka 2002*; *Durdík – Chotěbor – Kašpar 2000*; *Goš – Halama 2009*; *Pícka – Hůrková – Schneiderwinklová 2009*; *Rückl – Havrda – Tryml 2007*; *Schneiderwinklová 2009*). Osobně předpokládám, že prvotním záměrem autorů databáze KLASIFIK bylo navrhnout jakousi obecně platnou metodu práce

---

²⁵ Nepříliš šťastné využití tohoto deskriptivního systému např. *Marešová 2001*.

s nálezově bohatými soubory a do budoucna dát k obecné dispozici srovnávací materiál pro ostatní místa v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Pokud archeolog využívá k analýze keramické složky nálezového souboru keramických tříd, je jednou z nepostradatelných součástí publikace jejich přehled, který jasně definuje jednotlivé třídy, a to buď formou textu nebo tabulky. Obecně užívaná definice, že keramické třídy jsou definovány na základě makroskopicky postižitelných vlastností, v praxi znamená, že autor nejčastěji uvádí barvu střepu, méně často barvu lomu, položka materiál charakterizuje strukturu keramické hmoty, neplastické složky, úpravu povrchu. Dalším hlediskem je pak kvalita a charakter výpalu a konečně druh, umístění a případně barva glazury. Dále pak již záleží čistě na autorovi, do jakých detailů toto základní vyhodnocení rozpracuje. Nejčastěji se setkáváme s percentuálním porovnáním keramických tříd mezi sebou. Méně často se pak objevuje vazba keramické třídy na tvarovou škálu keramického sortimentu, popřípadě na změny profilace okraje (*Dohnal – Vařeka 2002*). V tomto pojetí jakoby do pozadí ustupovalo morfologické složení nálezových souborů a hlavní úlohu sehrává hledisko technologické, které je vyjádřeno právě díky keramickým třídám.

Bohužel v současnosti publikované raně novověké a novověké nálezové soubory sice zcela běžně využívají systém keramických tříd, ale místo aby se ten stal prostředníkem pro další zpracování a vyhodnocení nálezových souborů, stává se často hlavním cílem autorů. Publikované texty obsahují vizuálně vděčné různobarevné výsečové a sloupcové grafy, četné tabulky s řadami číselných kódů, ale závěrečná hodnocení, která by přinášela jiné informace než jen popis grafů, většinou hledáme marně. Samozřejmě je na místě poznámka, že pokud se jedná o převážně střepový materiál, nejsou obecnější hodnocení možná a potom je přínos takové práce především v budoucím srovnávání. Dalším nemalým úskalím této metody je mnohdy příliš detailní dělení nálezových souborů a vyčlenění velkého množství keramických tříd. Opakem tohoto postupu je pak slučování do jedné keramické třídy vnitřně a oboustranně glazovaného zboží (např. *Dohnal – Koucký 2000*; *Dohnal – Vařeka 2002*), protože je si třeba uvědomit, že vnitřní glazura se v českém prostředí běžně objevuje od 15. století, zatím co oboustranná nastupuje ve druhé polovině 16. století, ale masověji až od počátku století 17²⁶.

Přes výše zmíněné výhrady k práci s keramickými třídami si myslím, že pokud si na počátku zpracování nálezového souboru badatel stanoví jasná pravidla a mantinely pro

---

²⁶ Předpokládám, že toto zařazení vzniklo při práci se střepovým materiálem, kdy v některých případech bývá obtížné rozhodnout, zda se jedná o zlomek opatřený pouze vnitřní a na vnější část nádoby přeteklou glazurou nebo záměrně oboustranně glazované zboží. Osobně si myslím, že ve většině případů je toto rozhodnutí možné, neboť celkový charakter vnitřně a oboustranně glazované hrnčiny bývá odlišný. Za nejméně problematické by pak bylo možné považovat vyčlenění skupiny fragmentů, jež z hlediska opatření glazurou nelze zařadit ke konkrétní keramické třídě.

vymezování jednotlivých keramických tříd, může tento přístup přinést důležité informace o změnách keramické suroviny v čase a využití keramických surovin pro konkrétní tvary nádob. Nesmí se však rozdělení do keramických tříd stát hlavním a jediným cílem jeho práce.

Lehce modifikovaným přístupem, který se postupně generuje z detailního členění na keramické třídy, je vytvoření tzv. „keramických skupin“, jež jsou definovány daleko obecněji a nejčastěji jsou označovány pomocí písmen (*Peroutková-Matějková 2008*). Tato praxe je již delší dobu běžná v zahraniční literatuře (např. *Fryer – Selley 1998; Lange 1996; Thompson – Grew – Schofield 1984*). Zahrnují v sobě celou jednu skupinu keramického zboží, jako například cihlově červeně pálená, neglazovaná hlína, a to bez ohledu na detailní charakteristiku jednotlivých odstínů od hnědočervené přes cihlově červenou až ke světle červené, neboť tyto barevné změny mohou být způsobené např. změnami teplotních podmínek při výpalu keramiky nebo nepatrně odlišným složením keramického těsta, a tak dvě vsádky jednoho hrnčíře mohou vypadat zcela odlišně.

3.3.1.2 Typologizace celých tvarů

Jakýsi „klasický“, morfologický přístup k analýze nálezových souborů je spojen s pracovními postupy, které se snaží pro jednotlivé kategorie keramických tvarů definovat tvarové skupiny.

V českém prostředí jednoznačně dominuje zpracování raně novověké keramiky pomocí keramických tříd, a tak deskriptivní způsob pomocí kategorizace celých tvarů je ojedinělou záležitostí (např. *Klápště 2002; Pajer 1982; týž 1983*). Jedním z prvních badatelů, který tento způsob třídění středověké a raně novověké keramiky v Čechách využil byl M. Zápotocký (*Zápotocký 1978; týž 1979*). Daleko častěji se však cestou kategorizace celých tvarů vydává zahraniční literatura (např. *Faure-Boucharlat 1996; Frascoli 1997; Scheidemantel – Schifer 2005*). V tomto případě je samozřejmě legitimní námitka, že tímto způsobem není možné vyhodnocovat každý nálezový soubor. Nezbytnou podmínkou je existence dostatečného počtu alespoň z části rekonstruovaných keramických tvarů. Tento pracovní postup umožňuje kombinovat poznatky o výrobní surovině a tvaru nádoby a případně zaznamenávat průběh a změny vývojových trendů keramiky. Pokud by se touto cestou vydával větší počet badatelů, přibývalo by i srovnávacího materiálu, který by byl, byť v omezené míře, následně využitelný i pro materiál střepový. Obrovskou výhodou pro takovýto přístup by byla jasná, obecně stanovená a platná pravidla, která by umožňovala plynule přidávat nové nálezy do již existujícího systému.

3.3.2. Definice zvoleného způsobu deskripce keramických souborů

Volba deskriptivního systému pro analýzu nálezových souborů z Pražského hradu byla dána v první řadě cílem celého snažení, které má vyústit v sestavení vývojové chronologické řady keramiky na Pražském hradě v raném novověku. Druhým důležitým faktorem byla skutečnost, že jsem měla k dispozici řádově stovky (680 ks) celých nebo z podstatné části rekonstruovaných tvarů, což z hlediska archeologického představuje poměrně reprezentativní skupinu nálezů. Aby byla možná společná analýza zvolených nálezových souborů, vyžadoval takový počet nálezů jejich rozdělení za základě jasně stanovených kritérií. Za základní kritérium třídění souborů jsem se rozhodla zvolit tvarové proporce keramických nálezů. Na druhém místě stál způsob výzdoby a až jako třetí kritérium se přihlíželo ke keramické surovině.

Jednoznačnou výhodou tohoto pracovního postupu je možnost rekonstruovat keramické sekvence pro určité období a to především na základě relativní chronologie. Pokud máme k dispozici několik nálezových celků z různých období lze pomocí této metody sledovat kvantitativní nárůst nebo pokles určitých tvarových proporcí v závislosti na čase.

Stejně jako všechny přístupy má však i tento svoje úskalí. Za hlavní je třeba považovat již samotné nastavení kritérií pro vyčlenění jednotlivých tvarových skupin. Pokud autor zvolí příliš detailní členění, vznikne neúměrně vysoký počet skupin a podskupin, které ve finální fázi znemožní postihnout hlavní vývojové trendy. V opačném případě, kdy jsou vydělující kritéria příliš obecná, opět takový pracovní postup nevede ke zdárnému výsledku. Nemalé riziko při budování takovýchto tvarových sérií přináší i skutečnost, že chronologicky starší tvar může mít vyšší číslo, což je dáno postupným zpracováním nálezových celků.

I přes ideálně zvolené vydělující parametry se nelze vyhnout ojedinělým tvarům, které nezapadají do žádné z předem definovaných kategorií. Tyto tvary se pak vymykají běžné produkci, a to buď z hlediska své specifické funkce, dále se může jednat o nemístní výrobek nebo obojí dohromady. Právě tímto výlučným postavením však tyto tvary na sebe upoutají pozornost, kterou lze využít při celkovém vyhodnocování nálezových souborů.

Druhým hlediskem, podle kterého byly jednotlivé nálezy hodnoceny je výrobní surovina a technologický postup výpalu. Pomocí makroskopicky postižitelných vlastností byly vyčleněny technologické skupiny, v rámci kterých byla sledována barva, složení a síla střepu, technologický postup výpalu, umístění glazury (Tab. 3). Vzhledem k tomu, že při analýze materiálu byly k dispozici převážně celé nebo sádrou dodělávané tvary a nebyly prováděny žádné výbrusy, slouží tedy technologické skupiny pouze k doplnění a především k unifikaci popisu jednotlivých předmětů a následnému vyhodnocení užívané keramické

hmoty. Pro zjednodušení popisu byl použit čtyřmístný číselný kód, který navazuje na dřívější zpracování raně novověké keramiky z Pražského hradu (*Dubská 2002; Blažková-Dubská 2007, 14; Blažková-Dubská 2009*). V textu je sice možné se s čísly těchto technologických skupin setkat, ale v analytických částech textu jsou použity slovní termíny (Tab. 3), které nejen že jsou pro čtenáře srozumitelnější, ale především jednoznačně charakterizují výrobní surovinu. Je třeba si uvědomit, že v raném novověku dochází k masové výrobě keramiky²⁷ a tudíž postihovat detailní odchylky, vzniklé na základě makroskopického pozorování, není na místě.

---

²⁷ O masové výrobě hrnčířského zboží nepřímo svědčí i jeho nízká cena. Hrnčířské zboží bylo při prodeji v Praze počítáno na vozy – to znamená, že bylo prodáváno velké množství najednou. Počátkem 17. století se jeden vůz keramiky v Praze prodával za 7 – 10 grošů českých. To, že se ceny obyčejné hrnčiny pohybovaly na velmi nízké úrovni dokládají i nepatrné celní poplatky, které byly vybírány při průvozu městskými branami nebo na mostě. Clo se nevybíralo podle množství nebo druhu dovážené hrnčiny, ale počtu koní táhnoucích náklad. Na Karlově mostě to v roce 1590 bylo 3 krejcary z každého koně a k tomu 4 kusy nádobí, zatím co z vozu o dvou koních s dřevěným nádobím se vybíralo 24, o třech koních 36 krejcarů (*Žegklitz 1982, 182*).

keramické skupiny	číslo ker. skupiny	barva	nepl. složka	barva lomu	výpal	glazura	výzdoba	síla střepe
světle se pálicí, neglazovaná hlína light fired, unglazed clay	5008	světlá žlut' až béž	2 mm, 5-10%	běl až béž	oxidační; středně tvrdý	není	ryté linie, jednořádkové radélko	3-5 mm
	5030	světlý okr	do 2 mm, 10- 15%, slída 5%	světlý okr	oxidační; středně tvrdý	není	ryté linie, jednořádkové radélko	3-6 mm
	5031	světlá béž až béžová běl	do 2 mm, 5- 10%, 2% slída	světlá béž	oxidační; středně tvrdý	není	červené malování	3-5 mm
	5036	světlý hnědý okr	do 2 mm, 10- 15%, nahodile slída, vzduchové bublíny	hnědá šed'	oxidační; středně tvrdý, sendvičový efekt	není	ryté linie, radélko	3-6 mm
červeně se pálicí neglazovaná hlína brick red fired, unglazed clay	5009	světlá až tmavá cihlová červeň	do 2 mm, 5- 10%	světlá až cihlová červeň	oxidační; středně tvrdý až tvrdý	není	ryté linie, radélko	3-5 mm
	5010	cihlová červeň	2-5 mm, 10- 15%	cihlová červeň, střed šedý	oxidační; středně tvrdý až tvrdý, sendvičový efekt	není	plastická páska, radélko	5-10 mm
	5032	světlá cihlová červeň	do 2 mm, 5- 10%, slída 5%	světlá, šedá béž	oxidační; středně tvrdý	není	rýhování	3-5 mm
	5038	(světlá) cihlová červeň	do 2 mm; do 10%, nahodile slída	cihlová červeň	oxidační; středně tvrdý	není	rýhování, radélko	3-5 mm
neglazovaná hlína, hnědých a šedohnědých odstínů grey-brown shades, unglazed	5028	hněd' až šedá hněd'	2-4 mm; 10- 15%, slída 10%; hrubozrnná hlína	šed', hněd'	oxidační; středně tvrdý	není	jednořádkové radélko, jednoduchá rýha	3-6 mm
	5029	šedá hněd'	2-4 mm; 15- 20%, slída 5%;hrubozrnná	šed', hněd'	oxidační; středně tvrdý	není	jednořádkové radélko, jednoduchá rýha	3-6 mm

	5033	šedá hněd' až hnědá šed'	2-4 mm; 15- 25%, slída 5%; hrubozrnná	hnědá šed'	oxidační, měkký až středně tvrdý	není	jednořádkové radélko, jednoduchá rýha	3-6 mm
	5035	světlá hněd' až hněd'	od 2 mm, od 5 %	hněd' až šedá hněd'	oxidační, středně tvrdý	není	radélko, plastická páska	2-4 mm
světle se pálicí hlína s vnitřní glazurou light fired clay with inner glaze	5004	světlá béž	do 2 mm, 5- 10%	světlá béž	oxidační, tvrdý	vnitřní	plošné, jednořádkové radélko; plošné, jednoduché rýhy	2-4 mm
	5041	béž až světlý okr	do 2 mm, 5- 10%	béž až světlá béž	oxidační, tvrdý	vnitřní	plošné, jednořádkové radélko; plošné, jednoduché rýhy	2-4 mm
	5042	světlá béž až béžová běl	do 2 mm, 5- 10%	béž až béžová běl	oxidační, tvrdý	vnitřní	plošné, jednořádkové radélko; plošné, jednoduché rýhy	2-4 mm
redukčně pálená keramika – reduction fired ceramics	5001	šed' až tmavá šed'	do 2 mm, do 10%	šed'	redukční	není	plošné, jednořádkové radélko; plošné, jednoduché rýhy; hladítka	2-5 mm

červeně se pálicí hlína s vnitřní glazurou brick red fired clay with inner glaze	5005	cihlová až hnědá červeň	do 2 mm, 5- 10%	cihlová červeň až hnědá červeň	oxidační, tvrdý	vnitřní	plošné, jednořádkové radélko; plošné, jednoduché rýhy	2-5 mm
	5039	hnědá šed'	do 2 mm, do 5%, slída 5%	hnědá červeň	oxidační, tvrdý	vnitřní		3-6 mm
oboustranně glazovaná keramika ceramic with both-side glaze	5006	světlá žlutá běl až světlá béž	do 2 mm, 5- 10%	běl až béž	oxidační, tvrdý	oboustranná	vpíjení, mramorování, zapouštění, stékání	3-6 mm
	5007	cihlová až hnědá červeň	do 2 mm, do 5%	cihlová červeň	oxidační, tvrdý	oboustranná	vpíjení, mramorování, zapouštění, stékání	3-6 mm
tzv. berounské zboží Beroun-type ceramics	5011	světlá béž až běl	do 2 mm, do 5%	světlá béž až běl	oxidační, tvrdý	vnitřní	malování	3-6 mm
	5012	cihlová až hnědá červeň	do 2 mm, do 5%, slída 5%	cihlová červeň	oxidační, tvrdý	vnitřní, oboustranná	malování	3-6 mm
kamenina – stoneware	5013	světlá až tmavá hněd'	slinutý	šed'	oxidační, velmi tvrdý	vnější, solná	radélko, plastická aplikace, vývalky	2-6 mm
keramika s majolikovou polevou – ceramic with majolica glaze	5015	běžová běl až běl	do 2 mm, do 5%, slída 5%	běl	oxidační, tvrdý	oboustranná, majoliková poleva	prstování okraje, odsazené patky, modelace ucha	3-8 mm
fajáns - faience	5017	běl	slinutý	běl	oxidační, velmi tvrdý	oboustranná, vysokožární glazura	malování - kobaltová modř	2-5 mm

Tab. 3: Definice technologických skupin.

Tab. 3: Definition of technological groups.

3.3.2.1. Definice tvarových skupin

Všechny tvarové skupiny, se kterými budu v dalším textu pracovat, byly vytvořeny na základě existujících keramických nálezů. Nejedná se tedy o teoreticky nastavené tvarové kategorie, které byly až následně zaplňovány. V následujícím přehledu představím všechny tvarové skupiny s důrazem na hodnotící kritéria, podle kterých byla daná skupina stanovena.

Keramický soubor z každé odpadní jímky byl nejprve rozdělen z hlediska morfologického na základní keramické tvary – hrnce, džbány, mísy, pánve, pokličky, talíře, šály, technickou keramiku a ostatní předměty, které pak byly dále děleny do tvarových skupin. Způsob číslování byl zvolen tak, že základní tvarová skupina hrnce, džbánu a mísy nese dvoumístné číslo (např. H 11; D 12), a v případě, že lze vysledovat další opakující se identifikační znak buď v podobě výzdoby nebo v použité technologické skupině, je vydělena dílčí podskupina s trojmístným označením (např. H 111, H 112; D 121). Aby nedocházelo k přílišnému tříštění tvarových skupin do malých celků, jsou do skupin džbánů začleněny i konvice, za které německá terminologie označuje džbány s hubičkou (*Bauer – Enders – Kerkhoff-Hader – Koch – Stephan 1986, 28*). Stejný princip platí i pro ostatní tvary (pánve, pokličky, talíře, šály, láhve a dózičky), ale u nich vzhledem k nižšímu počtu nálezů byla využívána pouze jedno-, případně dvoumístná čísla.

U popisů podskupin H XXX pro jejich zjednodušení platí, že jsou v jejich charakteristice uváděny pouze odlišnosti od hlavní skupiny H XX. To znamená, např. když převažují nádoby bez jakýchkoliv stop na dně u H XX a stejný stav byl zachycen u H XXX, tak se tato informace znovu neopakuje. Profilace okraje nebyla považována za hodnotící kritérium. V popisech pro jednotlivé skupiny tak pouze konstatuji, s jakými modelacemi okrajů se v dané tvarové kategorii můžeme setkat, ale na detailní hodnocení okrajů není kladen důraz.

V následujícím přehledu jednotlivých tvarových skupin nejsou uvedeny předměty, které se objevily v jednotlivých exemplářích a nebylo jim přiřazeno žádné číslo tvarové skupiny. Jedná se především o holby, vázy, technickou keramiku a ostatní předměty.

Hrnce

H 10 – hrnce s uchem, výrazného vejčitého tvaru bez odsazeného hrdla a s maximální výduť v horní čtvrtině až třetině výšky. Okraj je nejčastěji ovalený nebo přehnutý. Ucho je páskové s prožlabenou, méně často proříznutou vnější plochou, nasedá na okraj a maximální výduť. Dna nádob jsou nejčastěji bez jakýchkoliv technologických stop, vzácněji se objevují nehluboké rýhy po odříznutí strunou. U hrnců skupiny H 10 se uplatňuje široká škála

výzdobných technik – od radélka a razítka přes jednoduchou rýhu až po červené malování v podobě jednoduchých, případně překřížených linek. Zástupci tvarové skupiny H 10 náleží mezi zásobnicové ($> 32,0$ cm) a velké hrnce (24,0–32,0 cm), případně mezi středně velké hrnce na konci intervalu (22,5–23,9 cm). Pro hrnce H 10 je charakteristická neglazovaná hlína.

H 11 – hrnce s uchem, vejčitého tvaru s odsazeným hrdlem, které je pokryto více či méně výrazným rýhováním. Maximální výduť je nejčastěji umístěna v horní třetině výšky nádoby. V rámci profilací okrajů jednoznačně převažuje ovalený okraj, vzácněji okraj přehnutý. Ucho je vždy páskové, nejčastěji s prožlabenou vnější plochou. Dna hrnců tvarové skupiny H 11 jsou nejčastěji bez jakýchkoliv technologických stop. Ojediněle se může objevit otisk dřevěné desky nebo méně výrazné spirálové rýhy po odříznutí nádoby z rotujícího hrnčířského kruhu. Přejít hrdla a výduti je zvýrazněn jednořádkovou radélkovou výzdobou nejrůznější podoby, od obloučků, přes čtverečky, klikatky a vlnovky. Hrnce tvarové skupiny H 11 se řadí do uměle stanovených výškových kategorií středně velkých (18,0–24,0 cm) a malých hrnců (13,0–18,0 cm). Zástupci H 11 jsou vždy vyrobeni z neglazované hlíny, a to jak světlých, tak cihlově červených odstínů. Vzácně se může objevit i výpal v redukčním prostředí.

H 111 – vejčité hrnce s uchem odpovídají základní charakteristice H 11, včetně výšky nádob, výrobní suroviny a prostředí výpalu. V jejich případě však chybí jednořádkové radélko v místě přechodu odsazeného hrdla a těla. Základním výzdobným prvkem se tak stává různě hlubokým rýhováním či drobnými vývalky členěné odsazené hrdlo. U hrnců H 111 se může objevit červené malování, a to v podobě jednoduché linky těsně pod odsazeným hrdlem. Mezi profilacemi okrajů převažuje ovalený okraj, doplněný esovitou profilací okraje.

H 112 – vejčité hrnce s uchem odpovídají základní charakteristice H 11. Odsazené hrdlo je oproti H 11 nižší a jediným výzdobným prvkem se stává jednoduchá rýha na horní části výduti, na plecích. V porovnání s H 11 a H 111 jsou profilace okraje u H 112 velice rozmanité. Setkáváme se s náznakem esovité profilace okraje, ovaleným okrajem a prožlabeným okružím. Převážná většina zástupců H 112 se řadí mezi malé hrnce (13,0–18,0 cm), ojediněle se může objevit i středně velký hrnec (18,0–24,0 cm). Zástupci H 112 jsou vždy vyrobeni z neglazované hlíny, a to jak světlých, tak cihlově červených odstínů. Výjimkou nejsou ani tvary vyrobené z hnědošedých a šedohnědých hrubozrnných hlín.

H 12 – hrnce soudkovitého tvaru s uchem a s rýhováním členěným odsazeným hrdlem. Nevýrazná maximální výduť je nejčastěji umístěna v polovině výšky nádoby. Jednoznačně dominantní modelací okraje je ovalení. Ucho hrnců H 12 je vždy páskové, nejčastěji s prožlabenou vnější plochou. Podoba den hrnců není jednotná. Můžeme se setkat jak s otisky

dřevěné desky, tak s nevýraznými spirálovými rýhami nebo se dny bez jakýchkoliv technologických stop. Hrnce tvarové skupiny H 12 se nejčastěji řadí mezi malé hrnce (13,0–18,0 cm) a středně velké tvary (18,0–24,0 cm). Zástupci H 12 jsou vždy vyrobeni z neglazované hlíny.

H 121 – soudkovité hrnce s uchem odpovídají základní charakteristice H 12 s tím rozdílem, že zaniká odsazené hrdlo a na horní části výduti se objevuje jednoduchá rýha (podobně jako u vejčitých H 112). Současně dochází ke snížení výšky nádob, kdy se jedná o hrnky (8,0–13,0 cm). Zástupci H 121 mohou být páleni jak v oxidačním, tak v redukčním prostředí.

H 122 – hrnce soudkovitého, vzácněji přechodného tvaru s uchem, jejichž střední část výduti je členěna nehlubokými, plošnými vývalky či rýhováním. Tato plošná výzdoba může být v některých případech shora či zdola ohraničena jednořádkovým radélkem či jednoduchou, červeně malovanou linkou. Modelace okraje hrnců H 122 je velice rozmanitá, od ovaleného přes přehnutý až k náznaku esovité profilace okraje. Totéž platí i o nejednotné podobě dn hrnců, kdy se můžeme setkat jak s otisky dřevěné desky, tak s nevýraznými spirálovými rýhami nebo se dny bez jakýchkoliv technologických stop. Výška nádob řadí zástupce H 122 nejčastěji mezi malé hrnce (13,0–18,0 cm) a méně často do kategorie hrnků (8,0–13,0 cm). Zástupci H 122 jsou páleni v oxidačním prostředí s odstíny jak světle, tak cihlově červeně pálené hlíny.

H 13 – hrnce soudkovitého, vzácněji vejčitého tvaru s uchem, jejichž střední část těla je pokryta radélkovou, případně razítkovou výzdobou. Převažuje podoba radélka ve formě segmentové vlnice, ale setkat se můžeme i s různými variantami důlků, obloučků. V rámci modelace okraje dominuje esovitá profilace, kterou vzácněji doplňuje ovalený okraj a náznak esovité profilace okraje. Páskové ucho má prožlabenou nebo proříznutou vnější plochu. Podoba dn hrnců není jednotná. Převažují dna bez jakýchkoliv technologických stop, ale setkat se můžeme jak s otisky dřevěné desky, tak s nevýraznými spirálovými rýhami. Mezi H 13 dominují především malé hrnce (13,0–18,0 cm) a hrnky (8,0–13,0 cm), vzácněji mezi ně patří i středně velké hrnce (13,0–18,0 cm). Převážná většina zástupců H 13 je vyrobena ze světle pálené hlíny, která je opatřena vnitřní glazurou. Ojediněle se objeví i cihlově červeně pálená hlína, opatřená vnitřní glazurou.

H 131 – převážně soudkovité hrnce s uchem odpovídají základní charakteristice H 13, pro něž platí pásková ucha, variabilní podoba dn a především světle pálená hlína, opatřená vnitřní glazurou. Základním výzdobným prvkem H 131 je jednoduchá rýha na horní části výduti. Výškou se jedná především o hrnky (8,0–13,0 cm), vzácněji o malé hrnce (13,0–18,0 cm).

Tab. 4: Přehled hrnců tvarových skupin H 10 – H 21.
 Tab. 4: Overview of formal groups of pots H 10 – H 21.

H 132 – soudkovité hrnce s uchem, pro které platí základní charakteristika jako pro H 122, s tím rozdílem, že střední část výduti je pokryta plošnými vývalky, případně rýhováním. Mezi profilacemi okrajů převažuje esovitá profilace a prožlabené okruží. Jako v předchozích případech technologické stopy na dnech nádob zahrnují celé spektrum možností – beze stop, rýhy po odříznutí, otisk dřevěné desky. Stejně jako u H 131 se nejčastěji jedná o hrnky (8,0–13,0 cm) a méně často o malé hrnce (13,0–18,0 cm).

H 133 – soudkovitý hrnec s uchem a s odsazeným hrdlem, členěným rýhováním. Další tvarové a technologické parametry odpovídají charakteristice H 132.

H 14 – nízký, soudkovitý hrnec s uchem s nízkým odsazeným hrdlem, jehož střední část těla je pokryta plošnou radélkovou výzdobou. Okraj bývá esovitě profilovaný. Páskové ucho má proříznutou vnější plochu. Na dně se objevují spirálové rýhy po odříznutí strunou z rotujícího hrnčířského kruhu. Celková podoba hrnců H 14 je nejčastěji řadí do kategorie malých hrnců (13,0–18,0 cm), ale některé tvary se mohou svojí výškou posunout i mezi hrnky (8,0–13,0 cm). Z hlediska výrobní suroviny se vždy jedná o vnitřně glazované výrobky.

H 141 – nízký, vejčitý hrnec s páskovým uchem s odsazeným hrdlem, členěným rýhováním. V místě přechodu hrdla a těla se objevuje jednořádkové radélko. Stejně jako u H 14 platí, že celková podoba hrnců je nejčastěji řadí do kategorie malých hrnců (13,0–18,0 cm). Zásadní rozdíl ve srovnání s H 14 pak zaznamenáváme ve výrobní surovině, kdy se u H 141 jedná o neglazované tvary.

H 15 – štíhlé, situlové hrnce s páskovým uchem a s odsazeným, rýhami členěným hrdlem. Přechod hrdla a těla je zdoben jednořádkovým radélkem. Maximální výduť je umístěna v horní čtvrtině výšky nádoby a výrazněji převyšuje průměr okraje. Okraj může být esovitě profilovaný nebo přehnutý. Na dně nádob zaznamenáváme nehluboké, spirálové rýhy po odříznutí z rotujícího hrnčířského kruhu. Z hlediska výšky se objevují zástupci mezi malými (13,0–18,0 cm) a středně velkými hrnci (18,0–24,0 cm). Z hlediska výrobní suroviny se jedná o vnitřně glazované tvary.

H 151 – štíhlý, situlový hrnec s páskovým uchem a s nízkým odsazeným hrdlem, pro který ve většině parametrů platí základní charakteristika jako pro H 15. Rozdíly byly zaznamenány dva. V první řadě je to plošná radélková výzdoba, která pokrývá horní třetinu výduti. Druhým odlišným znakem je výrobní surovina, kdy hrnec H 151 byl vyroben z neglazované hlíny.

H 16 – vejčitý s masivním páskovým uchem a lehce odsazeným hrdlem. Jediným výzdobným prvkem je jednoduchá rýha na horní části výduti. Maximální výduť je umístěna v horní třetině výšky nádoby. Okraj byl zaznamenán ovalený a esovitě profilovaný. Na dně se objevují spirálové rýhy po odříznutí nebo žádné technologické stopy. Pro H 16 platí tvarová příbuznost

s H 112, ale zásadní rozdíl je v celkové výšce nádob, kdy se u H 16 nejčastěji jedná o hrnky (8,0–13,0 cm), které ojediněle doplňuje hrnec malých rozměrů (13,0–18,0 cm). Všechny tvary H 16 jsou vyrobené z neglazované hlíny.

H 161 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, u něhož se na horní části výduti objevuje jednoduchá rýha. Nevýrazná maximální výduť je dosažena přibližně v polovině výšky nádoby. Profilace okrajů mohou být ovalené nebo přehnuté. Převažují dna bez jakýchkoliv technologických stop, ale setkat se můžeme jak s otisky dřevěné desky, tak s nevýraznými spirálovými i vodorovnými rýhami. Stejně jako u H 16 platí i u H 161, že se jedná převážně o hrnky (8,0–13,0 cm) a méně často o malé hrnce na samém počátku uměle stanoveného intervalu. Všechny tvary H 161 jsou vyrobeny z neglazované hlíny.

H 17 – soudkovitý hrnek (8,0–13,0 cm) s páskovým uchem a s několikanásobným rýhováním na horní části výduti. Jedná se o ojedinělý tvar, který byl vyroben z neglazované hlíny.

H 18 – válcový hrnec s páskovým uchem, u něhož se na horní části výduti uplatňuje několikanásobné rýhování, které může pokrývat jednu čtvrtinu až dvě třetiny výšky nádoby. Okraje se objevují převážně ovalené, doplněné okrajem přehnutým. Byla zaznamenána nejednotná podoba den hrnců, kdy se můžeme setkat jak s otisky dřevěné desky, tak s nevýraznými spirálovými nebo vodorovnými rýhami i se dny bez jakýchkoliv technologických stop. Z hlediska výšky se jedná o malé hrnce (13,0–18,0 cm) na dolní hranici intervalu a hrnky (8,0–13,0 cm). Všechny tvary jsou opatřené vnitřní glazurou.

H 181 – válcové hrnce s páskovým uchem odpovídají základní charakteristice H 18 s tím rozdílem, že plošné rýhování je nahrazeno jednoduchou červenou linkou a zástupci H 181 jsou vyrobeni ze světle až šedobíle pálené, neglazované hlíny.

H 19 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, jehož celá výduť je pokryta vývalkovou šroubovicí, jejíž rozestupy se směrem ke dnu zvětšují. V některých případech se na horní části výduti může objevit červené malování v podobě horizontálních či překřížených linek. Okraj je modelovaný do prožlabeného, nejčastěji šikmo ven vyhnutého okruží. Převažují dna bez jakýchkoliv technologických stop, ale setkat se můžeme jak s otisky dřevěné desky, tak s nevýraznými spirálovými rýhami. Výška zástupců H 19 se pohybuje v širokém intervalu od malých (13,0–18,0 cm) přes středně velké (18,0–24,0 cm) a vzácně se objeví i velké hrnce (24,0–32,0 cm, dolní část intervalu). Hrnce H 19 jsou vždy vyrobené z vnitřně glazované hlíny.

H 191 – hrnce esovité, mírně nálevkovitě se rozevírajícího tvaru, který je zakončen ostře zalomeným, šikmo ven vyhnutým okrajem. Stejně jako v případě H 19 je celá výduť pokryta

vývalkovou šroubovicí. V jednom případě bylo zaznamenáno bílé malování. Ostatní charakteristiky odpovídají H 19. Všechny hrnce 191 jsou opatřeny vnitřní glazurou.

H 20 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, jehož horní čtvrtina až polovina výduti je pokryta plošným rýhováním. Nejčastěji se jedná o prostor mezi okrajem a připojením ucha na výduť. Maximální výduť je v polovině výšky nádoby. V rámci modelace okrajů panuje nejednotnost, kdy se objevují jak ovalený, tak přehnutý a esovitě profilovaný okraj. Byla zaznamenána nejednotná podoba den hrnců, kdy se můžeme setkat jak s otisky dřevěné desky, tak s nevýraznými spirálovými nebo vodorovnými rýhami i se dny bez jakýchkoliv technologických stop. Výška zástupců H 20 se pohybuje v širokém intervalu od malých (13,0–18,0 cm), přes převažující středně velké (18,0–24,0 cm) až po velké hrnce (24,0–32,0 cm), vzácně i hrnce zásobnicové (> 32,0 cm). Všechny hrnce H 20 jsou opatřeny vnitřní glazurou, která na okraji může měnit svoji barvu.

H 201 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, u něž se těsně pod okrajem objevuje jednoduchá až trojnásobná rýha. Ostatní charakteristiky plně odpovídají H 20. Všechny hrnce H 201 jsou opatřeny vnitřní glazurou. Frekvence změny barvy glazury na okraji je méně častá.

H 202 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, s maximální výdutí v polovině výšky. Na odsazeném podhrdlí se objevuje několikanásobné rýhování (ne však plošné). Jedná se o ojedinělý tvar. Jediný zástupce byl vypálen v redukčním prostředí.

H 203 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, s maximální výdutí v polovině výšky, jehož celé tělo je pokryto rýhami v širokých rozestupech. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

H 204 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, s maximální výdutí v polovině výšky. Hladké tělo je zdobeno červeně malovanými vícenásobnými linkami, které jsou umístěné na podhrdlí. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

H 21 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, s maximální výdutí v polovině výšky. Hladké tělo je zdobeno červeným malováním v podobě jednoduché linky, umístěné na podhrdlí. Jedná se o ojedinělý tvar, vyrobený z neglazované hlíny.

H 22 – soudkovitý hrnec s maximální výdutí v polovině výšky. Těsně pod okrajem se uplatňuje radélková výzdoba. Jedná se o velký hrnec (24,0–32,0 cm). Tento ojedinělý tvar byl vyroben z oxidačně pálené, neglazované hlíny.

H 23 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem s maximální výdutí v polovině výšky. Horní čtvrtina až třetina výduti je pokryta plošným rýhováním, jedná se o prostor mezi okrajem a

připojením ucha na výduť. Ostatní charakteristiky plně odpovídají H 20. Zásadní rozdíl mezi oběma skupinami je ve výrobní surovině, kdy H 23 je vyrobena z neglazované hlíny.

H 231 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem s maximální výduť v polovině výšky, u nějž se těsně pod okrajem objevuje jednoduchá až trojnásobná rýha. Ostatní charakteristiky plně odpovídají H 201. Jediný tvar H 231 je pálen v redukčním prostředí.

H 232 – soudkovitý hrnec se dvěma páskovými uchy a maximální výduť v horní třetině výšky. Těsně pod okrajem se objevuje jednoduchá až trojnásobná rýha. Jedná se o zásobnicový hrnec (>32,0 cm). Tento ojedinělý tvar je vyroben z oxidačně pálené, neglazované hlíny.

H 233 – soudkovitý hrnec se páskovým uchem a maximální výduť v horní třetině výšky. Těsně pod okrajem a přibližně v polovině výšky se objevuje červené malování v podobě jednoduché až dvojnásobné linky. Jedná se o velký hrnec (24,0–32,0 cm). Tento ojedinělý tvar byl vyroben z oxidačně pálené, neglazované hlíny.

H 24 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, jehož horní čtvrtina až třetina je pokryta plošným rýhováním. Zbývající plochu těla nádoby pak pokrývají velmi nezřetelné, šikmé žlábký, které jsou technologickými pozůstatky po rozkmitání nádoby při jejím vytáčení. Jedná se o malý hrnec (13,0–18,0 cm). Tento ojedinělý tvar je opatřen vnitřní glazurou.

H 241 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, pro nějž platí stejná charakteristika jako pro H 24 s tím rozdílem, že plošné rýhování pokrývá maximálně horní čtvrtinu výšky nádoby a šikmé žlábký končí v místě připojení ucha nebo těsně pod ním. Okraj je nejčastěji ovalený. Na dnech se neobjevují žádné technologické stopy nebo vodorovné rýhy po odříznutí. Výška hrnců H 241 je řadí mezi středně velké (18,0–24,0 cm) a velké hrnce (24,0–32,0 cm). Hrnce H 241 jsou opatřeny vnitřní glazurou, která může na okraji měnit svoji barvu.

H 242 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, pro nějž platí stejná charakteristika jako pro H 24 a H 241 s tím rozdílem, že plošné rýhování se redukuje na jednoduchou až trojnásobnou rýhu a šikmé žlábký pokrývají více jak polovinu těla nádoby.

H 243 – soudkovitý hrnec s páskovým uchem, pro nějž platí stejná charakteristika jako pro H 241 včetně plošného rýhování, které pokrývá horní čtvrtinu výšky nádoby a šikmé žlábký končí v místě připojení ucha nebo těsně pod ním. Přes vodorovné rýhování je pak vedeno červené malování v podobě horizontálních linek a protáhlé vlnice. Jediný exemplář náleží mezi středně velké hrnce (18,0–24,0 cm) na konci intervalu. Tento tvar je opatřen vnitřní glazurou.

Tab. 5: Přehled tvarových skupin hrnců.
Tab. 5: Overview of formal groups of pots.

H 25 – soudkovitý hrnec s krátkým páskovým uchem a maximální výdutí v horní třetině výšky. Těsně pod okrajem v místě připojení ucha na výduť se objevuje červené malování v podobě jednoduché až dvojnásobné linky. Panuje tvarová i výzdobná příbuznost s H 233. Jedná se hrnec, který se svojí výškou pohybuje na hranici mezi středně velkým a velkým tvarem (23,9 cm). Tento ojedinělý tvar je opatřen vnitřní glazurou.

H 251 – soudkovitý hrnec se dvěma páskovými uchy a maximální výdutí v horní třetině výšky, pro nějž platí stejná charakteristika jako pro H 25 a tvarová příbuznost s H 232. Kromě jednoduchých červeně malovaných linek se objevují i protáhlé červeně malované vlnice. Tento ojedinělý tvar patří mezi velké hrnce (24,0–32,0 cm). Je vyroben z oxidačně pálené hlíny a opatřen vnitřní glazurou.

H 26 – hrnec přechodného tvaru mezi vejčitým a soudkovitým, jehož dolní třetina výšky je pokryta vývalkovou šroubovicí, jejíž odstupy se směrem ke dnu zvětšují. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

H 27 – vysoký, vejčitý hrnec s páskovým uchem s maximální výdutí v horní čtvrtině výšky. Přechod nízkého odsazeného hrdla je zvýrazněn plastickou lištou, zdobenou radélkem. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti zásobnicového hrnce (> 32,0 cm), který je opatřen vnitřní glazurou.

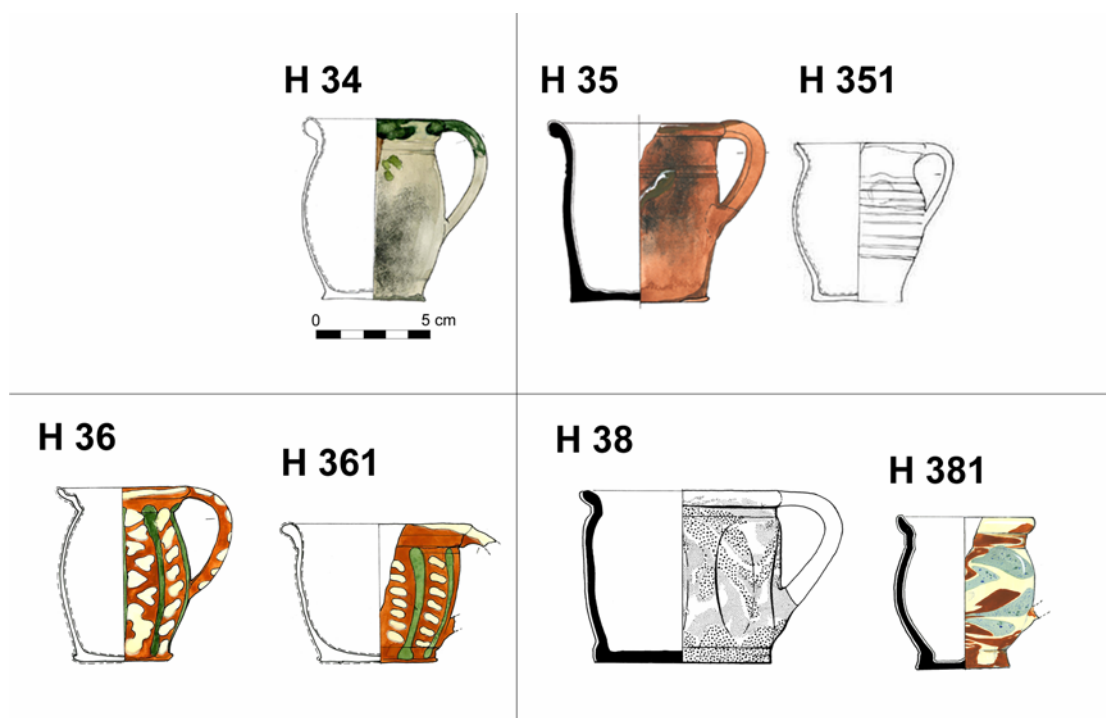
H 28 – válcový hrnek s páskovým uchem. Vnější výduť je zdobena zapouštěnou glazurou. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti hrnku (8,0–13,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

H 29 – nízký, soudkovitý hrnec s páskovým uchem, u něhož je celková výška menší než průměr okraje nádoby. Na horní části výduti se mohou objevit čtyř až pětinasobné rýhy v širokých rozestupech. Okraj je nejčastěji přehnutý nebo šikmo ven vyhnutý. Technologické stopy na dnech nádob nejsou jednotné. Především nízký tvar řadí nejčastěji H 29 mezi malé hrnce (13,0–18,0 cm). Všechny tvary jsou opatřeny vnitřní glazurou.

H 291 – nízký, soudkovitý hrnec s páskovým uchem, u něhož je celková výška menší než průměr okraje nádoby. Vnější plocha těla hrnce je zdobena malovanou výzdobou. Ostatní charakteristiky plně odpovídají H 29. Hrnce H 291 jsou opatřeny oboustrannou glazurou.

H 292 – nízký, soudkovitý hrnec se dvěma páskovými uchy, u něhož je celková výška menší než průměr okraje nádoby. Ostatní charakteristiky včetně malované výzdoby plně odpovídají H 291.

H 31 – soudkovitý hrnec se dvěma páskovými uchy, na podokrají zdobený jednořádkovou radélkovou výzdobou. Jedná se o torzo ojedinělého tvaru, patrně velkého hrnce, který byl pálen v redukčním prostředí.

Tab. 6: Přehled tvarových skupin miniaturních hrnků.
Tab. 6: Overview of formal groups of cups.

H 34 – soudkovitý hrnek s masivním páskovým uchem. Maximální výduť je v polovině výšky. Na podokrají se uplatňují dvě nevýrazné rýhy. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti miniaturního hrnku (< 8,0 cm), který je opatřen vnitřní glazurou.

H 35 – soudkovitý, případně válcový miniaturní hrnek s uchem. Jediným výzdobným prvkem je jednoduchá rýha na horní části výdutí. Profilace okraje je nejednotná. Na dnech nádob se nedochovaly žádné technologické stopy. Výška menší než 8,0 cm řadí tyto tvary mezi miniaturní hrnky. Všichni zástupci H 35 jsou opatřeni vnitřní glazurou.

H 351 – soudkovitý, miniaturní hrnek s uchem, s maximální výdutí v polovině výšky nádoby. Podstatná část výdutí je pokryta vývalkovou šroubovicí. Okraj je esovitě profilovaný a technologické stopy na dnech nádob nejsou jednotné. Výška menší než 8,0 cm řadí tyto tvary mezi miniaturní hrnky. Všichni zástupci H 351 jsou opatřeni vnitřní glazurou.

H 36 – soudkovitý, miniaturní hrnek s uchem, s maximální výdutí v polovině výšky nádoby. Vnější plocha hrnku je zdobena malováním. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti miniaturního hrnku (< 8,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

H 361 – nízký, soudkovitý, miniaturní hrnek s uchem, s maximální výdutí v polovině výšky nádoby. Vnější plocha je zdobena malováním. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti miniaturního hrnku (< 8,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

H 38 – válcový, miniaturní hrnek s uchem, se svisle promačkávaným tělem. Vnější plocha je zdobena mramorováním. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti miniaturního hrnku ($< 8,0$ cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

H 381 – soudkovitý, miniaturní hrnek se dnem odsazeným na patku a s lehce odsazeným okrajem. Vnější plocha je zdobena mramorováním. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti miniaturního hrnku ($< 8,0$ cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

H 45 – soudkovitý hrnec s uchem s maximální výduť v polovině výšky. Na podokrají se uplatňuje dvojnásobné rýhování. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti malého hrnce (13,0–18,0 cm), který je opatřen oboustrannou, jednobarevnou glazurou.

H 46 – soudkovitý hrnec s uchem s nízkým odsazeným hrdlem, po kterém následuje jednořádková radélková výzdoba. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti velkého hrnce (24,0–32,0 cm), který je opatřen vnitřní glazurou.

H 51 – hrnec se širokým, páskovým uchem. Má nálevkovitě se rozevírající tvar, dno odsazeno na patku. Vnější plocha je zdobena malováním. Dovnitř zatažený okraj. Páskové ucho je vedeno nad podstatnou částí výduť. H 51 náleží mezi malé (13,0–18,0 cm) a středně velké hrnce (18,0–24,0 cm). Zástupci H 51 jsou opatřeni oboustrannou glazurou.

H 511 – hrnec se širokým páskovým uchem, pro který platí stejná základní charakteristika jako pro H 51 s tím rozdílem, že u H 511 se těsně pod okrajem objevuje plastická prstovaná lišta. Vnější plocha je zdobena malováním. Zástupci H 511 jsou opatřeni oboustrannou glazurou.

H 52 – nízký, válcový hrnec s páskovým uchem. Vnější plocha je zdobena malováním. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti malého hrnce (13,0–18,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

H 60 – vejčitý hrnec se dvěma páskovými uchy. Maximální výduť je v horní čtvrtině výšky. Na podokrají se objevují nehluboké jednotlivé rýhy. Druhá dolní čtvrtina je pokryta hustými, nevýraznými vývalky (patrně pozůstatky po vytáčení). Jedná se o ojedinělý tvar velikosti zásobnicového hrnce ($> 32,0$ cm), který je vyroben z kameniny.

Džbány

D 10 – vejčitý džbán s páskovým uchem a válcovým hrdlem. Maximální výduť je umístěna v horní třetině výšky. Hrdlo džbánu je členěno plastickým žebrem a na podhrdlí se uplatňuje jednořádkové radélko. Páskové ucho je opatřeno plastickým žebrem. Na dně se neobjevují žádné technologické stopy, stejně jako spirálové rýhy po odříznutí. Jedná se o středně velké džbány (24,0–32,0 cm), vyrobené z neglazované hlíny.

D 101 – vejčitý džbán s páskovým uchem a válcovým hrdlem. Maximální výduť je umístěna v horní třetině výšky. Hrdlo džbánu je stejně jako u D 10 členěno plastickým žebrem, jednořádkové radélko zcela chybí nebo může být nahrazeno jednoduchou, případně dvojitou rýhou. Na dně nádoby se neobjevují žádné technologické stopy nebo otisk dřevěné desky. Z hlediska výšky se jedná o malé (17,0–24,0 cm) a středně velké džbány (24,0–32,0 cm), které jsou vyrobené z neglazované hlíny.

D 11 – vejčitý džbán s páskovým uchem a nízkým, mírně nálevkovitě rozevřeným hrdlem. Přechod hrdla a výduti je zvýrazněn subtilním žebrem nebo jednoduchou rýhou. Páskové ucho je proříznuté nebo prožlabené. Na dně nádob se nejčastěji objevuje otisk dřevěné desky. Z hlediska výšky se jedná o malé (17,0–24,0 cm) a středně velké džbány (24,0–32,0 cm), které jsou vyrobené z neglazované, někdy hrubozrné hlíny.

D 12 – soudkovitý, vzácně vejčitý džbán s páskovým uchem a nízkým, nálevkovitě rozevřeným hrdlem. Přechod hrdla a výduti je zvýrazněn dvojicí rýh. Páskové ucho je prožlabené nebo opatřené plastickým žebrem. Na dně se neobjevují žádné technologické stopy, stejně jako spirálové rýhy po odříznutí. Z hlediska výšky se jedná o malé džbány (17,0–24,0 cm). Džbány D 12 jsou opatřeny vnitřní glazurou.

D 121 – soudkovitý džbán s páskovým uchem. Jeho základní charakteristika odpovídá D 12 s tím rozdílem, že střední část výduti (více jak polovina) je pokryta plošnou radélkovou nebo razítkovou výzdobou. V místě přechodu hrdla a těla se může objevit subtilní žebro. Z hlediska výšky jsou zastoupeny džbány (12,0–17,0 cm) a malé džbány (17,0–24,0 cm). Všechny džbány D 121 jsou opatřeny vnitřní glazurou.

D 122 – vejčitý džbán s uchem a s vysokým, nálevkovitě rozevřeným hrdlem, které je v dolní části členěno vícenásobnými žlábkami v širokých rozestupech. Na horní části těla džbánu se objevuje jednoduchá rýha. Jedná se o ojedinělý tvar na hranici malého a středně velkého džbánu (17,0 cm), který je opatřen vnitřní glazurou.

D 123 – miniaturní, soudkovitý džbán s nálevkovitě rozevřeným hrdlem. Střední část výduti je pokryta plošnou radélkovou výzdobou. Dno je odsazeno na patku. Jedná se o ojedinělý tvar miniaturního džbánu, který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 13 – bombovitý džbán s nízkým, prožlabeným, válcovým hrdlem. Maximální výduť výrazně přesahuje průměr okraje. Na horní části výduti je jednoduchá rýha. Široké páskové ucho je vícenásobně proříznuté. Jedná se o malé džbány (17,0–24,0 cm), vyrobené z neglazované hlíny.

D 14 – soudkovitý, vzácně vejčitý džbán s páskovým uchem a nízkým, vývalky členěným, válcovým uchem. Na horní části výduti se objevuje jednoduchá rýha. Podoba dna není

jednotná. Objevují se dna bez technologických stop, stejně tak se spirálovými rýhami nebo s otiskem dřevěné desky. Jedná se o malé džbány ve druhé polovině intervalu (20,0–24,0 cm). Zástupci D 14 jsou vždy vyrobeni z neglazované hlíny.

D 141 – vejčitý džbán s páskovým uchem, jehož základní charakteristika odpovídá D 14 s tím rozdílem, že jednoduchá rýha na horní části výduti je nahrazena jednořádkovou radélkovou výzdobou. Jedná se o malé džbány ve druhé polovině intervalu (20,0–24,0 cm). Zástupci D 14 jsou vždy vyrobeni z neglazované hlíny.

D 142 – protáhlý, vejčitý džbán s páskovým uchem, který zcela odpovídá D 14. Rozdíl je ve vyšším hrdle a protáhlém, vejčitém tvaru těla. Dalším vydělovacím znakem této skupiny je pak opatření džbánu vnitřní glazurou (příbuzný s D 12).

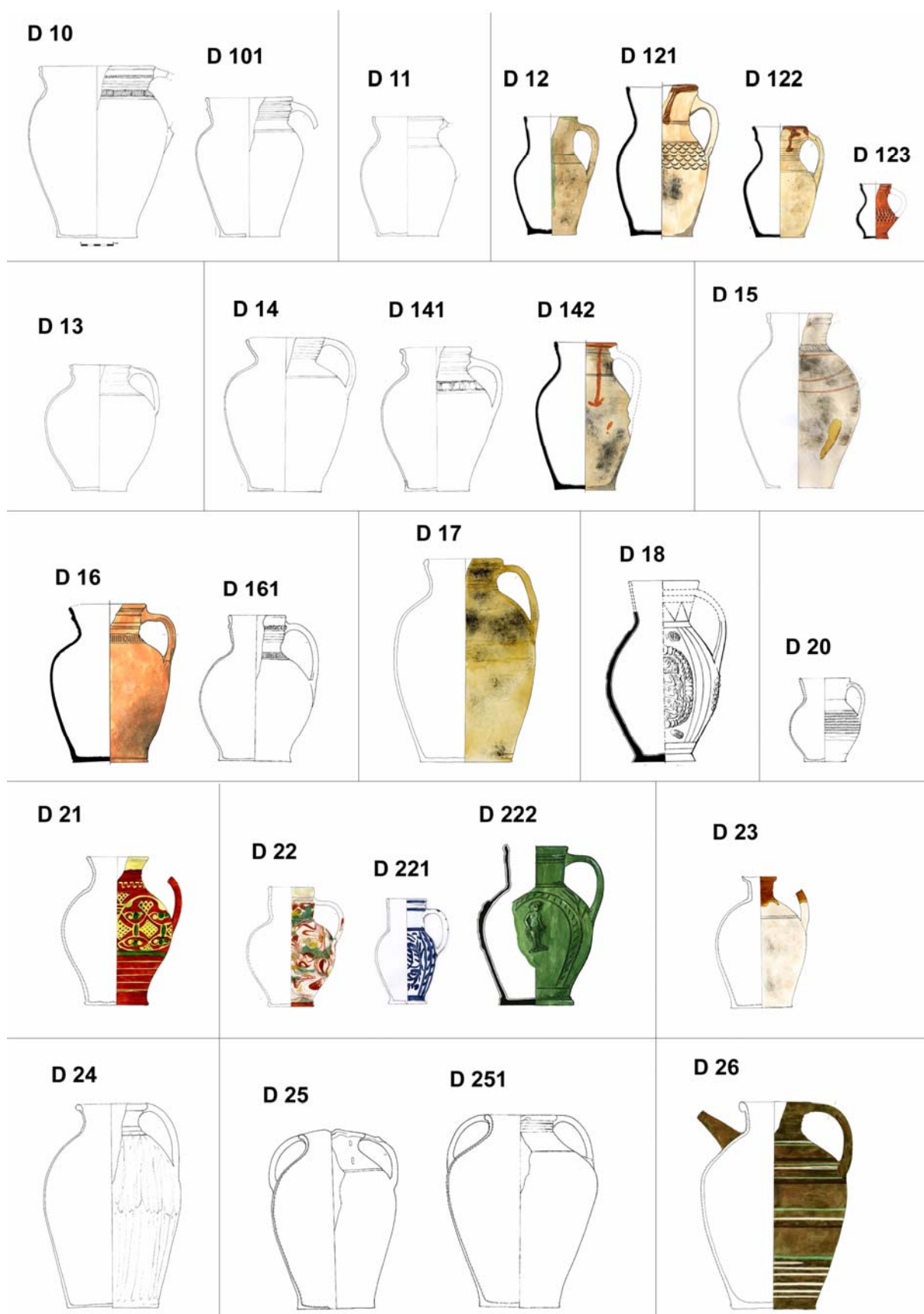
D 15 – lahvovitý džbán s páskovým uchem. Nevýrazná maximální výduť se objevuje v horní třetině výšky. Džbán má válcové hrdlo, v místě přechodu hrdla a těla se objevuje jednořádková radélková výzdoba. Na horní části výduti se dále uplatňuje červené malování v podobě horizontálních a překřížených linek. Jedná se o ojedinělý tvar na hranici středně velkého džbánu (24,0 – 32,0 cm), který je vyroben z neglazované hlíny.

D 16 – vejčitý džbán s nálevkovitě rozevřeným hrdlem, které je členěno drobnými vývalky. Hrdlo může být modelováno do hubičky. V místě přechodu hrdla a těla se uplatňuje jednořádková radélková výzdoba. Páskové ucho má proříznutou vnější plochu a bývá pravoúhle modelované. Na dně džbánů se neobjevují žádné technologické stopy. Zástupci D 16 náleží mezi malé džbány v první části intervalu (17,0–20,0 cm). Jedná se o výrobky z neglazované hlíny.

D 161 – vejčitý džbán s válcovým hrdlem, které je členěné nevýraznými vývalky a v horní třetině výšky plastickou přesekávanou lištou. Stejně jako u D 16 se v místě přechodu hrdla a výduti objevuje jednořádková radélková výzdoba. Páskové ucho má proříznutou vnější plochu a bývá pravoúhle modelované. Na dnech nádob se můžeme setkat se spirálovými rýhami po odříznutí. Jedná se o malé džbány (17,0–24,0 cm), které byly vyrobeny z neglazované hlíny.

D 17 – soudkovitý džbán s uchem a nízkým válcovým hrdlem, které je pokryto nehlubokým rýhováním. Široké páskové ucho je lehce prožlabené. Jedná se o ojedinělý tvar středně velkého džbánu (24,0–32,0 cm), který je vyroben z neglazované hlíny.

D 18 – soudkovitý džbán s páskovým uchem a nálevkovitě se rozevírajícím hrdlem. Džbán je zdoben velkými plastickými aplikacemi společně s malými nálepy. Jedná se o ojedinělý tvar středně velkého džbánu (24,0–32,0 cm), který je opatřen polychromní glazurou.

Tab. 7: Přehled tvarových skupin džbánů.
Tab. 7: Overview of formal groups of jugs.

D 20 – soudkovitý džbánek s páskovým prožlabeným uchem. Džbán má nálevkovitě se rozevírající hrdlo. Střední část výduti je pokryta plošnou radélkovou výzdobou. V místě přechodu hrdla a těla se objevuje jednoduchá rýha. Jedná se o ojedinělý tvar velikosti džbánu (12,0–17,0 cm). Zástupce D 20 vykazuje tvarovou příbuznost s D 121, je však opatřen oboustrannou glazurou.

D 21 – džbán s páskovým uchem a baňatého tvaru těla. Na nízkém, nálevkovitě se rozevírajícím hrdle se objevuje dvojice subtilních žeber. Džbán je zdoben malovanou výzdobou. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu (17,0–24,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 22 – vejčitý džbán s páskovým uchem a válcovým hrdlem, na kterém je subtilní žebro. Džbán je zdoben vícebarevnou glazurou, technikou mramorování. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu (17,0–24,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 221 – soudkovitý džbán s páskovým uchem a válcovým hrdlem. Džbán je zdoben malovanou výzdobou, včetně ucha. Jedná se o ojedinělý tvar džbánu (na konci intervalu 12,0–17,0 cm), který je opatřen oboustrannou majolikovou glazurou.

D 222 – vejčitý džbán s páskovým uchem a válcovým hrdlem, které je členěno subtilními žebry. Dno je odsazeno na patku. Na výduti se uplatňuje plastická výzdoba v podobě figurálních nálepu v kombinaci s krátkými vrypy. Jedná se o ojedinělý tvar středně velkého džbánu (24,0–32,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 23 – vejčitý džbán s páskovým uchem a úzkým válcovým hrdlem, modelovaným do výlevky. Na horní třetině těla se objevuje jednoduchá rýha. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu (17,0–24,0 cm), který je opatřen vnitřní glazurou.

D 24 – vysoký lahovitý džbán s uchem a s nízkým válcovým hrdlem, které je zakončeno poměrně masivním ovaleným okrajem. V místě přechodu hrdla a těla se může objevit jednoduchá rýha nebo subtilní vývalky. Celý povrch těla je hlazený. Z hlediska výšky se jedná o středně velké džbány s výškou ve druhé polovině intervalu (28,0–32,0 cm). Zástupci D 24 byli páleni v redukčním prostředí.

D 25 – džbán situlového tvaru těla s velmi nízkým, do hubičky modelovaným hrdlem. Džbán (v etnografické literatuře označovaný bānē) je opatřen dvěma protilehlými páskovými uchy. Na horní části výduti se objevuje jednoduchá rýha. Na dně byly zaznamenány spirálové rýhy po odříznutí. Z hlediska výšky se jedná o středně velké džbány (28,0–32,0 cm). Zástupci D 25 jsou opatřeni vnitřní glazurou.

D 251 – džbán situlového tvaru těla s velmi nízkým, do hubičky modelovaným hrdlem. Ve všech charakteristikách, včetně výšky, odpovídá D 25. Zásadní rozdíl je v tom, že D 251 je opatřen oboustrannou glazurou.

D 26 – vejčitý džbán se širokým páskovým uchem, které je dvojnásobně prožlabené. Nízké válcové hrdlo je členěno nevýraznými vývalky. V místě napojení hrdla na výduť se objevuje jednořádkové radélko. Na horní část výduti je napojena trubkovitá výlevka. Celé tělo je zdobeno malovanými, vícebarevnými linkami. Jedná se o ojedinělý tvar středně velkého džbánu (24,0–32,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 27 – protáhlý, soudkovitý džbán s páskovým uchem. Hrdlo džbánu se nálevkovitě rozevírá. Tělo je odsazeno na nevýraznou patku. Celé tělo je zdobeno malovanou výzdobou, která se uplatňuje i na uchu. Zástupci D 27 se pohybují na samém konci intervalu pro malé džbány (22,0–24,0 cm). Tyto džbány jsou opatřeny oboustrannou glazurou.

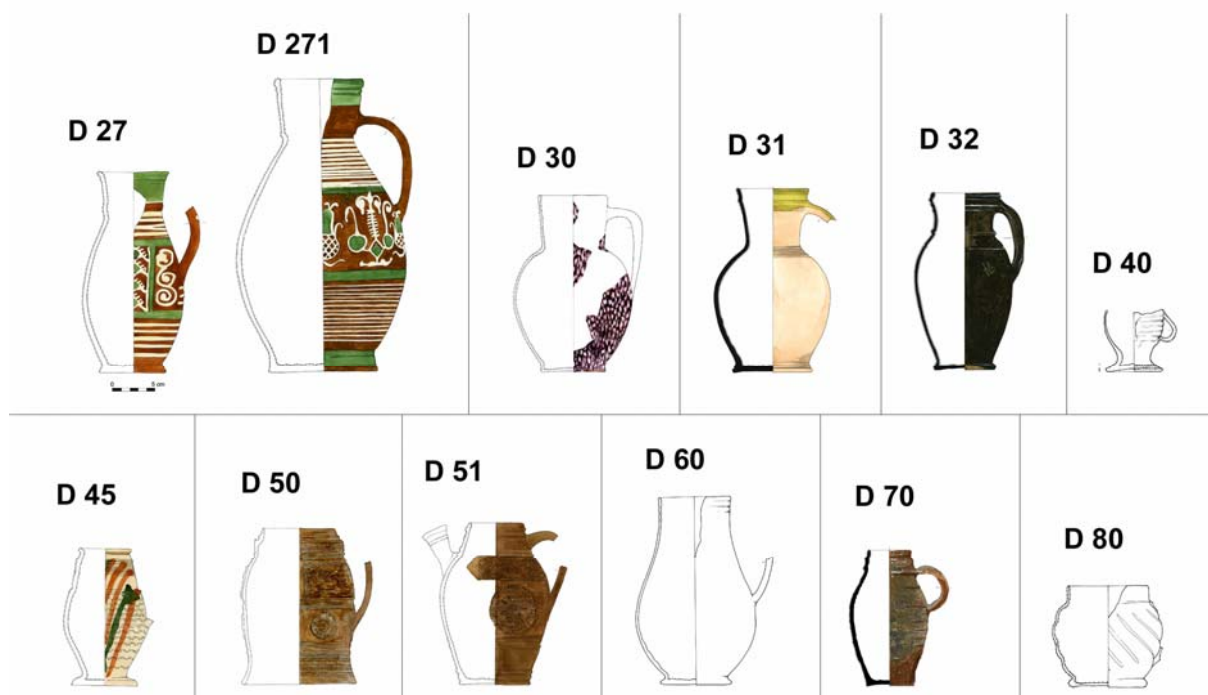
D 271 – soudkovitý džbán s maximální výduti v dolní třetině výšky. Ve všech základních charakteristikách s výjimkou celkového tvaru odpovídá D 27. Z hlediska výšky se jedná o středně velké džbány z druhé poloviny intervalu nebo o velké džbány (30,0–34,0 cm). Tyto džbány jsou opatřeny oboustrannou glazurou.

D 30 – soudkovitý džbán s uchem a válcovým tělem. Ucho je pravoúhle modelované. Na celém těle byla nastříkaná glazura. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu (17,0–24,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 31 – baňatý džbán s uchem a nálevkovitě se rozevírajícím hrdlem. Hrdlo je v horní části členěno svazky rýh, případně subtilním žebrem, přes vše je nanесena glazura. Svazek rýh se objevuje i v místě přechodu hrdla a těla. Dno je odsazeno na patku. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu z druhé poloviny intervalu (21,0–24,0 cm), který je opatřen vnitřní glazurou.

D 32 – protáhlý, lahvovitý džbán s páskovým uchem. Válcové, lehce zatažené hrdlo je členěno subtilními žebry. Na horní části výduti se objevuje jednoduchá rýha. Dno je odsazeno na patku. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu z druhé poloviny intervalu (21,0–24,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 40 – tzv. obličejový džbán, jehož tělo je odsazeno na výraznou patku. Dolní část výduti je členěna vývalky, zatímco na horní části se objevují plastické aplikace a rytí, které modelují džbán do podoby obličeje. Na dolní části nebo na horní části výduti se objevují malá, vícečetná pásková ouška. Jedná se o kameninovou produkci.

Tab. 8: Přehled tvarových skupin džbánů.
Tab. 8: Overview of formal groups of jugs.

D 45 – džbán s kónicky se lehce uzavírajícím tvarem těla s maximální výdutí v dolní třetině výšky. Podhrdlí je členěno hlubokým hustým rýhováním. Dno je odsazeno na výraznou patku. V třetině výšky je umístěna jednoduchá rýha, po které následuje subtilní žebro, tvořící horní hranici plošné radélkové výzdoby. Přes celou výduť jsou malované šikmé pruhy různobarevné glazury. Jedná se o ojedinělý tvar džbánu/humpenu z konce intervalu (12,0–17,0 cm), který je opatřen oboustrannou glazurou.

D 50 – válcový džbán/holba s uchem, bez samostatného hrdla. Okraj je lehce dovnitř zatažený. Maximální výduť je přibližně v polovině výšky. Na výduti se uplatňuje plastická výzdoba v podobě velkých aplikací i drobných nálepů. Plastickou výzdobu doplňuje plošné radélko. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu z počátku intervalu (17,0–24,0 cm), který náleží kameninové produkci.

D 51 – soudkovitý džbán s páskovým uchem, bez samostatného hrdla. Okraj je lehce dovnitř zatažený. Maximální výduť je přibližně v polovině výšky. Nad ní je na tělo osazena trubkovitá výlevka. Na výduti se uplatňuje plastická výzdoba v podobě velkých aplikací, kdy pomocí rýh a subtilních žeber jsou pro ni vytvářena jednotlivá horizontální pole. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu z počátku intervalu (17,0–24,0 cm), který náleží kameninové produkci.

D 60 – hruškovitý džbán s maximální výdutí v dolní čtvrtině výšky. Vysoké válcové hrdlo je členěno nevýraznými vývalky a plynule přechází v tělo, bez jasně zřetelné hranice. Jedná se o ojedinělý tvar malého džbánu z druhé poloviny intervalu (21,0–24,0 cm), který je opatřen oboustrannou majolikovou glazurou.

D 70 – lahvovitý džbán s maximální výdutí v polovině výšky, s lehce dovnitř zataženým okrajem. Hrdlo je členěno subtilními žebry. Jedná se o ojedinělý tvar džbánu z konce intervalu (12,0–17,0 cm), který pochází z kameninové produkce.

D 80 – baňatý džbánek s uchem a válcovým hrdlem. Dno je odsazeno na patku. Celá výduť je členěna šikmým tordováním. Na dně se mohou objevit jak spirálové rýhy po odříznutí, tak otisk dřevěné desky. Z hlediska výšky se jedná o malé džbánky (8,0–12,0 cm). Zástupci D 80 jsou opatřeni oboustrannou majolikovou glazurou.

Mísy

M 10 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa s hladkým tělem a přehnutým okrajem. M 10 jsou vyrobené z neglazované hlíny.

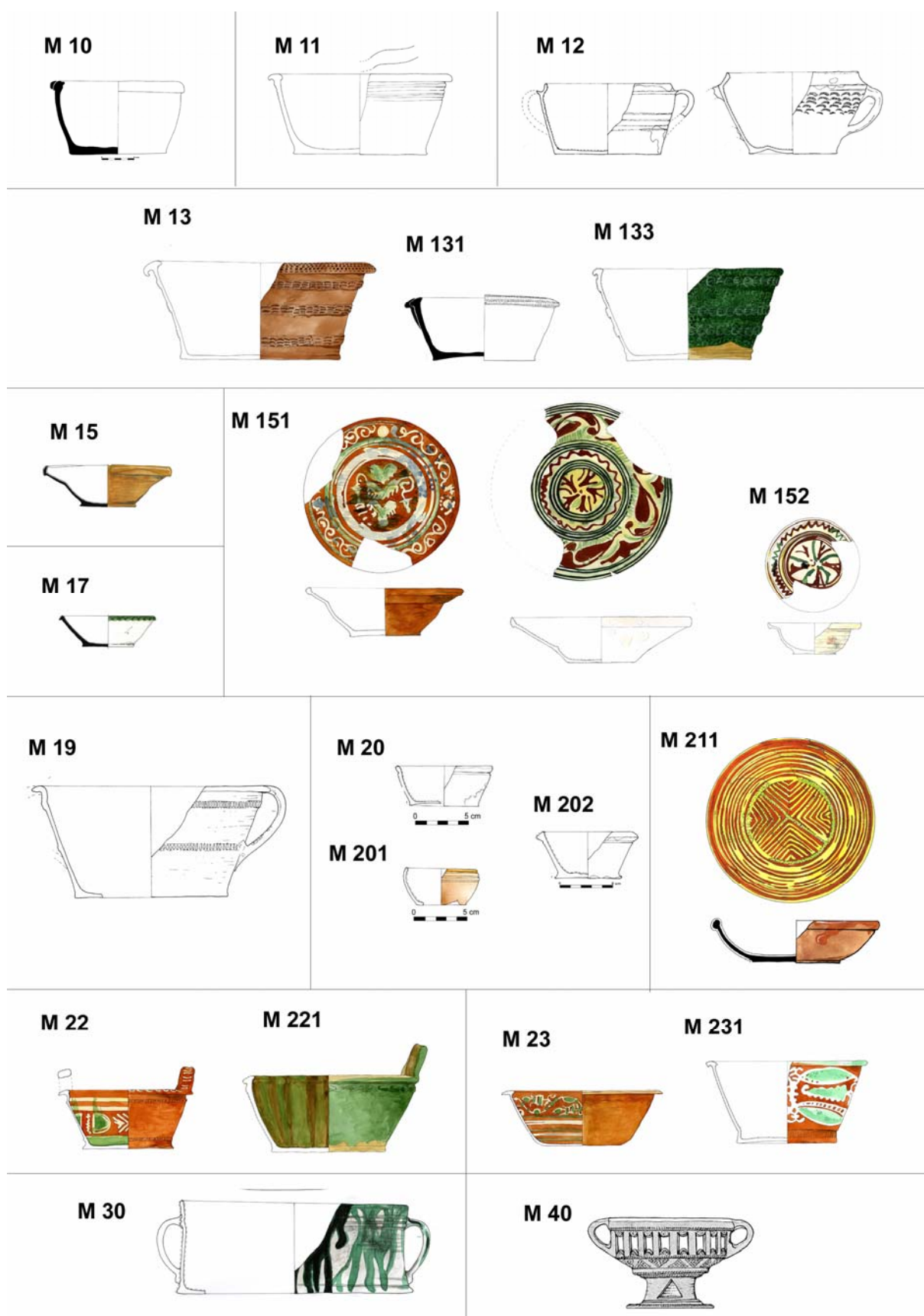
M 11 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa. Na horní části výduti se objevují několikanásobné rýhy. Převažuje vodorovně vyložený okraj, který doplňuje okraj přehnutý. Objevuje se modelace okraje do hubičky. Na dnech nádob zaznamenáváme jak spirálové rýhy po odříznutí, tak otisk dřevěné desky nebo nebyly zachyceny žádné technologické stopy. Zástupci M 11 jsou vyrobeni z neglazované, někdy hrubozrnné hlíny.

M 12 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa se dvěma protilehlými páskovými uchy, která se připojují na výduť. Okraj lehce dovnitř zatažený. Ve střední části výduti se objevuje svazek rýh. Jedná se o ojedinělý tvar mísy, která je opatřena vnitřní glazurou.

M 121 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa se dvěma protilehlými páskovými uchy, která se připojují na výduť. Okraj lehce dovnitř zatažený. Na rozdíl od M 12 je střední část výduti pokryta plošnou radélkovou výzdobou. Jedná se o ojedinělý tvar mísy, která je opatřena vnitřní glazurou.

M 13 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa. Na výduti se objevuje dvojice nebo trojice plastických pásek, které jsou členěny radélkem ve formě prstování. Výzdoba radélkem se pak objevuje i na vodorovně vyloženém okraji. Zástupci M 13 jsou vyrobeni z neglazované hlíny.

M 131 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa. Zcela odpovídá charakteristice M 13 s tím rozdílem, že se na výduti neobjevují plastické pásy.

Tab. 9: Přehled tvarových skupin mís.
Tab. 9: Overview of formal groups of bowls.

M 133 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa. Zcela odpovídá charakteristice M 13 s tím rozdílem, že se jedná o oboustranně glazovaný tvar.

M 15 – mělká mísa s odsazeným okrajem přibližně ve dvou třetinách výšky. Mísa má jednoduše profilovaný okraj. Vnitřní strana je pokryta jednobarevnou glazurou.

M 151 – mělká mísa s odsazeným okrajem přibližně v jedné až ve dvou třetinách výšky. Mísa má jednoduše profilovaný okraj. Vnitřní strana je opatřena malovanou výzdobou, která často překrývá bílé nástřepí.

M 152 – mělká mísa malých rozměrů s odsazeným okrajem přibližně ve dvou třetinách výšky. Mísa má jednoduše profilovaný okraj. Vnitřní strana je opatřena malovanou výzdobou.

M 17 – mělká mísa malých rozměrů bez odsazeného okraje. Okraj je zdoben prstováním. Vnitřní strana je pokryta jednobarevnou glazurou.

M 19 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa se dvěma protilehlými uchy, která se připojují na výduť. V místě připojení ucha k výduť se objevuje otisk prstu. Okraj je vodorovně vyložený. Těsně pod okrajem a přibližně v polovině výšky se objevuje radélkem členěná plastická páska. Jedná se o ojedinělý tvar mísy, která byla pálena v redukčním prostředí.

M 20 – miniaturní, hluboká mistička, mírně nálevkovitě rozevřeného tvaru. Těsně pod okrajem se může objevit jednoduchá rýha. Zástupci M 20 jsou opatřeni vnitřní glazurou.

M 201 – miniaturní, hluboká mistička s dovnitř zataženým okrajem. Těsně pod okrajem se objevuje dvojnásobná rýha. Jedná se o ojedinělý tvar mističky, která je opatřena vnitřní glazurou.

M 202 – miniaturní, hluboká mistička, tulipánovitě rozevřeného tvaru. Těsně pod okrajem je jednoduchá rýha. Jedná se o ojedinělý tvar mističky, která je opatřena vnitřní glazurou.

M 211 – mělká mísa bez odsazeného okraje. Dno je odsazeno na nevýraznou patku. Vnitřní plocha je opatřena malovanou výzdobou. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen oboustrannou glazurou.

M 22 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa se dvěma protilehlými uchy, která jsou postavena kolmo na vodorovně vyložený okraj. Na vnější straně se může objevit radélkem členěná plastická páska. Vždy vnitřní strana mísy a ucha jsou zdobena malovanou výzdobou, která se může uplatňovat i na straně vnější. Zástupci M 22 jsou opatřeni vnitřní, v případě vnějšího malování oboustrannou glazurou.

M 221 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa se dvěma protilehlými uchy, která jsou postavena kolmo na vodorovně vyložený okraj. Pro M 221 platí stejná charakteristika jako

pro M 22, včetně plastické pásky těsně pod okrajem. Zásadní rozdíl je ten, že v případě M 221 není k výzdobě užito malování, ale vícebarevná stékající glazura.

M 23 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa bez uch s vodorovně vyloženým okrajem. Vnitřní strana mísy je zdobena malovanou výzdobou, která se může uplatňovat i na straně vnější. Zástupci M 23 jsou opatřeni vnitřní, v případě vnějšího malování oboustrannou glazurou.

M 231 – hluboká, mírně nálevkovitě rozevřená mísa bez uch s vodorovně vyloženým okrajem. Odsazené dno je zdobeno jednořádkovým radélkem. Vnější strana mísy je zdobena malovanou výzdobou. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen oboustrannou glazurou.

M 30 – mísa s oválnou podstavou a kolmými stěnami. Mísa je opatřena dvěma protilehlými uchy, která jsou umístěna na kratších stranách mísy, a to těsně pod okrajem. Jsou připojena na výduť. Vnější strana je zdobena vícebarevnou stékající glazurou. Jedná se o ojedinělý tvar. Mísa je opatřena oboustrannou glazurou.

M 40 – prolamovaná mísa na prolamované zvonovité nožce. K okraji a dolní části výduti jsou připojena dvě protilehlá pásková ucha. V místě připojení těla mísy na nožku se může objevit radélko, stejně tak může být konec nožky členěn přesekáváním. Vnější plocha M 40 je zdobena malovanou výzdobou. M 40 je vždy opatřena oboustrannou glazurou.

Pánve na třech nožkách

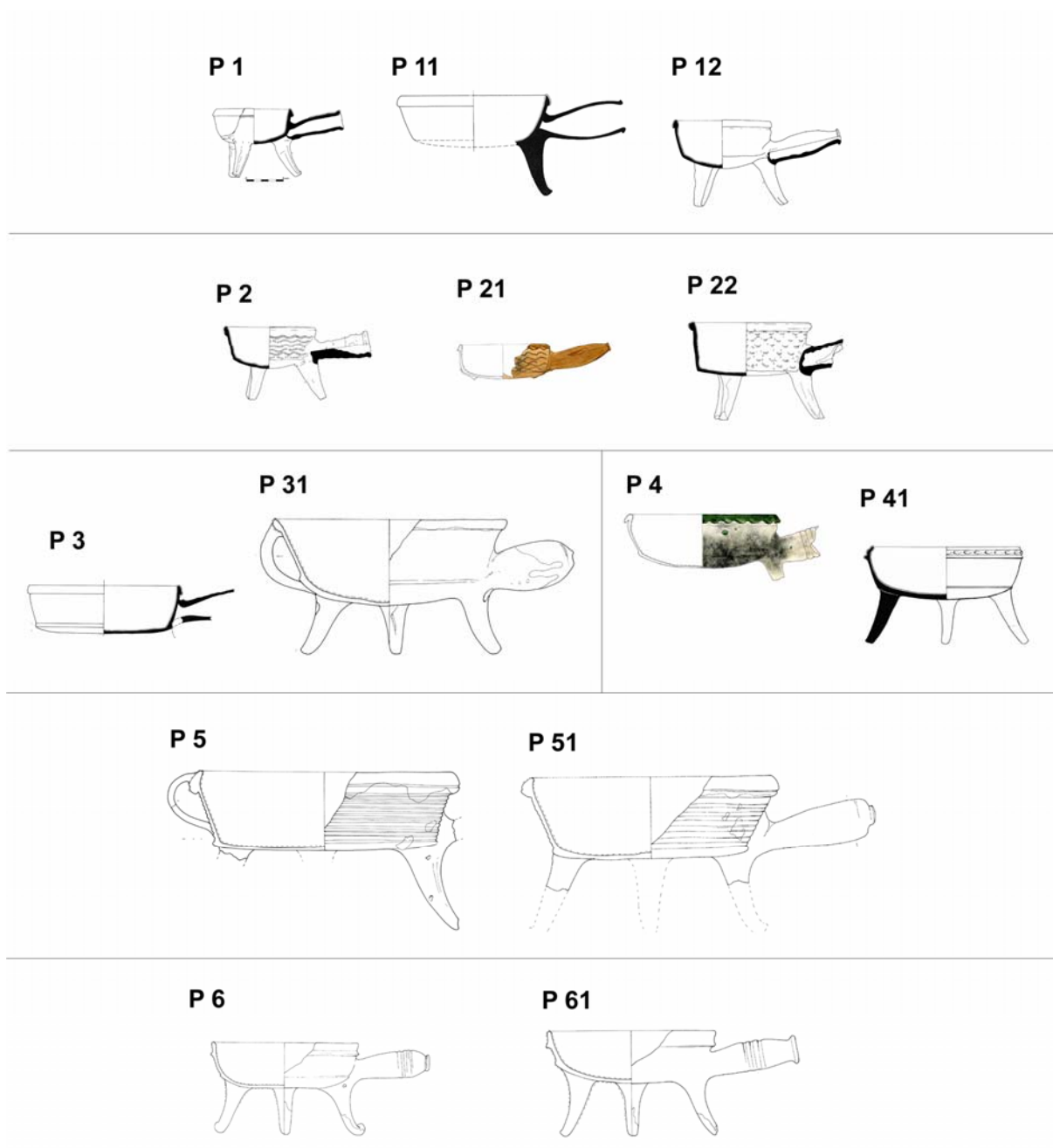
P 1 – pánev na třech nožkách s mísovitým hladkým tělem a čočkovitým dnem. Držadlo se směrem od těla pánve mírně, plynule rozšiřuje. Okraj je přehnutý. Pánve P 1 jsou opatřeny vnitřní glazurou. Výška nožek přibližně odpovídá výšce těla.

P 11 – pánev na třech nožkách s mísovitým hladkým tělem a čočkovitým dnem. Pro P 11 platí stejná základní charakteristika jako pro P 1 s tím rozdílem, že maximální průměr držadla je dosažen nikoliv na konci, ale přibližně v polovině jeho délky.

P 12 – pánev na třech nožkách s mísovitým hladkým tělem a čočkovitým dnem. Pro P 12 platí stejná základní charakteristika jako pro P 1 s tím rozdílem, že držadlo je zakončeno do úzké lišty.

P 2 – pánev na třech nožkách s mísovitým, radélkem členěným tělem a čočkovitým dnem. Držadlo se směrem od těla pánve mírně, plynule rozšiřuje. Okraj je přehnutý. Pánve P 2 jsou opatřeny vnitřní glazurou. Výška těla lehce převyšuje výšku nožek.

P 21 – pánev na třech nožkách s mísovitým, radélkem členěným tělem a čočkovitým dnem. Pro P 21 platí stejná základní charakteristika jako pro P 2 s tím rozdílem, že držadlo je zakončeno do úzké lišty.

Tab. 10: Přehled tvarových skupin pánví na třech nožkách.

Tab. 10: Overview of formal groups of pans.

P 22 – pánev na třech nožkách s válcovým, radélkem členěným tělem a čočkovitým dnem. Ve všech dalších parametrech platí pro P 22 stejné charakteristiky jako pro P 2.

P 3 – pánev na třech nožkách s mísovitým hladkým tělem a rovným dnem. Držadlo se směrem od těla pánve mírně, plynule rozšiřuje. Okraj je přehnutý. Pánve P 3 jsou opatřeny vnitřní glazurou. Výška těla převyšuje výšku nožek.

P 31 – pánev velkých rozměrů na třech nožkách s mísovitým hladkým tělem a čočkovitým dnem. Držadlo je baňaté a je zakončeno do úzké lišty. Na protilehlé straně držadla je páskové

ucho, které je připojeno k okraji a ke dnu pánve. Okraj je ovalený. Pánev je opatřena vnitřní glazurou.

P 4 – pánev na třech nožkách s mísovitým hladkým tělem a čočkovitým dnem. Držadlo se směrem od těla pánve mírně, plynule rozšiřuje. Okraj je pravidelně přimáčknutý ke stěně. Pánev je opatřena vnitřní glazurou. Poměr výšky těla a nožek neznáme.

P 41 – pánev velkých rozměrů na třech nožkách s mísovitým hladkým tělem a čočkovitým dnem. Lehce dovnitř zatažený okraj je modelovaný do okruží a zdobený prstováním. V místě přechodu dna a výduti je nehluboká rýha. Výška nožek přibližně odpovídá výšce těla.

P 5 – pánev velkých rozměrů na třech nožkách s mísovitým, vývalky členěným tělem a rovným nebo téměř rovným dnem. Držadlo tvarové skupiny P 5 si po celé délce udržuje stejný průměr a je zakončeno do masivní přehnuté lišty. V protilehlé pozici rukojeti je umístěno páskové ucho, které má proříznutou vnější plochu. Výška těla nepřevyšuje výšku nožek.

P 51 – pánev na třech nožkách s mísovitým, vývalky členěným tělem a rovným dnem. Ve všech základních charakteristikách odpovídá P 5 s tím rozdílem, že se jedná o pánve středních rozměrů a nejsou opatřené uchem.

P 6 – pánev na třech nožkách s nízkým mísovitým tělem, které je zakončeno do proříznutého okruží. Držadlo je kruhového průřezu, zakončené do odsazené lišty a bývá celé nebo jeho podstatná část glazovaná. Na druhé polovině držadla se může objevit nehluboké rýhování. Výška nožek výrazněji převyšuje nízké tělo. Pánve P 6 jsou opatřeny majolikovou polevou.

P 61 – pánev na třech nožkách s nízkým mísovitým tělem, které je zakončeno do proříznutého okruží. Pro P 61 platí stejná charakteristika jako pro P 6 s tím rozdílem, že majoliková poleva je nahrazena oboustrannou glazurou.

Pokličky

PL 1 – nízké zvonovité pokličky s odsazením v polovině výšky. Všechny pokličky PL 1 jsou vyrobeny z neglazované hlíny, vzácně mohou být pálené v redukčním prostředí.

PL 11 – poklička vysokého zvonovitého tvaru s masivním knoflíkem. Vnitřní odsazení je umístěno v dolní čtvrtině výšky. Jedná se o ojedinělý tvar, který je vyroben z neglazované hlíny.

PL 2 – nízké zvonovité pokličky s odsazením v dolní třetině výšky. Všechny pokličky PL 2 jsou vyrobeny z neglazované hlíny, vzácně mohou být pálené v redukčním prostředí.

PL 3 – poklice ováleného tvaru s mírně prohnutým tělem. Držadlo poklice je válečkové, oválného průřezu a je k poklici připojeno na dvou místech, dovnitř šnekovitě zatočené. Jedná se o ojedinělý tvar, opatřený oboustrannou glazurou.

PL 4 – poklička malých rozměrů, která má zvonovitý tvar. Nebylo u ní zachyceno vnitřní odsazení. Jedná se o ojedinělý neglazovaný tvar.

PL 5 – nízké zvonovité pokličky bez vnitřního odsazení. Pokličky PL 5 jsou vyrobeny z neglazované hlíny.

T 1

T 11

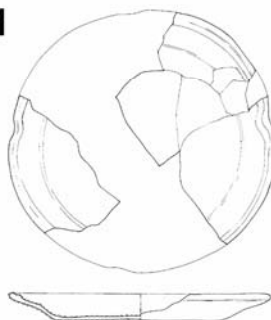
Tab. 11: Přehled tvarových skupin talířů.

Tab. 11: Overview of formal groups of plates.

T 2

T 21

T 3

T 4

Talíře

T 1 – talíř s mělce zahlublenou miskou, úzkým okrajem a se dnem odsazeným na nevýraznou patku. Těsně pod okrajem se objevuje jednoduchá rýha. Okraj je jednoduše profilovaný. Dno

nese výrazné soustředné rýhy. Jedná se o středně velké tvary, kdy se průměr okraje pohybuje v intervalu 18,0–24,0 cm. Talíře T 1 jsou opatřené monochromní majolikovou glazurou.

T 11 – velkoformátový talíř/podnos s mělce zahlubbenou miskou, úzkým okrajem a se dnem odsazeným na nevýraznou patku. Okraj je jednoduše profilovaný. Těsně pod okrajem se objevuje jednoduchá rýha. Průměr okraje talířů T 11 náleží do intervalu 37,0–44,0 cm. Zástupci T 11 jsou zdobeni technikou zapouštěné glazury, jedná se o majolikové polevy.

T 2 – talíř velmi mělkého tvaru, kdy dno plynule přechází ve ven vyhnuté talířovité podokrají. Vnitřní plocha talíře je zdobena malbou vysokožárnými barvami (kobaltová modř). Průměry okrajů náleží do intervalu 21,0–24,0 cm. Jedná se o fajánsovou produkci.

T 21 – talíř velmi mělkého tvaru, kdy dno plynule přechází ve ven vyhnuté talířovité podokrají. Přímý okraj je v pravidelných rozestupech dovnitř vmáčknutý. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní monochromní, nekompaktní, majolikovou polevou.

T 3 – talíř na zvonovité nožce/podnos? Jedná se o mělký, miskovitý tvar, u něhož dno plynule, bez odsazení přechází v nízké stěny. Okraj je přímý. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen nepříliš kvalitní majolikovou glazurou, jeho vnitřní strana je zdobena malbou štětcem za studena.

T 4 – velmi mělký talíř bez odsazeného podokrají. Má lehce odsazené dno, které nese výrazné stopy vytáčení. Okraj je přehnutý. Jedná se o ojedinělý tvar, který je zdoben malovanou výzdobou.

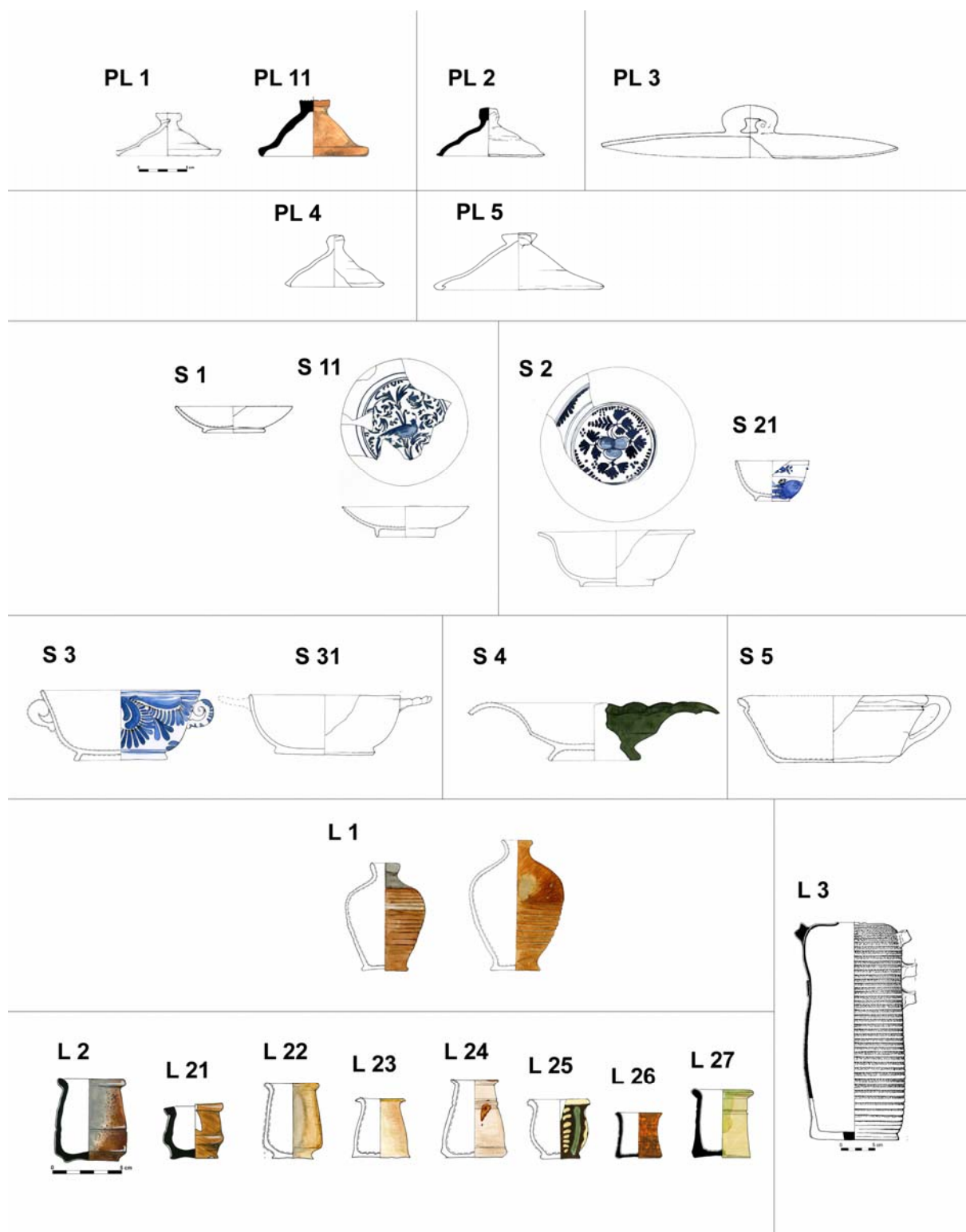
Šály, šálky

S 1 – nízké, malé šálky (výška 1,5–3,5 cm), mělkého tvaru se dnem odsazeným na prstenec. Okraj šálku je přímý. Šálky S 1 patří do majolikové produkce s oboustrannou majolikovou polevou.

S 11 – nízké, malé šálky (výška 1,5–3,5 cm), mělkého tvaru se dnem odsazeným na prstenec. Základní tvarová charakteristika je stejná jako v případě S 1. Vnitřní strana šálu je zdobena malbou vysokožárnými barvami (kobaltová modř). Jedná se o ojedinělý tvar, který náleží fajánsové produkci.

S 2 – šál s mísovitým, lehce nálevkovitě se rozevírajícím tělem. Dno je odsazeno na prstenec. Vnitřní strana šálu je zdobena malbou vysokožárnými barvami (kobaltová modř). Jedná se o ojedinělý tvar, který náleží fajánsové produkci.

S 21 – miniaturní šálek se spíše hlubokým, mísovitým, lehce nálevkovitě se rozevírajícím tělem. Dno je odsazeno na prstenec. Vnější strana šálu je zdobena malbou vysokožárnými barvami (kobaltová modř). Jedná se o ojedinělý tvar, který náleží fajánsové produkci.

Tab. 12: Přehled tvarových skupin pokliček, šálů, lahví a dóziček.

Tab. 12: Overview of formal groups of lids, dishes, bottle, vials and small jars.

S 3 – šál má miskovitý tvar, kdy dno plynule přechází ve stěny, které se mírně nálevkovitě rozevírají. Dno je odsazeno na prstenec. Šál má dvě protilehlá ouška kruhového průřezu, v horní části závitnicově stočená směrem ke stěnám nádoby. Vnější strana šálu je zdobena

malbou vysokožárnými barvami (kobaltová modř). Jedná se o ojedinělý tvar, který náleží fajánsové produkci.

S 31 – šál má miskovitý tvar, kdy dno plynule přechází ve stěny, které se mírně nálevkovitě rozevírají. Dno je odsazeno na plnou patku. Šál má dvě protilehlá plochá ucha, přibližně trojúhelníkového tvaru, plasticky modelovaná do rozviliny. Ucha jsou připojena těsně pod přímý okraj. Šál je opatřen oboustrannou majolikovou polevou.

S 4 – šál typu crespina. Má kruhový korpus s konkávními radiálními žebry, která spočívají na nízké zvonovité nožce. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen oboustrannou majolikovou polevou.

S 5 – šál s nízkým nálevkovitě se rozevírajícím tělem. Přehnutý okraj je od výduti oddělen rýhou a je modelovaný do hubičky, která je umístěna v protilehlém postavení páskového ucha. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

Lahve a dózičky

L 1 – břichatá láhev vejčitého tvaru s odsazeným, výrazně zúženým hrdlem, které přechází ve ven vyhnutý okraj. Maximální výduť je dosažena přibližně ve dvou třetinách výšky nádoby. Tělo pod maximální výdutí je pokryto vývalkovou šroubovicí. Na dně se dochovaly výrazné spirálovité rýhy po odřezání strunou. L 1 jsou opatřeny vnější solnou glazurou. Vždy se jedná o kameninové výrobky.

L 2 – miniaturní dózička s ven vyhnutým, zaobleným okrajem. V jedné třetině výšky se objevuje jednoduchá rýha. Dno je odsazeno na patku a nese výrazné spirálovité rýhy po odřezání strunou. L 2 jsou opatřeny vnější solnou glazurou. Vždy se jedná o kameninové výrobky.

L 21 – miniaturní dózička. Má nízký tvar, v jedné třetině výšky se objevuje nevýrazný plastický pruh. Jinak pro L 21 platí stejná charakteristika jako pro L 2, včetně solné glazury a kameninové produkce.

L 22 – miniaturní dózička s ven vyhnutým, zaobleným okrajem. Pro L 22 platí stejná charakteristika jako pro L 2 s tím rozdílem, že chybí jednoduchá rýha v jedné třetině výšky. Opět se jedná o kameninovou produkci se solnou glazurou.

L 23 – miniaturní dózička. Má jednoduchý, k okraji se kónicky zužující tvar bez jakéhokoliv zdobení. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

L 24 – miniaturní dózička. K okraji se výrazně zužuje a přibližně ve dvou třetinách výšky se objevují dvě hluboké rýhy trojúhelníkového průřezu. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

L 25 – miniaturní dózička. Má soudkovitý tvar se šikmo ven vyhnutým okrajem. Na dně nádoby se nedochovaly žádné stopy. Vnější plocha dózičky je zdobena malovanou výzdobou. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen oboustrannou glazurou.

L 26 – miniaturní dózička. Má válcový tvar ve středu dovnitř vyhnutý. Vnější výduť je členěna trojicí širokých žlábků, nerovnoměrně rozmístěných po celém tvaru. Na dně jsou špatně zřetelné spirálové rýhy po odříznutí. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

L 27 – miniaturní dózička. Má válcový tvar s ven vyhnutým okrajem. Ve třech čtvrtinách výšky je jednoduchá drážka. Na dně jsou spirálové rýhy po odříznutí. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen vnitřní glazurou.

L 3 – čtyřboká láhev se zaoblenými rohy, s malým kruhovým ústím. Na horní části výduti jsou umístěna malá pásková ucha. Celý povrch nádoby je členěn hustou radélkovou výzdobou. Jedná se o ojedinělý tvar, který je opatřen solnou glazurou. Láhev náleží kameninové produkci.

3.3.3 Morfologické členění keramických souborů

Již v některých pravěkých kulturách, u vyspělých civilizací, či v antice se setkáváme s rozdělením keramiky na *kuchyňskou* – určenou k přípravě pokrmů, a *stolní*, určenou prioritně ke konzumaci pokrmů a nápojů. Tento trend se na přelomu středověku a především pak v raném novověku ještě více prosadil v závislosti na změně jídelníčku a celkového přístupu ke stolování. Kuchyňská keramika je zastoupena dutými tvary hrnců všech velikostí a hlubokými mísami, polodutými pekáči a cedníky a konečně plochými tvary pánví a pokliček. Stolní keramiku reprezentují především duté tvary džbánů, hrnků a hlubokých mís, poloduté mísy na nožce a ploché tvary mělké mísy, šály a talíře²⁸. Je však třeba mít na paměti, že archeologický kontext neumožňuje zachytit předměty v jejich funkčním prostředí a především u hlubokých mís patrně docházelo k jejich užívání jak při přípravě pokrmů, tak při samotném stolování. Jako další dvě samostatné kategorie jsou vyčleněny lékařenské nádoby a technická keramika. Vedle výše uvedených kategorií se na počátku novověku začínají ve větší míře objevovat nádoby a předměty, které bezprostředně s přípravou či konzumací pokrmů nesouvisí, ať už se jedná o dekorativní předměty nebo dětské hračky.

Hrniec

Základní tvary těl hrnců

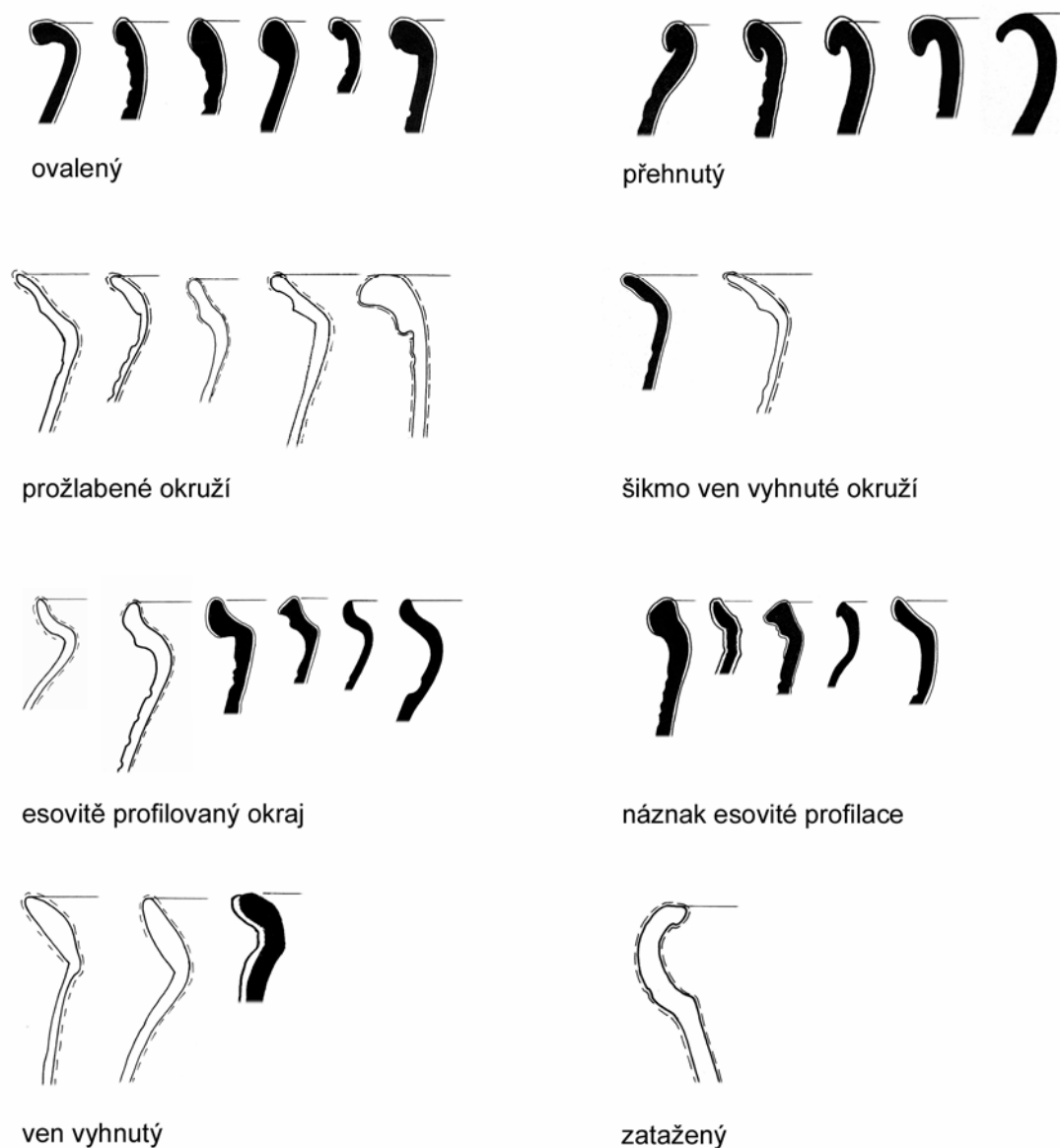

Obr. 45: Základní tvary těl hrnců bez přihlédnutí ke skutečné výšce.

Fig. 45: Basic forms of pots bodies without reference to real height.

²⁸ Základní schéma deskripce novověké keramiky, a to na základě etnografického materiálu, sestavil V. Scheufler (Scheufler 1972, 28-40) a v archeologický život jej uvedl J. Pajer (Pajer, 1982, též 1983, též 2001).

Od raného středověku obecně patří hrnce mezi nejčtenější keramické tvary. Na základě výškošířkového indexu se za hrnec považují takové keramické tvary, u nichž výška odpovídá jedné polovině až dvojnásobku šířky (*Bauer – Enders – Kerkhoff-Hader – Koch – Stephan 1986, 28*). Další možný způsob dělení hrnců je pak na základě objemu, který vychází se starých dutých měr (*Scheufler 1972, 43-44*). Konkrétní funkcí jednotlivých typů hrnců, které primárně sloužily k přípravě pokrmů, se z podstaty svého oboru zabývá etnografie (*Štajnochr 2004; týž 2007*).

Obr. 46: Přehled variant okrajů hrnců.

Fig. 46: Types of rims profiles of pots.

Ovalený – oval; přehnutý – out-turned; prožlabené okruží – grooved collar; šikmo ven vyhnuté okruží – obliquely outward turned collar; esovitě profilovaný okraj – S-shaped rim; náznak esovité profilace – with a hint of an S-shaped profile; ven vyhnutý – outward turned rim; zatažený – inward turned rim.

Tvar těla hrnců je v textu nejčastěji označován dvěma základními kategoriemi – vejčitý a soudkovitý. Toto na první pohled subjektivní označení tvarů lze vyjádřit i pomocí poměru průměru dna : ku průměru maximální výduti. Pokud se tímto způsobem získaná hodnota pohybuje v intervalu 1:2 až 1:1,7, jedná se o vejčitý tvar hrnce. Poměr stejných hodnot pro tvar soudkovitý je vyčíslen jako 1:1,6 až 1:1,33 (5:8 až 3:4). Tvarovou škálu hrnců pak doplňují esovitý, situlový, nízký a vysoký válcový tvar těla²⁹ (Obr. 45). V rámci profilací okrajů jsou užívané termíny – ovalený, přehnutý, prožlabené okruží, náznak esovité profilace a esovitě profilovaný okraj (Obr. 46). Na dnech hrnců rozeznáváme několik technologických způsobů odřezávání. Jedná se o rýžky spirálového tvaru, způsobené odřezáním z talíře hrnčířského kruhu za jeho rotace, dále rovné nebo lehce prohnuté rýžky, které vzniknou při odřezání strunou za klidového stavu. Nechybí ani hrnce s otiskem dřevěné desky a hrnce bez jakýchkoliv technologických stop na dně. V analyzovaných nálezových souborech jednoznačně dominují hrnce opatřené taženým uchem, které je připojeno na horní hranu okraje a na jakémkoliv místě výduti. Vnější plocha ucha může být prožlabená, jedno- nebo dvojnásobně proříznutá, případně hladká. Nejčteněji užívanou výzdobnou technikou je vhloubená, která zahrnuje radélko, razítko, rýhování, vývalky a žlábkování. Všechny tyto způsoby výzdoby se mohou objevit jak v plošném provedení, tak v jedno- případně dvouřádkové variantě. Další výzdobnou technikou, uplatňovanou na hrncích, je malování a konečně jako poslední je třeba jmenovat oboustranně glazované tvary, a to především hrnky. Pro detailnější možnost třídění byly stanoveny výškové kategorie hrnců³⁰ (Tab. 13).

Kategorie	Název kategorie	Výška hrnce
1	Zásobnicový hrnec	> 32 cm
2	Velký hrnec	24–32 cm
3	Středně velký hrnec	18–24 cm
4	Malý hrnec	13–18 cm
5	Hrnek	8–13 cm
6	Miniaturní hrnek	< 8 cm

Tab. 13: Výškové kategorie hrnců.
Tab. 13: Height categories of pots.

²⁹ Pro lepší názornost jsou přehledně v této kapitole prezentovány tvary těla hrnců, džbánů a mís. Profilace okrajů je uvedena pouze u hrnců (Obr. 46). Tyto přehledy mají čtenáři sloužit jako průvodce při čtení textu, aby bylo jasné dáno, jaké označení je určeno pro ten který konkrétní tvar.

³⁰ Záměrně nevycházím z výškového třídění předloženého J. Pajerem (*Pajer 1982*, 61), které za hraniční výšky volí 10 cm, 20 cm, 30 cm a 40 cm. Při třídění nálezů jsem zaznamenala velký rozdíl mezi např. tvary s výškou 10,5 cm a 19,0 cm. Proto považuji za vhodnější mezi menšími tvary posouvat hranici po menších úsecích a naopak u větších tvarů intervaly prodlužovat. Současně je však třeba mít na paměti, že se jedná o hranice umělé a vypovídací hodnota tohoto rozdělení má především doplňující a ilustrativní charakter.

Základní tvary těla džbánů

Obr. 47: Základní tvarová škála tvaru těla džbánu bez přihlídnutí ke skutečné výšce daného tvaru.
Fig. 47: Basic forms of jugs bodies without reference to real height.

Džbány

Hlavním úkolem džbánu bylo krátkodobé uchování a transport tekutin³¹. S tím souvisel i požadavek uchovat po co nejdelší dobu tekutinu v původní, požadované teplotě, ať chladné nebo teplé. Prvotním účelem oboustranného glazování džbánů byla snaha co nejvíce ochránit obsah před vnější teplotou (Scheufler 1969, 160).

První džbány se u nás objevily ve 13. století a v průběhu následujících dvou století se staly typickým představitelem stolní keramiky a běžnou součástí výbavy domácnosti (Nekuda – Reichertová 1968). Byly považovány za vrcholný produkt hrnčířského řemesla, a to jak technicky, tak i výtvarně a často zřejmě představovaly reprezentační kus v domácnosti (Scheufler 1969, 161). Pro džbány platí výškošířkový poměr, kdy se výška pohybuje v rozmezí od 1,5 až do čtyřnásobku šířky džbánu (Bauer – Enders – Kerkhoff-Hader – Koch – Stephan 1986, 28-29). Je pro ně charakteristická značná tvarová variabilita, kdy je možné kombinovat různé varianty modelace těla a hrdla. Stejně jako u hrnců se v různých variantách nejčastěji objevuje vejčitá či soudkovitá profilace těla, doplněná baňatým, válcovým, lahvovitým nebo hruškovitým tvarem (Obr. 47). Okraje džbánů jsou nejčastěji přímé nebo vzhůru vytažené s vnějším či vnitřním zesílením nebo proříznutím. Poměrně častým jevem je i odsazení dna na více či méně výraznou nebo profilovanou patku. Škála technologických stop

³¹ Detailně k funkci jednotlivých typů džbánů na základě etnografického přístupu (Štajnochr 2005).

na vnější straně den džbánů je stejná jako u hrnců. Nedílnou součástí džbánu je tažené ucho, které je zpravidla nasazeno na hrdlo pod okrajem a dosedá na horní polovinu výduti. V porovnání se šířkou uch hrnců je ucho džbánu zpravidla širší, a tak bývá častěji dvojnásobně prožlabeno nebo proříznuto. Především pro přechodné období středověku a raného novověku je poměrně časté užití vhloubené výzdoby v podobě radélka a jednoduché rýhy. V mladších obdobích se pak téměř pravidlem stává užití oboustranné glazury, která se může uplatňovat jak v podobě malovaného dekoru, tak formou mramorování, trasakování nebo zapouštění. Ve výčtu výzdobných technik spojených se džbány nelze opomenout ani plastickou výzdobu v podobě různých velikých aplikací. Stejně jako u hrnců byly i pro džbány stanoveny výškové kategorie (Tab. 14).

Kategorie	Název kategorie	Výška džbánu
1	Velký džbán	> 32 cm
2	Středně velký džbán	24–32 cm
3	Džbán	17–24 cm
4	Džbánek	12–17 cm
5	Miniaturní džbánek	< 12cm

Tab. 14: Výškové kategorie džbánů.

Tab. 14: Height categories of jugs.

Mísy

Z hlediska kategorizace na stolní a kuchyňskou keramiku představují nejproblematictější tvar mísy (Obr. 48). Hluboké mísy se řadí mezi duté tvary a byly využívány jak k přípravě pokrmů, tak ke stolování a naopak mísy mělké³² patří mezi ploché tvary, nejčastěji určené ke konzumaci potravin.

Hluboké mísy

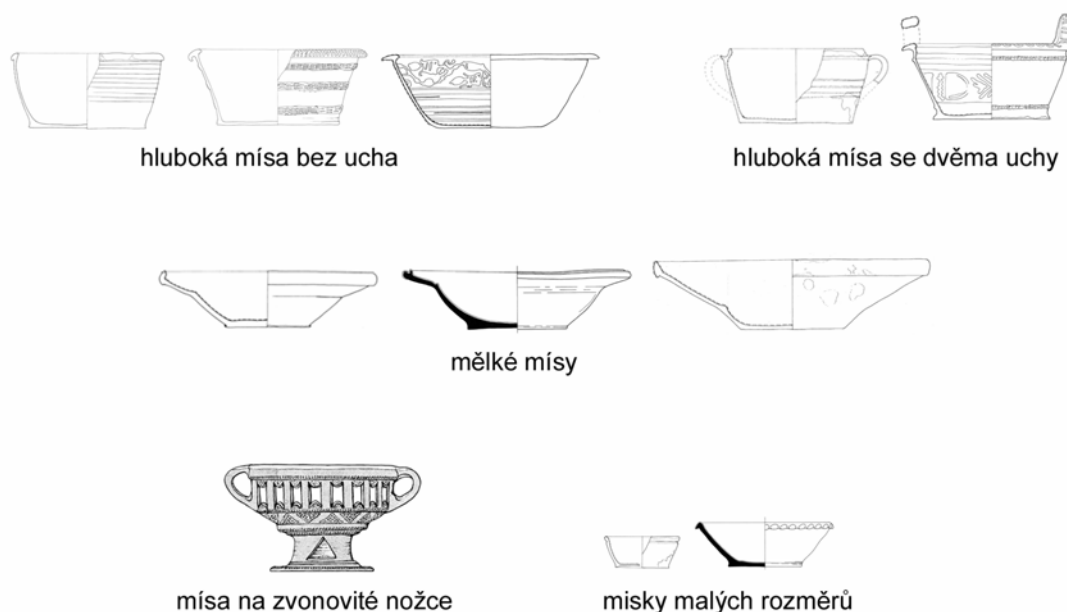
Nejstarší typ představují hluboké mísy s hladkým nebo rýhami členěným, někdy mírně vydutým tělem, které se sice objevují po celé období od konce 14. až na přelom 16. a 17. století, ale četnost jejich nálezů v mladších souborech výrazně klesá. Ze stejného období pak známe i mísy se dvěma uchy, umístěnými na výduti nebo kolmo k okraji.

Druhou skupinu reprezentují hluboké mísy s plastickou, často s vícenásobnou páskou, zdobenou většinou promačkáváním („řetízek“), obecně označované jako pernice. Vzhledem

³² Označení mělké mísy není jednoznačné. V literatuře se běžně setkáváme s termínem mísy s talířovitým podokrajím (např. *Pajer 1982, týž 1983, týž 2001*) nebo talířovité mísy (např. *Dohnal – Vařeka 2002; Vařeka 2002*).

k tomu, že označení pernice se z hlediska funkce váže k třecím mísám³³ (Scheufler 1972, 28; Pajer 1983, 26), považujeme jeho zobecněné užívání za zavádějící (Blažková – Žegklitz, v tisku). Nejčastěji užívaným typem okraje hlubokých mís je ven vyložený, který může být lehce dovnitř zatažený, případně podříznutý, u větších tvarů členěný radélkem. V rámci modelace okraje se můžeme setkat s výlevkou, tvořenou prsty smáčknutým okrajem. Jako výzdobný prvek se nejčastěji uplatňuje vhloubená výzdoba v podobě několikanásobného rýhování nebo plastická výzdoba reprezentovaná prstovanou nebo radélkem členěnou dvoj- až trojnásobnou plastickou páskou. Za zcela ojedinělé se v případě hluboké mísy s prstovanou páskou jeví užití oboustranné glazury.

Základní tvary mís

Obr. 48: Základní tvarová škála mís bez přihlédnutí ke skutečné výšce daného tvaru.

Fig. 48: Basic forms of bowls bodies without reference to real height.

Druhou poměrně početnou skupinu hlubokých mís s velkou pravděpodobností z kategorie stolního nádobí představují malované tvary. Tyto mohou být jak bezuché, tak opatřené dvěma kolmo k okraji umístěnými uchy. Bohatá malovaná výzdoba může být doplněna jednořádkovou radélkovou výzdobou.

³³ Jako pernice bývají označovány válcovité či mírně kónické mísovité nádoby se zdrsňeným vnitřním povrchem. Pernice byla speciálně určena k přípravě třených kaší a tření viktualií. V řadě cechovních artikulí byla pernice jedním z mistrovských kusů (Štajnochr 2006, 976).

Mělké mísy

Typickým tvarem raně novověkých souborů jsou mělké mísy (v domácí literatuře nepříliš šťastně označované jako talířovité, resp. s talířovitým podokrajím), vyskytující se ve dvou základních variantách. První z nich jsou hlubší talířovité mísy, u nichž je podokrají odsazeno přibližně ve dvou třetinách výšky. Tyto tvary se objevují v souborech datovaných od počátku do poslední čtvrtiny 16. století a většinou bývají opatřeny jednobarevnou glazurou hnědých a okrových odstínů. Mladší varianty jsou nižší, mají podokrají odsazeno přibližně v polovině výšky, tak že podokrají a stěny si proporčně odpovídají. U těchto mís pak dochází k rozšíření plochy podokrají, která nejčastěji slouží pro aplikaci malovaného dekoru. Modelace okraje mělkých mís je označována jako jednoduše profilovaný okraj, ale v podstatě se jedná o okraj tvářený ovalením. Vnitřní plocha mísy bývá malovaným dekorem zpravidla rozdělena na dno s ústředním motivem, oblé stěny převážně pokrývají soustředné linky a podokrají (prapor) je určeno drobným malovaným motivům. Nejčastěji se setkáváme s kombinací geometrického, rostlinného a zoomorfního motivu, antropomorfní motivy a udání letopočtu jsou v raném novověku v českém prostředí spíše výjimkou. Patrně někdy ve druhé polovině 17. století opět dochází k prohlubování mělkých mís a odsazení podokrají se u některých tvarů objevuje ve dvou třetinách výšky. Na rozdíl od nejstarších mělkých mís, které jsou opatřeny jednobarevnou glazurou, předchází jednobarevné glazuře bílé nástřepí.

Prolamované mísy

Stolní keramiku polodutých tvarů reprezentují prolamované mísy, v zahraniční literatuře běžně označované jako ohřívací („chafing dishes“ – např. *Hurst – Neal – Beuningen 1986*, 72, 81, 82, 93, 107; nebo *Warmshale – Kovacovics 1991*, 71; *Mechelk 1971*, 239; *týž 1976*, 168). Jedná se o mísovité nádoby s prořezávanými stěnami a někdy s perforovaným dnem na duté, prořezávané zvonovité nožce. Z hlediska funkce se domníváme (*Blažková – Žegklitz, v tisku*), že spíše než k ohřívání pokrmů nebo rukou (*Hoššo 2004*, 571), sloužily jako dekorativní mísy na ovoce. Tuto hypotézu podporují chybějící jakékoli stopy očazení uvnitř nohy nádoby a četné doklady soudobého malířství (podle *Web Gallery of Art*).

Pánve

Zástupce plochých tvarů v raně novověkých souborech kuchyňské keramiky představují pánve na třech nožkách, určené k přípravě pokrmů na otevřeném ohni, případně kladené na hrobec žhavého popela, kdy se nádoba ohřívala radiálním, sálavým teplem (*Štajnochr 2006*, 978). Pánve mají miskovité tělo s čočkovitým, případně rovným dnem. Zdá

se, že chronologicky nejcitlivějšími jsou především dva parametry – poměr výšky těla a nožek a modelace držadla, které se směrem od těla může rozšiřovat či zužovat, aby bylo zakončeno lištou. Okraje pánví jsou ukončené nejčastěji do okružích, ale můžeme se setkat i s ovaleným, esovitě profilovaným nebo přehnutým okrajem. Pánve na třech nožkách jsou převážně oxidačně, velmi kvalitně vypalované, tenkostěnné a opatřené vnitřní glazurou. Při používání byly pravidelně vystavovány přímému, otevřenému ohni, což dokládají časté stopy druhotného očazení především nožek a vnější strany dna pánví.

Pokličky

Počet pokliček má v nálezových souborech nejčastěji charakter jednotlivých předmětů. Za pokličky považujeme ploché tvary, které mají zvýšený střed a uprostřed úchytku v podobě knoflíku. Nižší raně novověké tvary plynule navazují na formy známé z období vrcholného středověku, pro které jsou typické především vysoké pokličky zvonovité. Raně novověké pokličky jsou vždy vytáčené a jejich tvar je plošší. Pro starší varianty pokliček je typická profilace vnitřních stěn, u kterých nechybí ostrá žebra. U mladších tvarů se žebro zaobljuje, až se postupně úplně vytratí. Profilace okraje se v průběhu vývoje příliš nemění. Jedná se o téměř vodorovně vytažený, někdy kyjovitě zesílený okraj, který je maximálně uzpůsobený k dosednutí na ústí hrnce. Knoflík, sloužící k uchopení, bývá modelován dosti nedbale, nechybí na něm výrazné stopy po odříznutí z talíře hrnčířského kruhu nebo autentický otisk prstů hrnčíře.

Pekáče

Poloduté kuchyňské nádobí reprezentují pekáče. Zastoupení těchto tvarů v raně novověkých souborech je co do počtu kusů spíše ojedinělé. U pekáčů se často jedná o původně lahvovitou nádobu, která byla v polozavadlém stavu rozříznuta v ose na polovinu. Původní „hrdlo“ bylo prsty zformováno do tvaru hubičky a k původnímu „dnu“ bylo připevněno duté držadlo, které se nijak neliší od držadel, která známe od pánví. Zpravidla je zakončeno do úzké lišty. Okraj pekáče je přímý. Jedinou výzdobnou technikou, se kterou je možné se u pekáčů setkat, je plastická výzdoba v podobě pravidelného přímáčknutí přehnutého okraje.

Talíře

Raně novověké a novověké talíře reprezentují mělké ploché tvary s téměř vodorovným nebo častěji mírně šikmým podokrajím, které je na vnější straně opatřeno ovaleným nebo

prehnutým okrajem. Talíře se objevují ve dvou základních velikostech, a to talíře s průměrem okraje okolo 20,0 cm a pak velkoformátové talíře s průměrem okraje okolo 40,0 cm, které patrně sloužily k servírování pokrmu na stůl, takže v tomto případě by bylo přesnější označení podnos. Talíře obou velikostí jsou vždy opatřeny glazurou, která v kombinaci s jinou barvou může formou potékání, kapání, stříkání nebo zapouštění představovat dekorativní složku. Výjimkou však nejsou ani talíře opatřené jednobarevnou glazurou. Druhou významnou výzdobnou technikou talířů je malování. Kromě hrnčínových talířů se od druhé poloviny 17. století objevují vysokožárnými barvami malované fajánsové výrobky.

Šály, šálky

Dalším novým tvarem raně novověkých souborů jsou šály a šálky, které náleží mezi ploché nádoby. V rakouské němčině slovo *die Schale* označuje misku, číšku, šálek. Bohemizovaný tvar je doložený již v raném novověku. Dnes se užívá v konvenčním a sběratelském názvosloví (*Štajnochr 2003, 306*). Ztvárnění šálů je velmi individuální. Nejčastěji to jsou miskovité nádoby s kolmými, častěji však s mírně šikmými stěnami a rozevřeným ústím, s přímým nezesíleným okrajem. Za jeden z mála společných znaků lze považovat poměrně časté odsazení těla na prstenec nebo patku. Známe jak šály bezuché, tak s jedním, ale nejčastěji se dvěma protilehlými uchy. Šálky se obtížně rozlišují od podobně tvarovaných misek s kónickými stěnami a kolmým okrajem. Největší procento šálů je opatřeno majolikovou polevou nebo náleží vysokožárnými barvami malované, fajánsové produkci. Funkční určení šálků je spojeno s naléváním polévky stolovníkům „*kleine Schkatelen oder Ohrenschüsslein, so man zur Suppen pflegt zu brauchen*“ nebo především menší exempláře jsou spojovány s podáváním nápojů (*Pajer 2001, 120*).

Lahvičky a dózičky

Pro lahvičky a dózičky platí, že stejně jako v předchozích případech, se jedná o předměty ze středověkých kontextů neznámé. Do této kategorie patří především tzv. „břichaté“ lahve vejčitého tvaru s tělem odsazeným na nožku a s výrazně zúženým hrdlem, které přechází ve ven vyhnutý okraj. Maximální výduť je dosažena přibližně ve dvou třetinách výšky nádoby a podstatná část těla je pokryta vývalkovou šroubovicí. Na dně těchto lahviček se dochovávají výrazné spirálovité rýhy po odřezání strunou z rotujícího hrnčířského kruhu. Tyto láhve patří do kategorie oxidačně pálených kameninových výrobků a jsou opatřeny solnou glazurou. Druhým tvarem jsou na patku odsazené dózičky, které se směrem k okraji kónicky zužují a jsou ukončeny ven vyloženým, zaobleným okrajem. Pro všechny

nálezy platí, že se na dně objevují hluboké, soustředné rýhy jako stopy po odříznutí z ještě rotujícího hrnčířského kruhu. Jako výzdobný prvek se uplatňuje vhloubená výzdoba v podobě drážky, umístěné dolní třetině až polovině výšky nádoby. Tyto dózičky mohou být, jak kameninové opatřené vnější, solnou glazurou nebo vnitřně glazované a pálené v oxidačním prostředí.

Technická keramika

Technická keramika je zastoupena dvěma základními kategoriemi – tyglíky a rektifikátorem. Nejpočetnější skupinu tvoří miniaturní tyglíky s kruhovým dnem a s do lichoběžníku nebo trojúhelníku modelovaným okrajem, které mají rovné, šikmo se rozevírající stěny a přímý okraj. Tyto tyglíky jsou pálené v oxidačním prostředí a jsou opatřené vnitřní glazurou. Dále je to torzo masivního tavícího tyglíku nálevkovitého tvaru. Druhým zástupcem technické keramiky je rektifikátor – poklop z destilačního přístroje, kuželového tvaru.

Ostatní předměty

Proměnu hrnčířské produkce dobře dokládají ostatní předměty, které nejsou bezprostředně spojeny s přípravou nebo konzumací potravin. Zvyšující se nároky na hygienické normy se promítají v picích nádobách jako jsou holby nebo malé džbánky. Dekorativní předměty reprezentují vázy, obaly květináče nebo květináče. Dalšími předměty jsou kasička, kahan a snad dětská hračka v podobě kukačky.

3.4. Struktura popisu nálezových souborů

U analýz jednotlivých odpadních jímek bylo dodrženo jednotné publikační schéma. Nejprve je předložen stručný *Přehled historického vývoje* daného sídelního prostoru, a to jak na základě dochovaných písemných zpráv, pokud existují, tak jsou představeny i ikonografické nebo plánové doklady dobové zástavby. Byla-li v daném prostoru objeveny dvě odpadní jímky, je tento historický úvod společný pro obě. Po tomto historickém úvodu následují dvě krátké kapitoly popisující *Nálezové okolnosti*, které především uvádějí popis daného odpadního objektu, a *Nálezový soubor* je představen jako celek.

V rámci všech osmi nálezových souborů byla maximální pozornost věnována jejich keramické složce, která je vždy detailně představena podle jednotlivých keramických tvarů – *Hrnce, Džbány, Misy, Pánve, Pokličky, Talíře, Šály, Lékárenské nádoby, Technická keramika* a *Ostatní předměty*. Struktura textu pro každý morfologický tvar je taková, že nejprve, pokud je to možné, jsou nálezy jednoho tvaru představeny jako celek a pak následuje detailní přehled na základě tvarových skupin. Pro lepší názornost jsou jednotlivé tvary vždy prezentovány na přiloženém obrázku (kresba nebo fotografie). Po tomto detailním popisu keramické části nálezových souborů následuje *Shrnutí*, které se především věnuje frekvenci užití jednotlivých druhů keramické suroviny, způsobu výpalu napříč keramickými tvary a morfologickému zastoupení v rámci nálezového souboru. Kapitola *Datace* pak předkládá paralely nálezů z jiných lokalit a je tak základním východiskem pro datování keramické části nálezového souboru. Největším úskalím této kapitoly je skutečnost, že se ve valné většině jedná o srovnávací materiál z mimopražských lokalit, ale vzhledem ke stavu publikovaných raně novověkých souborů nebyla jiná možnost. Pokud daná odpadní jímka obsahovala nálezy skla a tyto byly analyzovány Janou Žegklitzovou v rámci grantu GA AV ČR r. č. A8002304 (*Frolík – Žegklitzová 2005*), je přiloženo krátké resumé skleněné složky souboru³⁴. V *Závěru* je předkládána datace daného nálezového souboru a pokud se podařilo dohledat, je uvedeno sociální prostředí, ze kterého mohli pocházet předpokládání uživatelé oné odpadní jímky. Za *Závěrem* následují tabulky jednotlivých tvarových skupin keramických nálezů.

Toto jednotné schéma analýzy každé odpadní jímky usnadňuje orientaci čtenáři a současně bylo dobrým východiskem pro následnou komparaci jednotlivých nálezů a jímek

---

³⁴ Jako jeden celek byly výsledky analýz keramické a skleněné složky představeny na mezinárodní konferenci Forum Archaeologiae Post-Mediaevalis v Praze v březnu 2010 v příspěvku Raně novověké archeologické soubory z Pražského hradu a dobové písemné a ikonografické prameny a budou publikovány v Studies in Post-Medieval Archeology 4 (*Blažková – Frolík – Žegklitzová, v tisku*).

jako celků. Rozdělení keramických nálezů na tvarové skupiny napomohlo při vzájemném porovnávání jednotlivých tvarů mezi jámkami a umožnilo tak jakýsi horizontální průřez keramickou produkcí raného novověku. Druhým neméně důležitým výstupem této materiálové části disertace je pak samotné porovnání jímek jako celků, na němž je možné sledovat a především v českém prostředí poprvé doložit obecné tendence užívání jak keramických tvarů, tak keramické hmoty v raném novověku (viz kap. 4.2. Datace raně novověké keramiky na Pražském hradě).

Kromě textové podoby analýz jednotlivých odpadních jímek je součástí této práce formou přílohy i katalogové představení všech vyhodnocených nálezů (viz Katalog nálezů, díl II). Popis každého keramického nálezu má standardizovanou podobu. V záhlaví je uvedena příslušná odpadní jámka, přírůstkové a inventární číslo daného předmětu. Následuje základní rozdělení na kuchyňskou, stolní a technickou keramiku, pojmenování daného tvaru a přiřazení ke konkrétní tvarové skupině v podobě číselného kódu. Popis nádoby je rozdělen do čtyř položek – nejprve je to celkový tvar, následuje určení okraje, popis ucha (existuje-li) a popis dna. Mezi metrickými hodnotami nádoby je uvedena celková výška, průměr okraje a dna, délka a šířka ucha, případně držadla a síla střepe. V kolonce *Poznámka* bývá nejčastěji uvedeno očazení nádoby jako pozůstatek jejího používání na otevřeném ohni, případně míra jejího zachování a nebo další podstatná popisná informace, která by jinak nebyla prezentována. Třetí část popisu se věnuje technologické skupině. Pokud se jedná o nádobu opatřenou glazurou, je uveden popis a umístění glazury. Následuje heslovitou formou shrnutý způsob výzdoby nádoby. Za formální část popisu pak lze označit položky *Rekonstrukce* a *Dokumentace*, kde je uvedeno jakým způsobem byla daná nádoba rekonstruována a způsob dokumentace, tj. zda existuje pérová nebo barevná kresba a zda byla pořízena fotodokumentace. Závěr hesla dané nádoby pak tvoří položky *Datace* a *Literatura*, kde jsou, pokud byly nalezeny, uvedeny zjevné analogie onoho tvaru. Za tímto slovním popisem následuje kresebná dokumentace v kombinaci s fotografickou, kdy je nejčastěji uveden celkový pohled na nádobu a její detail.

3.5. Sedm odpadních jímek a jeden odpadní zásyp

3.5.1. Dvě odpadní jímky (R a 1680) v prostoru Středního křídla

3.5.1.1. Historický vývoj zástavby

Odpadní jímky R a 1680 byly nalezeny a prozkoumány v ploše III. nádvoří (Obr. 44/1, 2). Tato část III. hradního nádvoří je z pohledu 15. až 16. století novotvarem a jediný objekt, který bychom našli zde i tehdy, je Staré proboštství (čp. 48/IV) při jihozápadním rohu svatovítské katedrály (Obr. 1). Střední křídlo uzavírající plochu III. nádvoří od západu bylo vybudováno ve 40. letech 17. století a jeho současná podoba je výsledkem stavebních aktivit století 18. Monumentální průčelí katedrály bylo vystavěno v souvislosti s její dostavbou v 19. století. Poslední rozsáhlejší stavební úpravy tohoto prostoru jsou spojeny s novodobými stavebními aktivitami 20. let minulého století, kdy došlo ke značnému snížení úrovně terénu (naposledy v roce 1929).

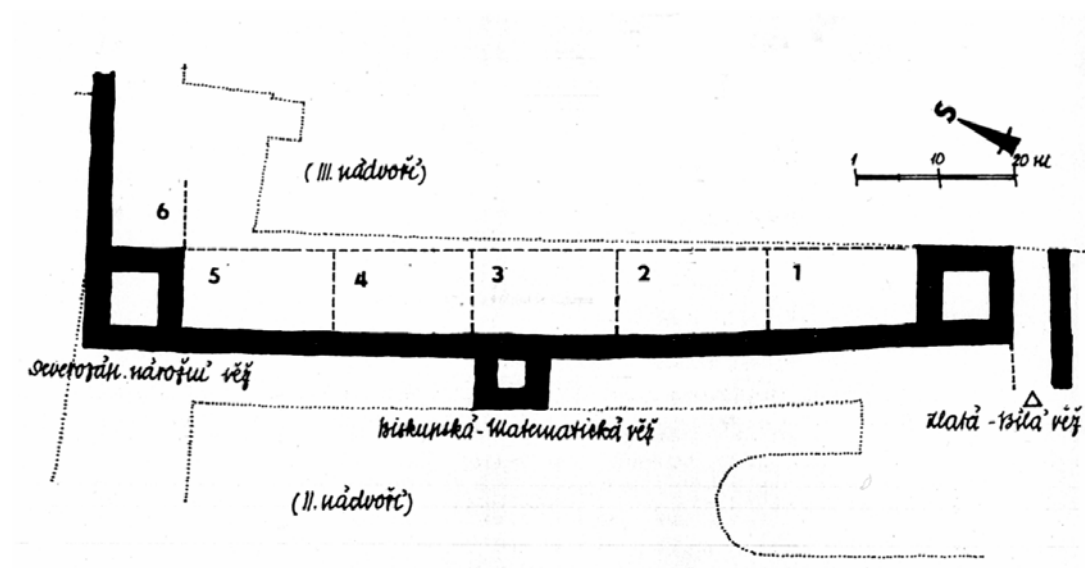
Stavební vývoj prostoru dnešního Středního křídla není přímočarý a v průběhu staletí se zde vystřídal různý počet budov. Přesto existují hned dva jednoznačně lokalizované objekty. Prvním je západní hradba Pražského hradu, stavěná po roce 1135, která po staletí neměně vymezovala stavební prostor parcel ze západu. Zachované části této hradby dodnes procházejí středem Středního křídla ve směru sever-jih. Druhým stabilním bodem zástavby je od 12. století Bílá věž. Ostatní zástavba měla po celou dobu své existence obytný charakter, případně doplněný menšími domácími dílnami.

Bílá věž byla výrazným orientačním bodem pro většinu středověkých záznamů, vztahujících se k jižnímu konci Středního křídla. Nejstarší zprávy o zástavbě podél východní strany románské hradby pocházejí ze 14. století, kdy za Karla IV. patrně došlo k zastavění tohoto prostoru, neboť to byl právě on, kdo přidělil městiště východně od hradby kapitule Kostela Pražského, zřejmě jako náhradu za zbořený kapitulní dům, který musel ustoupit výstavbě chóru gotické katedrály (*Vilímková – Kašička 1977*, 130). Z té doby je evidováno celkem pět domů³⁵. U severní strany Bílé věže to byl dům, který obýval Jan scholastikus, kanovník u sv. Kříže ve Vratislavi a kanovník pražský, lékař císaře Karla IV. (doloženo r.

---

³⁵ Toto stručné konstatování jednoduchou větou má však zásadní význam pro porovnání s topografickými údaji u W. W. Tomka v Základech starého místopisu pražského (*Tomek 1872*, 119). Za prapůvod omylu, na který upozornili M. Vilímková a F. Kašička, považují skutečnost, že Tomek nevyvodil důsledky ze změn, ke kterým došlo po zboření kapitulního domu a stavbě katedrály. Většinu objektů doložených v pramenech v majetku církve v první polovině 14. století i nadále situoval k severní hradbě a pro téměř devadesátimetrový úsek u západní hradby mu vyšly pouze dva domy (*Vilímková – Kašička 1977*, 130). Konkrétně se podle Tomka (*Tomek 1872*, 120-121) jedná o čp. 41–39a včetně, které je třeba lokalizovat do řady při západní hradbě a nikoliv při hradbě severní (*Pasport SÚPRMO 1970*, 9).

1375). Sousední dům severním směrem obýval Habart, kanovník Kostela Pražského (doloženo také r. 1375). Třetí dům v řadě („dům Závěše, pana sakristiana kostela Pražského“) je doložen již v roce 1356. Následoval dům oltáře sv. Jana Křtitele, který se zmiňuje až k roku 1486. Pátým domem byl dům děkana Kostela Pražského. Tento dům měl být vybudován a kapitule darován v období 1359–62 děkanem Plichtou z Mísně. Děkan Plichta vybudoval nový dům na místě „při zdi hradu“, který mu v roce 1358 daroval Karel IV., staveniště se situuje mezi dům sakristiána a dům děkana (*Pasport SÚPRMO* 1970, 6–7). Tato zpráva jednak naznačuje, že parcely uvedených domů kapitule původně nemusely patřit všechny a jednak, že vývoj mohl být ještě složitější, než ukazují ojediněle dochované zprávy. Pro úplnost dodejme, že posledním objektem, který stál v severozápadním rohu opevnění, byla tzv. Stará Vikárka.

Obr. 49: Schematická rekonstrukce půdorysu Středního křídla Pražského hradu s románskými věžemi a městišti domů ve druhé polovině 14. století – 1 dům kanovníka Jana, 2 – dům kanovníka Habarda, 3 – dům sakristiána Pražského kostela, 4 – dům oltáře sv. Jana Kř., 5 – dům děkana, 6 – Vikárka (podle Vilímková – Kašička 1977, 130).

Fig. 49: Schematic reconstruction of Prague Castle's Middle tract ground plan with Roman towers and sites of houses in the second half of 14th century – 1 house of canon Jan, 2 – house of canon Habard, 3 – house of sacristan Prague church, 4 – house of St. John Baptist's altar, 5 – house of dean, 6 – Vikárka (after Vilímková – Kašička 1977, 130).

V dalším sledování osudu zdejší zástavby se posuneme až k soupisu kapitulních domů z roku 1486, který uvádí, že většina těchto domů byla poškozena nebo zbořena v době husitských válek. Tento soupis již zachycuje poněkud změněný stav, a to především z hlediska majitelů domů. První dům („*Prima domus sub turri magna, destructa est, vocatur Smilonis penitenciarum ecclesie Pragensis, ubi nunc est balistaria*“) již kapitula neužívala. Obdobně to bylo s druhým domem („*Secunda domuncula annexa Eberhardi canonici circa*

stabulum predictum portam“). Další dva domy („*Oboygecziek duas domunculas in unam construxit*“) stavebně spojil jakýsi Oboječek („*Oboygecziek*“), který nemovitost získal na dva životy (*Pasport SÚPRMO* 1970, 10). Zdá se tedy, že ani jeden z domů při západní románské hradbě v poslední třetině 15. století kapitula již neužívala, i když na ně vznášela vlastnické právo. První dva domy počínaje od Bílé věže sloužily jako zbrojnice a stáj, další dva, pravděpodobně v nedobré stavebním stavu, získal již uvedený Oboječek. Zřejmě stejné nemovitosti se týká zpráva z roku 1488, kdy se zde uvádějí bratři Václav a Jan z Tušic, kteří získali pustý domek k vystavění na dva životy³⁶ (*Pasport SÚPRMO* 1970, 14). Zda došlo ke změně vlastníka nebo je jeden z bratrů totožný s uvedeným Oboječkem, se můžeme pouze dohadovat. Teprve pátý objekt v pořadí od Bílé věže skutečně kapitula držela „*domus decani per Plihtem decanum*“ (*Pasport SÚPRMO* 1970, 11).

Listinou z roku 1488 středověké zprávy o domech při západní hradbě třetího hradního nádvoří končí. I když tyto zprávy nejsou nijak početné, dokazují, že zde již ve středověku stála souvislá řada domů, jejichž vznik je třeba dát do souvislosti s dispozičními změnami zástavby, které byly způsobeny novostavbou gotické katedrály sv. Víta.

K roku 1534 se vztahuje majestát Ferdinanda I., který přiděluje krejčímu Francovi Beránkovi a jeho manželce místo na dům, vedle mistra Vincence puškaře, který sousedí se zbrojnicí při severní straně Bílé věže³⁷. Práva kapituly Kostela Pražského majestát již nezmiňuje. Obdobně tomu bylo i se čtvrtým domem, který dostal také od Ferdinanda I. majestátem nožíř Vít Zlomek³⁸ v r. 1537.

Městiště někdejších kapitulních domů nebyla kapitule Kostela Pražského vrácena ani po požáru 2. června 1541, o čemž svědčí dvě zprávy. Ke stavbě domu bylo dáno povolení

---

³⁶ Obvyklá praxe propůjčovat pobožené domy anebo pustá městiště do emfiteutického nájmu s tím, že nabyvatel se postará o jejich znovubudování a že po uplynutí jeho života, nebo eventuálně života jeho nejbližších příbuzných a dědiců, bude takový dům navrácen zpět původnímu majiteli, byla zdrojem pozdějších nepříjemností. Často se stávalo, že dědicové dům vrátit nechtěli, což vedlo ke sporům, a neznámá se stávalo, že původnímu majiteli dům nebyl již nikdy vrácen. Zvláště svízelná situace nastala, když se dočasným uživatelem stal panovník. Kapitula Kostela Pražského měla v tomto směru řadu špatných zkušeností, neboť domy, jež jednou Jeho Milost začala užívat, byly vráceny nesnadno nebo spíše vůbec. Tento osud postihl právě řadu kapitulních domů při západní hradbě (*Pasport SÚPRMO* 1970, 16).

³⁷ „*Majestát Ferdinanda I. Francovi Beránkovi krejčímu a jeho manželce Anně na dům, který si postavili na Hradě Pražském. Oldřich Střemil, krejčí, první manžel Anny Beránkové měl dva majestáty od krále Vladislava a krále Ludvíka na nějaké pokoje na pavlači, která jest přes příkop zámku našeho Hradu Pražského mezi domem, kterýž jest urozený někdy Hendrych z Plavna držel. Náhradou za dotčené pokoje dal Ferdinand I. Beránkovi místo k postavení domku, podle mistra Vincence puškaře...*“ (podle *Pasport SÚPRMO* 1970, 16 – SÚA-ZČ, sign. Rg 5, fol. 142 r.).

³⁸ *Majestát Ferdinanda I. nožíři Vítovi Zlomekovi, na dům, který si vystavěl na Hradě „mezi domem děkanovým a domem farářovým“* (podle *Pasport SÚPRMO* 1970, 17 – SÚA-ZČ, sign. RG 283, fol. 128-9).

Hanušovi Neltzlovi³⁹ a hned vedle dvornímu písaři Lukášovi Wetterovi⁴⁰. Hloubka obou parcel (10,80 x 10,20 m a 10,20 x 9,60 m) odpovídala přibližně hloubce středního traktu u Bílé věže.

Z rukou zmíněných soukromníků tyto domy zakoupil pro uskutečnění svých stavebních záměrů arcivévoda Ferdinand Tyrolský v roce 1564. Konkrétně se uvádí „dům Hanušové při Bílé věži“, „dům Lukáše Vettera, někdy stavebního písaře“, „dům šrotýřův“ (řezníkův) a „domek kapitulní“⁴¹. Zakoupené domy byly v letech 1567–9 přestavovány Bonifácem Wolmuthem a patrně propojeny v jeden celek o předpokládané šíři 30 m a hloubce 10 m (*Pasport SÚPRMO 1970*, 21). K roku 1596 je na severní straně Bílé věže uváděn dům pana Rumpffa nebo také Rumpfovský. Patrně se jedná o dům vzniklý sloučením čtyřech předchozích. V sousedním domě pak bydlil nejvyšší čalouník Jeho Císařské Milosti Thomas Nicolai⁴². Jak z popisu žádosti o opravu závad na střeše vyplývá, nevyskytovaly se tzv. lozumenty pouze v bezprostřední blízkosti Hradu, např. na jeho jižním svahu, ale přímo v jeho areálu se setkáváme s malým domečkem se šindelovými střechami a vytlučenými okny.

Na konci 16. století patřilo při západní hradbě kapitule Kostela Pražského nesporně pouze děkanství, ovšem ani to nezůstalo dlouho mimo pozornost panovníka. V roce 1603 se císař Rudolf II. obrátil na kapitolu, aby mu postoupila „dům kapitulní, v němž na ten čas kněz Šimon Brozius z Hornštejna, kanovník, bytem jest“. Kapitula měla císaři postoupit také sousední dům, který se uvádí jako „dům vedle něho (tj. děkanství) ležící, v kterémž na ten čas Kryštof Renfft, přední garderob a komorní služebník jest, ... též i se zahrádkou a maštali při tom ležící“ (podle *Pasport SÚPRMO 1970*, 34 – SÚA-ZČ, sign. SM-S 21/4). Zdá se tedy, že mezi děkanstvím a Starou Vikárkou existovala ještě jedna nemovitost – dvorek se zahrádkou, do té doby nezmíněná (nebo snad vystavěná až po výstavbě Nového sálu?). Kapitula sice proti transakci protestovala a namítala, že v předešlém období přišla o řadu jiných domů, ale

³⁹ 1546 – Hanušovi Neltzlovi dáno povolení ke stavbě domu v zámku, vedle Bílé věže. Městiště mu vykázané mělo rozměry 18. loket pražských zděli a 17 loket pražských zšíři (podle *Pasport SÚPRMO 1970*, 18 – SÚA-ZČ, sign. RG 27, Maiestalia, fol. 157 v.).

⁴⁰ 1548 – Lukášovi dvorskému písaři (Wetterovi) dáno povolení, aby mohl stavěti v Hradu mezi domy Hanuše Nelzla a domem faráře Hradu Pražského. Městiště mělo rozměry 17 loket pražských zděli a 16 loket praž. zšíři (podle *Pasport SÚPRMO 1970*, 18 – SÚA-ZČ, sign. RG 27, Maiestalia, fol. 157 v.).

⁴¹ Dům Hanušové (Nelzlové) při Bílé věži – 800 tolarů, dům Lukáše Vettera, někdy stavebního písaře – 1000 tolarů, dům šrotýřův (řezníkův) – 450 tolarů a domek kapitulní – 295 tolarů (podle Vilímková – Kašička 1977, 138 – APH, Dvorská komora i. č. 186).

⁴² 14.VI. 1596 Thomasovi Nicolai, nejvyššímu čalouníkovi Jeho Cí. Milosti byl vykázan byt v domě vedle pana Rumpffa na Pražském hradě, kde už delší dobu bydlí... 29.VI. 1596 „V domě kde čalouník bydlí aneb svůj lozument má, střechy šindelové jak nad světničkou, síňkou a komůrkou jsou zlé, tak i nad pavlačkou a přibíjeti se musí. Žlab jeden jest zlej, z něhož teče a dvoje podlahy pod ním hnijí, ten musí být nový, a je 5 sáhů zbylí. Skla také jsou některé zlá, stará a potlučená, musí se dát opravit, protože zatéká (podle *Pasport SÚPRMO 1970*, 28 – SÚA-ZČ, sign. SM-S 21/4, kart. 2097).

bezvýsledně. Můžeme předpokládat, že Rudolf II. domy vykoupil „pro rozšíření našeho stavení, potřebu svou a ozdobu Pražského hradu“ kvůli plánované výstavbě na místě dnešního Středního křídla, jehož západní část již v té době tvořila „dlouhá chodba“ a na severu vyrostl nad konírnou velký „Španělský sál“ (dnes Rudolfova galerie).

Poměrně podrobně se s uvedenými domy můžeme seznámit na základě soupisu hradních domů a místností z roku 1620⁴³. S ohledem na lokalizaci jímek, kterým se věnujeme, se omezíme pouze na děkanství a objekty s ním sousedící. Dům po jižní straně děkanství, který dostal číslo 7, měl v přízemí („dolním podlaží“) 1 malou světničku a naproti 1 malou komůrku a prázdný dvorek. Přízemí a první patro užíval na základě rozkazu z roku 1617 dvorní hodinář Konrád Stufflebauer. Druhé patro obýval královnin štolba pan Kefetter (*Pasport SÚPRMO 1970*, 40).

Děkanství je popsáno jako dům č. 8: „Dole v přízemí 1 dvůr. Po levé ruce dole v přízemí 1 světnička a 1 kuchyňka ... Toto užívá čalouník jako svůj byt a dílnu. Po pravé ruce dole v přízemí: 1 velký sklep, který užívá čalouník a dále jeden malý sklep, který je prázdný. Naproti: 1 světnička, v níž bydlí trabant Wolf Mauer. 1 světnice, při ní 1 dost velký kveľb a dva malé stejné. ... Toto užívá dvorní krejčí“ (*Pasport SÚPRMO 1970*, 41).

Následoval 9. dům: „Při vstupu dvůr a zahrádka. V přízemí 1 světnice a naproti špatná komora, kterou obývá Andrea Strnad, 70letý muž a bývalý 40 let sloužící hlídač na kostelní věži, jemuž toto obydlí bylo prý povoleno do konce života Českou komorou“. V severozápadním rohu původní hradby již tehdy stál trakt s Rudolfovou galerií. Po jeho jižní straně stála „Nová královská mince. V ní po pravé ruce 1 krytý kveľb se železnými dveřmi.“ (*Pasport SÚPRMO 1970*, 41).

Popis domů na Pražském hradě z roku 1620 dává přibližnou představu o tom, jak vypadala zástavba při západní straně hradby na třetím nádvoří během 16. století. I když popis v jižní části Středního křídla uvádí pouze dva domy spolu spojené, lze předpokládat, že ve skutečnosti rozloha odpovídá čtyřem domům, které vykoupil arcivévoda Ferdinand v roce 1564 a v roce 1567 z části přestavěl Bonifác Wohlmüt. Dále není pochyb o tom, že došlo k jejich propojení v souvislosti s výstavbou „Kunstkomorý“ nad stájemi při východní straně hradby na druhém nádvoří. Následují dvoupatrový domek (č. 7), ve kterém bydlel hodinář, jež je patrně identický s domem, ve kterém roku 1603 bydlel nejvyšší garderob Rudolfa II., Kryštof Remfft, a který Rudolf II. vyměnil s kapitulou společně se sousedním domem obývaným kanovníkem Brosiem.

---

⁴³ Anno 1620. Beschreibung aller Zimmer im Kunigl. Prager Schloss. Anfangen 28. Julii 1620 (podle *Pasport SÚPRMO 1970*, 36 – APH – HBA i. č. 398).

Existence všech popsaných domů se uzavírá v letech 1642 až 1643, kdy byly zbořeny, event. zčásti využity pro výstavbu východní poloviny Středního křídla, které je v roce 1644 označeno jako „*nová stavba na Královském hradě Pražském od věže až po Vikárku*“. Uvedené datum je také nejzazší možnou hranicí pro konec fungování odpadních jímek R a 1680.

3.5.1.2. Lokalizace odpadních jímek R a 1680 do dobové zástavby

Obr. 50: Rekonstruovaná podoba Pražského hradu 16. – 17. století, červeně vyznačena lokalizace odpadních jímek R a 1680.

Fig. 50: Reconstructed view of Prague Castle in the 16 – 17th century, red points cesspits R and 1680.

Při pokusu o lokalizaci jímek do zaniklé zástavby byl využit rekonstrukční plán Pražského hradu v době Rudolfa II. vypracovaný ing. arch. P. Chotěborem a ing. arch. V. Procházkou. Tento plán vychází ze situace zaznamenané na plánu Pražského hradu ze sbírky z Uffizi, uložené ve Florencii (Brykowska 1996, 107), který v této části poměrně

věrně zachycuje „dlouhou chodbu“ v západní polovině dnešního Středního křídla a budovu s Rudolfovou galerií. Podél východní strany dlouhé chodby, tj. při východní straně původní románské hradby, je zakreslena skrumáž objektů, oddělená od Starého proboštství jen poměrně úzkou uličkou. Tato ulička se na severním konci rozděluje, a to jednak k východu (tj. do dnešní Vikářské ulice) a jednak k severozápadu. Vyčleňuje tak po jižní straně Rudolfovy galerie blok zástavby, nepochybně totožný se zbytkem Staré Vikárky. V zástavbě podél hradby lze do jisté míry identifikovat jednotlivé shora popsané domy, ovšem nelze rozlišit, které části nemovitostí jsou plochy budov a které plochy dvorků či zahrádek. Plán naznačuje, že objekt děkanství (identifikovaný jako ten, který nejvíce předstupuje) byl uvnitř nejsložitěji členěn, což dokládá i popis z roku 1620. Ve změní čar severně od něho je ukryt domek se zahrádkou obývaný Andreasem Strnadem a „nová mince“.

Pokusíme-li se plán z Uffizi konfrontovat s archeologickou situací, zkoumanou v roce 1929, jsme v nesnadné situaci. Výzkum identifikoval pouze dvě stavby, které můžeme charakterizovat jako sklepy, ale nenalezl žádná zdiva, která by pomohla vymezit rozvržení přízemí jednotlivých objektů. Nálezová situace je dokladem toho, že výzkum zachytil stav po značném snížení terénu, ke kterému došlo zřejmě v souvislosti s výstavbou Středního traktu

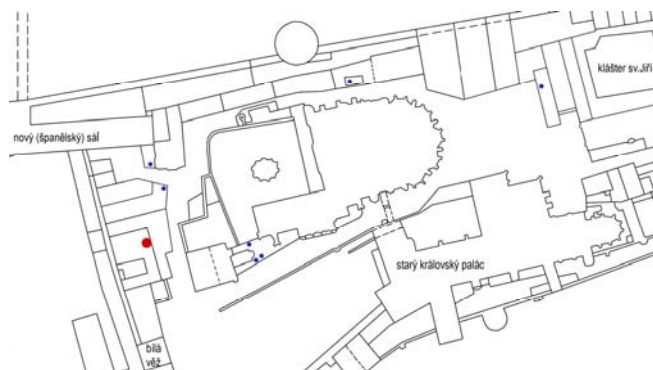
v letech 1642–1643, a proto se dochovaly jenom zahloubené části staveb. Odpovídá tomu i nálezová situace obou jímek, které byly relativně mělké. Pozdější archeologické výzkumy v interiéru přízemí Středního křídla domněnku o obecném snížení historických terénů jen potvrzují.

Torzovitě zachycená situace umožňuje na základě popisu z roku 1620 spojit oba nalezené sklepy s objektem děkanství, protože v jiném domě se sklepy neuvádějí. Musíme však opravit orientaci popisu, tj. záměnu pravé a levé strany, neboť autor záznamu by musel stát čelem ke katedrále. Jímka R (1609-1610) je situována u nároží jižnějšího ze sklepů, tedy bezpečně v ploše zaniklého děkanství. V případě jímky 1680 rekonstruujeme průběh uliční čáry děkanství tak, že se jímka dostává do místa lomu ohradní (?) zdi. Přesnější lokalizaci odpadních jímek současný stav nedovoluje.

3.5.1.3. Odpadní jímka R (1609-1610)

3.5.1.3.1. Nálezové okolnosti

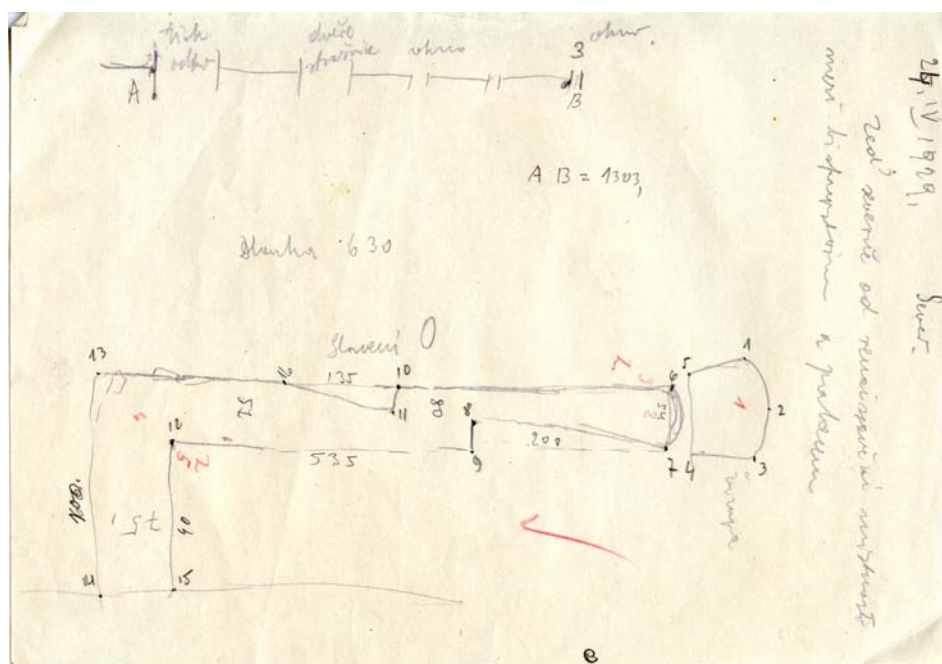
Obr. 51: Rekonstruovaná podoba Pražského hradu 16. – 17. století, červeně vyznačena odpadní jímka R.

Fig. 51: Reconstructed view of Prague Castle in the 16 – 17th century, red point cesspit R.

Jímka R byla objevena v dubnu roku 1929. Nacházela se u severního konce zdiva blíže nepopsaného objektu O. Měla lichoběžníkový půdorys s delší základnou na severní straně (105 cm) a kratší na straně jižní (70 cm). Boční strany měřily 65 a 70 cm (Obr. 53, 54).

Dno jímky bylo vyzděné ze zlomků cihel a malty⁴⁴ a mělo plochu přibližně 1 m². Celková hloubka nebyla zaznamenána, víme pouze, že povrch výplně byl zjištěn

na kótě 258,25 m n. m. Zdivo stavby O i jímka byly zjištěny bezprostředně pod úrovní dlažby a byly zahlobbeny do vysoko vystupujícího podloží. Úprava stěn stejně jako charakter výplně nebyly popsány. Na základě popisu zdív stavby O, nálezových okolností a širších souvislostí ji můžeme datovat jako renesanční. Vztah jímky R ke stavbě O není doložen (Obr. 52).

Obr. 52: Originál plánu, který zachycuje stavbu O a odpadní jímku R (podle originální dokumentace Ivana Borkovského, uloženo ARU AV ČR Praha, v.v.i., odd. Pražský hrad).

Fig. 52: Original sketch map with building O and cesspit R (based on original documentation Ivan Borkovský, deposited at Institute of Archaeology Prague, v.v.i. of AS CR, Prague Castle Department).

⁴⁴ „U severního rohu zdiva O nalezena žumpa smetišť které dno bylo zděné s cihel (kousku) a malty. Dno žumpy má přibližně plochu 1 m²“ (Deník 1929, 1041).

Obr. 53: Celkový pohled na stavbu O a odpadní jímku R (foto duben 1929, uloženo ARU AV ČR Praha, v.v.i., odd. Pražský hrad).

Fig. 53: A general view of building O and cesspit R (photo April 1929, deposited at Institute of Archaeology Prague, v.v.i., of AS CR, Prague Castle Department).

Obr. 54: Detail odpadní jímky R (foto duben 1929, uloženo ARU AV ČR Praha, v.v.i., odd. Pražský hrad).

Fig. 54: Detail of cesspit R (photo April 1929, deposited at Institute of Archaeology Prague, v.v.i., of AS CR, Prague Castle Department).

3.5.1.3.2. Nálezový soubor

Nálezy z jímky R byly uloženy celkem pod sedmi přírůstkovými čísly. Kromě nálezů keramiky⁴⁵ (1609) a skla (1610) jsou v přírůstkovém seznamu uvedeny nálezy dýmek (1609), které se však nepodařilo fyzicky nalézt, zvířecí kosti (1611), kousky železa (1613), skořápky a mušle (1612). Dále byly odebrány vzorky omítky, malty a dřeva (1614) a konečně cihly (1618). Při evidenci nálezů však došlo k chybě a v přírůstkovém seznamu jsou nálezy z jímky R označeny jako z jímky B. Jednoznačné odlišení obou jímek umožňuje přesná lokalizace záznamu „*mezi biskupským palácem a západní části Hradu jihovýchodně od hlavního portálu sv. Víta těsně u severozápadního rohu místnost s rigolem.*“ (*Seznam předmětů I*, 184, 185).

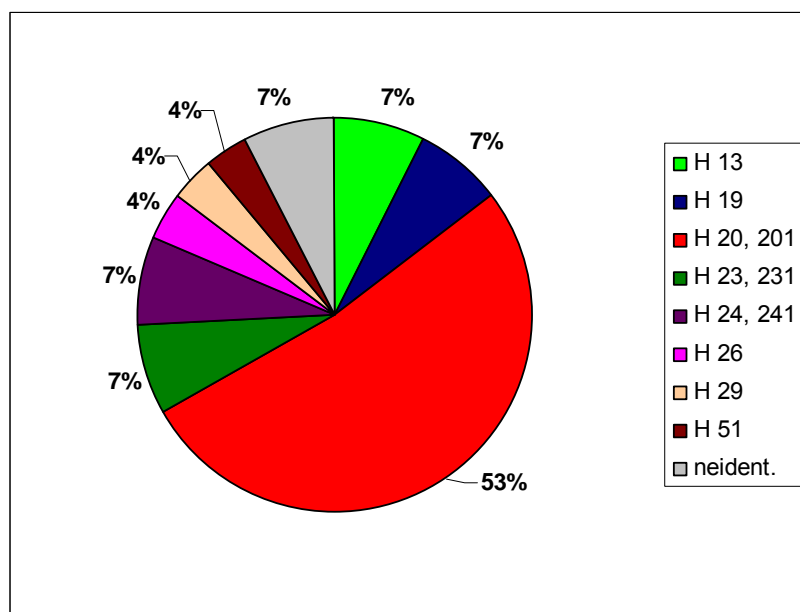
Z jímky R bylo vyzvednuto celkem 39 celých, případně z podstatné části rekonstruovaných keramických nádob a 63 střepů různé velikosti.

⁴⁵ „Uvnitř v žumpě nalezena spousta střepů /plná bedna/, mezi kterými jsou střepy berounského typu. Mimo střepů nalezeny tam také skořápky z vajec, kousky dřeva.“ (*Deník 1929*, 1041).

Keramika

Hrnce

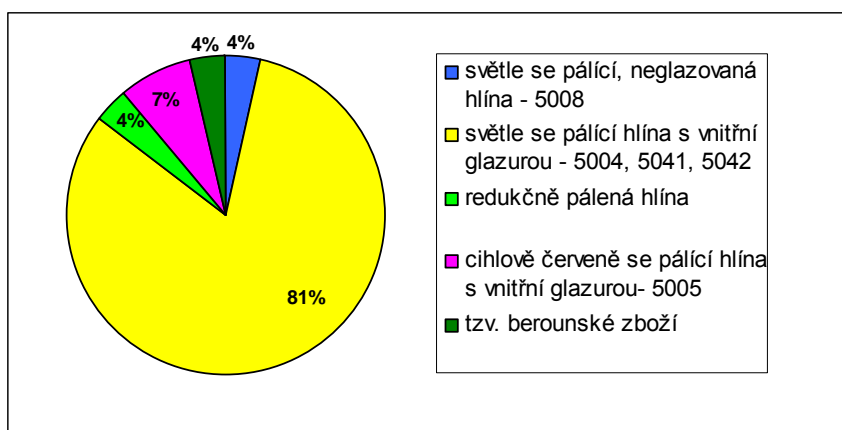
V nálezovém souboru bylo identifikováno 27 hrnců, které se dochovaly buď v celé nebo rekonstruované podobě. Ke konkrétní tvarové skupině bylo možno přiřadit 25 hrnců, z nichž více jak polovina (14) náleží tvarovým skupinám H 20 a H 201. Dva hrnce náleží tvarové skupině H 13 a dva neúplné hrnce skupině H 19. Ostatní tvarové skupiny jsou pak zastoupeny jediným exemplářem. Spektrum okrajů zahrnuje širokou paletu profilací od přehnutého a prožlabené okruží přes ovalený, esovitě profilovaný až po šikmo ven vyhnutý. Všechny hrnce byly opatřeny páskovým uchem, u kterého se vzácně objevuje prožlabení vnější plochy. Kromě tvarové skupiny H 13, pro kterou je typická radélková výzdoba, jsou zbývající nálezy zdobeny vývalkovou šroubovicí (H 19) nebo horizontálním rýhováním rozličné šíře, případně v kombinaci se šikmými žlábkami (H 24, H 241; Graf. 1).

Graf 1: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru z odpadní jímky R.

Graph 1: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of cesspit R.

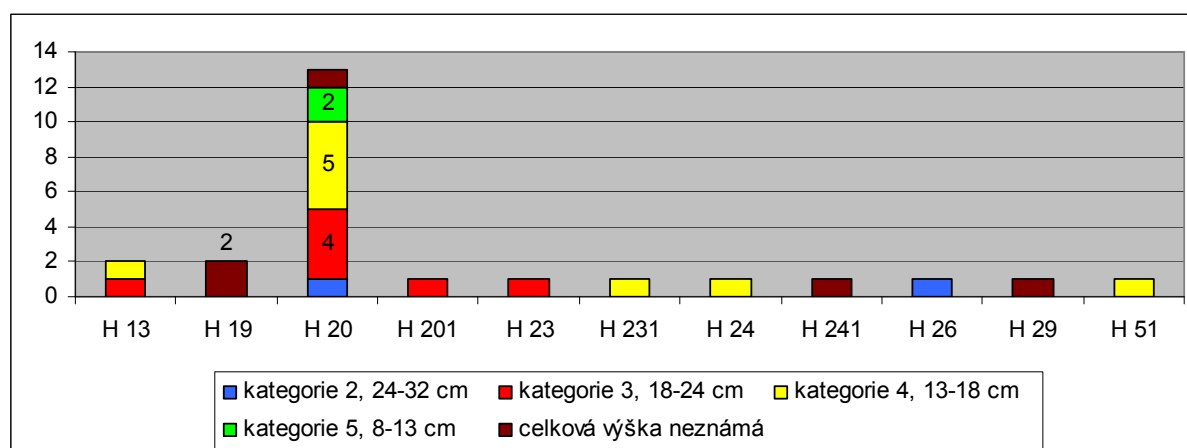
V souboru jednoznačně převažují nálezy vyrobené ze světle se pálicí hlíny a opatřené vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042), přičemž zaznamenáváme nárůst hrnců vyrobených ze světle béžové až bílé hlíny (5042). Ostatní technologické třídy, vyjma dvou hrnců z cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5005), jsou vždy zastoupeny pouze jedním tvarem – neglazovaná, světle se pálicí hlína (5008 – H 23), redukčně pálený hrnec (5001 – H 231) a jeden zástupce tzv. berounského zboží (5012 – H 51; Graf. 2).

Graf 2: Rozdělení nálezů hrnců z odpadní jímky R podle výrobní suroviny a výrobní technologie.
Graph 2: Division of finds of pots from cesspit R based on raw material and technology of production.

Light blue – light fired, unglazed clay (technological group 5008); yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041, 5042); violet – brick red fired clay with inner glaze (5005), green – reduction fired ceramics (5001), dark green – Beroun-type ceramics (5012).

Nejpočetněji zastoupenými výškovými kategoriemi jsou malé (9x; 18–24 cm) a středně velké hrnce (7x; 13–18 cm), které doplňují dva hrnky kategorie 5 (8-13 cm) a dva velké hrnce kategorie 2 (24–32 cm). U pěti hrnců celkovou výšku neznáme (Graf. 3).

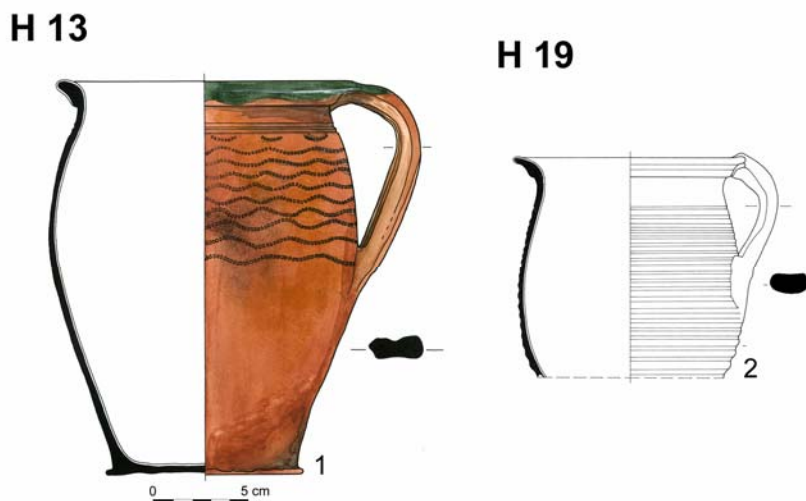

Graf 3: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

Graph 3: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

H 13 – 2

Oba zástupci H 13 mají soudkovitý tvar těla a jejich horní polovina výduti je zdobena radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice. Ucho se dochovalo pouze v jednom případě (inv. č. 23) a jedná se o páskové s prožlabenou vnější plochou. Z hlediska výšky jsou zastoupeny středně velký hrnec kategorie 3 (Obr. 55/1) a malý hrnec kategorie 4 (inv. č. 144). Oba nálezy jsou vyrobeny z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní glazurou (5005). Současně se jedná o jediné dva zástupce této technologické skupiny mezi celými tvary.

Obr. 55: Pražský hrad, jímka R. Hrnce tvarových skupin H 13, H 19 (inv. č. 23, 31).
Fig. 55: Prague Castle, cesspit R. Pots from formal groups H 13, H 19 (inv. no. 23, 31).

H 19 – 2

Z tvarové skupiny H 19 se dochovaly dvě neúplné nádoby. Celá dochovaná část těla je v obou případech pokryta vývalkovou šroubovicí a není důvod se domnívat, že by scházela i na nedochované části. V jednom případě se dochovaly přibližně horní dvě třetiny těla nádoby (Obr. 55/2) s šikmo ven vyhnutým prožlabeným okružím a páskovým uchem. Ve druhém případě (inv. č. 10) se dochovala přibližně dolní polovina nádoby bez ucha. Vzhledem ke stavu zachování nádob je nelze přiřadit k výškové kategorii. Lze pouze odhadovat, že hrnec inv. č. 10 by mohl patřit mezi středně velké hrnce kategorie 3 a inv. č. 31 mezi malé hrnce kategorie 4. Oba hrnce byly vyrobeny ze světle se pálící hlíny a opatřeny vnitřní glazurou okrových odstínů.

H 20 – 13, H 201 – 1

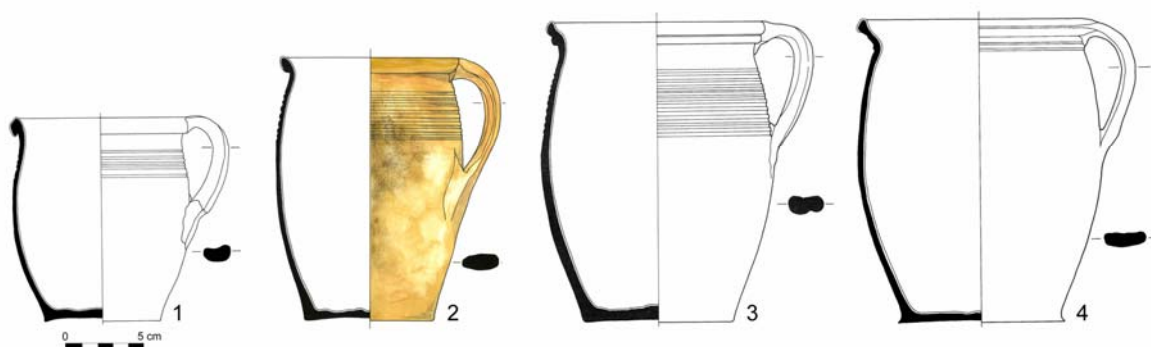
Nálezy skupin H 20 a H 201 tvoří jednoznačně nejpočetněji zastoupenou skupinu tvarů nálezového souboru, když dosahují hodnoty 53,8%. V rámci nejpočetněji zastoupené skupiny H 20 převažují tvary s ovaleným okrajem, ve dvou případech je zastoupen okraj přehnutý a esovitě profilovaný. Na dnech nádob přibližně ve stejném počtu případů najdeme spirálové rýhy po odříznutí nebo naopak je dno hladké. Vodorovné rýhy a otisk dřeva byl zaznamenán pouze jednou. Ucho je páskové, připojeno k okraji a na maximální výduť, nejčastěji v polovině výšky nádoby. Byl zaznamenán ústup prožlabení i proříznutí vnější plochy ucha. Naprostou převahu získala pásková ucha oválného průřezu. Značná roztržitost

panuje v případě výškových kategorií, kdy z 12 zástupců H 20, u nichž je známá celková výška, mají své zástupce hned čtyři výškové kategorie 2, 3, 4 a 5. Nejpočetněji jsou zastoupeny malé hrnce kategorie 4 (5x) a středně velké hrnce kategorie 3 (4x; Graf. 3).

Rozřazujícím kritériem jednotlivých tvarových skupin H 20 a H 201 je plocha, kterou pokrývá rýhování. Nehluboké rýhování, vyplňující prostor mezi podokrajím a připojením ucha, ve dvou případech dokonce až na úroveň jeho připojení na výduť, je charakteristické pro tvarovou skupinu H 20 (Obr. 56/1-3). Dvojnásobná rýha, umístěná na podokrají, je typická pro tvarovou skupinu H 201 (Obr. 56/4).

H 20

H 201

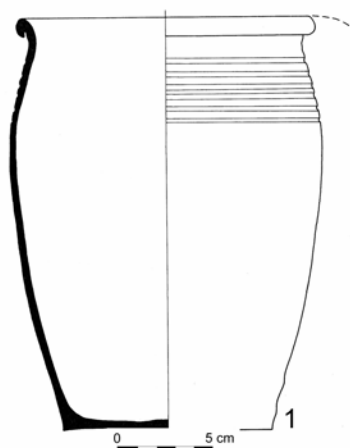
Obr. 56: Pražský hrad, jímka R. Hrnce tvarových skupin H 20, H 201 (inv. č. 1, 5, 3, 9).

Fig. 56: Prague Castle, cesspit R. Pots from formal groups H 20, H 201 (inv. no. 1, 5, 3, 9).

Všech čtrnáct nádob je vyrobeno ze světle se pálicí hlíny s převahou světle béžového a béžově bílého odstínu hlíny (5042) a opatřeno vnitřní glazurou (5041, 5042). Přesah glazury přes okraj je ve všech případech nepatrný. Barva glazury má nejčastěji světle hnědé a okrové odstíny, které se ve třech případech na okraji mění na tmavě hnědou a ve třech na zelenou glazuru.

H 23 – 1, H 231 – 1

Hrnce skupin H 23 a H 231 jsou svým tvarem příbuzné s H 20 a H 201. Stejně jako ony mají soudkovitý tvar a horní část výduti, případně podokrají, je zdobeno rýhováním, ale na rozdíl od skupin H 20 a H 201 nejsou glazované. V případě hrnce skupiny H 23 (Obr. 57/1) se jedná o středně velký hrnec s uchem kategorie 3, jehož horní čtvrtina výduti je zdobena rýhováním. Je vyroben ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008). Hrnec skupiny H 231 (Obr. 57/2) je zdoben trojnásobným až čtyřnásobným rýhováním na podhrdlí. Jedná se o jediný redukčně pálený předmět z celého nálezového souboru.

H 23**H 231**

Obr. 57: Pražský hrad, jímka R. Hrnce tvarových skupin H 23, H 231 (inv. č. 21, 20).

Fig. 57: Prague Castle, cesspit R. Pots from formal groups H 23, H 231 (inv. no. 21, 20).

H 24 – 1, H 241 – 1

Hrnce skupin H 24 a H 241 mají soudkovitý tvar a na jejich povrchu se kromě horizontálních rýh uplatňují i rýhy šikmé⁴⁶. Zásadní rozdíl mezi oběma skupinami je pak v ploše, kterou rýhy pokrývají. U hrnce H 24 (Obr. 58/1) je horizontálními rýhami zdobena celá horní třetina nádoby a dolní dvě třetiny jsou pokryty nehlubokými, špatně zřetelnými, šikmými žlábkami. Hrnc H 241 (Obr. 58/2) se sice nedochoval celý, ale i ze zrekonstruované části je zřejmé, že těsně pod okrajem je úzký svazek trojnásobných, horizontálních rýh a nevýrazné šikmé žlábkami pokrývají přibližně horní třetinu nádoby. Okraj hrnce H 24 je přehnutý a u hrnce H 241 se objevuje náznak esovité profilace. Hrnc inv. č. 4 (H 24) svou výškou náleží mezi malé hrnce kategorie 4 a o hrnci inv. č. 11, i když jeho celkovou výšku neznáme, se lze domnívat, že patří mezi velké hrnce kategorie 2. Obě nádoby jsou vyrobeny ze světle se pálící hlíny s vnitřní glazurou (5042, 5041), kdy u hrnce inv. č. 11 dochází k barevné změně glazury na okraji.

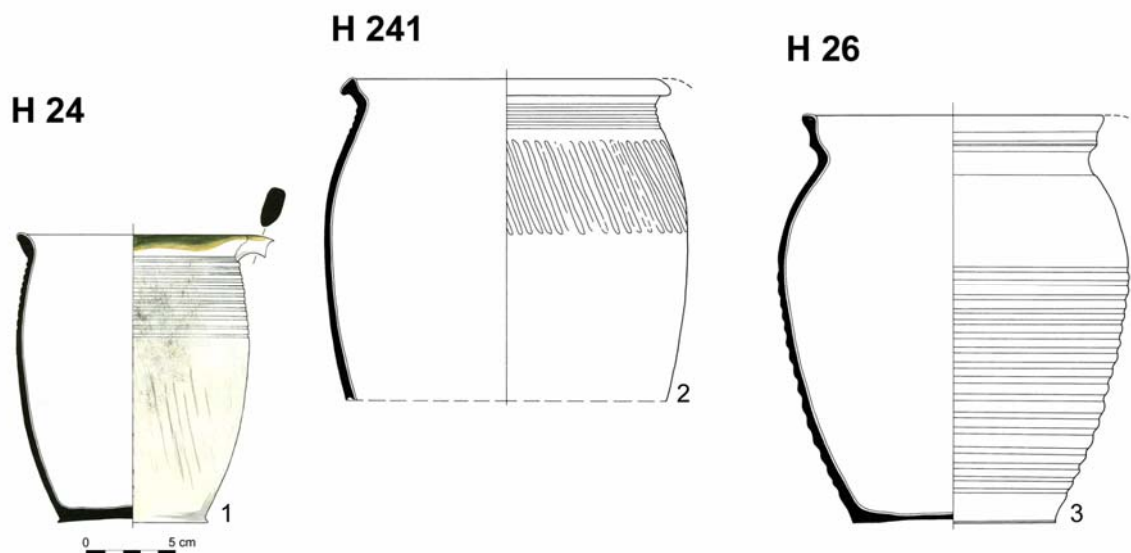
H 26 – 1

Hrnc 25 (H 26, Obr. 58/3) má přechodný tvar mezi vejčitým a soudkovitým, jehož dolní dvě třetiny výduti jsou pokryty nehlubokými vývalky v širokých rozestupech, které se směrem ke dnu zvětšují. Okraj lze označit za prožlabené, zesílené okružní, ucho se

⁴⁶ Po konzultaci s keramikem V. Pincovou jsem byla upozorněna na skutečnost, že šikmé rýhy vznikly v důsledku nerovnoměrného vytáčení nádoby na hrnčířském kruhu, kdy došlo k rozkmitání nádoby. Se značnou mírou opatrnosti lze uvažovat, že by mohly tyto nádoby pocházet z jedné dílny, kdy hrnčíř technický nedostatek mohl prezentovat jako netradiční druh výzdoby.

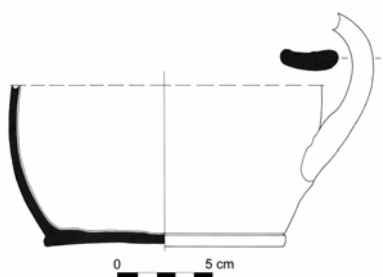
nedochovalo a na dně nebyly zjištěny žádné technologické výrobní stopy. Výška nádoby, přesahující 24 cm, řadí hrnec do výškové kategorie 2 mezi velké hrnce. Nádoba je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a je opatřena vnitřní glazurou (5004).

Obr. 58 Pražský hrad, jímka R. Hrnce tvarových skupin H 24, H 241, H 26 (inv. č. 4, 11, 25).

Fig. 58: Prague Castle, cesspit R. Pots from formal groups H 24, H 241, H 26 (inv. no. 4, 11, 25).

H 29 – 1

Tvarová skupina H 29 (Obr. 59) je reprezentována jediným nálezem nízkého hrnce s páskovým uchem. Dochovaly se přibližně dvě třetiny dolní části nádoby, takže pouze předpokládat, že celková výška je menší než průměr okraje. Hrnec je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen vnitřní zelenookrovou, kropenatou glazurou (5042).

Obr. 59: Pražský hrad, jímka R. Hrnec tvarové skupiny H 29 – inv. č. 22.

Fig. 59: Prague Castle, cesspit R. Pot from formal group H 29 – inv. no. 22.

H 51 – 1

Hrnec skupiny H 51 (Obr. 60) má nálevkovitě se rozevírající tělo, nade dnem nevýrazně odsazené na patku a se širokým páskovým uchem, které je vedeno nad podstatnou

Obr. 60: Pražský hrad, jímka R. Hrnec tvarové skupiny H 51 – inv. č. 16.

Fig. 60: Prague Castle, cesspit R. Pot from formal group H 51 – inv. no. 16.

částí výduti. V protipozici ucha je jakýsi zobáček, patrně k usnadnění vylévání tekutiny. Výška nádoby je 17,7 cm a řadí se tak mezi malé hrnce. Hrncel náleží do kategorie tzv. berounského zboží (5012). Je zdoben kombinací rostlinného a zoomorfního motivu, který je soustředěn do pásu na horní polovině výduti. Pravidelně se střídá motiv stojícího ptáka a stylizovaný motiv rostliny. Po tomto pásu následuje pět béžových, horizontálních, malovaných linek.

Neident. – 2 + 40 střepů

Skupinu neidentifikovatelných částí hrnců tvoří dvě větší torza dolních částí nádob a 40 střepů, které převážně pocházejí z okrajů. Ani v jednom případě však nebylo možné dochovanou část nádoby přiřadit ke konkrétní tvarové skupině. Mezi nálezy okrajů jednoznačně převažuje přehnutý okraj. Nalezené zlomky střepového materiálu plně korespondují s celými tvary. Jako jednoznačně převažující výzdobný prvek se uplatňuje rýhování, takže lze předpokládat, že se ve valné většině případů jedná o zlomky nádob tvarových skupin H 20 a H 201. Na jednom zlomku okraje a ucha (inv. č. 152) byla na podhrdlí zachycena červeně malovaná linka. Kromě dvou zlomků výduti, vyrobených z cihlově červeně se pálicí hlíny (5005) a jednoho oboustranně glazovaného střepu výduti, byly zbývající nádoby vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní glazurou (5041, 5042), jejíž barva se v některých případech na okraji mění. Za samostatnou zmínku stojí zlomek přehnutého okraje (inv. č. 164) s červeně malovanou linkou na podhrdlí a zduřelý okraj (inv. č. 178) patrně z nádoby opatřené oboustrannou glazurou (5007). V tomto případě není však zcela jednoznačné, zda se jedná o hrncel, pohár či džbán.

Džbány

Kromě tří pravděpodobných pozůstatků okrajů džbánů, pochází z nálezového souboru z odpadní jímky R pouze jeden džbán. Současně je však nezbytné poznamenat, že tento nálezh rozhodně nepatří do kategorie běžné produkce.

D 18

Džbán D 18 má soudkovité tělo, odsazené na patku. Patrně nálevkovitě se rozevírající hrdlo,

Obr. 61: Pražský hrad, jímka R. Polychromní džbán, D 18 – inv. č. 17; celkový pohled.

Fig. 61: Prague Castle, cesspit R. Polychromic jug of formal group D 18 – inv. no. 17; general view.

které se však dochovalo pouze přibližně z jedné třetiny (Obr. 61). Z páskového ucha se zachovala pouze dolní část, horní byla patrně připojena na hrdlo, které chybí. Džbán je pomoci dvojice svislých barevných pruhů s rytou konturou rozdělen na čtyři pole, kdy ve třech je umístěn oválný, plastický medailon a ve čtvrtém, v němž je na tělo připojeno ucho, je též plastická výzdoba. Předpokládaná výška okolo 28,0 cm jej řadí do kategorie 2 středně velkých džbánů. Vzhledem k tomu, že byl džbán zcela dorekonstruován pomocí sádky, lze se pouze domnívat, že se jedná o cihlově červeně se pálicí hlínu s oboustrannou glazurou (5007).

Obr. 62: Detailní vyobrazení plastické výzdoby džbánu inv. č. 17 (D 18).
 Fig. 62: Illustration detail of embossed decoration inv. no. 17 (D 18).

V pozici proti uchu je na medailonu vyobrazena scéna Ukřižování se dvěma postavami po stranách Máří Magdalény a Jana Evangelisty (Obr. 62). Na druhém medailonu je znázorněna horní polovina těla muže s plnovousem, oblečeném v renesančních šatech – kabátci s límcem, který je sepnutý dvěma řetízky, a s vysokou čepicí. Jedná se o portrétní medailon Rudolfa II. Na třetím medailonu je znázorněn erbovní znak pod královskou korunou nad sebou umístěné trojice lvů/levhartů. V místě těsně pod připojením ucha na výduť je plastický nálep v podobě stromu poznání s jablky a hadem. Provedení plastické výzdoby formou nálepů je velmi precizní s propracováním drobných detailů, včetně tváří jednotlivých postav. Kromě velkých plastických medailonů se v každém poli objevuje trojice drobných kruhových kvítků, charakteru malinových nálepů v několika variantách. V poli s medailonem erbu navíc najdeme plastický palmový lístek. Rozmístění těchto drobných plastických nálepů působí nahodilým dojmem.

Celý džbán je opatřen polychromní glazurou. K malbě jednotlivých medailonů byla použita kombinace okrově žluté a béžově bílé glazury s využitím tmavě zeleného pozadí. Ústřední barvou džbánu je tmavě hnědá, která vyplňuje jednotlivá pole džbánu, určená pro medailony. Tato pole jsou pak oddělována svislými pruhy okrově žluté a béžově bílé glazury. Odsazená patka je zvýrazněna tmavě zelenou glazurou. Na dochované části hrdla vidíme, že k vyplnění motivu vlčích zubů bylo použito béžově bílé a tyrkysové glazury, která se jinde na džbánu neobjevuje.

Mísy

12,8% všech nálezů tvoří mísy. Konkrétně se jedná o tři uceleněji dochované tvary a dva zlomky okraje mělkých mís, které tvoří čtyři pětiny všech nálezů mís. Všechny mísy jsou glazované a zdobené malováním. Z hlediska technologických skupin je zastoupena světle až bíle se pálicí hlína s vnitřní glazurou tzv. bílé berounské zboží (5011) a mísa inv. č. 13 reprezentuje tzv. červené berounské zboží (5012). Ve střepovém materiálu byl zachycen jediný zlomek hluboké mísy (M 13), ze které se zachovala část vodorovně vyloženého okraje a plastickou páskou zpevněné tělo. Mísa byla vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny (5010).

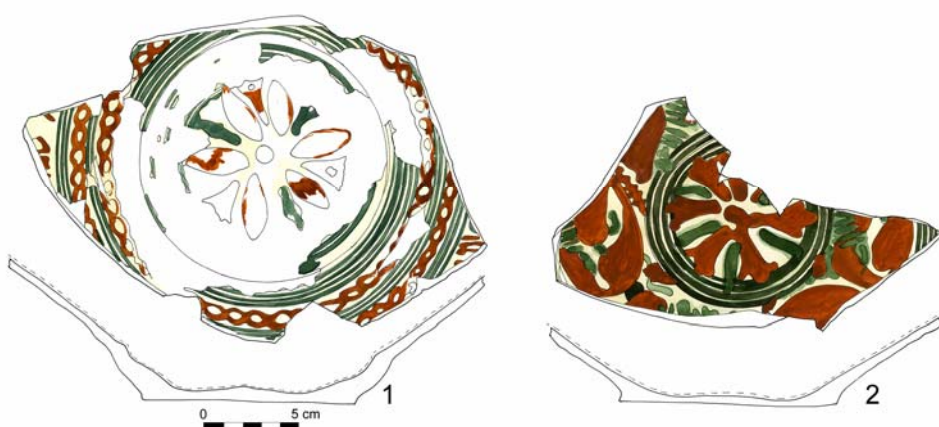
M 151 – 2 + 2

Nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinou je M 151, do které náleží dvě větší torza (inv. č. 14, 15) a dva střepy z okrajů (inv. č. 134, 135) mělkých mís. Všechny nálezy jsou zdobené malovanou výzdobou v provedení kombinace stylizovaného rostlinného a

geometrického motivu. Malovaná výzdoba je vyhotovena zelenomodrou a tmavě cihlově červenou glazurou na světle béžovém až bílém podkladu. Zatímco stupeň zachování malované výzdoby mísy inv. č. 14 (Obr. 63/1) je velice špatný a původní motiv a především barevnost lze na valné části nádoby pouze tušit, zachování původní barvy malby u mísy inv. č. 15 (Obr. 63/2) je podstatně lepší. Na dně nádoby je namalována šestice hnědočervených květů (tulipánů?), kterou ohraničuje čtveřice zelených kružnic, po kterých následuje nejbohatší pás malované výzdoby na podokrají, která se však dochovala pouze z malé části. Všechna čtyři torza jsou vyrobena z bílé se pálící, jemně plavené hlíny (5011).

M 151

Obr. 63: Pražský hrad, jímka R. Mělké mísy tvarové skupiny M 151 (inv. č. 14, 15).

Fig. 63: Prague Castle, cesspit R. Shallow bowls from formal group M 151 (inv. no. 14, 15).

M 22 – 1

Z mísy M 22 (Obr. 64) se nedochovalo ani padesát procent původního tvaru, přesto však bylo možné rekonstruovat její celý průběh. Mísa má nálevkovitě se rozevírající tělo s mírným odsazením těla ode dna. Těsně pod okrajem je plastická lišta, členěná pomocí kolku. Na vodorovně vyloženém, mírně dovnitř zataženém okraji jsou posazena dvě protilehlá, proříznutá ucha. Ve skutečnosti se dochovalo pouze jedno, ale druhé lze s jistotou předpokládat. Na vnější straně dna mísy byly zjištěny nehluboké, nepravidelné rýhy. Mísa patří do červené skupiny tzv. berounského zboží (5012) a je zdobena malovanou výzdobou jak na vnitřní, tak na vnější straně, na okraji i na uchách. Propracovanější malovaná výzdoba v podobě kombinace geometrických a stylizovaných rostlinných motivů se objevuje na vnitřní straně mísy, zatímco výzdoba na vnější straně je omezena pouze na horizontální, béžové a zelené linie dvakrát střídané s béžovými vlnovkami, jdoucími kolem celého obvodu nádoby. Vnitřní dno mísy je členěno béžovými čarami na čtvrtiny, které jsou vyplněné stylizovaným rostlinným motivem, připomínajícím zelený čtyřlístek s béžovou konturou. Následuje zelený

pruh a pětice světle béžových linií. Vnitřní plocha stěny je zdobena pravidelně se střídajícím geometrickým motivem kruhů, dělených propletenou dvojitou, béžovou vlnovkou, se stylizovaným motivem čtyřlístků. Horní plocha okraje je pokryta hustě loženými jednoduchými, světle béžovými esíčky a jedno dochované ucho je zdobené příčnými čárkami.

M 22

Obr. 64: Pražský hrad, jímka R. Mísa tvarové skupiny M 22 – inv. č. 13.

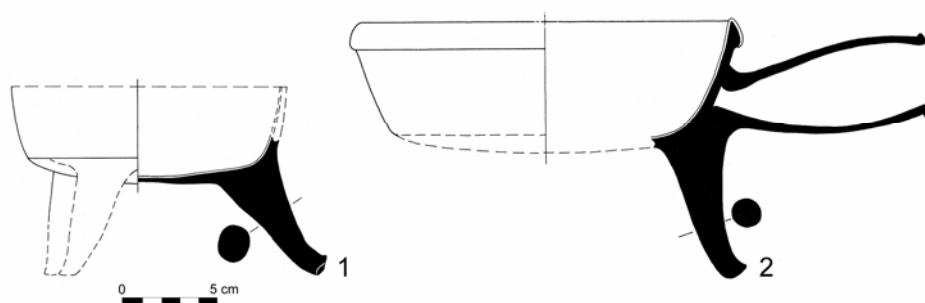
Fig. 64: Prague Castle, cesspit R. Deep bowl from formal group M 22 – inv. no. 13.

Pánve

V nálezovém souboru z odpadní jímky R byly identifikovány tři kompletnější nálezy pánví a 11 střepů, které z pánví jednoznačně pocházejí. Ke konkrétní tvarové skupině bylo možné přiřadit pánve dvě a jisté pochybnosti panují u zařazení pánve inv. č. 34. Všechna tři větší dochovaná torza mají hladké tělo, na dvou ze tří střepů výdutí byla použita plošná radélková výzdoba. Celá rukojeť se dochovala pouze jedna (inv. č. 27), kdy se jedná o mírně se zužující tvar, ukončený přehnutým okrajem. Ze střepového materiálu pocházejí dvě uzavřená, zúžená držadla. Čtyři zlomky pánví byly vyrobeny z cihlově se pálicí hlíny a jsou opatřeny vnitřní glazurou (5005). Zbývající nálezy, včetně rekonstruovaných tvarů, byly vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní glazurou (5004).

P 1? – 1, P 11 – 1

V případě pánve inv. č. 34 (P 1?, Obr. 65/1) se dochovalo pouze torzo dna s částí výdutí, s jednou celou a druhou poloviční nožkou. Přesto však bylo možné provést kresebnou rekonstrukci převážné části nádoby. Pánev měla mísovité tělo s mírně prohnutým dnem. Její stěny byly hladké, nezdobené. Okraj, stejně jako rukojeť, se nedochovaly.

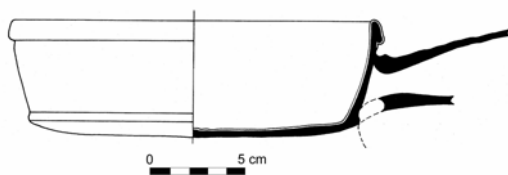
P 1?**P 11**

Obr. 65: Pražský hrad, jímka R. Pánve tvarové skupiny P 1?, P 11 (inv. č. 34, 27).

Fig. 65: Prague Castle, cesspit R. Pans from formal groups P 1?, P 11 (inv. no. 34, 27).

Stav zachování pánve inv. č. 27 (Obr. 65/2) není o mnoho lepší. I v tomto případě bylo nezbytné provedení kresebné rekonstrukce. Pánev má mísovité tělo s patrně mírně prohnutým dnem a zaobleným, plynulým přechodem ve stěny. Tělo je nezdobené s přehnutým okrajem. Rukojeť má dutý, kruhový průřez, směrem ode dna nádoby se rozšiřuje, kdy nejvyšší hodnoty průřez dosáhne přibližně ve třech čtvrtinách délky. Rukojeť je ukončena přehnutým okrajem bez výraznějšího zúžení. Dochovala se pouze jedna nožka, připojená v místě rukojeti. Nožka má kruhový průřez a je mírně prohnutá. Výška těla a nožky je přibližně totožná (7,0 cm, 7,2 cm – nožka). Pánev inv. č. 27 patří do skupiny středně velkých pánví. Průměr okraje je 19,4 cm a dna 14,8 cm.

P 3 – 1

P 3

Obr. 66: Pražský hrad, jímka R. Pánev tvarové skupiny P 3 – inv. č. 32.

Fig. 66: Prague Castle, cesspit R. Pan from formal group P 3 – inv. no. 32.

Pro tvarovou skupinu pánví P 3 je charakteristické mírně se nálevkovitě rozevírající, nízké tělo s rovným dnem a s téměř pravoúhlým, ostrým přechodem ve stěny.

U pánve inv. č. 32 (Obr. 66) se podařilo rekonstruovat celý průběh těla a část rukojeti. Tělo je nezdobené a okraj přehnutý. Z držadla se dochovala jen malá část, na základě které je možno pouze konstatovat, že se jedná o dutou rukojeť kruhového průřezu. Nožky se nedochovaly, ale podle stop v místě napojení rukojeti, je lze předpokládat. Pánev inv. č. 32

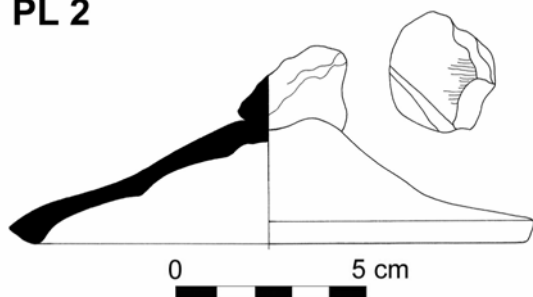

patří mezi pánve středních rozměrů, neboť průměr okraje je 20,0 cm. O jejím intenzivním používání v kuchyňském prostředí svědčí výrazné stopy ožáření.

Pokličky

PL 2 – 1

PL 2

Obr. 67: Pražský hrad, jímka R. Poklička tvarové skupiny PL 2 – inv. č. 145.

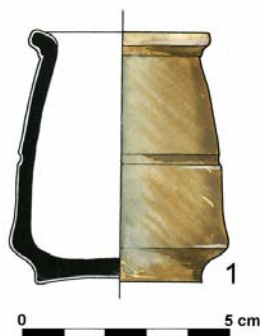
Fig. 67: Prague Castle, cesspit R. Lid from formal group PL 2 – inv. no. 145.

Z celého nálezového souboru se podařilo identifikovat pouze jeden nález pokličky (Obr. 67). Jedná se pokličku nízkého, zvonovitého tvaru s vnitřním odsazením přibližně v jedné třetině výšky. Knoflík je kruhového průřezu, ledabyle šikmo posazený. Poklička má průměr 13,0 cm a výšku 4,4 cm. Je vyrobena ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008).

Láhve

L 2 – 1, L 21 – 1

L 2

L 21

Obr. 68: Pražský hrad, jímka R. Dózičky tvarových skupin L 2, L 21 (inv. č. 18, 19).

Fig. 68: Prague Castle, cesspit R. Small jars from formal groups L 2, L 21 (inv. no. 18, 19).

V nálezovém souboru z odpadní jímky R byly jako poslední celé tvary identifikovány dvě kameninové miniaturní lékárenské dózičky, kónicky se uzavírajícího tvaru. Obě nádoby mají ven vyhnutý, zaoblený okraj. Na obou dnech byly zjištěny spirálové rýhy po odříznutí. Jako výzdobný prvek byla užita buď drážka (Obr. 68/1) nebo jednoduchá rýha (Obr. 68/2), obě umístěné přibližně v dolní třetině výšky dózičky. Vydělovacím kritériem pro tvarové skupiny je v tomto případě celkový tvar nádoby, kdy

dózička inv. č. 18 (L 2) má vyšší, lahvovitý tvar (výška 6,1 cm), zatímco dózička inv. č. 19 (L 21) má tvar nízký, kdy celková výška přibližně odpovídá průměru okraje (3,8 cm). Obě nádoby jsou vyrobeny z oxidačně pálené kameniny a jsou opatřeny vnější hnědou, solnou glazurou (5013).

Ostatní

Střepový materiál kromě výše zmíněných kategorií obsahoval jeden zlomek technické keramiky, konkrétně tyglíku (inv. č. 102), ze kterého se dochovala pouze malá část z oblasti dna a dolní části výdutí, takže celkový tvar nelze rekonstruovat. Dále byl identifikován nález střešní krytiny bez větších zvláštností.

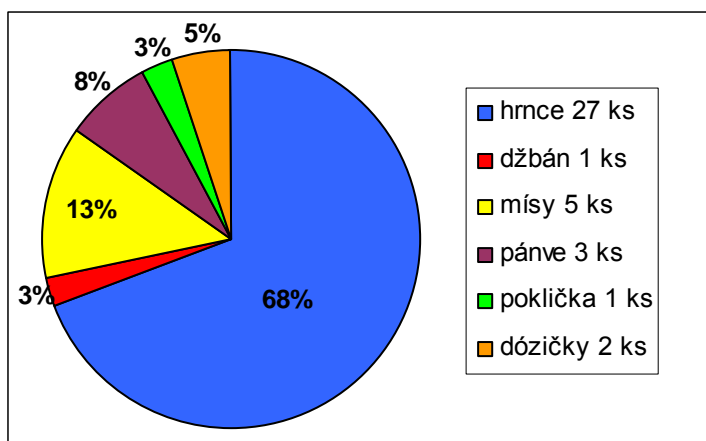
Celý soubor pak uzavírá nález sedmi střepů z raně středověkých nádob. Celkem byly zjištěny čtyři okraje, z toho tři zduřelé a jeden kalichovitý a tři nezdobené zlomky výdutí.

3.5.1.3.3. Shrnutí

Vyhodnotíme-li nálezy podle technologických skupin, zjistíme, že mezi hrnci jednoznačně převažuje světle se pálicí keramika opatřená vnitřní glazurou (81,5%, Graf 2). Současně lze také při detailnějším makroskopickém vyhodnocení keramické hmoty zaznamenat ústup béžové hlíny s vnitřní glazurou (5004) ve prospěch světle béžové s nižší příměsí křemičitého ostřiva (5041) a razantnější nástup světle béžové a béžově bílé hlíny s vnitřní glazurou (5042).

Mezi zcela výjimečné nálezy řadíme polychromní džbán (inv. č. 17 – D 18; Obr. 61, 62), u něhož lze předpokládat, že je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou, polychromní glazurou (5007). Mezi ostatními tvary byla identifikována hluboká mísa ze skupiny tzv. červeného berounského zboží (5012), dále to byla dvě větší torza mělkých mís a dva zlomky okrajů vyrobené z bíle se pálicí hlíny s malovanou výzdobou (5011).

Všechny tři pánve patří do skupiny světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5042). Ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008) byla vyrobena poklička. Výčet užitých technologických skupin uzavírají dva nálezy miniaturních, kameninových dóziček, které byly oxidačně pálené a opatřené vnější, hnědou solnou glazurou (5013).

Graf 4: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru z odpadní jímky R.

Graph 4: Percentage of individual ceramics forms in the whole find collection from cesspit R.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowls, purple – pans, green – lids, ochre – small jars.

Nálezů hrnců (27 ks) z odpadní jímky R náleží 69,2%. Statisticky se na druhém místě umístily se 5 ks nálezy mísy (12,8%). V souboru se podařilo identifikovat 3 pánve (7,7%). Výčet tvarů doplňují dvě dózičky z kategorie technické keramiky a po jednom nálezu džbánu a pokličky (Graf 4).

3.5.1.3.4. Datace

Stejně jako v ostatních případech existuje i u jímky R několik nálezů, které lze alespoň rámcově datovat a pomocí nichž lze definovat pravděpodobný interval fungování odpadní jímky R. Takovými nálezy jsou výrobky tzv. berounského zboží, kameninové miniaturní nádoby a především polychromní džbán.

Zcela výjimečné postavení v nálezovém souboru zaujímá právě polychromní džbán⁴⁷ s plastickou výzdobou (Obr. 61; 62). Obecně se rozšíření výroby tohoto technologicky velmi náročného druhu keramiky klade do druhé poloviny 16. až na počátek 17. století. V našem případě datuje období vzniku džbánu portrétní medailon Rudolfa II., kdy vycházíme z předpokladu, že džbán byl vyráběn jako osobní dar na objednávku a to zřejmě v období jeho pražského působení (1583–1612). Na tomto místě je třeba podotknout, že hovoříme o době výroby džbánu, která v případě takového reprezentativního předmětu může být značně vzdálená od doby, kdy byl vyhozen. Pokud ovšem nedošlo buď k jeho výraznějšímu poškození, které v našem případě reprezentuje chybějící hrdlo a horní část ucha džbánu, a nebo byl vyhozen jako symbol panovníka zbaveného moci.

Z českého prostředí v současné době známe další tři polychromní džbány, u nichž byla využita stejná výzdobná technika. Jedná se o džbán uložený ve sbírce hradu Karlštejna⁴⁸ – (Scheufler 1978, 178), džbán z výzkumu V. Martince v Jindřišské ulici čp. 966/II⁴⁹ a džbán z výzkumu v Orlí ulici 8-12 v Brně⁵⁰ (Novotný 1959, Tab. XVII; Jordánková – Sedláčková

⁴⁷ Polychromní keramika se vyznačuje použitím vícebarevné glazury, kdy na rozdíl od malované keramiky nedochází k překrytí několika barev glazury. K malování je častěji používán štětec. Společně s vícebarevnou glazurou tvoří hlavní výzdobný motiv plastická aplikace s pečlivě propracovanými detaily (Stephan 1987, 25).

⁴⁸ Džbán ze sbírek hradu Karlštejna inv. č. KA 557. Džbán má hruškovitý tvar, nižší válcové hrdlo, hranolovitou patku a nevýrazně proříznuté ucho. Je zdoben bohatou plastickou výzdobou, která je doplněna řetízkováním a rytím. Největší medailon se nedochoval celý. Původně se jednalo o erb v zeleném poli, z něhož se dochoval pouze klenot a fafrnochy. Další větší medailon znázorňuje Agnus Dei a na dvou dalších jsou klečící postava muže a dvě klečící postavy a jedna stojící. Na volných místech těla džbánu jsou nahodile umístěny drobné plastické nálepy v podobě Slunce, torza postavy s dřevcem, dvě hlavičky, čtyři květinové medailony, hlava biskupa nebo opat, orel (Scheufler 1978, 178).

⁴⁹ Džbán je opatřený aplikovaným medailonem s šlechtický erbem rodu Šliků.

⁵⁰ Ústřední motiv, který se nedochoval v úplnosti, představuje medailon s výjevem Adama a Evy u stromu poznání. Vlevo od ucha je postava ženy v renesančních šatech. Nápis „RH.TORICA“ na spodním lemu suknice pak vyjadřuje, že jde o alegorické zobrazení. Druhý medailon vpravo od ucha je velmi poškozen, nejlépe se dochovala pouze písmena „H“, „V“, „S“ v horním okraji a malá část rostlinného motivu. Pod kořenem ucha je výjev ukřižovaného Krista s lotry po obou stranách. Tyto čtyři hlavní reliéfy doplňují celkem nahodile rozmístěné menší aplikace: rozetky, list, žalud, postava muže do pasu, erbovní dvojhlavý orel s korunou a snad i

2005, 644, 646), a holbu s postavami apoštolů (ze sbírek Muzea hl. m. Prahy, inv. č. 17543 *Fučíková a kol. ed. 1997*, 295, obr. 43). Všechny tyto předměty jsou si natolik podobné, že lze předpokládat jejich výrobu v jedné dílně. Na základě publikace podobné nádoby⁵¹ (*von Moltheim 1906*, Fig. 12, Tafel III) a stejně barevné plastiky nad vchodem do jednoho vídeňského domu (Langegasse Nr. 50) se B. Novotný domníval, že producentem takovéto technologicky náročné keramiky patrně byla rakouská dílna ve Štýru hrnčíře A. Scheuchenstuela. Nepřímo to potvrzují i dochovaná velká písmena „H“, „V“ a „S“ - (A)ndreas (S)cheuchenstuel (H)afner – na horním okraji neúplného medailonu vlevo od ucha na brněnském džbánu (*Novotný 1959*, 21). 12. září 1582 byla rodina Scheuchenstuelova císařem Rudolfem II. povýšena do šlechtického stavu. Jestli byl jmenovitě povýšen Andrea nevíme. V dobových pramenech je uváděn pouze jako „Meister Andre“ (*von Moltheim 1906*, 7). V letech 1583 – 1612 pracovalo v dílně „fürnehmbster Maister“ osm hrnčírů, a to mimo jiné z Bavorska a Lince. Nabízí se tedy úvaha, že by se v případě tohoto výjimečného výrobku mohlo jednat přímo o osobní dar císaři Rudolfovi II. jako dík za povýšení do šlechtického stavu nebo naopak povýšení do šlechtického stavu bylo oceněním nevšedního umu. K vyřešení otázky provenience tohoto polychromního džbánu může v budoucnu přispět srovnávací studium všech těchto příbuzných tvarů, včetně jejich chemicko-technologických analýz.

Oba pražské džbány byly vyrobeny s vysokou pravděpodobností na objednávku, kdežto brněnský džbán – pokud v silně poškozeném medailonu nebyl erb majitele – patřil sice k luxusnímu zboží, ale patrně určenému pro běžný prodej. Oba nálezy z Prahy je možné datovat kolem roku 1600. Díky historickým zprávám a komparaci s dalšími nálezy hmotné kultury, kdy byl za majitele brněnského džbánu identifikován Matouš Židlochovický (zemřel 1616), vychází i jeho datace opět na přelom 16. a 17. století (*Jordánková – Sedláčková 2005*, 138).

---

motiv francouzské lilie. Plastická výzdoba byla kombinována s výrazným barevným dekorem, jehož obrysy byly nejprve vyryty na džbán. Základní barva džbánu je tmavě hnědá, výzdoba je zdůrazněna oranžovou, zelenou a bílou barvou, vnitřní glazura má barvu žlutou. Výrazným dekorativním prvkem je pás ryté klikatky na hrdle mezi dvěma oranžovými pruhy. Jednotlivá pole klikatky jsou vyplněna střídavě bílou a sytě hnědou barvou (*Jordánková – Sedláčková 2005*, 136). Celková výška džbánu je 26,9 cm, průměr dna 9,0 cm a okraje 8,5 cm (*Novotný 1959*, 15).

⁵¹ Jedná se o 35 cm vysoký džbán se soudkovitým tělem, odsazeným na patku a válcovým hrdlem, zakončeným přímým okrajem. Džbán je opatřen cínovým víčkem. Na těle džbánu se uplatňuje plastická výzdoba v podobě tří medailonů – Adam a Eva u stromu poznání, Kristus s lazebníci u studny. Na volných místech jsou nahodile umístěny další plastické motivy jako např. madona, Agnus Dei, malé rozetky. Na válcovém hrdle jsou tři obličejové andělů. Dolní část výdutí je zdobena cikcakovou linií. Hladné plochy džbánu jsou opatřeny opakní, cínčitou modrou glazurou, na plastických aplikacích je užita olovnatá glazura – bílá, hnědá a zelená.

Širší datační interval, a to především s výraznějším přesahem do první třetiny 17. století, nám nabízejí dva nálezy tzv. červeného berounského zboží – hrnec nálevkovitě se rozevírajícího tvaru (inv. č. 16 – H 51, Obr. 60) a hluboká mísa se dvěma uchy (inv. č. 13 – M 22, Obr. 64). V obou případech se jedná o cihlově červeně se pálicí střep (5012). Obecně uznávaný datační interval pro existenci tzv. červeného berounského zboží uvádí poslední čtvrtinu 16. až první třetinu 17. století a doposud byla jeho produkce spojovaná výhradně s berounským výrobním centrem (*Koula 1917–1919*, 250–257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55). Nové nálezy ovšem přesvědčivě doložily výrobu této hrnčiny i v Praze, a to již před rokem 1572. Jedná se o dosud nepublikované nálezy z výzkumu hrnčířské dílny Adama Špačka v Truhlářské ulici (*Blažková – Žegklitz*, v tisku). Dvě větší torza mělkých mís (inv. č. 14, 15 – M 151, Obr. 63) a dva zlomky okrajů jsou vyrobeny z bíle se pálicí, jemně plavené hlíny (5011), pro kterou známe paralely z období poslední třetiny 16. až první poloviny 17. století (např. *Blažková-Dubská 2007*, Fig. 13; *Rückl – Havrda – Tryml 2007*, Fig. 21). V tomto případě předpokládám, že se jedná o příslušníky tzv. bílé skupiny berounského zboží (*Koula 1917–1919*, 254).

Obě miniaturní nádobky (Obr. 68) jak svojí profilací těla, tak existencí charakteristického znaku výzdoby v podobě horizontální rýhy ukazují na waldenburskou produkci⁵². V tomto případě se jedná o jednu vyšší, kónicky se zužující dózičku (inv. č. 18 – L 2; Obr 68/1), která patří do velikostní objemové kategorie 3 (objem okolo 0,06 l; *Scheidemantel – Schifer 2005*, 148; Tafel 30:41) a jednu nízkou (inv. č. 19 – L 21; Obr 68/2), objemové kategorie 1 (objem okolo 0,02 l; *Scheidemantel – Schifer 2005*, 148; Tafel 30:40). Obecně je datace těchto předmětů velice obtížná, protože si svůj tvar zachovávají bez výraznější změny v širokém intervalu 16. – 18. století, kdy byly používány jako kelímky na mastičky nebo případně jako dávkovací nádobky. Za hlavní období výroby se považuje především 17. století (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 149). Přímou s domem lékařů jsou kameninové dózičky spojovány v Plzni čp. 289 (*Dudková – Orna 2009*, 504, Fig. 3 Ia), kde byly nalezeny v odpadní jímce v širokém časovém intervalu od poloviny 16. do druhé poloviny 17. století.

Jako ve všech archeologických souborech tvoří i zde nejpočetnější složku běžná hrnčířská produkce, která je z hlediska datace často problematická. Na základě obecně uznávaných datačních pravidel pro hrnce raného novověku (*Pajer 1983*, 38–46) můžeme

---

⁵² Příslušnost k waldenburské produkci miniaturních nádobek potvrdil D. Scheidemantel konzultací prostřednictvím emailu.

v případě souboru z odpadní jímky R konstatovat, že 22 z 26 hrnců (84,6%) patří k raně novověké keramické produkci nejdříve z druhé poloviny 16. století. Jedná se o soudkovité hrnce, u nichž se výzdoba redukovala na rýhování, a to jak především na rýhování, pokrývající čtvrtinu až třetinu horní části výduti, tak v jednom případě na dvojnásobnou rýhu na podokrají. Konkrétní srovnání můžeme provést u hrnce skupiny H 201 (Obr. 56/4) a to s nálezy z vrstvy 3–4 z odpadní jímky z domu pasíře Prokopa z Tábora čp. 220 (*Krajíc 1998*, 213, Obr. 84), které jsou datované do druhé poloviny 16. až na počátek 17. století. Pro dataci do druhé poloviny 16. století svědčí i modelace ucha, kdy se jedná o ucho delší, které nejčastěji vzniká tažením a současně u něj dochází k eliminaci prožlabení vnější plochy. V některých případech se můžeme setkat s proříznutím jednou, případně dvěma rýhami. Patrně za dozvuk starší tradice můžeme považovat dva neúplné nálezy hrnců, členěné vývalkovou šroubovicí přechodného tvaru (inv. č. 31, inv. č. 10 – H 19; Obr. 55/2), jejich analogie můžeme hledat ve skupině H 90 v Mostě (*Klápště 2002*, Tab. 103:5). Dva hrnce (inv. č. 23, inv. č. 144; Obr. 55/1) tvarové skupiny H 13, jejichž horní polovina výduti je pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice, mohou také patřit ke starší produkci z období po polovině 16. století. Podobnost některých konkrétních tvarů můžeme vidět i u nálezového souboru z Ústí nad Labem – Předmostí čp. 43, datovaném do konce 16. a na počátek 17. století (*Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2A/5; 2B/10).

Z dochovaných větších či menších torz tří pánví (Obr. 65, 66) lze usuzovat, že se jedná již o raně novověkou produkci, kdy výška nožek tvoří nejméně polovinu celkové výšky. Ve všech třech případech se jedná o nezdobenou výduť a v jednom případě, kdy se dochovala celá rukojeť, pozorujeme její zúžení. Tyto základní charakteristiky opět ukazují na produkci nejdříve druhé poloviny 16. století.

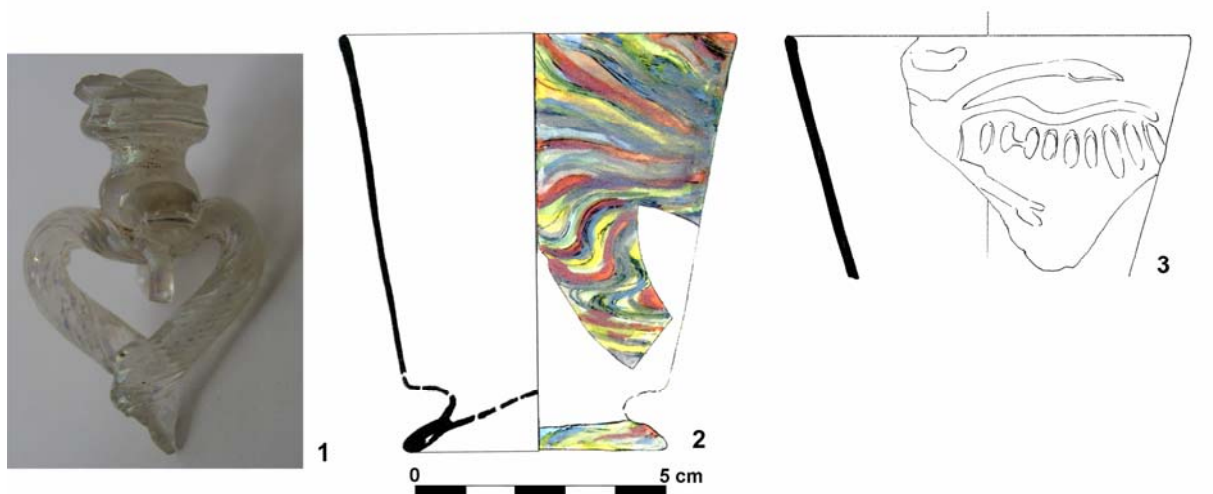
3.5.1.3.5. Nálezy skla

Kromě keramické části souboru byly analyzovány i nálezy skla⁵³. Skleněné zlomky pocházejí z nejméně 46 předmětů a zastupují poháry, číše, lahve, misky a okenní terčíky. Sedmnáct fragmentů pohárů s jednoduchými a složitě tvarovanými dříky má kupy zdobené emailem, rytinou a nataveným vláknem. Dvě nádoby (číše a neurčitelný tvar) byly vyrobeny z tzv. chalcedonového skla, které se vyrábělo poprvé okolo roku 1500 a posléze až kolem roku 1700. Vzhledem k tomu, že ostatní sklo je čistě renesanční, jde patrně přímo o benátský

---

⁵³ Analýzu souboru skla provedla za podpory grantu GA AV ČR r. č. A8002304 Jana Žegklitzová. Nepublikovaná zpráva je uložena v ARU Praha, v.v.i. na pracovišti Pražský hrad (*Frolík – Žegklitzová 2005*). Doposud byly publikovány přehledy základních tvarů (*Veselá 2003; Veselá – Žegklitzová 2009*).

produkt nebo o skla v benátském stylu snad importovaná z Nizozemí. V celém nálezovém souboru se vyskytly pouze dva technologicky náročnější zlomky skla (PH 1609 – P – 12, PH 1609 – N – 02, kdy se jedná o zlomek kupy číše (?), zdobené tlačným dekorem). Skleněná složka nálezového souboru obsahuje standardní nálezy skla, které lze datovat do druhé poloviny 16. až první třetiny 17. století.

Obr. 69: Pražský hrad, jímka R. Sklo. 1 – torzo dříku, 2 – číše z chalcedonového skla, 3 – kupa číše s vtlačeným dekorem.

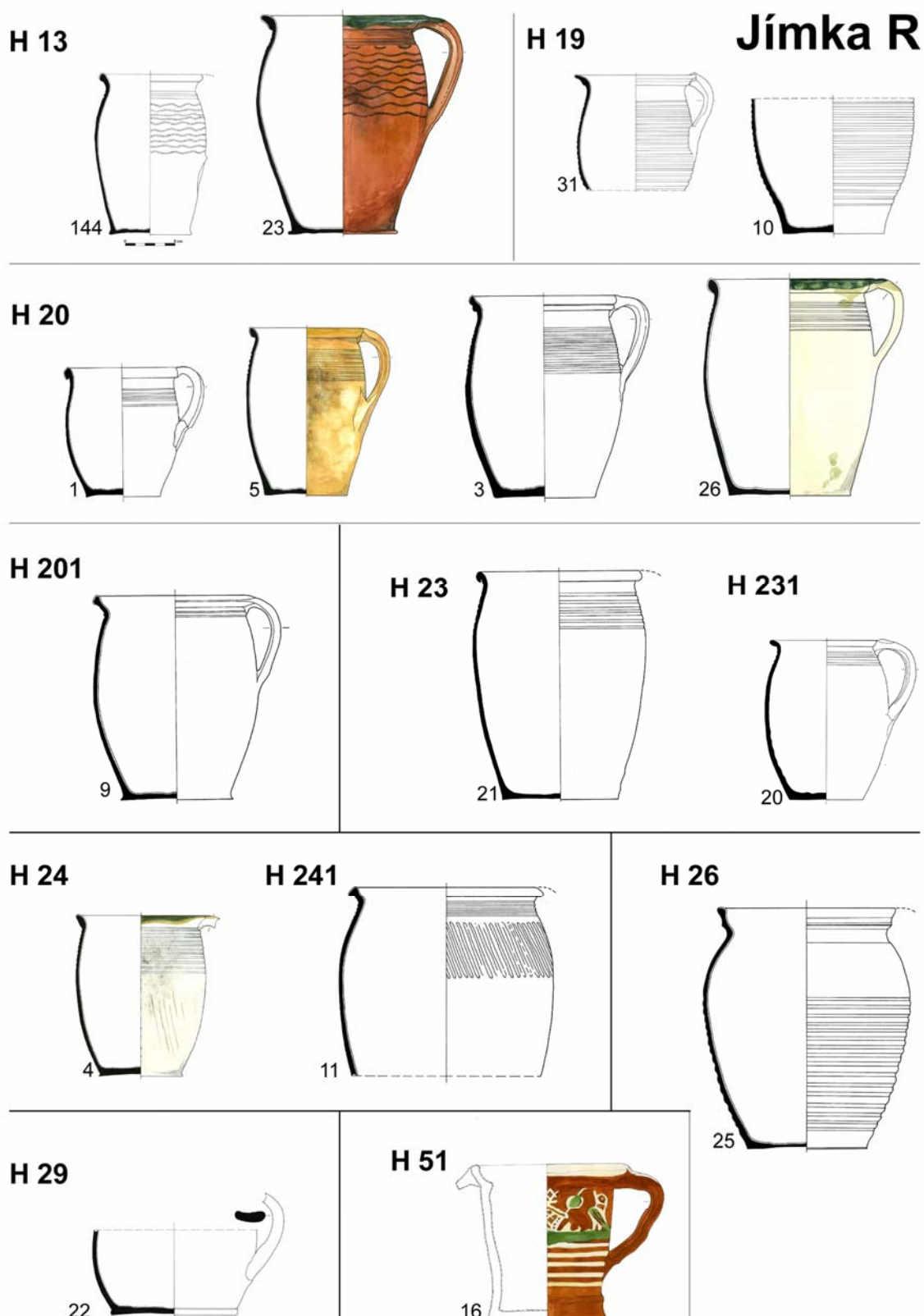
Fig. 69: Prague Castle, cesspit R. Glass. 1 – fragment of stem, 2 – beaker from chalcedon glass, 3 – bowl of beaker with impress decor.

3.5.1.3.6. Závěr

Využívání odpadní jímky R (1609-10) spadá na základě nálezového souboru do poslední čtvrtiny 16. století až první třetiny 17. století. Tedy s velkou pravděpodobností do období, které je zachyceno soupisem z roku 1620 a z něhož vyplývá, že objekt v místě dnešního Středního křídla někdy v té době užíval jako byt a dílnu dvorní čalouník císařů Rudolfa II. a snad i Matyáše I. Jeho jméno neznáme, ale z jiné zprávy, dokládající opravu domu, víme, že zde na přelomu 16. a 17. století bydlel nejvyšší čalouník Tomas Nicolai. Dále zde bydlel trabant Wolf Mauer a dvorní krejčí. Všechny tyto osoby se mohly podílet na zaplňování odpadní jímky R. Existence jímky se pak definitivně uzavřela v souvislosti s budováním Středního křídla, po roce 1643.

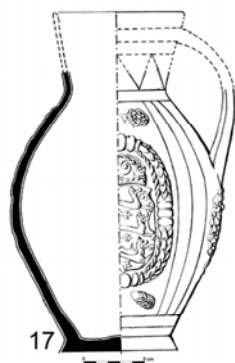
Kromě převažující běžné keramiky a skla pochází z odpadní jímky R luxusní polychromní džbán, kameninové dózičky, berounské zboží a mimořádný nález chalcedonového skla, patrně benátského původu. Je pravděpodobné, že získat předměty takovéto vysoké kvality mohlo být v možnostech dvorských služebníků.

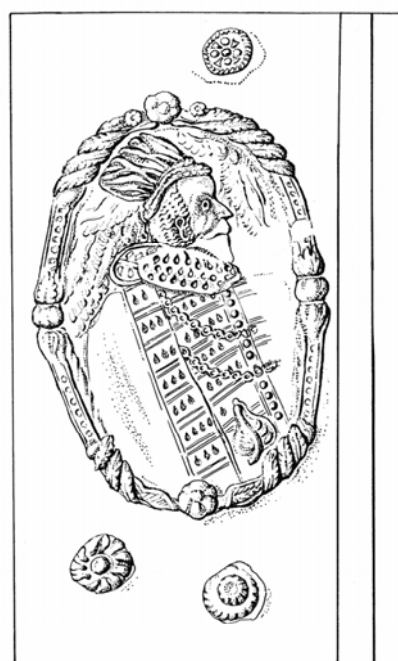
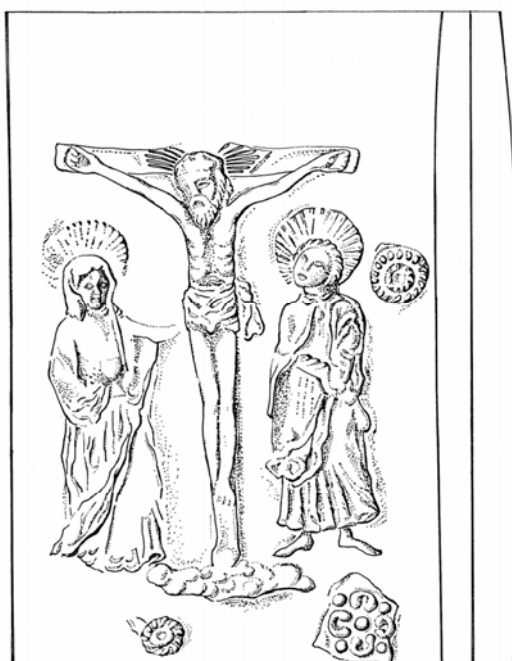
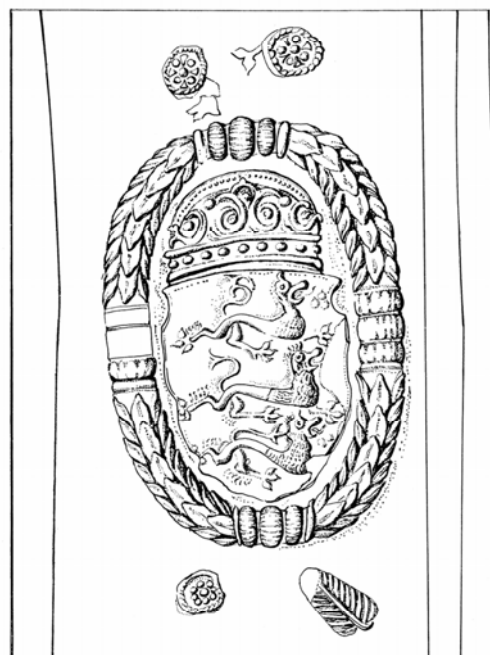

Tab 15: Pražský hrad, jímka R. Přehled hrnců z odpadní jímky R podle tvarových skupin.
 Tab 15: Prague Castle, cesspit R. Overview of pots from cesspit R sorted by formal groups.

D 18

Jímka R

Tab. 16: Pražský hrad, jímka R. Džbán inv. č. 17, tvarové skupiny D 18, včetně rozkresby výzdoby.
 Tab. 16: Prague Castle, cesspit R. Jug inv. no. 17, formal group D 18 with details of decoration.

M 151

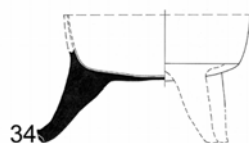
Jímka R

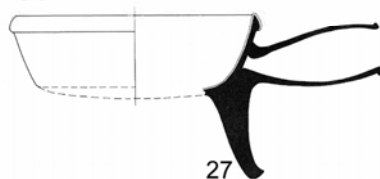
M 22

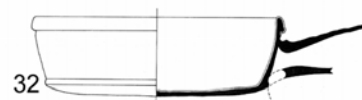
P 1?

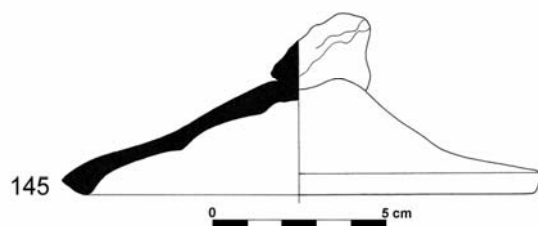
P 11

P 3

PL 2

L 2

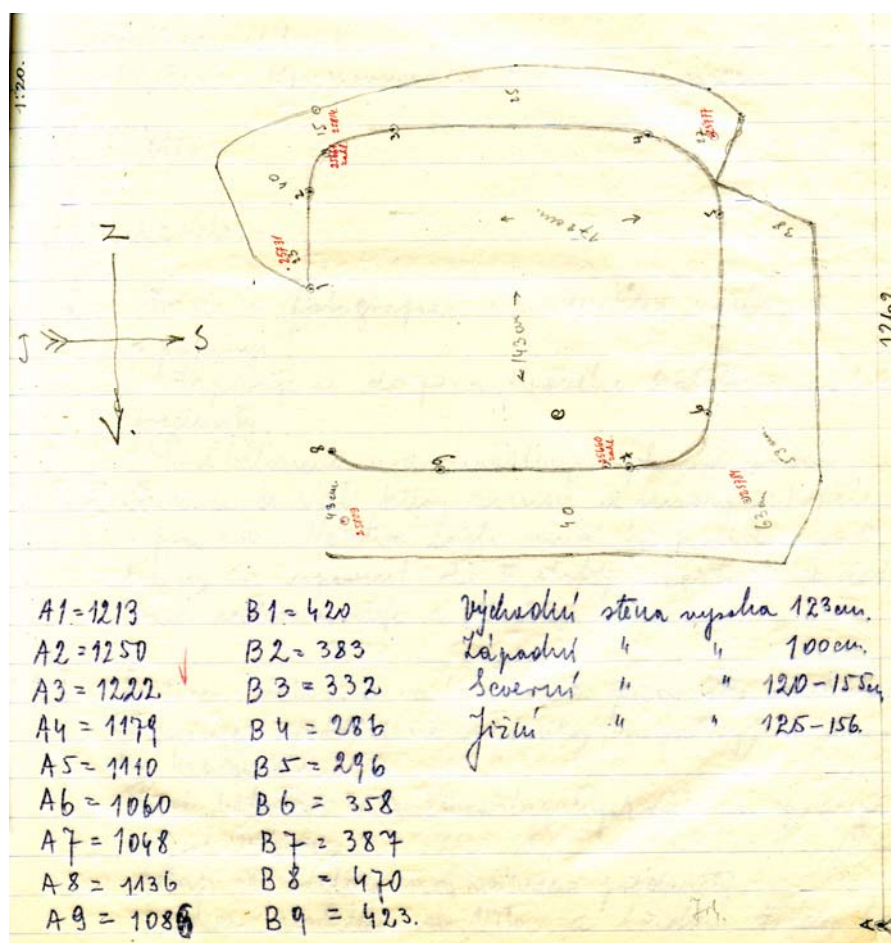
L 21

Tab. 17: Pražský hrad, jímka R. Přehled mís, pánví, pokličky a dóziček z odpadní jímky R podle tvarových skupin.

Tab. 17: Prague Castle, cesspit R. Overview of bowls, pans, lid and small jars from cesspit R sorted by formal groups.

3.5.1.4. Odpadní jímka 1680

Obr. 70: Originální dokumentace odpadní jímky 1680 (podle *Deník 1929*, 1070).

Fig. 70: Original documentation of cesspit 1680 (after *Deník 1929*, 1070).

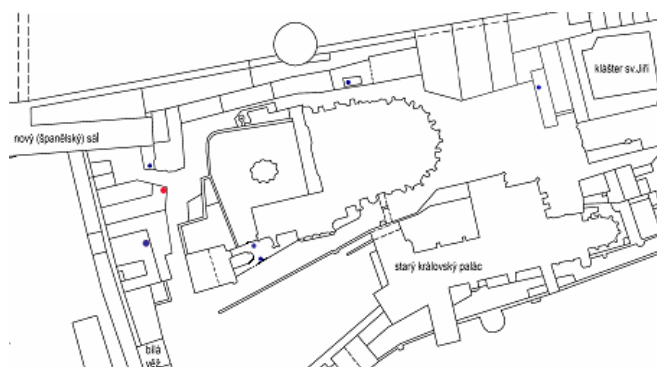
3.5.1.4.1. Nálezové okolnosti

Odpadní jímka 1680 byla objevena u severozápadního konce dolního schodu hlavního portálu sv. Víta (Obr. 71) začátkem května 1929. Jímka měla vnitřní přibližně čtvercový tvar se zaoblenými rohy, kdy jihozápadní roh se nedochoval⁵⁴ (Obr. 70).

Vnější tvar jímky byl méně pravidelný a odpovídal tak linii jámy, do níž byla jímka vezděna. Vnitřní rozměry jímky činily přibližně 143 x 171 cm. Jímka byla vezděna na maltu jak cihlami, tak opukou. Severní stěna a severovýchodní roh byly vezděny výhradně z cihel a

⁵⁴ V deníkovém zápisu ze dne 8.5.1929 byl zaznamenán zásadní rozpor mezi textovou částí a plánkem odpadní jímky. V textu se hovoří o neexistenci jihozápadního rohu jímky, ale podle skici ze strany 1070 deníku by se nedochoval roh jihovýchodní. Po detailní analýze skici se zdá, že při její kresbě došlo k chybnému zakreslení růžice, znázorňující světové strany a že je třeba ji pootočit o 90° proti směru hodinových ručiček. Základem tohoto tvrzení je fakt, že podle v plánu uvedených nadmořských výšek je nejvyšší stěnou jímky stěna západní, ale text za nejvyšší označuje stranu severní. Pokud pootočíme růžici výše zmíněným způsobem, je skutečně nejvyšší stěnou stěna severní a současně nedochovaný roh je v textu uváděný jihozápadní (*Deník 1929*, 1069, 1070).

šířka zdiva se pohybovala v rozmezí 15–27 cm, v jednom bodě pak dosahovala až 40 cm. Naopak část jižní byla vystavěna z opuky, kdy se kusy cihel objevily pouze z vnější strany v horní části jímky. Šířka opukové obezdívky byla větší, 38–63 cm. Mezi maltou, která spojovala cihly a opuku, byl na první pohled patrný rozdíl v barvě. Malta spojující cihly byla nazelenalá a naopak malta spojující opuku byla bílá. Vnitřní líc zdí byl omítnut⁵⁵. V severní stěně jímky byly zaznamenány dva pravoúhlé otvory s rozměry výška 15 cm x 10 cm (dole), 8 cm (nahore) a výška 17 cm x 11 cm (dole), 12 cm (nahore). Tyto otvory mohly sloužit k odtékání vody⁵⁶. Dno bylo zahloubeno do podloží a neupraveno. Hloubka odpadní jímky přesahovala 150 cm. V jihozápadním rohu byla koruna zdiva na kótě 258,14 m n. m., v severovýchodním na kótě 257,84 m n. m. Dno⁵⁷ v jihozápadním rohu bylo na kótě 256,61 m

n. m. a v severovýchodním rohu 256,60 m n. m.

Obr. 71: Rekonstruovaná podoba Pražského hradu 16. – 17. století, červeně vyznačena odpadní jímka 1680.

Fig. 71: Reconstructed view of Prague Castle in the 16 – 17th century, red point cesspit 1680.

3.5.1.4.2. Nálezový soubor

Výplň odpadní jímky 1680 nebyla v deníku blíže popsána. Jímka byla pravděpodobně objevena bezprostředně pod tehdejší dlažbou a nemá žádný jednoznačný stratigrafický vztah k některé z okolních stavebních konstrukcí. Z obsahu jímky jsou v denících kromě nálezů keramiky (1680), autory výzkumu datované do 17. století, uváděny nálezy skla (1681), železné předměty (1683 – hřebíky, plíšky), kousky bronzových plíšků (1683), dlaždice a opracovaný pískovec (1685), cihly (1685, 1686). Vyzdviženy byly také nálezy celých lahvovitých nádobek a kameninový džbán s erbovní plastickou výzdobou⁵⁸. Jímka 1680 jako

⁵⁵ „Severní stěna a severovýchodní roh žumpy jest přizděný k jižní části její a jest stavěn výhradně z cihel. Zbytek žumpy tj. jižní část stavěna jest jen z opuky a není ve zdivu žádná cihla. Cihly spojované nazelenalou maltou a taktéž tou maltou jsou omítány uvnitř. Zdivo z opuky spojováno bílou maltou a s venkovní strany jsou na vrchu zjištěny kusy cihel.“ (Deník 1929, 1069)

⁵⁶ „V severní stěně jsou dva čtvercovité otvory, snad na odtékání vody. Vysoký otvor na vých. konci severní stany: 15 cm šíř. na 10 cm dole, 8 cm na hoře. Západní otvor jest vysoký 17 cm, šíř. Na hoře 12 cm, dole 11 cm.“ (Deník 1929, 1069)

⁵⁷ „Dno žumpy jest rostlá půda jílovitá. Na jihu jsou také základy, které jsou na stejné výši jako dno. Severní stěna jest nejvyšší, má 153 cm.“ (Deník 1929, 1069).

⁵⁸ „Nalezeno v ní množství střepů 17.st., kousky skla, bronzu, mince, kousky dřeva a celé lahvovité nádoby. Nalezen zde také kameninový džbán s utrženým uchem a rozbitým okrajem, kterého kus nalezen. Je to džbán

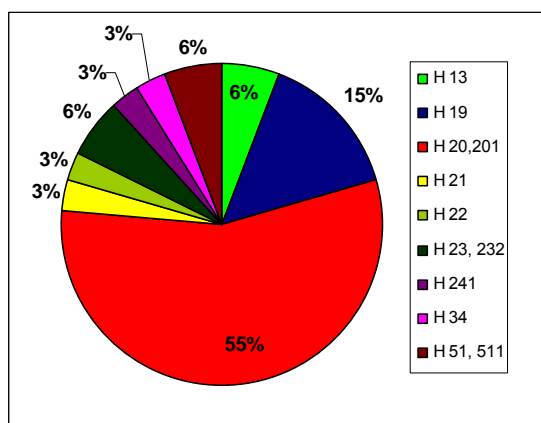

jediná poskytla nálezy mincí⁵⁹, a to v počtu 3 kusů. Nejstarším je početní peníz sedleckého opata Valentina Schönbeke (1598–1609), dále je přítomen falcký groš z roku 1620. Kolekci doplňuje groš Wolfganga Jiřího, hraběte ze Stollbergu (1612–1631).

Keramika

Hrnce

Z 88 rekonstruovaných keramických tvarů z odpadní jímky 1680 jich 53 lze označit za hrnce, jež náležící celkem osmi základním skupinám tvarové škály. 34 hrnců lze přiřadit ke konkrétním tvarovým skupinám a zbývajících 19 zůstalo v kategorii neidentifikovaných. 55,9 % hrnců, které je možno přiřadit ke tvarové skupině, náleží skupinám H 20 a H 201, tvoří tak jednoznačně vůdčí složku celého souboru hrnců. Druhou nejpočetněji zastoupenou skupinou s pěti zástupci je H 19. Kromě skupiny H 13, která má dva zástupce, jsou ostatní skupiny zastoupeny pouze jedním exemplářem (Graf 5).

Graf 5: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru z odpadní jímky 1680.

Graph 5: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of cesspit 1680.

S výjimkou dvou nálevkovitě se rozevírajících hrnců mají ostatní hrnce soudkovitý tvar těla. V rámci profilací okrajů jsou zastoupeny přibližně rovnocenně ovalený a přehnutý okraj a méně často esovitě profilovaný a prožlabené okruží. Většina dochovaných hrnců byla opatřena páskovým uchem s prožlabenou nebo proříznutou vnější plochou, kdy ucho nasedá přímo na okraj a nejčastěji na maximální výduť. Nejčastěji uplatňovaný výzdobný prvek je rýhování, případně vývalky (H 19, H 20, H 201, H 23, H 232), které bylo zaznamenáno u 76,5% všech určitelných tvarů.

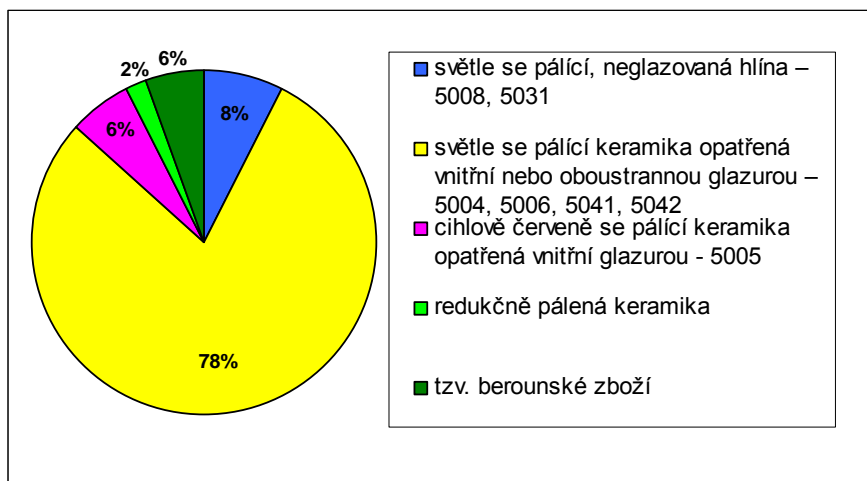
V souboru jednoznačně převažují hrnce opatřené vnitřní glazurou (90,4%). 80,8% náleží hrncům vyrobeným ze světle se pálicí hlíny a opatřených vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042). Tři hrnce byly vyrobeny z cihlově červeně se pálicí hlíny (5005) a dva řadíme k tzv.

čokoládového lesklého povrchu zdobený plastickými ozdobami, orly a meči. Džbán ten je cizozemský nejspíš ze Saska.“ (Deník 1929, 1068)

⁵⁹ Zpráva o určení mincí byla nalezena v pozůstalosti Ivana Borkovského, uloženo pracoviště Pražský hrad, ARU AV ČR, Praha, v.v.i. Předpokládáme, že určení provedl R. Radoměský.

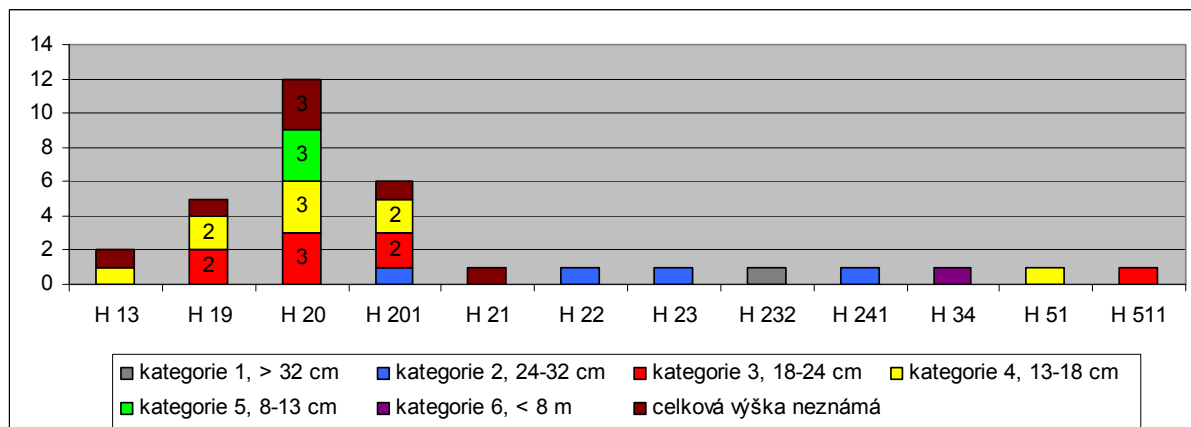
červenému berounskému zboží (5012). Hrnce vyrobené z neglazované světlé hlíny (5008, 5031) byly pouze čtyři a vždy náleží ke tvaru, který tvoří samostatnou skupinu. V jednom případě bylo zaznamenáno červené malování (5031 – inv. č. 21). Mezi neidentifikovatelnými tvary bylo nalezeno jedno torzo – část dna a výduti redukčně páleného hrnce (5001; Graf 6).

U hrnců, u kterých je známá celková výška, bylo využito celé škály výškových kategorií, byť obě hraniční 1 a 6 mají pouze jednoho zástupce. Nejpočetnější, a to po devíti zástupcích, mají středně velké a malé hrnce, kategorií 3 a 4 (Graf 7).

Graf 6: Rozdělení nálezů hrnců z odpadní jámky 1680 podle výrobní suroviny a výrobní technologie.
Graph 6: Division of finds of pots from cesspit 1680 based on raw material and technology of production.

Light blue – light fired, unglazed clay (technological group 5008, 5031); yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5006, 5041, 5042); violet – brick red fired clay with inner glaze (5005), green – reduction fired ceramics (5001), dark green – so-called Beroun-type ceramics (5012).

Graf 7: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

Graph 7: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

H 13 – 2

Jeden celý (inv. č. 651; Obr. 72/1) a jedno torzo hrnce (inv. č. 22) náleží tvarové skupině H 13. Jedná se o hrnce soudkovitého tvaru s maximální výduti přibližně v polovině

výšky, jejichž jedna třetina až víc než polovina výdutí je pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice. Dochovaný celý tvar má ovalený okraj a páskové ucho s nevýrazně prožlabenou horní plochou. Na dně hrnce byly zjištěny výrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou. V případě celého tvaru bylo užito hlíny cihlově červeně se pálicí s vnitřní hnědou, transparentní glazurou (5005). Naproti tomu torzo hrnce (inv. č. 22) je vyrobeno ze světle se pálicí hlíny a opatřeno žlutozelenou glazurou (5004).

Obr. 72: Pražský hrad, jímka 1680. Hrnce tvarových skupin H 13, H19 (inv. č. 651, 626, 21, 622).
Fig. 72: Prague Castle, cesspit 1680. Pots from formal groups H 13, H19 (inv. no. 651, 626, 21, 622).

H 19 – 5

Čtyři celé a jedno torzo hrnce náleží tvarové skupině H 19 (Obr. 72/2-4). Pro tuto skupinu je charakteristický soudkovitý tvar těla s maximální výdutí v dolní třetině výšky. Celé tělo je pokryto hustou vývalkovu šroubovicí, kdy se odstupy jednotlivých vývalků směrem ke dnu zvětšují. Ve všech čtyřech případech, kdy se dochoval okraj, se jedná o šikmo ven vyhnuté prožlabené okruží. U třech hrnců se dochovalo páskové ucho s mírně prožlabenou vnější plochou. V jednom případě (Obr. 72/3) bylo na podokrají zachyceno červené malování v podobě jednoduchého pruhu. Celková výška je známa u čtyř hrnců. Dva náleží do kategorie 3 středně velkých hrnců (21,8 cm; 21,0 cm) a dva do kategorie 4 malých hrnců (16,5 cm; 13,6 cm). Všechny pět hrnců je vyrobeno ze světle béžové až bílé hlíny s vnitřní glazurou okrových a hnědých odstínů (5042).

H 20 – 12, H 201 – 7

Bereme-li v úvahu pouze tvary, které se podařilo přiřadit konkrétní tvarové skupině hrnců (34 ks), jednoznačně nejpočetnější skupinu tvoří nálezy skupin H 20 a H 201 (55,9%).

U profilací okrajů jsou zastoupeny ovalený, přehnutý okraj a prožlabené okruží. Na dnech nádob se setkáváme se spirálovými i vodorovnými rýhami, které vznikly při odříznutí strunou z talíře hrnčířského kruhu. Současně víc jak polovina hrnců nenese na dně stopy žádné. V obou tvarových skupinách z hlediska výšky nádob nebyla zaznamenána dominance některé výškové kategorie. S rozdílem jednoho tvaru jsou zastoupeny kategorie 3 (4x), 4 (6x) a 5 (5x).

H 20

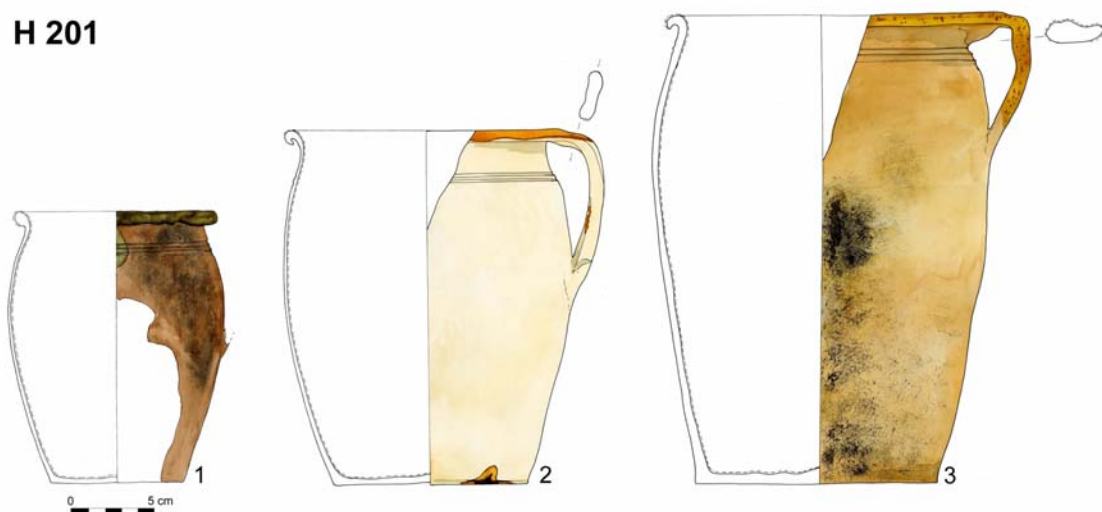

Obr. 73: Pražský hrad, jímka 1680. Hrnce tvarové skupiny H 20 (inv. č. 15, 625, 3, 25, 14).

Fig. 73: Prague Castle, cesspit 1680. Pots from formal group H 20 (inv. no. 15, 625, 3, 25, 14).

Rozřazujícím kritériem skupiny je umístění a šířka rýhování. U skupiny H 20 (Obr. 73) je prostor mezi okrajem a připojením ucha pokryt nehlubokým rýhováním. Může se stát, že toto rýhování končí až v místě připojení ucha nebo naopak je prostor mezi uchem vyplněn pouze z části. Charakteristickým znakem skupiny H 201 (Obr. 74) je redukce širokého pásu rýhování na horní části výduti na jednoduchou až trojnásobnou rýhu, většinou umístěnou těsně pod okrajem.

H 201

Obr. 74 Pražský hrad, jímka 1680. Hrnce tvarové skupiny H 201 (inv. č. 623, 18, 617).

Fig. 74: Prague Castle, cesspit 1680. Pots from formal group H 201 (inv. no. 623, 18, 617).

V obou skupinách H 20 i H 201 je zastoupen jeden hrnec, který je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen vnitřní glazurou (5005), všechny ostatní jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042). Mezi glazurami se setkáváme se širokou paletou barev. U skupiny H 20 převažují odstíny okrové. Specifikem této skupiny je skutečnost, že u poloviny hrnců na okraji dochází k barevné změně glazury, a to nejčastěji na zelenou nebo hnědou. U skupiny H 201 se setkáváme se širokým spektrem barev glazur od okrové k světle až k tmavě hnědé.

Obr. 75: Pražský hrad, jímka 1680. Hrnce tvarových skupin H 21, H 22, H 241, H 34, H 23, H 232 (inv. č. 54, 33, 19, 631, 28, 614).

Fig. 75: Prague Castle, cesspit 1680. Pots from formal groups H 21, H 22, H 241, H 34, H 23, H 232 (inv. no. 54, 33, 19, 631, 28, 614).

H 21 – 1, H 22 – 1, H 241 – 1, H 23 – 1, H 232 – 1, H 35 – 1

Následujících šest tvarových skupin je v souboru z odpadní jímky 1680 zastoupeno jedním exemplářem. Kromě hrnce H 21 (Obr. 75/1), který se nedochoval celý, ale jeho příslušnost k výškové kategorii 5 lze předpokládat a hrnečku H 34 kategorie 6 (Obr. 75/4), náleží tři další k velkým hrncům kategorie 2, neboť jejich výška se pohybuje v intervalu 24,9 – 26,7 cm, přičemž poslední hrnec H 232 (Obr. 75/6) má dokonce výšku 34,8 cm a řadí se tak mezi zásobnicové hrnce kategorie 1.

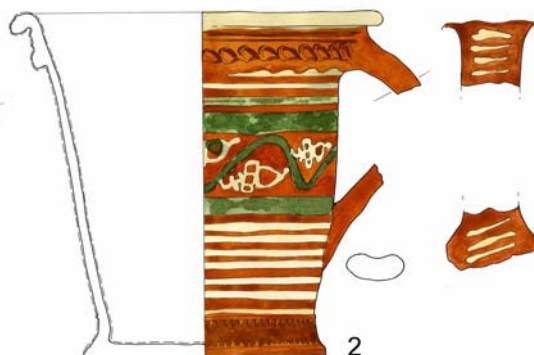
Hrncem tvarové skupiny H 21 (Obr. 75/1) se nedochoval celý. Patrně se jedná o hrnek soudkovitého tvaru, s ovaleným okrajem a páskovým uchem. Jediným výzdobným prvkem je červeně malovaný pruh v horní části výduti. Hrncem je vyroben ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5031).

Hrncem tvarové skupiny H 22 (Obr. 75/2) se podařilo rekonstruovat pouze kresebně. Pravděpodobně se jedná o přibližně 27 cm vysoký hrnec soudkovitého tvaru. Hrncem má dovnitř lehce vyhnuté vzhůru vytažené okružní. Existenci ucha nelze ani potvrdit, ani vyloučit. Na podokrají je z obou stran rýhou ohraničena radélková výzdoba v podobě ostré vlnice, tvořené malými čtverečky. Hrncem kolem okraje a na výduti nese výrazné stopy očazení. Je vyroben ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008).

Hrnce skupin H 23 (Obr. 75/5) a H 232 (Obr. 75/6) jsou příbuzné se skupinou H 20, případně H 201. Opět se jedná o hrnce soudkovitého tvaru, u kterých se na horní části výduti uplatňuje jako výzdobný prvek rýhování. Zásadní rozdíl je tentokrát ve zvolené surovině, kdy se jedná o hrnce vyrobené ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008). Specifikem hrnce H 232 jsou dvě protilehlá, pásková ucha. Pravděpodobně se jedná o zásobnici, neboť výška dosahuje téměř 35 cm a nebyly zjištěny žádné stopy očazení.

Hrncem tvarové skupiny H 241 (Obr. 75/3) má soudkovitý tvar, jehož horní čtvrtina výduti je pokryta nehlubokými, šikmými rýhami. Okraj hrnce je přehnutý a existence ucha je jasně patrná. Hrncem je vyroben ze světle se pálicí hlíny s vnitřní okrovou glazurou, která přesahuje přes okraj.

Hrneček tvarové skupiny H 34 (Obr. 75/4) má také soudkovitý tvar, ovalený okraj a ke své výšce poměrně výrazné páskové ucho, které je připojeno na výduť v dolní třetině výšky. Hrneček je zdoben dvěma nehlubokými rýhami na podhrdlí. Je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen vnitřní okrovou glazurou, která se na okraji mění na tmavě zelenou (5042).

H 51**H 511**

Obr. 76: Pražský hrad, jímka 1680. Hrnce tvarových skupin H 51, H 511(inv. č. 942, 943).

Fig. 76: Prague Castle, cesspit 1680. Pots from formal groups H 51, H 511(inv. no 942, 943).

H 51 – 1, H 511 – 1

Následující dva tvary skupin H 51 a H 511 (Obr. 76) mají nálevkovitě se rozevírající tělo a na patku odsazené dno. Jsou opatřené širokým páskovým uchem, které je vedeno nad podstatnou částí výduti. Výška obou hrnců je řadí na hranici malých a středně velkých hrnců kategorií 3 a 4 (17,7 cm; 18,2 cm). Důvodem rozdělení na dvě skupiny je existence plastické římsy a radélkové výzdoby hrnce H 511. Oba tvary náleží tzv. červenému berounskému zboží (5012) a jsou zdobeny kombinací rostlinného a zoomorfního motivu na horní polovině výduti. V případě hrnce H 51 (Obr. 76/1) se jedná o střídání motivu listu (akát) a ptáčka a u hrnce H 511 (Obr. 76/2) o stylizovaný motiv listů, proplétaný zelenou vlnicí. V obou případech je dolní polovina pokryta malovanými, horizontálními linkami. K malování bylo užito kombinace béžové a zelené barvy.

Neidentifikované

Skupina neidentifikovatelných hrnců čítá 19 zástupců. Ve 14 případech se dochovalo dno a část výduti, čtyřikrát okraj a jednou střední část výduti. V případě torz dolní části výduti se vždy jedná o nezdobené části. Dochované části okrajů jsou zdobeny mnohonásobným rýhováním, a tak lze předpokládat jejich příslušnost k tvarové skupině H 20, ale vždy se jedná o příliš malé části na jednoznačný závěr. Zlomek ven vyhnutého okraje patrně náleží hrncovité nádobě malých rozměrů. Je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny s malovanou výzdobou, tzv. berounského zboží (5012). Podle dochované části výzdoby se jedná o stylizovaný rostlinný motiv. Stejně jako u celých tvarů jednoznačně převažují hrnce vyrobené

ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042). Dvě torza dna a výduti mají oboustrannou glazuru (5006) a v jednom případě (inv. č. 50) byl zaznamenán redukční výpal (5001).

Džbány

V souboru z odpadní jámky 1680 bylo identifikováno sedm džbánů, z toho dva kameninové. Každý džbán je současně i zástupcem samostatné tvarové skupiny. Z toho vyplývá na první pohled zřejmá tvarová rozmanitost nalezených džbánů. S výjimkou velkého džbánu D 17 kategorie 2, jehož výška dosahuje 31,4 cm, náleží zbývajících šest džbánů do výškové kategorie 3, jejichž výška se pohybuje v intervalu 18,2 – 22,6 cm. Kromě tvarové rozmanitosti byla na tak malý počet nálezů značná variabilita i v užití keramické suroviny od neglazované světle se pálicí hlíny (5008), přes světle se pálicí hlínu s vnitřní glazurou (5041) k cihlově červeně se pálicí hlíně s oboustrannou glazurou (5007) včetně tzv. berounského zboží (5012). Výčet užití suroviny uzavírají dva oxidačně pálené kameninové džbány (5013).

D 17 – 1

Prvním zástupcem je středně velký džbán D 17 (Obr. 77) soudkovitého tvaru s válcovým, čtyřmi rýhami pokrytým hrdlem bez výlevky. Džbán má vzhůru vytažený okraj s vnitřním zesílením a subtilním žebrem. Výška džbánu přesahuje 31 cm. Džbán nese stopy očazení jako dokladu jeho užití v teplé kuchyni. Je vyroben ze světle se pálicí neglazované hlíny (5008).

Obr. 77: Pražský hrad, jámka 1680. Džbán tvarové skupiny D 17, inv. č. 615.

Fig. 77: Prague Castle, cesspit 1680. Jug from formal group D 17, inv. no. 615.

D 21 – 1

Džbán inv. č. 618 z tvarové skupiny D 21 (Obr. 78/1) má baňaté tělo s válcovým, nálevkovitě se rozevírajícím hrdlem bez výlevky s dvojicí subtilních žeber. Těsně nade dnem je umístěno nehluboké prožlabení. Džbán má jednoduchý vzhůru vytažený okraj. Celý džbán je zdoben malovanou výzdobou. Okraj je přetažen světle béžovým pruhem, který pokrývá přibližně horní třetinu hrdla, následuje cihlově červený pruh, poslední třetina hrdla, která je oddělena dvojicí subtilních žeber, je pokryta svislými světle béžovými esíčky. Horní polovinu výduti pokrývá pás stylizované rostlinné a geometrické výzdoby, jejíž dolní okraj ohraničuje

zelený pruh. Dolní polovina výduti je pokryta horizontálními, světle béžovými linkami (6–7), přes vše je nanесena transparentní glazura. Džbán by mohl náležet k tzv. berounskému zboží (5012), ale užitý motiv v žádném případě není typický pro tento keramický sortiment, nelze tedy vyloučit, že se jedná o zdařilou napodobeninu berounské produkce.

D 22 – 1

Džbán inv. č. 652 skupiny D 22 (Obr. 78/2) má vejčitý tvar těla s válcovým hrdlem bez výlevky, které je členěno subtilním žebrem v horní třetině své výšky. Odsazená patka je jednou prožlabená. Okraj džbánu je jednoduchý, vzhůru vytažený, uvnitř lehce zesílený. Ucho je páskové s lehkým prožlabením vnější plochy, nasedá na hrdlo a maximální výduť. Kromě horní třetiny hrdla je celý tvar zdoben trasakováním v kombinaci béžové, žluté, zelené a cihlově červené a to vše je překryto transparentní glazurou. K výrobě džbánu bylo užito cihlově červeně se pálicí hlíny s oboustrannou glazurou (5007).

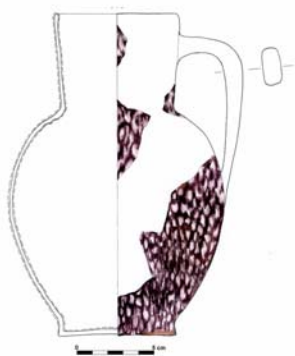
Obr. 78: Pražský hrad, jímka 1680. Džbány tvarových skupin D 21, D 22, D 23 (inv. č. 618, 652, 620).
Fig. 78: Prague Castle, cesspit 1680. Jugs from formal groups D 21, D 22, D 23 (inv. no. 618, 652, 620).

D 23 – 1

Stejně jako předchozí tvar má i džbán inv. č. 620 (D 23; Obr. 78/3) vejčitý tvar těla, byť tentokrát méně výrazný. Pro tvarovou skupinu D 23 je typické úzké, válcové hrdlo s výlevkou. Jediným výzdobným prvkem je v horní části výduti umístěná jednoduchá rýha. Okraj je modelovaný do náznaku esovité profilace. Dochovaná část ucha svědčí o původně páskovém provedení s lehkým prožlabením vnější plochy. Džbán je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen vnitřní hnědookrovou glazurou (5041) se záměrným přesahem na celé

vnější hrdlo na horní část výduti a pravděpodobně na více jak horní polovinu ucha. Hrdlo malého průměru naznačuje, že se jedná o typ džbánu, ve kterém si uchovávaná tekutina udržela patřičnou teplotu po delší dobu.

D 30 – 1

Džbán inv. č. 630 tvarové skupiny D 30 (Obr. 79) má velice jednoduchý a elegantní soudkovitý tvar s nepatrně nálevkovitě se rozevírající válcovým hrdlem. Okraj je jednoduchý, vzhůru vytažený, uvnitř lehce zesílený a ucho páskové. Nejpozoruhodnější na celém tvaru je užitý způsob výzdoby, ke kterému byla formou nacákání nebo nastříkání použita burelová glazura, která na vnější

Obr. 79: Pražský hrad, jímka 1680. Džbán tvarové skupiny D 30, inv. č. 630.

Fig. 79: Prague Castle, cesspit 1680. Jug from formal group D 30, inv. no. 630.

výduti tvoří až kovové výkvěty zasazené do béžově bílé glazury. Vnitřní výduť je opatřena transparentní čirou glazurou. Džbán je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny (5007).

D 50 – 1, D 51 – 1

Následující dva nálezy mají mnoho společného. Jedná se o oxidačně pálený kameninový džbán D 50 (Obr. 80/1) a taktéž oxidačně pálenou kameninovou konvici s trubkovitou výlevkou D 51 (Obr. 80/2). Džbán D 50 (Obr. 80/1) se nedochoval celý, ale podařilo se jej rekonstruovat jak kresebně, tak fyzicky. Podle německé terminologie se jedná o tzv. Bienenkorbhumpen, považovaný za typickou stolní nádobu určenou na pití (*Stephan 1987, 96; Horschik 1978, 437/62*). Má téměř válcovitý tvar s největším průměrem u dna s kónicko-konkávní dolní částí. Okraj je dovnitř zatažený a ucho páskové. Pomocí trojice různě hlubokých rýh je celé tělo rozděleno do čtyř nestejně širokých pásů. Pás na hrdle je vyplněn pěti liniemi husté radélkové výzdoby v podobě drobné vlnovky, horní pás na výduti je vyplněn střídavě rostlinným motivem květu a v lichoběžníku orámovanou dvojicí lvů, kteří mezi sebou drží erb s dvojicí zkřížených mečů. Oba motivy jsou zastoupeny dvakrát. Dolní pás na výduti je zdoben stejnými motivy jako horní, jen oproti hornímu pásu je motiv se lvi posunut přibližně o polovinu své délky. A konečně spodní pás u dna je opět vyplněn deseti liniemi husté radélkové výzdoby v podobě drobné vlnovky. Jak vnitřní, tak vnější strana jsou pokryty světle hnědou, solnou glazurou.

D 50**D 51**

Obr. 80: Pražský hrad, jímka 1680. Džbány tvarových skupin D 50, D 51 (inv. č. 44, 619).

Fig. 80: Prague Castle, cesspit 1680. Jugs from formal groups D 50, D 51 (inv. no. 44, 619).

Konvice s trychtýřovitou výlevkou (Tüllenkanne) D 51 (Obr. 80/2) má soudkovitý tvar s mírně odsazeným, kónicky se uzavírajícím okrajem, který je členěn pětici subtilních žeber v nestejně širokých rozstupech. Přibližně ve dvou třetinách je hrdlo členěno dvěma nehlubokými rýhami a je zakončeno přehnutým okrajem. Na podhrdlí je přerušovaný pás plastické výzdoby se stylizovaným rostlinným motivem se dvěma diamantovými jehlany. V místě tohoto pásu na protilehlé straně ucha nasedá trychtýřovitá výlevka, která se směrem od těla džbánu rozšiřuje. Okraj je jednoduchý, vzhůru vytažený a ucho páskové. Na výduti je umístěna trojice velkých plastických aplikací – erbů – dvouhlavá říšská habsburská orlice s královskou korunou, pelikán, krmící mláďata – symbol zmrtvýchvstalého Krista, dva překřížené meče a dělené pole, jako saský znak. Tyto velké aplikace vždy odděluje dvojice nad sebou postavených drobných stylizovaných květů s sedmi okvětními lístky, charakteru malinového nálepu. Dolní část výduti je členěna další čtveřicí subtilních žeber. Přibližně ve dvou třetinách výšky je drobné proražení výduti přibližně kruhového tvaru, jehož průměr nedosahuje 0,5 cm. Džbán je opatřen oboustrannou, tmavě hnědou, solnou glazurou (5013). Jeho nález zaujal již autory výzkumu odpadní jímky 1680 v roce 1929, neboť je přímo zmiňován v nálezovém deníku (*Deník 1929*, 1068).

Mísy

Ze souboru z odpadní jímky 1680 bylo získáno 14 nádob, torz a případně střepů, které lze zařadit do kategorie mísa. 78,6% (11 ks) náleží hlubokým mísám (M 13, M 131, M 133, M 22, M 23), dva rekonstruované exempláře mělkým mísám (M 151) a výčet uzavírá miniaturní miska (M 201). Kromě dvou mělkých mís, které mají jednoduše profilovaný okraj

a přímý okraj u miniaturní misky, byl u zbývajících tvarů identifikován vodorovně vyložený okraj, který byl v některých případech členěn několikařádkovou radélkovou výzdobou nebo zdoben malováním. Dalšími výzdobnými technikami, které se na mísách uplatnily, byly plastická páska, rýhování a bohatá malovaná výzdoba. Osm mís, případně jejich torz, bylo vyrobeno z cihlově červeně se pálicí, hrubozrnné hlíny (5010), ostatních šest nálezů je opatřeno vnitřní nebo oboustrannou glazurou a jsou vyrobeny jak ze světle se pálicí hlíny (5004, 5006, 5011), tak z cihlově červeně se pálicí hlíny tzv. berounského zboží (3x – 5012).

Obr. 81: Pražský hrad, jímka 1680. Mísy tvarových skupin M 13, M 131, M 133 (inv. č. 646, 648, 55, 647).
Fig. 81: Prague Castle, cesspit 1680. Deep bowls from formal groups M 13, M 131, M 133 (inv. no. 646, 648, 55, 647).

M 13 – 5 + 2, M 131 – 1, M 133 – 1

Zástupci skupin M 13, M 131 a M 133 tvoří téměř dvě třetiny všech nálezů mís, kdy tvarové skupině M 13 patří sedm nálezů a zbývajících dvě skupiny jsou zastoupeny jedním tvarem. Ve všech případech se jedná o hluboké mísy s nálevkovitě se rozvírajícím tělem s vodorovně vyloženým okrajem, který je kromě torza inv. č. 60 (M 13) vždy zdoben radélkovou výzdobou v podobě několika řádků hustých čtverečků a v jednom případě složitější kombinací čtverečků a obloučků inv. č. 55 (M 131). Zástupci skupin M 13 a M 133 mají tělo zpevněno trojicí plastických pásků, které jsou členěny pomocí radélka, jež budí dojem prstování, kdy jednotlivé „prsty“ jsou členěny trojicí až čtveřicí horizontálních rýh. Plastické pásy chybí u mísy inv. č. 55 skupiny M 131 (Obr. 81/3). Tato skutečnost je právě určujícím kritériem pro vydělení skupiny M 131. Ze skupiny M 13 se dochovaly dva okraje a část výdutí, jedno dno a výduť a dva celé tvary (Obr. 81/1, 2). Další dva zlomky okrajů pro

jejich velikost není možné jednoznačně označit za příslušníky skupin M 13 nebo M 131. Ve čtyřech případech, kdy se dochoval celý tvar nebo jej bylo možno alespoň kresebně rekonstruovat, se výška mísy pohybuje v intervalu 11,0–15,0 cm a průměr okrajů v rozmezí 22,0–27,5 cm. Všechny nálezy jsou vyrobeny z hrubozrnné, cihlově červeně se pálicí hlíny (5010), u které se projevil sendvičový efekt v podobě pouze do šeda vypáleného středu jinak cihlově červeného střepu. Síla střepu se pohybuje v rozmezí 0,5–1,0 cm. Jedinou výjimkou je mísa M 133 (Obr. 81/4), která je vyrobena ze světle béžově se pálicí hlíny a opatřena oboustrannou glazurou (5006), vnitřní transparentní zelenožlutou a vnější zelenou. Jinak i na této míse byla uplatněna plastická výzdoba stejného charakteru jako u mís skupiny M 13.

M 151

Obr. 82: Pražský hrad, jímka 1680. Mísy tvarové skupiny M 151 (inv. č. 638, 639).

Fig. 82: Prague Castle, cesspit 1680. Bowls from formal group M 151 (inv. no. 638, 639).

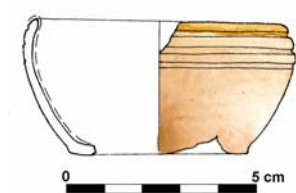
M 151 – 2

Ze souboru z odpadní jímky 1680 se podařilo rekonstruovat dvě mělké mísy s odsazenou vnější hranou a s jednoduše profilovaným, lehce dovnitř zataženým okrajem skupiny M 151, zdobené malovanou výzdobou (Obr. 82). Obě mělké mísy mají velice podobné rozměry, výška se pohybuje v rozmezí 6,0–7,0 cm a průměr okraje 26,0–27,7 cm. V případě talířovité mísy inv. č. 638 (Obr. 82/1) se jedná o cihlově červeně se pálicí hlínu s vnitřní transparentní glazurou tzv. berounského zboží (5012). Ústřední motiv je umístěn na

dně a jedná se o světle béžový geometrický „propletenec“, který je ohraničen zeleným pruhem, po němž následuje dvojice až trojice světle béžových soustředných kružnic, střídaných opět silnějším zeleným pruhem a další čtveřicí světle béžových kružnic. Horní odsazení okraje (prapor) je zdobeno pásem malované výzdoby, kde se střídají tři varianty stylizovaného rostlinného motivu a zoomorfní motiv ptáka, v kombinaci světle béžové a zelené. Okraj je přetažen světle béžovou linkou, přes vše je transparentní glazura.

Druhá mělká mísa inv. č. 639 (Obr. 82/2) je vyrobena ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5011), patrně náleží do bílé skupiny tzv. berounského zboží. Na dně mísy je umístěno pět tmavě cihlově červených stylizovaných květů (tulipán?) a dvě zelené čáry. Třikrát trojice soustředných kružnic tmavě zelené vymezuje dvě pole, kdy dolní je vyplněno tmavě cihlově červenou vlnovkou a horní pole stylizovaným rostlinným motivem, provedeným tmavě cihlově červenou a zelenou glazurou.

M 201 – 1

Miniaturní miska M 201 (Obr. 83) s průměrem dna 4,4 cm a výškou 2,9 cm je nízká, mírně dovnitř zatažená. Pod okrajem je zdobena trojnásobným rýhováním. Okraj je přímý, zaoblený, mírně

Obr. 83: Pražský hrad, jímka 1680. Mísa tvarové skupiny M 201, inv. č. 43.

Fig. 83: Prague Castle, cesspit 1680. Bowl from formal group M 201, inv. no. 43.

dovnitř zatažený. Miska je vyrobena ze světle se pálicí hlíny s vnitřní okrovou glazurou (5041).

M 22 – 1, M 23 – 1

V obou případech se jedná o nálevkovitě se rozevírající hlubokou mísu s vodorovně vyloženým okrajem. Mísa tvarové skupiny M 22 (Obr. 84/1) má navíc dvě pásková, kolmo postavená, protilehlá ucha. Obě mísy jsou vyrobeny z cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní glazurou a opatřeny malovanou výzdobou a náleží tzv. berounskému zboží (5012). U obou mís je centrální, rostlinný motiv stylizovaného květu umístěn na vnitřním dně nádoby. V případě mísy M 22 (Obr. 84/1) je centrálním motivem konvalinka, ohraničená zeleným pruhem. Vnitřní výduť je pokryta střídajícím se geometrizovaným motivem světle béžového květu a zeleným kruhem, kolorovaným světle béžovou linkou, který je rozdělen svislou světle béžovou vlnovkou. Nad tímto pásem výzdoby následuje trojice světle béžových horizontálních kružnic. Horní plocha okraje je zdobena hustě loženými jednoduchými esíčky

a čárkami. Ucha jsou pomalována příčnými světle béžovými čárkami. Vnější strana nádoby je neglazovaná. Průměr dna je 13,8 cm a výška 8,9 cm.

K výzdobě mísy M 23 (Obr. 84/2) byla využita kombinace rostlinného a zoomorfního motivu. Na dno mísy je umístěna rostlinná „rozvilina“ se dvěma ptáky, která je ohraničena jednou zelenou a jednou světle béžovou kružnicí. Dolní polovina stěny mísy je pokryta pěticí soustředných kružnic, střídavě zelenou a světle béžovou. Horní polovina stěny je vyplněna pásovým rostlinným motivem. Vodorovně vyložený okraj je zdoben nepravidelnými, světle béžovými soustřednými kružnicemi. Rozměry i druhé mísy jsou velice podobné, průměr dna je také 13,8 cm a výška 8,2 cm.

M 22

M 23

Obr. 84: Pražský hrad, jímka 1680. Mísy tvarové skupiny M 22, M 23 (inv. č. 642, 650).

Fig. 84: Prague Castle, cesspit 1680. Deep bowls from formal groups M 22, M 23 (inv. no. 642, 650).

Pánve

V nálezovém souboru byly identifikovány čtyři pánve, které přísluší čtyřem tvarovým skupinám. Všechny mají nižší, mísovité tělo, jehož výška se pohybuje v intervalu 4,0–7,0 cm. Bohužel poměr výšky těla a nožek není možné určit, protože ani v jednom případě se nedochovaly. Ve dvou případech je tělo zdobeno radélkovou výzdobou a ve dvou je bez výzdoby. Mezi okraji převažuje okraj přehnutý. Provedení rukojetí je rozmanité. Tři pánve

jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny (5004, 5042) a jedna z cihlově červeně se pálicí (5005), všechny jsou opatřeny vnitřní glazurou.

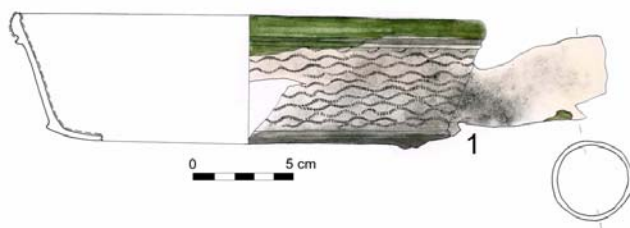
P 21 – 1, P 22 – 1

Pro pánve tvarových skupin P 21 a P 22 je typické nízké, radélkovou výzdobou, v těchto případech segmentovou vlnicí, zdobené tělo. Způsob výzdoby je však jediným jednotícím prvkem těchto skupin. Pánev P 22 (Obr. 85/1) má okraj modelovaný do asymetricky prožlabeného okruží, rukojeť má kruhový průřez, který se směrem od těla nepatrně zvětšuje. Pánev je vyrobena ze světle béžově se pálicí hlíny (5042) s vnitřní okrovou glazurou, která se na okraji mění na zelenou. Průměr okraje pánve je 34,0 cm. Naopak rukojeť pánve P 21 (Obr. 85/2) se zužuje do úzké lišty. Přehnutý okraj je v pravidelných rozestupech přimáčknutý a průměr je pouhých 13,0 cm. Pánev je vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní hnědou, transparentní glazurou (5005).

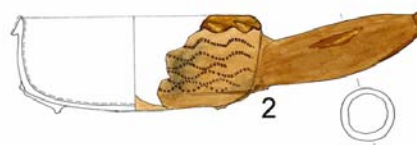
P 3? – 1

Pánev inv. č. 32 patří k některé z tvarových skupin P 3 (Obr. 86/1), a to podle nezdobného, mísovitěho těla. Vzhledem k tomu, že se ale nedochovala rukojeť, není možné skupinu jednoznačně určit. Pánev má přehnutý okraj a je vyrobena ze světle se pálicí hlíny s vnitřní hnědou, transparentní glazurou (5004).

P 22

P 21

Obr. 85: Pražský hrad, jímka 1680. Pánve tvarových skupin P 21, 22 (inv. č. 9, 34).

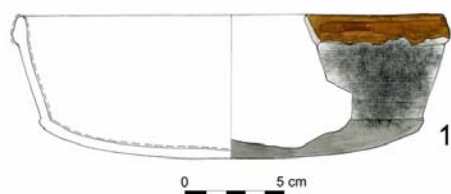
Fig. 85: Prague Castle, cesspit 1680. Pans from formal groups P 21, 22 (inv. no. 9, 34).

P 4 – 1

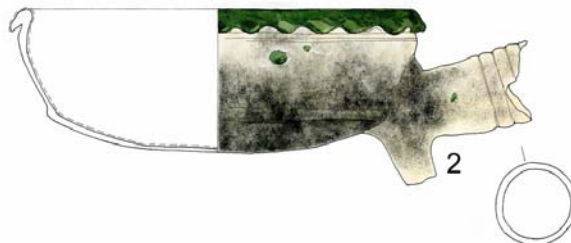
Poslední pánev má mísovité tělo s přehnutým okrajem, v pravidelných rozestupech přimáčknutým ke stěně (Obr. 86/2). Rukojeť se nedochovala celá, ale je zřejmé, že se směrem od těla rozšiřuje, navíc je zdobena trojicí rýh. Pánev je vyrobena se světle se pálicí hlíny (5042).

P 3?

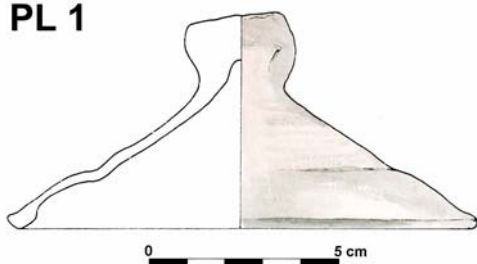
P 4

Obr. 86: Pražský hrad, jímka 1680. Pánve tvarových skupin P 3?, P 4 (inv. č. 32, 20).
Fig. 86: Prague Castle, cesspit 1680. Pans from formal groups P 3? , P 4 (inv. no. 32, 20).

Poklička

PL 1

Obr. 87: Pražský hrad, jímka 1680. Poklička tvarové skupiny PL 1 – inv. č. 649.
Fig. 87: Prague Castle, cesspit 1680. Lid from formal group PL 1 – inv. no. 649.

V celém nálezovém souboru z odpadní jímky 1680 byla objevena pouze jedna poklička, tvarové skupiny PL 1 (Obr. 87). Má mírně zvoncovitý tvar s vnitřním odsazením přibližně v jedné třetině výšky. Okraj je šikmo seříznutý, téměř kolmo posazený knoflík nese jak otisk prstů, tak dřeva. Poklička má průměr 12,4 cm a byla vyrobena ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008).

Talíř

Z celkového počtu 88 určených keramických tvarů náleží jeden talíři tvarové skupiny T 4 (Obr. 85). Talíř má lehce odsazené dno a nese výrazné stopy vytáčení. Je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní malovanou výzdobou tzv. berounského zboží (5012). Ústředním motivem je stojící ženská postava v renesančních šatech s balónovými rukávy. Žena má schematicky naznačený obličej, na hlavě pokrývku. Kolem krku je naznačen renesanční límec. Postava má úzký pas a rozšířenou sukni. Výzdoba

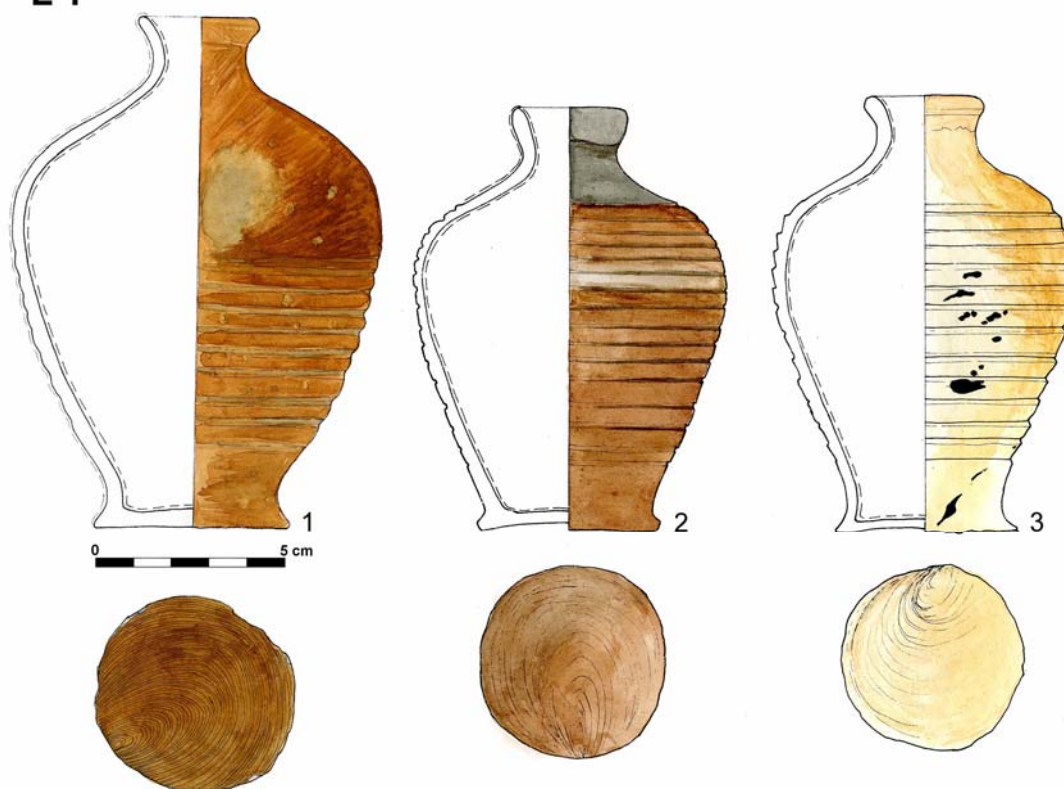
Obr. 88: Pražský hrad, jímka 1680. Talíř tvarové skupiny T 4, inv. č. 644.
Fig. 88: Prague Castle, cesspit 1680. Plate from formal group T 4, inv. no. 644.

oděvu je provedena rytým mřížkováním. Celá postava je světle béžová, pouze levá polovina sukně je tmavě zelená. Nalevo od postavy je vyobrazen světle béžový pták se zeleným křídlem. Pravá polovina talíře se nedochovala. Ženská postava pravděpodobně drží v ruce nějaký předmět. Celý motiv je ohraničen zeleným pruhem a okraj je přetažen světle béžovou linkou, přes vše je nanášena transparentní glazura. Průměr okraje talíře je 22,7 cm a výška je 1,6 cm.

Láhve, dózičky

Součástí nálezového souboru jsou tři kameninové „břichaté“ láhve (L 1) a pět miniaturních lékárenských dóziček kónicky se uzavírajícího tvaru (L 2, L 22, L 23, L 24).

L 1

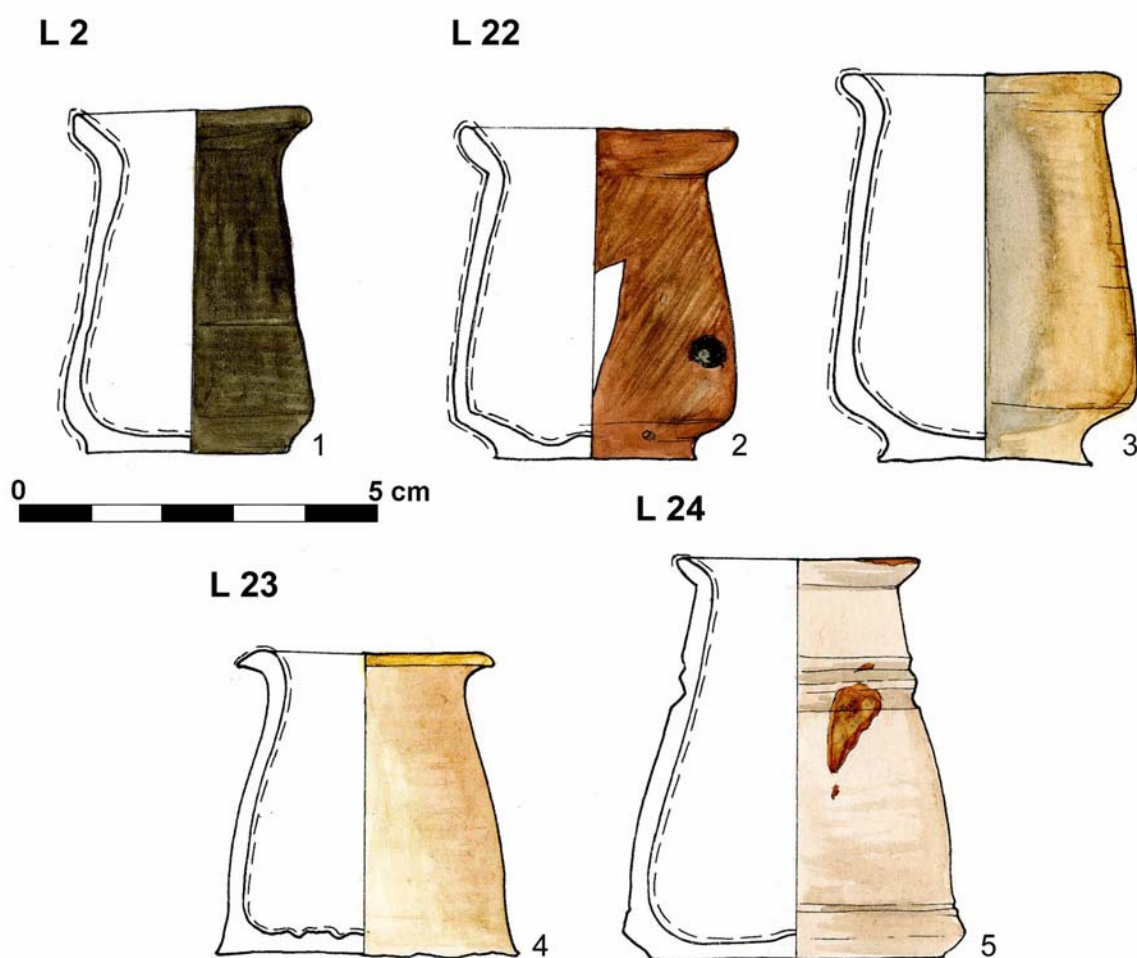
Obr. 89: Pražský hrad, jímka 1680. Láhve tvarové skupiny L 1 (inv. č. 627, 628, 634).

Fig. 89: Prague Castle, cesspit 1680. Vials from formal group L 1 (inv. no. 627, 628, 634).

L 1 – 3

Láhve skupiny L 1 mají vejčitý tvar s odsazeným, výrazně zúženým hrdlem, které přechází ve ven vyhnutý okraj. Maximální výduť je dosažena přibližně ve dvou třetinách výšky nádoby a tělo pod maximální výduť je pokryto vývalkovou šroubovicí. Na dně se dochovaly výrazné spirálovité rýhy po odřezání strunou. Výška láhví se pohybuje v intervalu

11,2–13,0 cm a průměr dna 4,6–5,1 cm, jedná se o kategorii lahví střední velikosti. Ve všech případech se jedná o oxidačně pálené kameninové výrobky. Láhev inv. č. 627 (Obr. 89/1) je pokryta oboustrannou hnědou, solnou glazurou, na těle se pak objevuje trojice krátkých, šikmých rýh, patrně se jedná o kaz. Láhev inv. č. 638 (Obr. 89/2) je také opatřena vnější solnou, hnědou glazurou, která začíná společně s vývalkovou šroubovicí. Poslední kameninová láhev inv. č. 634 (Obr. 89/3) je opatřena vnější světle hnědou, solnou glazurou, která je nerovnoměrně rozprostřena, a to tak že místy se neobjevuje vůbec. Na několika místech na výduti jsou navíc stopy po tmavě hnědé glazuře, která se na nádobu dostala nejspíš omylem.

Obr. 90: Pražský hrad, jímka 1680. Dózičky tvarových skupin L 2, L 22, L 23, L 24 (inv. č. 637, 640, 632, 629, 643).

Fig. 90: Prague Castle, cesspit 1680. Small jars from formal groups L 2, L 22, L 23, L 24 (inv. no. 637, 640, 632, 629, 643).

L 2 – 1, L 22 – 2, L 23 – 1, L 24 – 1

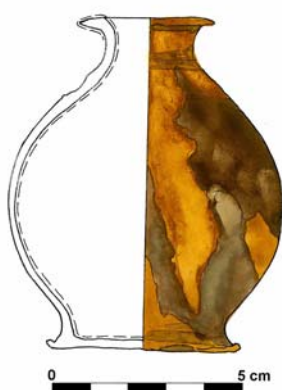
Miniaturní dózičky byly rozděleny do čtyř tvarových skupin, a to jak z hlediska celkového tvaru, výzdoby, tak užití výrobní suroviny. Všechny nádoby mají ven vyhnutý,

zaoblený okraj. Výška se pohybuje v úzkém intervalu 3,9–5,3 cm a průměr okraje 3,3–3,9 cm. Všechny kameninové nádoby mají výrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou. Nádobka inv.č. 637 (L 2; Obr. 90/1) má dno odsazené na patku a v jedné třetině výšky jednoduchou rýhu. Vzhledem k výšce nádoby 4,6 cm a objemu (0,02–0,04 l) leží na rozhraní 1 a 2 velikostní třídy waldenburské produkce (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 148–150, 239–242, Tafel 30/11–33, 35–41, 280). Jedná se o oxidačně pálený, kameninový výrobek, opatřený oboustrannou, tmavě hnědou, solnou glazurou (5013).

Stejně tak kameninové s hnědou, solnou glazurou (5013) jsou i dvě nádoby tvarové skupiny L 22 (Obr. 90/2, 3), které však postrádají rozdělení výduti rýhou. Nádoby skupin L 23 a L 24 jsou vyrobeny ze světle béžově se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní glazurou (5041). Nádobka L 23 (Obr. 90/4) má jednoduchý k okraji se kónicky zužující tvar bez jakéhokoliv zdobení. Nádobka L 24 (Obr. 90/5) se k okraji výrazně zužuje a přibližně ve dvou třetinách výšky jsou dvě hluboké rýhy trojúhelníkového průřezu.

Ostatní keramické předměty

kasička

Lahvovitá nádoba se soudkovitým tělem inv. č. 635 (Obr. 91) má odsazenou nožku a odsazené lahvovité hrdlo. Na místě přechodu hrdla a těla je jednoduchá rýha. Okraj je vodorovně vyložený. Na rozdíl od láhvi (L 1) se však nejedná o lékárenskou lahvičku, ale pravděpodobně o kasičku. Přibližně ve dvou třetinách výšky je patrně záměrný otvor, určený pro vhazování mincí. Nádobka je vyrobena z hnědošedé hlíny a opatřena

Obr. 91: Pražský hrad, jímka 1680. Kasička – inv. č. 635.
Fig. 91: Prague Castle, cesspit 1680. Moneybox – inv. no. 635.

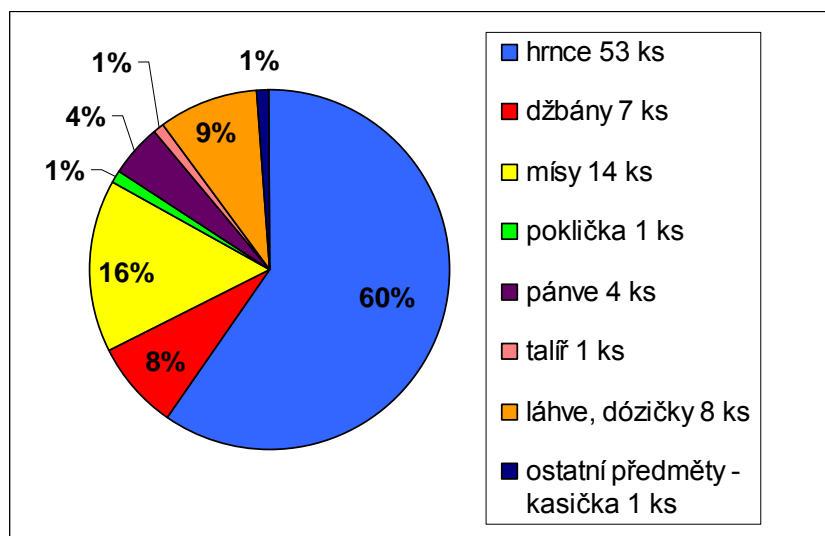
hnědou, transparentní glazurou (5039), která se ve velké míře dostala i na vnější výduť.

3.5.1.4.3. Shrnutí

Celkem bylo z odpadní jímky 1680 identifikováno 88 převážně celých, případně podstatných částí keramických tvarů. Pokusíme-li se vyhodnotit zastoupení technologických skupin v rámci jednotlivých tvarů, je situace v případě nálezů z jímky 1680 velice jednoznačná. Mezi nálezy hrnců, kterých bylo identifikováno 53 (60,2%), jednoznačně

převažují výrobky ze světle se pálicí hlíny, opatřené vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042), případně oboustrannou glazurou (2x – 5006), které tvoří celkem 80,8% všech nálezů (Graf 6).

Ostatní keramické tvary vyhodnotíme společně, neboť jejich počet je statisticky neprůkazný. Mezi zbývajících nálezů bylo identifikováno dalších pět celých tvarů (džbán – D 21, 2 hluboké misky – M 22, M 23, mělká mísa – M 151, talíř – T 4) červené skupiny tzv. berounského zboží (5012) a jedna mělká mísa tzv. bílé berounské skupiny (5011). Celkem osm nálezů bylo vyrobeno z oxidačně pálené kameniny s hnědou, solnou glazurou (2 džbány – D 50, D 51, 3 lahve – L 1, 3 miniaturní lékařské nádoby L 2, L 22). Napříč tvarovými skupinami, stejně jako u hrnců, bylo nejvíce nálezů vyrobeno ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (3 pánve – P 22, P 3, P 4, kasička, 1 miniaturní miska – M 201, 2 miniaturní lékařské nádoby – L 23, L 24). Osm hlubokých mís pernicového typu bylo vyrobeno z cihlově červeně se pálicí, hrubozrnné hlíny (5010). Do úplného výčtu užitých technologických skupin schází nálezy ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008 – džbán D 17, poklička – PL 1), z cihlově červeně se pálicí hlíny s oboustrannou glazurou (5007 – 2 džbány – D 22, D 30).

Graf 8: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru z odpadní jímky 1680.

Graph 8: Percentage of individual ceramics forms in the whole find collection from cesspit 1680.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowls, green – lid, purple – pans, violet – plate, ochre – vials, small jars, dark blue – others.

Z celkového počtu 88 celých nádob, případně jejich částí, v nálezovém souboru převažují hrnce, které tvoří 60,2% (53 ks). Druhým nejpočetnějším tvarem jsou misky 15,9% (14 ks), kterým společně s dalšími plochými tvary (1 talíř, 4 pánve) náleží jedna pětina všech nalezených tvarů. 9,1% patří lahovitým tvarům a dózičkám (8 ks). Pouze sedm nálezů džbánů tvoří pouhých 8,0% nálezů. Zde je však třeba podotknout, že pět z těchto džbánů rozhodně náleželo k honosnější stolní keramice a minimálně tři z nich byly dovezeny ze zahraničí (44, 619, 630).

3.5.1.4.4. Datace

Z hlediska datování nálezového souboru z odpadní jímky 1680 se nabízí hned několik nálezů, které je možno alespoň rámcově datovat. Jedná se především o nálezy kameniny a tzv. berounského zboží. Obecně uznávaný datační interval pro existenci tzv. červeného berounského zboží uvádí poslední čtvrtinu 16. až první třetinu 17. století, které doposud bylo spojováno výhradně s berounským výrobním centrem (*Koula 1917–1919*, 250–257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55). Nové nálezy ovšem přesvědčivě doložily výrobu této hrnčiny i v Praze, a to již před rokem 1572. Jedná se o dosud nepublikované nálezy z výzkumu hrnčířské dílny Adama Špačka v Truhlářské ulici (*Blažková – Žegklitz*, v tisku).

Obtížnější je situace u nálezů kameniny. Důležitým datovacím faktorem jsou oba nálezy kameninových džbánů D 50 (Obr. 80/1), D 51 (Obr. 80/2), kdy tzv. Bienenkorbhumpen by podle podobného nálezu z Hannoversch Münden mohl být datován do rozmezí let 1606–1617 do dílny Caspara Mullera (*Stephan 1987*, 96, Abb. 89). Celkovým tvarem i způsobem výzdoby je džbánu z odpadní jímky 1680 podobný i produkt waldenburské dílny, datovaný kolem poloviny 17. století (*Horschik 1978*, 437/62). Možnost původu džbánu inv. č. 44 ve waldenburských nebo případně altenburských hrnčířských dílnách uvádí i D. Scheidemantel⁶⁰. Stejně tak na saskou produkci⁶¹ ukazuje i trubkovitá konvice, k jejíž výzdobě byl, stejně jako u pražského nálezu, použit rostlinný dekor v kombinaci s diamantovým jehlanem, saský kurfiřský znak a pelikán krmící mláďata ohraničený listovým (*Horschik 1978*, 118/21). Tvarovou i výzdobnou podobnost pak vykazují další dvě trubkovité konvice z tamních dílen, uložené v muzeu v Liberci (*Horschik 1978*, 437/51, 52). Pro všechny tyto tvary je uváděno období vzniku v maximálním rozmezí 1590–1610.

Pokud vycházíme z toho, že jak lahve (Obr. 89), tak miniaturní nádoby (Obr. 90/1–3), pocházejí z produkce waldenburských dílen⁶², spadají všechny do širokého intervalu 16. – 18. století. Břichaté lahve nejčastěji sloužily v lékárenském prostředí, ale obecně je lze označit za multifunkční k uchovávání tekutin všeho druhu včetně pálenky (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 119). Především miniaturní nádoby vykazují v raném novověku širokou oblibu a nadregionální rozšíření. Obecně jsou považovány za spotřební materiál lékáren, kde sloužily především jako kelímky na mastičky nebo případně jako dávkovací nádoby mastí a léčiv.

⁶⁰ D. Scheidemantelovi děkuji za konzultaci prostřednictvím emailu.

⁶¹ Podle tmavě hnědého zabarvení solné glazury vyslovil D. Scheidemantel domněnku, že by džbán s trubkovitou výlevkou inv. č. 619 mohl pocházet z Dippoldiswalde u Drážďan.

⁶² Příslušnost k waldenburské produkci lékárenských nádobek potvrdil D. Scheidemantel konzultací prostřednictvím emailu.

Těžištěm jejich výroby bylo především 17. století⁶³ (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 149). Přímo s domem lékařů jsou nálezy identických kameninových lahviček (*Dudková – Orna 2009*, 504, Fig. 3 Ib) a kameninových i hrnčinových dóziček spojovány v Plzni čp. 289 (*Dudková – Orna 2009*, 504, Fig. 3 Ia, IIa), kde byly nalezeny v odpadní jímce, využívané v širokém časovém intervalu od poloviny 16. do druhé poloviny 17. století.

Za ojedinělý lze považovat džbán patrně zdobený metodou nastříkání burelu D 30 (Obr. 79), který H.-G. Stephan datuje do 16. století (*Stephan 1987*, 314, Tab. IV.). Tato výzdobná technika se na nádobách objevuje až po roce 1600. Za tvarově příbuzný je možné označit džbán z dílny ze Straubingu v Dolním Bavorsku, který je zdoben stříkanou bílou glazurou, datovaný do 16. století (*Stephan 1987*, 311, Tab. I).

Co se týká ostatních nálezů a to jak hrnců, tak mís, jedná se bezpochyby o raně novověkou produkci. Co do počtu nálezů (2 ks) byl zaznamenán ústup plošné radélkové výzdoby a vyznívající členění vnější plochy pomocí vývalkové šroubovice. Mezi nálezy jednoznačně převažuje soudkovitý tvar těla hrnce, charakteristický pro první vývojovou etapu novověké keramiky, delší ucho, zhotovené tažením s náznakem prožlabením, případně s proříznutím vnější plochy (*Pajer 1983*, 43). Radélková výzdoba je nahrazena rýhováním horní části výdutí. Eliminace rýhování na jednoduchou až trojnásobnou rýhu je pak charakteristická pro druhou polovinu 16. století (*Pajer 1983*, 74). Stejně jako v nálezovém souboru z Ústí nad Labem – Předmostí čp. 43, datovaném na konec 16. až počátek 17. století, zde byly zaznamenány tvary s červeným malováním (*Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2/1–4, 6–8), plošným rýhováním (*Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2B/10) a velké zásobnicové tvary (*Cvrková – Černá 2007*, Obr. C/10).

Hluboké mísy (Obr. 81) se v nezměněné podobě objevují od konce středověku přes celý novověk. Typicky raně novověkou produkci reprezentují mělké malované mísy, v souboru zastoupené jak červeným, tak bílým tzv. berounským zbožím (Obr. 82). Všechny nálezy pánví mají nízké tělo, a to jak hladké, tak zdobené radélkovou výzdobou. Rukojeť se buď zužuje do kruhové lišty nebo její průměr zůstává stejný. Za čistě novověký výzdobný prvek lze považovat pravidelné přímáčknutí okraje u jedné z pánví (Obr. 87/2).

---

⁶³ Kromě Waldenburgu se kónické lékárenské nádoby v drobných tvarových modifikacích vyráběly v jižním Dolním Sasku a v severním Hesensku, odkud známe především hrnčinové nálezy (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 149).

3.5.1.4.5. Nálezy skla

Obr. 92: Pražský hrad, jímka 1680. Sklo. Konvice.

Fig. 92: Prague Castle, cesspit 1680. Glass. Tankard.

V jímce 1680 bylo nalezeno sklo náležející nejméně 48 nádobám⁶⁴. Zastoupení mají téměř všechny druhy stolního a užitkového skla, drobné humpeny, vyšší číše, römer, jednoduché poháry, poháry s nápadně velkými dutými nody se lvími maskarony a malinovitým motivem. Dále jsou zastoupeny lahve, drobné lahvičky, konvice a mísy. Neobvykle vysoký je počet mělkých, skleněných mističek, jejichž funkci však dnes neznáme. Vzácnými nálezy jsou obecně urinaly. Z odpadní jímky 1680 pocházejí hned dva, z nichž jeden má délku 39,5 cm a delší, úzké

hrdlo a kulaté dno. Je vyroben z tmavě zelené skloviny. Soubor nálezů skla můžeme datovat do období konce 16. až na počátek 17. století.

3.5.1.4.6. Závěr

Jímka 1680 jako jediná poskytla nálezy mincí, a to v počtu 3 kusů, jejichž maximální datační rozpětí je 1598–1631. Na základě srovnání s jinými soubory a díky dataci některých konkrétních nálezů je možno datovat užívání odpadní jímky 1680 patrně do období konce 16. až 1/3 17. století, kdy nejzazší datum fungování jímky je dáno zahájením stavebních úprav pro výstavbu Středního křídla v roce 1642. Především kameninové džbány a džbán zdobený burelem se do odpadních vrstev mohly dostat i se značným odstupem od doby svého vzniku.

Stejně jako předchází odpadní jímka R se i odpadní jímka 1680 nacházela v prostoru budoucího Středního křídla, a to v období, kdy zde měli bydlet císařští dvorní služebníci – čalouník, krejčí, trabant, garderob. Zdá se vysoce pravděpodobné, že i v tomto případě se na zaplňování odpadní jímky podílely osoby služební střední hradní třídy.

⁶⁴ Analýzu souboru skla provedla za podpory grantu GA AV ČR r. č. A8002304 Jana Žegklitzová. Nepublikovaná zpráva je uložena v ARU Praha, v.v.i. na pracovišti Pražský hrad (Frolik – Žegklitzová 2005). Publikace základních tvarů uveřejnila J. Veselá (Veselá 2003; Veselá-Žegklitzová 2009).

Jímka 1680

Tab 18: Pražský hrad, jímka 1680. Přehled hrnců z odpadní jímky 1680 podle tvarových skupin.

Tab 18: Prague Castle, cesspit 1680. Overview of pots from cesspit 1680 sorted by formal groups.

Jímka 1680

D 17

D 21

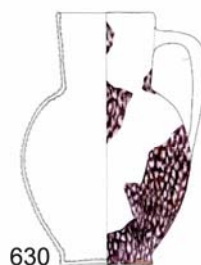
D 22

D 23

D 30

D 50

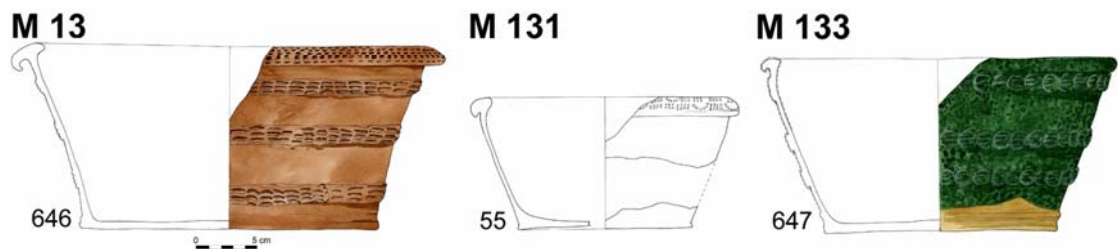

D 51

Tab 19: Pražský hrad, jímka 1680. Přehled džbánů z odpadní jímky 1680 podle tvarových skupin.
Tab 19: Prague Castle, cesspit 1680. Overview of jugs from cesspit 1680 sorted by formal groups.

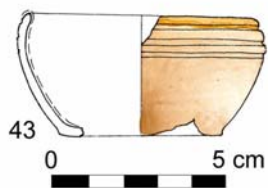
Jímka 1680

M 151

M 201

M 22

M 23

Tab 20: Pražský hrad, jímka 1680. Přehled hlubokých a mělkých mís z odpadní jímky 1680 podle tvarových skupin.
Tab 20: Prague Castle, cesspit 1680. Overview of bowls and dinner bowls from cesspit 1680 sorted by formal groups.

T 4

Jímka 1680

644

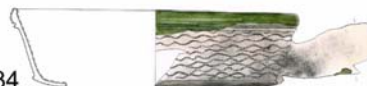
P 21

9

P 22

34

P 3

32

P 4

20

L 1

628

627

kasička

635

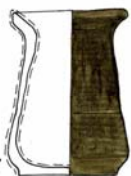
PL 1

649

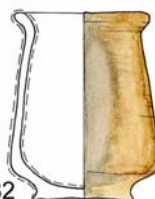
L 2

637

L 22

632

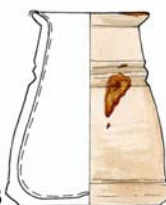
L 23

629

L 24

643

0 5 cm

Tab 21: Pražský hrad, jímka 1680. Přehled talíře, pánví, pokličky, lahví a dóziček z odpadní jímky 1680 podle tvarových skupin.

Tab 21: Prague Castle, cesspit 1680. Overview of plate, pans, lid, vials and small jars from cesspit 1680 sorted by formal groups.

3.5.2. Odpadní jámka S na severozápadním rohu III. nádvoří a Vikářské ulice

3.5.2.1. Historický vývoj zástavby

Jámka S patří k objektům, u nichž byly nálezové okolnosti zaznamenány velmi spole. Pouze ze záznamu z přírůstkové knihy víme, že 29. 11. 1932 byly zaevidovány nálezy ze „smetiště S“, lokalizovaného do prostoru III. nádvoří a schodiště Španělského sálu (*Seznam předmětů 1*, 284).

Z hlediska historického vývoje se jámka S nachází v místech, jež prošla velmi složitými stavebními proměnami, které zanechaly viditelnou stopu pouze ve své závěrečné fázi, tj. klasicistní přestavbě z doby Marie Terezie. Z hlediska starší historie se nacházíme v místě severozápadního nároží románské městské hradby. O prvotní zástavbě nemáme z písemných pramenů žádné zprávy. Díky archeologickému výzkumu víme, že zde stál od 12. století rozlehlý v přízemí dvoj- až troj- prostorový románský dům (palác), rozšířený západním směrem mladší (gotickou?) přístavbou (přístavbami) (*Frolík – Smetánka 1997*, 158, *Durdík 1988*). Jednoznačně datovaná písemná zpráva se pak váže až k roku 1486, tj. soupis kapitulních domů, kde je uváděn jako dům vikářů s poznámkou, že byl zbudován císařem Zikmundem. Údaj však nemůže být s ohledem na výše popsání archeologická zjištění správný, snad ho lze vyložit tak, že císař Zikmund nechal dům obnovit či důkladně přestavět. Zpráva z roku 1486 také dovoluje zpětně správně pochopit starší zmínku z roku 1419, kdy byl dům prodán Henslinovi, kanovníku kostela Pražského „*pod věčný plat ... dům blízko vikaristů vedle školy*“ (škola se lokalizuje do míst dnešního čp. 40). Stejně je tomu s údajem z roku 1479 o pustém městišti mezi domem vikářů a domem správy kostela, které „*bylo dáno pánům vikářům, aby si tam mohli vystavět, co se jim bude vidět nejpríhodnějšího*“ (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 163 – APH, KA, sign. XXXV/15).

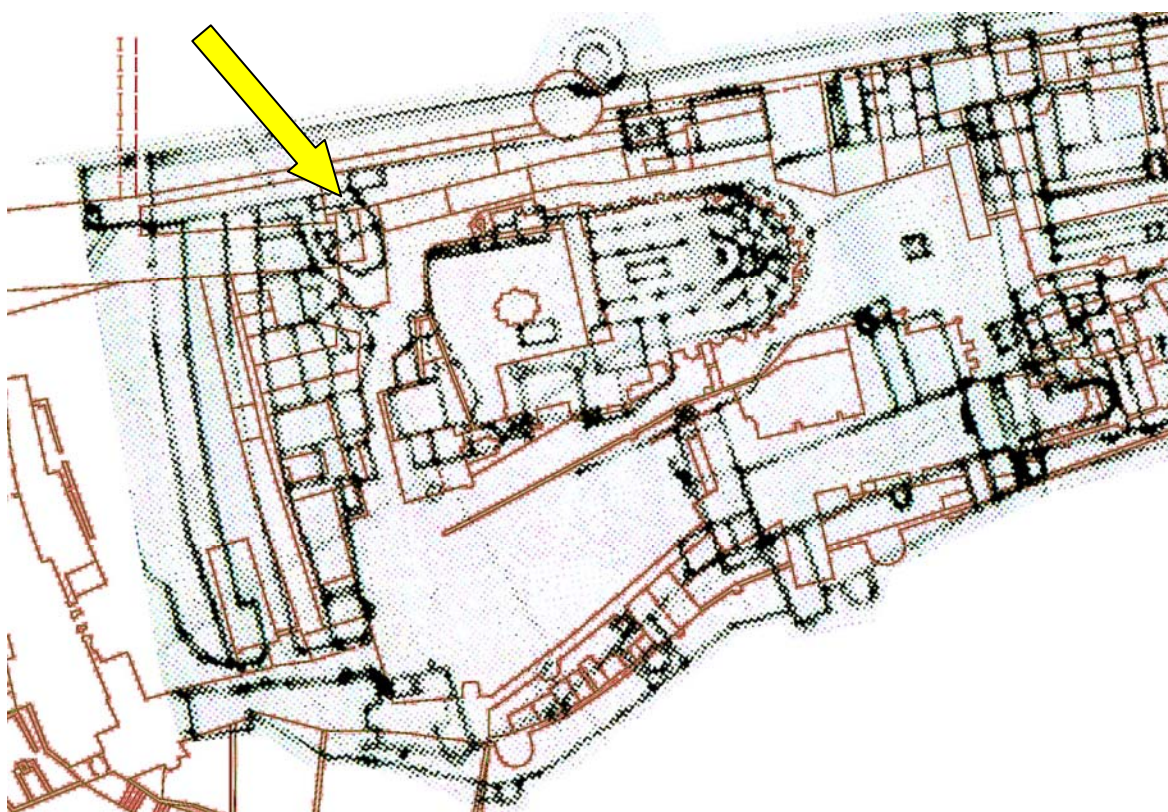
Po roce 1486 následuje v písemných záznamech dlouhá mezera, přerušena až roku 1580 (nebo 1586 ?), kdy se císař Rudolf II. obrátil na Svatovítskou kapitolu „*aby táž Kapitola Jeho Milosti Císařského domu jich kapitulního, nedaleko Nového stavení, kteráž jest Jeho Milost Císařská blíž mostu na Hradě Pražském vyzdvihnouti dáti ráčil, řečenému na Vikarii, proti příslušné odměně Jeho Milosti Císařské s touž Kapitulou a to namluviti a urovnati moci ráčil, aby k takovému od též Kapitoly Jeho Milosti Císařské domu na Vikarii, jakž dotčeno buď summou anebo jinou náhradou postoupení své povolení dali.*“ (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 163 – SÚA-ZČ, sign. SM-D 18/14). To, že k postoupení skutečně došlo a původní románský dům byl zbořen, doložil archeologický výzkum (*Frolík – Smetánka 1997*, 158–9).

Z dalšího vývoje vyplývá, že západní část domu zůstala stát a byla nadále využívána kapitulou. V roce 1603 se kapitula obrátila na Rudolfa II. s žádostí o pomoc při opravě nešťastnou náhodou vyhořelé „Staré“ Vikárky, která stojí mezi Novým sálem a císařským „laboratoriem“. Císař zřejmě hodlal poškození domu využít k jeho získání a chtěl kapitolu odškodnit jinak. Při té příležitosti se zmiňuje zbořený zadní dům, v němž bydleli kanovníci, sakristián a také kominík. Kapitula si stěžuje, že za zbořenou část domu nedostala žádnou náhradu a stávající část je teď velmi stísněná. Při té příležitosti se také poprvé uvádí, že budova má od pradávna práva pivního šenku a výtěžek slouží k vydržování vikářů (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 164 – APH, KA, sign. LIX 46). Zbylá část vikárky zbořena nebyla, ale naopak byla opravena. Náhrady za ztracený majetek se však kapitula již nikdy nedočkala a svou stížnost na nedostatek prostoru na bydlení pro své členy neúspěšně opakovala ještě v letech 1612, 1615 a 1627.

Jiného charakteru je stížnost z roku 1618, kdy kapitula formulovala stížnost direktorům, že ve světnici vikářů bydlí „soldati“, a že se vikáři musí zdržovat v „dolejší světnici šenkovní“, kde od „soldátů“ trpí příkoří (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 165 – APH, KA, sign. LXIV/49). S prostorovým uspořádáním domu nás pak seznamuje soupis domů z roku 1620, kdy v něm již zřejmě žádný vikář nebydlel. V podzemí domu byl jeden sklep, v přízemí byt, k němuž patřil dvoreček a při něm kuchyňka, pak pokoj, komora a další dvě komory naproti. Tento byt obýval králův „Brodmeister“ (chlebmistr) a menší kuchař Ludvík Schawars. Byt v patře, k němuž patřil pokoj s komorou, dvě komory naproti a půda, jež užíval králův osobní kuchař Hans Phull (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 165 – APH sign. HHA 20/S 4 – Beschreibung aller Zimmer im Kunigl. Prager Schloss. Anno 1620). Ke změně majitelů však došlo ještě v roce 1620, kdy se svatovítská kapitula opět ujala svého vlastnictví, neboť ještě téhož roku byla podepsána nájemní smlouva s Balduinem Zapyretem o pronájmu bytu v domě vikaristů s právem šenkovním. K bytu patřila dolejší světnice s komorou, sklepem, kuchyní a dvorečkem. Nájemce měl právo šenkovat a strojit jídla pro hosty, ale také pro čtyři vikáře, za což mu bylo vypláceno 20 kop ročně (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 165 – APH, KA, sign. LXV/45). Další nájemce Mikuláš Ridinger je zmíněn k roku 1651 (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 166 – APH, KA, sign. LXXV/53). Pro úplnost dodejme, že popisovaná budova byla v roce 1730 nahrazena novostavbou, jež v roce 1870 musela ustoupit dostavbě katedrály sv. Víta.

Stará Vikárka je jednou z mála budov, která je zachycena v nejstarších plánových a ikonografických pramenech. Asi nejstarší půdorysné vyobrazení je z plánu Pražského hradu ze sbírek Uffizi, kde můžeme identifikovat Rudolfovo palácové křídlo s Novým sálem

(Rudolfovou galerií). U jeho východního konce nacházíme nevelký blok, vymezený po obou stranách uličkami. Ne zcela pochopitelná změť čar zachycuje budovu Vikárky, dále patrně též k roku 1620 uváděný dvorek a zřejmě ještě další nevelké přístavby či jiné drobné stavby (Obr. 93). Budova je zachycena také na anonymním plánu Hradčan z poloviny 18. století jako jednopatrové stavení se čtyřbokým průčelím k jihu a dvouosým k východu (Obr. 94). Stav po přestavbě z roku 1730 nacházíme na Hubertově panoramatu Prahy z roku 1769 (Obr. 95). Ten ukazuje Vikárku s jižním průčelím navazujícím na schodišťový přístavek u jihovýchodního rohu Rudolfovy galerie. Toto průčelí bylo ve stejné linii již před přestavbou, jak ukazuje plán starého stavu přízemí z roku 1730. Budova měla dvoutraktovou dispozici se střední chodbou přístupnou ze dvora a topeništěm na jižním konci.

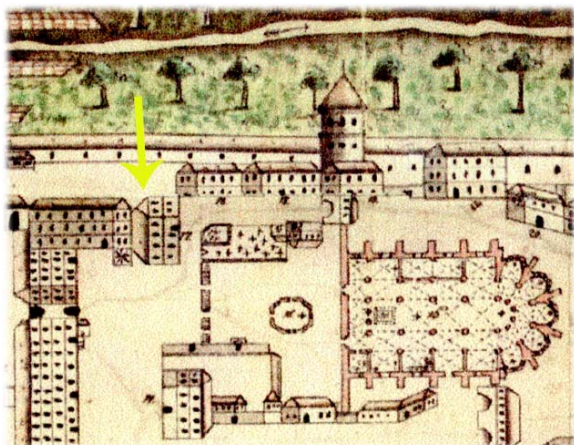
Obr. 93: Plán z Uffizi – černá, rekonstruovaná renesanční podoba Pražského hradu vychází z P. Chotěbora a V. Procházky – hnědočervená; Vikárka – žlutá šipka. Sestavila J. Žegklitzová 2010.

Fig. 93: Ground plan Uffizi – black color; reconstructed renaissance situation of Prague Castle based on P. Chotěbor and V. Procházka – brown-red; Vikárka – yellow arrow. Completed by J. Žegklitzová 2010.

Zbývá doplnit, kdy byl postaven trakt, který rozšířil původně úzké křídlo Rudolfovy galerie na dnešní šířku (včetně schodišťového přístavku). I když písemné zprávy tuto stavební aktivitu přímo neuvádějí, je zřejmé, že se tak stalo za výstavby Středního křídla v letech 1642–1643. K uvedené přístavbě by se mohla vztahovat informace stavebního písaře Jana

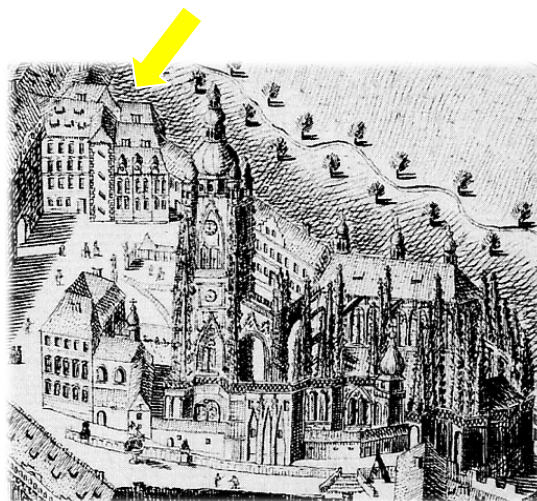
Jindřicha Dienebiera z roku 1741 o mincovně proti obrazárně vedle Vikárky, kterou dal císař Ferdinand III. zbořit a znovu zbudovat.

Porovnání situace vzniklé přístavbou v letech 1642–3 se stavem na plánu z Uffizi ukazuje, že se v rohu na západní straně Vikárky a mezi Novým sálem nacházelo zákoutí, zřejmě využívané obyvateli Staré Vikárky (jiný objekt zde nestál) a na této volné ploše se také zřejmě nacházela odpadní jímka S.

Obr. 94: Žlutá šipka – budova Staré Vikárky, anonym, polovina 18. století, výřez (podle Vilímková 1985a).

Fig. 94: Yellow arrow – building Old Vikarka, Anonymous, middle of 18th century, excerpt, (after Vilímková 1985a).

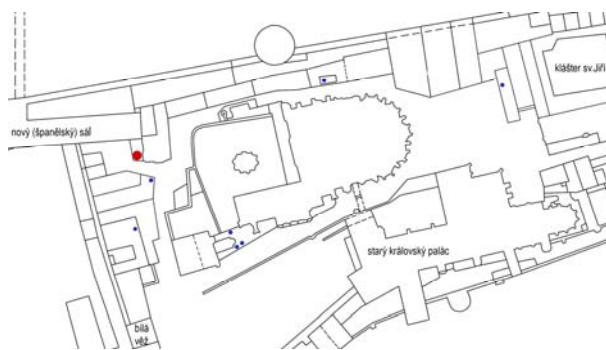

Obr. 95: Žlutá šipka – budova Staré Vikárky, Huberův plán Pražského hradu a Hradčan, 1769, výřez, (podle Bečková 2000, Obr. 12).

Fig. 95: Yellow arrow – building Old Vikarka, Huber's plan of Prague Castle and Hradčany, 1769, excerpt (after Bečková 2000, Obr. 12).

3.5.2.2. Nálezové okolnosti odpadní jímky S (2328)

Obr. 96: Do rekonstruované podoby Pražského hradu 16. – 17. století červeně vyznačena odpadní jímka S.

Fig. 96: Reconstructed view of Prague Castle in the 16 – 17th century, red point cesspit S.

Ze záznamu z přírůstkové knihy víme, že 29.11. 1932 byly zaevidovány nálezy ze smetiště S, blíže lokalizovaného do prostoru III. nádvoří a schodiště Španělského sálu. Popisek uvádí, že se jedná o „*Předměty nalezené v žumpy při hloubené stoly pod klenbou schodiště uvnitř budovy nad karolinským terénem u základu jižní stěny.*“ (*Seznam předmětů I*, 284).

Bohužel ve výkopových deníkových záznamech je v rozmezí od 31.5. 1932 do 19. 11. 1933 mezera a první zápis se objevuje až 20.11. 1933. Ze stavebních deníků víme, že v roce 1932 probíhaly úpravy interiéru schodiště, přizdřeného k jihovýchodnímu rohu křídla s Rudolfovou galerií, na něž navázaly úpravy interiéru. Na základě tohoto zápisu lze tedy jímku lépe lokalizovat. Zápis budí dojem, že jímka nevyplňovala celý prostor schodišťového přístavku, který sám o sobě není příliš veliký. Pojmenování schodiště je dnes v zásadě nepřesné, ale podle deníkových zápisů vžité a jednoznačně lokalizované.

Nálezový soubor

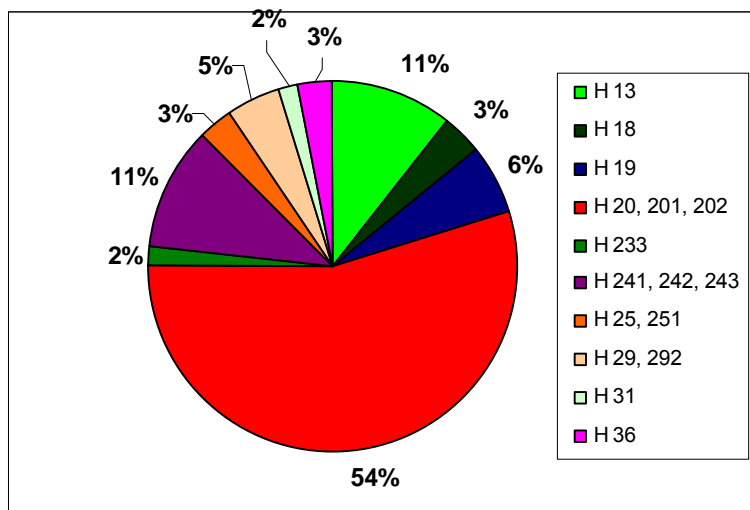
Vzhledem k tomu, že máme k dispozici pouze záznam ze *Seznamu předmětů I*, víme, že v odpadní jímce S byly nalezeny *střepy, sklo, železné předměty, kůže, kosti a j.* (*Seznamu předmětů I*, 284) Všechny tyto nálezy byly zaevidovány pod jedním přírůstkovým číslem 12328. 124 celých nebo rekonstruovaných keramických nádob představuje druhý nejpočetnější soubor, který byl v této práci analyzován.

Hrnce

Tradičně nejpočetnější složku nálezového souboru představují hrnce, které s 87 jedinci tvoří 70,2% všech nálezů. 64 hrnců se podařilo rekonstruovat do té míry, že je možné je přiřadit ke konkrétní tvarové skupině. K rozdělení hrnců bylo použito devět základních tvarových skupin, kdy ve dvou případech se vydělují další dvě podskupiny (H 20, H 201, H 202 a H 241, H 242, H 243) a ve dvou jedna (H 25, H 251 a H 29, H 292).

Jednoznačně nejvíce zástupců mají tvarové skupiny H 20, H 201 a H 202, kterým patří 40,2% nálezů (35 ks). Druhou nejpočetněji zastoupenou skupinou jsou H 13 (7 ks) a H 241, H

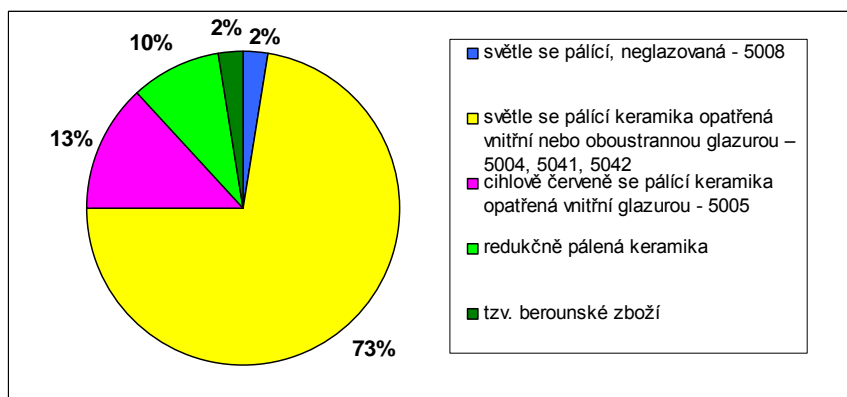
242, H 243 (7 ks). Čtyři hrnce patří skupině H 19 a po dvou skupinám H 18, H 29 a H 36. Ostatní skupiny zahrnují jeden originální tvar v rámci tohoto nálezového souboru (Graf 9).

Graf 9: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru z odpadní jímky S.

Graph 9: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of cesspit S.

Dominantním způsobem jsou zastoupeny přehnutý a ovalený okraj, doplněné prožlabeným okružím (H 13), náznakem esovitě profilace (H 18) a vodorovně vyloženým okrajem (H 31). Všechny hrnce jsou opatřeny páskovým uchem, u něhož se v několika případech vyskytuje nevýrazné prožlabení vnější plochy (H 20) a po jednom dvojnásobném (H 13) a jednoduchém proříznutí (H 13). Nejpočetněji zastoupenou výzdobnou technikou je rýhování, doplněné radélkem a červeným malováním. Dva miniaturní hrnečky (H 36) a nízký hrnec (H 292) patří do skupiny tzv. berounského zboží s charakteristickou malovanou výzdobou (5012).

Graf 10: Rozdělení nálezů hrnců z odpadní jímky S podle výrobní suroviny a výrobní technologie.

Graph 10: Division of finds of pots from cesspit S based on raw material and technology of production.

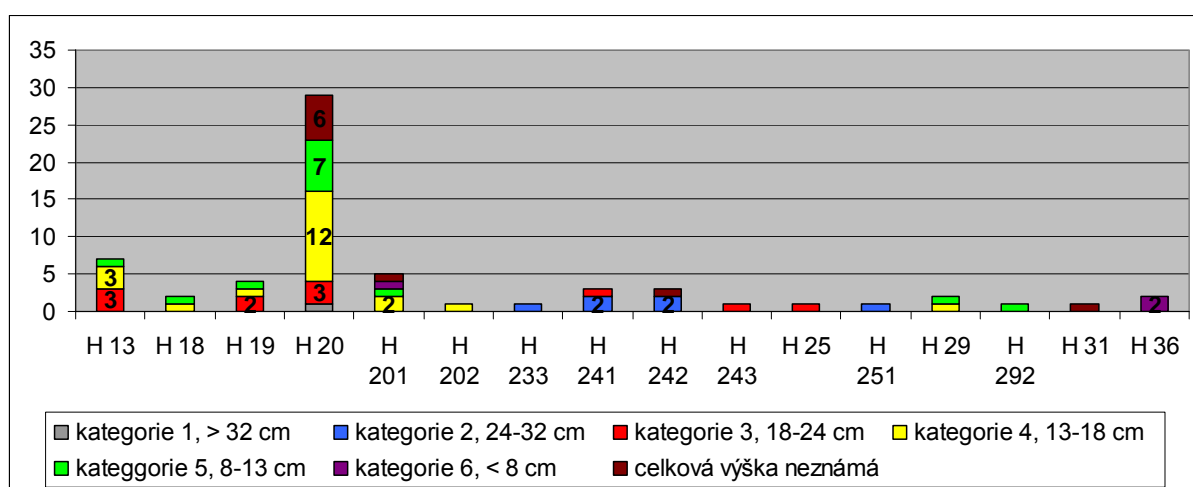
Light blue – light fired, unglazed clay (technological group 5008); yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041, 5042); violet – brick red fired clay with inner glaze (5005), green – reduction fired ceramics (5001), dark green – Beroun-type ceramics (5012).

Tři čtvrtiny všech hrnců jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní (5004, 5041, 5042), v jednom případě oboustrannou glazurou (5006). Druhou nejpočetnější

skupinou je cihlově červeně se pálicí hlína s vnitřní glazurou (5005) a výše zmíněné nálezy tzv. berounského zboží s oboustrannou glazurou (5012). Především díky neúplným tvarům dosahuje redukčně pálená keramika konečného počtu 8 ks. Výčet technologických skupin uzavírají světle se pálicí, neglazovaná hlína (5008), v jednom případě opatřená červeným malováním (5031), a tmavě šedá hlína (5044; Graf 10).

Z 87 hrnců známe celkovou výšku u 55 nálezů. V nálezovém souboru převažují malé hrnce kategorie 4 (13,0–18,0 cm – 22x). Vyrovnaný počet zástupců pak náleží hrnkům, kategorie 5 (8,0–13,0 cm – 15x) a středně velkým hrncům, kategorie 3 (18,0–24,0 cm – 11 cm). Dvěma nálezy jsou zastoupeny miniaturní hrnky, kategorie 6 (< 8 cm) a nechybí ani jeden zásobnicový hrnec, kategorie 1 (> 32 cm; Graf 11).

Graf 11: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

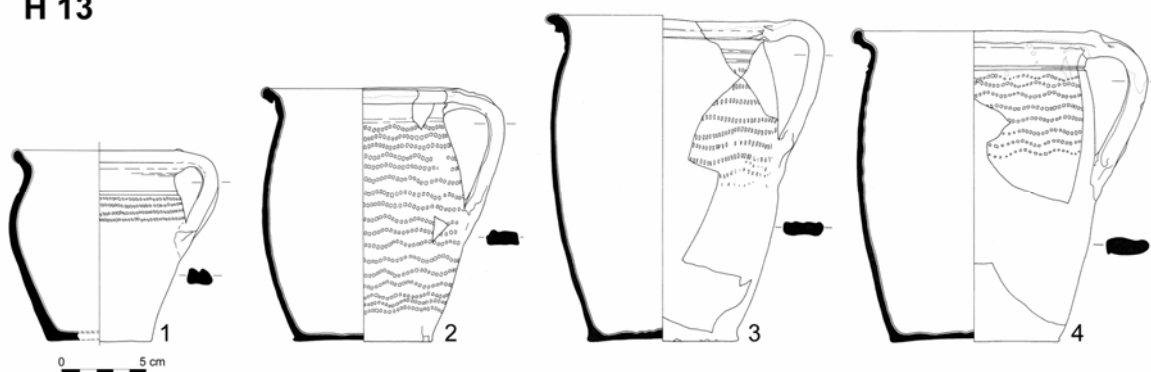
Graph 11: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

H 13 – 7

Druhou nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinou nálezového souboru je se sedmi kusy H 13 (Obr. 97/1–4). Jedná se o hrnce soudkovitého tvaru, u nichž je horní čtvrtina až třetina opatřena radélkovou výzdobou. U šesti hrnců soudkovitého tvaru je to segmentová vlnice a u vejčitého hrnku (Obr. 97/1) několik řádků tvořených důlky. Mezi okraji jsou rovnoměrně zastoupeny prožlabené okruží a přehnutý okraj. Celkem na třech dnech nádob byly zaznamenány spirálové rýhy a na dvou otisk dřeva. Po třech zástupcích náleží výškovým kategoriím středně velkých (kategorie 3) a malých hrnců (kategorie 4), které doplňuje jeden zástupce hrnků (43) výškové kategorie 5. Šest soudkovitých hrnců je vyrobeno z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřeno vnitřní glazurou (5005) a jeden ze světle se pálicí hlíny

(5004) se váže na vejčitý tvar. Čtyřikrát byla použita zelená glazura, z toho dvakrát na bílém nástřepí, a ve zbývajících případech je jedná o odstíny hnědé a okrové.

H 13

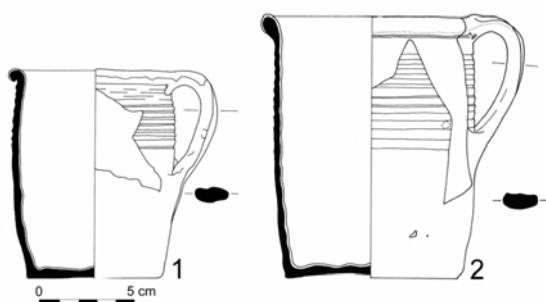

Obr. 97: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarové skupiny H 13 (inv. č. 43, 25, 33, 5).

Fig. 97: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal group H 13 (inv. no. 43, 25, 33, 5).

H 18 – 2

H 18

Obr. 98: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarové skupiny H 18 (inv. č. 13, 26).

Fig. 98: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal group H 18 (inv. no. 13, 26).

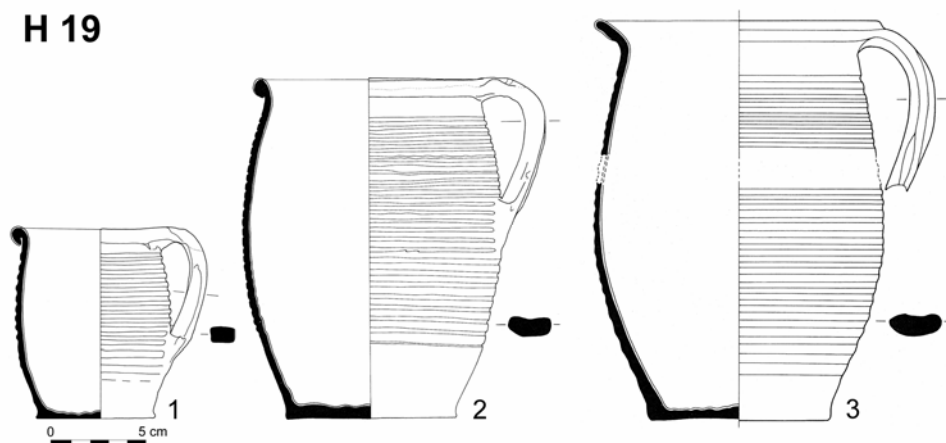
Pro oba hrnce tvarové skupiny H 18 je charakteristický válcový tvar a menší výška, kdy hrnek inv. č. 13 (Obr. 98/1) patří do kategorie 5 (11,1 cm) a hrnec inv. č. 26 (Obr. 98/2) sice do kategorie 4, ale hranice 13,0 cm byla překročena pouze o málo (13,7 cm). U

obou hrnců je prostor mezi uchem, tj. přibližně třetina až polovina horní části výduti, pokryta rýhováním. Oba hrnce mají ovalený okraj a páskové ucho, oválného průřezu. U hrnce Obr. 98/2 byly na dně zaznamenány spirálové rýhy po odříznutí. K výrobě obou hrnců bylo použito světle se pálicí hlíny s vnitřní světle okrovou, transparentní glazurou, která se na okraji mění v hnědou (5041, 5042).

H 19 – 4

Tvarové skupině H 19 náleží dva celé tvary, jeden kresebně rekonstruovaný a jedno torzo nádoby. Všechny nálezy spojuje vývalková šroubovice, která pokrývá celé tělo nádoby. U torza inv. č. 48 lze vývalky podle jejich hustoty předpokládat i na dolní polovině těla hrnce. Škála okrajů je na tak malý počet hrnců poměrně pestrá – dva přehnuté, náznak esovité profilace a šikmo ven vyhnuté okruží. Ve všech případech je ucho páskové, oválného průřezu. Ani u jednoho hrnce nebyly na dně zaznamenány žádné stopy po odříznutí. Z hlediska výšky

nádob je netypickým zástupcem skupiny H 19 hrnek inv. č. 7 (Obr. 99/1), který svojí výškou 10,0 cm patří do kategorie 5, zatímco většinou se jedná o středně velké hrnce, což potvrzují zbývající dva nálezy 28 – 19,1 cm a 74 – 22,2 cm (kategorie 3). Všechny hrnce jsou vyrobeny ze světle se pálící hlíny a opatřeny vnitřní okrovou nebo hnědou ne zcela vytavenou (kropenatou) glazurou (5004, 5041, 5042).

Obr. 99: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarové skupiny H 19 (inv. č. 7, 28, 74).

Fig. 99: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal group H 19 (inv. no. 7, 28, 74).

H 20 – 29, H 201 – 5, H 202 – 1

Nálezy tvarových skupin H 20, H 201 a H 202 s 57,4% tvoří nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinu nálezů. Pro všechny tři skupiny je společný soudkovitý tvar a rýhování, jehož šířka pak slouží jako rozřazující kritérium. Rovnocenně a zcela dominantně jsou zastoupeny přehnutý a ovalený okraj (15x), které ve třech případech doplňuje esovitá profilace. Ve více jak polovině případů nebyly na dně hrnce zaznamenány žádné stopy, v deseti případech byly zachyceny spirálové a ve třech vodorovné rýhy po odříznutí od hrnčířského kruhu. U hrnce inv. č. 11 bylo zjištěno pět záměrně proražených malých otvorů. Ve všech případech, kdy se dochovalo ucho nebo jeho část, jedná se o páskové, u čtyřech hrnců s nevýrazně prožlabenou vnější plochou. Celkem u 27 tvarů známe celkovou výšku nádoby. Ani zde nevybočují ze známých faktů – převládají malé hrnce kategorie 4 (13,0–18,0 cm). Druhou nejpočetněji zastoupenou skupinou jsou hrnky kategorie 5 (7x). Výčet doplňují tři středně velké hrnce kategorie 3 a zcela výjimečné místo pak zásobnicový hrnec inv. č. 474 kategorie 1, který má výšku 44,8 cm.

Kromě jednoho redukčně páleného hrnce 38 (H 202; Obr. 101/4) je zbývajících 34 hrnců oxidačně páleno a opatřeno vnitřní glazurou. Dva hrnce tvarové skupiny H 20 a dva tvarové skupiny (H 201) jsou vyrobeny z cihlově červeně se pálící hlíny (5005) a zbývajících 30 hrnců je vyrobeno ze světle se pálící hlíny a opatřeno vnitřní glazurou. Nejvíce zástupců

náleží světle béžové hlíně (5041), další dvě technologické skupiny (5004 a 5042) jsou zastoupeny přibližně stejně (7 a 5 ks). Barevná škála glazury je jako tradičně pestrá s převahou žlutých, hnědých a zelených odstínů okrové, včetně kropenaté, kterou doplňují zelená, červená, tmavě hnědá a v případě velkého hrnce inv. č. 474 i černá glazura. U šesti hrnců byla zachycena změna barvy glazury na okraji, a to z okrové na tmavě hnědou.

H 20

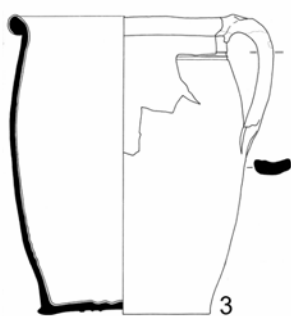
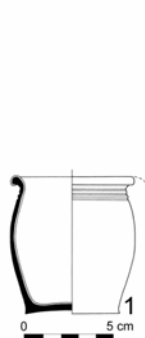

Obr. 100: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarové skupiny H 20 (inv. č. 14, 6, 18, 30).

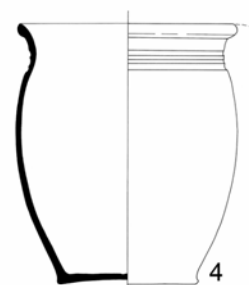
Fig. 100: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal group H 20 (inv. no. 14, 6, 18, 30).

Největší počet nádob patří tvarové skupině H 20, a to 29 (Obr. 100/1–4). Pro tuto skupinu je charakteristické rýhování na horní části výduti. Na takto vysokém počtu zástupců jsem se pokusila sledovat i samotnou šířku rýhování a lze shrnout, že více jak jedna třetina hrnců má hustým rýhováním pokrytou třetinu horní části výduti nebo tentýž prostor vyplňuje čtyř- až šestinásobná rýha v širších rozestupech. U zbývajících šesti hrnců je rýhováním pokryta téměř polovina nádoby.

H 201

H 202

Obr. 101: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarových skupin H 201, H 202 (inv. č. 40, 16, 32, 38).

Fig. 101: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal groups H 201, H 202 (inv. no. 40, 16, 32, 38).

Pět zástupců tvarové skupiny H 201 tvoří čtyři celé tvary (Obr. 101/1–3) a jedno torzo. Je pro ně charakteristická jednoduchá až trojnásobná rýha na podokrají. Jediný zástupce tvarové skupiny H 202 (Obr. 101/4) reprezentuje hrnec s lehce odsazeným hrdlem, pokrytý trojnásobnými rýhami v širokých rozestupech.

H 233 – 1

H 233

Obr. 102: Pražský hrad, jímka S. Hrnec tvarové skupiny H 233 – inv. č. 34.
Fig. 102: Prague Castle, cesspit S. Pot from formal group H 233 – inv. no. 34.

Velký hrnec tvarové skupiny H 233 (Obr. 102) má soudkovitý tvar, přehnutý, rozevřený okraj a páskové ucho. Jako výzdobný prvek se uplatňuje červené malování v podobě dvoj- až trojnásobné linky na podokrají a dvou dalších linek v místě připojení ucha. Svoji výškou 26,4 cm se řadí mezi velké hrnce kategorie 2. Hrnec je vyroben ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5031).

H 241 – 3, H 242 – 3, H 243 – 1

Třetí nejpočetnější tvarovou skupinu hrnců tvoří zástupci příbuzných skupin H 241, H 242, H 243. Společným znakem všech tří skupin je soudkovitý tvar těla a výzdoba v podobě horizontálních rýh kombinovaných se šikmými žlábků⁶⁵. Rovnocenně je zastoupen přehnutý a ovalený okraj. Ucho je u všech hrnců páskové bez prožlabení. Na dnech nádob se dochovaly stopy po odříznutí pouze ve dvou případech, a to jednou vodorovné rýhy a podruhé spirála. Čtyři ze sedmi hrnců patří do kategorie 2 velkých hrnců, kdy se výška nádob pohybuje v intervalu 24,8–30,4 cm. Po jednom zástupci pak náleží středně velkým hrncům kategorie 3 (Obr. 103/4) a malým hrncům kategorie 4 (Obr. 103/1). Příslušnost mezi středně velké hrnce lze u torza 57 podle dochované části oprávněně předpokládat.

Základním vydělovacím kritériem těchto skupin je výzdoba, kdy v případě H 241 (Obr. 103/1, 2) je horní čtvrtina těla pokryta horizontálním rýhováním a následující prostor až pod místo připojení ucha pokrývají nehluboké šikmé žlábků. U tvarové skupiny H 242 (Obr. 103/3) dochází k zásadní změně poměru mezi horizontálními rýhami a šikmými žlábků, které

⁶⁵ Po konzultaci s keramikem V. Pincovou jsem byla upozorněna na skutečnost, že šikmé rýhy vznikly v důsledku nerovnoměrného vytáčení nádoby na hrnčířském kruhu, kdy došlo k rozkmitání nádoby. Se značnou mírou opatrnosti lze uvažovat, že by mohly tyto nádoby pocházet z jedné dílny, kdy hrnčíř technický nedostatek mohl prezentovat jako netradiční druh výzdoby.

však nejsou plánovaným výzdobným prvkem, ale důsledkem technických problémů při vytáčení hrnce. Proto lze tyto tvarové kategorie označit za příbuzné s H 20 a H 201. U tvarové skupiny H 242 mělké, šikmé žlábkové pokrývají přibližně dvě třetiny těla nádoby a horizontální rýhy jsou eliminovány na úzký svazek na podokrají. Trochu neznámou této skupiny představuje větší torzo hrnce, u něhož se na horní části těla objevují nejméně tři dvojice rýh, které v jednom případě překrývají žlábkování. U jediného zástupce tvarové skupiny H 243 (Obr. 103/4) odpovídá rozsah rýhování a žlábkování tvarové skupině H 241, ale protože horizontální rýhy jsou navíc překryty dvěma červeně malovanými linkami a dvěma protáhlými vlnkami, byla vyčleněna další samostatná skupina.

Obr. 103: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarových skupin H 241, H 242, H 243 (inv. č. 41, 3, 1, 22).

Fig. 103: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal groups H 241, H 242, H 243 inv. no. 41, 3, 1, 22).

Všechny hrnce jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5041, 5042), kde převažují odstíny okrové. Ve třech případech dochází k barevné změně na okraji, a to z hnědého okru na zelenou, ze světle zeleného okru na hnědou a světlý okr se mění na tmavě hnědou. Velký hrnec inv. č. 947 je opatřen tmavě hnědou až černou glazurou.

H 25 – 1, H 251 – 1

Oba hrnce tvarových skupin H 25 a H 251 mají soudkovitý tvar, přehnutý okraj a páskové ucho, v jednom případě s mírně prožlabenou vnější plochou a ve druhém s dvojnásobně proříznutou. Hrnec inv. č. 19 (Obr. 104/1) kromě spirálových rýh na dně nese také otisk okraje hrnce, který stál v peci při výpalu pod ním. K výzdobě obou hrnců bylo použito červené malování, a to v podobě horizontálních linek, umístěných na podokrají a u kořene ucha. Hrnec Obr. 104/1 (H 25) jen těsně zůstal ve výškové kategorii 3 středně velkých hrnců (23,9 cm) a hrnec Obr. 104/2 (H 251) patří již do kategorie 2 velkých hrnců (27,8 cm).

Vydělení dvou skupin je dáno tím, že v případě hrnce H 251 se jedná o dvouuchý exemplář. Oba hrnce jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní okrovou, ne zcela vytavenou – kropenatou glazurou (5041), v kombinaci s červeným malováním.

Obr.104: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarových skupin H 25, H251 (inv. č. 19, 822).
Fig.104: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal groups H 25, H251 (inv. no. 19, 822).

H 29 – 2, H 292 – 1

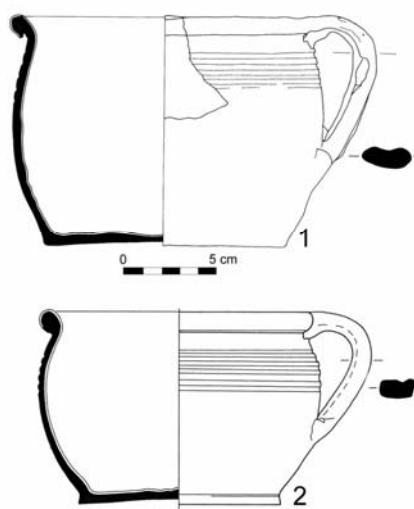
Oba hrnce tvarové skupiny H 29 (Obr. 105/1) mají nízký soudkovitý tvar s uchem. Celková výška nádoby je menší než průměr okraje⁶⁶. Svým vzhledem jsou příbuzné s hrnci tvarové skupina H 20, neboť stejně jako ony mají horní část výduti pokrytou čtyř- až pětinasobným rýhováním. K přehnutému okraji je připojeno páskové ucho s nevýrazně prožlabenou vnější plochou. Ani u jednoho tvaru se na dně nedochovaly žádné stopy. Oba hrnce jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní hnědou glazurou (5041), která se v případě hrnce Obr. 105/2 na okraji mění na tmavě hnědou.

I pod identifikačním číslem 475 (Obr. 105/3) je evidován nízký hrnec tentokrát tvarové skupiny H 292, neboť na rozdíl od předchozích je opatřen dvěma protilehlými páskovými uchy. V tomto případě průměr okraje ještě výrazněji převyšuje výšku nádoby.

⁶⁶ Etnografická literatura označuje tyto nízké a široké tvary jako hrobcové hrnce. Mohou být opatřeny jedním nebo dvěma uchy. Hrobcové hrnce se kladly přímo do hrobce žhavého popelu a k manipulaci s nimi často sloužila dlouhá vidlice (*Štajnochr* 2004, 811). Někteří autoři užívají i označení hrncovitá mísa např. (*Himmelová – Procházka* 1990, Fig. 7/6; 160; *Pajer* 1990, Fig. 10/1 (52), 10/2 (49).

Hrncel má ovalený okraj a na podokrají registrujeme trojici rýh. Na dně hrnce jsou patrné výrazné, husté spirálové rýhy po odříznutí. Hrncel je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a patří do kategorie tzv. berounského zboží (5012), která se vyznačuje malovanou výzdobou na bílé nástřepí. Vnější plocha nádoby je zdobena stylizovaným rostlinným motivem v podobě žaludů ve střídavé pozici s listy. Malba je provedena béžovou hlinkou a větší plochy žaludů a listů jsou vybarveny světle zelenou. Šikmými béžovými čárkami jsou zdobena i obě ucha. Vnitřní strana je opatřena čirou, transparentní glazurou.

H 29

H 292

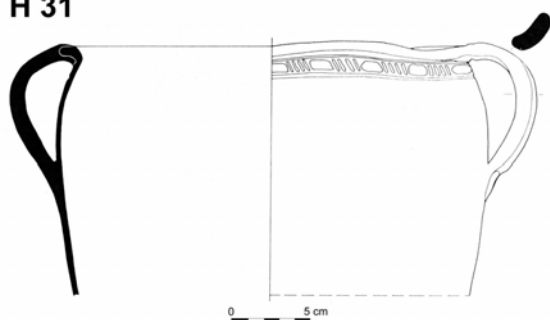

Obr. 105: Pražský hrad, jímka S. Hrnce tvarových skupin H 29, H 292 (inv. č. 37, 44; 27/475).

Fig. 105: Prague Castle, cesspit S. Pots from formal groups H 29, H 292 (inv. no. 37, 44; 27/475).

H 31 – 1

H 31

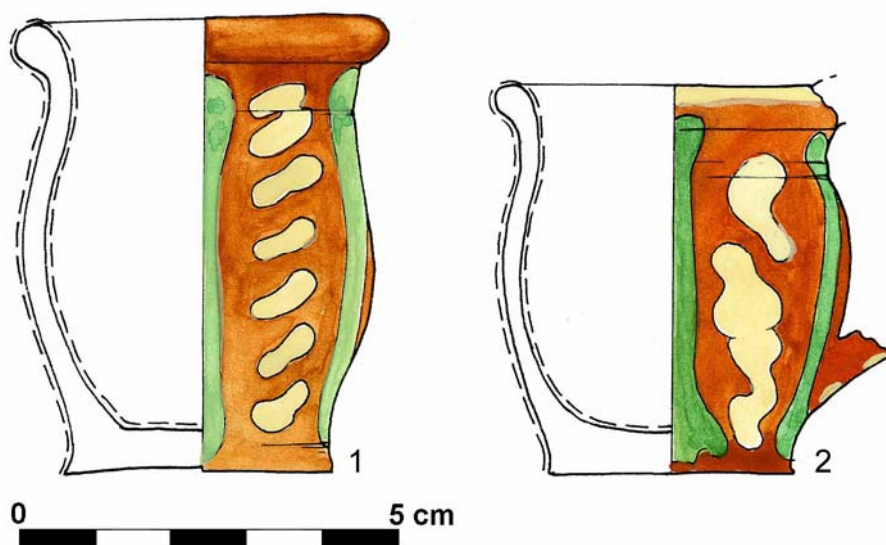

Obr. 106: Pražský hrad, jímka S. Část hrnce tvarové skupiny H 31, inv. č. 77.

Fig. 106: Prague Castle, cesspit S. Torzo of pot from formal group H 31 – inv. no. 77.

Pod inv. č. 77 (Obr. 106) je evidováno torzo nádoby, ale bezpochyby se jedná o velký hrncel, neboť průměr okraje je 24,5 cm. Patrně se jedná o soudkovitý tvar s vodorovně vyloženým okrajem. Hrncel má dvě protilehlá, pásková ucha. Těsně pod okrajem je pás radélkové výzdoby s geometrickým vzorem, kdy se střídá pět svislých čárek a jeden oválek. Hrncel je vyroben z plavené hlíny, pálené v redukčním prostředí (5001).

H 36

Obr. 107: Pražský hrad, jímka S. Miniaturní hrnečky tvarové skupiny H 36 (inv. č. 461, 464).

Fig. 107: Prague Castle, cesspit S. Cups from formal group H 36 (inv. no. 461, 464).

H 36 – 2

Oba nálezy tvarové skupiny H 36 mají soudkovitý tvar. Jejich základním charakteristickým znakem je výška nádob, jedná se o miniaturní hrnky kategorie 6 s celkovou výškou inv. č. 461 – 5,8 cm a inv. č. 464 – 5,0 cm. Oba mají ovalený okraj, který je u hrnečku Obr. 107/2 navíc přetažen béžovou hlinkou. Odůvodněně lze u obou předpokládat existenci ucha, které se v náznaku dochovalo na jednom exempláři (Obr. 107/2), a jež nasedá na okraj a pokračuje téměř nad celou výdutí. Dna nádob nenesou žádné technologické stopy. Kromě výšky hrnečků je druhým důležitým kritériem pro jejich zařazení do společné skupiny skutečnost, že se jedná o produkty tzv. červené skupiny berounského zboží (5012). V obou případech byla zvolena stejná výzdobná geometrická motivika, kdy prostřednictvím vertikální, zelené linky jsou nádobky rozdělené na menší pole, která jsou pak vyplněna buď šikmými béžovými čárkami (Obr. 107/1) nebo střídavě loženými béžovými věčky (Obr. 107/2).

Neidentifikované tvary

Skupina nezařaditelných hrnců čítá 23 kusů. Ve dvou případech se jedná o okraje a horní část výdutí a zbývajících 21 torz hrnců reprezentují nálezy dna a dolní části výdutí. Oba dochované okraje jsou ovalené. Torzo inv. č. 49 má lehce odsazené hrdlo pokryté trojnásobným rýhováním a na výdutí následuje další rytá výzdoba v podobě vysoké vlnice,

kteřou lze však jen předpokládat. Na druhém torzu okraje (inv. č. 50) hned na podokrají začíná nehluboké rýhování, a tak se lze domnívat, že by se mohlo jednat o příslušníka tvarové skupiny H 20. 15 den nenese žádné technologické stopy. Spirálové rýhy byly zachyceny ve třech případech, vodorovné rýhy v jednom, stejně jako otisk dřeva. Kromě jediného odsazení dna na patku (inv. č. 58), které se navíc váže na světle se pálicí, oboustranně glazovanou hlínu (5006), jsou zbývající nálezy bez jakékoliv výzdoby a blíže nespecifikovatelné. Celkem v pěti případech průměr dna přesahuje 15,0 cm, a tak lze předpokládat, že by se mohlo jednat o středně velké, případně velké hrnce kategorií 3 a 2.

U nezařazených nálezů bylo zaznamenáno nezvykle široké spektrum technologických skupin, a to celkem sedmi. Nejvíce nálezů v souladu s poznatky známými od celých tvarů patří světle se pálicí hlíně s vnitřní glazurou (5041 – 7x, 5004 – 4x, 5042 – 2x). Druhou nejpočetnější skupinu trochu překvapivě tvoří redukčně pálené hrnce (5001 – 6x), kdy jeden nález patří torzu okraje (inv. č. 49) a dva hrncům s velkým průměrem dna (inv. č. 52, inv. č. 59). Škála technologických skupin je pak doplněna po jednom zástupci cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5005), světle se pálicí, neglazované hlíny (5008) a světle se pálicí oboustranně glazované hlíny (5006).

Džbány

V souboru z odpadní jímky S bylo nalezeno pět džbánů a jeden korbel/džbáněk. Každý džbán je zástupcem samostatné skupiny, přičemž džbány skupin D 221 a D 222 vykazují vnější tvarovou podobnost. Obecnější shrnutí tak není možné. Co do výšky nádob i zde registrujeme hned tři kategorie. Mezi středně velké džbány kategorie 2 se řadí džbán D 222 (Obr. 108/2), který však hraniční výšku 24,0 cm překračuje o pouhých 0,6 cm. Naopak o 0,4 cm se do této skupiny nevešel džbán D 27 (Obr. 109/1). Kromě něj patří do kategorie 3 džbány D 32 (Obr. 109/3) a D 31 (Obr. 109/2). Do kategorie 4 džbánků patří nález D 221 (Obr. 108/1) s výškou 16,3 cm a svoji výškou sem řadíme i korbel D 45 (Obr. 110). Tvarovou rozmanitost doprovází i pestrost užitých technologických skupin, je jich celkem pět. Opakuje se pouze použití světle žlutobíle až béžově se pálicí hlíny, opatřené oboustrannou glazurou (5006 – D 222, D 32). Jinak po jednom zástupci má světle se pálicí hlína s vnitřní glazurou (5041 – D 31), tzv. červené berounské zboží (5012 – D 27) a majolika (5014 – D 221). Korbel je vyroben ze světle béžově se pálicí hlíny, opatřené oboustrannou transparentní glazurou (5015).

D 221 – 1, D 222 - 1

Oba džbány skupin D 221 a D 222 mají vejčitý tvar a válcové hrdlo s přímým okrajem a tělem odsazeným na patku. Páskové ucho s mírně prožlabenou vnější plochou nasedá na hrdlo a pod maximální výduť. Vydělujícím kritériem je jednak způsob výzdoby, za druhé výrobní surovina.

Obr. 108: Pražský hrad, jímka S. Džbány tvarových skupin D 221, D 222 (inv. č. 469, 823).

Fig. 108: Prague Castle, cesspit S. Jugs from formal groups D 221, D 222 (inv. no. 469, 823).

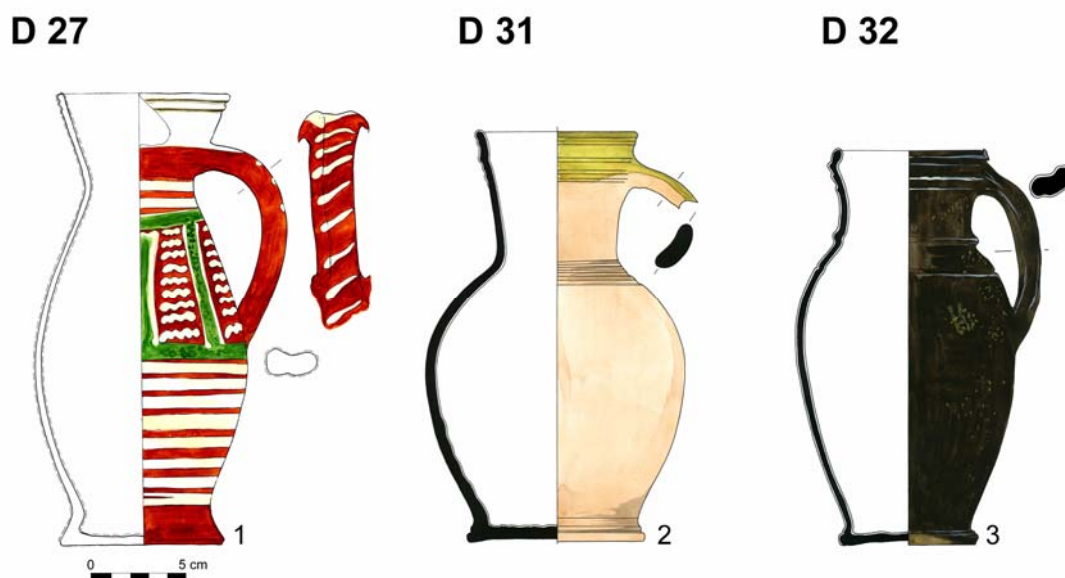
Džbánek inv. č. 469 (D 221; Obr. 108/1) je celý zdobený modrou, štětcem malovanou výzdobou, jež začíná na hrdle dvojicí malovaných horizontálních linek. Celá výduť je zdobena stylizovaným vegetabilním motivem, který je ze shora i zdola ohraničen malovanou linkou. Džbánek je opatřen vnitřní i vnější krycí, bílou glazurou (5014).

Na rozdíl od džbánu D 221 se v případě D 222 (Obr. 108/2) jedná o velký džbán. Horní třetina hrdla je členěna trojicí subtilních žeber a další následují v místě přechodu těla a hrdla. V dolní části je tělo odsazené na nevýraznou patku, zdobenou šikmými vrypy. Ústřední výzdobný motiv je proveden plastickou aplikací a jedná se o postavu v bederní roušce s renesanční pokrývkou hlavy, který se na džbánu opakuje třikrát. Každá z postav je umístěna do dvěma oblouky tvořené arkády, jejichž meziprostor je vyplněn šikmými vrypy. Nad místem setkání dvou arkád je rytá, jednoduchá, stylizovaná větvička. Dno džbánu nese husté spirálové rýhy po odříznutí strunou z talíře hrnčířského kruhu. Džbán je vyroben ze světle žlutobílé až béžově se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou glazurou (5006). Na vnitřní stranu byl použit kropenatý, hnědý okr a na stranu vnější krycí, nekompatní zeleň.

D 27 – 1

Džbán inv. č. 497 (Obr. 109/1) má protáhlý, soudkovitý tvar a nálevkovitě se rozevírající hrdlo s jednoduchým vzhůru vytaženým okrajem. Těsně pod okrajem je dvojice nehlubokých rýh. Další nevýrazné žebro se objevuje v místě napojení hrdla na tělo. Výduť nade dnem je odsazená na patku. Páskové ucho s lehkým prožlabením vnější plochy je napojeno na dolní část hrdla a nad maximální výduť. Celý džbán je zdobený malovanou výzdobou. Horní polovina těla džbánu je rozdělena zelenými, světle béžově konturovanými pruhy na menší pole, která jsou vyplněna horizontálními, krátkými vlnovkami. Zelené pruhy tvoří horní a dolní hranici této části výzdoby. Zbývající plocha těla džbánu je pokryta horizontálními světle béžovými linkami (3 nahoře, 9 v dolní polovině). Stejně tak ucho je zdobeno šikmými, světle béžovými čárkami. Džbán D 27 náleží do technologické skupiny tzv. červeného berounského zboží (5012).

Obr. 109: Pražský hrad, jímka S. Džbány tvarové skupiny D 27, D 31, D 32 (inv. č. 497, 79; 78).

Fig. 109: Prague Castle, cesspit S. Jugs from formal groups D 27, D 31, D 32 (inv. no. 497, 79; 78).

D 31 – 1

Džbán inv. č. 79 (Obr. 109/2) tvarové skupiny D 31 má baňaté tělo s nálevkovitě se rozevírajícím hrdlem se vzhůru vytaženým okrajem. Horní třetina hrdla je členěna subtilním žebrem a několikanásobným rýhováním. Těsně pod přechodem hrdla a těla následuje několikanásobné velmi mělké rýhování. V dolní části je tělo odsazené na profilovanou patku. Z ucha se dochovala jen menší část připojená přibližně v polovině výšky hrdla. Na dně zůstaly zachované velmi výrazné a husté spirálové rýhy po odříznutí strunou. Džbán je

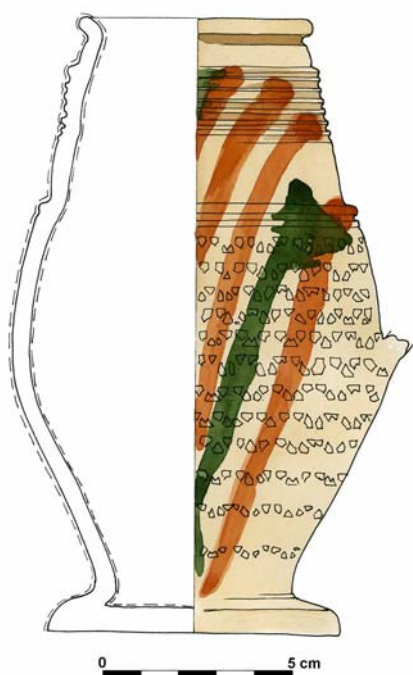

vyroben ze světle žlutobílé až béžově se pálicí hlíny (5041) a opatřen vnitřní světlou okrovou glazurou, která se na okraji mění ve světle zelený okr.

D 32 – 1

Opět jediný zástupce byl přiřazen k tvarové skupině D 32 (Obr. 109/3). Džbán inv. č. 78 má protáhlé, lahvovité tělo a válcové hrdlo s mírně dovnitř zataženým okrajem. Hrdlo je členěno trojicí subtilních žeber, která se ještě objevují v místě přechodu hrdla a těla. Po přibližně 2 cm následuje nehluboká rýha. V dolní části je tělo odsazeno na patku. Páskové ucho s nevýrazně proříznutou vnější plochou nasedá na hrdlo a maximální výduť. Na dně džbánu se žádné stopy po odříznutí nedochovaly. Džbán je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou glazurou (5006), kdy uvnitř nádoby je hnědá a vnější stranu pokrývá krycí, tmavě hnědá glazura.

D 45 – 1

Obr. 110: Pražský hrad, jímka S. Korbel/džbánek tvarové skupiny D 45, inv. č. 450.

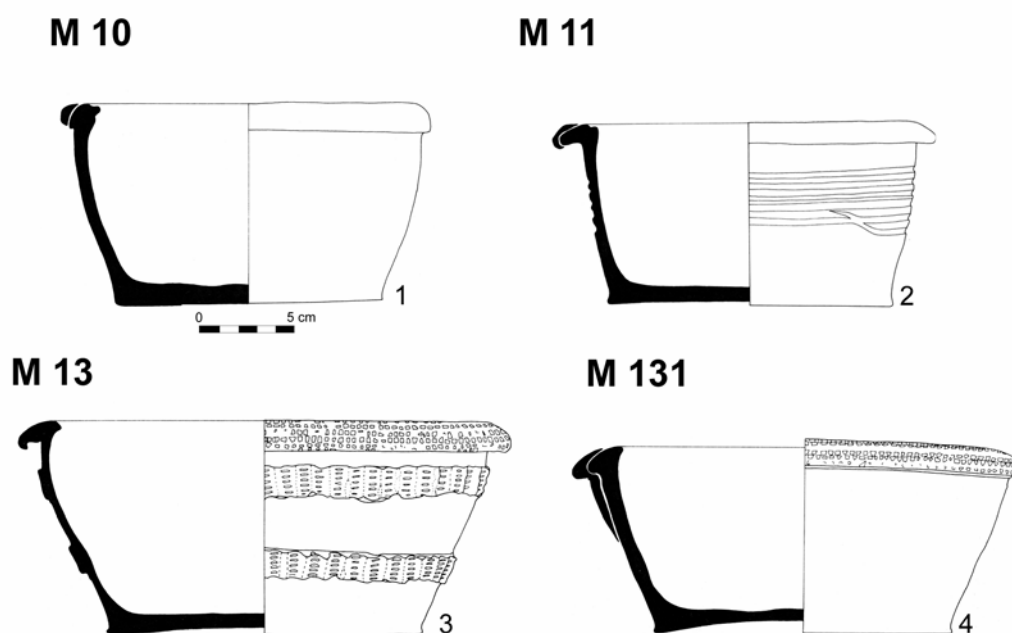
Fig. 110: Prague Castle, cesspit S. Corbel from formal group D 45, inv. no. 450.

Zařazení tvaru inv. č. 450 (Obr. 110) mezi džbány není zcela jednoznačné, ale vycházím z toho, že se jednoznačně jedná o zástupce stolní keramiky. Snad by bylo možné označit tento tvar jako pohár nebo korbel (německé označení Trinkhumpen). Nádobu má vejčitý tvar, odsazený na výraznou patku. Podhrdlí je členěno hlubokým, hustým, několikanásobným rýhováním. Přibližně v jedné třetině výšky následuje jednoduchá rýha, po které přichází subtilní žebro, které tvoří hranici radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice. Celá výduť je zdobena štětcem malovanými, šikmými, červenohnědými a zelenými čarami. Z ucha se dochovala pouze malá část u kořene pod maximální výduť. Podle zbytků horizontálních čárek na uchu bylo zřejmě celé zdobeno hnědými čárkami. Na dně jsou zachovány špatně patrné spirálové rýhy po odříznutí. Nádobu je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena oboustrannou transparentní béžově bílou glazurou. Technologická

skupina nese číslo 5016 jako produkt středoněmeckého regionu, přesněji patrně z východní Harze⁶⁷.

Mísy

Celkem 11 nálezů mís tvoří s 8,9% druhou nejpočetnější složku nálezového souboru z odpadní jímky S. I v tomto případě je paleta tvarů značně rozmanitá. Po čtyřech exemplářích jsou zastoupeny mělké mísy (M 15, M 151) a hluboké mísy (M 11, M 111, M 13, M 131). Zbývající tvarové skupiny mají jednoho zástupce (M 17, M 20, M 21). Tvarová rozmanitost je předpokladem i pro rozmanitost technologických skupin. Pro hluboké mísy je typickou výrobní surovinou světle se pálicí neglazovaná hlína (5008) nebo cihlově červeně se pálicí, hrubozrnná hlína (5010). Ve dvou případech (inv. č. 84, inv. č. 85) bylo užito světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5041, 5042) a v jednom (inv. č. 86) cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5005). Spektrum technologických skupin doplňují oboustranně glazovaná mísa (5006) a tři exempláře tzv. červeného berounského zboží (5012).

Obr. 111: Pražský hrad, jímka S. Hluboké mísy tvarových skupin M 10, M 11, M 13, M 131 (inv. č. 83, 82, 80, 81).

Fig. 111: Prague Castle, cesspit S. Deep bowls from formal groups M 10, M 11, M 13, M 131 (inv. no. 83, 82, 80, 81).

⁶⁷ Osobní konzultace s H.-G. Stephanem.

M 10 – 1

Mísa M 10 (Obr. 111/1) má válcový, mírně nálevkovitě se rozevírající tvar. Přehnutý okraj je lehce zatažený dovnitř a modelovaný do hubičky. Celé tělo mísy je hladké. Na dně se dochoval otisk dřevěné desky. Mísa je vyrobena ze světle se pálící, neglazované hlíny (5008).

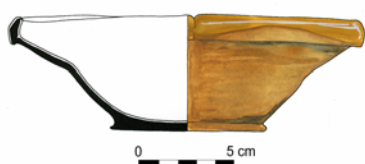
M 11 – 1

Mísa M 11 (Obr. 111/2) má také válcový, mírně nálevkovitě se rozevírající tvar s vodorovně vyloženým okrajem modelovaným do hubičky. Na dně je patrný otisk dřevěné desky. Horizontální rýhování pokrývá přibližně horní polovinu mísy. K výrobě bylo použito světle se pálící cihlově červené, neglazované hlíny s vyšším podílem křemičitého ostřiva (5010).

M 13 – 1, M 131 – 1

V souboru z odpadní jímky S byly identifikovány celkem dvě hluboké mísy nálevkovitě se rozevírajícího tvaru těla s vodorovně vyloženým okrajem, který je členěn radélkovou výzdobou v podobě 4–5 linií malých čtverečků a obdélníků. Okraj mísy M 131 je modelovaný do hubičky. Tento tvar bývá nesprávně označován jako pernice (*Blažková-Žegklitz, v tisku*). Na dně mísy 80 se zachovaly spirálové rýhy po odříznutí strunou z hrnčířského kruhu a u mísy M 13 je na dně dochovaný otisk dřevěné desky. Obě mísy jsou vyrobeny z cihlově červeně se pálící, neglazované hlíny s vyšším podílem křemičitého ostřiva (5010) a na zlomu střepu se projevuje tzv. sendvičový efekt, vzniklý nedostatečným vypálením silného střepu (0,7–1,0 cm). Rozřazujícím kritériem tvarových skupin je existence dvou plastických pásků, členěných radélkovou výzdobou v podobě prstování s horizontálními plastickými čárkami, zpravidla v pěti řadách u tvarové skupiny M 13 (Obr. 111/3). Naopak mísa tvarové skupiny M 131 (Obr. 111/4) má tělo hladké.

M 15

Obr. 112: Pražský hrad, jímka S. Mělká mísa tvarové skupiny M 15 – inv. č. 84.
Fig. 112: Prague Castle, cesspit S. Shallow bowl from formal group M 15 – inv. no. 84.

M 15 – 1, M 151 – 3

Mělké mísy jsou reprezentovány čtyřmi nálezy. Odsazení talířovitého podokrají je u všech mís přibližně ve dvou třetinách výšky. Mísy mají jednoduše profilovaný, lehce dovnitř zatažený okraj. Pouze v jednom případě (inv. č. 471) se na dně mísy dochovaly nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí od desky hrnčířského kruhu.

Výška mělkých mís se pohybuje v intervalu 6,5–8,5 cm. Kromě malované výzdoby, typické pro M 151, je také patrný rozdíl v průměru okrajů v obou tvarových skupinách. Zatímco mísa M 15 má průměr okraje 18,5 cm, tak průměr okrajů mělkých mís skupiny M 151 se pohybuje v intervalu (22,6–27,4 cm), což je dáno patrně i tím, aby byla k dispozici co největší plocha pro malovanou výzdobu, pravidelně umísťovanou na odsazené podokrají. Pro tvarovou skupinu M 15 (Obr. 112) je charakteristické užití vnitřní jednobarevné glazury. V tomto případě se jedná o mísu vyrobenou ze světle okrově se pálicí hlíny a opatřenou transparentní glazurou (5041).

M 151

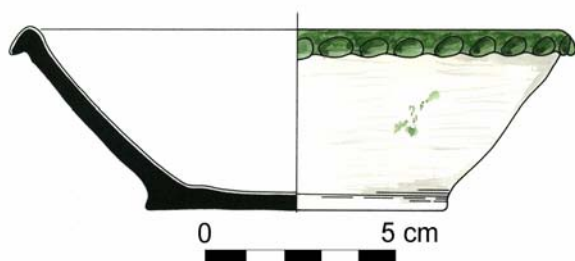
Obr. 113: Pražský hrad, jímka S. Mělké mísy tvarové skupiny M 151 (inv. č. 472, 38/468, 471).

Fig. 113: Prague Castle, cesspit S. Shallow bowls from formal group M 151 (inv. no. 472, 38/468, 471).

Nálezy tvarové skupiny M 151 vykazují malováním zdobenou vnitřní plochu. V případě odpadní jímky S se jedná o tři zástupce tzv. červeného berounského zboží s typickou výzdobou (5012). Všechny tři mísy mají na dně namalovaný ústřední motiv v podobě stylizovaného, rostlinného námětu v provedení světle zelené barvy, konturovaném béžovou hlinkou. Na dolní části výduti následuje několik horizontálních béžových, případně střídavě béžových a světle zelených horizontálních linek. Druhý malovaný motiv se pak objevuje na odsazeném podokrají (praporu), kdy se jedná o geometrický motiv béžové spirály (Obr. 113/2), protáhlé, vegetabilní rozviliny (Obr. 113/3) a nebo střídavě stylizovaná rostlina a ptáček (Obr. 113/1). Ve všech případech se jedná o malbu kukačkou na bílé nástřepí, kdy vše je překryto transparentní glazurou.

M 17 – 1

M 17

Obr. 114: Pražský hrad, jímka S. Miska tvarové skupiny M 17 – inv. č. 85.

Fig. 114: Prague Castle, cesspit S. Bowl from formal group M 17 – inv. no. 85.

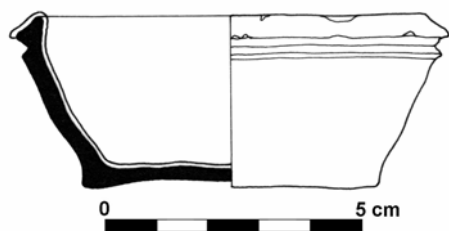
Zástupcem tvarové skupiny M 17 (Obr. 114) je mělká miska menších rozměrů. Směrem k okraji se miska výrazně rozevívá, ale chybí jí odsazené podokrají. Dno je odsazeno na patku. Výzdobným prvkem je přehnutý okraj, který je v pravidelných

rozestupech přimáčknutý k tělu misky. Na dně se zachovaly spirálové rýhy po odříznutí strunou z talíře hrnčířského kruhu. Miska je vyrobena ze světle béžově až bíle se pálicí

hlíny s vnitřní, ne zcela vytavenou, zelenou glazurou (5042).

M 20 – 1

M 20

Misku tvarové skupiny M 20 (Obr. 115) lze díky jejím rozměrům označit za miniaturní tvar, neboť je vysoká pouhých 3,3 cm. Jedná se o mírně nálevkovitě rozevřený tvar s dovnitř zataženým okrajem, těsně pod nímž následuje jednoduchá rýha. Na dně misky se žádné technologické stopy

Obr. 115: Pražský hrad, jímka S. Miniaturní miska tvarové skupiny M 20 – inv. č. 86.

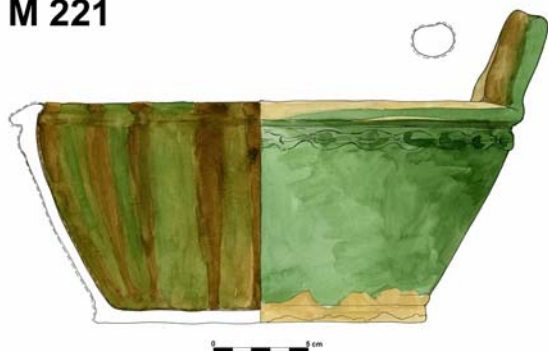
Fig. 115: Prague Castle, cesspit S. Small bowl from formal group M 20 – inv. no. 86.

nedochovaly. Miska je vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřena transparentní glazurou (5005).

M 221 – 1

M 221

Obr. 116: Pražský hrad, jímka S. Hluboká mísa se dvěma uchy tvarové skupiny M 221 – inv. č. 945.
Fig. 116 Prague Castle, cesspit S. Deep bowl with two handles from formal group M 221 – inv. no. 945.

Hluboké mísy tvarové skupiny M 221 (Obr. 116) se především vyznačují existencí dvou protilehlých uch, kolmo, v případě mísy inv. č. 945 šikmo, postavených na okraj. Tělo mísy se směrem k okraji nálevkovitě rozevívá. Těsně pod vodorovně vyloženým, mírně dovnitř zataženým okrajem je plastická, prstovaná lišta. Na dně mísy jsou patrné

nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou od talíře hrnčířského kruhu.

K výzdobě vnitřní strany mísy bylo použito vpíjené, stékané techniky, kdy se jednotlivé

barevné proužky, v tomto případě především hnědá a méně často světle zelená, rozpíjejí do světle žluté, transparentní glazury. Vnější plocha mísy je pak pokryta zelenou, transparentní glazurou. Mísa je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena oboustrannou glazurou (5006).

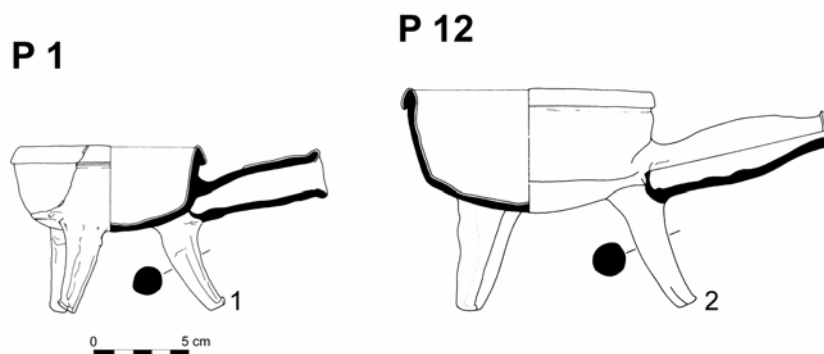
Pánve

Z odpadní jímky S pochází osm nálezů rekonstruovaných pánví nebo jejich podstatných částí, které náleží třem základním tvarovým skupinám. Všechny pánve měly původně tři nožky. Kromě dvou okrajů modelovaných do okružích, mají zbývající pánve přehnutý okraj. Modelace rukojeti je různorodá a odráží se v ní zařazení pánve do konkrétní tvarové skupiny. S výjimkou pánve inv. č. 96 (P 12; Obr. 117/2), která je vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřená transparentní glazurou (5005), je zbývajících sedm pánví vyrobeno ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5004, 5041), kdy ve čtyřech případech dochází k barevné změně glazury na okraji. Ve všech případech byl použit světlý odstín okrové barvy, která se na okraji mění v zelenou. V některých případech zaznamenáváme ne zcela vytavený, kropenatý okr.

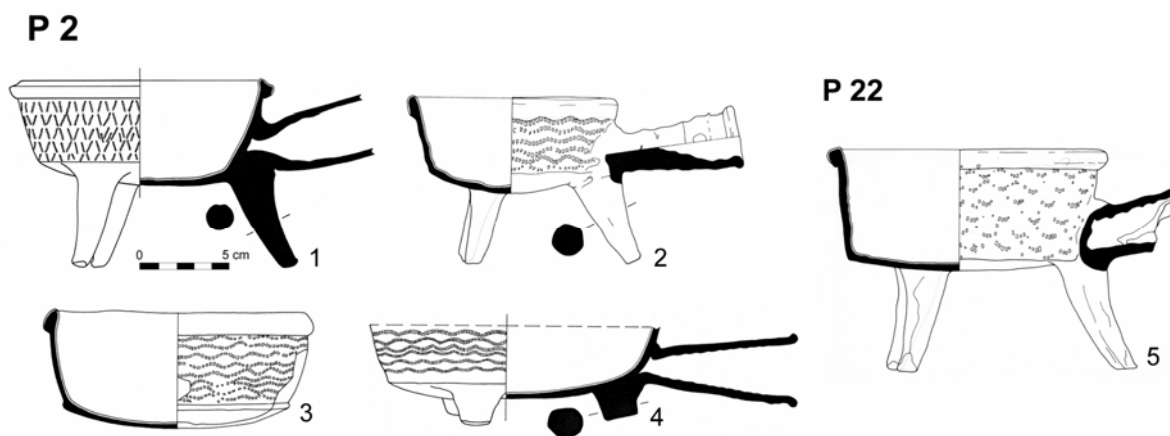
P 1 – 1, P 12 – 1

Pro pánve tvarových skupin P 1 a P 12 je charakteristické nezdobené mísovité tělo s čokovitým dnem. Vydělujícím znakem v rámci skupiny je modelace rukojeti, kdy pro skupinu P 1 (Obr. 117/1) je typická nepatrně se rozšiřující rukojet', ukončená do mírně ven vyhnutého okraje. Naopak u pánví skupiny P 12 (Obr. 117/2) je maximální hodnota průměru rukojeti naměřena přibližně v polovině její délky, a ta je pak zakončena do zúžené, ven vyhnuté lišty. U obou pánví odpovídá výška těla výšce nožek, a to v toleranci 0,4 cm.

Obr. 117: Pražský hrad, jímka S. Pánve na třech nožkách tvarový skupin P 1, P 12 (inv. č. 98, 96).
Fig. 117: Prague Castle, cesspit S. Pans from formal groups P 1, P 12 (inv. no. 98, 96).

P 2 – 4, P 22 – 1

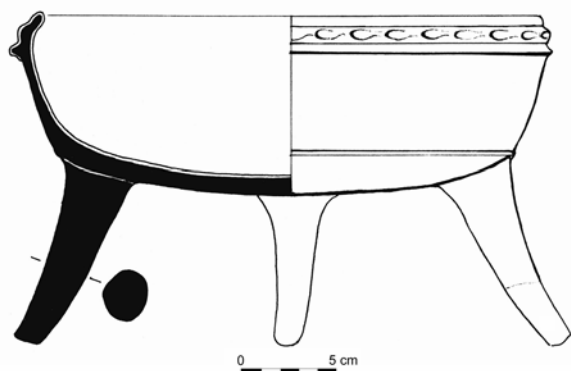

Obr. 118: Pražský hrad, jímka S. Pánve na třech nožkách tvarový skupin P 2, P 22 (inv. č. 94, 97, 95, 99, 93).
Fig. 118: Prague Castle, cesspit S. Pans from formal groups P 2, P 22 (inv. no. 94, 97, 95, 99, 93).

Pro nejpočetněji zastoupené tvarové skupiny P 2 a P 22 je charakteristická radélková výzdoba těla, která je s výjimkou krátkých segmentových věček (Obr. 118/1) vždy reprezentována segmentovou vlnicí. Rukojet' pánví tvarové skupiny P 2 (Obr. 118/1–4) se směrem od těla nepatrně rozšiřuje a je zakončena zesíleným okrajem. Bohužel v této podobě se dochovala rukojet' pouze u pánve Obr. 118/2, u ostatních lze tuto modelaci pouze

předpokládat. Vyčlenění tvarové skupiny P 22 (Obr. 118/5) bylo provedeno na základě tvaru těla pánve, které je válcové s téměř rovnými stěnami, ostře napojenými na rovné dno. U všech nálezů obou skupin, kde známe výšku těla i nožek, je tělo vyšší než nožky, a to o 0,9–1,2 cm.

P 41

P 41 – 1

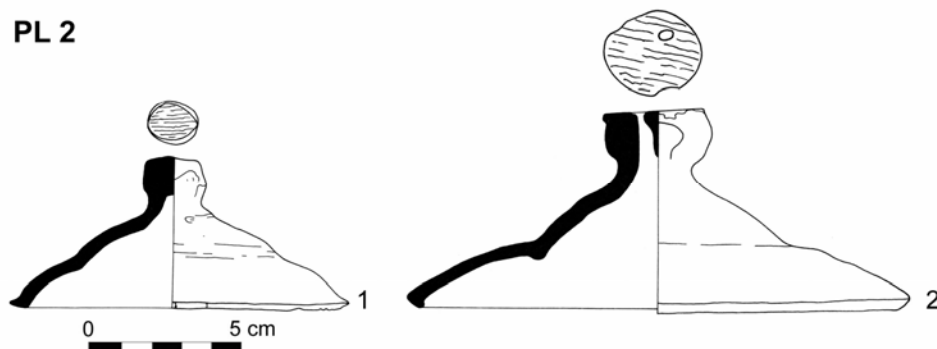
Pánev Obr. 119, tvarové skupiny P 41 patří mezi pánve velkých rozměrů s průměr okraje 26,1 cm. Pánev má mísovité tělo a čočkovité dno s lehce dovnitř zataženým okrajem modelovaným do okruží, zdobeným prstováním. V místě přechodu dna a výduti je nehluboká rýha. Výška těla přibližně

Obr. 119: Pražský hrad, jímka S. Pánev na třech nožkách tvarové skupiny P 41 – odpovídá výšce nožek.
inv.č. 41/825.

Fig. 119: Prague Castle, cesspit S. Pan from formal group P 41 – inv. no. 41/825.

Pokličky

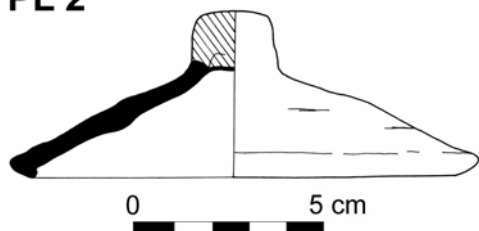
PL 2

Obr. 120: Pražský hrad, jímka S. Pokličky tvarové skupiny PL 2 (inv. č. 100, 102).

Fig. 120: Prague Castle, cesspit S. Lids from formal group PL 2 (inv. no. 100, 102).

PL 2

PL 2 – 3

Z odpadní jímky S se podařilo identifikovat tři nálezy pokliček. Ve všech případech se jedná o pokličky nízkého zvonovitého tvaru se šikmo seříznutým okrajem, které náleží tvarové skupině

Obr. 121: Pražský hrad, jímka S. Poklička tvarové skupiny PL 2 – inv. č. 101.

Fig. 121: Prague Castle, cesspit S. Lid from formal group PL 2 – inv. no. 101.

PL 2. Ve dvou případech, kdy se dochoval knoflík, je posazený kolmo a má otisk dřeva na horní ploše. U pokličky Obr. 120/2 se jedná o baňatý

knoflík. Umístění vnitřního odsazení u pokliček 100 a 102 je přibližně v jedné třetině výšky, zatímco u 101 (Obr. 121) je přibližně v polovině. Obě menší pokličky inv. č. 100 (průměr okraje 11,1 cm) a inv. č. 101 (11,5 cm) jsou vyrobeny ze světle se pálící, neglazované hlíny (5008), zatímco poklička inv. č. 102 s průměrem okraje 16,8 cm je vyrobena z cihlově červeně se pálící, neglazované hlíny (5009).

Dózičky

Součástí nálezové souboru z odpadní jámky S je šest miniaturních dóziček kónicky se uzavírajícího tvaru. Při jejich třídění byl jako vydělovací kritérium použit jak celkový tvar, tak výrobní surovina. Tvarové skupiny L 2 a L 21 (Obr. 122) reprezentují oxidačně pálené kameninové (5013) tvary, lahvička L 23 (Obr. 123/1) je vyrobena ze světle se pálící hlíny a opatřena vnitřní okrovou, kropenatou glazurou (5004) a dózička L 25 (Obr. 123/2) patří do kategorie tzv. červeného berounského zboží (5012).

L 2 – 3, L 21 – 1

Dózičky tvarové skupiny L 2 mají směrem k okraji kónicky se uzavírající na patku odsazený tvar, který je ukončen ven vyloženým, zaobleným okrajem. Oblejší křivku profilace těla má lahvička inv. č. 89 (Obr. 122/1). Výška dóziček se pohybuje v intervalu 5,5–6,0 cm a průměr okraje 3,2–4,3 cm. Přibližně v dolní třetině výšky je jednoduchá, nehluboká drážka. Lahvička L 21 (Obr. 122/4) má tvar nízký (výška 3,9 cm) a drážka je nahrazena nevýrazným plastickým pruhem. Pro všechny nálezy platí, že se na dně objevují hluboké soustředné rýhy jako stopy po odříznutí z talíře hrnčířského kruhu. S výjimkou lahvičky inv. č. 89 (Obr. 122/1) jsou ostatní opatřeny vnější, hnědou solnou glazurou, která u lahvičky inv. č. 88 (Obr. 122/3) pokrývá i horní část vnitřní výduti.

L 2

Obr. 122: Pražský hrad, jámka S. Dózičky tvarových skupin L 2, L 21 (inv. č. 89, 88, 87, 90).

Fig. 122: Prague Castle, cesspit S. Small jars from formal groups L 2, L 21 (inv. no. 89, 88, 87, 90).

L 23 – 1

Dózička L 23 (Obr. 123/1) má téměř válcový tvar s vnějším zesílením u dna. Okraj lahvičky je ven vyhnutý, na dně se nedochovaly žádné stopy. Výška nádoby je 4,1 cm, průměr okraje 3,2 cm a dna 3,5 cm. Dózička je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena vnitřní, ne zcela vytavenou, hnědookrovou glazurou.

L 25 – 1

Posledním zástupcem miniaturních tvarů je dózička L 25 (Obr. 123/2). Nádobka má soudkovitý tvar se šikmo ven vyhnutým okrajem. Na dně nádoby se nedochovaly žádné technologické stopy. Výška nádoby je 4,3 cm, průměr okraje 3,7 cm a dna 2,7 cm. Vnější plocha dózičky je zdobena malovanou výzdobou v podobě geometrického motivu, kdy je výduť pomocí vertikálních zelených čárek rozdělena na menší pole, která jsou střídavě vyplněna krátkými, vodorovnými, béžovými čárkami a béžovým řetízem. Motivem i provedením malby připomíná tzv. berounské zboží (5012?), ale je na místě podotknout, že se jedná o tmavě cihlově hnědou keramickou hmotu. Nádobka nese stopy očazení jako důsledek užívání na otevřeném ohni.

L 23

L 25

Obr. 123: Pražský hrad, jímka S. Dózičky tvarových skupin L 23, L 25 (inv. č. 91, 17).

Fig. 123: Prague Castle, cesspit S. Small jars from formal groups L 23, L 25 (inv. no. 91, 17).

Ostatní

Aby byl výčet předmětů z odpadní jímky S úplný, je třeba ještě uvést obal květináče, kukačku a torzo tavícího tyglíku.

Obal květináče

Nádoba má nálevkovitě se rozevírající hmoždířový tvar se dvěma uchy (Obr. 124). Přibližně v pravidelných rozestupech je nádoba členěna rýhováním, případně subtilními

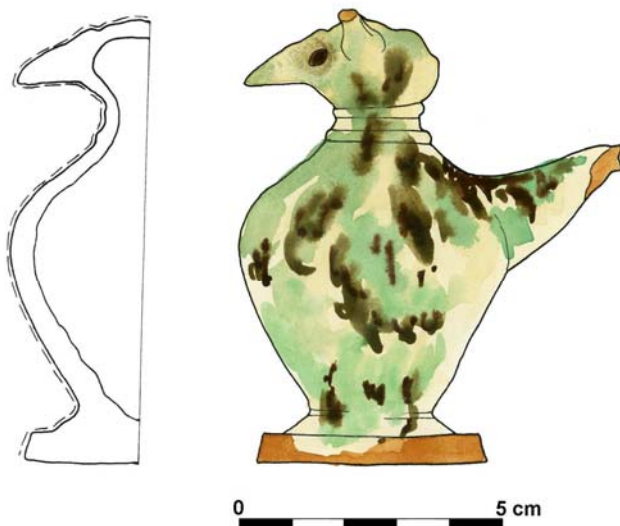

Obr. 124: Pražský hrad, jímka S. Obal květináče – inv. č. 473.
Fig. 124: Prague Castle, cesspit S. Flower pot container – inv. no. 473.

žebry. Trojité rýhování se objevuje těsně pod okrajem, dvojité přibližně v polovině výšky a trojice subtilních žebíků je nad odsazeným dnem. Ve středové pozici v protipolose ucha je negativ plastického medailonu patrně v podobě maskaronu. Druhá strana se bohužel nedochovala, ale i na ní lze existenci plastické aplikace předpokládat. Ucha obalu květináče jsou pásková se středovým plastickým žebrem, v místě horního

připojení jsou zpětně otočená, čímž vzniká ozdoba kruhového průřezu. Ozdobné je i připojení v dolní části. Ze dna nádoby se dochovala pouze necelá jedna třetina, ale i na tak malé ploše byl zaznamenán jeden záměrný otvor mimo centrální polohu, a tak lze další předpokládat. Výška nádoby je 21,0 cm a průměr okraje 23,0 cm. Obal květináče je vyroben ze světle béžově se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou glazurou (5006). Vnitřní strana je pokryta šedobílou, transparentní glazurou a strana vnější krycí, zelenou glazurou.

Kukačka

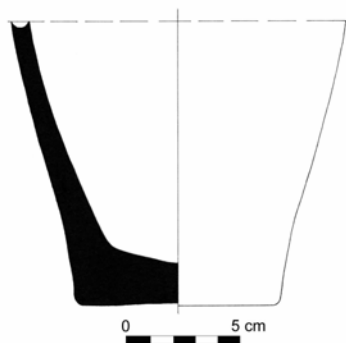

Obr. 125: Pražský hrad, jímka S. Kukačka zdobená mramorováním – inv. č. 459.
Fig. 125: Prague Castle, cesspit S. Cuckoo bird with marbled decoration – inv. no. 459.

Jako kukačka (Obr. 125) byl označen předmět zoomorfního tvaru, připomínající ptáka. Kukačka má duté, vejčité tělo, odsazené na výrazné patce. Dvojici subtilních žebíků je oddělená hlavička se třemi otvory, kdy dva jsou umístěny v prostoru očí a jeden na temeni hlavičky. Kukačka měla původně dvě ouška, kdy se dochovalo pouze jedno. Nejvýraznějším prvkem hlavičky je špičatý zobák. V opozici zobáku je ocas s funkcí držadla, které se však nedochovalo celé. Kukačka má

výšku 10,0 cm. Jedná se o keramiku, k jejíž výzdobě bylo použito techniky mramorování, a to kombinace světle zelené a tmavě hnědé na béžově bílém podkladu. Kukačka je vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny (5007).

tyglík

Dochovala se pouze 12,6 cm vysoká část silnostěnného tyglíku (Obr. 126), nálevkovitého tvaru. Průměr dna je 9,0 cm a síla dochované části střepe je v širokém intervalu 0,8–1,5 cm. Tyglík nese výrazné stopy očazení. Uvnitř se dochovaly zbytky blíže neidentifikované nataveniny. Tyglík je vyroben z tmavě šedé hlíny přibližně s 5–10% drobků slídy a 5% příměsí písku (5044).

Obr. 126: Pražský hrad, jímka S. Torzo tavícího tyglíku – inv. č. 92.

Fig. 126: Prague Castle, cesspit S. Fragment of crucible – inv. no. 92.

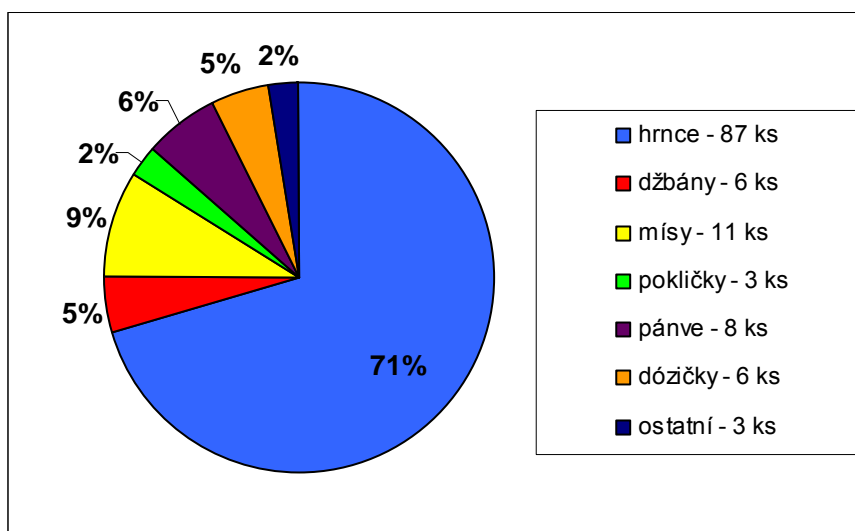
Shrnutí

Nálezový soubor z odpadní jímky S obsahoval celkem 124 zcela nebo z větší části rekonstruovaných keramických nálezů. Hodnotíme-li je z hlediska technologických skupin v rámci všech tvarů jednoznačně převažují výrobky ze světle se pálicí hlíny, opatřené vnitřní, transparentní glazurou, které jsou v každé tvarové kategorii doplněny dalšími technologickými skupinami, zastoupenými často však pouze sporadicky. Převahu výrobků ze světle se pálicí hlíny s vnitřní (5004, 5041, 5042) nebo oboustrannou (5006) glazurou jasně demonstrují nálezy hrnců, kde tato surovina tvoří 72,6%, všech nálezů, kdy dominují nálezy ze světle žlutobéžové hlíny (5041; Graf 10).

I pro ostatní tvary je zachovaná převaha světle se pálicí hlíny s vnitřní (5004, 5041, 5042) nebo oboustrannou glazurou (5006, 5015) – 40,0%. Druhé místo zaujímají nálezy tzv. červeného berounského zboží (5012), s nimž se setkáváme především u mělkých mís (M 151 – 3 ks), nízkého hrnce (H 292), džbánu (D 27) a u miniaturní dózičky (L 25). Třemi případně čtyřmi předměty je zastoupena cihlově červeně se pálicí hlína s vnitřní (5005) nebo oboustrannou glazurou (5007). Cihlově červeně se pálicí neglazovaná, výrazněji ostřená hlína (5010) se váže na hluboké mísy. Světle se pálicí, neglazovaná hlína (5008) je spojená především s pokličkami. Čtyři zástupci oxidačně pálené kameniny (5013) reprezentují miniaturní dózičky. Úplnost výčtu uzavírá majolikový džbán (5014) a tmavě šedá hlína (5044), z níž je vyrobeno torzo tavícího tyglíku.

Podíváme-li se na tvarové zastoupení keramické produkce v rámci odpadní jímky S (Graf 12), vyjde nám, že více jak dvě třetiny nálezů tvoří hrnce (71,5%). Druhým nejpočetněji zastoupeným tvarem jsou se 11 ks mísy (8,9%), a to jak mělké, hluboké i miniaturní. Stolní keramiku dále reprezentuje 6 džbánů (4,8%). 8 pánví (6,5%) stojí na pomyslném třetím místě žebříčku četnosti zastoupení jednotlivých tvarů. Kuchyňskou keramiku doplňují 3 pokličky (2,4%). Technická keramika je v odpadní jímce S zastoupena 6 miniaturními dózičkami a torzem tavícího tyglíku. Patrně dětskou hračku reprezentuje keramická kukačka. Posledním předmětem pak je obal květináče.

Graf 12: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru z odpadní jímky S.

Graph 12: Percentage of individual ceramics forms in the whole find collection from cesspit S.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowls, green – lids, purple – pans, ochre – small jars, dark blue – others.

Datace

Ve většině raně novověkých souborů se najdou alespoň některé předměty, které jsou chronologicky citlivější než převažující běžná produkce. V souboru z odpadní jímky S je to především osm nádob tzv. červeného berounského zboží (5012), majolikový džbán, džbán s plastickou výzdobou a několik nádob zdobených vícebarevnou glazurou. S rámcovou datací mohou pomoci i miniaturní kameninové nádoby.

Obecně uznávaný datační interval pro existenci tzv. červeného berounského zboží uvádí poslední čtvrtinu 16. až první třetinu 17. století a doposud bylo spojované výhradně s berounským výrobním centrem (*Koula 1917–1919*, 250–257; *Scheufler 1972*, 111). Nové nálezy ovšem přesvědčivě doložily výrobu této hrnčiny i v Praze, a to již před rokem 1572. Jedná se o dosud nepublikované nálezy z archeologického výzkumu hrnčířské dílny Adama Špačka v Truhlářské ulici (*Blažková – Žegklitz*, v tisku). Z osmi předmětů tři patří mělkým

mísám (Obr. 113) a tři miniaturním tvarům – 2x hrneček (Obr. 107) a dózička (Obr. 123/2) a po jednom nálezu džbánu⁶⁸ (Obr. 109/1) a nízkému hrnci se dvěma uchy (Obr. 105/3).

Vícebarevná výzdoba, kterou registrujeme na hluboké míse se dvěma uchy (M 221; Obr. 116) a na kukačce (Obr. 125) se objevuje nejdříve na konci 16. století a na počátku 17. století. Analogicky provedenou kukačku známe z jihozápadní Francie ze Saintonge, datovanou do 16. století (*Stephan 1987*, 211, Abb. 201).

Svým provedením připomíná produkci z povodí řeky Wesser, tzv. Wesserware polychromními pruhy a radélkovým dekorem zdobený korbel (D 45; Obr. 110). Na základě ústní konzultace s H.-G. Stephanem uvádím, že se jedná o sasko-středoněmeckou produkci z oblasti východní Harze, a to především díky celkovému tvaru nádoby a specifickému radélkovému dekoru. Vznik této nádoby Stephan klade na konec 16. století.

Rytý, nehluboký žlábek přibližně v jedné třetině výšky na miniaturních lahvičkách (Obr. 122) je typický pro produkci saské nejčastěji waldenburské dílny⁶⁹ s širším datačním intervalem 16.–18. století, kdy těžiště výroby spadá do 17. století (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 149). Konkrétně se jedná o tři vyšší lahvičky kategorií 2 až 3 (objem 0,04–0,06 l; *Scheidemantel – Schifer 2005*, Taf. 30), z nichž jedna je oblejšího tvaru a neglazovaná a její příslušnost k waldenburské produkci je nejistá. Čtvrtá lahvička (inv. č. 90; Obr. 122/4) je nízká, patří do objemové kategorie 1 (okolo 0,02 l; *Scheidemantel – Schifer 2005*, Taf. 31). Z funkčního hlediska se předpokládá, že tyto lahvičky sloužily jako kelímky na mastičky nebo jako dávkovací nádoby. Přímo s domem lékařů jsou nálezy identických kameninových lahviček spojovány v Plzni čp. 289 na rohu nám. Republiky a Dominikánské ulice (*Dudková – Orna 2009*, 504, Fig. 3 Ia), které byly nalezeny v odpadní jímce v širokém časovém intervalu od poloviny 16. do druhé poloviny 17. století.

Kromě dvou miniaturních hrnečků (H 36; Obr. 107) a nízkého hrnce (Obr. 105/3) tzv. berounského zboží není mezi nálezy hrnců výraznější datační prvek. Za přechodné tvary období pozdního středověku a raného novověku lze považovat především nálezy tvarových skupin H 13 (Obr. 97), H 18 (Obr. 98) a H 19 (Obr. 99). Konkrétně v rámci tvarové skupiny H 13 můžeme zaznamenat jeden vejčitý hrnek (inv. č. 43; Obr. 97/1), který je jednoznačně příbuzný s nálezy z odpadní jímky B, jež byl vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen vnitřní glazurou, zatímco ostatní hrnce soudkovitého tvaru jsou vyrobeny z červeně se pálicí

⁶⁸ Tvarově velice podobný džbán byl nalezen v roce 1899 v Dlouhé třídě a následně se stal majetkem J. Kouly (*Koula 1917–1919*, 251, Obr. 76).

⁶⁹ Příslušnost k waldenburské produkci lékárenských nádobek potvrdil D. Scheidemantel konzultací prostřednictvím emailu. Kromě Waldenburgu se kónické lékárenské nádoby v drobných tvarových modifikacích vyráběly v jižním Dolním Sasku a v severním Hesensku. Odkud známe především keramické nálezy (*Schiedemantel – Schifer 2005*, 149).

hlíny s vnitřní glazurou (5005). Zdá se tedy, že se změnou tvaru může souviset i změna používané výrobní suroviny. Ústup hrnců s plošnou radélkovou výzdobou se předpokládá kolem poloviny 16. století (*Pajer 1983*, 74). Ze stejného období patrně pocházejí i válcové hrnce H 18 a hrnce H 19 zdobené vývalkovou šroubovicí, které odpovídají skupině H 90 v Mostě (*Klápště 2002*, Tab. 103:5). Za výzdobnou techniku středověkého období je považováno červené malování, které se v souboru z odpadní jímky objevuje na čtyřech exemplářích. V případě hrnce H 233 (Obr. 102) se jedná o typickou kombinaci červeného malování a světle se pálicí, neglazované hlíny. U hrnců H 243 (Obr. 103/4), H 25 (Obr. 104/1) a H 251 (Obr. 104/2) je to kombinace červeného malování a glazované suroviny. V tomto případě se již jedná o doklad mladší fáze červeného malování, patrně jeho vyznívání. Totožným způsobem provedené červeně malované kombinace horizontálních linek a protáhlých vlnic na hrncích bylo zaznamenáno i v nálezovém souboru z vesnického prostředí z lokality Struhy u Nymburka č. parcely 56/67, které je podle nepříliš jasných nálezových okolností datováno k polovině 16. století (*Nechvátal 1968*, Obr. 60/7, 61/14, 16). Dalším místem nálezů pak je Jindřišská ulice čp. 941, Praha, kde je velký hrnec ze světle se pálicí hlíny zdobený červeným malováním datovaný do první poloviny 16. století (*Nechvátal 1968*, Obr. 63/12).

Nejpočetnější skupina hrnců je zdobena různě širokým rýhováním horní části těla tvarové skupiny H 20 (Obr. 100). Tvarová skupina H 201 (Obr. 101/1–3) s jednoduchým až trojnásobným rýhováním na podokrají má patrně analogie v nálezech z vrstvy 3–4 z odpadní jímky z domu pasíře Prokopa z Tábora čp. 220 (*Krajíc 1998*, 213, Obr. 84), které jsou zde datované do druhé poloviny 16. až na počátek 17. století. Nástup rýhování jako výzdobné techniky se předpokládá po roce 1560 (*Pajer 1983*, 73). Podle předloženého souboru se zdá, že i v rámci výzdobné techniky rýhování je možno zaznamenat vývoj, a to patrně od širšího pásu, který se postupně redukuje na 4–6 rýh, aby v pozdějším období převážila jednoduchá až dvojnásobná rýha na podokrají.

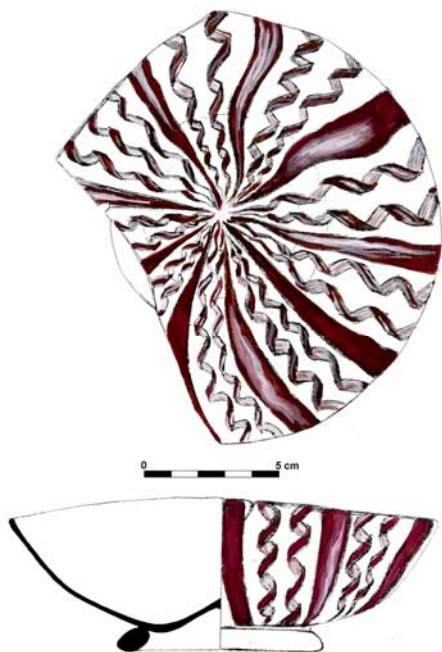
Nálezový soubor z odpadní jímky S svým chronologickým zařazením dobře koresponduje s nálezy z Ústí nad Labem – Předmostí čp. 43, datovanými na konec 16. až počátek 17. století. Nejedná se pouze o shodu soudkovitých, vnitřně glazovaných tvarů hrnců, ale stejně jako v pražském souboru se na nich uplatňuje červené malování (*Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2/1–4, 6–8), plošné rýhování (*Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2B/10) a jedno- až trojnásobné rýhy na podokrají (*Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2B/1, 4; C/7, 10).

Sledování širšího chronologického záběru umožňují i nálezy mís. Nejstaršími nálezy souboru jsou jednoduché, hluboké mísy (M 10, M 11; Obr. 111/1, 2), s nimiž se můžeme

setkat v nálezových souborech z celého 15. a 16. století. Do období konce 15. až první třetiny 16. století jsou datované paralely z tábořského souboru z domu pasíře Prokopa čp. 220 (*Krajíc 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83). Hluboké mísy s plastickou páskou jsou v souboru zastoupeny dvěma variantami, a to jak s hladkou výdutí a radélkem zdobeným okrajem (M 131; Obr. 111/4), tak s plastickými páskami na výduti (M 13; Obr. 111/3). Nástup plastické pásky se klade do období kolem poloviny 16. století (*Pajer 1983*, 25). Čtyři mělké mísy jsou zastoupeny chronologicky starší variantou s jednobarevnou glazurou (M 15; Obr. 112) a třemi malovanými mělkými mísami⁷⁰ tzv. berounského typu (M 151; Obr. 113). Celkový vyšší tvar, odsazení přibližně ve dvou třetinách výšky a úzké podokrají svědčí o tom, že se jedná o vývojově starší varianty mělkých mís, které se mohou objevovat již od konce první třetiny 16. století (*Pajer 1983*, 30). Užití vícebarevné glazury na míse M 221 (Obr. 116) je doloženo od čtvrté čtvrtiny 16. století, stejně jako větší rozšíření prstovaných okrajů M 17 (Obr. 114; *Pajer 1983*, 74).

Do druhé poloviny 16. století lze datovat i nálezy pánví na třech nožkách. V souboru jsou zastoupeny dvě základní varianty, a to starší s nezdobeným (Obr. 117) a mladší s radélkem členěným tělem pánve (Obr. 118). Pro všechny nálezy platí, že výška těla přibližně odpovídá výšce nožek. S výjimkou pánve P 22 (Obr. 118/5) mají ostatní pánve

čočkovitě prohnuté tělo, které je typické pro druhou polovinu 16. století (*Krajíc 1998*, 168). U modelace rukojeti zaznamenáváme jak rozevřenou variantu, která vyznívá po polovině 16. století, tak pro druhou polovinu 16. století typičtější zúžení do lišty (např. *Blažková-Dubská 2007*, Fig. 18:1,2, *Pajer 1983*, 32).

Nálezy skla

Zlomky skla⁷¹ pocházejí z 50 nádob.

Zastoupeny jsou poháry, číše, láhve a mísy. Poháry

Obr. 127: Pražský hrad, jímka S. Sklo. Miska zdobená „nitkování“.

Fig. 127: Prague Castle, cesspit S. Glass. Bowl decorated using the “filigree”.

⁷⁰ Pro keramiku zdobenou malováním v Německu obecně platí, že se tento způsob výzdoby nejdříve rozvíjel na plochých tvarech, a to především proto, že nevyžaduje tolik zručnosti a zkušenosti jako na tvarech dutých. Za rozhodující období se považuje třetí čtvrtina 16. století. Větší četnost v nálezových souborech patrně také souvisí s nástupem talíře jako jídelního předmětu pro jednotlivce (*Stephan 1987*, 185).

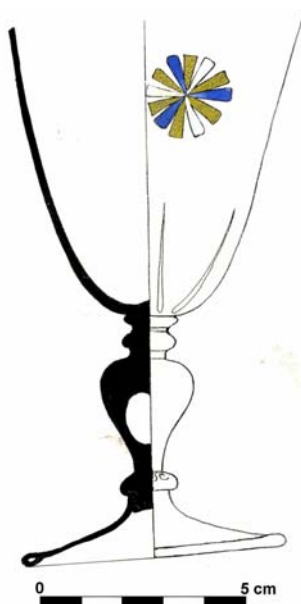
⁷¹ Analýzu souboru skla provedla za podpory grantu GA AV ČR r. č. A8002304 Jana Žegklitzová. Nepublikovaná zpráva je uložena v ARU Praha, v.v.i. na pracovišti Pražský hrad (*Frolik – Žegklitzová 2005*). Přehledná publikace základních tvarů (*Veselá 2003; Veselá-Žegklitzová 2009*).

mají jednoduché tvary, zdobené jsou rytým dekorem, několik pohárů je na balustrovém dutém dříku (Obr. 129). Rekonstruováno bylo nejméně 18 čtyřbokých lahví různých velikostí (Obr. 128). Mezi nimi jsou lahve zdobené bílým nitkováním a emailem s rostlinným motivem. Na jedné lahvi je zbytek erbu s orlicí, mající na křídle žlutou růži. Doloženy jsou i tenkostěnné nízké široce rozevřené nádoby a miska s nitkováním v kombinaci 1x „vetro a filí“, 2x „vetro a retorti“ (Obr. 127), avšak neobvyklou technikou emailovým dvojitém omalováním bílé a červené tyčinky, což navozuje dojem domácí napodobeniny benátského stylu. V takovém případě by se mohlo jednat o produkci sklárny v Bromech, která zahájila svoji činnost v roce 1600 a po požáru znovuobnovila v roce 1603 (Žegklitz 2007, 148, 174). Podle nápadné výraznosti jednotlivých předmětů se lze domnívat, že soubor je pouhým výběrem z původního celku. Soubor skel je možné datovat na konec 16. až na počátek 17. století.

Obr. 128: Pražský hrad, jímka S. Sklo. Čtyřboká láhev s emailem malovaným dekorem.

Fig. 128: Prague Castle, cesspit S. Glass. Square bottle with enamel paint.

Obr. 129: Pražský hrad, jímka S. Sklo. Pohár na balustrovaném dříku.

Fig. 129: Prague Castle, cesspit S. Glass. Goblet with baluster stem.

Závěr

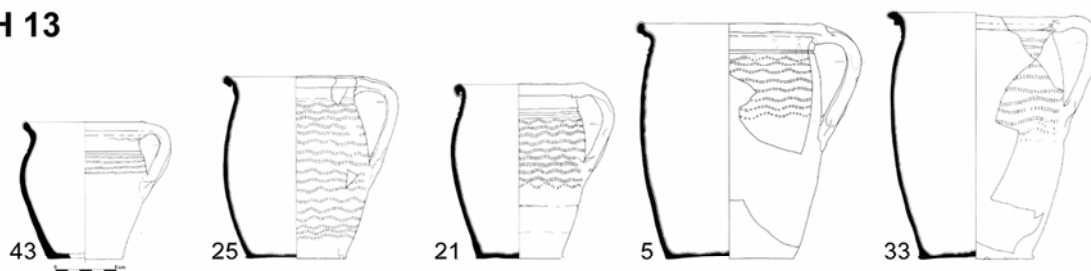
Obsah jímky S je velmi různorodý, zřejmě odrážející skutečnost, že objekt kromě vikářů obývali také další kapitulní činovníci (sakristián ?) či zcela jiné osoby (kominík ?). Svou stopu zde zřejmě zanechal i pivní šenk a příprava jídel (větší množství pánví, četné misky a džbány, korbel, větší množství skleněných lahví).

Nelze jednoznačně určit, zda se jímka zaplňovala již před rokem 1580 (1586), tj. před zbořením západní části Staré Vikárky. Ale její situování těsně k západní stěně její zbylé části by mohlo naznačovat, že byla používána až potom, tj. nejspíše v období 1580 až 1603 (? do požáru budovy a pravděpodobně dočasné neobyvatelnosti). Druhý datem a v tomto případě konečným pro fungování odpadní jímky S je období 1642 – 1643, kdy došlo k výstavbě Středního křídla a rozšíření Rudolfovy galerie. Bohužel chronologická citlivost nálezů hmotné kultury není tak jemná, aby nám pomohla při zodpovězení otázky na přesnou dobu fungování jímky. Pokud se jímka zaplňovala v rozmezí let 1580 – 1603, podíleli na něm především členové kapituly, i když Vikárka měla právo šenku piva. Ve druhém případě, tedy že fungovala ještě po roce 1603 by bylo spektrum možným „příspěvatelů“ daleko širší od vikářů přes „soldati“ a nižší dvorní služebníky – kuchaře, chlebmistra.

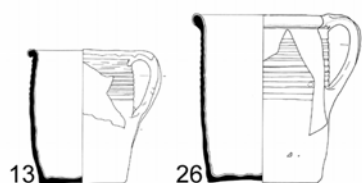

Jímka S, 2328

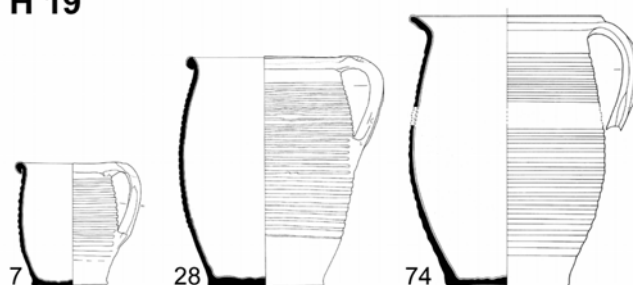
H 13

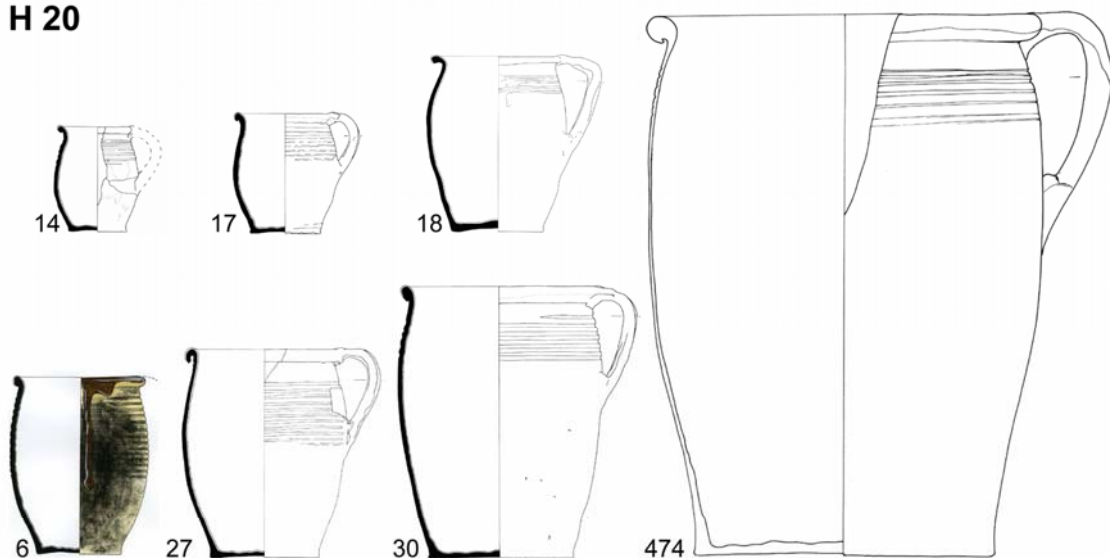
H 18

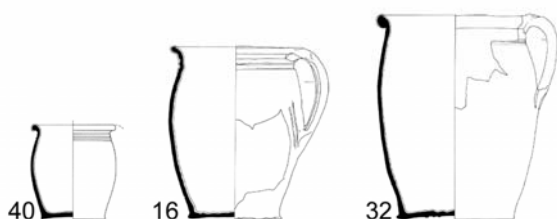
H 19

H 20

H 201

H 202

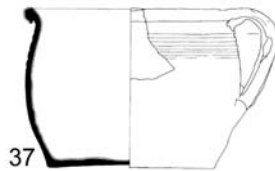
Tab 22: Pražský hrad, jímka S. Přehled hrnců z odpadní jímky S podle tvarových skupin.
Tab 22: Prague Castle, cesspit S. Overview of pots from cesspit S sorted by formal groups.

Jímka S, 2328

H 233

H 29

H 292

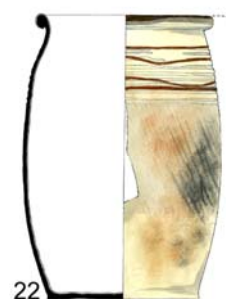
H 241

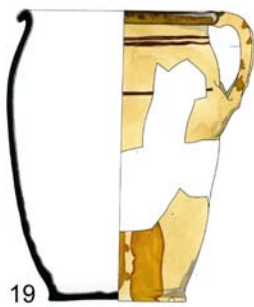
H 242

H 243

H 25

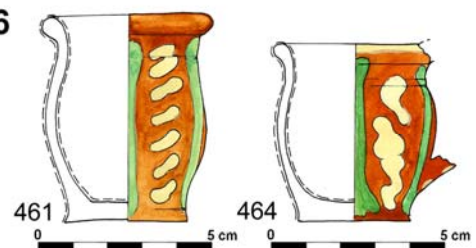
H 251

H 31

H 36

Tab 23: Pražský hrad, jímka S. Přehled hrnců z odpadní jímky S podle tvarových skupin.

Tab 23: Prague Castle, cesspit S. Overview of pots and cups from cesspit S sorted by formal groups.

Jímka S, 2328

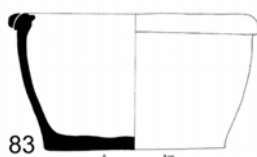

Tab 24: Pražský hrad, jímka S. Přehled džbánů podle tvarových skupin, květináč, tyglík a kukačka z odpadní jímky S.

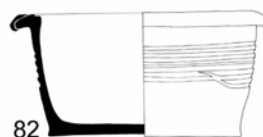
Tab 24: Prague Castle, cesspit S. Overview of jugs sorted by formal groups and corbel flower pot container, crucible, cuckoo bird from cesspit S.

Jímka S, 2328

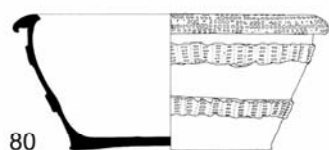
M 10

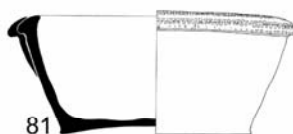
M 11

M 13

M 131

M 17

M 15

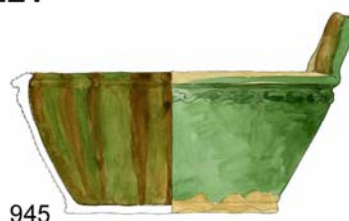
M 151

M 20

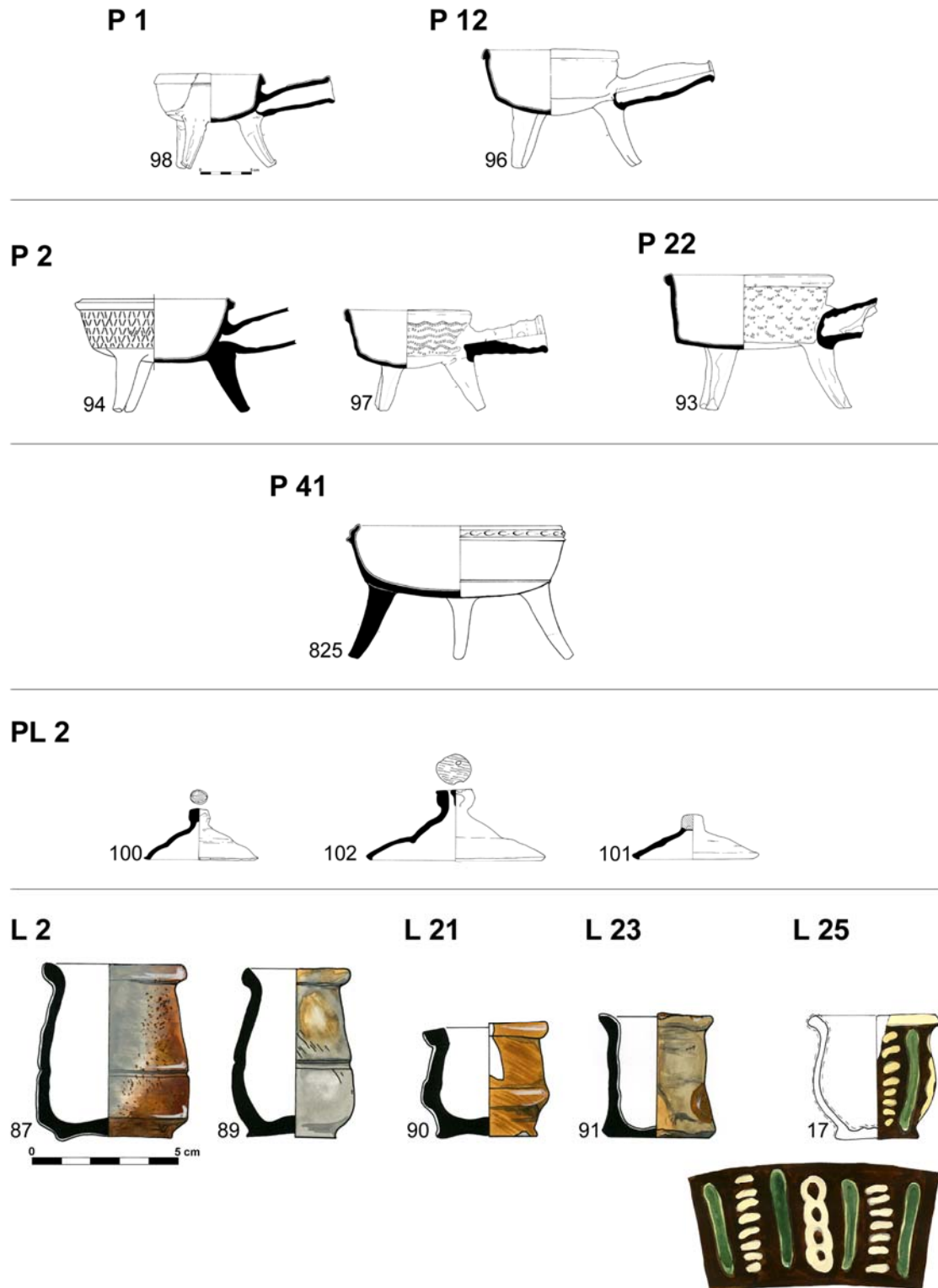

M 221

Tab 25: Pražský hrad, jímka S. Přehled hlubokých a mělkých mís z odpadní jímky S podle tvarových skupin.
Tab 25: Prague Castle, cesspit S. Overview of deep and shallow bowls from cesspit S sorted by formal groups.

Jímka S, 2328

Tab 26: Pražský hrad, jímka S. Přehled pánví, pokliček a dóziček z odpadní jímky S podle tvarových skupin.
 Tab 26: Prague Castle, cesspit S. Overview of pans, lids, small jars from cesspit S sorted by formal groups.

3.5.3. Odpadní jímka ve Vikářské ulici čp. 37

3.5.3.1. Historický vývoj zástavby ve Vikářské ulici čp. 37

Rozlehlý dům čp. 37/IV, bývalé děkanství Svatovítské kapituly (též Mladotův dům), se v písemných pramenech objevuje poprvé k roku 1396 jako majetek pánů z Rožmberka (*Tomek 1872*, 121). Do vlastnictví kapituly se dostává koupí v roce 1483, a to za nízkou cenu 50 kop českých grošů, která buď odráží velmi špatný stav budovy nebo se nejednalo o koupi celé parcely, případně obě tyto skutečnosti dohromady. V soupisu z roku 1486 je dům zapsán jako kanovnický „*v němž bydlí doktor Václav, a který byl pro kostel nově koupen se souhlasem krále od Jana z Plané; dříve to býval dům pánů z Růžé*“ (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 75 – APH, KA cod. XXII, fol. 115r, 116r). V roce 1518 byla Svatovítskou kapitulou uzavřena smlouva s mistrem Benediktem (Rejtem) „*nejvyšším Baumeistrem na hradě Pražském*“ o prodeji domu do konce jeho života. Dům Benedikt Rejt koupil za 100 kop a za stejnou cenu měl být odkoupen zpět. Dům je lokalizován „*podle domu našeho, v němž kněz Kryštof, spolupracovník náš a korálové (= choralisté) bydlí*“. Dům se však kapitule nevrátil. V roce 1535 na základě rozkazu císaře Ferdinanda I. dal hradní hejtman „*pokoje na hradě Pražském, za kostelem na zdi, kteréž jest někdy mistr Benedikt kameník držel, i s maštalí na dva koně při těch pokojích*“ svému vrátnému Jiljímu Kurczovi. Někdy mezi lety 1535 až 1559 však získala kapitula tento dům nakrátko zpět, neboť v roce 1559 zde bydlel kněz Bartoloměj. Krátce na to jej však pravděpodobně opět ztratila, neboť v roce 1580 nabídl císař Rudolf II. výměnou za odstoupenou část Staré Vikárky mimo jiné „*dům a místo nad školou*“, pokud ovšem spleť písemné prameny interpretujeme správně. Nesporně městiště domu čp. 37/IV držela kapitula v roce 1590, kdy Rudolf II. povolil stavbu školy, a to z prostředků z pozůstalosti zemřelého arcibiskupa Martina Medka z Mohelnice (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 77 – APH, KA, sign. LVII/46b). Nově postavená škola stála na místě současného tzv. Mladotova domu, tj. ve východní části parcely.

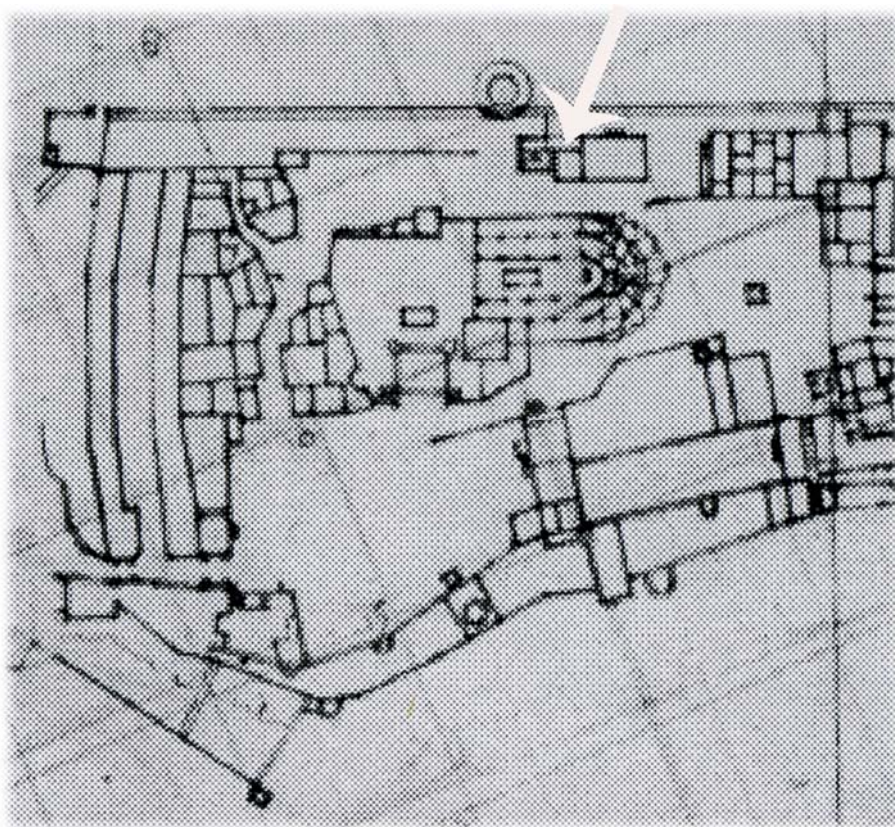
Nejednoznačné písemné zprávy dokládají, že dnešní čp. 37/IV tvořily ve druhé polovině 16. století dva domy, na východní straně v roce 1590 škola a na straně západní dům, v němž postupně (ne však za sebou) bydleli Benedikt Rejt, vrátný Jiljí Kurcz a kněz Bartoloměj. Oba domy jsou popsány samostatně v soupisů domů a místností z roku 1620⁷². Z hlediska situování zkoumané jímky je pro nás zajímavější dům západní, v němž bydlel králův (= Fridricha Falckého) dvorní kazatel doktor Skultetus. Dům měl v podzemí tři sklepy, v přízemí

---

⁷² Anno 1620. Beschreibung aller Zimmer im Kunigl. Prager Schloss. Anfangen 28. Julii 1620.

dva byty, první o pokoji a komůrce, druhý o pokoji, komůrce a koupelně. V prvním patře měl pokoj, dvě komory a ve druhém patře dva pokoje a čtyři komůrky. Druhý dům, označený jako bývalý dům“choralistů“ měl v podzemí klenutou temnou světnici a tři sklepy. Jeden ze sklepů sloužil jako šenk. V přízemí se nacházela školní světnice, dva pokoje, dvě komory a koupelna. Dále zde byl ještě jeden pokoj a kuchyně a zejména kapitulní knihovna, pro autory soupisu nepřístupná. V prvním patře byla světnice s krbem, tři komory a kuchyně a naproti další kuchyně a dvě komůrky. Ve druhém patře bylo celkem devět komůrek, některé prázdné a jiné obydlené choralisty. V jedné komůrce bydlela jakási česká babka, která se tam nastěhovala o své vůli. Půdu užíval doktor Skultetus (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 78 – APH, sign. HBA, S/4).

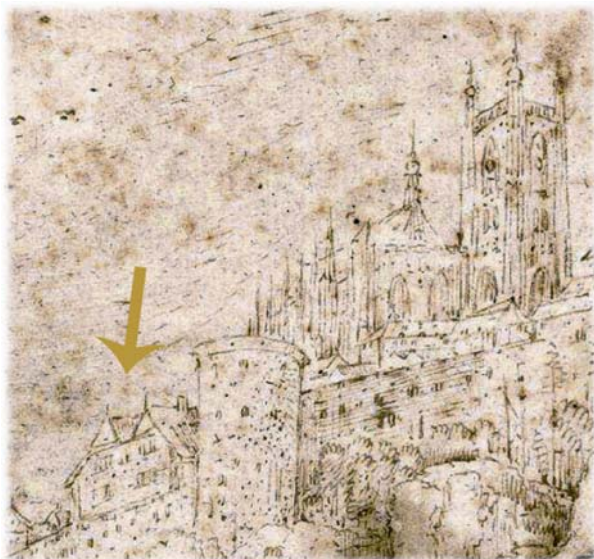

Obr. 130: Plán Pražského hradu, neznámý autor, uloženo sbírka Uffizi ve Florencii, druhá polovina 16. – počátek 17. století, výřez (podle *Brykowska 1996*, 107). Bílá šipka předpokládáný dům čp. 37/IV.

Fig. 130: Ground plan of Prague Castle, anonymous, deposited in the collection of the Uffizi Gallery, second half of the 16th to the beginning of the 17th century, excerpt (after *Brykowska 1996*, 107), white arrow assumed house No. 37/IV.

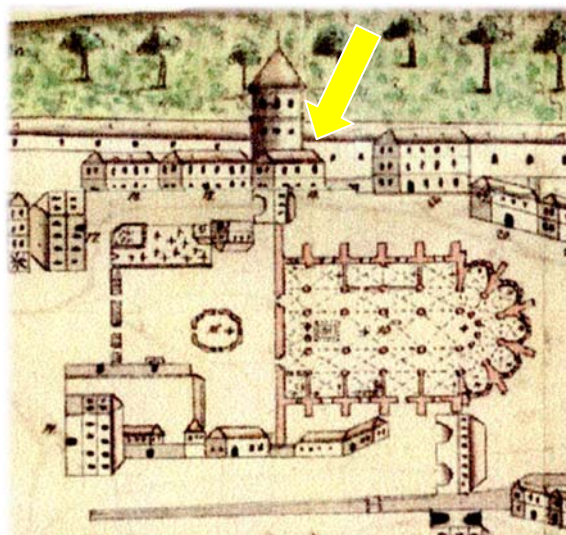
Oba domy byly v roce 1621 navráčeny Svatovítské kapitule. V roce 1633 se uvažovalo o rozšíření hradní „tajné“ zbrojnice (čp. 36/IV), mj. o kapitulní děkanství a školu. Kapitule se podařilo svou nemovitost ubránit. V té době byla budova, charakterizovaná jako děkanství a škola zaměřena a stručně popsána. Obě budovy měly celkovou délku 60 loktů a šířku 14 loktů. V obou domech bylo tehdy šest světnic,

dvanáct komor, dvě kuchyně, jeden suchý kvelb a dostatečný sklep (podle *Pasport SÚPRMO 1965*, 80 – SÚA-ZČ, sign. SM-S 21/8). V roce 1705 byla dokončena barokní přestavba, po níž byl podle děkana Adama Ignáce Mladoty ze Solopisk objekt označován jako Mladotův dům.

Obr. 131: Pohled na nedostavěnou katedrálu, Prašnou věž/Mihulku a vlevo od ní předpokládanou budovu děkanství (čp. 37/IV) podle R. Saveryho, výřez, (www.sothebys.com).

Fig. 131: A view of unfinished St. Vitus Cathedral, Mihulka Tower and on it's left assumed building of dean's office (?) No. 37/IV after R. Savery, excerpt, (www.sothebys.com).

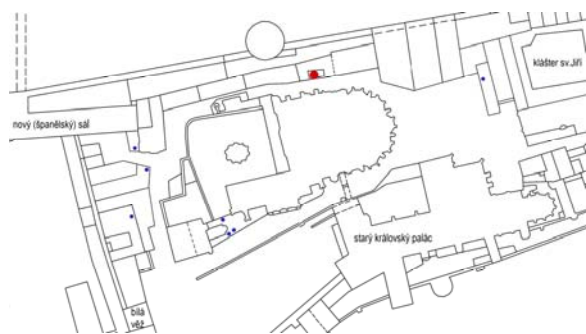

Obr. 132: Vikářské ulice, Mihulka, dům čp. 37/IV – žlutá šipka, anonym, polovina 18. století, výřez (podle Vilímková 1985a).

Fig. 132: Vikářská Street, Mihulka Tower, house no. 37/IV – yellow arrow, Anonymous, half of 18th century, excerpt, (after Vilímková 1985a).

3.5.3.2. Nálezové okolnosti odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37

Obr. 133: Do rekonstruované podoby Pražského hradu 16. – 17. století červeně vyznačena odpadní jímka v domě ve Vikářské ulici čp. 37/IV.

Fig. 133: Reconstructed view of Prague Castle in the 16 – 17th century, red point cesspit at no. 37/IV Vikářská St.

Pro archeologický výzkum ve sklepě domu čp. 37 ve Vikářské ulici není k dispozici žádná dokumentace, neboť spadá do období let 1952–1959, ze kterého nejsou známy žádné záznamy o archeologickém výzkumu na Pražském hradě. Není však vyloučeno, že by se ještě někdy v budoucnu mohly objevit. V současné době existuje pouze velmi stručný zápis v přírůstkové knize (*Seznam předmětů 2*, 125) k přírůstkovému číslu 13 460, datovaný k 3.–4. I. 1957. Je zde uvedeno, že v přední

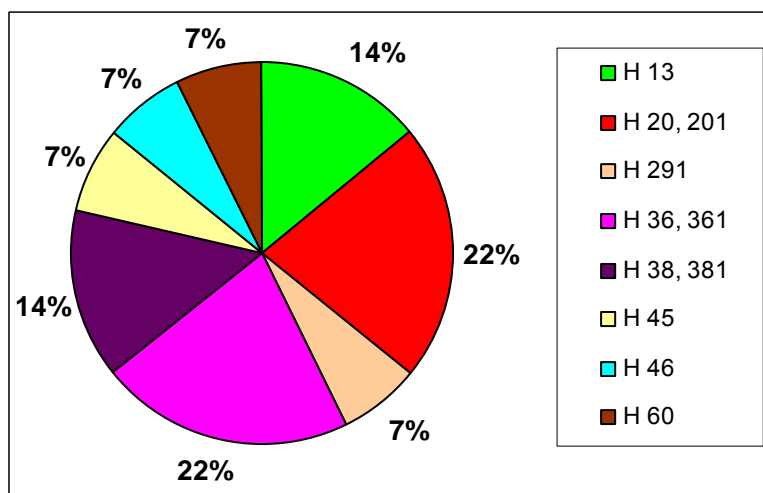
části domu čp. 37 v „*místech, kde je sklep na uhlí*“ byla objevena „*zděná žumpa, hluboká ...m*“. Nálezy byly objeveny ve 150 cm hluboké „*navážce*“ nad dnem jímky. Přírůstková kniha dále uvádí, že byly nalezeny „*střepy nádob, celé lahvičky, kameninové nádoby, kusy skla, zvířecí kosti, v nich celé psi (možná i kočky) lebky*“. Patrně později bylo do přírůstkové knihy připsáno, že „*ze skla byl slepen pohár kanovníka Breitenberga z r. 1595, byly nalezeny zlomky poháru, skleněné misky, střepy ozdobných pohárků z českého i benátského skla*“. V bezprostřední blízkosti této odpadní jímky byla objevena mladší, kulatá, cihlová „*vystavěná v takřka moderní době*“. Pokud denní datum souvisí s dobou, po kterou byla jímka zkoumána, je otázkou, zda se tak dělo archeologickými metodami. To by mohlo vysvětlovat, proč není k dispozici žádná dokumentace. Nálezový soubor byl pravděpodobně krátce po nálezu rozdělen, neboť v 90. letech minulého století byly v depozitářích Uměleckoprůmyslového muzea identifikovány nálezy skla, pocházející právě z toho archeologického výzkumu.

Nálezový soubor

Z nálezového souboru z Vikářské ulice čp. 37 bylo celkem získáno 43 keramických nádob velice různorodých tvarů, výrobních surovin i výzdobných technik. V nálezovém souboru je nezvykle málo zastoupena běžná kuchyňská keramika, až to vyvolává spekulativní domněnku, zda při vybírání zásypu odpadní jímky nedošlo k nějaké selekci, byť tento pracovní postup nikdy I. Borkovskému, dlouholetému vedoucímu archeologického výzkumu na Pražském hradě, nebyl vlastní.

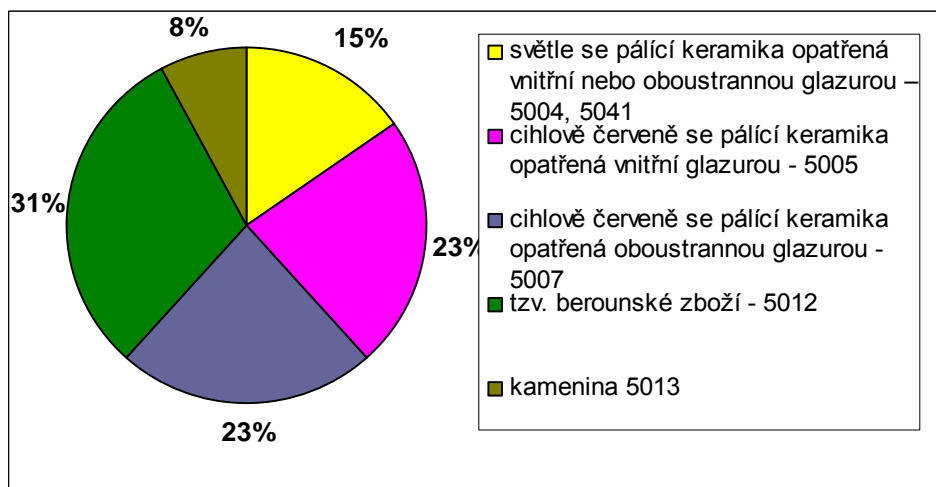
Hrnce

Pouze 13 nálezů bylo identifikováno jako hrnce, což představuje v procentuálním zastoupení 30,2%, a to je méně než polovina obvyklého množství z jiných zde prezentovaných výzkumů. Současně platí i značná tvarová rozmanitost, kdy s výjimkou tvarových skupin H 13 a H 381, které zahrnují po dvou nálezech, jsou ostatní skupiny zastoupeny jediným exemplářem (Graf 13).

Graf 13: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru z odpadní jímky ze sklepa domu ve Vikářské ulici čp. 37/IV.

Graph 13: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of cesspit in the cellar at no. 37/IV Vikářská St.

Graf 14: Rozdělení nálezů hrnců z odpadní jímky ze sklepa domu ve Vikářské ulici čp. 37/IV podle výrobní suroviny a výrobní technologie.

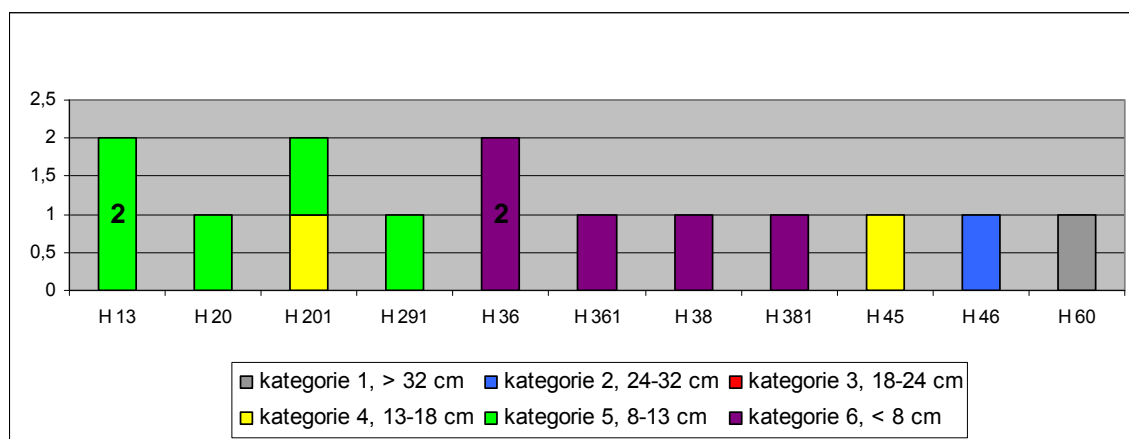
Graph 14: Division of finds of pots from cesspit at no. 37/IV Vikářská St. based on raw material and technology of production.

Yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041); violet – brick red fired clay with inner glaze (5005); dark blue – brick red fired clay with both-side glaze (5007); dark green – so-called Beroun-type ceramics (5012); brown – stoneware (5013).

Při profilaci okraje se nejčastěji uplatňuje esovitá profilace, případně její náznak, doplněné prožlabeným okružím, případně šikmo ven vyhnutým okrajem. Ucho se dochovalo v sedmi případech, jedenkrát mělo kruhový průřez (inv. č.11) a dvojnásobně prožlabenou vnější plochu (inv. č. 55), zbývající hrnky mají ucho páskové, oválného, neprožlabeného průřezu. Paleta užitých výzdobných technik je opět velmi rozmanitá. Setkáváme se s užitím radélka, jak v jednořádkové variantě, tak plošné. Totéž platí i pro rýhování. Nejhojněji užitou

výzdobnou technikou je pak malování, které bylo použito u jednoho nízkého hrnce a tří miniaturních hrnečků. Výčet pak uzavírá mramorování, které se uplatňuje na dvou miniaturních hrnečcích.

V nálezovém souboru není zastoupen ani jeden režný hrnec. Všechny jsou opatřeny vnitřní, případě oboustrannou glazurou (Graf 14). U velkého zásobnicového tvaru se jedná o kameninu. Se čtyřmi zástupci tvoří nejpočetnější složku tzv. červené berounské zboží (5012), další tři zástupci pak patří cihlově červeně se pálicí hlíně opatřené oboustrannou glazurou (5007). U hrnců opatřených vnitřní glazurou se setkáváme jak se světle se pálicí hrnčinou (5004, 5041), tak s cihlově červenou (5005). Naopak jednotícím prvkem je malá výška nádob (Graf 15) s výjimkou hrnců H 46 a H 47 se všechny ostatní řadí mezi malé hrnce, kategorie 4 (2x), hrnky, kategorie 5 (8,0–13,0 cm – 4x) a miniaturní hrnky, menší než 8 cm (5x).

Graf 15: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

Graph 15: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

H 13

Obr. 134: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Hrnce tvarové skupiny H 13 (inv. č. 28, 29).

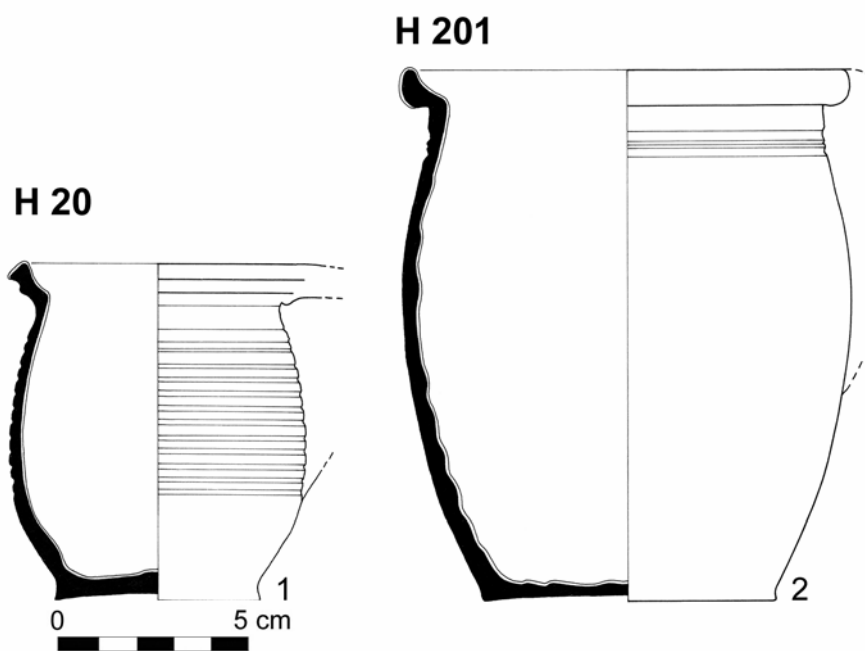
Fig. 134: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Pots from formal group H 13 (inv. no. 28, 29).

H 13 – 2 ks

Určujícím znakem tvarové skupiny H 13 (Obr. 134) je kromě soudkovitého tvaru a vnitřní glazury především plošné užití radélkové výzdoby, která v případě nálezů z Vikářské ulice čp. 37/IV pokrývá horní polovinu až dvě třetiny nádoby. Oba hrnky výškové kategorie 5 (10,4 cm a 11,7 cm) mají páskové ucho oválného průřezu. Jsou vyrobeny z cihlově červeně se pálicí hlíny (5005) a opatřeny vnitřní žlutou (Obr. 134/1) nebo tmavě zelenou glazurou (Obr. 134/2).

H 20 – 1 ks, H 201 – 1 ks

Pro oba nálezy dvou tvarových skupin je společný soudkovitý tvar a rýhování, které v případě hrnce tvarové skupiny H 20 (Obr. 135/1) pokrývá téměř celý tvar, zatímco u hrnce H 201 (Obr. 135/2) se redukuje na nevýraznou rýhu na podokrají. Hrnc H 20 má výšku 8,8 cm a náleží do výškové kategorie 5 a zástupce H 201 s výškou 14,0 cm náleží mezi malé hrnce kategorie 4. Oba exempláře mají esovitě profilovaný okraj a jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny, opatřené vnitřní glazurou (5041, 5004).

Obr. 135: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Hrnce tvarových skupin H 20, H 201 (inv. č. 49, 54).
Fig. 135: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Pots from formal groups H 20, H 201 – (inv. no 49, 54).

H 291 – 1 ks

Nízký hrnec tvarové skupiny H 291 (Obr. 136) má soudkovitý tvar s uchem. Celková výška nádoby (9,8 cm) je menší než průměr okraje⁷³. Hrnec má šikmo ven vyhnuté prožlabené okružní a páskové ucho. Fakt, že je vyroben z oboustranně glazované hlíny charakteru tzv. berounského zboží (5012), jej řadí jednoznačně do kategorie stolní keramiky. Na bílé nástřepí malovaný rostlinný motiv abstraktní rozviliny je pravidelně střídán se zoomorfním motivem zpěvného ptáka. Celý motiv je proveden ve světle béžové barvě, větší plochy jsou vyplněné zelenou glazurou. Malovaná výzdoba pak pokračuje i na ucho, a to v podobě příčných, světle béžových čárek.

Obr. 136: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Hrnec tvarové skupiny H 291 – inv. č. 44.

Fig. 136: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Pot from formal group H 291 – inv. no. 44.

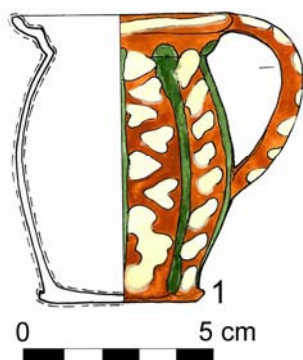
H 36 – 2 ks, H 361 – 1 ks

S celkem třemi zástupci jsou tvarové skupiny H 36 a H 361 nejpočetnější ze všech tvarových skupin hrnců. Všechny spojuje soudkovitý tvar a skutečnost, že se jedná o miniaturní hrnečky, jejichž celková výška nepřesahuje 8,0 cm a náleží tak výškové kategorii 6. Současně pro ně platí, že patří tzv. berounské produkci (5012). Byly vyrobeny z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřeny oboustrannou glazurou s malovanou výzdobou na vnější

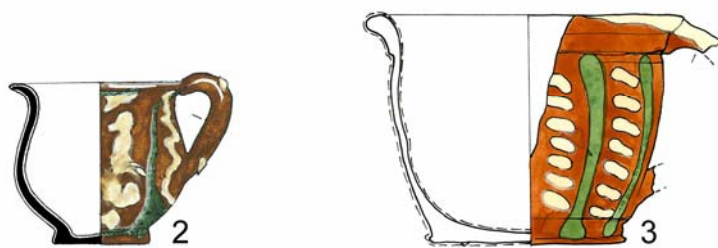
⁷³ Etnografická literatura označuje tyto nízké a široké tvary jako hrobcové hrnce. Mohou být opatřeny jedním nebo dvěma uchy. Hrobcové hrnce se kladly přímo do hrobce žhavého popelu a k manipulaci s nimi často sloužila dlouhá vidlice (Štajnochr 2004, 811). Někteří autoři užívají i označení hrncovitá mísa např. (Himmelová – Procházka 1990, Fig. 7/6; 160; Pajer 1990, Fig. 10/1 (52), 10/2 (49)).

straně. K jejich výzdobě byly zvoleny i stejné geometrické motivy, kdy prostřednictvím vertikální, zelené linky jsou nádoby rozděleny na menší pole, která jsou pak vyplněna buď šikmými béžovými čárkami (Obr 137/3), střídavě loženými béžovými věčky (Obr. 137/1) a konečně u nejmenšího exempláře (výška 4,3 cm; Obr. 137/2) došlo k rozpití patrně taktéž geometrické výzdoby. Malovaná výzdoba se uplatňuje i na uchu, a to v podobě příčných, světle béžových čárek. Ucha hrnečků inv. č. 23 a inv. č. 21 (H 361) mají oválný tvar, zatímco hrneček inv.č. 11 (H 36) má průřez kruhový. K vydělení příbuzné tvarové skupiny H 361 došlo proto, že zatímco miniaturní hrnečky H 36 mají standardní soudkovitý tvar a esovitě profilovaný nebo vodorovně vyložený okraj, hrneček H 361 má nízký, široce rozevřený tvar, zakončený prožlabeným okružím.

H 36

H 361

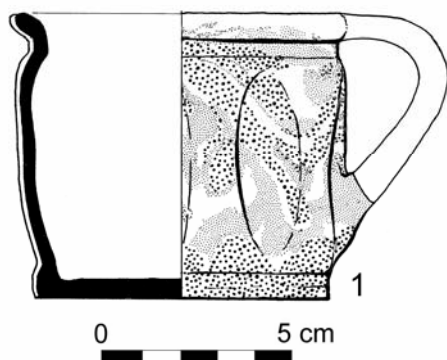

Obr. 137: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Miniaturní hrnečky tvarových skupin H 36, H 361 (inv. č. 23, 11, 21).

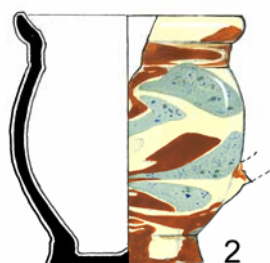
Fig. 137: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Cups from formal groups H 36, H 361 (inv. no. 23, 11, 21).

H 38 – 1 ks, H 381 – 1 ks

H 38

H 381

Stejně jako u předchozích tvarových skupin se i v případě H 38 (Obr. 138/1) a H 381 (Obr. 138/2) jedná o miniaturní hrnky. Oba hrnečky jsou

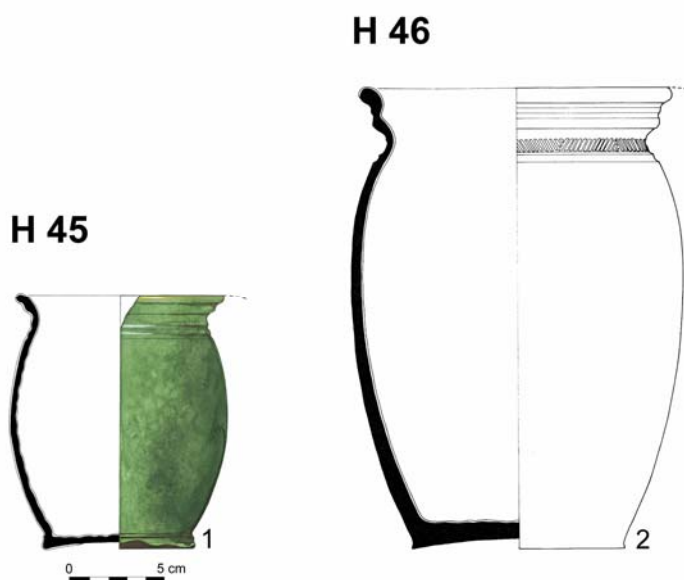
odsazené na patku.

Obr. 138: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Miniaturní hrnečky tvarových skupin H 38, H 381 (inv. č. 24, 22).

Fig. 138: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Cups from formal groups H 38, H 381 (inv. no. 24, 22).

Ani v jednom případě se nedochovalo ucho, ale pouze jeho zlomek v místě napojení na výduť. Oba zástupci jsou vyrobeni z cihlově červeně se pálicí hlíny, opatření oboustrannou glazurou (5007) a jsou zdobeni mramorováním, kdy do světle béžového základu jsou zapouštěny cihlově červená a zelená glazura. K vydělení dvou skupin opět došlo na základě rozličného tvaru obou hrnečků, kdy hrneček tvarové skupiny H 38 má válcový tvar se svislým, širokým promačkáváním, zatímco hrneček H 381 má soudkovitý tvar těla, odsazené hrdlo je členěno trojicí nevýrazných rýh a zakončeno náznakem esovitě profilovaného okraje. Výška hrnečku H 38 je 7,5 cm a hrnečku H 381 6,6 cm a řadí je tak oba do výškové kategorie 6.

H 45 – 1 ks

Obr. 139: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Hrnce tvarových skupin H 45, H 46 (inv. č. 48, 35).

Fig. 139: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Pots from formal groups H 45, H 46 (inv. no. 48, 35).

objevuje dvojnásobná rýha a dno je odsazeno na lehce profilovanou patku. Okraj je modelován do prožlabeného okruží, ucho se nedochovalo ani v náznaku. Na dně se objevují husté vodorovné rýhy, jako pozůstatek po odříznutí z rotujícího hrnčířského kruhu. Hrnec je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen vnitřní hnědou a vnější zelenou glazurou (5007).

V rámci analyzovaných souborů jsme se jen velmi zřídka setkali s oboustranně glazovaným hrncem, kde ve výzdobě vnější strany byla použita jednobarevná glazura bez dalších dekorativních prvků, jako je malování, mramorování nebo vpíjená glazura. Z tohoto důvodu byl malý hrnec H 45 (Obr. 139/1), kategorie 4 (13,5 cm) zařazen do nové samostatné tvarové skupiny. Hrnec má soudkovitý tvar s maximální výduť v polovině výšky nádoby. Na podokrají se

H 46 – 1 ks

Stejně tak do žádné zatím definované tvarové kategorie nezapadá ani hrnec inv. č. 35 (Obr. 139/2), byla mu přidělena nová tvarová skupina H 46. Hrnec má soudkovitý tvar, nízké odsazené hrdlo, členěné dvojnásobným rýhováním. Těsně pod hrdlem je řádka radélkové výzdoby v podobě šikmých čárek. Výška hrnce je 24,2 cm a řadí se tak mezi velké hrnce, výškové kategorie 2. Je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen vnitřní zelenou glazurou, která se na vnější výduti mění na hnědou. Hrnec nese výrazné stopy očazení.

H 60

H 60 – 1 ks

Posledním hrncovitým tvarem je zásobnicový hrnec inv. č. 55, kterému vzhledem k jeho funkci a jedinečnosti byla přidělena tvarová skupina H 60. Hrnec má vejčitý tvar s maximální výduti v horní třetině výšky. Na podhrdlí se objevuje trojice rýh. V dolní polovině se objevují husté, nevýrazné vývalky, které vznikly při vytáčení tak veliké nádoby. Okraj je možno označit za krátký, ven vyložený. Hrnec je opatřen dvěma protilehlými, páskovými uchy. Celková výška 43,5 cm jej jistě právem řadí mezi zásobnicové hrnce, kategorie 1. Je

Obr. 140: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Hrnec tvarové skupiny H 60 – inv. č. 55.
Fig. 140: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Pot from formal group H 60 – inv. no. 55.

vyroben

z kameniny (5015) a opatřen oboustrannou tmavě hnědou, solnou glazurou.

Obr. 141: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Džbán tvarové skupiny D 26 – inv. č. 38.

Fig. 141: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Jug from formal group D 26 – inv. no. 38.

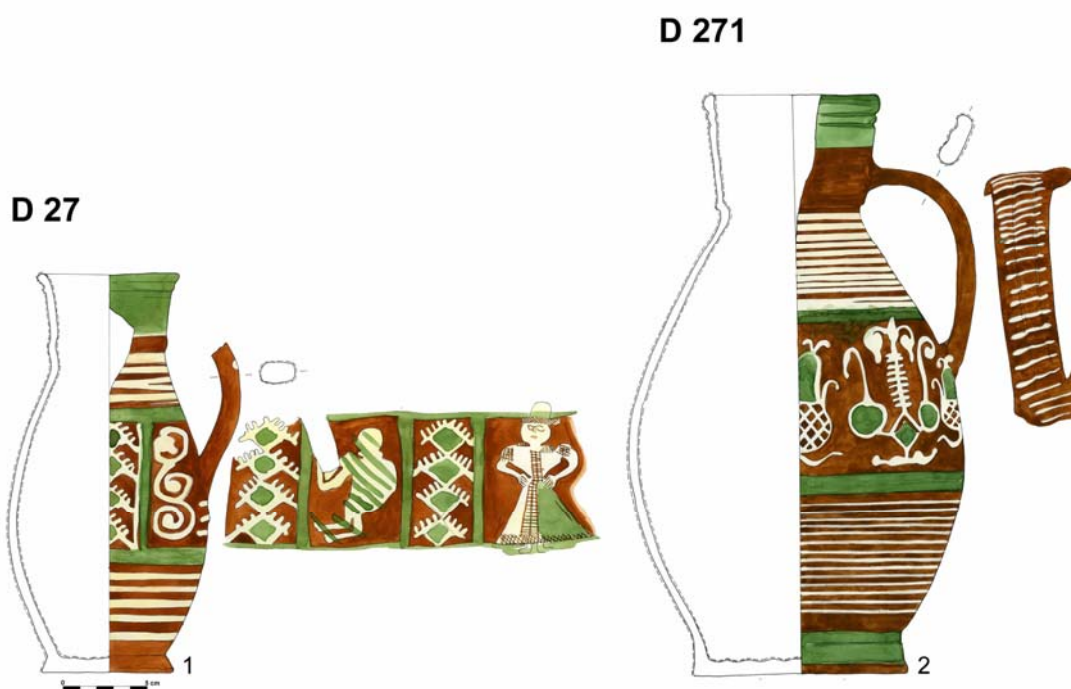
Džbány

V souboru z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37 byly nalezeny čtyři džbány, které tvoří na rozdíl od hrnců kompaktní celek, a to jak z hlediska

celkového tvaru, tak výrobní suroviny, neboť se jedná výhradně o zástupce tzv. berounského zboží.

D 26 – 1 ks

Džbán D 26 (Obr. 141) má vejčitý tvar s válcovým hrdlem, členěným šesticí nevýrazných vývalků. V místě napojení hrdla na výduť je jednoduchá linie radélkové výzdoby v podobě šikmých čárek. Na plecích je umístěna trubkovitá výlevka, která se zužuje a na konci je členěna dvojicí rýh. Okraj džbánu je ovalený a nasedá na něj páskové, dvojnásobně prožlabené ucho. Výduť je zdobena různě umístěnými horizontálními linkami v kombinacích světle béžové, tmavě hnědé a zelené. Vzhledem k celkové téměř červenohnědé barvě není příslušnost k tzv. berounskému zboží jednoznačná. Nelze vyloučit, že se mohlo jednat o napodobeninu z některé pražské dílny, ale jednoznačný důkaz pro toto tvrzení není za daného stavu poznání k dispozici.

Obr. 142: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Džbány tvarových skupin D 27, D 271 (inv. č. 42, 37).
Fig. 142: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Jugs from formal groups D 27, D 271 (inv. no. 42, 37).

D 27 – 1 ks, D 271 – 2 ks

Džbány typu D 27 a D 271 mají většinou štíhlý, soudkovitý nebo čistě soudkovitý tvar těla a mírně nálevkovitě se rozevírající hrdlo. Pokud se dochovalo celé hrdlo, objevuje se

těsně pod okrajem dvojice nehlubokých rýh. Další subtilní žebro je pak v místě napojení hrdla na tělo. Výduť nade dnem je odsazená na nevýraznou patku. Páskové ucho, jak oválného průřezu, tak s dvojnásobně prožlabenou vnější plochou, nasedá na dolní část hrdla a nad maximální výduť. Celý džbán je zdobený malovanou výzdobou, přičemž hlavní malovaný motiv, jak antropomorfní kombinovaný s geometrickým, tak rostlinný, je umístěn na horní polovině výduti. Dolní polovina je zdobena horizontálními linkami. Hrdlo je rozděleno na dvě barevná pole – na okraji zelená a cihlově červená pod ní. Malovaná výzdoba pokračuje i na ucho, a to v podobě příčných čárek.

Džbán D 27 (Obr. 142/1) patří svojí výškou 23,7 cm mezi malé džbány kategorie 3. V etnografické literatuře bývá označován jako vinařský či koštýřský (*Štajnochr 2005*, 734). Malovaná výzdoba je tvořena střídajícím se geometrickým motivem béžově kolorovaných zelených kosočtverců s postavou ženy v renesančním oděvu s balónovými rukávy a patrně nepodařenou mužskou postavou⁷⁴. Doplnky oblečení jsou zdůrazněny pomocí rýhování, v místě připojení ucha je svislá zatočená voluta, z dolní strany je ústřední motiv ohraničen zeleným pruhem, po kterém následuje pětice světle béžových linek.

D 271

Obr. 143: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Džbán tvarové skupiny D 271 – inv. č. 39.

Fig. 143: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Jug from formal group D 271 – inv. no. 39.

Oba džbány tvarové skupiny D 271 s celkovou výškou přesahující 30,5 cm se řadí mezi středně velké džbány kategorie 2, u nichž se předpokládá, že sloužily na vodu nebo pivo.

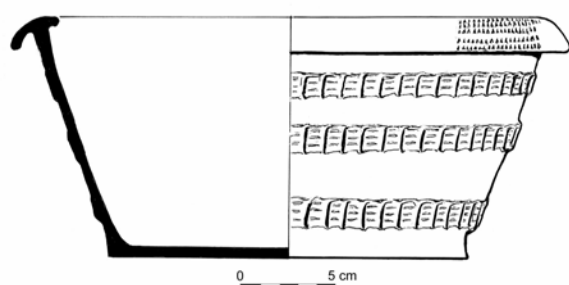
⁷⁴ Přestože patrně ve finální fázi malování džbánu došlo k fatální chybě, vyplatilo se hrnčíři tento výrobek dokončit, protože měl jistotu, že i když patrně za nižší cenu, ale přeci jen tento výrobek, kterému již věnoval určitý čas, prodá.

Dvě třetiny výduti džbánu inv. č. 39 (Obr. 143) jsou zdobeny bohatým malovaným motivem, který znázorňuje dvě koedukované dvojice, držící se za ruce. Všechny postavy jsou oblečeny do renesančních oděvů s nabíranými rukávy. Postavy jsou v provedení kombinace světle béžové a tmavě zelené, jednotlivé linie těla a doplňky oblečení jsou zdůrazněny pomocí rýhování, nad i pod spojenýma rukama jsou ptáčci, jeden muž drží v ruce džbán. Oblečení jednotlivých postav se neopakuje. Z dolní strany je motiv ohraničen zeleným pruhem, po kterém následuje sedm světle béžových linek. Druhý džbán inv. č. 37 (Obr. 142/2) je ve střední části zdoben pásem stylizované rostlinné výzdoby v podobě žaludu a rozviliny v provedení světle béžové a zelené. Z obou stran je malovaný motiv ohraničen zeleným pruhem. Horní a dolní část výduti je pokryta hustými, tenkými, béžovými linkami. Lehce odsazená patka je překryta zelenou glazurou.

Mísy

M 13

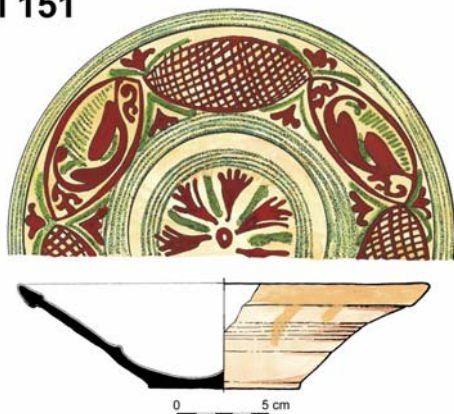

Mezi mísami bylo identifikováno pět tvarů, které bylo možno rekonstruovat v celém profilu. Každá mísa však náleží jiné tvarové skupině, a tak jediným opakujícím se prvkem je malovaná výzdoba nebo oboustranná glazura, které se uplatnily u čtyřech exemplářů.

Obr. 144: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Mísa tvarové skupiny M 13 – inv. č. 34.
Fig. 144: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. 37/IV. Deep bowl from formal group M 13 – inv. no. č. 34.

M 13 – 1 ks

M 151

Jediným neglazovaným tvarem je hluboká mísa s nálevkovitě se rozevírajícím tělem s vodorovně vyloženým okrajem, který je členěn radélkovou výzdobou v podobě 4–5 linií malých čtverečků a obdélníků (Obr. 144). Stěny jsou zpevněny trojicí plastických pásek, které jsou členěny radélkovou výzdobou v podobě prstování s horizontálními plastickými čárkami. Tento tvar bývá nesprávně označován jako pernice (*Blažková*

Obr. 145: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Mělká mísa tvarové skupiny M 151 – inv. č. 46.
Fig. 145: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Shallow bowl from formal group M 151 – inv. no. 46.

– *Žegklitz, v tisku*). Mísa je vyrobena z cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny s vyšším podílem křemičitého ostřiva (5010), na lomu střepu se projevuje tzv. sendvičový efekt, vzniklý nedostatečným propálením silného střepu (0,5–1,2 cm).

M 151 – 1 ks

Mísa M 151 (Obr. 145) je jediným zástupcem mělkých mís. Má jednoduše profilovaný, lehce dovnitř zatažený zesílený okraj. Odsazení talířovitého podokrají je umístěno v jedné třetině výšky, celková výška mísy je 6,0 cm a průměr okraje 31,0 cm. Na vnitřní straně se uplatňuje malovaná výzdoba na bílé nástřepí, která je typická právě pro tvarovou skupinu M 151. Na dně je umístěno pět tmavě cihlově červených stylizovaných květů tulipánu (?) oddělených jednoduchými zelenými čarami. Vše je ohraničeno trojicí zelených, soustředných kružnic. Další dvě trojice soustředných zelených kružnic vymezují hlavní výzdobné pole na podokrají (praporu), na němž se pravidelně střídají do špiček zakončený, mřížkou vyplněný cihlově červený ovál a ovál vyplněný stylizovaným, zeleným motivem rozviliny. Mělká mísa je vyrobena ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5011), patrně náleží do bílé skupiny tzv. berounského zboží.

M 211

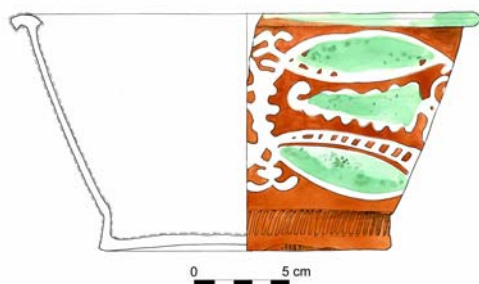
M 211 – 1 ks

U mísy M 211 (Obr. 146) se jedná o mělký tvar s plynulým přechodem stěn a dna, které je odsazeno na nepatrnou patku. Mísa má přehnutý, mírně dovnitř zatažený okraj. Výška mísy je 6,4 cm a průměr okraje 24,0 cm. Použitá surovina, a to cihlově červeně se pálicí hlína a béžová malba na bílé nástřepí, ukazují na berounskou produkci (5012). Otazník za tímto jednoznačným soudem však vyvolává fakt, že mísa je zdobena nezvykle jednoduchým geometrickým motivem. Na dně mísy jsou namalovaná béžová věčka do čtyřech směrů,

ohraničená zelenou glazurou. Stěny jsou zdobeny soustřednými, béžovými kružnicemi.

Obr. 146: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Mísa tvarové skupiny M 211 – inv. č. 51.
Fig. 146: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Shallow bowl from formal group M 211 – inv. no. 51.

M 231

Obr. 147: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Hluboká mísa tvarové skupiny M 231 – inv. č. 50.

Fig. 147: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Deep bowl from formal group M 231 – inv. no. 50.

Mísa M 231 (Obr. 147) se opět řadí do kategorie hlubokých mís s nálevkovitě se rozevírajícími stěnami a vodorovně vyloženým okrajem. Dno je odsazené na patku, která je pokryta radélkovou výzdobou v podobě svislých čárek. Na vnější straně dna byly zaznamenány výrazné, husté, vodorovné rýhy. Výška mísy je

11,4 cm a průměr okraje 25,0 cm. Mísa je zdobena malovaným motivem, který se uplatňuje na vnějších stěnách a má podobu stylizovaného rostlinného motivu ve světle

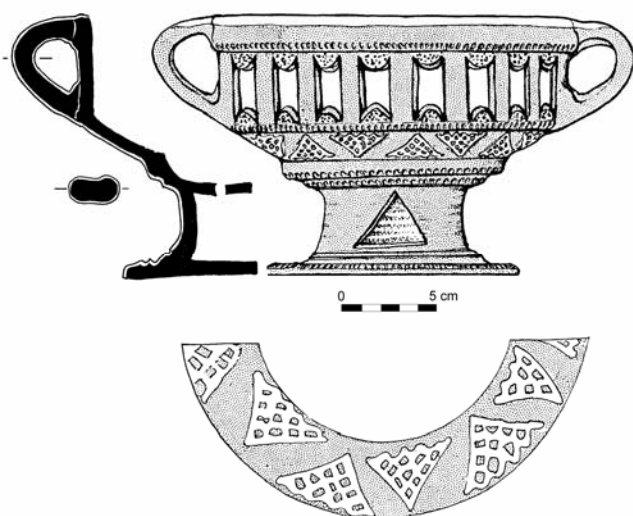
béžovém provedení, kdy světlá zeleň vyplňuje větší plochy. Vnitřní strana mísy je opatřena čirou transparentní glazurou. Mísa je vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní glazurou a vnější malovanou výzdobou, tzv. berounského zboží (5012).

M 40 – 1 ks

Mísa M 40 (Obr. 148) reprezentuje stolní keramiku polodutých tvarů, která je v zahraniční literatuře běžně označovaná jako ohřívací mísa („chafing dishes“ – viz např. *Hurst – Neal – Beuningen 1986*, 72, 81, 82, 93, 107; nebo *Warmshale – Kovacsovics 1991*, 71; *Mechelk 1971*, 295; *týž 1976*, 168). Jedná se o mísovitou nádobu s prolamovanými stěnami ve tvaru obdélníků s dovnitř prohnutými kratšími stěnami, dolní část vnější stěny je zdobena malovanými trojúhelníky a čtveřicí jednotlivě umístěných radélkových obdélníků. Dutá, zvonovitá nožka je na dvou místech prořezávaná do trojúhelníku. Mísa má přímý okraj a dvě protilehlá, pásková ucha, která nasedají na okraj a kolmou část stěny. Celková výška mísy je 13,8 cm a průměr okraje 19,0 cm. Mísa je vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřena vnější hnědou glazurou, kdy malované trojúhelníčky jsou béžové. Z hlediska funkce se domnívám, že spíše než k ohřívání pokrmů⁷⁵, neboť uvnitř nohy chybí jakékoli stopy očazení, sloužila nejen tato mísa, ale i ostatní podobné tvary jako dekorativní mísy na ovoce (*Blažková – Žegklitz, v tisku*). Vzhledem k použitému způsobu malování, včetně barvy je možné předpokládat tzv. berounskou produkci (5012).

⁷⁵ H. Mechelk předpokládá, že do prolamované části mísy byla umístěna kovová nádoba, obsahující tekutinu, kterou bylo možné ohřát nebo udržet teplou, a dolní část nožky byla naplněna rozžhaveným dřevěným uhlím (*Mechelk 1971*, 244).

M 40

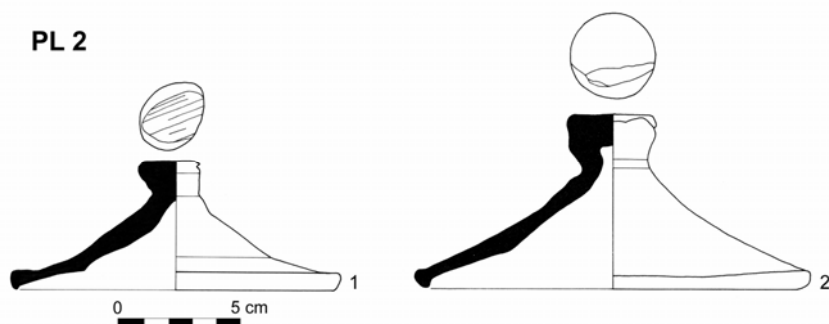

Obr. 148: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Prolamovaná mísa M 40 – inv. č. 33.

Fig. 148: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Open-work bowl from formal group M 40 – inv. no. 33.

Pokličky

PL 2

Obr. 149: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Pokličky tvarové skupiny PL 2 (inv. č. 31, 32).

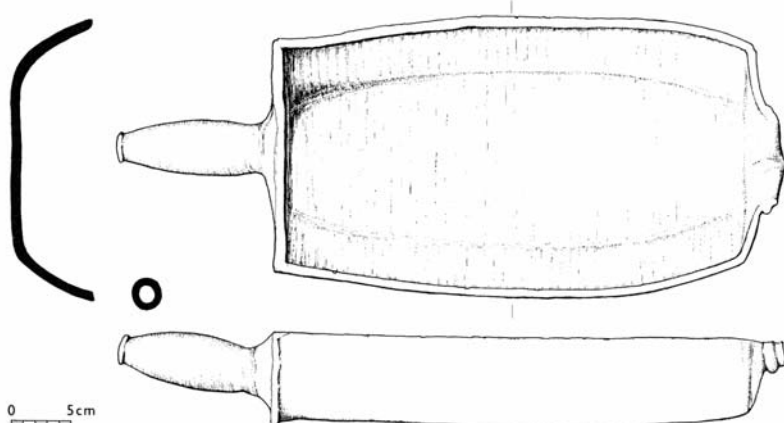
Fig. 149: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Lids from formal group PL 2 (inv. no. 31, 32).

PL 2 – 2 ks

Obě nalezené pokličky mají nízký zvonovitý tvar s vnitřním odsazením v jedné třetině výšky. Pokličky jsou vytáčené s individuální modelací knoflíku, který je v případě pokličky inv. č. 31 (Obr. 149/1) opatřen výrazným otiskem dřeva. Okraj pokličky inv. č. 31 je kolmo seříznutý a u pokličky inv. č. 32 (Obr. 149/2) šikmo seříznutý. Poklička inv. č. 31 je vyrobena z hnědošedě se pálicí, neglazované hlíny (5028) a poklička inv. č. 32 z cihlově červeně se plácí, neglazované hlíny (5009).

pekáč

Obr. 150: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Pekáč – inv. č. 53.

Fig. 150: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Baking pan – inv. no. 53.

Pekáč – 1 ks

Jediným zástupcem polodutého kuchyňského nádobí je pekáč (Obr. 150). Jedná se o původně lahvovitou nádobu, která byla v polozavadlém stavu rozříznuta v ose na polovinu. Původní „hrdlo“ bylo zformováno do tvaru hubičky a k původnímu „dnu“ bylo připevněno

duté drždlo, kruhového průřezu, které se směrem od těla nádoby zužuje. Okraj je přímý a výška pekáče je 7,0 cm a jeho délka 42,0 cm. Pekáč je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen vnitřní, transparentní glazurou (5005). Pekáč nese výrazné stopy očazení.

T 3

Talíř

T 3 – 1 ks

Opět jediný tvar lze označit jako talíř (možná podnos; Obr. 151), který současně patří mezi výjimečné kusy všech analyzovaných nálezových souborů. Jedná se o mělký,

miskovitý tvar, u něhož dno plynule, bez odsazení přechází v nízké stěny. Tělo je

Obr. 151: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Talíř/podnos – inv. č. 47.

Fig. 151: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Plate/tray – inv. no. 47.

posazeno na nízký, zvonovitý prstenec. Okraj je přímý. Celková výška talíře je 4,9 cm a průměr okraje 26,0 cm. Talíř je opatřen nepříliš kvalitní majolikovou glazurou (5015) a jeho vnitřní strana dna je zdobena malbou štětcem za studena, která napodobuje italské předlohy. Jedná se o figurální malbu, která znázorňuje dvě ženy, stojící před vchodem do domu, na pozadí s kopcovitou krajinou. Jedná se o novozákonní motiv Navštívení Panny Marie⁷⁶. Okraj talíře je lemován kontinuální, rostlinnou rozvilinou. Základní barva malby je hnědá, která je kolorována modrou a žlutou, kdy žlutá se uplatňuje i na okraji.

Holba – 3 ks

Obr. 152: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Holba s majolikovou glazurou – inv. č. 40.
Fig. 152: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Mazer with majolica glaze – inv. no. 40.

Jednoznačnými zástupci stolní keramiky jsou tzv. holby, které byly určeny ke konzumaci tekutin. V nálezovém souboru z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV byly identifikovány celkem tři. Pro všechny je společný válcový tvar, zakončený přímým, mírně dovnitř zataženým okrajem a bohatá plastická výzdoba v podobě nálepů. Holby inv. č. 41 (Obr. 153) a inv. č. 43 (Obr. 154) náleží kameninové produkci (5013) a holba 40 (Obr. 152) je opatřena majolikovou glazurou (5015).

Holba 40 (Obr. 152) je zdobena svislým žlábkováním, které je na nahoře ukončeno trojnásobnou horizontální rýhou. Těsně pod okrajem a nade dnem je pás plastických, malinových nálepů, které v horní části plynule přecházejí na ucho, téměř čtvercového průřezu.

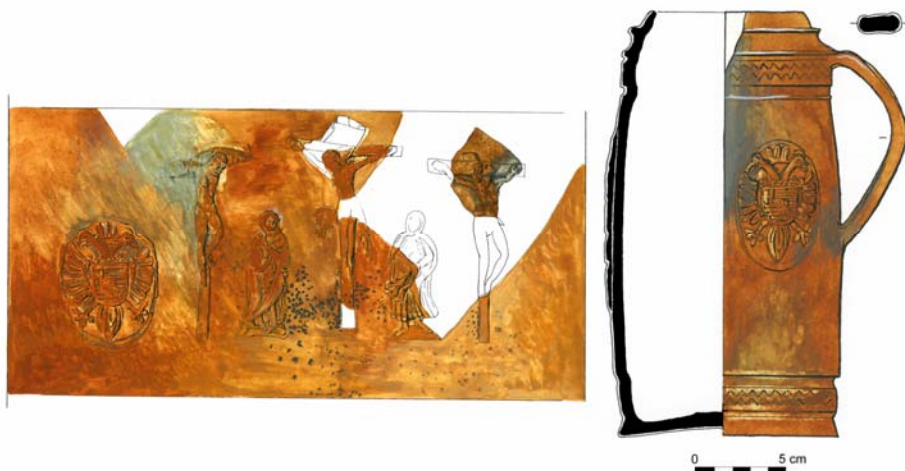
Holba je opatřena vnitřní „kropenatou“ hnědou glazurou a vnější tmavě hnědou.

Obě kameninové holby jsou opatřeny vnější, světle hnědou, solnou glazurou a kromě plastické výzdoby se na nich uplatňuje velmi drobná, radélková výzdoba. Holba inv. č. 41 (Obr. 153) je zdobena plastickou figurální výzdobou ukřižovaného Ježíše Krista, obstoupeného postavami Jana Evangelisty a Máří Magdalény a dalších dvou ukřižovaných. Zbývající volnou plochu vyplňuje oválný medailon s erbovým motivem dvouhlavé císařské orlice s korunou a čtvrceným erbovním štítem na hrudi. Horní a dolní hranici tvoří po obou

⁷⁶ Při zvěstování oznámil archanděl Gabriel Panně Marii, že její příbuzná Alžběta počala syna a je již v šestém měsíci, ačkoliv byla pokládána za neplodnou. V těch dnech se Maria vydala do jednoho judského města v horách, aby Alžbětu navštívila. Marie zůstala u Alžběty asi tři měsíce a pak se vrátila domů do Nazaretu. Místem Navštívení byl patrně Nebroj nebo Ain Karim u Jeruzaléma (*Rulišek 2005*). Za potvrzení určení námětu děkuji uměleckému historikovi J. Přikrylovi.

stranách rýhami ohraničená radélková výzdoba v podobě ostré klikatky. Výška holby je 23,4 cm.

Obr. 153: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Kameninová holba – inv. č. 41.

Fig. 153: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Mazer – stoneware – inv. no. 41.

Obr. 154: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Kameninová holba – inv. č. 43.

Fig. 154: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Mazer – stoneware – inv. no. 43.

Druhá kameninová holba inv. č. 43 (Obr. 154) má tělo rozdělené do pětice přibližně stejně širokých, horizontálních polí, kdy horní a dolní jsou vyplněna radélkovou výzdobou v podobě hustých, malých „kramlí“. Střední pole pak střídavě vyplňují tři varianty květinového nálepu a lví hlava s kruhem. Výška této holby je 21,4 cm. U obou

kameninových holb se jedná o saskou produkci, snad z Waldenburgu.

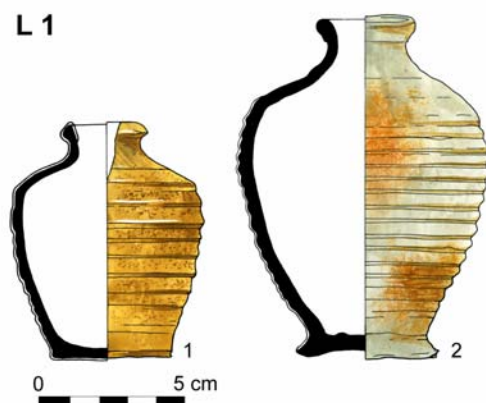
Lahve

Součástí nálezového souboru z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV je i poměrně rozsáhlý soubor lahví, a to hned tří základních tvarů. Jedná se o dvě kameninové „břichaté“ láhve (L 1; Obr. 155), deset miniaturních dóziček kónicky se uzavírajícího tvaru (L 2, Obr. 156; L 26, L 27 Obr. 157) a konečně velkou kameninovou láhev se čtvercovým dnem (L 3; Obr. 158). Při jejich třídění byl jako vydělovací kritérium použit jak celkový tvar, to především

k vydělení skupin L 1 a L 3, tak výrobní surovina, a to v rámci podskupin L 2. Tvarové skupinu L 1, L 2 a L 3 reprezentují oxidačně pálené kameninové (5013) produkty. Zástupci tvarových skupin L 26 a L 27 jsou vyrobeny ze světle se pálící hlíny a opatřeny vnitřní glazurou (5004).

L 1 – 2 ks

L 1

Obr. 155: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Kameninové „břichaté“ lahve tvarové skupiny L 1 (inv. č. 20, 27).

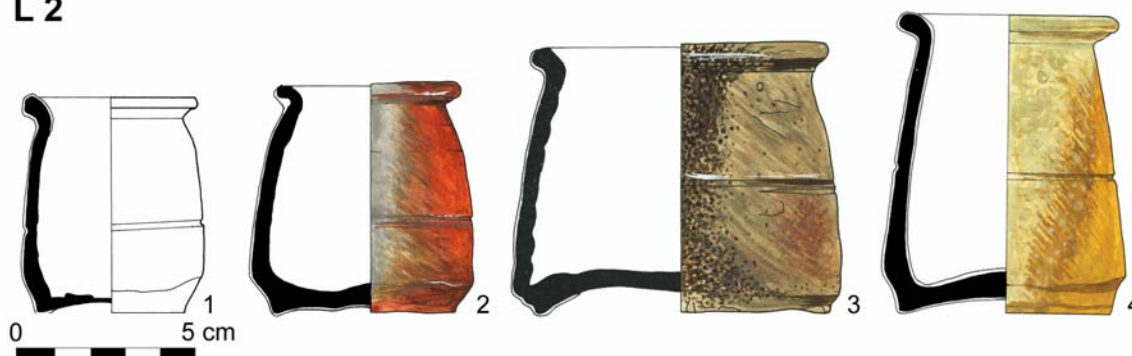
Fig. 155: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Stoneware vials from formal group L 1 (inv. no. 20, 27).

Obě láhve skupiny L 1 mají vejčitý tvar s odsazením na nožku a s výrazně zúženým hrdlem, které přechází ve ven vyhnutý okraj. Maximální výduť je dosažena přibližně ve dvou třetinách výšky nádoby a tělo pod maximální výduť je pokryto vývalkovou šroubovicí. Na dně se dochovaly výrazné spirálovité rýhy po odřezání strunou. Rozměry láhve inv. č. 20 (Obr. 155/1)

s výškou 8,2 cm a průměrem dna 4,0 cm ji řadí mezi láhve menší velikosti, zatímco u láhve inv. č. 27 (Obr. 155/2; výška 11,8 cm, průměr dna 4,8 cm), se jedná o příslušníka kategorie lahví střední velikosti. Obě láhve jsou z kategorie

oxidačně pálených kameninových výrobků (5013) a jsou opatřeny vnější, hnědou, solnou glazurou, která u láhve inv. č. 27 začíná až s maximální výduť.

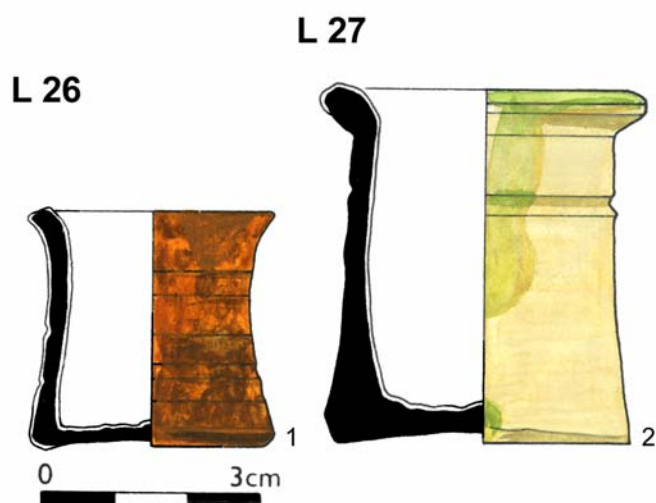
L 2

Obr. 156: – Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Kameninové dózičky tvarové skupiny L 2 (acq. no. 16, 15, 26, 25).

Fig. 156: – Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Small jars from formal group L 2 (inv. no. 16, 15, 26, 25).

L 2 – 8 ks, L 26 – 1 ks, L 27 – 1 ks

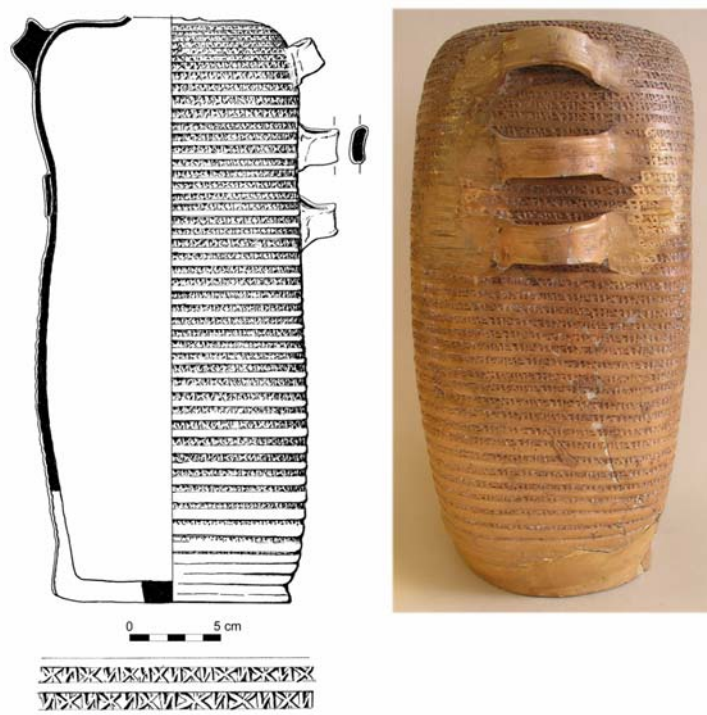

Obr. 157: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Dózičky tvarové skupiny – L 26 – inv. č. 10, L 27 – inv. č. 12.

Fig. 157: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Small jars from formal groups L 26, L 27 (inv. no. 10, 12).

Dvě zbývající dózičky se od ostatních lehce odlišují. V případě dózičky inv. č. 25 (Obr. 156/4) jsou to větší rozměry – výška 8,9 cm a průměr okraje 5,2 cm. Poslední dózička inv. č. 26 (Obr. 156/3) má velmi nízký tvar, kdy průměr dna (8,2 cm) je větší než celková výška (7,5 cm) nádoby. Všechny dózičky jsou kameninové, pálené v oxidačním prostředí a jsou opatřeny vnější hnědou nebo světle hnědou solnou glazurou (5013).

L 3

Dózička 10 (L 26; Obr. 157/1) má válcový tvar ve středu dovnitř vyhnutý. Vnější výduť je členěna trojicí širokých žlábků, nerovnoměrně rozmístěných po celém tvaru. Na dně jsou špatně zřetelné spirálové rýhy po odříznutí. Celková výška nádoby

Obr. 158: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Kameninová čtyřboká láhev, tvarové skupiny L 3 – inv. č. 52.

Fig. 158: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Stoneware square bottle from formal group L 3 – inv. no. 52.

je 3,3 cm a průměr okraje 2,8 cm. Nádobka je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena vnitřní tmavě zelenou glazurou (5004), která však v barvě hnědé patrně neúmyslně pokrývá většinu vnější výduti.

Poslední dózička 12 (L 27; Obr. 157/2) má válcový tvar s ven vyhnutým okrajem. Ve třech čtvrtinách výšky je jednoduchá drážka. Na dně jsou spirálové stopy po odříznutí. Výška nádoby je 4,9 cm a průměr okraje 3,6 cm. Stejně jako předchozí nádoba je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a je opatřena vnitřní zelenou glazurou s přesahem přes okraj (5004).

L 3 – 1 ks

Čtyřboká láhev (Obr. 158) se zaoblenými rohy (německá terminologie Feldflasche) a s poměrně malým kruhovým ústím jednoznačně představuje málo častý nález. Směrem k okraji se nádoba rozšiřuje. Zachovalo se celkem pět páskových uch, dvě na jedné a tři na druhé straně v horní třetině výšky nádoby. Celý povrch nádoby je členěn hustou radélkovou výzdobou v podobě střídajících se písmen N a X. Celková výška láhve je 32,0 cm a průměr dna 12,6 cm. Láhev je pálena v oxidačním prostředí a opatřena vnější, světle hnědou, solnou glazurou (5013).

Květináč

Obr. 159: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Obal květináče opatřený oboustrannou glazurou – inv. č. 36.
Fig. 159: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Flower pot container with both-side glaze – inv. no. 36.

Obal květináče (Obr. 159) má výrazně nálevkovitě se rozvírající tvar s odsazeným, nepřilíhající vysokým, přímým okrajem. Je opatřen dvěma protilehlými páskovými uchy s dvojnásobně prožlabenou vnější plochou. Ve dně jsou záměrně proražené nejméně dva otvory, celkový počet nelze určit, neboť se nedochovalo dno celé.

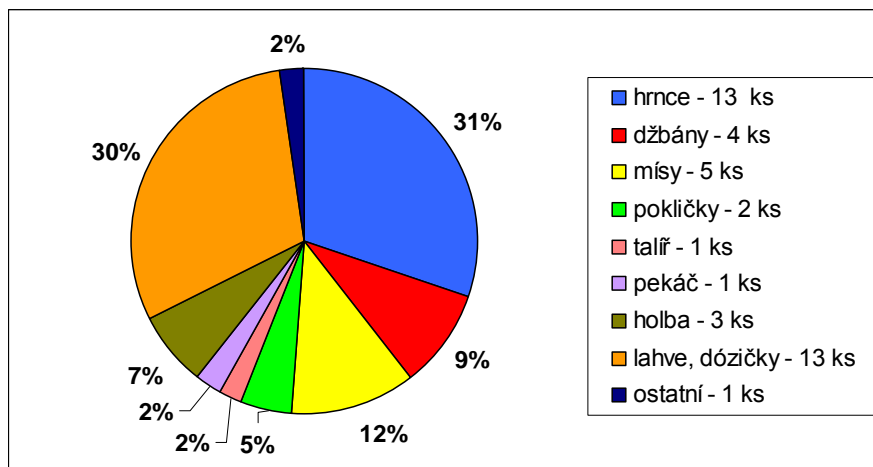
Květináč je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou glazurou (5006), vnitřní zelenou a vnější tmavě zelenou.

Shrnutí

Nálezový soubor z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV obsahoval celkem 43 zcela nebo z větší části rekonstruovaných keramických nálezů. Mezi všemi pro tuto práci vyhodnocovanými soubory představuje nejrozmanitější soubor, ve kterém jednoznačně převažuje stolní keramika nad kuchyňskou. Rozmanitost tvarů se promítá i do pestrého složení výrobních surovin, kterých můžeme identifikovat celkem devět. Jak bylo zmíněno výše, převažuje stolní keramika, a to se projevuje i u výrobní suroviny, kdy převládají v oxidačním prostředí pálené kameninové výrobky (5013 – 32,6%) a produkce tzv. berounského zboží (5012, 5011 – 27,9%). Ostatní technologické skupiny, a to jak neglazované (5009, 5010, 5028), tak s vnitřní (5005) nebo s oboustrannou glazurou (5006, 5007, 5015) jsou zastoupeny převážně jedním až maximálně čtyřmi nálezy (5004).

Bez ohledu na tvar je nejčteněji zastoupenou výzdobnou technikou malování, která se uplatňuje na hrnečcích, mísách, džbáněch a na talíři. Právě s výjimkou majolikového talíře se v ostatních případech jedná o zástupce tzv. berounského zboží. Napříč keramickými tvary se dále setkáváme s radélkovou výzdobou, a to především v plošné variantě. Další výzdobnou technikou, která se objevuje na všech holbách a hluboké míse, je plastická výzdoba.

Graf 16: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru z odpadní jímky ze sklepa v domě ve Vikářské ulici čp. 37.

Graph 16: Percentage of individual ceramics forms in the whole find collection from cesspit in the cellar at no. 37/IV Vikářská St.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowls, green – lids, violet – plate, purple – baking pan, green-brown – mazers, ochre – vials and small jars, dark blue – others.

Podíváme-li se na tvarové zastoupení z odpadní jímky z Vikářské ulice čp. 37/IV podrobněji, zjistíme, že za kuchyňskou keramiku můžeme označit 6 hrnců (inv. č. 28, 29, 35, 48, 49, 54), jednu hlubokou mísu (inv. č. 34), dvě pokličky (inv. č. 31, 32) a pekáč (inv. č. 53), což představuje pouhých 23,3%. Dalších šest malých hrnečků, čtyři džbány a mísy, tři holby a jeden talíř náleží keramice stolní (41,9%). Nemalou část souboru pak tvoří lékárenské lahvičky a dózičky (13 ks – 30,2%). Výčet tvarových kategorií uzavírají jeden zásobní hrnec (inv. č. 55) a obal květináče (Obr. 159).

Datace

V nálezovém souboru z odpadní jímky ze sklepa domu ve Vikářské ulici čp. 37/IV se objevilo několik nálezů chronologicky více citlivých než je běžná keramická produkce. Jedná se především o výrobky tzv. červeného berounského zboží, majolikový talíř, prolamovanou mísu na zvonovité nožce, kameninové holby a miniaturní kameninové nádoby. Všechny tyto předměty se sice vyskytují v delších časových úsecích, ale jejich vzájemný průnik toto období zkracuje.

Obecně uznávaný datační interval pro existenci tzv. berounského zboží uvádí poslední čtvrtinu 16. až první třetinu 17. století a doposud bylo spojováno výhradně s berounským výrobním centrem (*Koula 1917–1919*, 250–257; *Scheufler 1972*, 111). Nové nálezy ovšem přesvědčivě doložily výrobu této hrnčiny i v Praze, a to již před rokem 1572. Jedná se o dosud nepublikované nálezy z archeologického výzkumu na náměstí Republiky v Praze z prostoru hrnčířské dílny Adama Špačka v Truhlářské ulici (*Blažková – Žegklitz*, v tisku).

V sortimentu z Vikářské ulice čp. 37/IV mají dominantní postavení mezi tzv. berounskými výrobky především džbány, které jsou zde zastoupeny ve dvou velikostech, a to jeden menší (výška 23,7 cm; Obr. 142/1), který bývá označován jako vinařský či košťýřský⁷⁷ (*Štajnochr 2005*, 734), a dva objemnější, které mohly sloužit na vodu nebo pivo (výška 30,5; 33,4 cm; Obr. 142/2, 143). Na malém a jednom velkém se uplatňuje figurální, malovaná výzdoba v podobě osob obojího pohlaví, které jsou oděny do renesančních oděvů. U posledního džbánu, který je opatřen trubkovitou výlevkou a je zdoben pouze jednoduchými barevnými linkami (Obr. 141), nelze jeho příslušnost k tzv. berounské produkci ani potvrdit, ani vyvrátit. Lze se domnívat, že by se mohlo jednat o jednodušší napodobeninu právě berounské produkce.

Jednoznačně za hrnčířský mistrovský kousek lze považovat prořezávanou mísu na zvonovité nožce (Obr. 148). Červenohnědá glazura, která je doplněna světle béžově malovanými trojúhelníčky a zeleně malovanými zakončeními prolamování, opět ukazuje směrem k berounským dílnám. Z centra Drážďan se dochovalo několik prolamovaných mís, včetně miniatur, interpretovaných jako dětské hračky, které jsou zde datovány do 17. století (*Mechelk 1971*, 245). Tyto mísy se objevují jako ústřední motivy zátiší italských malířů přelomu 16. a 17. století, jako byl např. Fede Galizia (1578 – 1630) a jeho Majoliková mísa s ovocem (*Maioloca Basket of Fruit*) z období kolem 1610 (podle *Web Gallery of Art*, www.wga.hu).

---

⁷⁷ Tvarově velice podobný džbán byl nalezen v roce 1899 v Dlouhé třídě a následně se stal majetkem J. Kouly (*Koula 1917*, 251, Obr. 76).

Již o běžnou produkci tzv. červeného berounského zboží se pak jedná v případě nízkého hrnce (H 291; Obr. 136), který je zdobený rostlinným a zoomorfním motivem. Dále jsou to geometrickým motivem zdobené miniaturní hrnečky (H 36, H 361; Obr. 137). Výrazné pochybnosti o příslušnosti k těmto výrobnímu okruhu nepanují ani v případě hluboké, stylizovaným rostlinným motivem malované mísy (M 231; Obr. 147). Naopak nejistotu máme u geometrickým motivem zdobené mělké mísy (M 211; Obr. 146). Do bílé skupiny tzv. berounského zboží by se pak měla řadit mělká mísa (M 151; Obr. 145) zdobená opět stylizovaným rostlinným a geometrickým motivem.

Oba majolikové hrnečky (Obr. 138) společně s těmi z berounské produkce jsou dokladem sílící individualizace přístupu ke stolování. Oba jsou opatřeny oboustrannou glazurou, která zde jednoznačně plní dekorativní funkci, podpořenou výzdobnou technikou v podobě mramorování. Tvarovou i výzdobnou podobnost lze shledávat u podobného nálezu z Dominikánské ulice 17/19 v Brně (*Himmelová – Procházka 1990*, Fig. 8/3). Výskyt hrnečků je v náleзовých souborech zaznamenáván od konce 16., ale především od počátku 17. století.

Nepostradatelnou součástí hostin a pijatik byly bezpochyby holby (něm. Krug). Obě kameninové holby (Obr. 153, 154) reprezentují s velkou pravděpodobností waldenburskou produkci. Tímto směrem ukazuje celkový tvar holby, která je na hrdle a kónicko-konkávní dolní části zdobena radélkovou výzdobou v podobě husté klikatky, střední část víceméně válcového tvaru je pak určena pro plastickou výzdobu. Může se jednat jak o oválné nálepy s erbovními znaky (*Horschik 1978*, 76) nebo figurální motivy (*Horschik 1978*, 116, 117). Prostor mezi velkými plastickými aplikacemi bývá vyplněn drobnými nálepy v podobě lví hlavy s kruhem v tlamě nebo květinovými rozetkami charakteru malinových nálepů. Zpravidla byly tyto holby opatřeny cínovým víčkem, které se v našem případě však nemuselo dochovat. Obdobím produkce těchto tvarů je přelom 16. a 17. století. K nejstarším nálezům patří signovaná holba „*Hanse Gliera*“ z období 1580/1590 a převážná většina nálezů je pak datována do období 1600/1610 (*Horschik 1978*, 116, obr. 19, 117, obr. 20).

U kameninových, břichatých lahví (Obr. 155) a miniaturních nádobek (Obr. 156) se opět jedná o produkci saských, patrně waldenburských dílen⁷⁸, kde byly vyráběny v širokém intervalu 16.–18. století. Břichaté lahve nejčastěji sloužily v lékárenském prostředí, ale obecně je lze označit za multifunkční k uchovávání tekutin všeho druhu, včetně pálenky (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 119). Rytý nehluboký žlábek přibližně v jedné třetině výšky je

---

⁷⁸ Příslušnost k waldenburské produkci lékárenských nádobek potvrdil D. Scheidemantel konzultací prostřednictvím emailu.

na miniaturních nádobkách typickým znakem waldenburských dílen, kdy těžiště výroby těchto tvarů spadá do 17. století (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 149). Konkrétně se jedná o čtyři lahvičky skupiny 3 (objem 0,06 l). Lahvička inv. č. 18 s výškou 6,6 cm se řadí do skupiny 4 (objem 0,08 l). Vysoká lahvička inv. č. 25 (Obr. 156/4) společně s nízkou, širokou inv. č. 26 (Obr. 156/3), jejichž objem přesahuje 0,1 l patří do skupiny 5 (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 148, Taf. 30). Z funkčního hlediska se předpokládá, že tyto lahvičky sloužily jako kelímky na mastičky nebo jako dávkovací nádoby. Přímě s domem lékařů jsou nálezy identických kameninových lahviček (*Dudková – Orna 2009*, 504, Fig. 3 Ib) a kameninových i hrnčinových dóziček spojovány v Plzni čp. 289 (*Dudková – Orna 2009*, 504, Fig. 3 Ia, IIa), kde byly nalezeny v odpadní jímce v širokém časovém intervalu od poloviny 16. do druhé poloviny 17. století.

Posledním produktem waldenburských dílen, a to s odkazem na způsob provedení a motiv radélkové výzdoby, je objemná láhev se čtvercovou podstavou, zdobená radélkem v podobě střídajících se písmen X a N (Obr. 158; *Scheidemantel – Schifer 2005*, Tafel 8, 10, 11). Nejbližší analogii k tomuto tvaru představuje čtyřboká láhev zdobená plošnou radélkovou výzdobou, která pochází z vodního hradu Göltzsch (*Horschik 1978*, 433, obr. 32).

Výjimečným kusem celého souboru je talíř s nepříliš kvalitní majolikovou glazurou a malbou štětcem za studena, patrně napodobující italské předlohy (Obr. 151). Zda se jedná o produkt některé z domácích dílen nebo o import se mi nepodařilo jednoznačně doložit.

Několik málo zástupců běžné kuchyňské keramiky představují nálezy hluboké mísy (Obr. 144), pekáče (Obr. 150) a dvou pokliček (Obr. 149). Pro všechny tyto tvary platí, že jsou chronologicky málo citlivé. Hluboká mísa je v souboru zastoupena variantou s plastickými páskami na výduti a radélkem zdobeným okrajem. Nástup plastické pásky se klade do období kolem poloviny 16. století (*Pajer 1983*, 25), ale v nezměněné podobě se s tímto tvarem běžně setkáváme po celé 17. století. Ojedinělým nálezem raně novověkých souborů bývá pekáč nebo jeho zlomky. Opět se jedná o tvar, který se v nezměněné podobě udržel po desetiletí. Jakési chronologické vodítko nám v jeho případě nabízí Rudolfínská kuchyně, která obsahovala stejný tvar (*Fučíková a kol. 1997*, V/298/11) a další nález pekáče je doložen z Prahy Na Slovanech, kde je datován do 16. až počátku 17. století (*Huml 1971*, 226). Oba nálezy pokliček se žádným způsobem neliší od běžně známé raně novověké produkce.

Soubor skla

Výplň odpadní jímky obsahovala velké množství skla⁷⁹. Jde o kvantitou i kvalitou největší soubor skla z jímek z areálu Pražského hradu. Mimořádným předmětem je 20,2 cm vysoký pohár (Obr. 161) s cylindrickou kupou, zdobenou bílým nitrováním a ve spodní části nataveným vláknem s bílými emailovými tečkami. Dutý nodus nafouknutý do kovové formy se lvími maskarony přechází v nízkou zvonovitou patku. Kupa je doplněna vročením 1595 a mistrně provedeným emailovým nákresem se znakem a zbytkem nápisu „... Breitenberk ... Proep ... Pragensis“ a iniciálami *S a I*?. Podobné poháry se vyráběly ve druhé polovině 16. století a především v letech 1570–1590 v Innbrucku (Drahotová – Žegklitzová-Veselá 2003, Taf. 3a; Seipel 2008, 148–149). Výjimečná je i sada 21 pohárů (Obr. 160) s vřetenovitou, polovejčitou, nálevkovitou i šestihrannou kupou, s dutým jednoduchým nodem a zvonovitou patkou. Společným znakem pohárů je bohatá emailová malba s rostlinným nebo geometrickým motivem, doplněná zlacením. Poháry mají zdobené jak kupy a nody, tak i patky. Vedle zoomorfní nádoby v podobě ptáka z modrého skla (Obr. 162), laboratorního i hygienického skla jsou v souboru zastoupeny téměř všechny tvary běžného i honosnějšího stolního a užitkového skla (Veselá 2003, 11; Veselá-Žegklitzová 2009), včetně dalšího zlomku číše s cylindrickou kupou a vročením 1616. Tento neobyčejně bohatý soubor skla je možné datovat na konec 16. až do první třetiny 17. století.

Obr.160: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Sklo. Poháry.

Fig.160: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Glass. Goblets.

⁷⁹ Analýzu souboru skla provedla za podpory grantu č. GA AV ČR r. č. A8002304 Jana Žegklitzová. Nepublikovaná zpráva je uložena v ARU Praha, v.v.i. na pracovišti Pražský hrad (Frolik – Žegklitzová 2005).

Obr. 161: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Sklo. Pohár s emailovou kresbou, letopočet 1595.

Fig. 161: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Glass. Goblet with enamel paint and year 1595.

Obr. 162: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Sklo. Nádobka z modrého skla ve tvaru ptáka.

Fig. 162: Prague Castle, cesspit at no. 37/IV Vikářská St. Glass. Vessel from blue glass in the form of bird.

Závěr

Datování nálezů z odpadní jímky ze sklepa ve Vikářské ulici čp. 37/IV se opírá o přesně datovaný předmět – pohár s letopočtem 1595 a rozbor keramiky, která pochází z přelomu 16. a 17. století. To je v dobrém souladu s údaji z písemných pramenů, kdy západní část domu držela kapitula nesporně v roce 1580 a východní v roce 1590.

Při pokusu o interpretaci výplně jímky přitahuje pozornost pohár, který můžeme spojit s Jiřím Bartoldem Pontánem z Breitenberka, který byl proboštem kapituly v letech 1594 až 1614, před tím v letech 1586–1594 děkanem svatovítské kapituly. Není pochyb o tom, že pohár byl jeho osobním vlastnictvím a že se do odpadního souvrství dostal za doby pobytu Bartolda z Breitenberka nebo krátce po té, co dům opustil, tj. po nuceném odprodeji původního děkanství císaři Rudolfu II. v roce 1603. Obsah jímky poukazuje na luxusní až velmi luxusní prostředí s převahou stolního nádobí a honosného skla. Pozoruhodná je série velmi podobných pohárů, jakoby z většího servisu. Kvalita skla vylučuje spojení převažující části obsahu jímky se šenkem, zmíněným v suterénu domu k roku 1620, i když původ některých kusů z tohoto místa nelze vyloučit.

S přispěním výsledků analýzy nálezového souboru skla z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV můžeme předpokládat, že jistá část odpadu je spojena s pobytem probošta Bartolda z Breitenberka v tomto domě, který nám historické události datují do roku 1603. Ostatně nejen nálezy skla, ale i všechny datovatelné keramické předměty ukazují, že k užívání jímky docházelo právě kolem přelomu 16. a 17. století.

Velká série skla ukazuje spíše na nějakou jednorázovou událost – katastrofu, která způsobila jeho přemístění do odpadní jímky. Spojení s určitým se datem se může vzhledem k mezerovitosti pramenů pohybovat pouze v úrovni hypotézy. Kapitula o dům přišla v roce 1619/1620, kdy byl poskytnut dvornímu kazateli doktoru Skultetovi. S jeho pobytem v domě čp. 37/IV ve Vikářské ulici bychom mohly spojit poměrně velké množství lékařských lahviček a laboratorního skla. Po bitvě na Bílé Hoře se objekt vrátil zpět do kapitulních rukou. Dvojitá změna obyvatel obou objektů nemusela proběhnout hladce.

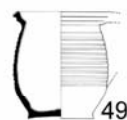
Na závěr je třeba ještě jednou připomenout, že vzhledem k neexistující dokumentaci archeologického výzkumu, nevíme, zda nemáme k dispozici pouze selektivní výběr nálezů.

Vikářská ul. čp. 37

H 13

H 20

H 201

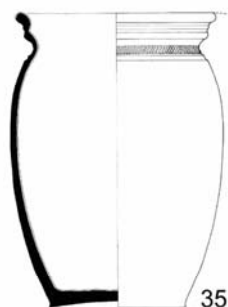
H 291

H 45

H 46

H 60

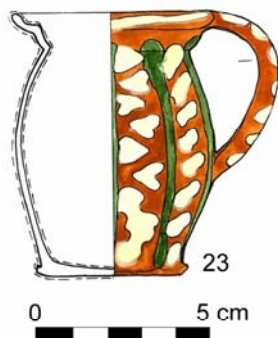
Tab 27: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Přehled hrncovitých tvarů z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37 podle tvarových skupin.

Tab. 27: Prague Castle, cesspit at house no. 37/IV Vikářská St. Overview of pots from cesspit at the house no. 37/IV Vikářská St. sorted by formal groups.

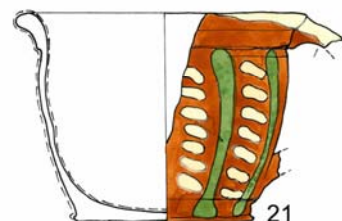

Vikářská ul. čp. 37

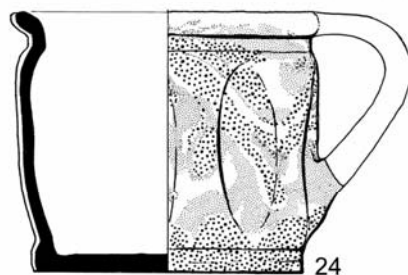
H 36

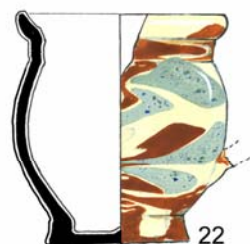
H 361

H 38

H 381

Tab 28: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Přehled hrnečků z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV podle tvarových skupin.

Tab 28: Prague Castle, cesspit at house no. 37/IV Vikářská St. Overview of cups from cesspit at the house no. 37/IV Vikářská St. sorted by formal groups.

Vikářská ul. čp. 37

D 26

D 27

D 271

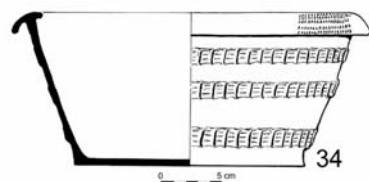

Tab 29: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Přehled džbánů z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV podle tvarových skupin.

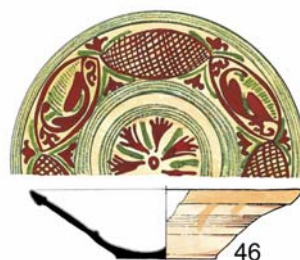
Tab 29: Prague Castle, cesspit at house no. 37/IV Vikářská St. Overview of jugs from cesspit at the house no. 37/IV Vikářská St. sorted by formal groups.

Vikářská ul. čp. 37

M 13

M 151

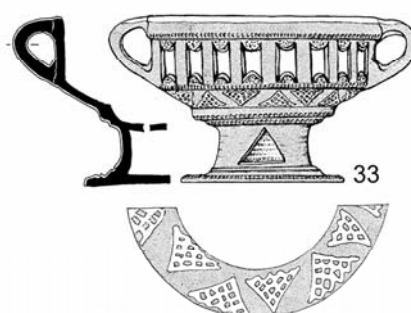
M 211

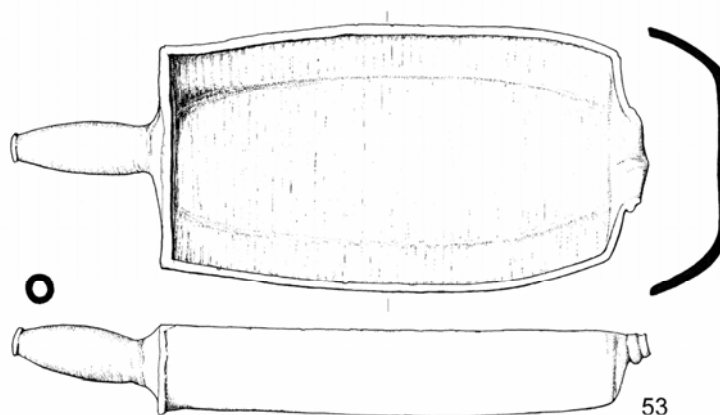
M 231

M 40

pekáč

Tab 30: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV Přehled mís podle tvarových skupin a pekáč z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37.

Tab 30: Prague Castle, cesspit at house no. 37/IV Vikářská St. Overview of bowls, according to formal groups, baking pan from sorted by the house no. 37/IV Vikářská St..

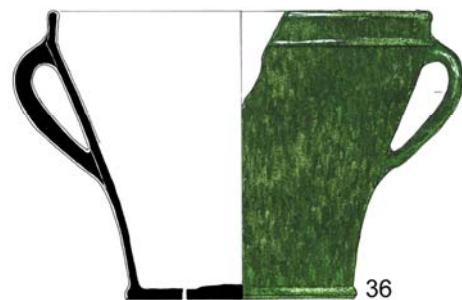
Vikářská ul. čp. 37

T 3

květináč

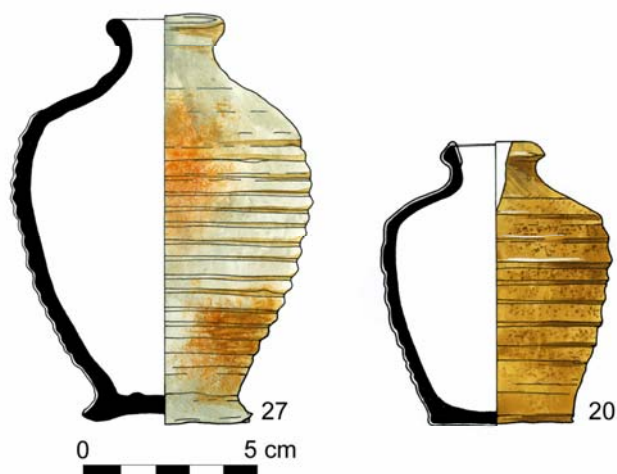

Tab 31: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Přehled holb, talíř a obal květináče z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37.

Tab 31: Prague Castle, cesspit at house no. 37/IV Vikářská St. Overview of mazers, plate, flower pot container from cesspit at the house no. 37/IV Vikářská St. sorted by formal groups.

Vikářská ul. čp. 37

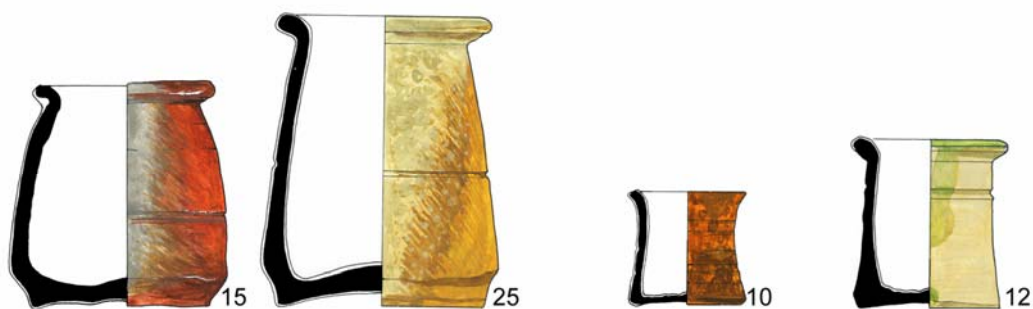
L 1

L 2

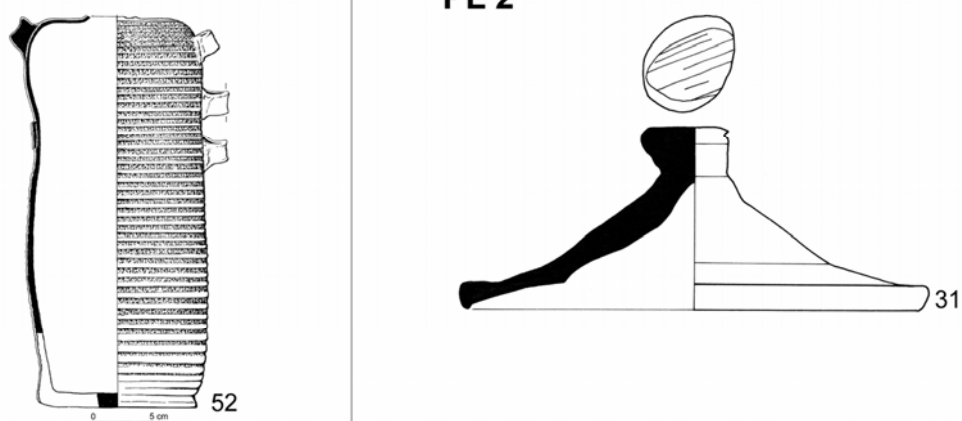
L 26

L 27

L 3

PL 2

Tab 32: Pražský hrad, jímka Vikářská ul. čp. 37/IV. Přehled břichatých lahví, dóziček a velké lahve z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV podle tvarových skupin.

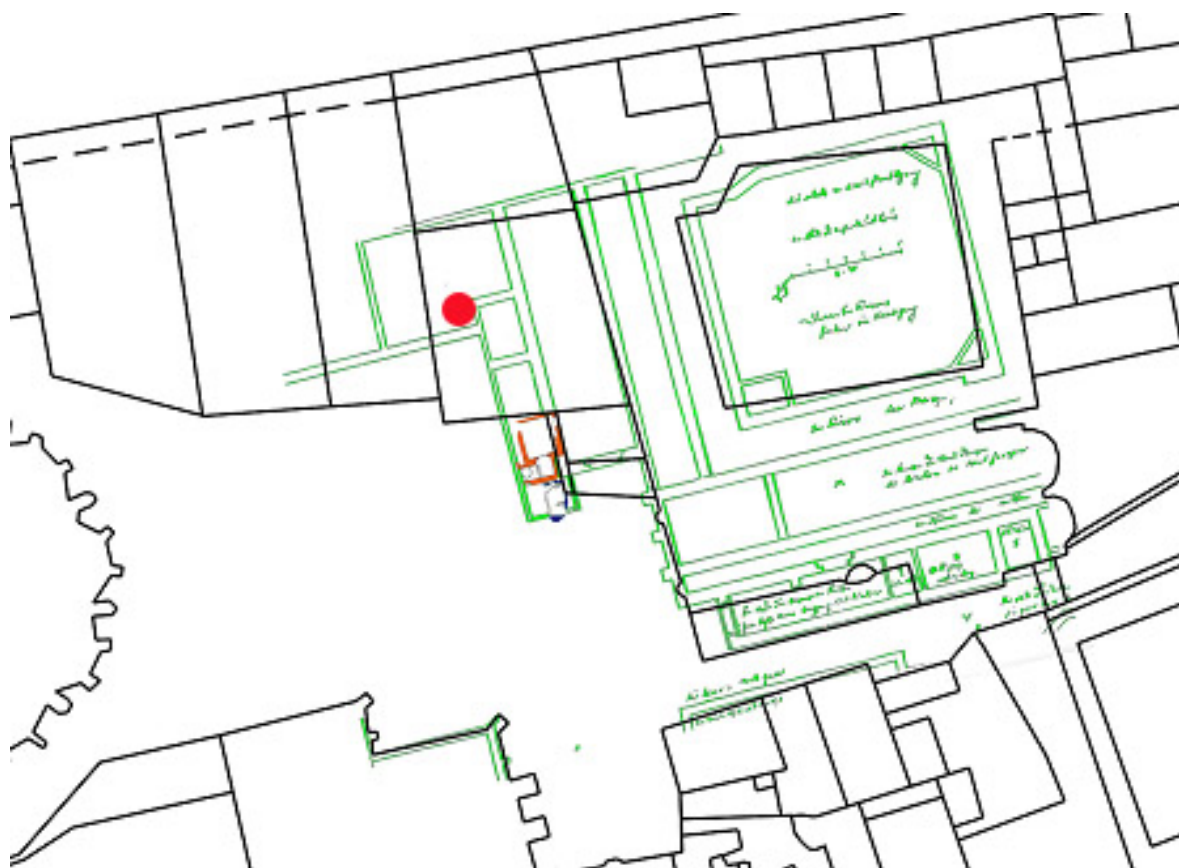
Tab 32: Prague Castle, cesspit at house no. 37/IV Vikářská St. Overview of vials, small jars, square bottle, lid from cesspit at the house no. 37/IV Vikářská St. sorted by formal groups.

3.5.4. Odpadní jímka ve sklepě domu čp. 34

3.5.4.1. Historický vývoj zástavby parcel čp. 33 a čp. 34

Současný dům čp. 34/IV na severní straně Jiřského náměstí stojí na místě dvou starších domů, zbořených v roce 1876. Západní z nich – původní čp. 34/IV, dům hradního hejtmána – zaujímal přibližně západní třetinu městiště současného domu. Na zbylé ploše stál dům čp. 33/IV, který v době demolice tvořil západní součást Jiřského kláštera. Na místech těchto dvou domů byla podle plánů arch. J. Rockera v letech 1879–1880 vybudována rezidence kapitulního probošta „v přísném slohu gotickém“.

Obr. 163: Rekonstruovaná renesanční podoba Pražského hradu podle P. Chotěbora a V. Procházky – černá; Wohlmütův plán (cca z roku 1569) – zelená; archeologicky objevený dům zbrojního písaře – červená; dům, který má být zbořen – modrá. Místo nálezu odpadní jímky – červený puntík. Sestavily J. Žegklitzová, G. Blažková.
Fig. 163: Reconstructed renaissance situation of Prague Castle based on P. Chotěbor and V. Procházka – black; Wohlmüt's plan (around year 1569) – green; the house of the armoury scribe which was archaeologically discovered – red; the house, which is marked for demolition – blue; cesspit – red point. Completed by J. Žegklitzová, G. Blažková 2010.

Bývalý dům nejvyššího písaře je v písemných pramenech poprvé zmíněn v soupisu kapitulních domů z roku 1486. Označen je jako „*dům v koutě, kdy bydlí kovář, patří kostelů (kameníkům), a byl mu dán na dva životy k vystavění*“, event. v druhé verzi jako „*dům kameníků, v němž bydlí kovář, u kláštera sv. Jiří; byl mu dán na dva životy*“. Dům byl tedy v době husitských válek zřejmě silně poškozen či zbořen a musel být znovu postaven. K majetkové změně došlo v roce 1526, kdy Václav z Vitenče koupil od „*Jiřího kováře z Pohořelce dům na hradě Pražském, ležící v koutě vedle domu pana Petra Holického ze Šternberka a na Leštně, nejvyššího komorníka království Českého a vedle domu Petra z Poněšic*“⁸⁰. (Pasport SÚPRMO 1965, 11). Majetková transakce byla velmi pečlivě ošetřena, protože byla jištěna majestátem Vladislava II., který současně potvrdil i právo „*na starodávny svobodný průchod s fortanou a s vši celou uličkou i s plácem a místem před tou uličkou*“. Václav z Vitenče dále získal potvrzení od tehdejšího probošta Svatovítské kapituly Arnošta ze Šlejnic, děkana Jana /Žáka/ a „*vši kapituly*“, že dům získává dědičně. Všechny listiny byly dále potvrzeny majestátem, který mu udělil Ludvík Jagellonský. Smysl takového pečlivého zajištění všech náležitostí transakce pochopíme z dalšího kroku pana Václava, neboť všemi těmito zárukami ošetřenou nemovitost ještě téhož roku postoupil panu Vojtěchovi z Pernštejna a na Pardubicích (Pasport SÚPRMO 1965, 11). Nelze se tedy ubránit dojmu, že Václav z Vitenče sehrál roli jakéhosi „bílého koně“, který měl zajistit, že cena nemovitosti nebude příliš vysoká.

V roce 1536 dům Jan z Pernštejna prodal za 1000 kop českých grošů „*pro opatření a k chování desk i register zemských*“, nemovitost však nebyla naznačeným způsobem nikdy využita, ale ve skutečnosti se stala sídlem nejvyššího písaře. V roce 1541 dům vyhořel⁸¹. V roce 1553 sněm povolil „*panu Wolfovi z Vřesovic a na Doubravské Hoře, nejvyššímu písaři království Českého, na stavění domu 1000 kop českých grošů*“ (Směny České II, 656).

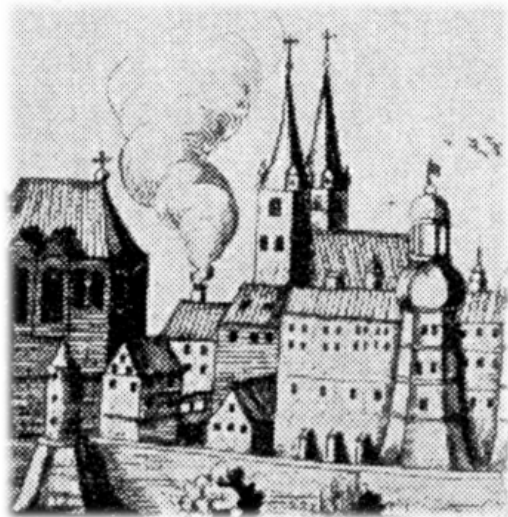
Nově vystavěný dům zachycuje plán Bonifáce Wohlmutha⁸², datovaný kolem roku 1569 (Obr. 163). Průčelí domu nejvyššího písaře (*hauptschreiber*) bylo tehdy v jedné linii se sousedním domem, který vlastnili Berkové z Dubé. Dům měl přibližně obdélný půdorys, do jihovýchodního rohu byla vestavěna věž (*thurm*), předstupující před průčelí. Dům pravděpodobně dosahoval až k hlavní hradbě, prostor parkánu byl volný. Na základě plánu dobře porozumíme informaci o „*uličce*“ a „*placu*“ z transakce v roce 1526. K domu přiléhal

⁸⁰ Dům Petra z Poněšic je pravděpodobně totožný s pozdějším domem zbrojního písaře, zaniklým ve druhé polovině 16. století. Publikace archeologicky zjištěného zaniklého domu – Boháčová – Frolik – Žegklitz 1989, Blažková-Dubská 2007.

⁸¹ „*Ohně se zatím rozšířil na východní polovici hradu vlevo i w prawo za kostelem. W lewo shořely domy saikromé, které se tu nacházely, a od nich dále klášter sw. Jiří celý i s krowem kostela ...*“ (Tomek 1897, 206).

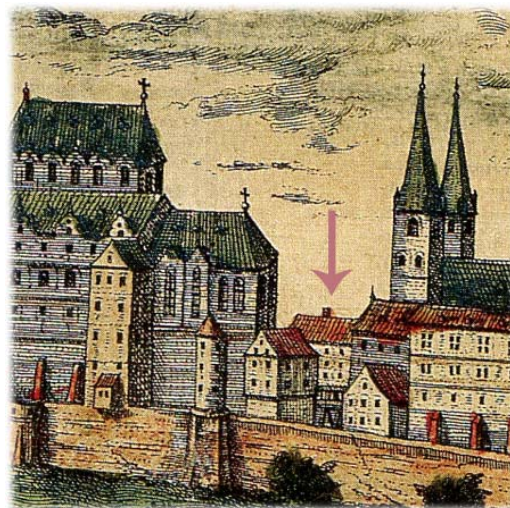
⁸² Plán kláštera sv. Jiří a jeho nejbližšího okolí, patrně z roku 1569 (SÚA, sign. ČDKM – IV – P, karta 191).

velký obdélný dvůr, označený jako „plac pro velké kusy“⁸³ a východně od něho úzká ulička⁸⁴, dosahují také až k hradbě. Uličkou, z dnešního hlediska situovanou již na ploše Jiřského kláštera⁸⁵, se procházelo do ambitu kláštera. Zde se také nacházela fortna, zmíněná v roce 1526. Plán neosvětluje, kam zmíněná ulička vedla.

Obr. 164: J. Willenberg, dřvořez, 1601. Kouřící dům je situován na Jiřské náměstí. Může se jednat o dům nejvyššího písaře nebo o dům sousední (detail, podle Hlavsa 1971, obr. 10).

Fig. 164: J. Willenberg, woodcut, 1601. The house with smoke is at the St George's Square. It can be the house of the highest scribe or the neighbouring house (detail, after Hlavsa 1971, obr. 10).

Obr. 165: J. Hoefnagel, A. Hogenberg, kolorovaný mědiryt, 1598. Šipka ukazuje na dům situovaný na Jiřské náměstí. Může se jednat o dům nejvyššího písaře nebo o dům sousední (detail, podle Bečková 2000, Obr. 9).

Fig. 165: J. Hoefnagel, A. Hogenberg, coloured copper engraving, 1598. The arrow shows the house at the St George's Square. It can be the house of the highest scribe or the neighbouring house (detail, after Bečková 2000, Obr. 9).

V rukách úřadu nejvyššího písaře dům zůstal delší dobu. První přestavba je doložená k roku 1575 (podle *Pasport SÚPRMO* 1965, 13 – APH, sign. HBA 2/38). Tato úprava domu byla patrně nedostatečná, neboť již roku 1581 přednesl tehdejší nejvyšší písař Michal Španovský z Lysova požadavek na zemském sněmu, že „dům zemský úřadu nejvyššího písařství v některých místech na stavení sešlý a nebezpečný je a opravy potřebuje“. Dále žádal, aby se stavové dohodli s abatyší a konventem kláštera o odstoupení kusu klášterního gruntu, jehož je k úpravě domu nezbytně zapotřebí (*Směny České VI*, 58). Trhovou smlouvou se svolením krále bylo toto místo za 1000 kop míšenský skutečně odkoupeno a k vlastní přestavbě bylo povoleno 500 kop českých (*Směny České VI*, 155). Další větší opravy však na

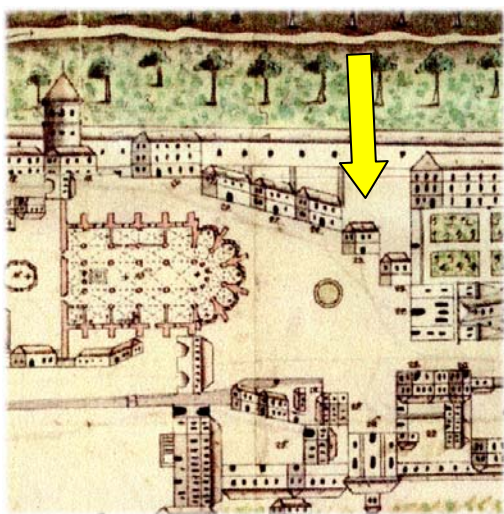
⁸³ „der Blatz zum grose ge... hat auch der hautschreiber herre gehabt“ (Wohlmut).

⁸⁴ „die einfahrt im kreuzgang vom blacz hieren“ (Wohlmut).

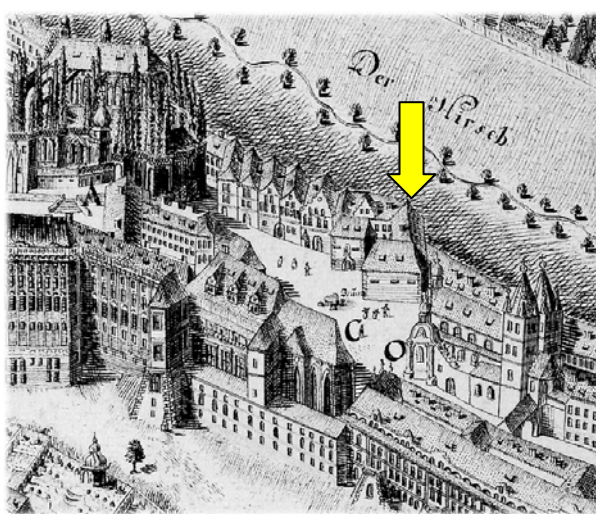
⁸⁵ V souvislosti se změnou dispozice kláštera je třeba podotknout, že křížová chodba Jiřského kláštera tehdy neměla dnešní obdélný půdorys, ale čtvercový, takže její západ-východní osa byla značně kratší než dnes. Městiště domu nejvyššího písaře zabíralo tedy asi čtvrtinu dnešní křížové chodby, která byla směrem k západu i k severu rozšířena při raně barokní přestavbě kláštera v letech 1671 – 1680 (*Pasport SÚPRMO* 1965, 13).

sebe nenechaly dlouho čekat. Již v roce 1598 tehdejší nejvyšší písař Jan z Klenového a Janovic znovu hlásil, že „*Dům úřední nanejvýš je spustošený a vyžaduje veliké a brzké opravy, aby dokonce k zboření nepřišel*“ (*Směny České IX*, 561). V následujících třech letech bylo vždy povoleno 200 kop na blíže nespecifikovanou opravu domu (*Směny České IX*, 656).

V soupisu domů na Pražském hradě z roku 1620⁸⁶ je dům nejvyššího písaře zapsán jako svobodný dům deskový bez podrobného popisu. Klášteru sv. Jiří byl dům věnován císařem Ferdinandem III. s náhradou 5000 zl., z nichž měl nejvyšší písař nárok místo užívání domu na pobírání úroků. V Dienebierově soupisu domů z roku 1740⁸⁷ je uveden jako obydlí svatojiřské abatyšské a bývalý dům nejvyššího písaře. Po zrušení kláštera v r. 1782 se dostal do rukou armády a v roce 1876 byl zbořen.

Obr. 166: Jiřské náměstí, žlutá šipka – čp. 34, Plán Pražského hradu a Hradčan, anonym, kolem poloviny 18. století, (detail, podle Vilímková 1985a).
Fig. 166: St George's Square, yellow arrow – building no. 34, Plan of Prague Castle and Hradčany, Anonymous, middle of the 18th century, (detail, after Vilímková 1985a).

Obr. 167: Jiřské náměstí, žlutá šipka – čp. 34, tušová kresba J. D. Huber, 1769, (detail, podle Bečková 2000, obr. 12).
Fig. 167: St George's Square, yellow arrow – building no. 34, Indian ink pen drawing J. D. Huber, 1769, (detail, after Bečková 2000, obr. 12).

Na nejstarších celkových pohledech na Pražský hrad je severní část Jiřského náměstí nejčastěji zakryta královským palácem a kaplí Všech svatých. Jedinou z mála výjimek jsou veduta Jana Willenberga z roku 1601 (Obr. 164) a kolorovaný mědiryt Jorise Hoefnagela a Abrahama Hogenberga (Obr. 165), na nichž průhledem mezi kaplí Všech svatých a svatojiřským klášterem spatříme dům severní fronty Jiřského náměstí. Zda se však jedná o dům nejvyššího písaře či o dům sousední, nelze jednoznačně rozhodnout.

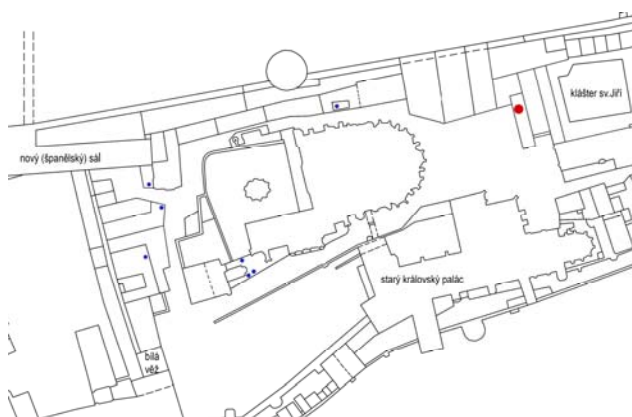
⁸⁶ Anno 1620. Beschreibung aller Zimmer im Kunigl. Prager Schloss. Anfangen 28. Julii 1620 (podle *Pasport SÚPRMO* 1965, 36 – APH – HBA sign. 20/S/4)

⁸⁷ Beschreibung alle Königl. Prager Schloss und dem Hradschin Befinden, Ao 1740 (podle *Pasport SÚPRMO* 1965, 15 – APH – Sbírka Dienebierova, sign. HBA V/24).

Se schematickým zobrazením domu se pak setkáváme na anonymním plánu z poloviny 18. století (Obr. 166). Jen o málo mladší je vyobrazení situace na Jiřském náměstí na Huberově plánu Pražského hradu a Hradčan z roku 1769 (Obr. 167).

3.5.4.2. Nálezové okolnosti odpadní jímky ve sklepě domu čp. 34

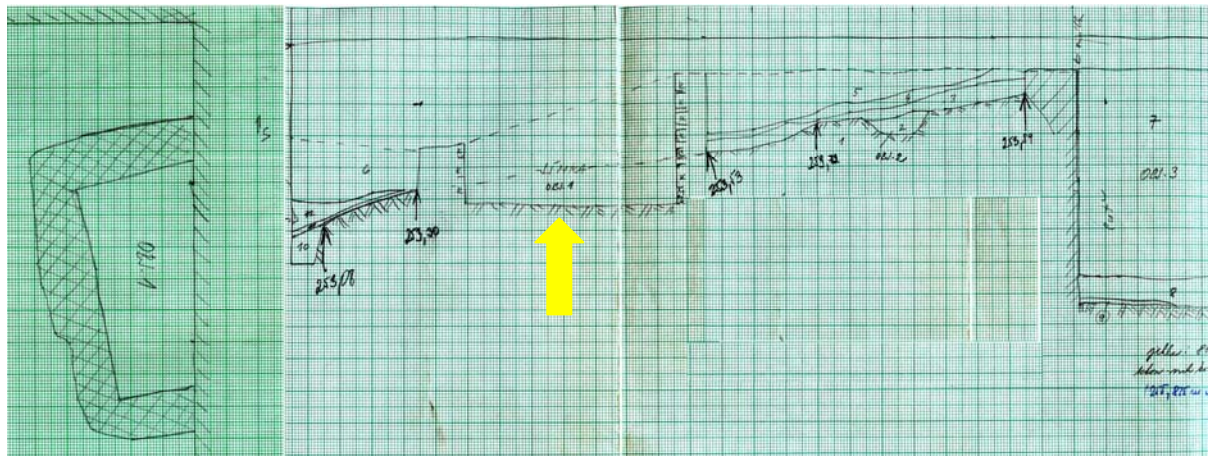

Obr. 168: Rekonstruovaná podoba Pražského hradu 16. – 17. století, červeně vyznačena odpadní jímka ve sklepě dnešního čp. 34/IV.

Obr. 168: A reconstructed form of Prague Castle in the 16 – 17th century, red point – cesspit in the cellar at the no. 34/IV.

Při záchranném archeologickém výzkumu v domě čp. 34/IV při severní straně Jiřského náměstí v říjnu 1987 bylo náhodně zjištěno prohloubení stávajícího sklepa pod východní částí domu (Obr. 168). Bohužel výkopové práce byly zjištěny až v momentě, kdy bylo zničeno přibližně 90% historických souvrství. Pracovníky Archeologického ústavu byly okamžitě zahájeny záchranné archeologické práce, díky nimž byla prozkoumána mimo jiné i spodní část dvou

odpadních jímek, porušených při výstavbě současného domu čp. 34/IV v letech 1876–1881. Jímka v jižní části sklepa (OBJ. 3) obsahovala pouze recentní zásypy (19. stol.), na základě čehož vzniká domněnka, že zřejmě byla vybrána při výstavbě domu ve čtvrté čtvrtině 19. století (Frolík 1987).

Obr. 169: Terénní dokumentace odpadní jímky OBJ. 1 ze sklepa čp. 34. OBJ. 1 – žlutá šipka.

Fig. 169: Field documentation of the cesspit in the cellar of the house no. 34/IV. Cesspit – yellow arrow.

Severní jímka (OBJ. 1, Obr. 169) přiléhala přímo k východní zdi sklepa domu čp. 34/IV. Původně měla čtyřhranný půdorys a přibližně v půlce byla přerušena východní zdí sklepa domu. Zachovala se tak celá západní strana o vnitřní délce 130 cm a vnější 190 cm. Stěny o šířce 30 cm byly na maltu vyzděné z kamenů a ojedinělých cihel. Dno jímky byla zahloubeno do skalnatého podloží, a to v závislosti na jeho klesajícím průběhu od jihu k severu 30 až 10 cm. Nejvyšší dochovaný bod jižní stěny jímky se nacházel 22 cm pod

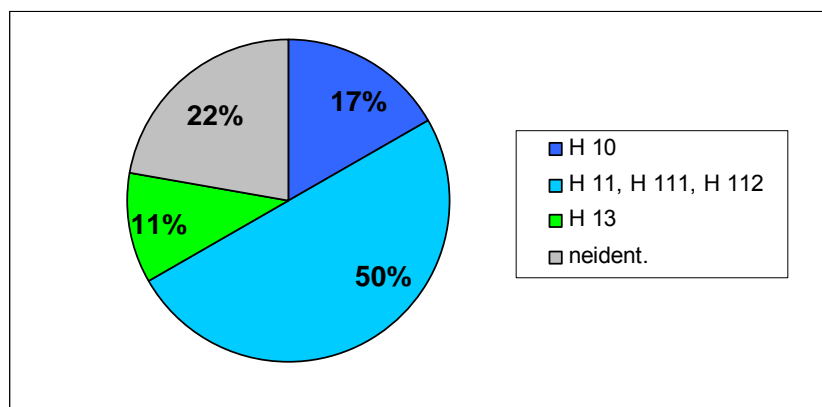
stávající úrovni podlahy sklepa čp. 34/IV. Maximální dochovaná hloubka zásypu odpadní jímky byla 80 cm a stejně jako podloží měla směrem k severu klesající průběh, takže mocnost zásypu u severní stěny byla 38 cm. Charakter zásypu odpadní jímky (OBJ. 1) není v deníkových záznamech ani dokumentaci blíže popsán.

3.5.4.3. Nálezový soubor

Nálezy hmotné kultury z odpadní jímky OBJ. 1 ze sklepa domu čp. 34 na Jiřském náměstí na Pražském hradě jsou deponovány v Archeologickém ústavu AV ČR, Praha v.v.i. na pracovišti Pražský hrad a jsou uloženy pod přírůstkovými čísly 34/140. Kromě nálezů keramiky byly vyzdviženy i paleobotanické vzorky, které ale doposud nebyly analyzovány. Keramický soubor obsahoval celkem 48 nádob, které se podařilo rekonstruovat do takové míry, že bylo možné určit jejich příslušnost tvarovým skupinám keramiky.

Hrnce

75% všech nálezů tvoří hrnce nebo jejich torza. Tvarová pestrost hrnců je neobvykle malá, neboť kromě nezařaditelných torz (8 ks) byly všechny ostatní rozděleny do tří tvarových skupin (H 10, H 11, H 13) a pouze v jednom případě se vydělují dvě podskupiny (H 111, H 112). Proto nepřekvapí, že se současně jedná i o nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinu s 18 zástupci (50%, Graf. 17).

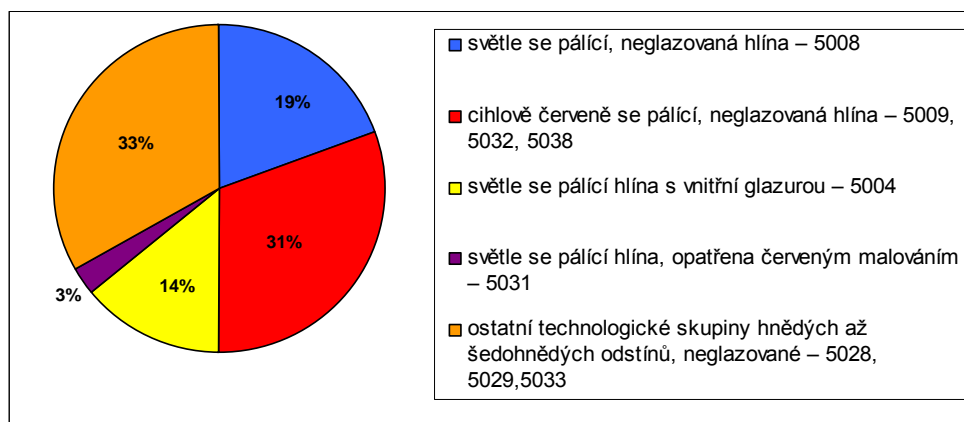

Graf 17: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru z odpadní jímky ze sklepa čp. 34/IV.
Graph 17: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of cesspit in the cellar of the house no. 34.

U profilace okrajů se nejčastěji setkáváme s náznakem esovité profilace, která se váže především na tvarové skupiny H 112 a H 13. Naopak u hrnců H 10 převažuje okraj přehnutý. Škálu modelace okraje pak doplňuje ovalený okraj. Ve všech případech se jedná o hrnce s páskovým uchem s mírně prožlabenou vnější plochou. U hrnců se uplatnily čtyři výzdobné techniky. Vzhledem k počtu dochovaných zástupců tvarové skupiny H 112 (12 ks) je nejpoužívanější jednoduchá rýha na plecích nádoby. Téměř rovnocenně je zastoupeno

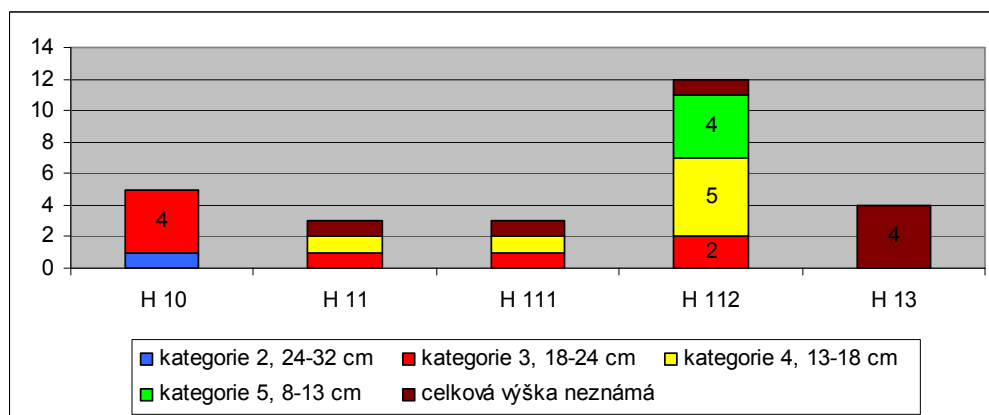
rýhování odsazeného okraje (H 111) a jednořádkové radélko (H 10, H 11), které se však uplatňuje i v plošném provedení (H 13). V hrnců inv. č. 17 a inv. č. 27 (H 10) bylo užito červené malování v podobě jednoduché nebo několika linek.

Graf 18: Rozdělení nálezů hrnců z odpadní jímky ze sklepa čp. 34 podle výrobní suroviny.

Graph 18: Division of finds of pots from cesspit in the cellar of the house no. 34/IV based on raw material technology of production.

Blue – light fired, unglazed clay (technological group 5008), red – brick red fired, unglazed clay (5009, 5032, 5038), yellow – light fired clay with inner glaze (5004), purple – light fired clay with red painting (5031), ochre – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed (5028, 5029, 5033).

Graf 19: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

Graph 19: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

Rozdílem jediného hrnce se od sebe liší počet hrnců vyrobených z neglazované, cihlově červeně se pálicí hlíny (11 ks – 5009, 5032, 5038 – 30,6%) a hrnců vyrobených převážně z hrubozrnné hlíny šedohnědých a šedých odstínů, středně tvrdého až tvrdého výpalu (12 ks – 5028, 5029, 5033 – 33,3%). Sedm hrnců bylo vyrobeno ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008 – 19,4%) a pět ze světle se pálicí hlíny, opatřené vnitřní glazurou (5004 – 13,9%). Výčet uzavírá jeden červeně malovaný hrnec vyrobený ze světle se

pálicí, neglazované hlíny (5031), ve druhém případě se červené malování uplatňuje u šedohnědé hlíny (5033, Graf. 18).

Nejpočetněji zastoupenými výškovými kategoriemi jsou střední (3; 18,0–24,0 cm) a malé hrnce (4; 13,0–18,0 cm), které doplňují hrnky kategorie 5 (8,0–13,0 cm) a konečně dva velké hrnce kategorie 2 (24,0–32,0 cm, Graf. 19).

H 10 – 6 ks

Ve tvarové skupině H 10 bylo identifikováno šest hrnců, u nichž je možno rekonstruovat podstatnou část profilu. Ve všech případech se jedná o hrnce výrazného, vysokého vejčitého tvaru, zakončeného převažujícím přehnutým okrajem (5x). Těsně pod okrajem se ve třech případech uplatňuje jednořádkové radélko buď v podobě vícenásobných svislých čárek, střídaných s křížkem (Obr. 170/2) nebo radélkového řetízku. Ve dvou případech se setkáváme s červeným malováním v podobě jednoduché nebo trojnásobné linky. Poslední zástupce skupiny H 10 je zdoben pouze jednoduchou rýhou. Výška se u všech hrnců pohybuje v úzkém intervalu 22,4–24,0 cm. Řadí se tak přesně na konec výškového intervalu středních hrnců kategorie 3. Všechny hrnce jsou vyrobeny z neglazovaného materiálu buď cihlově červeně pálicí se hlíny (5009, 5038 – 4 ks) nebo z hnědé s vyšším podílem křemičitých písků (5033 – 1 ks). Červeně malovaný hrnec inv. č. 17 (Obr. 170/1) je pak vyroben ze světle béžové hlíny s příměsí křemičitých písků (5031).

H 10

Obr. 170: Pražský hrad, jámka čp. 34/IV. Hrnce tvarové skupiny H10 (inv. č. 17, 33).

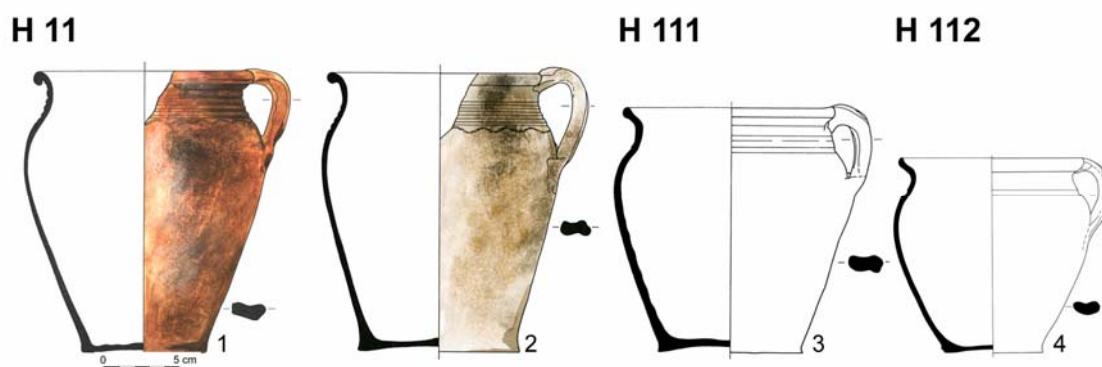
Fig. 170: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV. Pots from formal group H10 (inv. no. 17, 33).

H 11 – 3 ks, H 111 – 3 ks, H 112 – 12 ks

Skupina H 11 a příbuzné skupiny H 111 a H 112 jsou nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinou v nálezovém souboru (18 identifikovaných zástupců, 50%). Pro zástupce všech tří skupin je charakteristický výrazný vejčitý tvar s odsazeným hrdlem, které je členěno více či méně výrazným rýhováním. U největšího počtu zástupců byl identifikován náznak esovité profilace okraje. Druhou nejčastější modelaci okraje reprezentuje ovalený okraj, doplněný přehnutým. Nejpočetněji jsou zastoupené malé hrnce (13,0–18,0 cm) kategorie 4 (7x) a po čtyřech zástupcích se setkáváme v kategorii středních hrnců (18,0–24,0 cm; 3x) a hrnků (8,0–13,0 cm; 5x).

Osmnáct zástupců všech tří skupin zahrnuje i nezvykle široké spektrum užití výrobní suroviny. Díky zástupcům H 112 jednoznačně převažují nálezy z hnědě až hnědošedě se pálicí, neglazované hlíny s vyšším podílem křemičitých písků se středně tvrdým až tvrdým výpalem (5033 – 6 ks, 5028 – 1 ks, 5029 – 1 ks), které doplňuje po pěti zástupcích cihlově červeně se pálicí, neglazovaná hlína různých odstínů, od klasické (5009), přes světlou (5032) až po hnědočervenou (5038) a světle se pálicí neglazovaná hlína (5008).

Způsob výzdoby horní části těla nádoby je rozhodujícím kritériem pro zařazení do příslušné tvarové skupiny. Je-li v místě přechodu podhrdlí a výduti užito jednořádkové radélko, náleží hrnec skupině H 11 (Obr. 171/1, 2). V tomto nálezovém souboru se jedná o dva celé a jeden neúplný hrnec. Radélková výzdoba je zde uplatněna v podobě segmentové vlnice nebo spojených obloučků. U tvarové skupiny H 111 se výzdoba omezila na několikanásobným rýhováním členěné odsazené hrdlo (Obr. 171/3). Nejpočetnější skupinu tvoří pak dvanáct zástupců tvarové skupiny H 112, po něž je charakteristická jednoduchá rýha na plecích nádoby (Obr. 171/4).

Obr. 171: Pražský hrad, jímka čp. 34/IV. Hrnce tvarových skupin H 11, H 111, H 112 (inv. č. 14, 22 2, 30).
Fig. 171: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV. Pots from formal groups H 11, H 111, H 112 (inv. no. 14, 22 2, 30).

H 13 – 4 ks

Určujícím znakem tvarové skupinu H 13 je kromě soudkovitého tvaru přítomnost vnitřní glazury, v případě nálezů ze sklepa čp. 34/IV užitá na světle se pálicí hlíně (5004). Ony čtyři torza představují 11,1% nálezů všech hrnců. Ve třech případech se dochovala horní část nádoby s charakteristickým pásem radélkové výzdoby a v jednom dno a dolní část výduti s posledními řádky radélka, které končí v místě připojení ucha. Páskové ucho s mírně prožlabenou vnější plochou se dochovalo pouze v jednom případě (inv. č. 47). Vzhledem k neúplným tvarům neznáme celkovou výšku nádob, ale s výjimkou hrnce inv. č. 47, který patrně náleží hrncům malé velikosti kategorie 4, patří ostatní mezi hrnky kategorie 5 (8,0–13,0 cm). U všech čtyř exemplářů bylo užito některého z okrových odstínů vnitřní glazury, která končí na okraji. Kromě hrnce inv. č. 37, který je zdoben radélkem v podobě obloučků, jsou zbývající nálezy opatřeny radélkem v podobě segmentové vlnice.

Neidentifikované – 8 ks

V nálezovém souboru se podařilo rekonstruovat osm torz hrnců – jeden nezařaditelný okraj, pět dolních částí nádoby a dva hrnce, u nichž známe jak okraj, tak dolní část, ale ani kresebná rekonstrukce neumožňuje kompletní představu o původním tvaru. Tento osmičlenný soubor obsahuje celou škálu technologických skupin, které byly použity k výrobě hrnců z předcházejících tvarových skupin, a to takovým způsobem, že žádná hrnčina nemá dominantní postavení. Třemi nálezy jsou zde zastoupeny cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny (5009, 5032), dvěma světle se pálicí, neglazovaná hlína (5008) a šedohnědá, hrubozrnná hlína (5033). Výčet pak uzavírá jeden zástupce světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5004). S celým rejstříkem se setkáváme i u modelace okrajů – esovitě profilovaný, přehnutý a ovalený. Dna těchto torz nesou jak spirálové rýhy po odříznutí nebo otisk dřevěné desky, tak se na nich nedochovaly žádné technologické stopy.

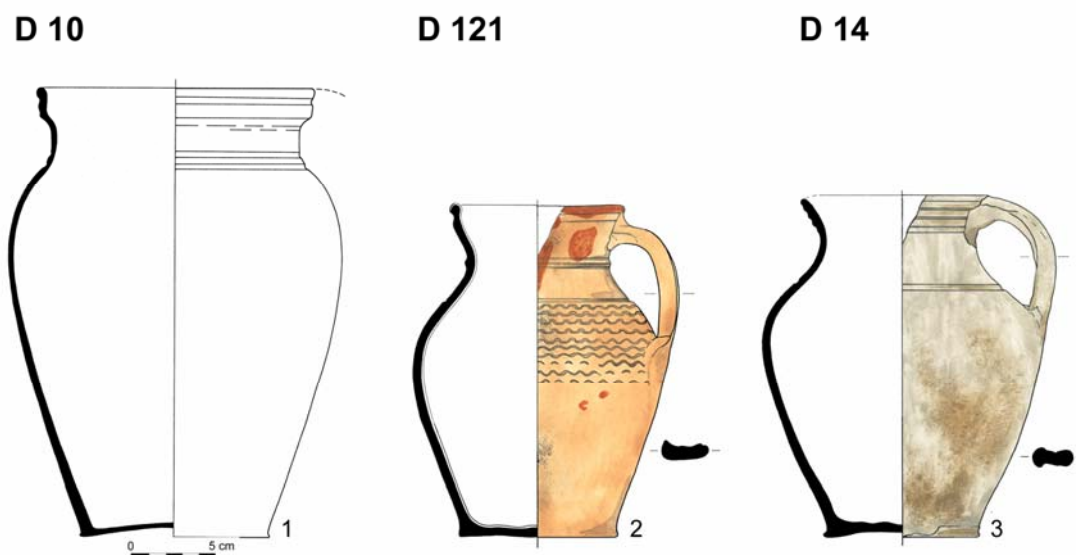
Džbány

V nálezovém souboru ze sklepa čp. 34/IV se dochovalo 8 nálezů džbánů, kdy se ve čtyřech případech jedná o tvary rekonstruované v celém profilu, v jednom případě o okraj a dolní část nádoby, kterou nelze v celém profilu rekonstruovat ani kresebně a ve zbývajících případech se jedná o torza okrajů a horní části výduti. S výjimkou džbánu inv. č. 34, který má přehnutý okraj, byl u všech džbánů identifikovaný vzhůru vytažený okraj, zesílený nebo proříznutý. Ucho se dochovalo ve čtyřech případech a vždy se jednalo o variantu páskového ucha s dvojnásobně proříznutou vnější stranou. U džbánů inv. č. 8 (Obr. 172/3) a inv. č. 34

nasedá ucho na okraj a ve zbývajících dvou případech těsně pod okraj, na hrdlo. Mezi výrobní surovinou jednoznačně převažují džbány vyrobené z cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny (5009 – 5 ks), doplněné dvěma světle se pálicími džbány, opatřenými vnitřní glazurou (5004, 5041) a jedním béžově bíle se pálicím, neglazovaným džbánem (5035). Všechny dochované džbány je možné přiřadit do tvarových skupin, které známe jak z jímky B, tak z výzkumu u Nového schodiště u archivu.

D 10 – 1 ks

Pro tuto skupinu je typický vejčitý tvar těla a nízké válcové hrdlo, členěné plastickým žebrem. V případě džbánu inv. č. 20 (Obr. 172/1) se v místě přechodu hrdla a těla objevuje dvojice nehlubokých rýh. Výška 27,6 cm řadí tento tvar mezi středně vysoké džbány kategorie 2. Džbán je vyroben z cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny (5009).

Obr. 172: Pražský hrad, jímka čp. 34/IV. Džbány tvarových skupin D 10, D 121, D 14 (inv. č. 20, 4, 8).
Fig. 172: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV. Jugs from formal groups D 10, D 121, D 14 (inv. no. 20, 4, 8).

D 121 – 1 ks

Opět jednoho zástupce má tvarová skupina D 121, která má přechodný tvar těla mezi vejčitým a soudkovitým a nízké, mírně nálevkovitě se rozevírající hrdlo (Obr. 172/2). Typickým znakem této tvarové skupiny džbánů je poměrně bohatá radélková výzdoba v podobě segmentové vlnice, pokrývající horní polovinu těla nádoby. Výška 19,0 cm jej řadí do kategorie 3. Je vyroben ze světle se pálicí hlíny s vnitřní hnědou, „kropenatou“ glazurou (5041).

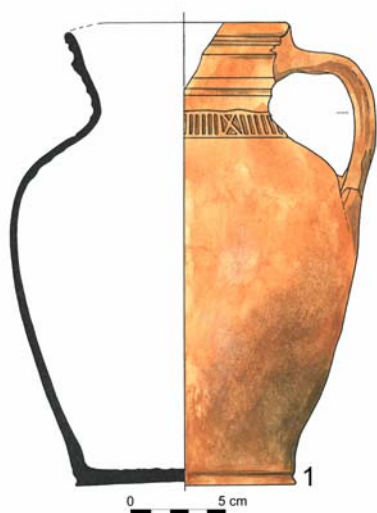
D 14 – 1 ks

Džbán inv.č. 8 (Obr. 172/ 3) tvarové skupiny D 14 má vejčitý tvar těla a nízké válcové hrdlo, členěné několikanásobnými poměrně masivními, plastickými vývalky. Na plecích těla se objevuje jednoduchá rýha. Výška džbánu 21,1 cm jej řadí do výškové kategorie 3. K výrobě džbánu byla použita béžově bíle se pálicí, neglazovaná hlína (5035).

D 16 – 1 ks, D 161 – 3 ks

Z celkem čtyř zástupců tvarových skupin D 16 a D 161, se dochoval pouze jeden celý tvar džbánu inv. č. 31 (D 16, Obr. 173/1), zbývajícími třemi zástupci jsou malá torza okrajů. Džbán Obr. 173/1 má vejčitý tvar a drobnými vývalky členěné, nálevkovitě rozevřené hrdlo. Výška džbánu je 24,6 cm a řadí jej do výškové kategorie 2. Zástupce D 161 reprezentují dvě torza vývalky členěného hrdla, kdy v případě torza inv. č. 44 (Obr. 173/2) je na plecích jednořádkové radélko v podobě řetízku. Poslední zástupce D 161 představuje torzo okraje se svisle členěnou lištou a dolní část džbánu, který však není možné rekonstruovat ani kresebně. Všechny džbány obou tvarových skupin jsou vyrobeny z cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny (5009).

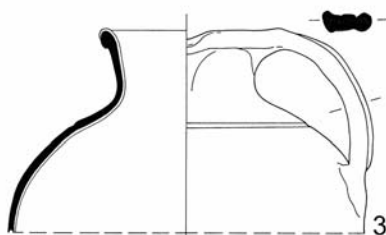
D 16

D 161

D 25

Obr. 173: Pražský hrad, jímka čp. 34/IV. Džbány tvarových skupin D 16, D 161, D 25 (inv. č. 31, 44, 34).
Fig. 173: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV. Pots from formal groups D 16, D 161, D 25 (inv. no. 31, 44, 34).

D 25 – 1 ks

Z džbánu inv. č. 34 (Obr. 173/3) se opět dochovalo pouze torzo okraje, ale vzhledem k modelaci okraje se lze domnívat, že náleží tvarové skupině D 25. Džbán má velmi nízké

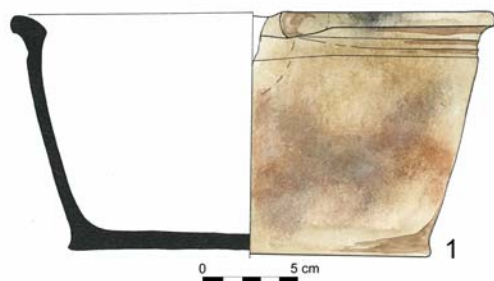
válcové hrdlo s malým průměrem okraje, který je modelovaný do hubičky. Dochovalo se pouze jedno ucho, ale vzhledem k pravoúhlému postavení hubičky, lze předpokládat existenci i ucha druhého. Na horní části výduti se objevuje jednoduchá rýha. Torzo nádoby je vyrobeno ze světle pálicí se hlíny a je opatřeno vnitřní glazurou (5004). Na základě dochovaného celého tvaru z odpadní jímky B (*Blažková-Dubská* 2009, 35, Fig. 27) se můžeme domnívat, že se jedná o situlový tvar, v etnografické literatuře označovaný jako bānē. Funkčně by se prioritně mělo jednat o nádoby využívané v chemických, především fermentačních a destilačních procesech (*Štajnorch* 2007, 740).

Mísa

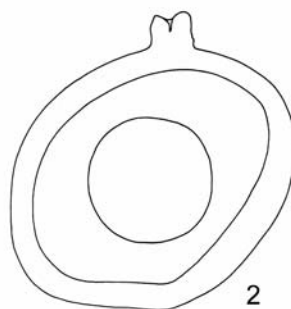
M 11 – 1 ks

V nálezovém souboru ze sklepa čp. 34/IV byla identifikována jedna hluboká mísa tvarové kategorie M 11 (Obr. 174/1). Má válcový, mírně nálevkovitě rozevřený tvar těla a těsně pod okrajem se objevuje jednoduchá rýha. Okraj je vodorovně vyložený a modelovaný do hubičky. Mísa je vyrobena z béžově bíle se pálicí, neglazované hlíny (5035).

M 11

kahan

Obr. 174: Pražský hrad, jímka čp. 34/IV. Mísa – inv. č. 7, kahan – inv. č. 13.

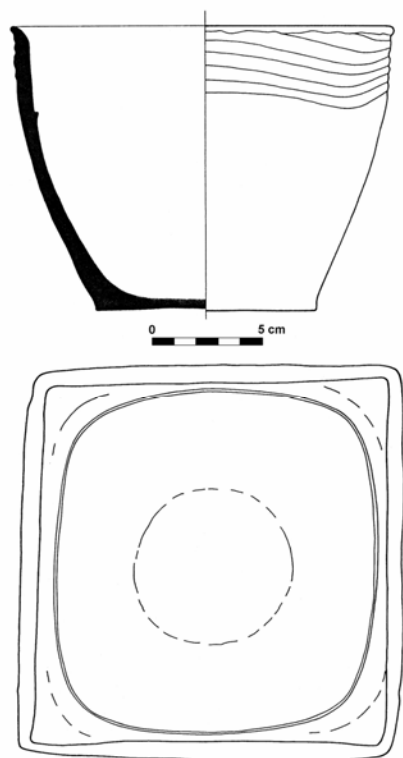
Fig. 174: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV. Deep bowl – inv. no. 7, lamp – inv. no. 13.

Kahan

Ze všech analyzovaných nálezových souborů byl pouze v tomto nalezen kahan (Obr. 174/2), nepravidelného kruhového tvaru s krátkým čtvercovým, proříznutým držadlem. Bohužel se nepodařilo tento předmět objevit v depozitáři, a tak máme k dispozici pouze kresbu a není možné určit, z jaké suroviny byl tento předmět vyroben.

Kachle

K 1 – 2 ks

Obr. 175: Pražský hrad, jímka čp. 34/IV.
Kachel – inv. č. 6.
Fig. 175: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV.
Pot-shaped stove tile with a square opening –
inv. no. 6.

Keramickou složku souboru doplňují dva nálezy nádobkových kachlů se čtvercovým ústím a kruhovým dnem, kdy v případě kachle inv. č. 6 (Obr. 175) se podařilo rekonstruovat celý tvar a u kachle inv. č. 10 pouze část čtvercového ústí. U obou kachlů se v horní části objevuje záchytná, středně hluboká šroubovice, tvořená pěticí rýh. Vnitřní ostrá, drobná lišta je umístěna přibližně ve dvou třetinách výšky kachle. Pokud se dochoval okraj, je seříznutý, vzhůru vytažený. V případě celého kachle (Obr. 175) se na dně objevují stopy podsýpky. Délka strany okraje je v obou případech 17,2 cm. Kachel inv. č. 6 je vyroben ze světle okrově červeně se pálicí, neglazované hlíny (5032) a

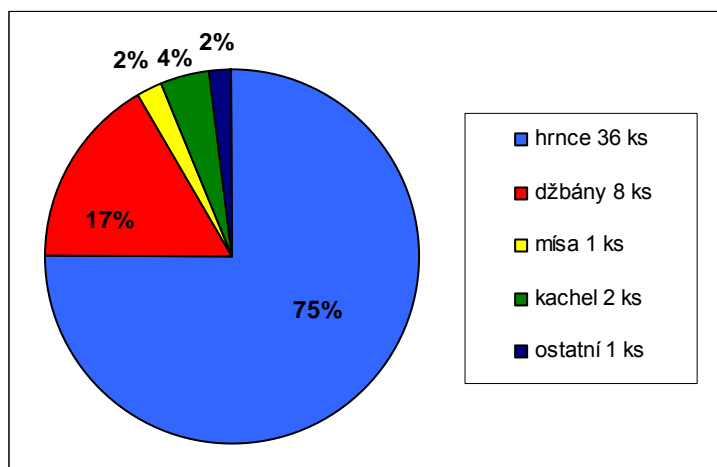
kachel inv. č. 10 ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008). Oba nálezy nesou stopy očazení.

3.5.4.4. Shrnutí

Zaměříme-li se na technologické skupiny v rámci jednotlivých tvarů, v tomto případě především hrnců a džbánů, dojdeme k závěru, že jak u hrnců, tak u džbánů náleží výrazný podíl cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíně (5009, 5032, 5038; hrnce 30,6%, džbány 62,5%). U hrnců pak největší počet zástupců patří šedohnědým, hrubozrnným hlínám (5033, 5028, 5029 – 33,3%). Třetí nejpočetněji zastoupenou technologickou skupinou jsou hrnce a džbány vyrobené ze světle se pálicí hlíny a opatřené vnitřní glazurou (5004, 5041). Za zmínku stojí skutečnost, že ze stejné suroviny, béžově bíle se pálicí, neglazované hlíny (5035), byl vyroben džbán 8 (D 14; 172/3) a jediná identifikovaná mísa (Obr. 174/1).

V rámci výzdoby jednoznačně převažuje užití jednoduché rýhy, která se objevuje jak u hrnců, džbánů, tak i u mísy. Druhý nejrozšířenější výzdobný prvek představuje radélko, které se objevuje jak v jednořádkové podobě, tak ve formě plošné výzdoby. U dvou hrnců pak bylo užito červené malování, které se váže na technologické skupiny 5031 a 5033.

Mezi 48 nálezy převážně celých nebo rekonstruovaných tvarů představují hrnce jednoznačně nejpočetnější složku souboru (75%), následují je džbány (16,7%), dva nádobkové kachle a výčet uzavírají po jednom nálezu mísa a kahan (Graf. 20).

Graf 20: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru z odpadní jímky ze sklepa domu čp. 34/IV.

Graph 20: Percentage of individual ceramics forms in the whole find collection from cesspit in the cellar of the house no. 34/IV.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowl, dark green – tiles, dark blue – others.

3.5.4.5. Datace

Celý nálezový sortiment ze sklepa čp. 34 vykazuje stejné chronologické znaky jako nálezy z odpadní jímky B (*Blažková-Dubská 2009*). Mezi hrnci jednoznačně převažují vejčité tvary s maximální výdutí v horní třetině výšky nádoby. Spíše výjimečně se objevily tvary přechodné. U všech hrnců bylo identifikováno páskové, prožlabené ucho. Tyto tvary jsou příznačné pro pozdně středověké prostředí a začínají vyznívat kolem poloviny 16. století (*Pajer 1983*, 40). Pro nálezy tvarových skupin H 111 a H 112 je možné hledat paralely v Mostě (*Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1 a Tab. 126:2, 65:5, 134:4), kde jsou datované na přelom 15. a 16. století, a Plzni datované do poslední třetiny 15. až první poloviny 16. století (*Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3). Nejen vejčitý tvar hrnců, ale i tvarová škála, včetně plošné radélkové výzdoby džbánů, odpovídá profilaci, kterou známe z odpadní jímky ze sklepa čp. 34. Zásadní rozdíl je však ve zpracování suroviny, kdy v Plzni (*Schneiderwinklová 2009*, 200; *Nechvátal 1968*, 60) a v Klatovech (*Vondráčková 1996*, Obr. 1-6) převažuje v redukčním prostředí pálená keramika.

Džbán tvarové skupiny D 121 odpovídá jak celkovým tvarem, tak výrobní surovinou nálezu z Jindřišské ulice čp. 941 v Praze, kde je datován do období konce 15. až první poloviny 16. století (*Nechvátal 1968*, Obr. 64/20).

Jediný nález hluboké mísy, stejně jako hrnce, je možno datovat na přelom 15. a 16. století. Paralely známe z tábořského souboru z domu pasíře (*Krajíc 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83) i z Plzně (*Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7).

K chronologicky málo citlivým nálezům patří nádobkové kachle, které se ve variantě s čtvercovým ústím objevují po celé období raného novověku (přelom 15./16. – poč. 17. stol.). Jediným, i když nepříliš jednoznačným vodítkem, by mohl být tvar obvodové lišty kachle, která se po přelomu 15. a 16. století neobjevuje v mohutné oblé variantě (*Blažková – Žegklitz, v tisku*).

3.5.4.6. Závěr

Na základě písemných zpráv víme, že mezi roky 1486 a 1526 vlastnil dům dnešní čp. 34/IV kovář Jiří, event. jeho předchůdce stejného řemesla, pokud se nejednalo o stejnou osobu. K prvnímu prodeji nemovitosti došlo v roce 1526 a další prodej se uskutečnil v roce 1536. Vzhledem k tomu, že dochované nálezy hmotné kultury nenesou žádné deformace způsobené požárem, předpokládáme, že k ukončení užívání odpadní jímky došlo před požárem v roce 1541. Je tedy pravděpodobné, že odpadní jímka mohla být zasypána v souvislosti se změnou majitele (tj. v roce 1526 nebo 1536). Samotný soubor nálezů hmotné kultury pak lze charakterizovat jako průměrný, neobsahující žádný luxusní předmět a tudíž odpovídající vlastníkovi, který pocházel z málo významné hradní komunity, jímž velice dobře mohl být právě kovář.

Vzhledem k charakteru nálezového souboru jej lze datovat na přelom 15. a 16. století s možným přesahem do první poloviny století 16. Současně je na místě upozornit na tvarovou i technologickou shodu, která panuje mezi nálezovým souborem z odpadní jímky ze sklepa čp. 34/IV a nálezovými soubory z prostoru Nového schodiště a z odpadní jímky B.

Sklep čp. 34

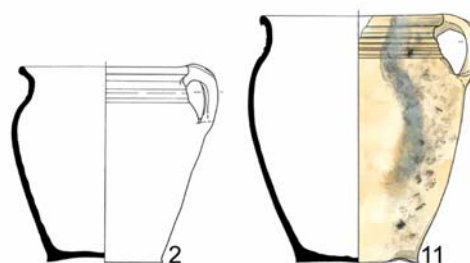
H 10

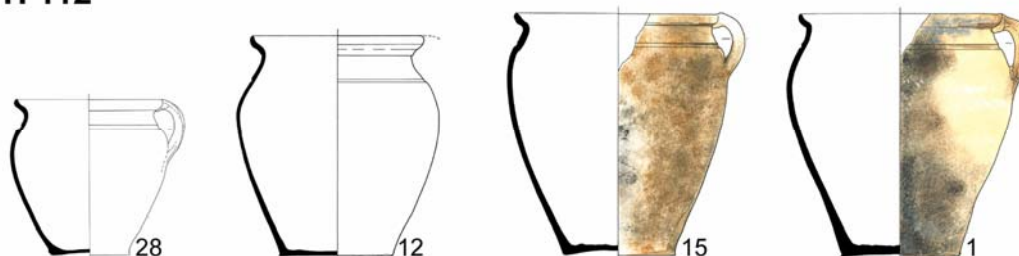
H 11

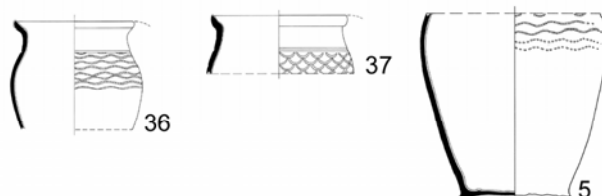
H 111

H 112

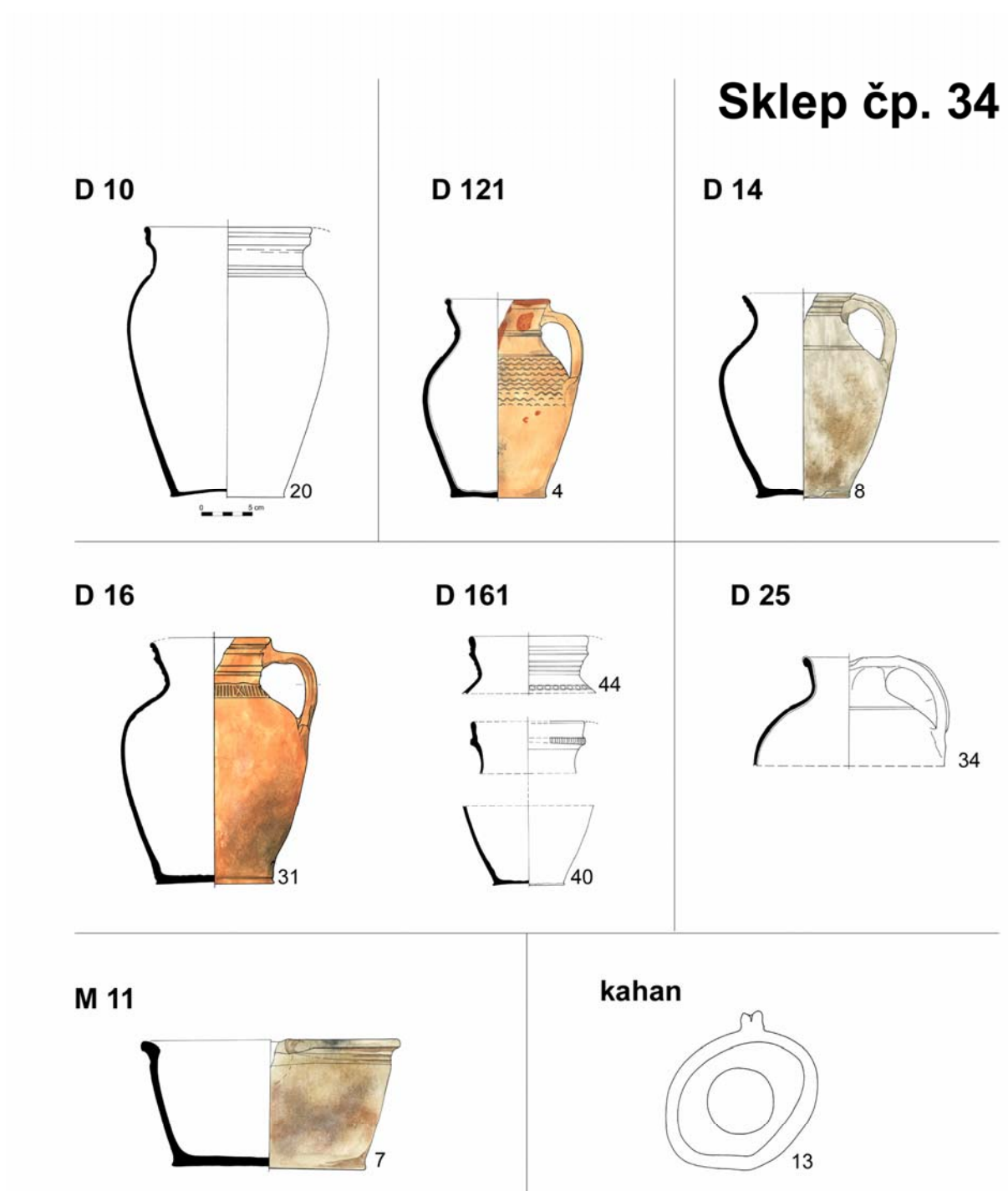

H 13

Tab 33: Pražský hrad, jímka čp. 34/IV. Přehled hrncovitých tvarů z odpadní jímky ze sklepa domu čp. 34 podle tvarových skupin.

Tab 33: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV. Overview of pots from cesspit of the house no. 34/IV sorted by formal groups.

Tab 34: Pražský hrad, jímka čp. 34/IV. Přehled džbánů podle tvarových skupin, mísa a kahan z odpadní jímky ze sklepa domu čp. 34/IV.

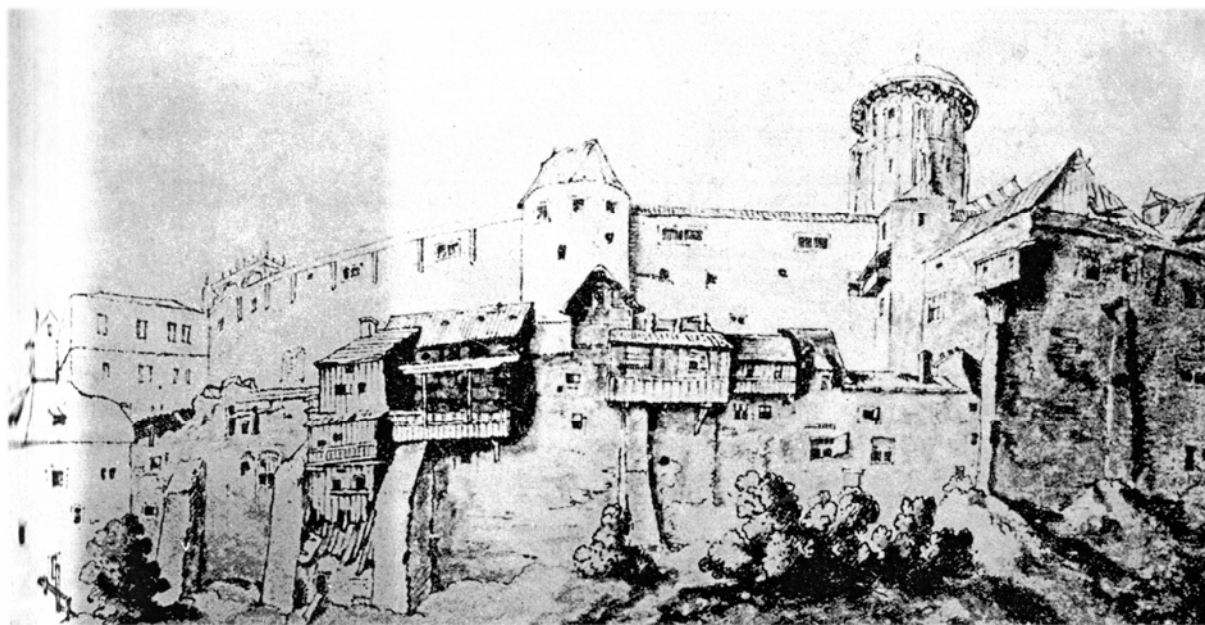
Tab 34: Prague Castle, cesspit at no. 34/IV. Overview of jugs sorted by formal groups, bowl, lamp from cesspit of the house no. 34/IV.

3.5.5. Odpadní jáma z prostoru výtahové šachty u Nového schodiště u archivu

3.5.5.1. Jižní křídlo Pražského hradu a jeho historický vývoj

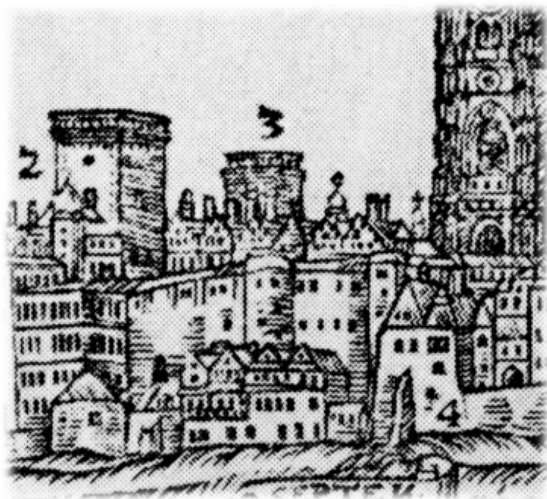
Východní část jižního křídla představuje jednu z nejsložitějších částí z hlediska stavebního vývoje na Pražském hradě vůbec, neboť část tzv. „Maxmiliánových kuchyní“ ve skutečnosti patří ještě k organismu Starého královského paláce, zatímco hlavní schodiště je už dílem barokní přestavby Giuseppe Matheiho z konce 30. a z počátku 40. let 17. století (*Pasport 1974a*, 26).

Obr. 176: Pražský hrad od jihu. V pravé části tzv. Maxmiliánovy kuchyně, ve středu tzv. lozumenty, přilepené přímo na hradbu, kolem roku 1605, neznámý nizozemský mistr, (podle *Pasport 1974b*, 9).

Fig. 176: Prague Castle from the south. In the right part Royal Maxmilian's kitchen, in the middle so-called dwellings, which are stuck on the stonewall, around 1605, Dutch master drawing, (after *Pasport 1974b*, 9).

Označení „Maxmiliánovy kuchyně“ je z hlediska jejich stáří chybné, neboť jejich původ je jednoznačně středověký. Jednalo se o hloubkový dvoutrakt, který byl vysunutý mezi románskou a gotickou jižní hradbu. Zástavbu pod jižním palácovým křídlem zachycují dílčí pohledy německých a holandských mistrů datované mezi roky 1600–1605 (*Vilímková – Kašička 1976*, 80, 81; *Zwollo 1983*, 410). Tyto kresby zobrazují typická středověká stavení s dřevěnými přístavky hradních zaměstnanců, nalepenými jako vlaštovčí hnízda přímo na hradbu (Obr. 176; 177). Je evidentní, že tato část Pražského hradu nezměnila svůj charakter ani po požáru roku 1541. Tato vyobrazení podávají důležitá svědectví o podobě císařských

Obr. 177: Detail zástavby pod Jižním křídlem, Jan Willenberg, 1601, dřevořez, (výřez podle Hlavsa 1971, obr. 10).

Fig. Detail of housing under the South Wing, Jan Willenberg, 1601, woodcut, (excerpt, after Hlavsa 1971, obr. 10).

kuchyní, které mohly být do prostoru mezi vnitřní románskou a vnější gotickou hradbou vystavěny nejpozději v době Vladislava Jagellonského jako nezbytná zařízení provozu obnoveného královského paláce. Za budovu

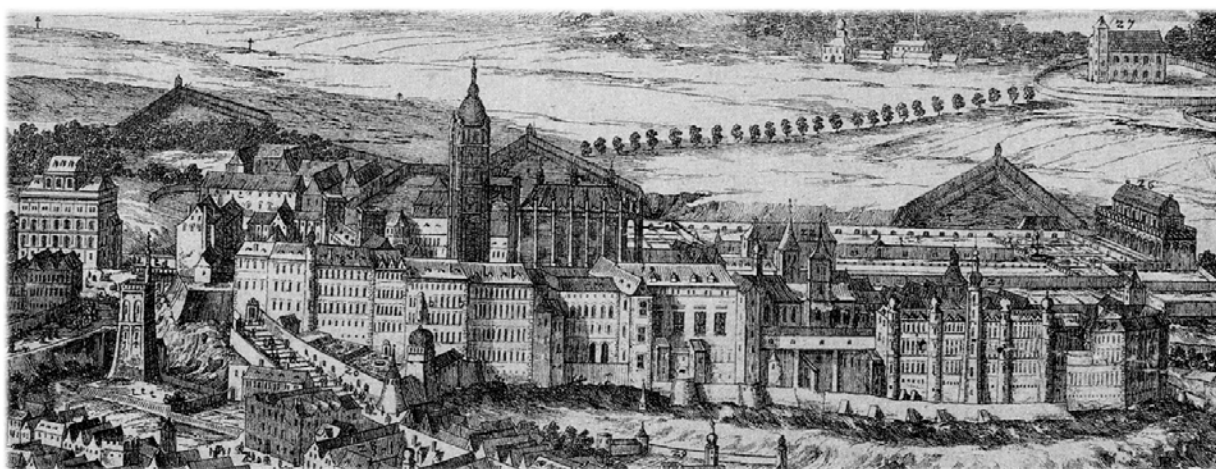
císařských kuchyní je považován mohutný zděný objekt, který převyšuje korunu přední gotické hradby o více než polovinu a jehož zdivo nese značné trhliny. Dvojice sedlových střech na jižní straně zvalbených a rozdělených středním žlabem, naznačuje hloubkovou, dvoutraktovou dispozici. Okna jižního průčelí prozrazují třípodlažní rozdělení interiéru. Starobylý charakter dokreslují dodatečně přizdívané opěráky s dřevěným nástavcem při jihozápadním nároží. Západní čelo kuchyní tvořila románsko-gotická hradba, která převyšovala budovy kuchyní chodbovou nástavbou, jež sloužila pro spojení s hodovními síněmi (Vilímková – Kašička 1976, 68).

Obr. 178: Jižní palácové křídlo Pražského hradu, Václav Hollar, 1636, detail (podle Pasport 1974b, 10).

Fig. 178: South Wing of Prague Castle, Václav Hollar, 1636, detail (after Pasport 1974b, 10).

Jak ukazuje prospekt Václava Hollara z roku 1636, patrně někdy během první poloviny 17. století došlo k postupnému zrušení a stržení tzv. lozumentů, neboť na jeho kresbě vidíme téměř jednolitě Jižní palácové křídlo (Obr. 178). Celkovou jednotu narušují pouze menší střechy jednotlivých domků. Zásadní stavební úprava pak zde proběhla až za Ferdinanda III. v souvislosti s výstavbou pokojů pro královnu mezi starými kuchyněmi a „letními pokoji“ Rudolfa II. v letech 1638–1643 (více viz. kap. 2.1.1.). V sousedství kuchyní bylo tehdy podle plánů Giuseppe Matheiho zbudováno hlavní schodiště nového křídla a před ním podélný balkón na představeném mělkém risalitu (*Vilímková – Kašička 1976*, 69; Obr. 179).

Obr. 179: Pohled na Pražský hrad, Folpertus van Ouden Allen, mědiryt 1685, detail (podle *Bečková 2000*, 32, obr. 11).

Fig. 179: A view of Prague Castle, Folpertus van Ouden Allen, copper engraving 1685, detail (after *Bečková 2000*, 32, obr. 11).

3.5.5.2. Nálezové okolnosti odpadní jámy z prostoru výtahové šachty u Nových schodů u archivu

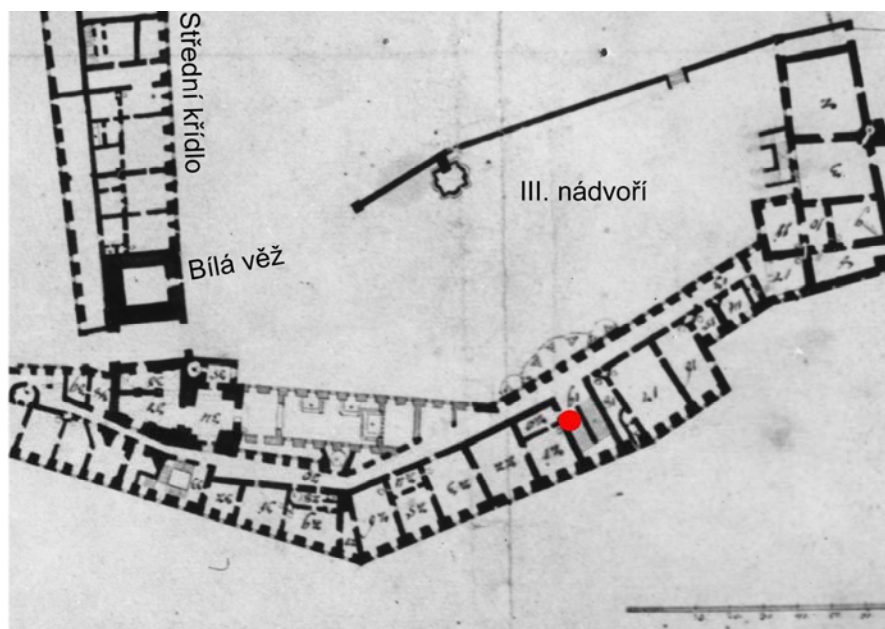
Obr. 180: Rekonstruovaná podoba Pražského hradu 16. – 17. století, modře vyznačena odpadní jámka u Nových schodů do archivu.

Fig. 180: Reconstructed view of Prague Castle in the 16 – 17th century, blue point waste pit in the area of the New Staires by the archive.

Na konci roku 1946 proběhla v suterénu ve východní části Jižního křídla citlivá adaptace pro účely archivu Pražského hradu. 20. prosince 1946 bylo pod schody do císařské kuchyně, v místech určených pro výtah, objeveno smetiště. „*Je to čtvercová, klenutá, pod schody do císařské kuchyně se nalézající místnost*“ s kameny vydlážděným dnem (*Deník 1946–1948*, 13).

Jihozápadní roh byl poškozen. Rozměry místnosti byly 162 x 166 x 131 x 137 cm. Výška klenby na základní sokl je uváděna 262 cm. Celá místnost byla vyplněna odpadními vrstvami. Ve svrchní části přibližně o mocnosti 140 cm se nacházela bouračka, malta, opuka. Druhá část zásypu (130–

140 cm) měla charakter jímkové výplně s černou barvou, která obsahovala „*shnilý materiál*“, popel, dřevo, kůže, kusy látky a celé nádoby a keramické střepy. Po této vrstvě následovala 22 cm mocná dlažba z kamenů, na povrchu vymazaných maltou.

Obr. 181: Do varianty návrhu tereziánské přestavby z roku 1756 červeně vyznačena poloha smetištní jámy (výřez podle *Pasport 1974b*, 18).

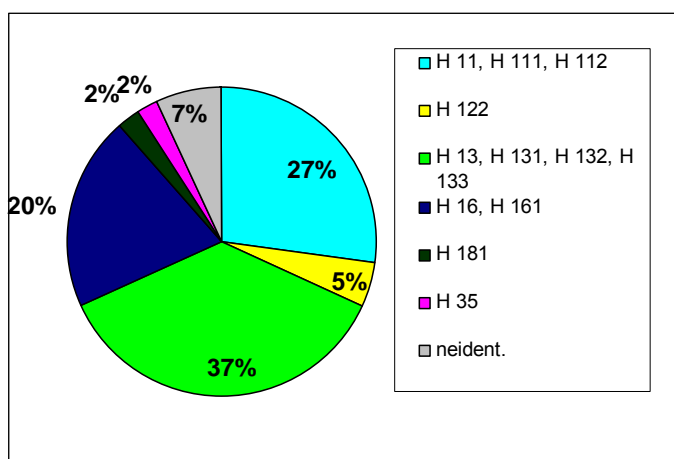
Fig. 181: The project of terezian reconstruction from the year 1756, red point – waste pit in the area of the New Staires by the archive (excerpt, after *Pasport 1974b*, 18).

3.5.5.3. Nálezový soubor

Všechny nálezy hmotné kultury ze smetištní jámy z prostoru výtahové šachty u Nových schodů u archivu jsou evidovány pod přírůstkovým číslem 12.587. Kromě výše obecně popsaných nálezů je hned 20. 12. 1946 v zásypu zmiňován zlatý prsten a nálezy dvou celých mincí a jedné poloviny. Deník uvádí i stratigrafickou polohu mincí, ale lze pouze předpokládat, že byly nalezeny ve druhé části zásypu, a to v hloubkách 40 cm jedna celá mince, v hloubce 80 cm polovina a v konečné v hloubce 110 cm „malá“ mince⁸⁸. Detailnější představu o složení nálezového souboru pak poskytuje Přírůstkový seznam předmětů, ze kterého můžeme vyčíst, že kromě keramických nálezů a zmíněného zlatého prstenu pochází ze smetištní jámy kladivo, nože s dřevěnou rukojetí, hřebíky, skoby, další železné předměty, kousky kůže a látky, dřevěné uhlí, bronzová mistička, špendlíky, kosti, kameny, dlaždice, tři cihly. Bližší informace udává přírůstková kniha i k mincím, kdy jsou zde zapsány *stř. mince* (otázkou je zda, je to jednotné či množné číslo) a *tolar* (*Seznam předmětů 1*, 337). Zmíněné předměty se však fyzicky nepodařilo nalézt.

Hrnce

Archeologickým výzkumem u Nového schodiště u archivu v Jižním křídle Pražského hradu bylo celkem získáno 62 celých nebo z podstatné části rekonstruovaných keramických nádob, z nichž 44 náleží hrncům. Na základě tvaru, použité výrobní suroviny a výzdobné techniky byly rozděleny celkem do šesti základních tvarových skupin, kdy v jednom případě se vydělují tři další podskupiny (H 13, H 131, H 132, H 133), v dalším dvě (H 11, H 111, H 112) a konečně u skupiny H 16 byla zaznamenána jedna podskupina H 161.

Graf 21: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru ze smetištní jámy u Nového schodiště u archivu.

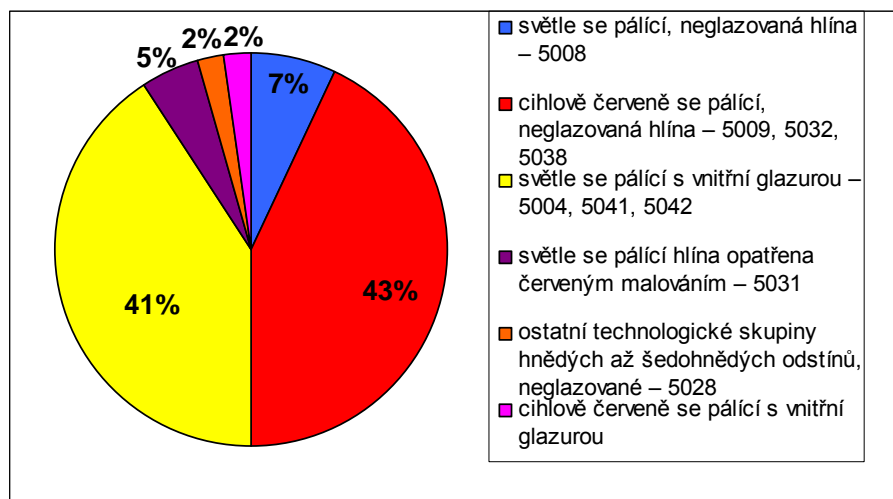
Graph 21: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of waste pit in the area of the New Stairs by the archive.

⁸⁸ „23.XII.46 – Pod schodištěm k císařské kuchyni je smetiště. Na povrchu je bouračka, pak 130–140 cm vysoký černý zásyp, který ležel na dlažbě z kamenů silný 22 cm, vymazaných na povrchu maltou. Ve hloubce 40 cm nalezena mince a špendlíky, ve hloubce 80 cm půl mince, ve hloubce 110 cm nalezená malá mince. V černé navázce dále byla nalezena keramika a celé nádoby.“ (Deník 1946, 14).

Nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinu představují nálezy H 13, H 131, H 132 a H 133, které tvoří 36,4% (16 ks) všech nálezů hrnců (Graf 21). Druhou nejpočetnější skupinou jsou H 11, H 111 a H 112 s 27,3% (12 ks), následovány H 16 a H 161 s 20,5% (9 ks). Vyjma skupiny H 122, která obsahuje dva tvary, jsou poslední dvě skupiny H 181 a H 35 zastoupeny jediným nálezem.

Téměř rovnocenně jsou v nálezovém souboru hrnců zastoupeny ovalený a esovitě profilovaný okraj, případně jeho náznak. Škálu profilace okrajů doplňuje méně častý okraj přehnutý, který se společně s ovaleným váže na rezné výrobky. Ojediněle bylo zaznamenáno i prožlabené okruží. U hrnců, u kterých se dochovalo, bylo identifikováno páskové ucho s výrazněji či lehce prožlabenou vnější plochou. Přibližně v každém 5. až 6. případě pak bylo identifikováno proříznutí vnější plochy ucha. Za nejčastěji zastoupenou výzdobnou techniku můžeme jednoznačně označit rýhování, které se objevuje ve dvou základních variantách, a to jak v podobě jednoduché rýhy často ohraničující přechod hrdla a těla, tak v podobě pásu rýhování, ať už se uplatňuje na odsazeném hrdle nebo pokrývá střední část výduti. Tato výzdobná technika byla užívána jak u rezné, tak u vnitřní glazurou opatřené keramiky. Pouze na třech hrncích byla zachycena radélková výzdoba a ve dvou případech jsme se setkali s červeným malováním v podobě jednoduché linky.

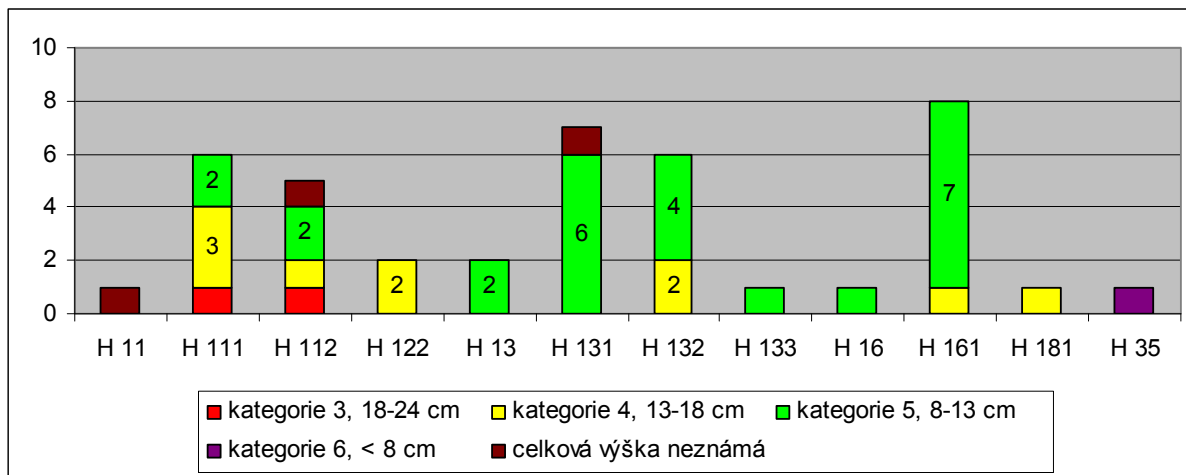
Graf 22: Rozdělení nálezů hrnců z nálezového souboru ze smetištní jámy u Nového schodiště u archivu podle výrobní suroviny.
Graph 22: Division of finds of pots from waste pit in the area of the New Stairs by the archive based on raw material and technology of production.

Light blue – light fired, unglazed clay (technological group 5008), red – brick red fired, unglazed clay (5009, 5032, 5038), yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041, 5042), purple – light fired clay with red painting (5031), ochre – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed (5028), violet – brick red fired clay with inner glaze (5005).

Rozdílem jediného hrnce se od sebe liší počet hrnců vyrobených z neglazované, cihlově červeně se pálicí hlíny (19 ks – 5009, 5032, 5038) a hrnců, vyrobených ze světle se pálicí hlíny, opatřených vnitřní glazurou (18 ks – 5004, 5041, 5042), které představují 43,2% a 40,9% všech nálezů hrnců (Graf 22). Škálu užití výrobní suroviny

doplňují tři hrnce vyrobené ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008) – 6,8% a dva z podobné, světle se pálicí hlíny, ale navíc opatřené červeným malováním (5031). Výčet použité suroviny pak uzavírají po jednom hrnci z cihlově červeně se pálicí hlíny, opatřené vnitřní glazurou (5005) a z šedohnědé hlíny se střední příměsí křemičitého ostřiva (5028).

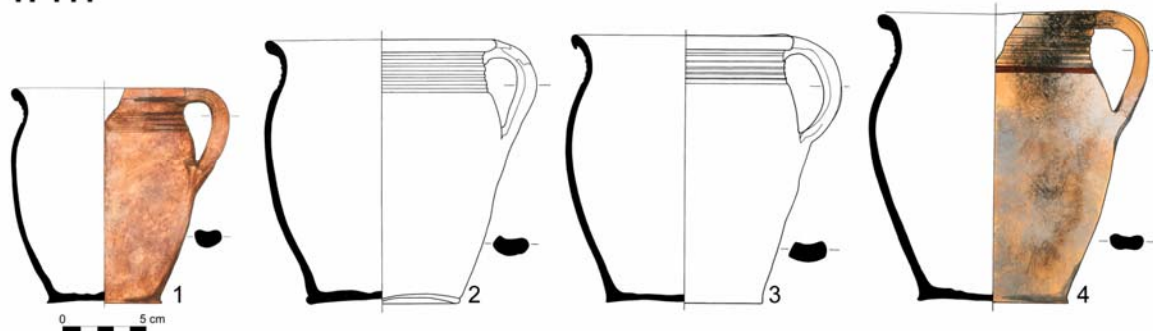
Graf 23: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

Graph 23: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

Pokusíme-li se vyhodnotit soubor hrnců z hlediska jejich výšky, jednoznačně převažují hrnky kategorie 5 (25 ks; 8,0–13,0 cm), které tvoří 69,4% z tvarů, u nichž je možné určit celkovou výšku. Druhou nejpočetnější skupinou jsou malé hrnce (8 ks; 13,0–18,0 cm). Dva středně velké hrnce jen těsně překračují hranici kategorie 3, a to maximálně o 0,3 cm. V souboru je zastoupen i jeden miniaturní hrnek kategorie 6 (Graf 23).

H 11 – 1 ks, H 111 – 6 ks, H 112 – 5 ks

H 111

Obr. 182: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Hrnce tvarové skupiny H 111 (inv. č. 765, 745, 746, 750).
Fig. 182: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Pots from formal group H 111 (inv. no. 765, 745, 746, 750).

Skupina H 11 a příbuzné skupiny H 111 a H 112 jsou druhou nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinou v nálezovém souboru (12 identifikovaných zástupců, 27,3%). Pro zástupce všech tří skupin je charakteristický vejčitý tvar s odsazeným hrdlem, které je členěno více či méně výrazným rýhováním, případně vývalky. U největšího počtu zástupců byl identifikován ovalený okraj. U tvarových skupin H 11 a H 111 se navíc objevil okraj přehnutý a u H 112 se setkáváme s náznakem esovité profilace. Dá-li se mluvit o rozptylu v rámci výškových kategorií, pak by v případě těchto tvarových skupin byl největší, a to mezi kategoriemi 3 až 5. Realita je však daleko méně dramatická, neboť výška všech nálezů se pohybuje v intervalu 11,5–18,3 cm, ale bohužel zasahuje do tří uměle vytvořených skupin. Jedenáct hrnců je vyrobeno z cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny různých odstínů, od klasické (5009), přes světlou (5032) až po hnědočervenou (5038). Jedinou výjimku představuje hrnec inv. č. 750 (H 111, Obr. 182/4), vyrobený z šedobílé hlíny, k jehož výzdobě bylo užito červené malování (5031).

Obr. 183: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Hrnce tvarové skupiny H 112 (inv.č. 778, 778, 762, 770, 777).
Fig. 183: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Pots from formal group H 112 (inv. no. 778, 762, 770, 777).

Způsob výzdoby horní části těla nádoby je rozhodujícím kritériem pro zařazení do příslušné skupiny. Je-li v místě přechodu podhrdlí a výduti užito jednořádkové radélko, náleží hrnec skupině H 11. V tomto nálezovém souboru se jedná o jeden neúplný hrnec, který je zdoben nevýraznou segmentovou vlnicí. Pokud se výzdoba omezila pouze na výraznější členění odsazeného hrdla několikanásobným rýhováním, jedná se o příslušníky tvarové skupiny H 111 (6 ks; Obr. 182). Jak bylo zmíněno výše, v jednom případě je rýhování doplněno červeným malováním v podobě jednoduché červené linky. U zástupců tvarové skupiny H 112 (Obr. 183) je ke zvýraznění odsazení hrdla či těla využito jednoduché rýhy (5 ks).

H 122 – 2 ks

H 122

Obr. 184: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Hrnce tvarové skupiny H 122 (inv.č. 763, 748).

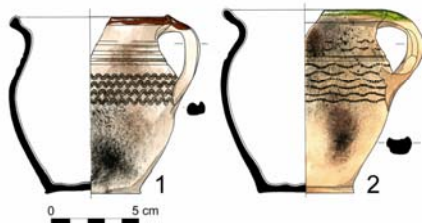
Fig. 184: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive Pots from formal group H 122 (inv. no. 763, 748).

Obecně je pro zástupce tvarové skupiny H 122 charakteristický přechodný tvar mezi vejčitým a soudkovitým a pokrytí poloviny až dvou třetin těla hrnce nehlubokými vývalky. V případě obou zástupců z nálezového souboru u Nového schodiště můžeme konstatovat, že se jedná o tvar soudkovitý. Oba náleží mezi malé hrnce kategorie 4.

U dvou zástupců není možné

shrnutí, pouze lze konstatovat, v jakém znaku je shoda a kde existují dvě varianty modelace daného prvku. Profilaci okraje zastupuje esovitá modelace a ovalený okraj. K výrobě těchto hrnců bylo použito neglazované hrnčiny jak šedohnědého odstínu (5028; Obr. 184/2), tak cihlově červeně se pálicí hlíny (5009; Obr. 184/1).

H 13

H 131

Obr. 185: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Hrnce tvarové skupiny H 13 – 1 – inv.č. 729, 2 – inv. č. 730; H 131 – 3 – inv. č. 735, 4 – inv. č. 727, 5 – inv. č. 769.

Fig. 185: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Pots from formal groups H 13, H 131 (inv. no. 729, 730, 735, 727, 769).

H 13 – 2 ks, H 131 – 7 ks, H 132 – 6 ks, H 133 – 1 ks

Kromě převažující soudkovité profilace těla nádob, vyjádřené poměrem průměru dna : průměru okraje v intervalu 5:8 až 3:4, je důležitým spojujícím znakem skupin H 13, H 131, H 132 a H 133 užití vnitřní glazury. Všechny hrnce těchto skupin jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny (5004, 5041, 5042). Nálezy, příslušející těmto technologickým skupinám tvoří nejpočetnější kolekci (36,4%) celého souboru. V rámci profilací okrajů jednoznačně

převažuje esovitě profilovaný okraj, který je doplněn třemi prožlabenými okružími. Ucho je opět páskové s prožlabenou nebo proříznutou horní plochou s přesahem glazury na jeho horní část. Zástupci všech čtyř tvarových skupin s výjimkou dvou malých hrnců kategorie 4 (13,0–18,0 cm) náleží mezi hrnky kategorie 5 (8,0–13,0 cm). Dokladem ještě ne zcela dokonalého zvládnutí práce s glazurou je poměrně četné (75,0%) zastoupení tzv. „kropenaté“ glazury, a to především v odstínech okrové a hnědé, méně často zelené (31,2% – 5 ks).

Vydělení jednotlivých skupin je opět dáno rozdílným způsobem výzdoby. Dva hrnky, které reprezentují H 13 (Obr. 185/1, 2), mají horní třetinu až polovinu těla pokrytou hustou radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice nebo klikatky. Pro skupinu H 131 (Obr. 185/3–5) je charakteristické zvýraznění přechodu podhrdlí a výduti jednoduchou, případně dvojitou rýhou. V případě skupiny H 132 (Obr. 186/1–4) je pás radélkové výzdoby v horní části nádoby nahrazen několikanásobným rýhováním, které pokrývá střední část výduti v rozsahu jedné až dvou třetin celkové výšky nádoby. Jediný zástupce H 133 (Obr. 186/5) má soudkovitý tvar s lehce odsazeným hrdlem, které je pokryto několikanásobným rýhováním.

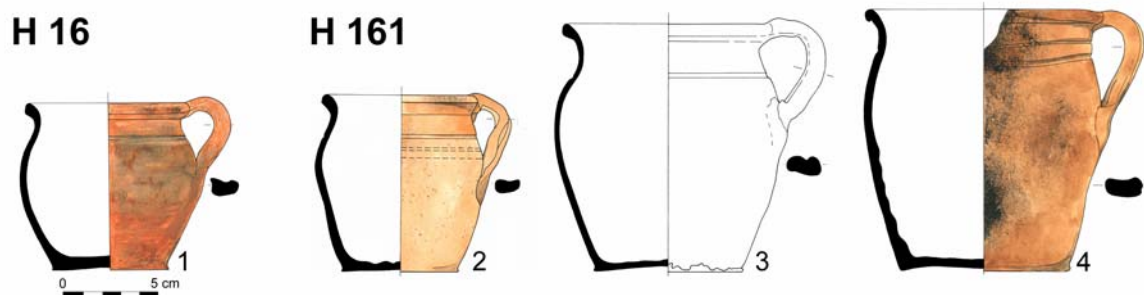

Obr. 186: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Hrnce tvarových skupin H 132, H 133 (inv.č. 732, 724, 766, 749, 725).

Fig. 186: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Pots from formal groups H 132, H 133 (inv. no. 732, 724, 766, 749, 725).

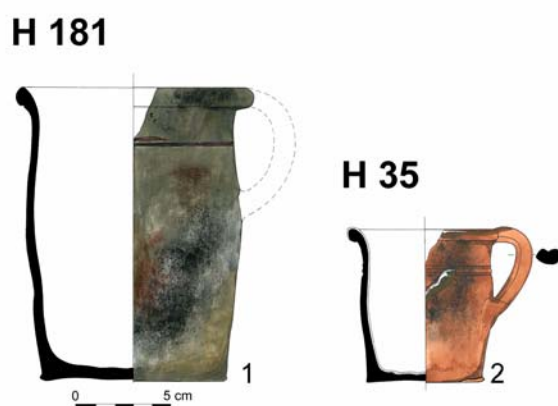
H 16 – 1 ks, H 161 – 8 ks

Pro obě tyto skupiny je charakteristická malá celková výška nádoby, která se pohybuje v intervalu 8,5–13,5 cm, a s jedinou výjimkou (inv. č. 771; Obr. 187/4) tak všechny náleží mezi hrnky kategorie 5. Tvar těchto hrnků je převážně soudkovitý, případně přechodný. Náznak odsazení hrdla je zvýrazněn jednoduchou rýhou. V profilaci okraje jednoznačně převažuje ovalený okraj, doplněný přehnutým (2x). S výjimkou hrnku inv. č. 764 (Obr. 187/3), který je vyroben ze světle se pálící, neglazované hlíny (5008), jsou zbývající hrnky vyrobeny z cihlově červeně se pálící, neglazované hlíny (5009), případně ve světlé variantě (5032).

Obr. 187: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Hrnce tvarových skupin H 16 H 161 (inv. č. 733, 764, 751, 771).
Fig. 187: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Pots from formal groups H 16, H 161 (inv. no. 733, 764, 751, 771).

Hrnek (inv. č. 733; Obr. 187/1) tvarové skupiny H 16 má nízký, soudkovitý tvar s masivním páskovým uchem, které lehce převyšuje okraj. Tvarová skupina H 161 (Obr. 187/2–4) byla vydělena především díky celkovému tvaru hrnku, který může být přechodný nebo soudkovitý a je opatřen páskovým uchem s prožlabenou vnější plochou. Ve dvou případech (inv. č. 761, 771 – Obr. 187/4) je jednoduchá rýha nahrazena dvojitou.

H 181 – 1 ks

Jedinečnost zástupce skupiny H 181 (Obr. 188/1) je dána jeho válcovým tvarem, zakončeným ovaleným okrajem. Jediným výzdobným prvkem je červeně malovaná linka přibližně v polovině délky ucha. Hrnek je vyroben z šedobílé hlíny s příměsí křemičitého písku (5031).

Obr. 188: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Hrnce tvarových skupin H 181, H 35 (inv.č. 747, 731).
Fig. 188: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Pots from formal groups H 181 H 35 (inv.no. 747, 731).

H 35 – 1 ks

Příslušník tvarové skupiny H 35 (Obr. 188/2) se díky celkové výšce 7,9 cm pohybuje na hranici miniaturního hrnku. Má soudkovitý, hrubě modelovaný tvar, opatřený páskovým uchem s proříznutou horní plochou. V prostoru mezi okrajem a připojením ucha na tělo je dvojice samostatných rýh. Hrnek je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen tmavě zelenou, kropenatou glazurou (5005).

Neident – 3 ks

V nálezovém souboru se podařilo rekonstruovat tři torza hrnců. Vždy se jedná o dolní část nádoby, kdy není možné ani kresebně odhadnout celkový tvar. V jednom případě (inv. č. 775) bylo zaznamenáno nevýrazné odsazení dna na patku. Jedno torzo (inv. č. 774) je vyrobeno z cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny a zbývající dvě ze světle se pálicí hlíny, opatřené vnitřní glazurou (5041).

Džbány

V nálezovém souboru z prostoru Nového schodiště u archivu bylo identifikováno 9 džbánů. Většina dochovaných džbánů měla vzhůru vytažený okraj, vzácněji zesílený nebo proříznutý. Shodu v provedení jsme zaznamenali i v případě uch jednotlivých džbánů. Jedná se o pásková ucha nejčastěji s prožlabenou nebo proříznutou vnější plochou, v jednom případě se objevuje dvojnásobné proříznutí. Většina uch nasedá na hrdlo a na maximální výduť džbánu. Mezi nálezy nebyl zaznamenán ani jeden džbán, vyrobený z neglazované hrnčiny. Shoda panuje i u výšky džbánů. Většina náleží mezi malé džbány výškové kategorie 3 (17,0–24,0 cm). Džbán inv. č. 757 svojí výškou 24,0 cm leží přesně na hranici kategorií 2 a 3. Kategorie 4 – džbánek má jednoho zástupce inv. č. 752, stejně jako byl nalezen jeden miniaturní džbánek inv. č. 736 (Obr. 190).

Obr. 189: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Džbány tvarové skupiny D 12, D 121, D 122 (inv. č. 754, 753, 758, 751).

Fig. 189: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Jugs from formal groups D 12, D 121, D 122 (inv. no. 754, 753, 758, 751).

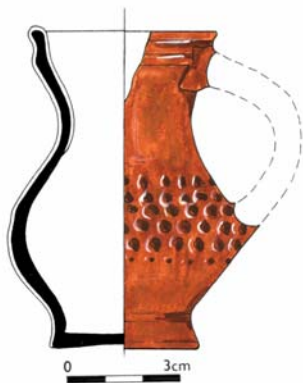
D 12 – 1 ks, D 121 – 4 ks, D 122 – 1 ks, D 123 – 1 ks

K tvarovým skupinám D 12 a D 121, které byly identifikovány v rámci ostatních analyzovaných souborů, přibýly další dvě podskupiny, a to D 122 a D 123. Všechny čtyři společně tvoří nejpočetnější skupinu podle tvarových skupin vydělených džbánů (77,8%; 7

ks). V celkové profilaci výduti jsou víceméně rovnoměrně zastoupeny soudkovitý a vejčitý tvar těla. Hlavním určujícím znakem je užití vnitřní glazury hnědých a okrových odstínů. Džbány těchto skupin se vyznačují středně vysokým až nízkým, mírně nálevkovitě rozevřeným hrdlem, s výjimkou tvarové skupiny D 122, která má naopak hrdlo vysoké.

D 123

Obr. 190: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Miniaturní džbánek tvarové skupiny D 123 – inv. č. 736.
Fig. 190 Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Small jug from formal group D 123 – inv. no. 736.

Způsob výzdoby je určujícím znakem pro přiřazení nálezů konkrétní tvarové skupině. U džbánu inv. č. 754 (D 12; Obr. 189/1) se výzdoba redukuje pouze na dvojici subtilních rýh v místě přechodu hrdla a těla a jednoduchou rýhu na plecích těla. Naproti tomu džbány skupiny D 121 (Obr. 189/2, 3) nesou poměrně bohatou radélkovou výzdobu, která pokrývá jednu třetinu až polovinu horní části výduti. Kromě jednoho případu (Obr. 189/3), kdy bylo užito radélka s malými

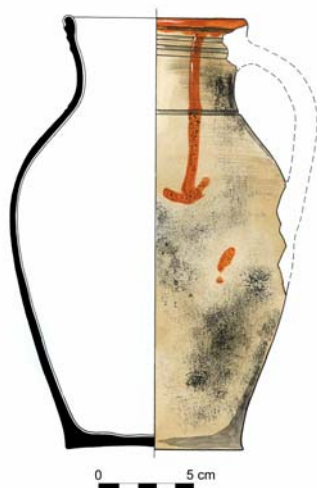
kosočtverečky, jsou zbývající tvary zdobené segmentovou vlnicí nebo obloučky. Samostatnou kategorií je džbán D 122 (Obr. 189/4), který má vysoké, nálevkovitě rozevřené, válcové hrdlo. Přechod hrdla a těla je zvýrazněn pěticí širokých žlábků, kdy se jeden samostatný opakuje i na

plecích těla.

Stejně tak jediného zástupce má i tvarová skupina D 123 (Obr. 190). Jedná se o miniaturní džbánek s nálevkovitě rozevřeným hrdlem. Střední část výduti pokrývá pět řádků radélkové výzdoby v podobě nepravidelných kosočtverců. Celková výška džbánu je 8,1 cm. Jako jediný je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou, červenohnědou glazurou. Zbývajících šest džbánů tvarových skupin D 12, 121 a 122 je

vyroběno ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou hnědých a okrových odstínů, převážně s ne zcela vytavenou glazurou (5041, 5004).

D 142

D 142 – 1 ks

Jediný zástupce tvarové skupiny D 142 (Obr. 191) má mírně vejčitý tvar a nízké válcové hrdlo, členěné

Obr. 191: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Džbán tvarové skupiny D 142 – inv. č. 759.

Fig. 191: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Jug from formal group D 142 – inv. no. 759.

několikanásobnými poměrně masivními, plastickými vývalky. Na horní části výduti se objevuje jednoduchá rýha. Celková výška 23,9 cm ho řadí do kategorie 3. Tvarové označení ukazuje na příbuznost se džbány D 14 a D 141, ale na rozdíl od nich je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen vnitřní glazurou (5004).

D 70 – 1 ks

D 70

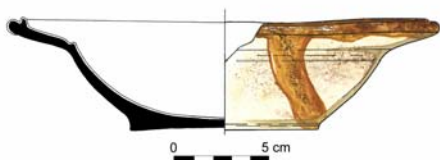
Originalita tvaru a především užitá výrobní surovina řadí džbán inv. č. 752 (Obr. 192) do samostatné kategorie D 70. Jedná se o lahvovitý džbán, jehož hrdlo je členěno dvojicí subtilních žeber. Masivní páskové ucho s dvojnásobně proříznutou vnější plochou nasedá v místě přechodu hrdla a těla a na maximální výduť. Dno nese výrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou na rotujícím hrnčířském kruhu. Výška džbánu je 15,9 cm, což jej řadí do výškové kategorie 3. Džbán je opatřen vnější hnědou, solnou glazurou, která pokrývá i

Obr. 192: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Lahvovitý džbán tvarové skupiny D 70 – inv. č. 752.
Fig. 192: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Jug from formal group D 70 – inv. no. 752.

horní část vnitřní strany. Výrobní surovina i způsob výroby patrně řadí džbán do saské, kameninové produkce (5013).

Mísa

M 15

M 15 – 1 ks

Obr. 193: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Mělká mísa tvarové skupiny M 15 – inv. č. 737.

Fig. 193: Prague Castle, cesspit waste pit in the area of the New Staires by the archive. Shallow bowl from formal group M 15 – inv. no. 737.

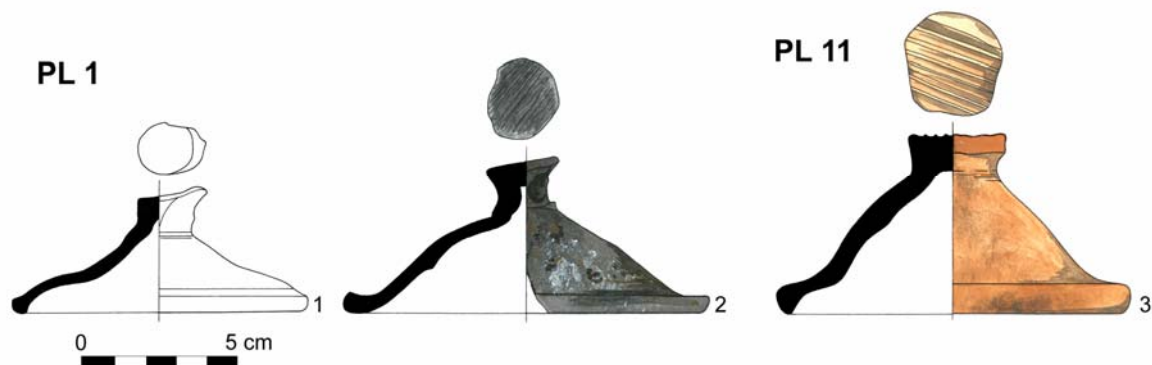
V nálezovém souboru se podařilo identifikovat pouze jediný tvar mísy, a to mělké s odsazeným podokrajím ve třech čtvrtinách výšky (Obr. 193). Mísa má jednoduše profilovaný okraj s výrazným kolmo postaveným žebrem, které sloužilo k otěru lžice (*Štajnochr 2006*, 962). Průměr okraje je 22,7 cm. Mísa je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena vnitřní jednobarevnou, nerovnoměrně vytavenou, hnědou glazurou (5004).

Pokličky

PL 1 – 3 ks, PL 11 – 1 ks

Všechny čtyři pokličky mají zvonovitý tvar, kdy u pokličky inv. č. 953 (PL 11; Obr. 194/3) je možné jej označit za vysoký. Ve všech případech je modelace velmi individuální.

Pro všechny pokličky platí, že jsou vytáčené, a ve dvou případech (Obr. 194/1, 3) je na hrubě modelovaném knoflíku výrazný otisk dřeva. Přestože máme k dispozici malý počet nálezů, nenacházíme shodu ani v provedení, ani v umístění vnitřního žebra pokličky. Jednoznačně o žebře je možné mluvit pouze v případě pokličky inv. č. 744. Ve zbývajících případech se spíše jedná o vnitřní odsazení, které je umístěno jak v polovině výšky, tak v dolní třetině a u pokličky PL 11 (Obr. 194/3) dokonce v dolní čtvrtině.

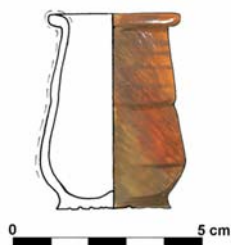
Obr. 194: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Pokličky tvarových skupin PL 1, PL 11 (inv. č. 743, 740, 953).

Fig. 194: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Lids from formal groups PL 1, PL 11 (inv. no. 743, 740, 953).

Všechny pokličky byly vyrobeny z neglazovaného materiálu a i zde je užito celé spektrum výrobní suroviny. Od světle se pálicí hlíny (5008), přes světlou cihlovou (5032) až po šedohnědou (5029) a konečně poklička inv. č. 740 (Obr. 194/2) byla pálena v redukčním prostředí (5001). Dokladem užití pokliček v kuchyňském prostředí jsou četné stopy očazení.

Dózička

L 2

L 2 – 1 ks

Dózička tvarové skupiny L 2 (Obr. 195) má směrem k okraji kónicky se uzavírající na patku odsazený tvar, který je ukončen ven vyloženým, zaobleným okrajem. Výška lahvičky je 5,2 cm. Přibližně v polovině výšky je jednoduchá, nehluboká drážka. Na dně se objevují

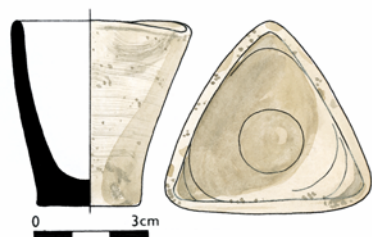
Obr. 195: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Kameninová dózička tvarové skupiny L 2 – inv. č. 645.

Fig. 195: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Small jar from formal group L 2 – inv. no. 645.

hluboké, spirálové rýhy jako stopy po odříznutí strunou. Lahvička je opatřena vnější, hnědou, solnou glazurou, vnitřní strana není glazovaná a má šedou barvu (5013).

Technická keramika – tyglík

TK 2 – 2 ks

Do kategorie technické keramiky náleží dva tavící tyglíky malých rozměrů (Obr. 196). Oba mají kruhové dno a do trojúhelníku modelované ústí s přímým okrajem. Průměr dna je 2,5 a 3,0 cm, délka strany trojúhelníku u obou je 4,5

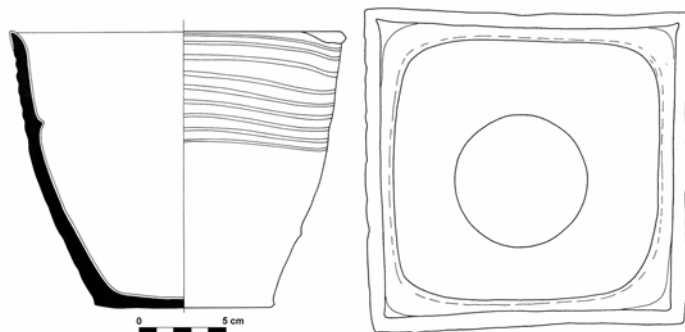
cm a výška 4,8 a 5,0 cm.

Obr. 196: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Tavící tyglík – inv. č. 738.

Fig. 196: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Crucible – inv. no. 738.

Oba jsou vyrobeny ze světle se pálicí, neglazované hlíny (5008).

Kachle

Obr. 197: Pražský hrad, odpadní jáma u archivu. Nádobkový kachel s vnitřní glazurou – inv. č. 722.

Fig. 197: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Pot-shaped stove tile with inner glaze – inv. no. 722.

Keramickou složku souboru doplňuje jeden nález nádobkového kachle se čtvercovým ústím a kruhovým dnem (Obr. 197). V horní části kachle je záchytná hluboká, ostře řezaná šroubovice se středním intervalem. Vnitřní ostrá, drobná lišta je umístěna přibližně ve dvou třetinách výšky kachle. Okraj je seříznutý, vzhůru vytažený, délka

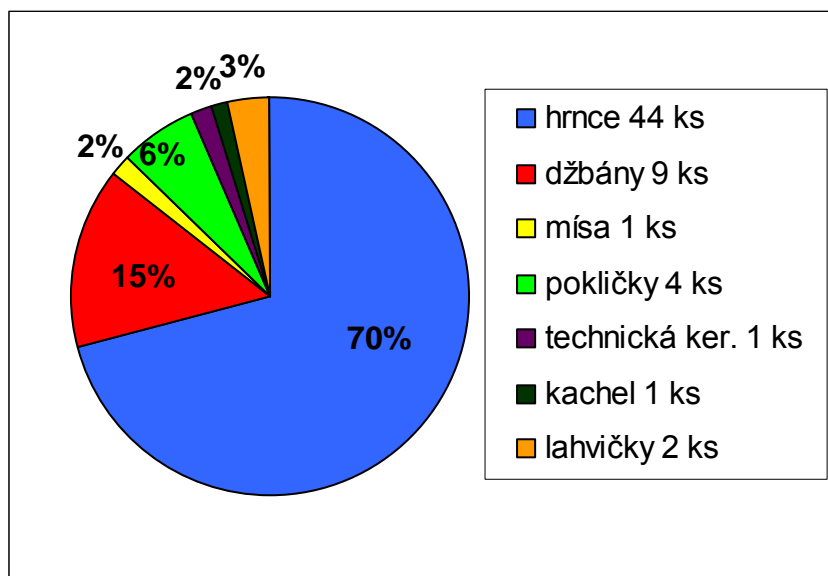
jeho strany je 16,7 cm. Kachel se zatím nepodařilo fyzicky dohledat, a tak máme k dispozici pouze kresbu, o které nevíme, zda se nejedná pouze o kresebnou rekonstrukci. Největší zajímavostí tohoto kachle je skutečnost, že jeho vnitřní strana byla pokryta glazurou. Z pérové kresby však není možné zjistit, z jaké hrnčiny je kachel vyroben a jakou barvu glazura má.

3.5.5.4. Shrnutí

Vyhodnocujeme-li technologické skupiny v rámci jednotlivých tvarů, dojdeme k závěru, že u hrnců jsou rovnocenně zastoupeny tvary vyrobené z cihlově červeně se pálicí neglazované hlíny různých odstínů (5009, 5032, 5038 – 43,2%) a hrnce, vyrobené ze světle se pálicí hlíny, opatřené vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042 – 40,9%; Graf 22).

U džbánů pak jednoznačně převažuje světle se pálicí hlína opatřená vnitřní glazurou (5004, 5041), které náleží sedm z devíti nálezů. Stejně jako u hrnců se i zde setkáváme z plošnou radélkovou výzdobou a s jednoduchými rýhami. Specifikem této tvarové kategorie je oboustranně glazovaný miniaturní džbánec a lahvovitý džbán s jedním uchem.

Překvapivě třetí nejpočetnější tvarovou kategorií v souboru představují pokličky se čtyřmi zástupci. Výčet nalezených tvarů pak doplňují dva tavící tyglíky a po jednom nálezu mělké mísy, dózičky a nádobkového kachle (Graf 24).

Graf 24. Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru ze smetištní jámy u Nového schodiště u archivu.

Graph 24. Percentage of individual ceramics forms in the assemblage from waste pit in the area of the New Stairs by the archive.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowl, green – lids, purple – technical ceramic, violet – plate, ochre –small jars, dark green – tile.

3.5.5.5. Datace

Mezi nálezy hrnců převažuje méně výrazný vejčitý tvar, který je předstupněm ke tvarům soudkovitým. Již při analýze nálezového souboru z odpadní jámy se podařilo ztotožnit vejčité hrnce s odsazeným okrajem z tvarových skupin H 111 a H 112 se skupinami z Mostu (*Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1 a Tab. 126:2, 65:5, 134:4). Nálezy z obou skupin jsou v Mostě datované na přelom 15. a 16. století. Redukčně pálené vejčité hrnce tvarově identické se skupinou H 111 pocházejí ze studně 03 z Perlové ulice v Plzni, kde jsou datované do poslední třetiny 15. až první poloviny 16. století (*Schneiderwinklová 2009*, 199). Kromě těchto tvarů byla zaznamenána paralela s odpadní jámkou B ve třech dalších případech, a to u tvarových skupin H 16, H 181 a H 35, které jsou vždy zastoupeny jedním tvarem. V těchto případech, hodnoceno makroskopickým pozorováním, se shoduje nejen tvar hrnce, ale i výrobní surovina. I pro tyto nálezy platí, že mohou pocházet z přelomu 15. a 16. století (srovnej *Klápště 2002*, Tab. 119:1).

Nejpodstatnější změna v sortimentu hrnců, kterou je možné vysledovat vzhledem k nálezovému souboru z jámky B, je výrazné snížení celkové výšky nádob, které bylo

zaznamenáno především v rámci tvarových skupin H 111, H 112, H 131 a H 132. Nejpočetnější tvarovou skupinu souboru vůbec představují nově vydělené hrnky skupiny H 161, jež se pohybují právě na hranici mezi vejčitým a soudkovitým tvarem. Tyto tvary datuje J. Pajer (*Pajer 1983*, 43) do období kolem poloviny 16. století, ale v našem případě se zdá, že tyto nálezy jednoznačně spadají do první poloviny století 16. Na tomto místě lze vyslovit domněnku, že máme k dispozici převážně menší nádoby, byť se stopami očazení, ale prioritně určené ke konzumaci tekutin, a chybí nám podstatná kuchyňská složka, zpravidla reprezentovaná hrnci větších rozměrů.

Stejně jako v případě odpadní jímky B tvoří nejpočetnější složku vnitřně glazované džbány zdobené pásem radélkové výzdoby. Džbány stejných tvarů i způsobu výzdoby byly nalezeny ve studni 03 v Perlové ulici v Plzni pouze s tím rozdílem, že se jednalo o keramiku pálenou v redukčním prostředí (*Schneiderwinklová 2009*, Fig. 2/4, 5). Plzeňský soubor je datován do poslední třetiny 15. až první poloviny 16. století (*Schneiderwinklová 2009*, 199). Džbány tvarové skupiny D 12 a D 121 odpovídají jak celkovým tvarem, tak výrobní surovinou nálezům z Jindřišské ulice čp. 941 v Praze 1, kde jsou datovány do období konce 15. až první poloviny 16. století (*Nechvátal 1968*, Obr. 64/20; 66/47). Do druhé poloviny 15. století je datovaný miniaturní džbánec zdobený radélkem, který svým tvarem připomíná D 123 (Obr. 190). Tento nález pochází z Plzně, Solní ulice čp. 20 a na rozdíl od našeho nálezu se jedná o nádobku pálenou v redukčním prostředí (*Nechvátal 1968*, Obr. 8/67). Především svým vysokým žlábkovaným hrdlem připomíná džbán D 122 (Obr. 189/4) pozdně středověkou produkci. Důležitým datačním prvkem je kameninový, lahovitý džbán D 70 (Obr. 193), který by mohl pocházet z waldenburské produkce druhé čtvrtiny 16. století⁸⁹. Stejného původu je pak i miniaturní lahvička s rytým, nehlubokým žlábkem přibližně v jedné třetině výšky⁹⁰, datovaná do širšího intervalu 16.–18. století (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 149).

Jediný nález mělké mísy s odsazením talířovitého podokrají (praporu) ve dvou třetinách výšky by svým provedením patřil spíše ke starším variantám kolem poloviny 16. století. Vyšší zvonovité tvary pokliček opět ukazují směrem k přelomu 15. a 16. století.

---

⁸⁹ Identifikace tohoto keramického tvaru však není jednoznačná. Prostřednictvím emailu jsem jeho možnou provenienci konzultovala s D. Scheidemantelem. Ten tento džbán především díky celkovému tvaru a hrubé hmotě jednoznačně označil za waldenburskou provenienci, datovanou na přelom 16. a 17. století. Vzhledem k tomu, že k uzavření odpadní jámy došlo patrně před rokem 1554, opakovala jsem dotaz, zda by byla možná datace tohoto předmětu před polovinu 16. století. Následná odpověď přinesla možnou dataci džbánu mezi roky 1525–1550. Současně jsem oslovila i J. Goše, který na základě osobní konzultace jednoznačně vyloučil loštickou produkci a přiklonil se k možnosti saské, snad waldenburské produkce.

⁹⁰ Příslušnost k waldenburské produkci lékárenských nádobek potvrdil D. Scheidemantel konzultací prostřednictvím emailu.

Univerzální tvar trojbokých tyglíků jejich jednoznačnou dataci neumožňuje, neboť se používaly v širokém intervalu 16.–18. století, ale tudíž ani datační jednotu nenarušují. Právě v 16. století se stali světoznámými výrobci tyglíků z Großalmerode, kteří založili tradici tzv. „hessenských tyglíků“ s trojúhelníkovým ústím (*Stephan 1992, 117*).

Od počátku 16. století se na miskovitých kachlích můžeme setkat s vnitřní glazurou, která se stává oblíbenější od první poloviny 16. století, i když nadále převažují rezné kusy (*Blažková – Žegklitz, v tisku*).

3.5.5.6. Závěr

Přestože smetištní jáma objevená v prostoru pod schody do císařských kuchyní při budování výtahové šachty v roce 1946 kromě keramických nálezů obsahovala i předměty z jiných materiálů včetně zlatého prstenu a tří mincí, které dnes nejsou bohužel k dispozici, při závěrečné shrnutí jsem mohla vycházet především z analýzy keramického souboru.

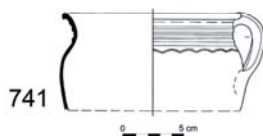
Historicky známé skutečnosti nám nabízejí dvě možnosti interpretace uživatelů smetištní jámy. V prvním případě ji mohli využívat zaměstnanci císařských kuchyní, kteří ji měli v bezprostřední blízkosti, a ve druhém pak obyvatelé tzv. lozumentů při jižní hradbě. V obou případech však zaráží, že chybí standardní kuchyňské nádobí větších rozměrů, které jistě bylo jak v císařských, tak v zaměstnaneckých kuchyních běžným spotřebním zbožím. K vyšším sociálním vrstvám ukazuje zlatý prsten, nože s dřevěnou rukojetí a bronzová miska. Současně však platí, že i tyto předměty mohly být shodou okolností dostupné běžnému hradnímu zaměstnanci.

Analýza keramické části nálezového souboru pak ukazuje na období přelomu 15. a 16. století až první poloviny 16. století, s čímž koresponduje i rozsáhlejší stavební úprava, která se v tomto prostoru udála jednak po požáru v roce 1541 a především v roce 1554, kdy zde stavitel Hans Tirol vyzdil tři pilíře pro chodbu, která měla spojit kuchyně se západní částí královského paláce (*Pasport 1974a, 28*).

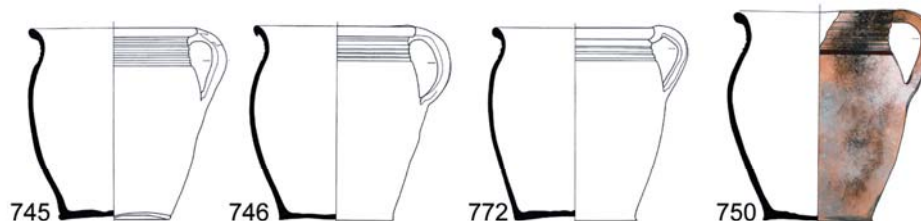
Při datování nálezového souboru ze smetištní jámy u Nového schodiště u archivu bylo dále možné vycházet i ze srovnání s nálezově výrazně bohatší odpadní jámkou B, datovanou na přelom 15. a 16. století s možným přesahem do první poloviny století 16. Důležitá shoda byla zaznamenána nejen ve tvarové náplni, ale i ve stejné výrobní surovině (hodnoceno pouze makroskopickými pozorováními). Nálezový materiál z prostoru Nových schodů u archivu lze tedy datovat do první poloviny 16. století.

Nové schodiště u archívu

H 11

H 111

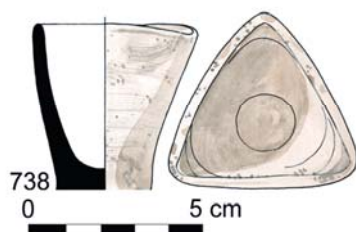
H 112

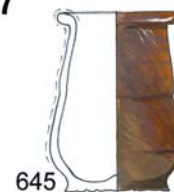
H 122

TK 2

MIN 7

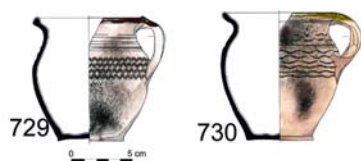

Tab 35: Pražský hrad, odpadní jáma u archívu. Přehled hrncovitých tvarů podle tvarových skupin, tavící tyglík a dózička z odpadní jámy z prostoru Nového schodiště u archívu.

Tab 35: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Overview of pots sorted by formal groups, crucible, small jar from waste pit in the area of the New Staires by the archive.

Nové schodiště u archívu

H 13

H 133

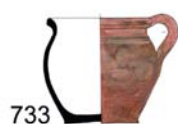
H 131

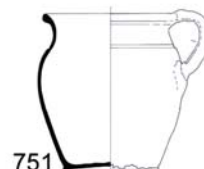
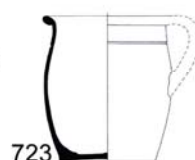
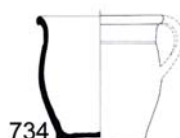
H132

H 16

H 161

H 181

H 35

Tab 36: Pražský hrad, odpadní jáma u archívu. Přehled hrncovitých tvarů z odpadní jámy z prostoru Nového schodiště u archívu podle tvarových skupin.

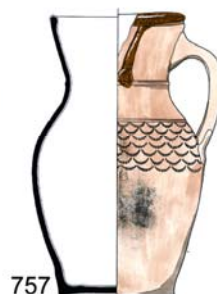
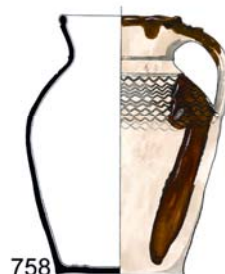
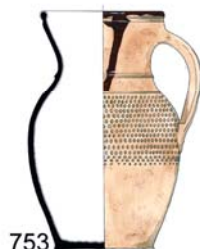
Tab 36: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Overview of pots and cups from waste pit in the area of the New Staires by the archive sorted by formal groups.

Nové schodištěu archívu

D 12

D 121

D 122

D 123

D 142

D 70

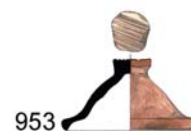
M 15

PL 1

PL 11

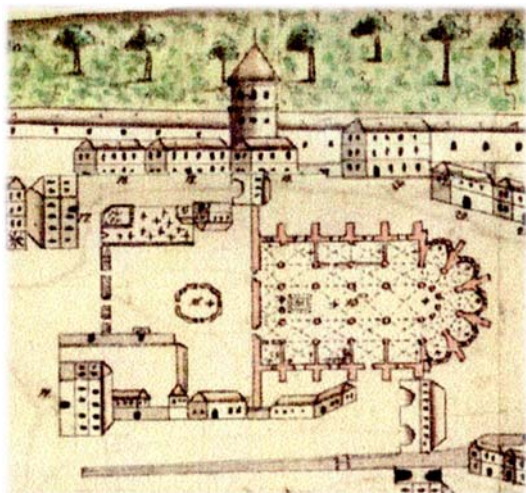
Tab. 37: Přehled džbánů a pokliček podle tvarových skupin a mělká mísa z odpadní jámy z prostoru Nového schodiště u archívu.

Tab. 37: Prague Castle, waste pit in the area of the New Staires by the archive. Overview of jugs and lids sorted by formal groups, shallow bowl from waste pit in the area of the New Staires by the archive.

3.5.6. Dvě odpadní jímky (B a C) v blízkosti Starého probošství čp. 48

3.5.6.1. Historický vývoj zástavby

Odpadní jímky B a C, společně se třemi dalšími A, E, F, které však pro tuto studii nebyly analyzovány, se nacházejí v sousedství nejstarší stojící obytné budovy na Pražském hradě – Starého probošství.

Obr. 198: Plán Pražského hradu a Hradčan, polovina 18. století (detail, podle Vilímková 1985a).

Fig. 198: Plan of Prague Castle and Hradčany, middle of the 18th century (detail, after Vilímková 1985a).

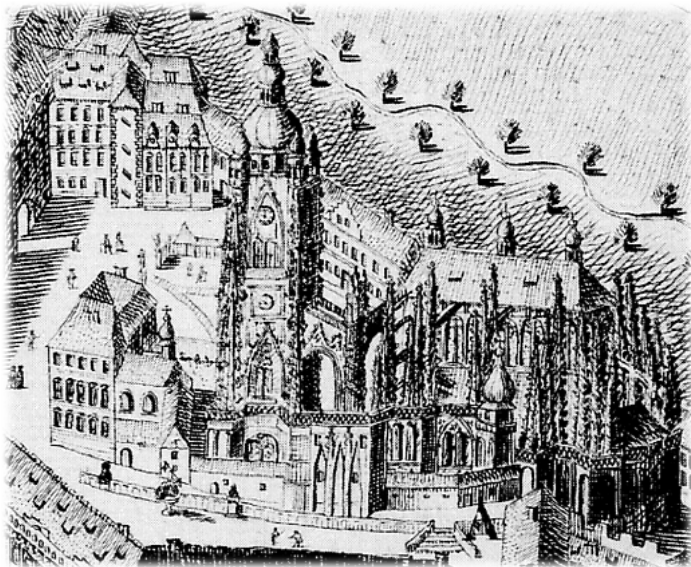
Nejstarší písemná zpráva, kterou snad můžeme s tímto objektem spojovat, je uvedena ve vojtěšských legendách a je datována k roku 994, kdy je připomínán „biskupův dvůr“ (Svoboda 1984, 2). Jak doložil archeologický výzkum (Frolík 1998; Frolík 1999), stála tato budova před rokem 1060, protože jižní rameno transeptu románské svatovítské baziliky respektuje polohu

kaple sv. Mořice, která byla součástí tohoto objektu (Frolík 1999, 192; obr. 17). Sídlo pražského biskupa je pak v různých souvislostech zmiňováno k rokům 1109, 1162 a 1194 (Svoboda

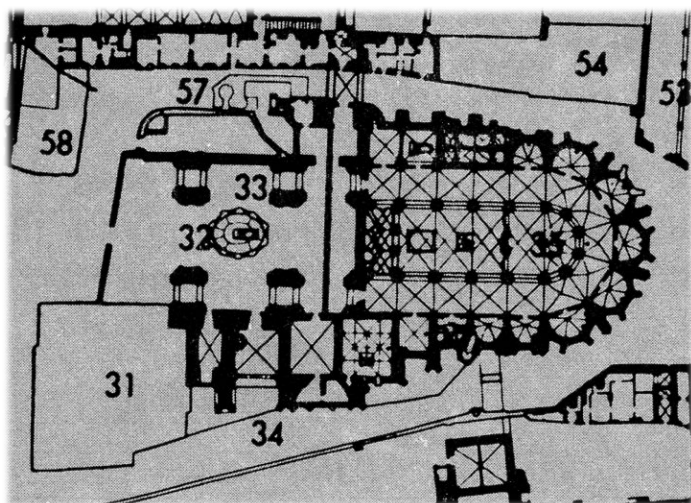
1984, 2) a domněnka, že se jedná o stavbu na Pražském hradě, je více než oprávněná. Tento objekt zůstával formálně v rukách (arci)biskupa až někdy do 14., případně 15. století, kdy jej začal využívat probošt Svatovítské kapituly. Jednoznačné svědectví o tom podává soupis kapitulních domů z roku 1486 („... primo in castro: domus archiepiscopi et prepositi in unam construitur per d. prepositum ...“ podle Pasport SÚPRMO 1970, 9, Kap. arch. cod. 22, fol. 115r. event. podle druhé verze téhož soupisu: „Domus, quam edificat dominus prepositus, est archiepiscopi et prepositi.“ podle Pasport SÚPRMO 1970, 11, Kap. arch. cod. 22, fol. 116). Zprávu lze interpretovat tak, že objekt byl přestavován, což je možné doložit archeologicky (Boháčová – Frolík – Chotěbor – Žegklitz 1986), a rozdělen na dvě části, z nichž jednu užíval arcibiskup (ovšem pouze formálně) a druhou (východní) probošt. Rozdělení budovy na dvě části přetrvalo i po požáru v roce 1541, kdy byl objekt upravován. Opětovné spojení obou domů proběhlo po roce 1660, kdy byl dům zejména v severozápadní části rozšířen do dnešního stavu (Boháčová – Frolík – Chotěbor – Žegklitz 1986, 119). Současnou podobu získalo probošství a kaple sv. Mořice v roce 1750 (Maříková-Kubková – Herichová 2009, 68).

Z našeho hlediska je důležitý prostor na východní straně domu, na němž stála zaniklá kaple sv. Mořice, která byla postavena před rokem 1060, písemně se připomíná v letech 1390–4 a 1414. Po barokní úpravě v letech 1701–2 přetrvala kaple až do roku 1880, kdy byla zbořena v souvislosti s dostavbou katedrály.

Obr. 199: Huberův plán, tušová kresba perem, 1769 (detail, podle Bečková 2000, Obr. 12).
Fig. 199: Huber's plan, Indian ink pen drawing, 1769 (detail, after Bečková 2000, Obr. 12).

Obr. 200: Plán Pražského hradu z roku 1755 (detail, podle Vančura 1976, Obr. 78).
Fig. 200: Plan of Prague Castle from the year 1755 (detail, after Vančura 1976, Obr. 78).

Na budovu Starého proboštství pak navazuje pouze hraniční zeď, ale zástavbu podél ní nelze ani vytušit (Obr. 200). Budova proboštství, kaple sv. Mořice a vnější podoba fasád

Podle plánových a ikonografických pramenů byla plocha, na níž stála kaple, oddělená od III. nádvoří zdí. Východní a jižní strana takto vymezeného dvora byla postupně obestavována přístavky a menšími domky, o jejichž využití a vývoji nemáme k dispozici písemné zprávy. Za jedno z nejstarších vyobrazení zástavby v tomto prostoru můžeme považovat anonymní plán Pražského hradu a Hradčan, 1748–1754, který zobrazuje budovu Starého

proboštství a navazující zástavbu menších domků (Obr. 198). Důležitá je však skutečnost, že je na plánu jakoby naznačena hranice, tvořená západní zdí transeptu svatovítské baziliky. Především co do poměrné velikosti jednotlivých budov zachycuje realističtěji stejnou situaci Huberův plán z roku 1769 (Obr. 199).

Posledním ikonografickým pramenem je pak plán datovaný do roku 1755, který zachycuje půdorysnou podobu Pražského hradu.

jednotlivých domků je zachycena na kresbě Františka a Filipa Hegerových z roku 1792 (Obr. 201).

Obr. 201: Filip a František Hegerové, III. nádvoří 1792 (podle Kropáček 1996, Fig. 63).

Fig. 201: Filip a František Hegerové, The Third Courtyard, 1792 (after Kropáček 1996, Fig. 63).

Situování jímek ukazuje, že se nacházely právě na tomto dvoře. Z kresebné rekonstrukce renesančního plánu Pražského hradu, do kterého byly promítnuty výsledky archeologických výzkumů, se zdá, že jímka B se nacházela v prostoru přiléhajícím k probošství a kapli sv. Mořice (Obr 202). V případě jímky C a neanalyzovaných jímek D, E tato příslušnost již není tak jednoznačná, neboť se nacházely při východní straně jižní zdi zaniklého transeptu svatovítské baziliky, jejíž zdi se objevují a jsou respektovány na plánech z druhé poloviny 18. století. Zdá se tedy pravděpodobné, že mohly být využívány nejen obyvateli probošství, ale na jejich zaplňování se mohli podílet i obyvatelé přilehlé zástavby. Na druhé straně však uzavřenost celého dvorku značně snižuje možnost kontaminace zásypů jímek odpadem z jiných domácností a provozů.

Možnost eventuální kontaminace obsahu jímek odjinud ztěžuje i fakt, že až do úprav nádvoří v roce 1925 byla úroveň dvora po východní straně probošství výš (o 1–1,5 m) než úroveň přilehlé části III. nádvoří.

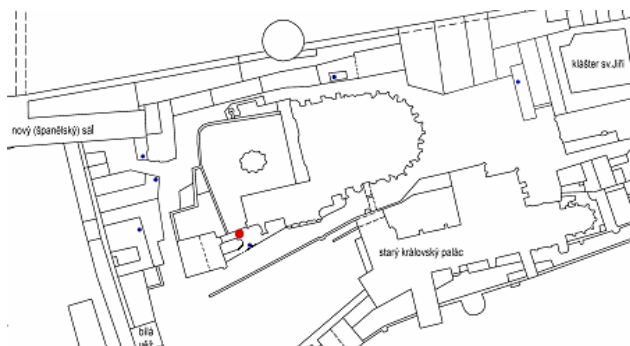

Obr. 202: Rekonstruovaná renesanční podoba Pražského hradu podle P. Chotěbora a V. Procházky – šedá; dřevěné konstrukce odkryté archeologickými výzkumy – černá; zděné konstrukce odkryté archeologickými výzkumy – červená; odpadní jímky – zelená (sestavily J. Žegklitzová, G. Blažková 2010).

Fig. 202: Reconstructed renaissance situation of Prague Castle based on P. Chotěbor and V. Procházka – grey; wood construction discovered by the archaeological research – black; wall construction discovered by the archaeological research – red; cesspits – green (Completed by J. Žegklitzová, G. Blažková 2010).

3.5.6.2. Odpadní jímka B

3.5.6.2.1. Nálezové okolnosti odpadní jímky B

Obr. 203: Rekonstruovaná podoba Pražského hradu 16.–17. století, červeně vyznačen nález odpadní jímky B.

Fig. 203: Reconstructed view of Prague Castle in the 16 – 17th century, red point cesspit B.

Jímka B byla přizděna k západní zdi jižního transeptu zaniklé románské baziliky sv. Víta (Obr. 203; 204). V deníku výzkumu se dochovalo několik poznámek o průběhu archeologického výzkumu a skica nálezové situace (Obr. 204). Stěny jímky byly zděné, ale způsob vyzdívání není blíže popsán⁹¹. Koruna zdiva byla odkryta bezprostředně pod povrchem tehdejšího terénu, tudíž lze předpokládat, že nebyla překryta mocnější

stratigrafií. Horní část zásypu jímky tvořila 40 cm mocná navážka. Jímka dosahovala hloubky 2 m a její spodní část byla vyhloubena pravděpodobně do podloží⁹².

3.5.6.2.2. Nálezový soubor

Soubor keramiky a skla byl evidován pod třemi přírůstkovými čísly 1359 (sklo, střepy, kousky železa, střenky od nožů), 1364 (dvě necelé nádoby) a 1456 (střepy). Vzhledem k tomu, že střepy z jedné nádoby zcela běžně nesly dvě přírůstková čísla, nemá smysl spekulovat nad chronologickým členěním zásypu. Pod samostatnými přírůstkovými čísly byly dále evidovány polévané tašky⁹³ (1431), kus bronzového řetězu a kusy bronzu (1455). Až na stručný popis některých kachlů a bronzových nálezů není podrobnější charakteristika výplně jímky v deníku uvedena⁹⁴.

⁹¹ 13. VII. 1925 Rampa

„Pokračováno v odkrývání apsidy basiliky /vnitřní líc/ a při odkrývání vnější (západní/ zdi křížové lodě přišlo se na žumpu, dobře vyzděnou, v níž pod 40 cm silnou vrstvou navážky vyskytly se velmi hojně střepy nádob, ranně gotických kachlů, benátských skleněných nádobek, hrncovitých kachlů a několik kousků železa a bronzů.“ J. Pastr. (Deník 1925/I, 62).

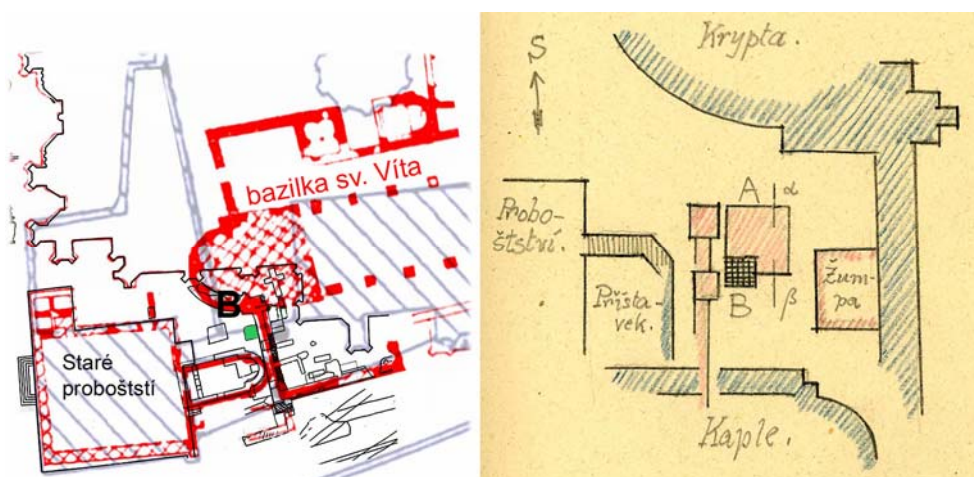
⁹² 15. VI. 1925 (nejspíš chyba, mělo by být VII) Rampa

„Žumpa B je celá vyčištěná a je 2 m hluboká. Pokračuje se v prohlubování průkopu kolem zdi apsidy“. J. Pastr. (Deník 1925/I, 66).

⁹³ Mezi desítky osobností, které navštívily Prahu v období vlády císaře Rudolfa II. a podaly o tom svědectví patří i Vincenzo Scamozzi (1552–1616), který působil v doprovodu benátského senátora Pietra Duoda, jenž byl vyslán na diplomatické mise do střední Evropy od srpna 1599 do května 1600. Podle Scamozziho používaly se v Praze pálené tašky polité sklovinou různých barev, které dobře vzdorovaly ledu a svou hladkostí odpuzovaly vodu a sníh. Navíc měly vzhledem ke svému lesku půvabný vzhled (Fučíková 2003e, 325).

⁹⁴ 14. VII. 1925 Rampa

Obr. 204: Rekonstruovaná renesanční podoba Pražského hradu podle P. Chotěbora a V. Procházky – šedá; zděné konstrukce odkryté archeologickými výzkumy – červená; odpadní jímky – zelená (sestavily J. Žegklitzová, G. Blažková 2010). Originální dokumentace odpadní jímky B (*Deník 1925/I*, 94).

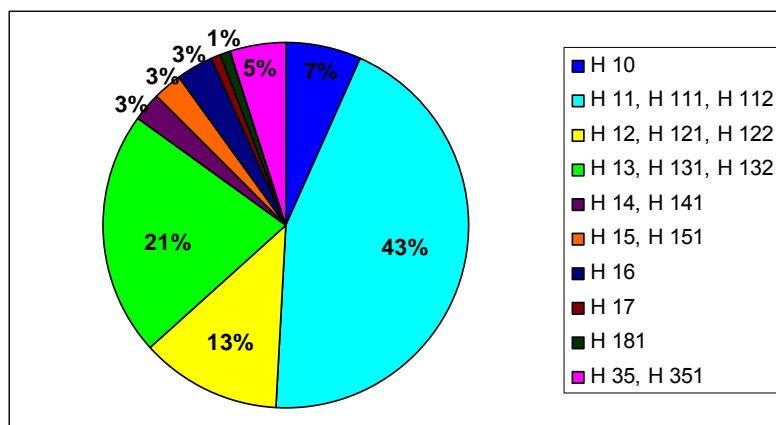
Fig. 204: Reconstructed renaissance situation of Prague Castle based on P. Chotěbor and V. Procházka – grey; wall construction discovered by the archaeological research – red; cesspit B – green (Completed by J. Žegklitzová, G. Blažková 2010). Original documentation of the cesspit B (*Deník 1925/I*, 94).

V depozitáři Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i., oddělení Pražský hrad je uloženo celkem 187 zrekonstruovaných nádob, podle přírůstkového čísla příslušejících odpadní jímce B. Dále bylo roztříděno a určeno 9 beden střepů, kdy ve dvou bednách byly smíchány střepy z jímky B a C. Následnou analýzou střepového materiálu bylo identifikováno dalších 17 tvarů, které bylo možné z větší části rekonstruovat. Bohužel práce v laboratoři ukázaly, že v některých případech střepy z jedné nádoby jsou evidovány pod čísly příslušícím oběma odpadním jímkám. Dnes již není možné jednoznačně říci, zda v případě, kdy střepy z jedné nádoby jsou označeny přírůstkovými čísly z jímek B a C, je tato situace důsledkem chybného uložení a zaevidování střepů a nebo zda skutečně střepy z jedné nádoby byly nalezeny v obou jímkách. Pokud by platila druhá varianta, dokládala by současnost využívání obou jímek, což se vzhledem ke stáří valné většiny nálezů v obou jímkách jeví nepravděpodobné. Z důvodu nemožnosti jednoznačného přiřazení střepového materiálu ke konkrétní jímkce nebude v textu s těmito nálezy dále pracováno, ale vzhledem k jedinečnosti některých předmětů v českém prostředí budou v budoucnu publikovány v samostatné studii.

„ 2/ Pokračovalo se v prohlubování žumpy B, jež leží mezi apsidou román. kaple a zdi křížové lodi. Obsahuje spoustu střepů z konce XVI. st. /některé něco starší/. Dnes vyskytlo se 8 celých nádob, hodně skla, zbytky gotického prolamovaného kachlu, střep kachlu se sv. Jiřím /?/ na koni, střep kachlu se scénou na Olivetské hoře, střepy polévaných tašek /první jejich nález na hradě/, kousky prken s bronzovým kováním v podobě rozetek /knoflíků kloboukovitých/. V jedné nádobě /jen dno/ zbytky zaslhlé, světloluté jakési masy, v druhé /celý hrnec/, zatvrdlá mastná hlína s kousky slámy/. Většina střepů je uvnitř polyvana.“ J. Pastr. (*Deník 1925/I*, 64).

Hrnce

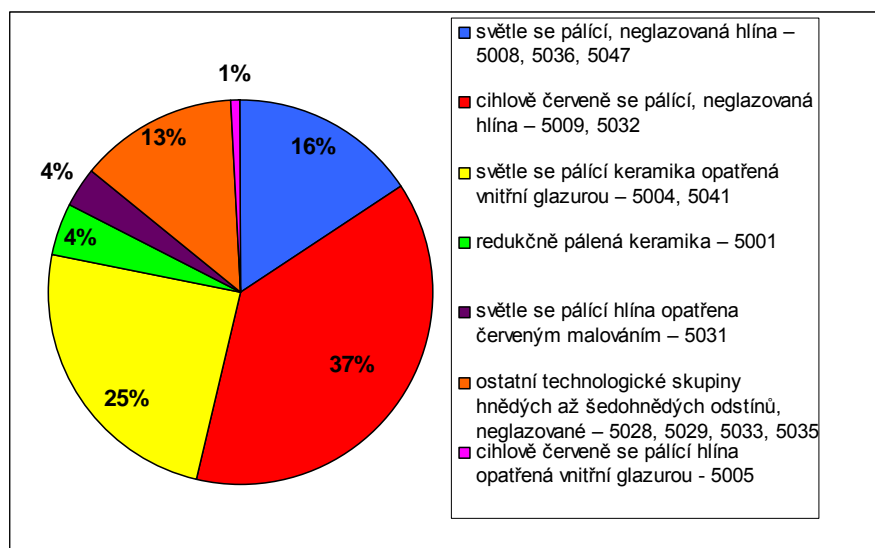
Z odpadní jímky B se podařilo rekonstruovat 120 hrnců, které náleží deseti základním skupinám tvarové škály. V pěti případech byla na základě charakteristického výzdobného znaku dále vyčleněna jedna, případně dvě dílčí skupiny (Graf 25). Nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinou jsou hrnce vejčitého tvaru s odsazeným hrdlem a rozličnými způsoby výzdoby (H 11, H 111, H 112), které tvoří 43% souboru hrnců. V rámci profilací okrajů se setkáváme se širokou škálou od ovaleného, přehnutého, esovitě profilovaného až po ven vyhnutý okraj. Většina dochovaných hrnců byla opatřena páskovým uchem s prožlabenou nebo proříznutou vnější plochou, kdy ucho nasedá přímo na okraj a nejčastěji na maximální výduť. Výzdoba hrnců všech velikostí je velice rozmanitá a není možné vysledovat všeobecně platné pravidlo jak pro kombinaci výzdoby a tvaru, tak ani vazbu na určitou technologickou skupinu. V souboru hrnců se setkáváme jak s jednoduchým, tak s několikanásobným rýhováním, jednoduchou linií radélka, tak i s jeho užitím na více jak polovině výduti. Škálu typů výzdoby doplňuje červené malování a jednoznačně především funkční vývalková šroubovice.

Graf 25: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru z odpadní jímky B.
Graph 25: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of cesspit B.

Zaměříme-li se na škálu identifikovaných technologických skupin (Graf 26), jednoznačně mezi hrnci převažují odstíny cihlově červeně se pálicí hlíny (38%) s rozdílným percentuálním zastoupením křemičitých písků (5009, 5032). Právě užití této suroviny je typické pro hrnce vejčitého, případně přechodného tvaru (H 10, H 11, H 111, H 112, H 122). Přibližně stejný počet hrnců opět převážně vejčité profilace těla je pak vyroben buď ze světle se pálicí neglazované hlíny nebo ze spíše hrubozrnných surovin hnědých a šedohnědých odstínů. Co do počtu nálezů jsou na druhém místě hrnce vyrobené ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (25% – 5004, 5041). Ze 120 nálezů hrnců je jich pouze 6 (4,3%) redukčně páleno. Ostatní technologické skupiny jsou zastoupeny v celém souboru 1–3 hrnci. Celkem u

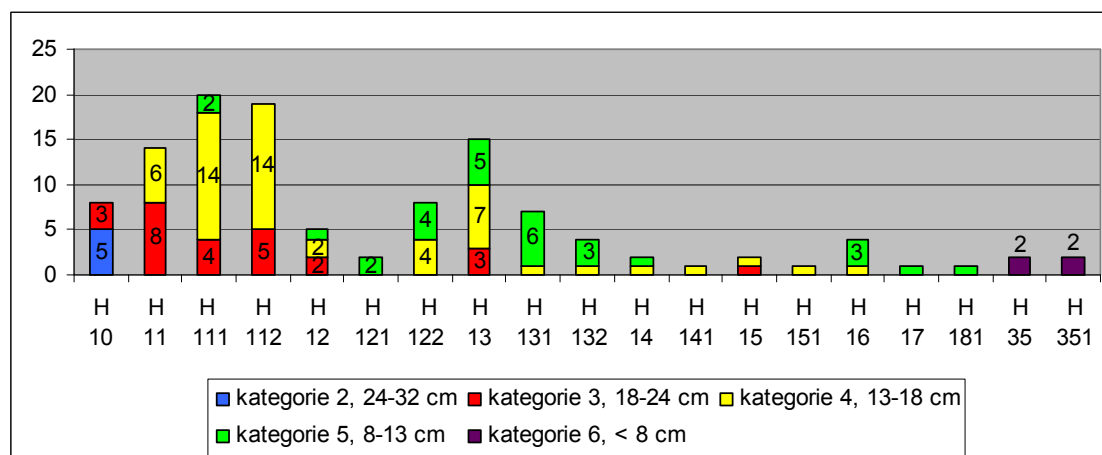
pěti hrnců a jednoho džbánu bylo užito červené malování (5031) a z toho v jednom případě v kombinaci s vnitřní glazurou.

Graf 26: Rozdělení nálezů hrnců z odpadní jímky B podle výrobní suroviny.
Graph 26: Division of finds of pots from cesspit B based on raw material and technology of production.

Light blue – light fired, unglazed clay (technological group 5008, 5036, 5047), red – brick red fired, unglazed clay (5009, 5032), yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041), green – reduction fired ceramics (5001), purple – light fired clay with red painting (5031), ochre – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed (5028, 5029, 5033, 5035), violet – brick red fired clay with inner glaze (5005).

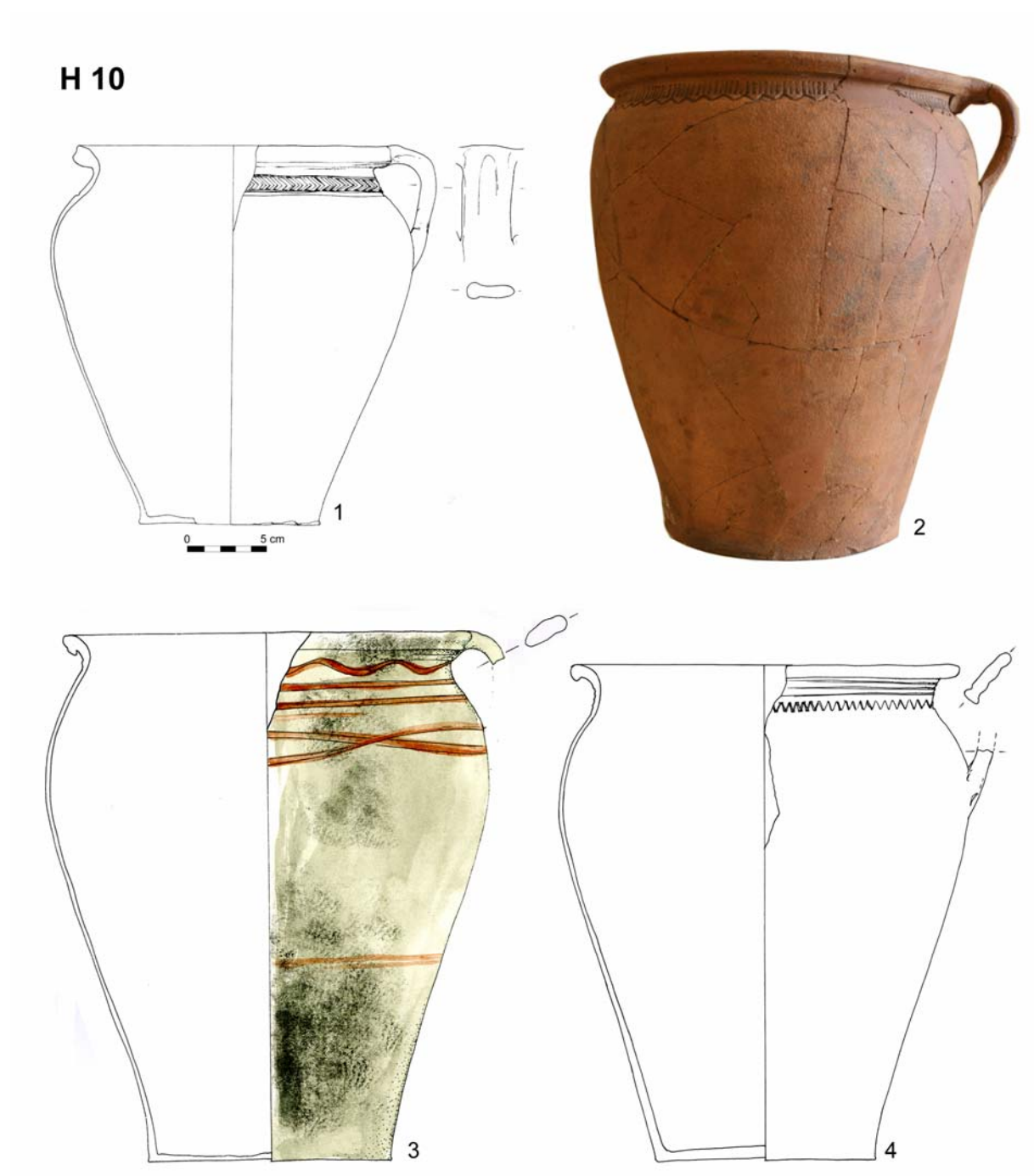
Podle předpokladů převažují hrnce velikosti kategorií 3 (18,0–24,0 cm) a 4 (13,0–18,0 cm; Graf 27). Zástupci kategorie 2 (24,0–32,0 cm) byli zaznamenáni pouze u vejčitých hrnců (H 10, H 11, H 112, H 12). Nástup snižování celkové výšky hrnce je patrný u přechodných a především u soudkovitých tvarů (H 122, H 13, H 131, H 132, H 16, H 17). Větší počet hrnků kategorie 5 (8,0–13,0 cm) se objevuje u glazovaných tvarů. V nálezovém souboru je ještě zastoupeno šest miniaturních hrnků kategorie 6 (< 8 cm).

Graf 27: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

Graph 27: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

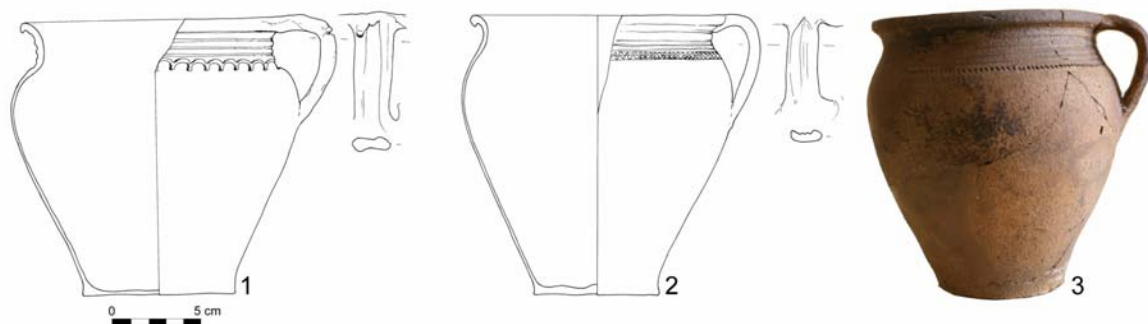
Obr. 205: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 10 (inv. č. 79, 9, 42, 133).

Fig. 205: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 10 (inv. no. 79, 9, 42, 133).

Osm celých hrnců náleží tvarové skupině H 10 (Obr. 205). Pro tuto skupinu je charakteristický výrazný vysoký vejčitý tvar s převažujícím ovaleným okrajem. Na přechodu podhrdlí a výduti byla zaznamenána razítková nebo radélková výzdoba. Nejčastěji jsou uplatňovány vzory složené ze svislých, šikmých čárek, obdélníků a případně vodorovně ložených věček. V jednom případě bylo zachyceno červené malování v podobě protáhlé

vlnice a linky (Obr. 205/3). Pro tuto skupinu je dalším důležitým kritériem výška hrnců. Všechny náleží výškové kategorii 2, výška se pohybuje v rozmezí 27,0–32,0 cm. Všechny hrnce jsou vyrobeny z neglazovaného materiálu buď cihlově červeně pálicí se hlíny (5009) nebo z hnědošedé s vyšším podílem křemičitých písků (5033). Červeně malovaný hrnec je pak vyroben ze světle béžové hlíny s příměsí křemičitých písků (5031).

H 11

Obr. 206: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 11 (inv. č. 72, 84, 57).

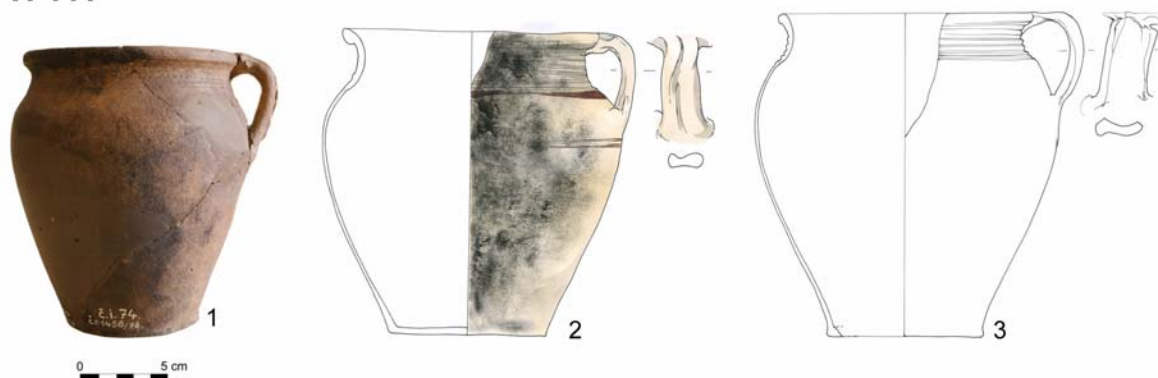
Fig. 206: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 11 (inv. no. 72, 84, 57).

H 11 – 15 ks, H 111 – 20 ks, H 112 – 19 ks

Tvarová skupina H 11 a příbuzné skupiny H 111 a H 112 jsou nejpočetněji zastoupené v celém nálezovém souboru (54 celých tvarů, 45%). Je pro ně charakteristický vejčitý tvar těla s odsazeným hrdlem. Profilace okrajů je značně variabilní od ovaleného přes esovitě profilovaný až po ven vyhnutý. Z hlediska výšky nádob necelé dvě třetiny náleží výškové kategorii 4 (13,0–18,0 cm), následují zástupci středně velkých hrnců, kategorie 3 (18,0–24,0 cm) a spíše výjimkou jsou malé hrnce tvarové skupiny H 111. Ve všech třech skupinách je užito neglazované hlíny s převahou cihlově červeně se pálicí (5009). V rámci skupiny H 11 byly nalezeny dva redukčně pálené hrnce, ve skupině H 111 jeden. Pro tuto tvarovou skupinu je příznačné, že převážná většina hrnců (58%) je vyrobena z hrubozrnné hlíny (5028, 5029, 5033) hnědých až šedohnědých odstínů. Při středně tvrdém výpalu nedošlo k úplnému slnutí střepu a zůstalo zachováno jisté procento vzduchových bublin.

Způsob výzdoby odsazeného hrdla je kritériem zařazujícím jednotlivé hrnce do příslušných skupin. Je-li v místě přechodu podhrdlí a výduti užita jednoduchá linie radélkové nebo razítkové výzdoby, náleží hrnec skupině H 11 (Obr. 206). Spektrum užitých radélkových vzorů je široké, kdy se jedná o různé varianty klikatky, trojúhelníky, „kramle“ až k nejčastěji zastoupeným několika verzím obloučků.

H 111

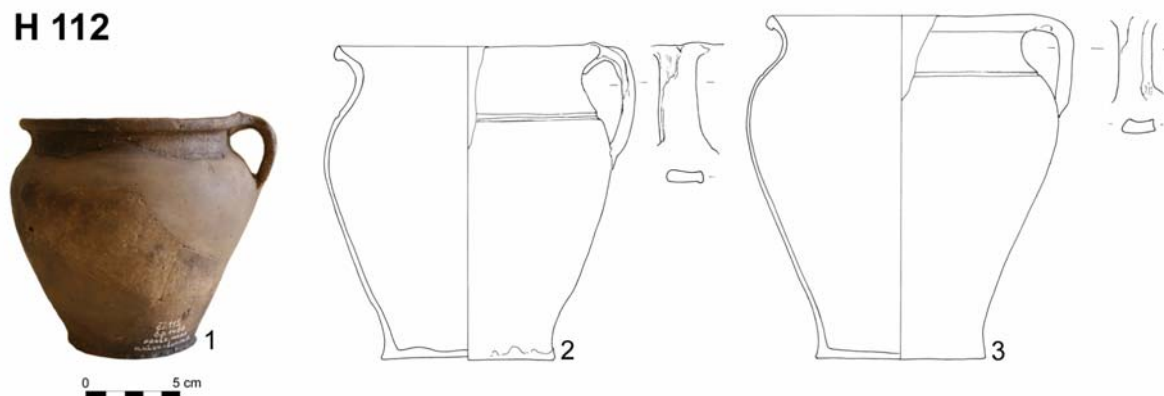

Obr. 207: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 111 (inv. č. 74, 81, 131).

Fig. 207: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 111 (inv. no. 74, 81, 131).

V případě, že je hrdlo členěno několikanásobným rýhováním, náleží tyto hrnce tvarové skupině H 111 (Obr. 207). Tato skupina zachovává značnou uniformitu. Jedinou výjimku představuje hrnec inv. č. 81 (Obr. 207/2), u kterého je přechod podhrdlí a výduti zvýrazněn červeně malovanou linkou a zbytky červené linky lze rozpoznat i v místě maximální výduti. Pokud je přechod podhrdlí a výduti zvýrazněn jednoduchou rýhou, jedná se o příslušníky tvarové skupiny H 112 (Obr. 208).

H 112

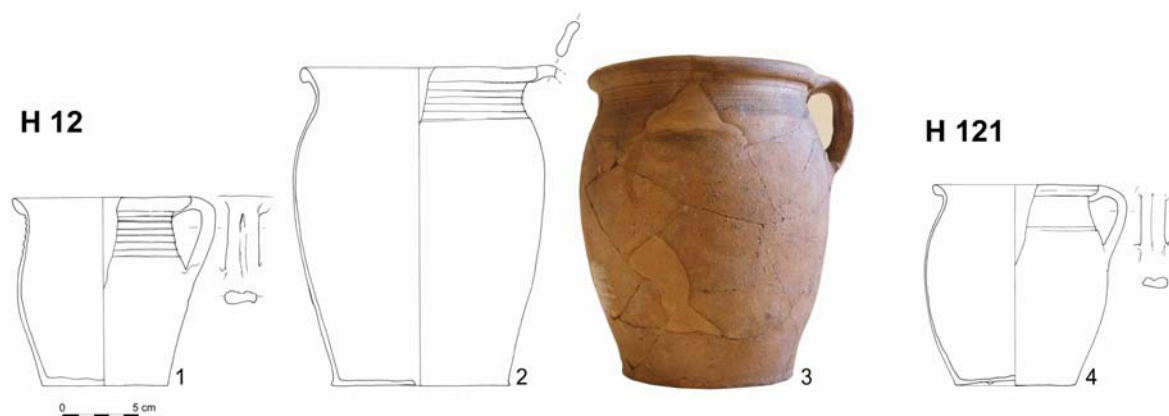
Obr. 208: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 112 (inv. č. 115, 98, 123).

Fig. 208: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 112 (inv. no. 115, 98, 123).

H 12 – 5 ks, H 121 – 2 ks, H 122 – 8 ks

Tvarové skupiny H 12, H 121 a H 122 netvoří tak jednoznačný a kompaktní celek jako skupina předchozí. Celkový tvar je možné označit za soudkovitý, v některých případech se může jednat o přechodný tvar mezi vejčitým a soudkovitým (*Pajer 1983, 43*). Tvarovou odlišnost především mezi zástupci skupin H 111 a H 12, H 112, H 121 je možné doložit

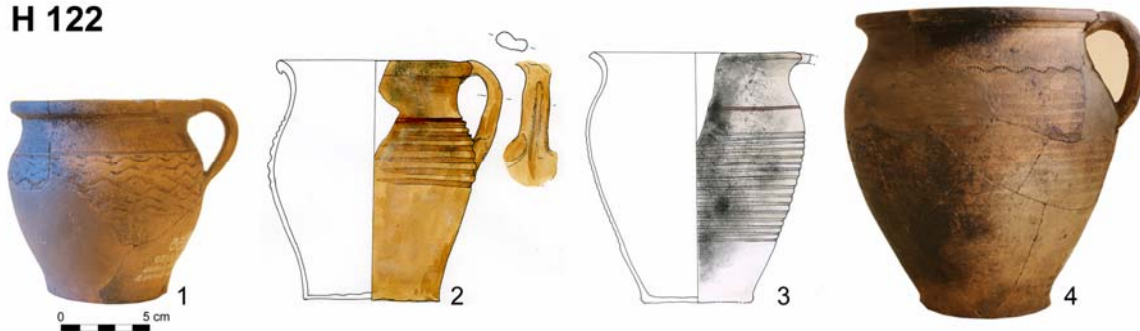
matematicky. Za vodící kritérium jsem zvolila rozdíl velikosti průměru dna a okraje. Zatímco u hrnců vejčitého tvaru skupin H 111 a H 112 se tento poměr pohybuje v rozmezí 1:2 až 1:1,5, tak soudkovité tvary skupin H 12 a H 121 mají poměr v intervalu 1:1,25 až 1:1,5. U tvarové skupiny H 122 pak opět převažují hrnce vejčitého, případně přechodného tvaru. Škála profilace okrajů ve všech třech skupinách není opět jednotná, setkáváme se s ovaleným, ven vyhnutým a přehnutým okrajem. Z celkového počtu 15 ks všech tří skupin dva zástupci H 12 náleží z hlediska výšky kategorii 3. Pokles výšky těla byl pak zachycen především u tvarové skupiny H 122, kde se ve čtyřech případech (50%) jedná o hrnky kategorie 5 (9,9–11,9 cm). K výrobě těchto hrnců bylo použito neglazované hrnčiny jak světlých odstínů (5008), tak cihlově červeně se pálicí hlíny (5009, 5032). Mezi zástupci skupiny H 121 se objevuje jeden redukčně pálený hrnec.

Obr. 209: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarových skupin H 12, H 121 (inv. č. 62, 97, 60, 89).
Fig. 209: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal groups H 12, H 121 (inv. no. 62, 97, 60, 89).

Skupina H 12 (Obr. 209/1–3) byla vydělena na základě existence nevýrazně odsazeného hrdla, pokrytého hustým rýhováním, případně vývalky. U skupiny H 121 (Obr. 209/4) je ke zvýraznění oddělení podhrdlí a výduti využita jednoduchá rýha. Pro poslední skupinu H 122 (Obr. 210) je charakteristické pokrytí horní poloviny výduti nehlubokými vývalky, které jsou v jednom případě nahrazeny radélkovou výzdobou, dvakrát byla využita jednoduchá, červeně malovaná linka (Obr. 210/2, 3), tvořící horní hranici následných vývalků, a konečně v jednom případě tvoří horní hranici následných vývalků segmentová vlnice.

H 122

Obr. 210: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 122 (inv. č. 56, 61, 135, 86).

Fig. 210: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 122 (inv. no. 56, 61, 135, 86).

H 13 – 15 ks, H 131 – 7 ks, H 132 – 4 ks

H 13

Obr. 211: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 13 (inv. č. 200, 204, 38, 198).

Fig. 211: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 13 (inv. no. 200, 204, 38, 198).

Kromě jednoznačně převládající soudkovité profilace těla nádob, je důležitým spojujícím znakem skupin H 13, H 131 a H 132 užití vnitřní glazury. Nálezy, příslušející těmto skupinám, tvoří druhou nejpočetnější kolekci (23%) souboru hrnců z odpadní jímky B. V rámci profilací okrajů jednoznačně převládá esovitě profilovaný okraj, který může být v ojedinělých případech nahrazen ovaleným nebo přehnutým. Ucho je opět páskové s prožlabenou nebo proříznutou vnější plochou s přesahem glazury na jeho horní část. U skupin H 13, H 131, H 132 byla zaznamenána klesající tendence celkové výšky hrnce, kdy více jak v polovině případů se jedná o hrnky kategorie 5 (10,0–12,0 cm). Výška kolem 12,0 cm je pak charakteristická pro H 131 (75%). Drtivá většina hrnců (92,3%) těchto skupin byla vyrobena ze světle okrově se pálicí hlíny s užitím vnitřní glazury (5004, 5041). Dokladem ještě ne zcela dokonalého zvládnutí práce s glazurou je poměrně četné (46,2%) zastoupení tzv. „kropenaté“ glazury, a to v odstínech okrové a hnědé. Kromě těchto odstínů se setkáváme

i s tmavě hnědou, tzv. popelovou glazurou (34,6%), která je považována za jednu z nejstarších glazur u nás, užívanou již v 15. století⁹⁵.

H 131

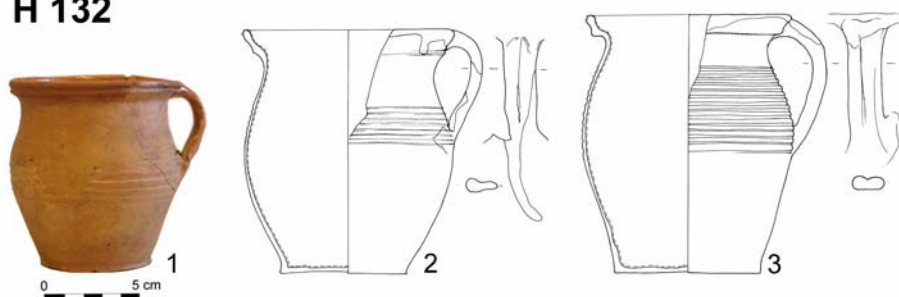

Obr. 212: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 131 (inv. č. 193, 170, 17, 205).

Fig. 212: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 131 (inv. no. 193, 170, 17, 205).

Vydělení jednotlivých skupin je v tomto případě dáno rozdílným způsobem výzdoby. Nejpočetněji zastoupenou skupinu H 13 (Obr. 211) reprezentují hrnce, jejichž horní polovina až dvě třetiny výduti jsou pokryty hustou radélkovou výzdobou v podobě různých ornamentů. Nejčastěji je užitá segmentová vlnice a klikatka, ale setkat se můžeme i s důlky, obloučky a „kramlemi“. Ve dvou případech byla užitá razítková výzdoba. Pro skupinu H 131 (Obr. 212) je charakteristické zvýraznění přechodu podhrdlí a výduti jednoduchou rýhou. Zde stojí za zmínku hrnec inv.č. 193 (Obr. 212/1), u něhož byla užitá červeně malovaná linka v kombinaci s vnitřní glazurou. V pěti případech byly hrnce opatřeny tmavě hnědou, popelovou glazurou. V barvě glazury se zcela vymyká hrnec inv. č. 205 (Obr. 212/4), u něhož byla užitá zelená glazura. V případě skupiny H 132 (Obr. 213) je pás radélkové výzdoby v horní části nádoby nahrazen vývalky, případně rýhováním, které pokrývá různě široký pás ve střední části výduti.

H 132

Obr. 213: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 132 (inv. č. 166, 25, 19).

Fig. 213: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 132 (inv. no. 166, 25, 19).

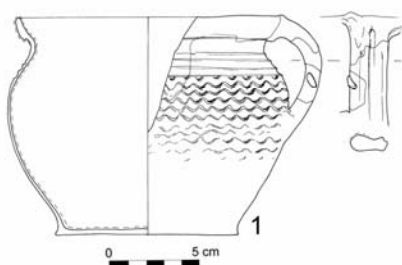
⁹⁵ Ústní sdělení hrnčíře p. Martina Jůzy, který se dlouhodobě zabývá replikami historické keramiky.

H 14 – 2 ks, H 141 – 1 ks

Hrnce tvarových skupin začínající dvojčíslím 14 mají nízký vejčitý tvar s odsazeným hrdlem, kde výška hrnce je menší než průměr okraje. Byly identifikovány pouze tři příslušníci těchto skupin, které si jsou na první pohled celkovým tvarem blízké, ale zásadní rozdíl je tentokrát v užití výrobní suroviny. Mezi profilacemi okraje byla zaznamenána esovitá profilace a okruží. U takto malého počtu nálezů není možné vyvozovat obecnější závěry.

H 14

H 141

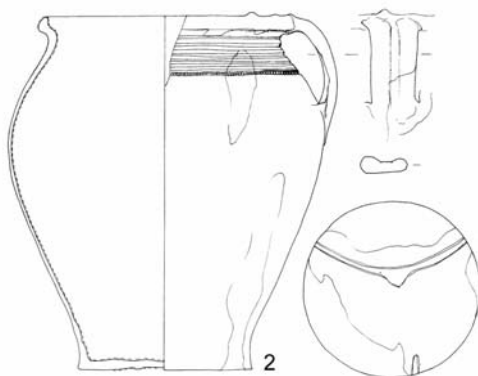

Obr. 214: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 14, H 141 (inv. č. 206, 37, 91).

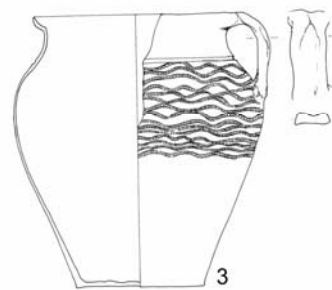
Fig. 214: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal groups H 14, H 141 (inv. no. 206, 37, 91).

Skupinu H 14 (Obr. 214/1, 2) charakterizuje pás radélkové výzdoby v podobě drobné vlnovky, pokrývající horní polovinu až dvě třetiny výduti. V tomto případě bylo užito světle okrově se pálicí hlíny s vnitřní, okrovou, ne zcela vytavenou glazurou (5004). U skupiny H 141 (Obr. 214/3) najdeme na odsazeném podhrdlí několikanásobné rýhování a následnou jednoduchou, radélkovou, segmentovou vlnici. Jedná se o neglazovaný materiál (5036).

H 15

H 151

Obr. 215: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 15, H 151 (inv. č. 155, 35, 110).

Fig. 215: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal groups H 15, H 151 (inv. no. 155, 35, 110).

H 15 – 2 ks, H 151 – 1 ks

Společným rysem tvarových skupin H 15 a H 151 je štíhlý, situlový tvar hrnce s nálevkovitým tělem s mírně rozevřeným až kolmým, nízkým hrdlem. Poměr průměru dna a okraje se pohybuje v intervalu 2:3 až 3:4 a současně k tomu je zvýrazněna maximální výduť v horní čtvrtině výšky nádoby. Stejně jako u předešlé skupiny se jedná spíš o ojedinělé nálezy, které jsou příbuzné právě celkovým tvarem. Shodu nenacházíme ani u profilace okrajů. Zastoupena je jak esovitá profilace nebo její náznak, tak vzhůru vytažený okraj. Hrnec inv. č. 35 (H 15; Obr. 215/2) s výškou 18,3 cm jen těsně náleží výškové kategorii 3, zbývající dva exempláře pak patří mezi malé hrnce kategorie 4 (13,0–18,0 cm). Kritériem vydělení jednotlivých skupin je jak zvolená surovina, tak způsob užití a umístění výzdoby. Pro skupinu H 15 (Obr. 215/1, 2) je charakteristické rýhování na podhrdlí a následná jednoduchá linie radélkové nebo razítkové výzdoby. Celý pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice na horní části výduti byl zaznamenán u skupiny H 151 (Obr. 215/3).

H 16 – 4 ks

Pro skupinu H 16 (Obr. 216) je charakteristický vejčitý tvar těla s odsazeným hrdlem a poměrně masivní páskové ucho. V jednom případě je odsazení hrdla zvýrazněno jednoduchou rýhou a jednou je rýha nahrazena linií kosočtverečných vpichů. Ve dvou případech byl identifikován esovitě profilovaný okraj. Skupina H 16 je tvarově příbuzná s H 112. Zásadní rozdíl je ve výrazně nižší celkové výšce. S výjimkou hrnce inv. č. 85, který s výškou 15,4 cm náleží mezi malé hrnce kategorie 4, se ve zbývajících třech případech jedná o hrnky kategorie 5. Kromě hrnce inv. č. 85, který je redukčně pálený, jsou zbylé tři vyrobeny ze světlé, okrově červeně (5032) až cihlově červeně se pálicí hlíny (5009).

H 16

Obr. 216: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarové skupiny H 16 (inv. č. 188, 140, 190).

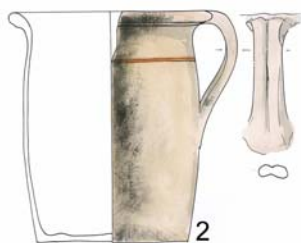
Fig. 216: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal group H 16 (inv. no. 188, 140, 190).

H 17 – 1 ks, H 181 – 1

H 17

H 181

Obr. 217: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarových skupiny H 17, H 181 (inv. č. 65, 181).

Fig. 217: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal groups H 17, H 181 (inv. no. 65, 181).

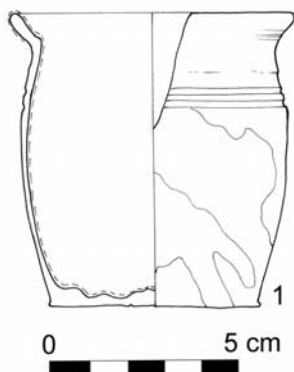
Hrnky inv. č. 65 (H 17; Obr. 217/1) a inv. č. 181 (H 181; Obr. 217/2) jsou celkovou profilací svého těla tak specifické, že je není možné přiřadit k jakékoli z výše popsaných skupin. Z tohoto důvodu tvoří samostatné skupiny o jediném zástupci. V případě skupiny H 17 se jedná o nízký hrnek (výška 9,5 cm) soudkovitého tvaru, který je jak na hrdle, tak v místě přechodu podhrdlí a výduti zdoben trojnásobným

rýhováním. Okraj je ovalený a hrnek je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny (5009). Jedinečnost zástupce tvarové skupiny H 181 (Obr. 217/2) je dána jeho jednoduchým válcovým tvarem. Jediným výzdobným prvkem je červeně malovaná linka přibližně v polovině délky ucha. Hrněk je vyroben z šedobílé hlíny s příměsí křemičitého písku (5031).

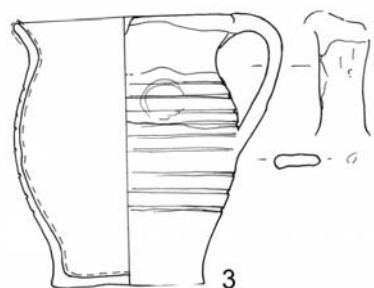
H 35 – 3 ks, H 351 – 3 ks

Z odpadní jímky B pochází celkem šest hrncovitých tvarů výškové kategorie miniaturních hrnků skupiny 6. Jedná se buď o soudkovitý hrneček s uchem, v jehož horní části najdeme jednoduchou rýhu (H 35; Obr. 218/1, 2), nebo vytáčený, soudkovitý hrnek s uchem, jehož střední část výduti pokrývají vývalky (H 351; Obr. 218/2). Zástupci obou skupin jsou vyrobeni ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5004), která není zcela vytavená.

H 35

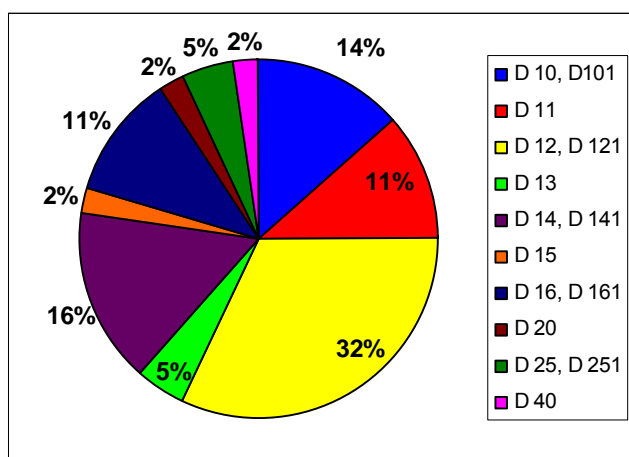

H 351

Obr. 218: Pražský hrad, jímka B. Hrnce tvarových skupin H 35, H 351 (inv. č. 165, 156, 163).

Fig. 218: Prague Castle, cesspit B. Pots from formal groups H 35, H 351 (inv. no. 165, 156, 163).

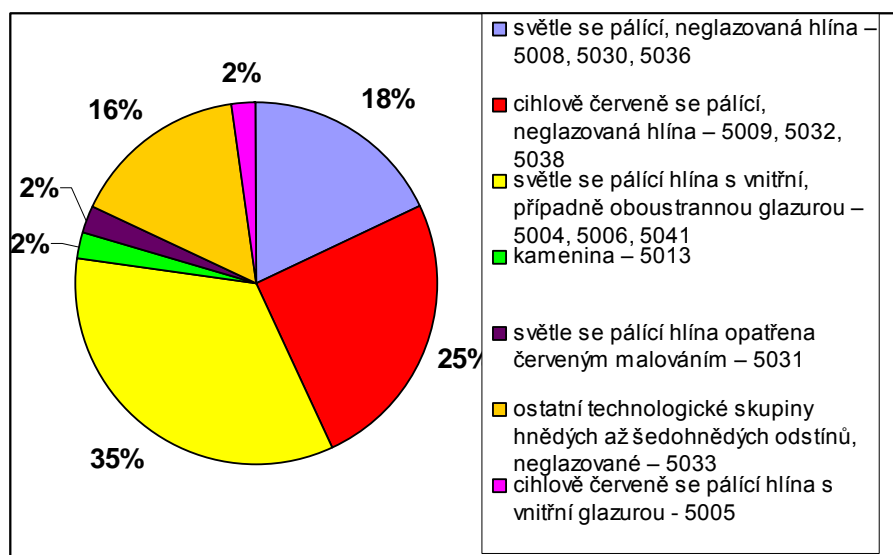

Graf 28: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin džbánů v nálezovém souboru z odpadní jímky B.

Graph 28: Percentage of individual formal groups of jugs in the assemblage of cesspit B.

Džbány

Celkem bylo identifikováno 10 základních skupin tvarové škály džbánů se 47 celými tvary, kdy v pěti případech se dále vydělila dílčí skupina (Graf 28). Většina dochovaných džbánů má vzhůru vytažený okraj, vzácněji zesílený nebo prožlabený. V některých případech se setkáváme s modelací do hubičky. Shodu v provedení jsme zaznamenali i v případech uch jednotlivých džbánů. Jedná se o páskové ucho nejčastěji s proříznutou nebo prožlabenou vnější plochou, méně často se pak vyskytuje plastické žebro. Většina uch nasedá na hrdlo a pod maximální výduť džbánu.

Graf 29: Rozdělení nálezů džbánů z odpadní jímky B podle výrobní suroviny.

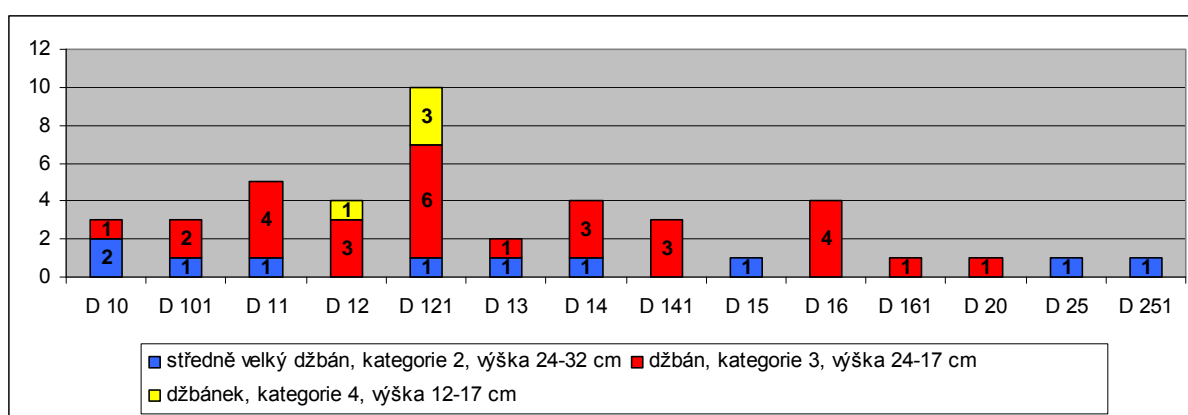
Graph 29: Division of finds of pots from cesspit B based on raw material and technology of production.

Light blue – light fired, unglazed clay (technological group 5008, 5030, 5036), red – brick red fired, unglazed clay (5009, 5032, 5038), yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5006, 5041), green – stoneware (5013), purple – light fired clay with red painting (5031), ochre – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed (5033), violet – brick red fired clay with inner glaze (5005).

Mezi keramickou surovinou (Graf 29) použitou pro výrobu džbánů nepatrně převažuje světle se pálicí hlína s vnitřní glazurou (37,0% – 5004, 5041), která se váže na tvarové

skupiny D 12 a D 121. Druhý nejvyšší počet džbánů byl vyroben z cihlově červené, neglazované hlíny (25,5% – 5009, 5032). Čtyři z pěti zástupců D 11 jsou vyrobeni z hrubozrnné hlíny šedých odstínů (5033). Mezi džbány bylo identifikováno torzo kameninového obličejového džbánu (5013), které současně reprezentuje jediný nález kameniny v celém souboru.

Stejně jako u hrnců z hlediska výšky (Graf 30) nádoby převažují džbány kategorie 3 (17,0–24,0 cm), ale na rozdíl od nich jsou daleko častěji zastoupeny velké džbány kategorie 2 (24,0–32,0 cm), jejichž zástupce registrujeme téměř ve všech tvarových skupinách. Nejméně zastoupené jsou pak džbány kategorie 4 (12,0–17,0 cm), které byly identifikovány pouze čtyři a jsou vázány na světle se pálicí hlínu s vnitřní, případně oboustrannou glazurou.

Graf 30: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině.

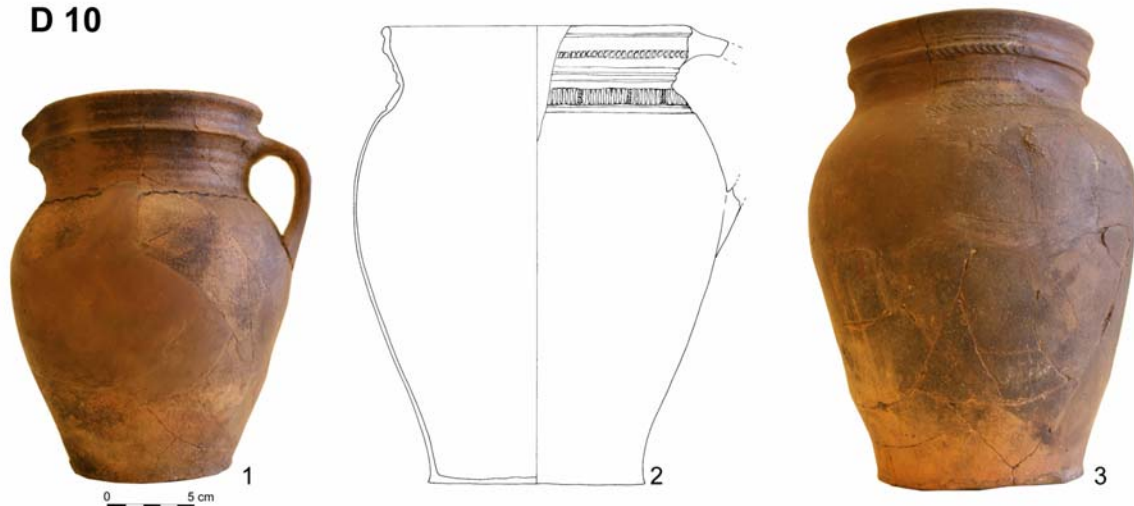
Graph 30: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups.

D 10 – 3 ks, D 101 – 3 ks

Pro tvarové skupiny D 10 a D 101 je typický vejčitý tvar těla a nízké válcové hrdlo, členěné plastickým žebrem. Na podhrdlí se setkáváme s jednořádkovým radélkem (Obr. 219/1–3) v rozličné podobě svislých čar, vodorovně ložených nebo svislých krokvic a segmentové vlnice. Kromě džbánu inv. č. 142 (Obr. 219/1), který je vyroben ze světle okrově se pálicí hlíny (5036), jsou ostatní vyrobeny z cihlově červeně se pálicí hlíny (5009). U tvarové skupiny D 101 (Obr. 219/4–6) je radélková výzdoba nahrazena jednoduchou, případně dvojitou rytou linií. Výška džbánů v obou skupinách se pohybuje v rozmezí 20,0–28,0 cm, kategorií 2 a 3, přičemž zastoupení v obou je rovnoměrné. Zástupci těchto skupin jsou vyrobeni ze světle okrově se pálicí, neglazované hlíny (5008, 5036), případně z hrubozrnné hnědošedé hlíny (5033). Džbán inv. č. 87 (Obr. 219/5) na vnější výduti nese nechtěnou šmouhu hnědé glazury.

D 10

D 101

Obr. 219: Pražský hrad, jímka B. Džbány tvarových skupin D 10, D 101 (inv. č. 142, 96, 139, 71, 87, 144).
Fig. 219: Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal groups D 10, D 101 (inv. no. 142, 96, 139, 71, 87, 144).

D 11 – 5 ks

U skupiny D 11 (Obr. 220) se můžeme setkat jak nevýrazně vejčitou, tak se soudkovitou profilací těla. Základní charakteristický znak v tomto případě tvoří nízké, mírně nálevkovitě rozevřené hrdlo a přechod hrdla a výduti je zvýrazněn subtilním žebrem nebo jednoduchou rýhou. Výška džbánů se pohybuje v úzkém intervalu 18,5–21,0 cm (kategorie 3) a k jejich výrobě bylo použito hrubozrnné hnědě až hnědošedě se pálicí hlíny s příměsí křemičitých písků (5033). Jedinu výjimku jak svojí výškou (28,0 cm), tak výrobní surovinou – tmavě cihlově červená hlína (5038), představuje džbán inv. č. 120 (Obr. 220/3), u něhož

navíc zaznamenáváme jistou deformaci tvaru – propadnutí části hrdla do výduti, která patrně vznikla při výpalu.

Obr. 220: Pražský hrad, jímka B. Džbány tvarové skupiny D 11 (inv. č. 84, 53, 120).
Fig. 220: Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal group D 11 (inv. no. 84, 53, 120).

Obr. 221: Pražský hrad, jímka B. Džbány tvarové skupiny D 12 (inv. č. 7, 13).
Fig. 221: Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal group D 12 (inv. no. 7, 13).

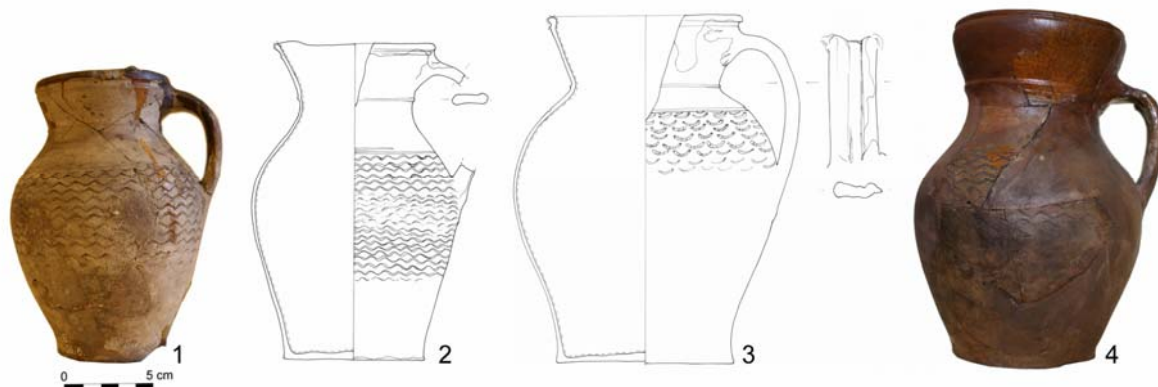
D 12 – 4 ks, D 121 – 10 ks

Zástupci tvarových skupin D 12 a D 121 tvoří nejpočetnější skupinu identifikovaných džbánů (32%). V celkové profilaci výduti jednoznačně převažuje soudkovitý tvar těla. Hlavním určujícím znakem kromě tvaru je užití vnitřní glazury hnědých a okrových odstínů, která především

příslušníky těchto skupin odlišuje od přecházející skupiny D 11. Džbány D 12 mají nízké, nálevkovitě rozevřené hrdlo a v místě přechodu hrdla a výduti dvojici nehlubokých rýh (Obr. 221). U džbánů skupiny D 121 (Obr. 222) je podstatná část výduti pokryta radélkovou výzdobou, nejčastěji v podobě segmentové vlnice nebo obloučků a ve dvou případech se uplatnila razítková výzdoba. Přibližně rovnoměrně jsou zastoupeny malé džbány (kategorie 3; 17,0–22,4 cm) a džbánky (kategorie 4; 13,3–15,0 cm). Jedinou výjimku tvoří středně velký džbán kategorie 2 (24,2 cm – D 121), který však umělou hranici mezi kategoriemi překročil jen nepatrně. Nejčastěji bylo při výrobě

užito světle okrově se pálicí hlíny s vnitřní glazurou hnědých a okrových odstínů, včetně ne zcela vytavené glazury (5041, 5004), méně často se objevuje cihlově červeně pálicí se hlína (5005).

D 121

Obr. 222: Pražský hrad, jímka B. Džbány tvarové skupiny D 121 (inv. č. 6, 21, 47, 209).

Fig. 222: Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal group D 121 (inv. no. 6, 21, 47, 209).

D 13

D 13 – 2 ks

Oba zástupci tvarové skupiny D 13 mají bombovitý tvar, kdy průměr maximální výduti výrazně převyšuje průměr okraje. Výška džbánů náleží kategorii 2 (24,1 cm; Obr.

Obr. 223: Pražský hrad, jímka B. Džbány tvarové skupiny D 13 (inv. č. 58, 92).

Fig. 223 Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal group D 13 (acq. no. 58, 92).

223/2) a 3 (19,5 cm; Obr. 223/1). V místě přechodu hrdla a výduti byla

identifikována jednoduchá nebo dvojnásobná rýha. Džbány jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny bez použití glazury (5030).

D 14 – 4 ks, D 141 – 3 ks

Charakteristickým znakem této skupiny s převážně soudkovitým tvarem těla je nízké válcové hrdlo, členěné několikanásobnými poměrně masivními, plastickými vývalky. Na horní části výduti se objevuje jednoduchá rýha (D 14; Obr. 224/1, 2) nebo jednoduchá linie

radélkové výzdoby v podobě geometrického vzoru (D 141; Obr. 224/3, 4). Výška džbánů obou skupin se pohybuje v rozmezí 20,0–24,0 cm (kategorie 3). Při výrobě byla použita jak světle se pálicí hlína (5030), tak cihlově červená, v obou případech bez použití glazury (5009).

D 14

D 141

Obr. 224: Pražský hrad, jímka B. Džbány tvarových skupin D 14, D 141 (inv. č. 95, 106, 73, 104).

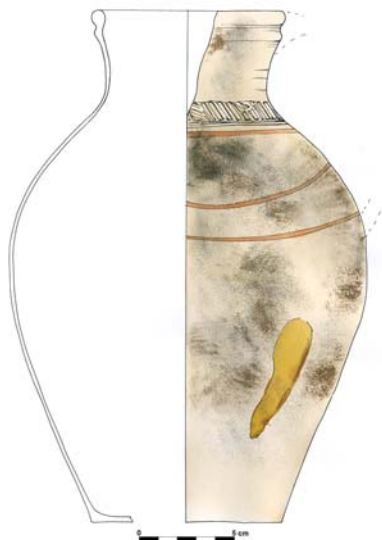
Fig. 224: Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal groups D 14, D 141 (inv. no. 95, 106, 73, 104).

D 15 – 1 ks

Jediný zástupce (Obr. 225) tvarové skupiny D 15 má lahvovitý tvar a nízké válcové hrdlo. V místě přechodu hrdla a výduti je pás radélkové výzdoby v podobě šikmých čárek a na horní části výduti se objevuje červené malování v podobě překřížených linií. Svou výškou

náleží jediný zástupce tvarové skupiny mezi středně velké džbány kategorie 2 (27,0 cm). Opět se jedná o neglazovanou, světle béžově pálenou hlínu (5031).

D 15

Obr. 225: Pražský hrad, jímka B. Džbán tvarové skupiny D 15 – inv. č. 11.

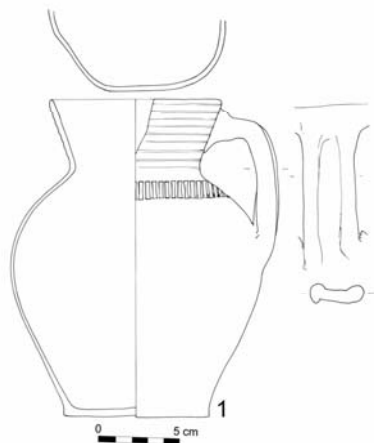
Fig. 225: Prague Castle, cesspit B. Jug from formal group D 15 – inv. no. 11.

D 16 – 4, D 161 – 1

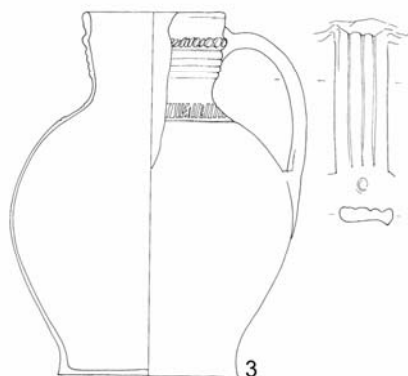
Tělo džbánů tvarových skupin D 16 a D 161 má výrazný vejčitý tvar. Identifikační kritérium v tomto případě představuje drobnými vývalky členěné hrdlo, které je v případě skupiny D 16 nálevkovitě rozevřené (Obr. 226/1, 2). V případě jediného zástupce skupiny D 161 (Obr. 226/3) je hrdlo válcové a v horní třetině jeho výšky je umístěna plastická, přesekávaná lišta. U obou skupin se pod přechodem hrdla a těla objevuje jednoduchý pás radélkové výzdoby, tvořené různě širokými i orientovanými obdélníčky. Výška těchto džbánů se pohybuje v intervalu 17,0–20,0 cm, kategorie 3. Kromě

džbánu inv. č. 45, který je vyroben ze světle se pálicí hlíny (5030), jsou ostatní zhotoveny z cihlově červené hlíny (5009).

D 16

D 161

Obr. 226: Pražský hrad, jímka B. Džbány tvarové skupiny D 16, D 161 (inv. č. 191, 76, 44).

Fig. 226: Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal groups D 16, D 161 (inv. no. 191, 76, 44).

D 20

Obr. 227: Pražský hrad, jímka B. Džbánek tvarové skupiny D 20 – inv. č. 201.

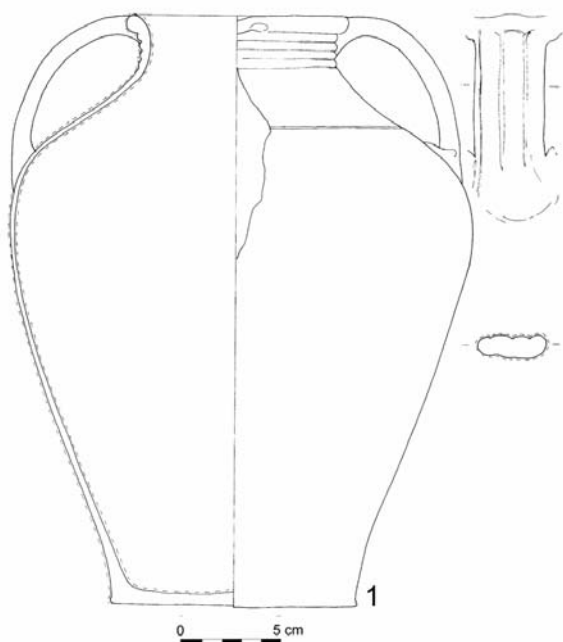
Fig. 227: Prague Castle, cesspit B. Jug from formal group D 20 – inv. no. 201.

D 20 – 1 ks, D 25 – 1 ks, D 251 – 1 ks, D 40 – 1 ks

Tvarové skupiny D 20, D 25, D 251 a D 40 zahrnují vždy pouze jediného zástupce, kterého nebylo možno přiřadit k žádné z předešlých skupin. Jejich výlučnost spočívá jak v celkovém tvaru, tak v technologické skupině. Oboustranně glazovaný džbánek (D 20; kategorie 4 – 12,9 cm; Obr. 227) soudkovitého tvaru s mírně nálevkovitě rozevřeným hrdlem, jehož střední část je pokryta radélkovou

výzdobou v podobě hustých důlků, má svým tvarem nejbližší ke skupině D 121. Ovšem v tomto případě je rozhodující záměrné užití oboustranné glazury (5006).

D 25

D 251

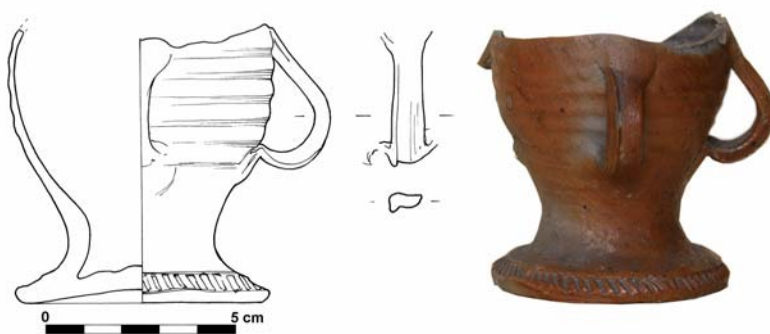
Obr. 228: Pražský hrad, jímka B. Velké džbány/báně tvarové skupiny D 25, D 251 (inv. č. 152, 151).

Fig. 228: Prague Castle, cesspit B. Jugs from formal groups D 25, D 251 (inv. no. 152, 151).

Oba velké džbány⁹⁶ (kategorie 2 – 26,2 cm, 28,7 cm) ze skupin D 25 (Obr. 228/1) a D 251 (Obr. 228/2) spojuje situlový tvar těla, velmi nízké válcové hrdlo s malým průměrem okraje, který je modelován do hubičky a existence dvou protilehlých uch. Na horní části výduti najdeme jednoduchou rýhu. Rozdíl mezi oběma nálezy je v užití glazury, kdy v případě skupiny D 25 se jedná o světle se pálicí hlínu s vnitřní glazurou (5004), zatímco pro skupinu D 251 byla na téže hrnčině užitá oboustranná glazura (5006).

D 40

Obr. 229: Torzo kameninového obličejového džbánu tvarové skupiny D 40 – inv. č. 216.
Fig. 229: Fragment of stoneware facial jug of formal group D 40 – inv. no. 216.

Posledního zástupce džbánů reprezentuje torzo kameninové obličejové nádoby (D 40; Obr. 229), ze které se však dochovala pouze dolní část se dvěma, původně však čtyřmi proti sobě postavenými páskovými uchy a přesekávaným lemem nožky. Dochovaná část výduti je pokryta výraznými vývalky. Jedná se o oxidačně pálenou kameninu se světle hnědou, solnou glazurou (5013).

Mísy

Mezi mísami byly identifikovány celkem tři základní tvarové skupiny, kdy v jednom případě (M 121) byla vydělena i další varianta základního tvaru. Jednoznačně nejpočetnější skupinu tvoří mísy skupiny M 11, kterých bylo identifikováno celkem 6. V ostatních případech se vždy jedná o jednoho zástupce daného tvaru.

M 11 – 6 ks

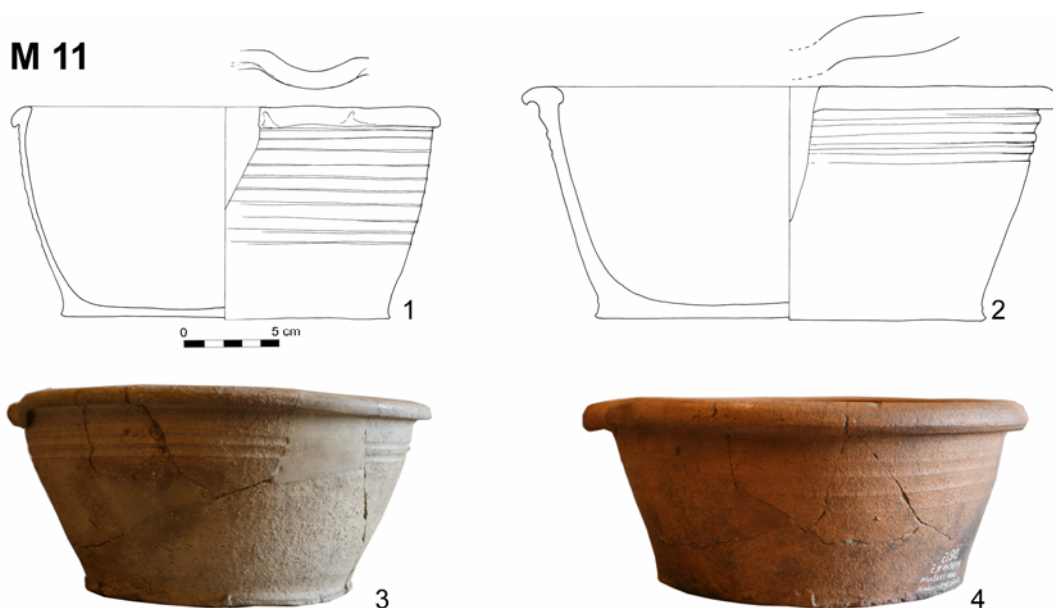
Nejpočetněji zastoupená je tvarová skupina M 11 (Obr. 230), která současně reprezentuje chronologicky nejstarší tvar mísy. Jedná se o válcový, mírně nálevkovitě rozevřený tvar těla, které je pokryto několikanásobnými rýhami různě hlubokých a v různě širokých rozestupech. Mezi okraji jednoznačně převažuje vodorovně vyložený. V některých

⁹⁶ Etnografická literatura pro tento tvar užívá označení bānē. Funkčně by se prioritně mělo jednat o nádoby využívané v chemických, především fermentačních a destilačních procesech (Štajnorch 2007, 740).

případech je okraj modelovaný do hubičky. Ve všech případech se jedná o neglazovaný materiál, kdy většina mís byla vyrobena z cihlově červeně se pálicí hlíny (5009), setkat se však můžeme i s hnědou, hrubozrnnou (5033) a světle okrově se pálicí hlínou (5008).

M 11

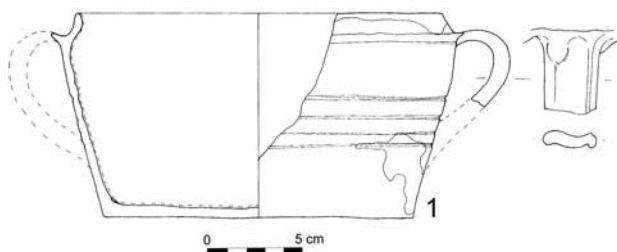

Obr. 230: Pražský hrad, jímka B. Hluboké mísy tvarové skupiny M 11 (inv. č. 93, 94, 33, 90).
Fig. 230: Prague Castle, cesspit B. Deep bowls from formal group M 11 (inv. no. 93, 94, 33, 90).

M 12 – 1 ks, M 121 – 1

V případě tvarových skupin M 12 (Obr. 231/1) a M 121 (Obr. 231/2) je příbuznost daná jak celkovým tvarem, tak keramickou surovinou. Mísy mají mírně nálevkovitě rozevřený tvar, kdy je výduť členěna několika (1–3) rýhami nebo pásem razítkové výzdoby v podobě přesekávaných obloučků. Pro obě skupiny je dále charakteristický dovnitř vyhnutý, přímý okraj a dvě pásková, protilehlá ucha. Obě mísy jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5004).

M 12

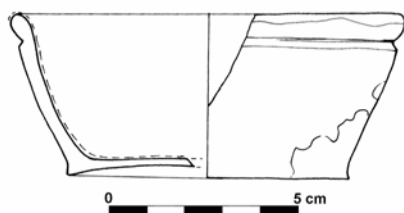

M 121

Obr. 231: Pražský hrad, jímka B. Hluboké mísy se dvěma uchy tvarových skupin M 12, M 121 (inv. č. 153, 14).
Fig. 231: Prague Castle, cesspit B. Deep bowl with two handles from formal groups M 12, M 121 (inv. no. 153, 14).

M 20

Obr. 232: Pražský hrad, jímka B. Miniaturní miska tvarové skupiny M 20 – inv. č. 20.
Fig. 232: Prague Castle, cesspit B. Small bowl from formal group M 20 – inv. no. 20.

M 20 – 1 ks

Misku tvarové skupiny M 20 (Obr. 232) lze díky jejím rozměrům označit za miniaturní tvar, neboť je vysoká pouhých 2,7 cm a má průměr okraje 9,6 cm. Jedná se o mírně nálevkovitě rozevřený tvar se vzhůru vytaženým okrajem, těsně pod nímž je jednoduchá rýha. Miska je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena vnitřní glazurou (5004).

Pánev

P 1

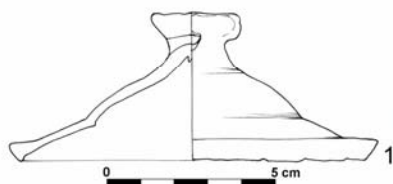
Obr. 233: Pražský hrad, jímka B. Pánev na třech nožkách tvarové skupiny P 1 – inv. č. 154.
Fig. 233: Prague Castle, cesspit B. Pan from formal group P 1 – inv. no. 154.

P – 1 + 1?

Pouze jednu pánev bylo možné jednoznačně přiřadit ke konkrétní tvarové skupině (P 1; Obr. 233). Pánev má miskovité, mírně nálevkovitě se rozevírající tělo s čočkovitým dnem, kdy výška těla odpovídá výšce nožek. Držadlo má kruhový průřez a směrem od těla se rozšiřuje. Totéž již není možné říci o tělu pánve inv. č. 215, u kterého také předpokládáme příslušnost ke skupině P 1, ale protože se nedochovalo ani držadlo ani nožky, nelze zcela vyloučit příslušnost, ani ke skupině jiné. V obou případech se jedná o výrobky opatřené vnitřní glazurou, v jednom případě vyrobené ze světle se pálicí hlíny (5004) a ve druhém z cihlově červeně se pálicí (5005).

Pokličky

PL 1

PL 2

Obr. 234: Pražský hrad, jímka B. Pokličky tvarové skupiny PL 1, PL 2 (inv. č. 30, 183, 188).
Fig. 234: Prague Castle, cesspit B. Lids from formal groups PL 1, PL 2 (inv. no. 30, 183, 188).

PL 1 – 3 ks, PL 2 – 1 ks

Všechny čtyři pokličky mají nízký, mírně zvonovitý tvar, který se od sebe liší umístěním odsazením buď v polovině výšky (PL 1; Obr. 234/1, 2) nebo v dolní třetině výšky (PL 2; Obr. 234/3). Dokladem jejich užití v kuchyňském prostředí jsou četné stopy očazení. Všechny pokličky byly vyrobeny z neglazovaného materiálu ze světle se pálicí hlíny (5030).

Obr. 235: Pražský hrad, jímka B. V redukčním prostředí pálená vaso – inv. č. 18.

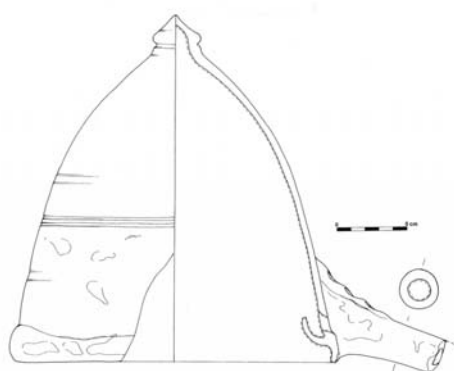
Fig. 235: Prague Castle, cesspit B. Reduction fired vase – inv. no. 18.

Ostatní předměty

Vaso

Svým situlovým tvarem připomíná laténskou produkci snad váza/vaso⁹⁷ (Obr. 235). Má ovalený okraj a odsazenou patku se čtyř až pětinasobným rýhováním. Je vyrobena

z jemně plavené hlíny a pálená v redukčním prostředí (5001).

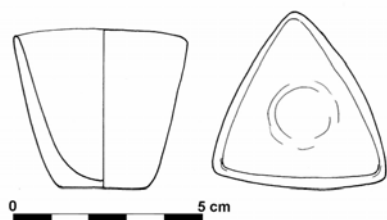

Obr. 236: Pražský hrad, jímka B. Poklop destilačního přístroje – rektifikátor – inv. č. 16.

Fig. 236: Prague Castle, cesspit B. Distillation lid – inv. no. 16.

⁹⁷ Označení vaso bylo osobně konzultováno s V. Štajnochrem.

Dalším zástupcem jednotlivých nálezů je patrně rektifikátor – poklop z destilačního přístroje (Obr. 236), který řadíme do kategorie technické keramiky. Má kuželovitý tvar, zakončený kuželovitou, odsazenou špičkou. Přibližně v polovině výšky je dvojice rýh, které se cca po 2,5 cm opakují v širších rozestupech. K tělu je připevněno rourovité držadlo, které je v místě připojení zesílené plastickou prstovanou páskou. Předmět je vyrobený ze světle se pálicí hlíny, opatřený vnitřní zelenou glazurou (5041).

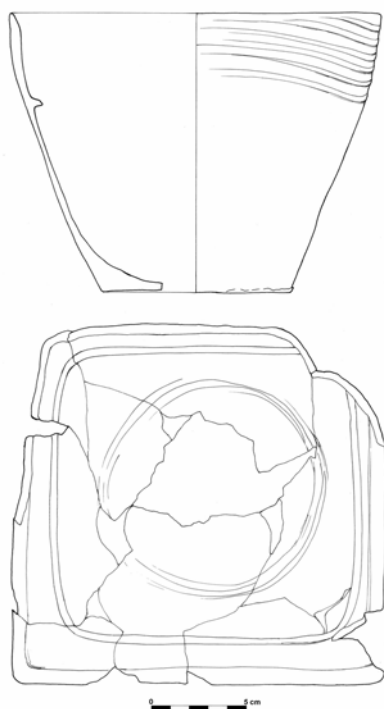
Obr. 237: Pražský hrad, jímka B. Tavící tyglík – inv. č. 371.

Fig. 237: Prague Castle, cesspit B. Crucible – inv. no. 371.

Do kategorie technické keramiky náleží tavící tyglík malých rozměrů (Obr. 237). Tyglík má kruhové dno a do trojúhelníku modelované ústí s přímým okrajem. Průměr dna je 2 cm, délka strany trojúhelníku 4,6 cm a

výška nádoby je 4,1 cm. Je vyroben z neglazované šedohnědé, hrubozrnné hlíny (5028).

Kachle

Obr. 238: Pražský hrad, jímka B. Nádobkový kachel se čtvercovým ústím – inv. č. 400.

Fig. 238: Prague Castle, cesspit B. Pot-shaped stove tile – inv. no. 400.

Keramickou složku nálezového souboru z odpadní jímky B kromě nádob tvoří i kachle. Bohužel všechny zlomky kachlů byly součástí problematického střepového materiálu. Vzhledem k tomu, že se ale o nich zmiňují již deníkové záznamy (viz pozn. 93), považují za vhodné uveřejnit alespoň jejich stručný popis, ze kterého je zřejmé, že se minimálně ve třech případech jedná o kachle nalezené skutečně v odpadní jímce B.

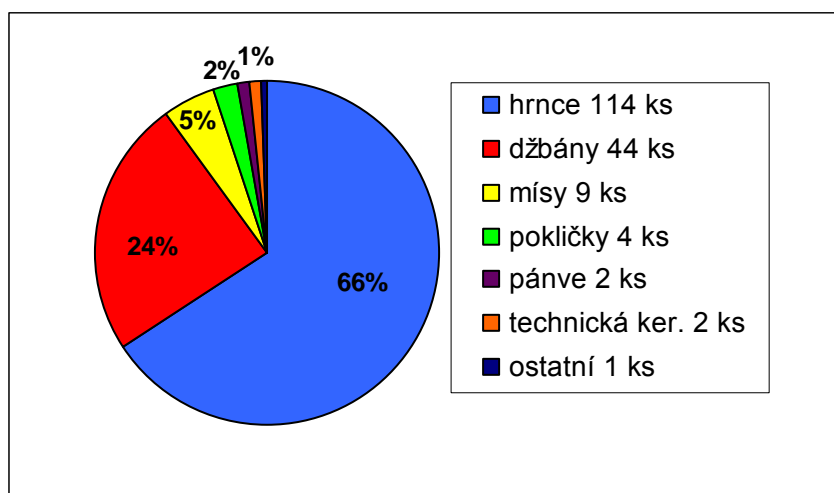
V nálezovém souboru z odpadní jímky B bylo nalezeno celkem 17 z větší části rekonstruovatelných kachlů, 40 zlomků okrajů a 67 různých částí výdutí. Mezi nálezy převažují nádobkové kachle se čtvercovým, mírně asymetrickým ústím a kruhovým dnem (Obr. 238). V horní části kachle je záchytná šroubovice, a to buď mělká se širokým intervalem nebo hluboká, ostře řezaná se středním intervalem. Vnitřní ostrá, drobná lišta je většinou

umístěna přibližně v horní třetině výšky kachle. Pokud se dochoval okraj, je jednostranně zaoblený. Těchto nádobkových kachlů se podařilo identifikovat celkem devět a jeden, u kterého není možné jednoznačně určit příslušnost k této variantě kachle.

Druhou skupinu kachlů – 6 nálezů – tvoří základní, komorový, řádkový s reliéfně členěnou čelní vyhřívací stěnou. V těchto případech se však jedná pouze o zlomky reliéfu čelní vyhřívací stěny. Mezi většími částmi reliéfu se podařilo rozpoznat část motivu s gotickou majuskulou písmene H (?) a dolní část koňských nohou v nakročení, „letícího anděla s helmicí, který v natažené ruce drží kalich“ v rohu s motivem čtyřlístého květu, dále pak pravděpodobně motiv Krista na kříži s dochovanou dolní částí stojící postavy (Jan Evangelista) a nepatrným kouskem soklu pod křížem a konečně motiv sv. Jiří zabíjejícího draka – část sv. Jiří od pasu dolů a část těla koně. V jednom exempláři se podařilo určit základní, řádkový, výklenkový kachel s půlválcovou komorou, bohužel bez dochované prořezávané horní části (Brych – Stehliková – Žegklitz 1990, 59, obr. 129).

3.5.6.2.3. Shrnutí

Porovnáme-li zastoupení jednotlivých technologických skupin v rámci tvarů nádob, zjistíme, že mezi hrnci převažuje neglazované zboží, a to buď cihlově červeně se pálicí hlína nebo světle se pálicí hlína. Přibližně jednu čtvrtinu nálezů pak tvoří hrnce opatřené vnitřní glazurou (Graf 26). U džbánů se podíl glazovaného zboží zvýšil na třetinu. Jinak i zde platí, že džbány jsou vyrobeny ze světle se pálicí, červeně se pálicí hlíny a i z hlíny šedohnědých odstínů (Graf 29). Výjimkou pak je torzo kameninového obličejového džbánu. Ve čtyřech případech u hrnců a jednom u džbánů se objevila kombinace šedobíle se pálicí hlíny a červeného malování. V jednom případě se pak vyskytla varianta užití vnitřní glazury a červeného malování.

Graf 31: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru z odpadní jímky B.

Graph 31: Percentage of individual ceramics forms in the whole find collection from cesspit B.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowls, green – lids, purple – pans, ochre – technological ceramics, dark blue – others.

Třetí nejpočetnější skupinu nálezů tvoří mísy, u kterých se opět potvrdily skutečnosti známé z jiných lokalit. Hluboké mísy (M 11) jsou vyrobeny z neglazované hlíny jak cihlových (5009), tak světlých odstínů (5008) s převahou šedohnědé, hrubozrnné hlíny (5033). V souboru mís se dále v jednom exempláři vyskytují tvary ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (M 12, M 121, M 20 – 5004). U zbývajících nálezů, jako jsou pánve, pokličky a ostatní předměty, vzhledem k nízkému počtu zástupců není možné činit obecné závěry.

Co se týká celkového zastoupení jednotlivých tvarů v jímce B (Graf 31), potvrdilo se obecně platné pravidlo, že zcela jednoznačně převažují nálezy hrnců (66 %), následované džbány (24 %). Počet hlubokých, otevřených tvarů je výrazně, až nezvykle nízký (5 %). Výčet nálezů pak doplňují váza a technická keramika (1 %).

3.5.6.2.4. Datace

Přestože se jedná o nejpočetnější nálezový soubor z analyzovaných odpadních jímek, je jeho datace velice obtížná, protože je v souboru zastoupená především běžná kuchyňská keramika. Jako srovnávací materiál je k dispozici pouze minimum publikovaných archeologických souborů z českých měst (např. *Klápště 2002*; *Krajíc 1998*), a tak jedním z mála dostupných srovnávacích pramenů zůstává soubor ze Strážnice (*Pajer 1983*). Předmětem, který by mohl přispět k přesnější dataci nálezového souboru, je torzo kameninového džbánu.

Mezi nálezy hrnců převažuje vejčitý tvar, páskové, prožlabené ucho, většinou připevněné v horní třetině výšky nádoby. Tento tvar je příznačný pro pozdně středověké prostředí (*Pajer 1983*, 40). Kolem poloviny 16. století začíná přechod k soudkovitým tvarům, který se krátce po polovině 16. století projevuje tzv. přechodnými tvary, jež reprezentují nižší, široké hrnce se stopami vejčitých tvarů s náběhem k soudkovitým (*Pajer 1983*, 43). Z uvedených tvarových skupin je možné skupinu H 111 (vejčitý tvar s odsazeným, žlábkovaným hrdlem; Obr 207) ztotožnit se skupinou H 30 identifikovanou v Mostě (*Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1). Stejně pak skupinu H 112 (vejčitý tvar, jednoduchá žlábkovaná rýha; Obr. 208) lze přiřadit ke skupině H 23 z Mostu (*Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4). Nálezy z obou skupin jsou v Mostě datované na přelom 15. a 16. století. Na přelom 15. a 16. století je podle nálezového souboru z domu pasíře z Tábora datován hrnek inv. č. 65 (H 17 – Obr. 217/1; *Krajíc 1998*, H 23771, Obr. 26, str. 81). Pravděpodobně jeden z nejstarších nálezů z jímky B představuje hrnek inv. č. 188, pro nějž nacházíme paralelu v mosteckém souboru z obj. 31 datovaném do první poloviny 15. století (*Klápště 2002*, Tab.

119:1). Do 15. století je datován i nález soudkovitého hrnce s červeně malovanou linkou z Lovosic čp. 199 (*Zápotocký 1979*, 145, Obr. 64/2), který jak celkovým tvarem, tak výrobní surovinou odpovídá hrnci tvarové skupiny H 122 (Obr. 210/3)

Vysoké džbány štíhlého tvaru se širokým profilovaným hrdlem, členěným rýhováním nebo šroubovicí, u nichž se na podhrdlí objevuje pás radélkové výzdoby, jsou typické pro pozdně středověké období (*Pajer 1983*, 47). Analogie ke džbánům tvarové skupiny D 14 (Obr. 224/2) a D 161 (Obr. 226/4) byly nalezeny v nálezovém souboru z Bredovské ulice (dříve Politických vězňů) čp. 419 v Praze na Novém Městě, který je datovaný do konce 15. až počátku 16. století (*Nechvátal 1968*, Obr. 50/21, 23). Z hlediska datačního hraje důležitou roli nález torza tzv. obličejového džbánu⁹⁸ (Obr. 229), vyrobeném v saském Waldenburgu, patrně kolem roku 1500, kdy bylo zaznamenáno poslední období rozkvětu těchto tvarů (*Scheidemantel – Schifer 2005*, Tafel 17/7, 12).

Málo chronologicky citlivé jsou i nálezy mís, neboť se běžně vyskytují v širokém časovém intervalu 14.–16. století. Jedná se především o jednoduché, mírně nálevkovitě rozevřené mísy (M 11; Obr. 230), které mají mimo jiné své paralely v táborském souboru z domu pasíře (*Krajíc 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7).

Do první poloviny 16. století podle Pajera (*Pajer 1983*, 32) spadá nález pánve na třech nožkách. Do tohoto období datuje pánev inv. č. 154 (P 1; Obr. 233) především nižší, hladké tělo a rozevřené držadlo. Pro pozdně středověké období svědčí i ostřejší profilace dochovaných pokliček (*Pajer 1983*, 37).

S desítkou shodných nebo velmi podobných tvarů včetně výrobní suroviny, a to jak hrnců, tak džbánů, se setkáváme v nálezovém souboru z Jindřišské ulice čp. 941 v Praze ze záchranného archeologického výzkumu Městského muzea z roku 1964, datovaném na konec 15. až do první poloviny 16. století (*Nechvátal 1968*, 89). Konkrétně se jedná o vejčité tvary hrnců (*Nechvátal 1968*, Obr. 66/46), které odpovídají H 11, dále neglazované soudkovité, žlábkováním členěné hrnce H 122 (*Nechvátal 1968*, Obr. 72/111) a konečně soudkovité hrnce s plošnou radélkovou výzdobou H 13 (*Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100). Totéž pak platí i o džbánech tvarových skupin D 12 a D 121 (*Nechvátal 1968*, Obr. 64/20; 66/47; 67/50).

---

⁹⁸ Analogie k tomuto nálezu pochází ze sbírek muzea ve Waldenburgu. Jedná se o dolní část obličejové nádoby, ze které se zachovala odsazená patka a dolní část výdutí se dvěma oušky. Výduť je pokryta vývalky. Z obličejové části se dochovala část vousů. Druhá paralela k tomuto neúplnému nálezu pak pochází z Erfurtu, kde se jedná o 9,5 cm vysoký džbán s nálevkovitým hrdlem a odsazenou nožkou (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 111).

Výrazná podobnost džbánu Obr. 222/4 byla zaznamenána hned dvakrát (*Nechvátal 1968*, Obr. 67/50, 55).

Zajímavé srovnání dále nabízejí nálezové soubory z Plzně, jednak ze studně v Perlové ulice a ve druhém případě ze Solní ul. čp. 20. Z obou nálezových souborů pocházejí nálezy hrnců vejčitého tvaru s jednoduchou rýhou (*Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4; *Nechvátal 1968*, Obr. 2). Ze studně z Perlové ulice jsou to dále džbány s vejčitým tělem a hrdlem členěným vývalky a radélkovou linkou (*Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/1) nebo soudkovité džbány s plošnou radélkovou výzdobou (*Schneiderwinklová 2009*, Fig. 2/4, 5) a konečně hluboké mísy s vodorovně vyloženým okrajem, modelovaným do hubičky a rýhami ve střední části výdutí (*Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/7). Tento nálezový soubor z Perlové ulice je datován do poslední třetiny 15. až první poloviny 16. století (*Schneiderwinklová 2009*, 199) a soubor ze Solní ulice do druhé poloviny 15. století (*Nechvátal 1968*, 60). Na první pohled je zřejmé, že tvarový sortiment se nápadně podobá nálezům z odpadní jímky B, zásadní rozdíl je však v prostředí, v němž bylo toto zboží vypalováno, neboť v případě obou plzeňských nálezových souborů se jedná o redukčně pálenou keramiku, která jednoznačně převažuje nad keramikou pálenou v oxidačním prostředí.

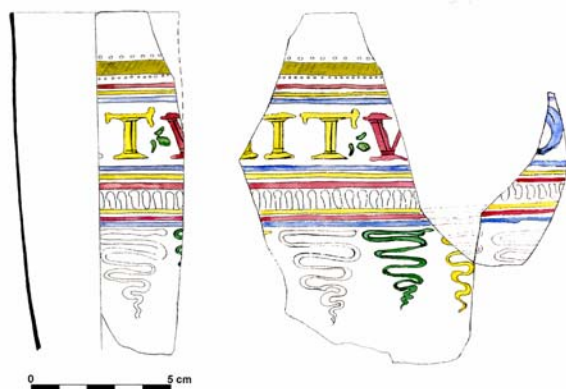
Datační homogenitu souboru nenarušují ani nálezy technické keramiky, byť se v obou případech jedná o průběžné tvary, jejichž počátky užívání spadají do 16. století. Keramické zlomky z destilačních přístrojů známe z lelekovického hradu (*Kovář 2007*, 67; *Unger 1999*, 105). Univerzální tvar trojbokého tyglíku jeho jednoznačnou dataci neumožňuje, neboť se používal v širokém intervalu 16.–18. století, ale tudíž ani on datační jednotu nenarušuje. Právě v 16. století se stali světoznámými výrobci tyglíků z Großalmerode, kteří založili tradici tzv. „hessenských tyglíků“ s trojúhelníkovým ústím. Rozkvět zpracování kovů a alchymie je v raném novověku činil nepostradatelnými (*Stephan 1992*, 117) a své uplatnění nacházely i v hrnčířských dílnách⁹⁹. Samozřejmě je třeba brát v úvahu, že tvar tyglíku je univerzální a o původu z oblasti Hesenska lze pouze spekulovat.

Kachle, o kterých se především na základě deníkového záznamu (*Deník 1925/I*, 64) domníváme, že pocházejí z odpadní jímky B, lze obecně datovat do období přelomu středověku a novověku. Jedná se o nálezy nádobkových kachlů se čtvercovým ústím, které začaly být hromadně vyráběny na přelomu 15. a 16. století a jejich užívání přetrvalo hluboko do počátku 17. století, kdy se jejich tvarové uspořádání prakticky neměnilo. Nepříliš jednoznačným vodítkem by mohl být tvar obvodové lišty, která se po přelomu 15. a 16. století

⁹⁹ Trojice stejných tyglíků je doložena z dílny mistra Caspara Miller z Hannoversch Münden, který produkoval tzv. Werrawere v letech 1606–1617 (*Stephan 1992*, Abb. 176b).

neobjevuje v mohutné oblé podobě (Blažková – Žegklitz, v tisku). Torza reliéfně zdobených čelních vyhřívacích stěn lze zařadit do širšího období druhé poloviny 15. až 16. století (Brych – Stehlíková – Žegklitz 1990; Smetánka 1969, 251).

3.5.6.2.5. Sklo¹⁰⁰

Obr. 239: Pražský hrad, jímka B. Sklo. Torzo cylindrické kupy číše s emailem malovaným nápisem.
Fig. 239: Prague Castle, cesspit B. Glass. Fragment of bowl of a beaker with enamel paint legend.

S ohledem na množství keramiky je dochované množství skla relativně nevelké (zlomky z 50 předmětů). V nálezovém souboru se objevují zbytků pohárů, lahví a lahviček, talířku a okenních terčků. Mezi všemi nálezy je vhodné zmínit fragment bohatě emailem zdobené cylindrické kupy číše s nápisem MIT.V...O (?), se zlatou bordurou a svislými vlnicemi (Obr. 239). Z hlediska datování souboru skla

jednoznačně převažují nálezy skel renesančních, které několika kusy doplňuje sklo gotické. Jeden zlomek hutně zdobeného skla s červeným vláknem reprezentuje sklo barokní. Tento jeden zlomek mladšího skla navozuje domněnku, že by soubor skla mohl být kontaminován, event. do něj byly zahrnuty i nálezy z mladších situací (navážek, překrývajících jímku nebo podobně jako v případě keramického střeptového materiálu došlo k promíchání s nálezy z chronologicky mladší sousední odpadní jímky C). Pokud pomineme tento jediný zlomek barokního skla, lze nálezový soubor datovat do 15. až 16. století, v případě že bychom zahrnuli i jeden zlomek skla barokního, prodloužil by se datační interval skla až do období po polovině 17. století.

3.5.6.2.6. Závěr

Odpadní jímka B byla situována do bezprostřední blízkosti Starého proboštství (čp. 48) a i z dobových vyobrazení se zdá, že byla umístěna do přilehlého dvorku. Její východní stěnu tvořila zeď jižního transeptu v té době již zaniklé baziliky sv. Víta, která mohla tvořit i

¹⁰⁰ Analýzu souboru skla provedla za podpory grantu č. GA AV ČR r. č. A8002304 Jana Žegklitzová. Nepublikovaná zpráva je uložena v ARU Praha, v.v.i. na pracovišti Pražský hrad (Frolík – Žegklitzová 2005). Přehledy základních tvarů renesančních skleněných nádob a předmětů uveřejnila J. Veselá (Veselá 2003; Veselá-Žegklitzová 2009).

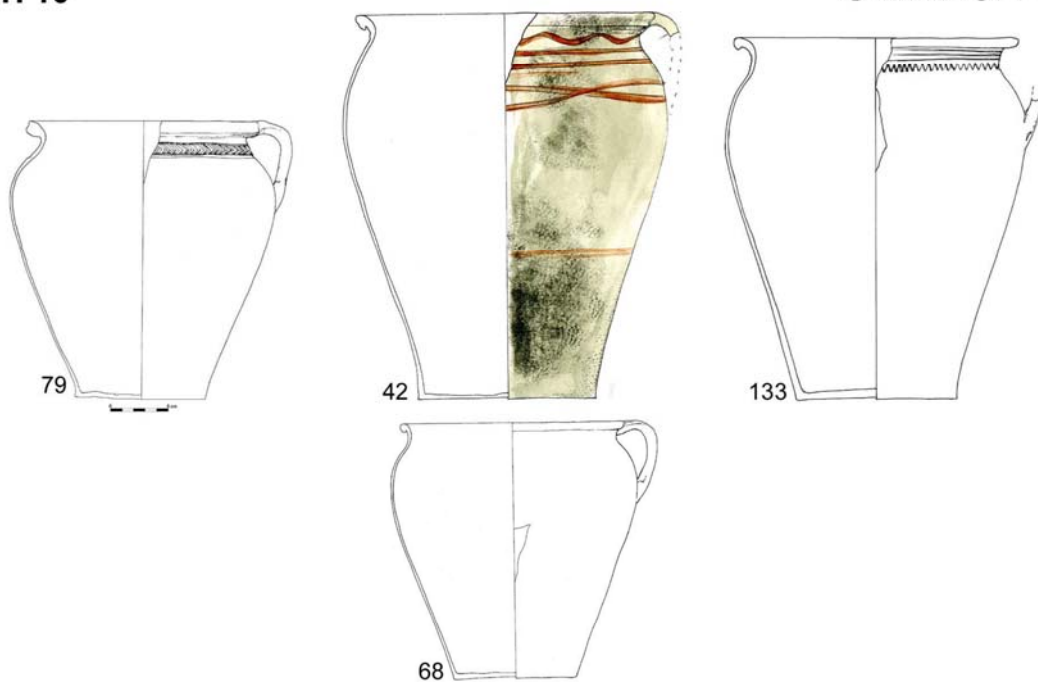
jakousi umělou hranici mezi prostorem užívaným obyvateli proboštství a další volnou plochou, která náležela k navazující obytné zástavbě.

Odpadní jímka B představuje soubor, který ve své většině nevybočuje z dobového průměru. Ale i zde nacházíme luxusní předměty (kameninový obličejový džbán, skleněná číše s nápisem). Pozoruhodné je zastoupení technické keramiky, kterou však nedovedeme spojit s konkrétní činností v objektu Proboštství. Přestože nálezový soubor z odpadní jímky B představuje poměrně početný celek, je třeba zdůraznit, že se jedná o velice kompaktní soubor. V jeho případě zcela chybí tvarová roztříštěnost, se kterou se setkáváme u většiny již jednoznačně raně novověkých souborů. Tato skutečnost společně s komparací se zmíněnými publikovanými soubory podporuje dataci nálezového souboru na přelom 15. a 16. století s přesahem do první poloviny 16. století. Na základě tohoto datačního rozpětí můžeme konstatovat, že fungování odpadní jímky B náleží do období proboštů Pavla Poučka (1484–1498), Jana Děčinského z Vartemberka (1498–1506) a Arnošta ze Šlejšvic (1508–1548).

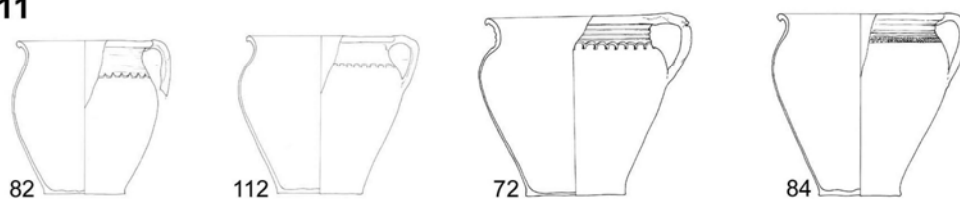
Vzhledem k umístění odpadních jímek B a C se nabízí hypotéza, že poté, co pozbyla svoji funkci odpadní jímka B, začala se využívat odpadní jímka C, která díky svým rozměrům a provedení, včetně zděného dna, mohla sloužit mnohem déle. Jak již bylo v úvodu řečeno, k naší velké škodě nejsme dnes schopni objektivně rozhodnout, zda přítomnost starších nálezů v odpadní jímkce C byla realitou své doby nebo důsledkem nepřesné archeologické evidence. Další důležitou a zatím neřešenou neznámou, která však zásadním způsobem může přispět k nastínění řešení, je v budoucnu zamýšlená analýza zbývajících třech odpadních jímek z prostoru dvorku a dvou z interiéru domu čp. 48.

H 10

Jímka B

H 11

H 111

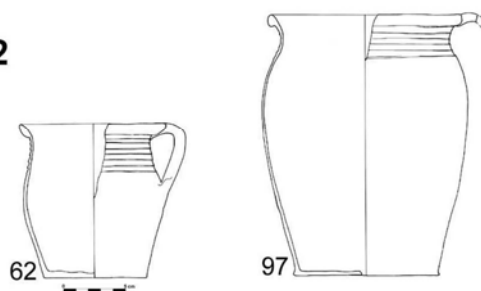
H 112

Tab 38: Pražský hrad, jímka B. Přehled hrnců z odpadní jímky B podle tvarových skupin.
Tab 38: Prague Castle, cesspit B. Overview of pots from cesspit B sorted by formal groups.

Jímka B

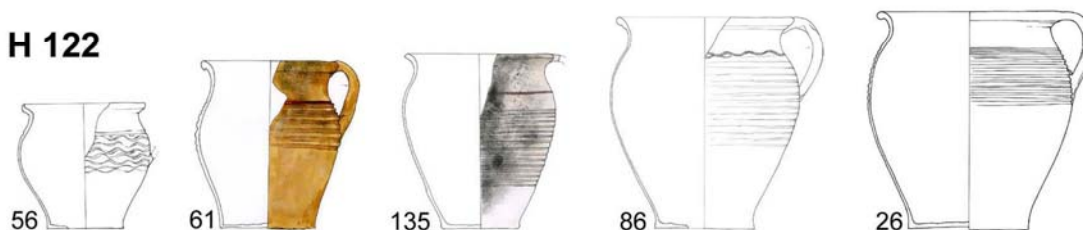
H 12

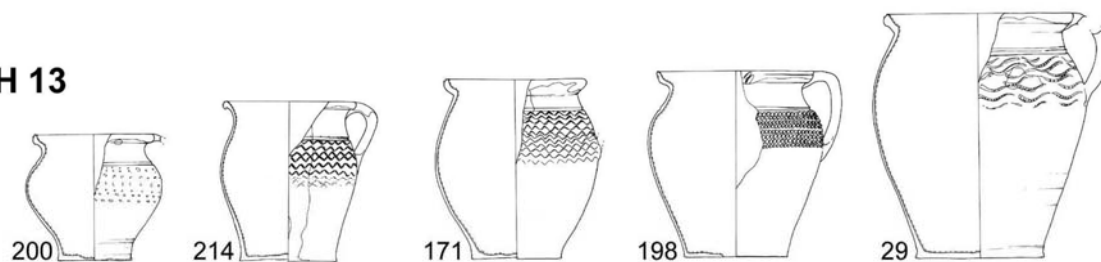
H 121

H 122

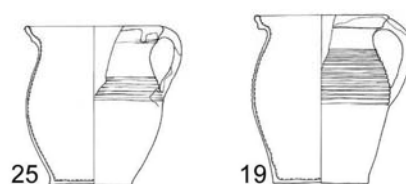
H 13

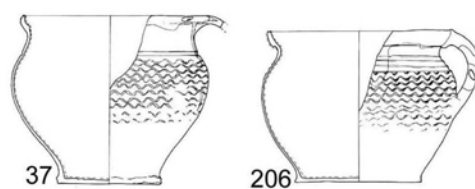
H 131

H 132

H 14

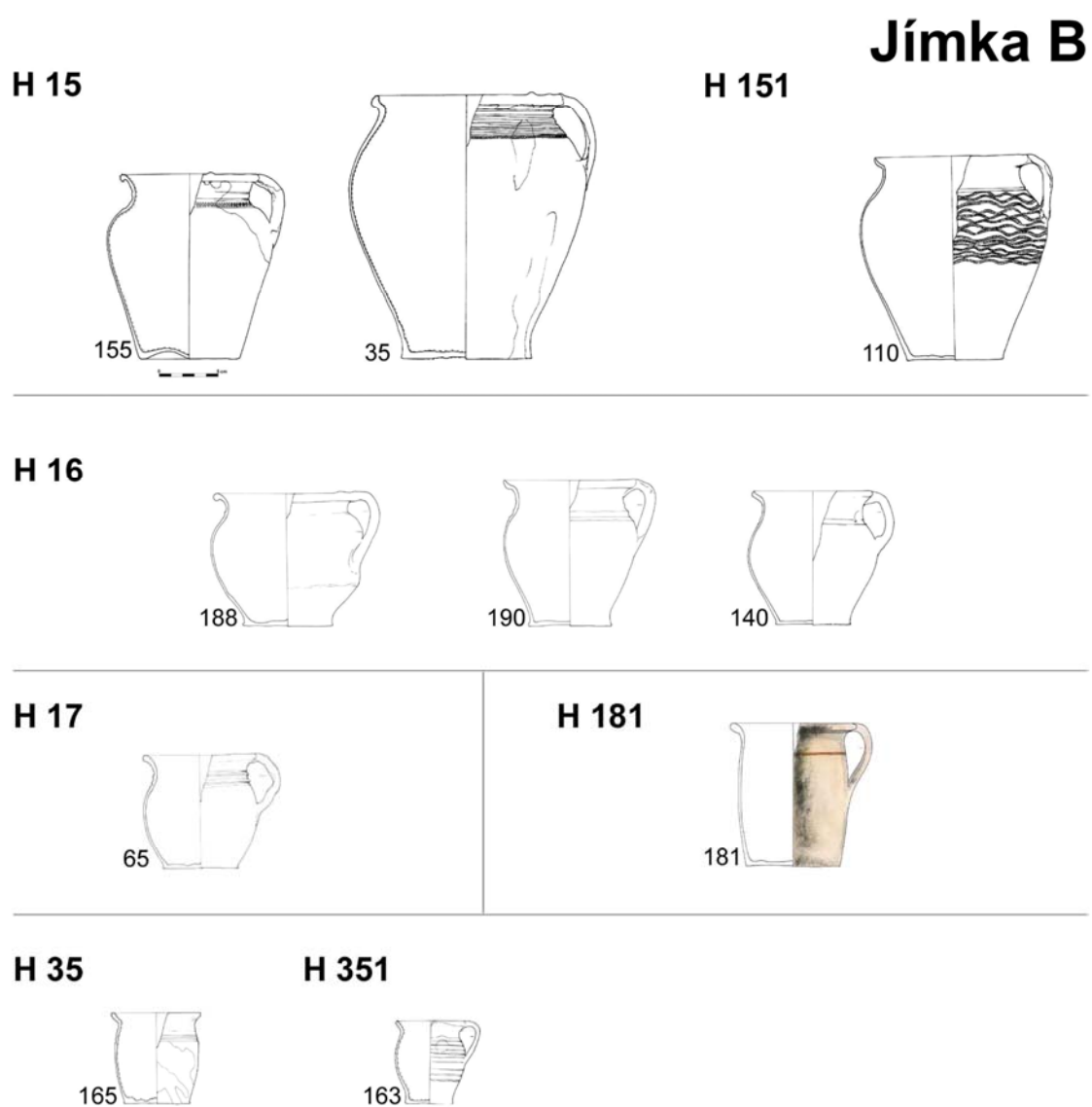

H 141

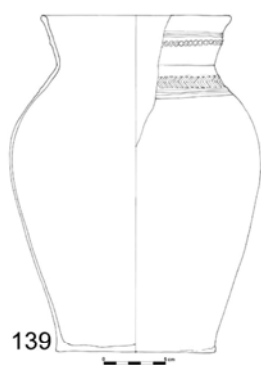
Tab 39: Pražský hrad, jímka B. Přehled hrnců z odpadní jímky B podle tvarových skupin.
Tab 39: Prague Castle, cesspit B. Overview of pots from cesspit B sorted by formal groups.

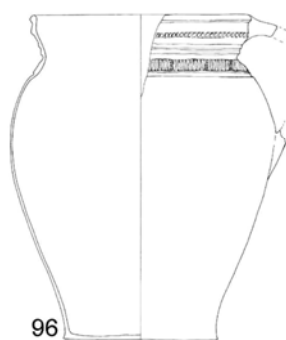

Tab 40: Pražský hrad, jímka B. Přehled hrnců z odpadní jímky B podle tvarových skupin.
 Tab 40: Prague Castle, cesspit B. Overview of pots from cesspit B sorted by formal groups.

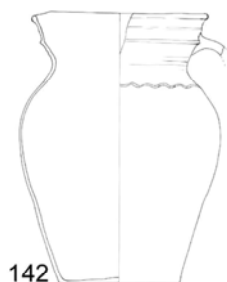
D 10

139

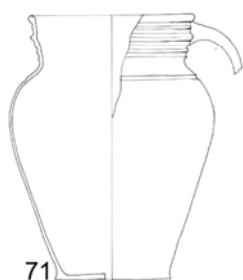
96

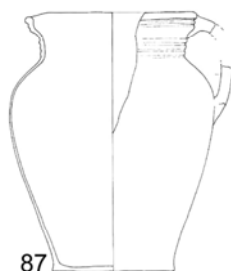
142

Jímka B

D 101

71

87

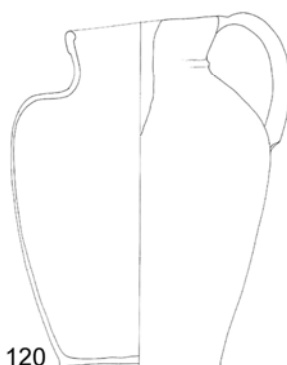

144

D 11

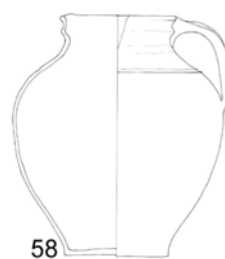

184

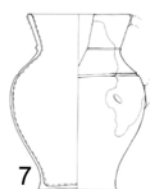
120

D 13

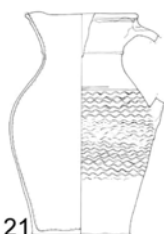
58

D 12

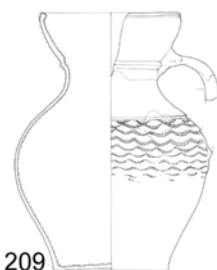

7

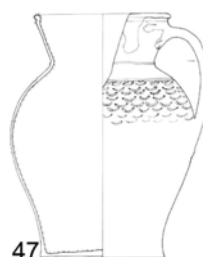
D 121

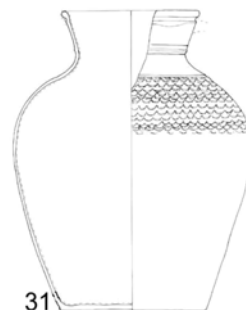
21

209

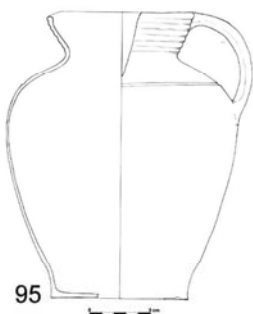
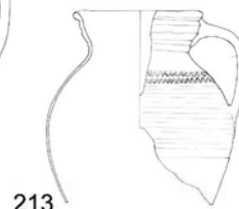
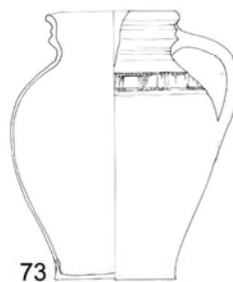
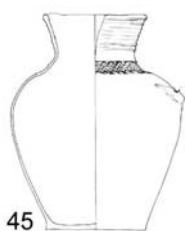
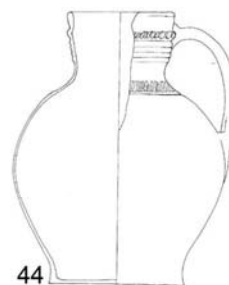
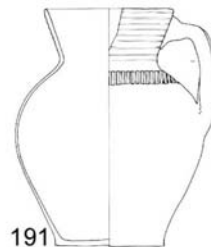
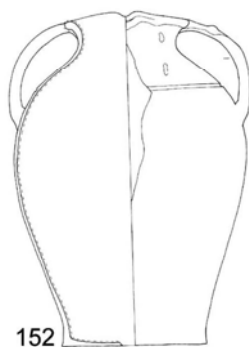
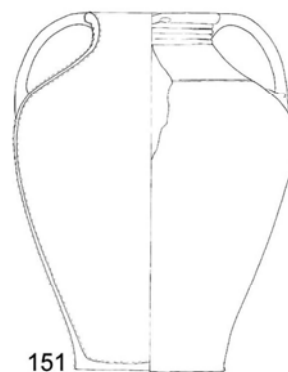

47

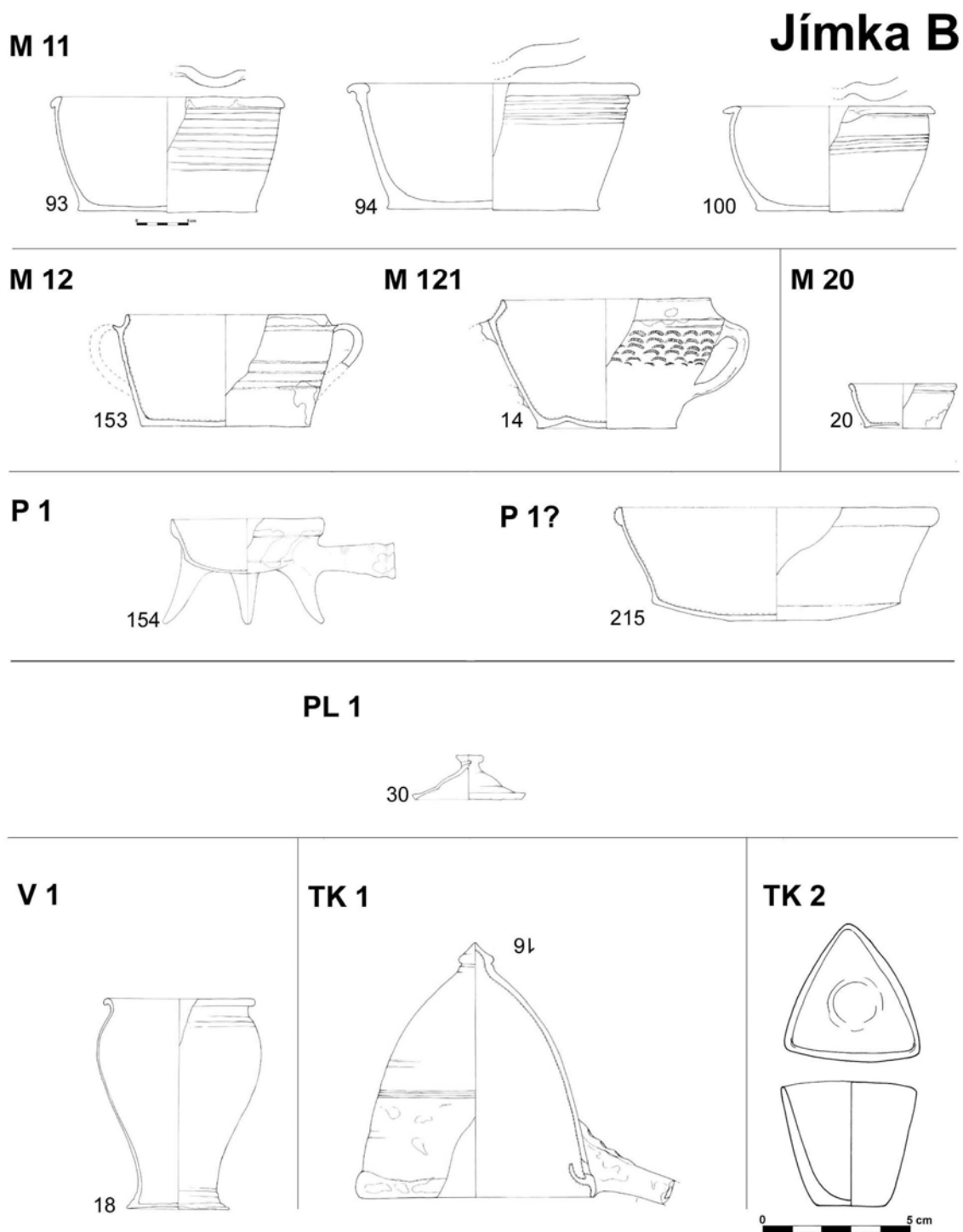
31

Tab 41: Pražský hrad, jímka B. Přehled džbánů z odpadní jímky B podle tvarových skupin.
Tab 41: Prague Castle, cesspit B. Overview of jugs from cesspit B sorted by formal groups.

D 14**D 141****Jímka B****D 15****D 16****D 161****D 20****D 40****D 25****D 251**

Tab 42: Pražský hrad, jímka B. Přehled džbánů z odpadní jímky B podle tvarových skupin.

Tab 42: Prague Castle, cesspit B. Overview of jugs from cesspit B sorted by formal groups.

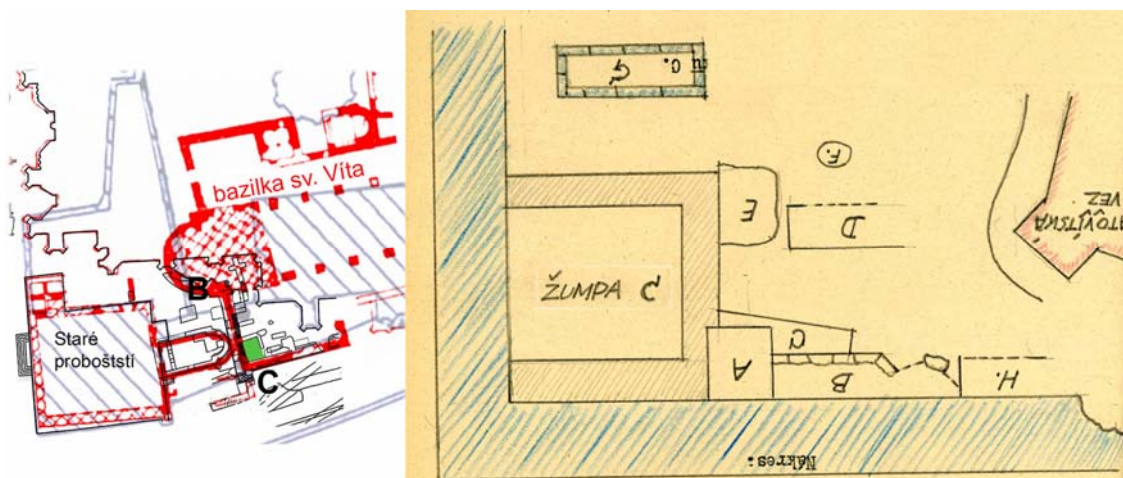

Tab 43: Pražský hrad, jímka B. Přehled hlubokých mís a pánví podle tvarových skupin, poklička, vaso, raktifikátor, tavící tyglík z odpadní jímky B.

Tab 43: Prague Castle, cesspit B. Overview of bowl and pans according formal groups, vase, distillation lid and crucible from cesspit B sorted by formal groups.

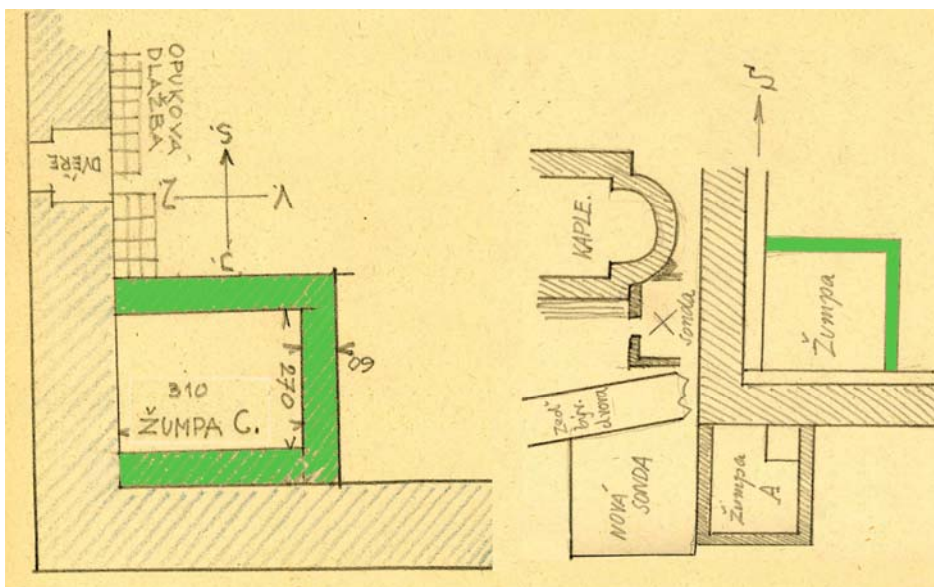
3.5.6.3. Odpadní jímka C

3.5.6.3.1. Nálezové okolnosti odpadní jímky C

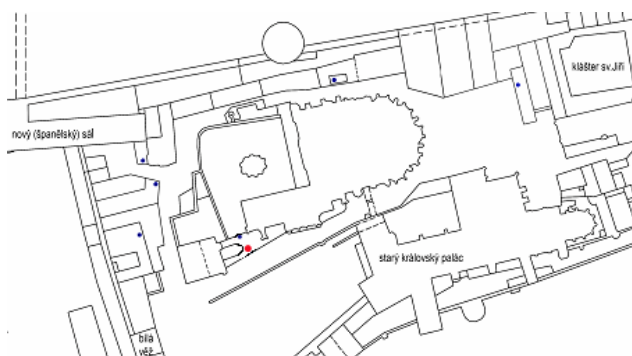
Obr. 240: Rekonstruovaná renesanční podoba Pražského hradu podle P. Chotěbora a V. Procházky – šedá; zděné konstrukce odkryté archeologickými výzkumy – červená; odpadní jímky – zelená (sestavily J. Žegklitzová, G. Blažková 2010). Originální dokumentace odpadní jímky C (*Deník 1925/I*, 183).

Fig. 240: Reconstructed renaissance situation of Prague Castle based on P. Chotěbor and V. Procházka – grey; wall construction discovered by the archaeological research – red; cesspit C – green (Completed by J. Žegklitzová, G. Blažková 2010). Original documentation of the cesspit C (*Deník 1925/I*, 183).

Obr. 241: Originální skicy odpadní jímky C (zeleně) – vlevo s udáním rozměrů (podle *Deník 1925/I*, 82); vpravo výřez situace v jihozápadním rohu svatovítské baziliky, zaniklá kaple sv. Mořice a další archeologicky zjištěné objekty (*Deník 1925/I*, 128).

Fig. 241: Original sketches of cesspit C (green) – on the left with dimension (after *Deník 1925/I*, 82); on the right – excerpt of situation in the southwest corner St. Vitus basilica, defunct Chapel St. Moritz and other archaeologically found objects (*Deník 1925/I*, 128).

Obr. 242: Rekonstruovaná podoba Pražského hradu 16.–17. století, červeně vyznačen nález odpadní jímky C.

Fig. 242: Reconstructed view of Prague Castle in the 16th – 17th century, red point – cesspit C.

102 131, 102 132, 102 157; Obr. 243–5).

Odpadní jímka C je přizděna k jihozápadnímu rohu křížové lože zaniklé románské baziliky sv. Víta z vnitřní strany. Na základě zjištěných stratigrafických vztahů, kdy severovýchodní roh jímky stojí přímo na románské dlažbě baziliky, můžeme konstatovat, že jímka C byla vykopána a vyzděna až v době, kdy už celá basilika byla zasypána a rampa dosahovala nynější úrovně¹⁰¹. Další zbytky románské dlažby byly objeveny na severní straně jímky C uvnitř křížové lože basiliky, kde byly při kopání základů svatovítského chrámu zasypány vrstvou jílu¹⁰². Stěny jímky C byly vyzděny. Bohužel z dochovaných nákrešů není zcela jednoznačně patrné, zda byly nově vyzděny pouze dvě stěny, a to severní a východní nebo zda byla nově vyzděna i zeď jižní, přiléhající přímo ke zdi románské baziliky. Měřeno od dnešního dochovaného povrchu zdi křížové lože basiliky v hloubce 105 cm byly odkryty rozšířené základy obvodových zdí jímky¹⁰³, a to směrem dovnitř basiliky o 55 cm. V téže hloubce byla zaznamenána vrstva cihel, které tedy patrně tvoří dno jímky¹⁰⁴, možná původní podlaha baziliky. Rozměry jímky byly nezvykle velké¹⁰⁵, délka severní stěny 310 cm, východní 270 cm a šířka stěny 60 cm. Horní část zásypu tvořily vápenaté vrstvy, po nichž

Odpadní jímka C, umístěná do prostoru zaniklé svatovítské baziliky, je jednoznačně nejlépe dokumentovanou odpadní jímku, zkoumanou na Pražském hradě ve 20. a 30. letech minulého století. Kromě celkem osmi plánek (*Deník 1925/I*,

82, 84, 86, 99, 128, 159, 181, 183; Obr.

240–1) se dochovala i na nejméně

čtyřech fotografiích (č. neg. 102 124,

¹⁰¹ 23. VII. 1925 Rampa

„...Také žumpa byla vykopána a vyzděna, až když byla v nynější úrovni/podle porušení násypu v basilice/ viz plánek ze dne 22. t. m.“ B. (*Deník 1925/I*, 84).

¹⁰² 28. VII. 1925 Rampa

„VI. Na severní straně žumpy C uvnitř křížové lodi basiliky objeven byl zbytek dlažby basiliky přisypáný vrstvou jílu hoseného sem při kopání základů svatovítského chrámu. Severovýchodní roh žumpy C stojí přímo na dlažbě.“ (*Deník 1925/II*, 92).

¹⁰³ Srovnej obr. (*Deník 1925/I*, 82) a (*Deník 1925/II*, 159, 183), na kterých je zakreslena i nově vyzděná zeď jižní, zatímco na obr. *Deník 1925/I*, 84, 86 a *Deník 1925/II*, 181 najdeme pouze zdi severní a východní (Obr. 241). Denník vykopávek *Deník 1925/II*, jako jediný uvádí vyzděnou i zeď západní. Nabízí se domněnka, že se jedná o nákreš rozšířeného základu obvodových zdí jímky.

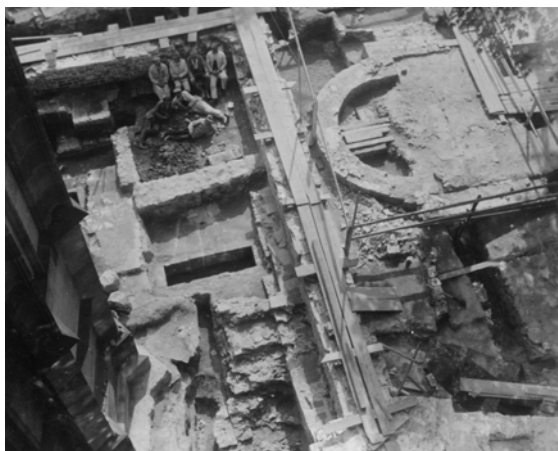
¹⁰⁴ VII. 1925 Rampa

„VII. Zjištěno bylo, že v hloubce 105 cm od dnešního povrchu zdi křížové lodi basiliky byly základy této zdi rozšířené basiliky o 55 cm. Uvnitř žumpy C leží na tomto rozšíření vrstva cihel.“ J. Pastr. (*Deník 1925/II*, 92).

¹⁰⁵ Skutečné rozměry odpadní jímky C jsou názorně vidět na fotografii (Obr. 243), kdy celá skupinka dělníků pózuje ve vnitřním prostoru jímky.

následovala navážka, obsahující stavební rum, kusy mazanice ze shořelé podlahy, cihlové dlaždice a recentní keramické a skleněné střepy¹⁰⁶. Dolní část zasypu měla klasický jímkový charakter řídké, mazlavé a nevábne vonící hlíny, značně nálezově bohaté¹⁰⁷.

Obr. 243: Skupina dělníků, pózujících v odpadní jímce C, vpravo kaple sv. Mořice (č. neg. 102 130 – uloženo odd. Pražský hrad, ARU Praha AV ČR, v.v.i.).
Fig. 243: Group of workers in the cesspit C, on the right chapel St. Moritz (no. neg. 102 130 – deposited at Institute of Archaeology Prague, v.v.i., of AS CR, Prague Castle Department).

Obr. 244: Severní a východní stěna odpadní jímky C č. neg. 102 124 – uloženo odd. Pražský hrad, ARU Praha, AV ČR, v.v.i.).
Fig. 244: Northern and eastern wall of the cesspit C (no. neg. 102 124 – deposited at Institute of Archaeology Prague, v.v.i., of AS CR, Prague Castle Department).

Obr. 245: Celkový pohled na zkoumanou plochu – v popředí kaple sv. Mořice, ke zdi jižního transeptu baziliky sv. Víta přizdřená odpadní jímka C (žlutá šipka; č. neg. 102 157 – uloženo odd. Pražský hrad, ARU Praha, v.v.i.).
Fig. 245: A general view of researched area – in the foreground Chapel St. Moritz, to the wall of southern transept of basilica St Vitus built cesspit C – yellow arrow (no. neg. 102 157 – deposited at Institute of Archaeology Prague, v.v.i., of AS CR, Prague Castle Department).

¹⁰⁶ 20. VII. 1925 Rampa

„IV. V jiho-západním rohu křížové lodě basiliky byla objevena jakási stavba/sklep/ naplněná stavebním rumem, obsahujícím mezi jiným kusy mazanice, cihlových dlaždic, a několik střepů z moderních skleněných lahví. Ze střepů hliněných nádob bylo uvnitř nalezeno je několik skoro recentních.“ J. Pastr. (Deník 1925/I, 77).

¹⁰⁷ 3. VIII. 1925 Rampa

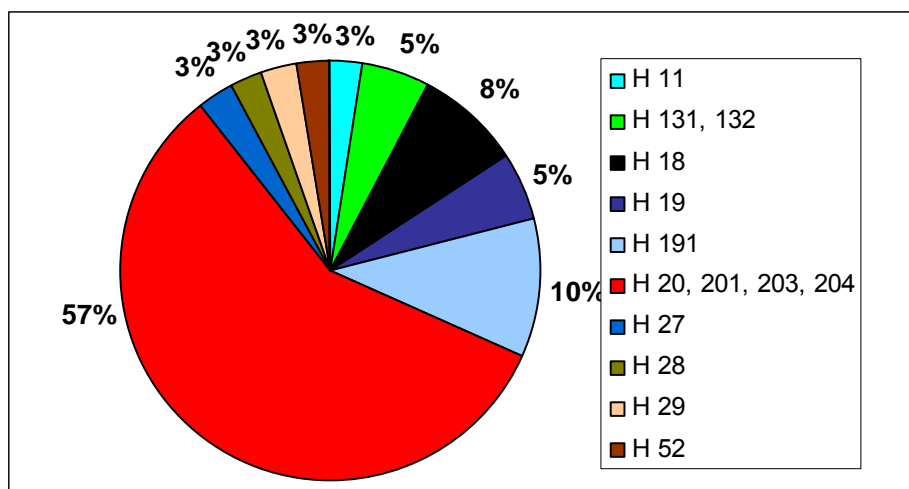
„II. Čištění žumpa C, kde v řídké, mazlavé a vonící hnojně hmotě nachází se četné skleněné láhve /celé a ve střepch/ a meně střepů z hliněných nádob, z nichž některé ukazují na XV. stol. /dle Dra Gutha/“ J. Pastr. (Deník 1925/II, 101).

3.5.6.3.2. Nálezový soubor

Soubor keramiky a skla byl evidován pod třemi přírůstkovými čísly 1386, 1447 (sklo, střepy) a 1523 (střepy). Vzhledem k tomu, že střepy z jedné nádoby zcela běžně nesly dvě přírůstková čísla, není možné spekulovat nad chronologickým členěním zásypu. Pod samostatnými přírůstkovými čísly byla dále evidována (1417) bronzovina a skleněný kalíšek (1416), který byl podle zápisu v přírůstkové knize nalezen v navážkové části zásypu.

Hrnce

Z celkem 94 rekonstruovaných keramických nálezů jich 38 náleží hrncům, což představuje 40,4% a v porovnání s většinou nálezových souborů je to podprůměrné číslo. Hrnce byly rozděleny do 9 základních tvarových skupin, kdy v jednom případě se vydělují hned čtyři podskupiny (H 20, H 201, H 203, H 204) a ve dvou dvě (H 131, H 132 a H 191 a H 192). Jednoznačně nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinu představují H 20, H 201, H 203 a H 204 se svými 22 zástupci (55%). Druhou nejpočetnější skupinu pak tvoří šest nálezů skupin H 19 a H 191. Poslední tvarovou skupinou, která má více jak jednoho zástupce, konkrétně tři, je H 18 (Graf 32).

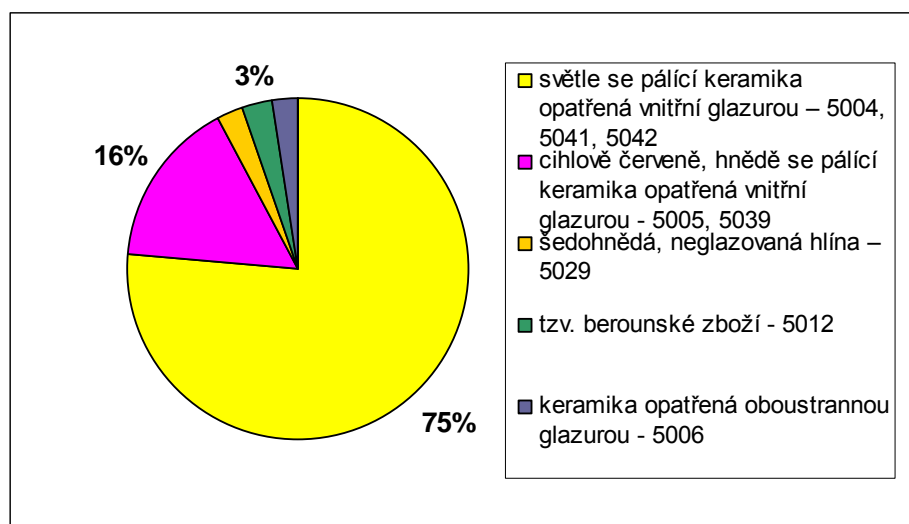
Graf 32: Percentuální zastoupení jednotlivých tvarových skupin hrnců v nálezovém souboru z odpadní jímky C.
Graph 32: Percentage of individual formal groups of pots in the assemblage of cesspit C.

Mezi profilacemi okrajů převažuje okružní, následované přehnutým okrajem. Výčet profilací pak doplňují především prožlabené okružní (H 19), šikmo ven vyhnutý okraj (H 191, H 203) a náznak esovité profilace (1x H 20). Všechny hrnce jsou opatřeny páskovým uchem, kdy zástupci H 11, H 131, H 132 mají prožlabenou vnější plochu, zatímco u hrnců ostatních tvarových skupin se setkáváme s páskovým uchem bez prožlabení. Za zmínku stojí skutečnost, že ze 12 zástupců tvarové skupiny H 20 se ucho dochovalo pouze jednou a ve dvou případech zůstaly na těle nádoby zřetelné stopy po jeho existenci. U zbývajících devíti nálezů lze vzhledem k nižšímu stupni dochování jednotlivých tvarů existenci ucha

předpokládat, nikoliv však doložit. Lze se tedy domnívat, že se v případě jímky C mohlo jednat o skutečně odpadní místo zničených nebo nepotřebných věcí.

Zaměříme-li se na způsob výzdoby, je nejhojněji zastoupeno rýhování, které pokrývá nejméně jednu třetinu těla (H 132, H 18, H 20, H 203). Ve třech případech je doplněno červeným malováním. U některých tvarů (H 131, H 201, H 204) se plošné rýhování redukuje na jednoduchou až trojnásobnou rýhu. Další poměrně početná skupina hrnců byla členěna vývalkovou šroubovicí (H 19, H 191), která se objevuje v kombinaci s červeným malováním. Spíše ojediněle (H 11, H 27) byla uplatněna výzdoba radélkem. Barevná glazura s vpíjeným dekorem (H 28), stejně jako malovaný dekor (H 52), se uplatnily na jednom exempláři.

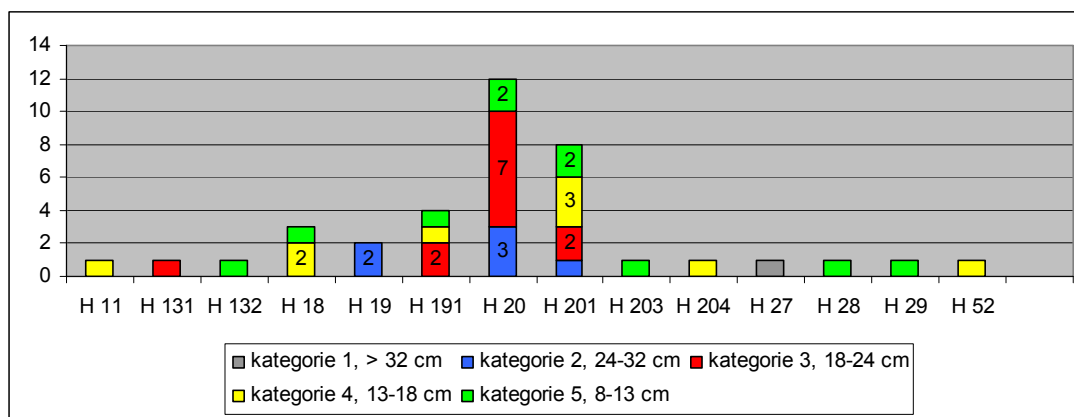
Hodnotíme-li z hlediska technologických skupin pouze hrnce, diverzita mizí. Kromě dvou majolikových hrnků a vždy jednoho zástupce vyrobeného z neglazované hlíny (H 11), oboustranně glazovaného hrnku (H 28) a nízkého hrnce tzv. berounské produkce (H 52), je zbývajících 35 hrnců vyrobeno ze světle se pálicí hlíny (72,5%) nebo z cihlově červeně se pálicí hlíny (15,0%) a především opatřeno vnitřní glazurou (Graf 33).

Graf 33: Rozdělení nálezů hrnců z odpadní jímky C podle výrobní suroviny.
Graph 33: Division of finds of pots from cesspit C based on raw material and technology of production.

Yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041, 5042); violet – brick red fired clay with inner glaze (5005, 5039); ochre – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed (5029); dark green – so-called Beroun-type ceramics (5012); dark blue – ceramics with both-side glaze

S výjimkou miniaturních hrnků kategorie 6 jsou v nálezovém souboru z odpadní jímky C zastoupeny všechny ostatní výškové kategorie. Pouze jednoho zástupce mají zásobnicové hrnce kategorie 1. Po 12 nálezech je možno přidělit středně velkým hrncům, kategorie 3, kdy největší počet náleží tvarové skupině H 20, a hrncům kategorie 5, které naopak pocházejí z většiny tvarových skupin reprezentovaných pouze jedním tvarem. Velkým hrncům kategorie 2 náleží šest zástupců a malým hrncům kategorie 4 sedm tvarů.

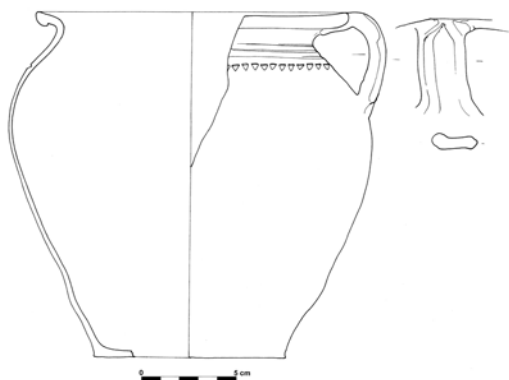

Graf 34: Kvantitativní zastoupení hrnců v rámci tvarových kategorií, rozdělené podle výšky. Číslo udává počet hrnců ve skupině, pokud chybí, má hodnotu jedna.

Graph 34: Numbers of registered pots in formal groups according to height. The number sets quantity of pots in the formal groups. If the number is missing, it has value one.

H 11

H 11

Obr. 246: Pražský hrad, jímka C. Hrnc tvarové skupiny H 11 – inv. č. 59.

Fig. 246: Prague Castle, cesspit C. Pot from formal group H 11 – inv. no. 59.

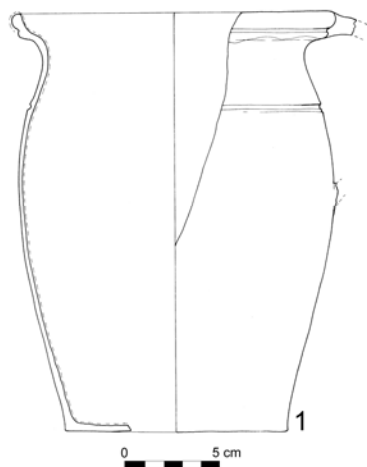
Tvarová skupina H 11 je v nálezovém souboru z odpadní jímky C zastoupena jediným tvarem (Obr. 246). Hrnc má vejčitý tvar těla s odsazeným hrdlem a ven vyhnutým, ovaleným okrajem. Páskové ucho s nevýrazně prožlabenou vnější plochou nasedá na okraj, kde je zřetelně zmáčknuté dvěma prsty, dolní část je pak připojena na maximální výduť. V místě

přechodu hrdla a těla je jednoduchá řádka radélkové výzdoby v podobě malých obdélníků. Svojí výškou 17,2 cm se řadí mezi malé hrnce, kategorie 4. Hrnc je

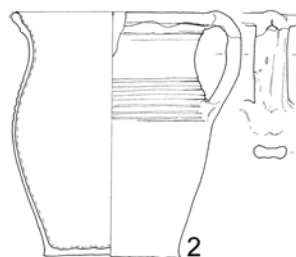
vyroben z hnědošedé, neglazované hlíny (5029). Vzhledem k předpokladu následného pomíchání nálezů z odpadních jímek B a C se lze domnívat, že by se mohlo jednat o nález z jímky B, neboť z ní pochází celkem 15 hrnců tvarové skupiny H 11, zatímco v případě jímky C se jednoznačně jedná o ojedinělý nález.

H 131 – 1, H 132 – 1

H 131

H 132

Obr. 247: Pražský hrad, jímka C. Hrnec tvarových skupin H 131, H 132 – inv. č. 305, 5.

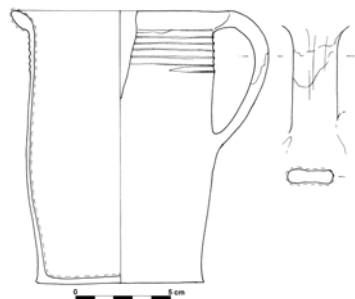
Fig. 247 Prague Castle, cesspit C. Pots from formal groups H 131, H 132 – inv. no. 305, 5.

hrnce je u H 131 jednoduchá rýha (Obr. 247/1). Výška hrnce je 21,7 cm, čímž se řadí mezi středně velké hrnce, kategorie 3. Pro tvarovou skupinu H 132 je charakteristický pás ryté výzdoby mezi uchem a připojením ucha. Na rozdíl od H 131 patří mezi hrnky výškové kategorie 5. Obě nádoby jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní glazurou (5004, 5041). U hrnku H 131 dochází k barevné změně glazury na okraji. Stejně jako v případě hrnce H 11 (Obr. 246) je zde nápadná příbuznost s nálezy z odpadní jímky B.

Po jednom nálezu obsahuje odpadní jímka C i v případě tvarových skupin H 131 a H 132. Oba nálezy mají soudkovitý tvar těla, esovitě profilovaný okraj a páskové ucho, v případě hrnce H 132 (Obr. 247/2) s prožlabenou vnější plochou. Vydělení jednotlivých skupin je zde dáno rozdílným způsobem výzdoby. V místě přechodu hrdla a výduti

H 18 – 3

H 18

Všechny tři hrnce tvarové skupiny H 18 (Obr. 248) mají válcový tvar. Ve dvou případech je horní čtvrtina výduti pokryta pásem rýhování a u posledního hrnku inv. č. 226 končí rýhování až v místě připojení ucha. Dva hrnce mají ovalený okraj a jeden přehnutý. Ve dvou případech se dochovalo páskové ucho a ve třetím stopy po jeho připojení. U třech exemplářů byly zaznamenány i tři různé varianty stop na dně nádoby –

vodorovné rýhování,
otisk dřevěné desky

Obr. 248: Pražský hrad, jímka C. Hrnec tvarové skupiny H 18 – inv. č. 266.

Fig. 248: Prague Castle, cesspit C. Pots from formal groups H 18 – inv. no. 266.

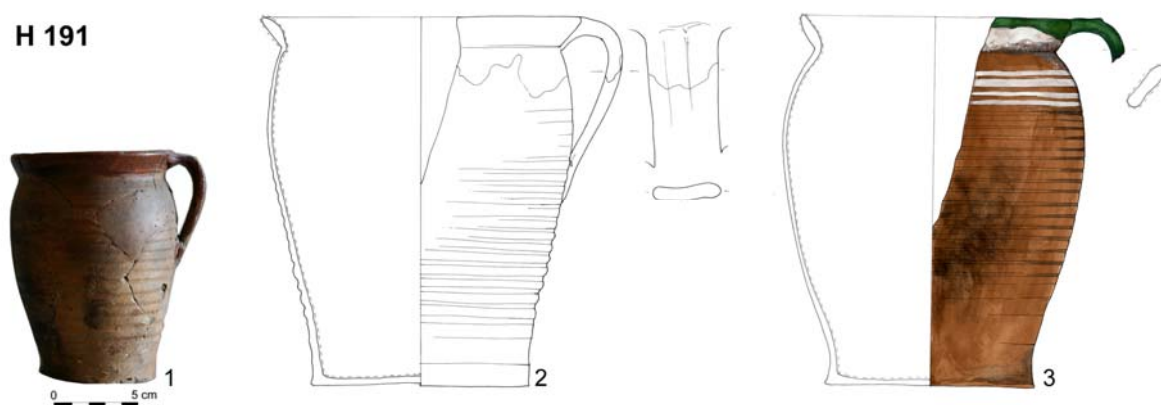
a konečně stopy žádné. Hrnce inv. č. 222 a inv. č. 274 patří mezi malé hrnce výškové kategorie 4 a hrnek inv. č. 266 do kategorie 5 (Obr. 248). Tři technologické skupiny jsou zastoupeny i z hlediska výrobní suroviny. Pro všechny tvary platí, že jsou opatřeny vnitřní glazurou, kdy dvakrát dochází k její barevné změně na okraji. Hrnce jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny (5004 – inv. č. 266), z hnědě se pálicí hlíny (5039 – inv. č. 274) a červeně se pálicí hlíny (5005 – inv. č. 222).

H 19

Obr. 249: Pražský hrad, jímka C. Hrnce tvarové skupiny H 19, zdobené červeným malováním 1 – inv. č. 279, 2 – inv. č. 253.
Fig. 249: Prague Castle, cesspit C. Pots from formal group H 19 with red painting (inv. no. 279, 253).

H 191

Obr. 250: Pražský hrad, jímka C. Hrnce tvarové skupiny H 191 (inv. č. 225, 247, 306).

Fig. 250: Prague Castle, cesspit C. Pots from formal group H 191 (inv. no. 225, 247, 306).

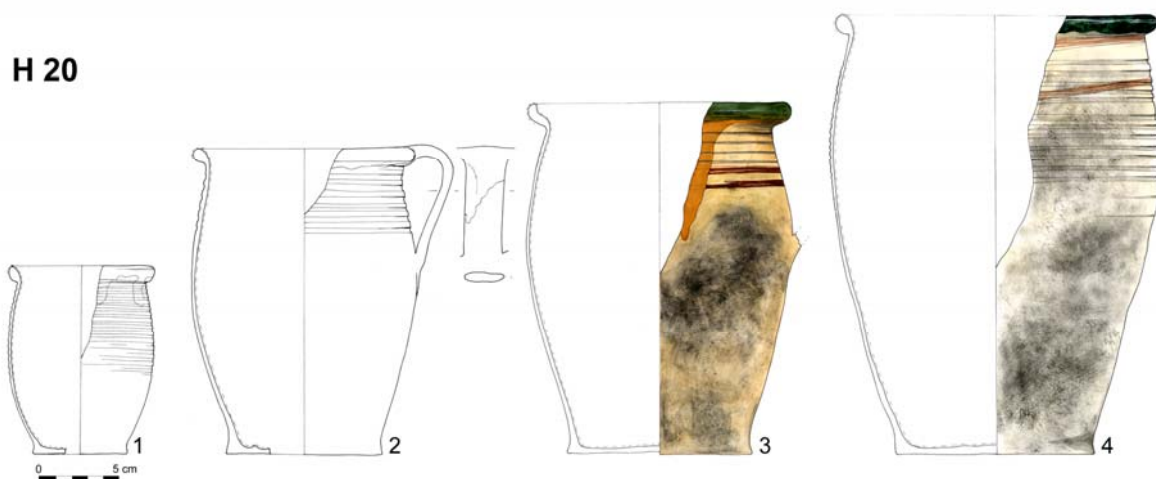
H 19 – 2, H 191 – 4

Oběma příbuzným skupinám dohromady náleží šest celých nebo rekonstruovaných tvarů, jejichž spojujícím článkem je vývalková šroubovice, pokrývající převážnou část těla nádoby. Nálezy tvarové skupiny H 19 kromě vývalků spojuje i červené malování v podobě dvou překřížených protáhlých vlnic (Obr. 249). Oba hrnce mají okraj modelovaný do

prožlabeného okruží a pásková ucha, z nichž se dochovala malá část u okraje. Svojí výškou v obou případech přesahující 26 cm patří mezi velké hrnce kategorie 2. Hrnce jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní glazurou (5004).

Pro hrnce tvarové skupiny H 191 (Obr. 250) je charakteristický esovitý tvar těla, ukončený ostře zalomeným, šikmo ven vyhnutým okrajem. Hrnce mají pásková ucha, v jednom případě mírně prožlabená (Obr. 250/2). Kromě především funkčních vývalků se u hrnce inv. č. 306 (Obr. 250/3) uplatňuje i malovaná výzdoba v podobě pěti bílých širokých pruhů v horní části výdutí. Co se týká výšky nádob, je na tak malý počet velice rozmanitá. Dva hrnce se řadí mezi středně velké tvary, kategorie 3. Hrnec Obr. 250/1 patří mezi malé hrnce kategorie 4 a konečně hrnek inv. č. 219 se řadí ke kategorii 5. Tři hrnce jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny vnitřní glazurou hnědých a okrových odstínů (5004, 5041), která se v jednom případě mění na hnědou zeleň. Hrnec Obr. 250/3 je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny, opatřený transparentní, hnědou glazurou, která se na okraji mění nejprve na světlou a pak na tmavou zeleň.

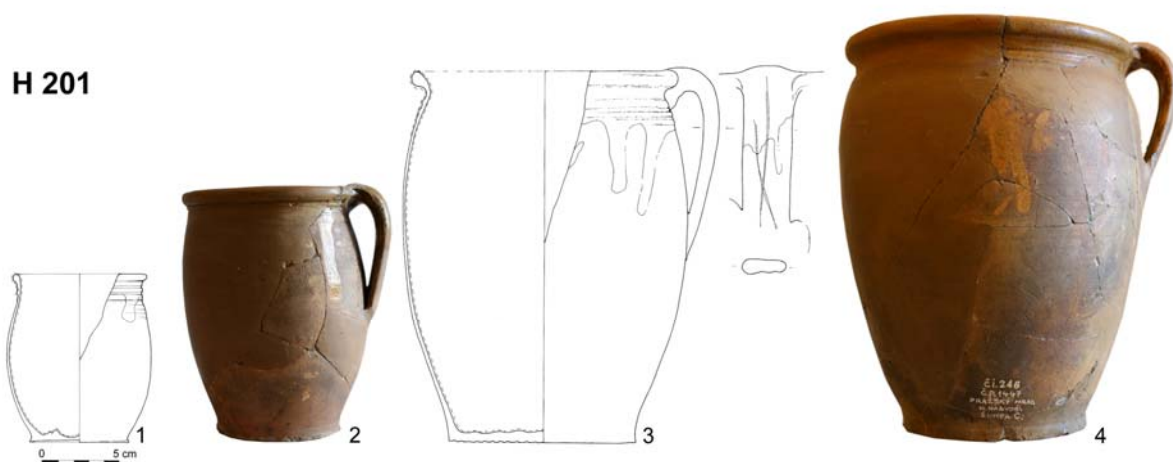
Obr. 251: Pražský hrad, jímka C. Hrnce tvarové skupiny H 20 (inv. č. 260, 251, 242, 254).

Fig. 251: Prague Castle, cesspit C. Pots from formal group H 20 (inv. no. 260, 251, 242, 254).

H 20 – 12, H 201 – 8, H 203 – 1, H 204 – 1

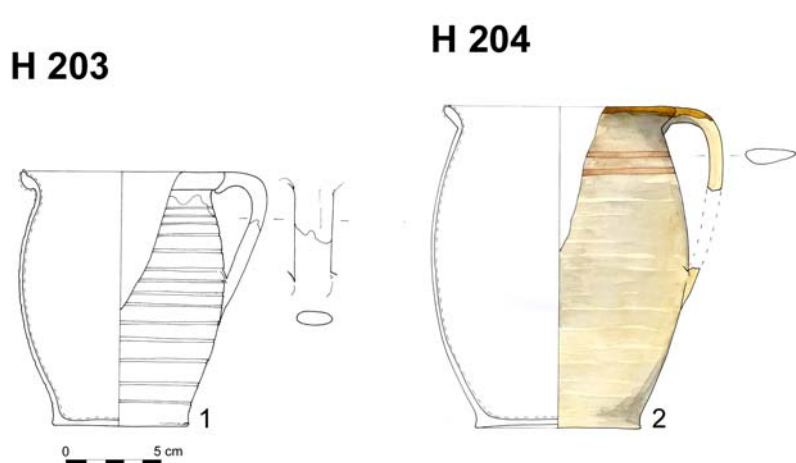
Nálezy tvarových skupin H 20, H 201, H 203 a H 204 tvoří 55% nejpočetněji zastoupenou složku hrnců nálezového souboru odpadní jímky C. Pro nálezy všech čtyř skupin je typický soudkovitý tvar a rýhování, jehož provedení je rozřazujícím kritériem. Přibližně rovnocenně jsou zastoupeny přehnutý okraj (9x), který dominuje u tvarové skupiny H 20, a ovalený okraj (11x), jenž naopak lze spojit s nálezy skupin H 201 a H 204. Jeden zástupce patří esovitě profilovanému okraji (H 20) a šikmo ven vyhnutému (H 203). Na dnech hrnců se můžeme setkat jak se spirálou, tak vodorovnými rýhami i se dnem zcela beze stop. V rámci

tvarových skupin H 20 a H 201 zaznamenáváme nárůst výšky nádob, a to především kategorie 3 středně velkých hrnců. Počet zástupců výškových kategorií 2, 4 a 5 je vzácně vyrovnaný, všechny mají po čtyřech nádobách.

Obr. 252: Pražský hrad, jímka C. Hrnce tvarové skupiny H 201 (inv. č. 250, 226, 235, 246).
Fig. 252: Prague Castle, cesspit C. Pots from formal group H 201 (inv. no. 250, 226, 235, 246).

Největší počet hrnců patří tvarové skupině H 20 (Obr. 251), a to dvanáct. Pro tuto skupinu je charakteristické plošné rýhování horní čtvrtiny až třetiny výduti, ve třech případech doplněné červeným malováním v podobě několika linek, vedených právě přes rýhování (Obr. 251/3, 4). Redukce rýhování na jedno- až trojnásobnou rýhu na podhrdlí je typická pro zástupce tvarové skupiny H 201 (Obr. 252). U hrnců z této skupiny se často setkáváme s glazurou stékající přes okraj a na ucho. Jediný zástupce tvarové skupiny H 203 (Obr. 253/1) má celé tělo pokryto rýhami, a to v provedení širokých rozestupů. Naopak hrnec H 204 (Obr. 253/2) má tělo zcela hladké, zdobené trojicí červeně malovaných linek.

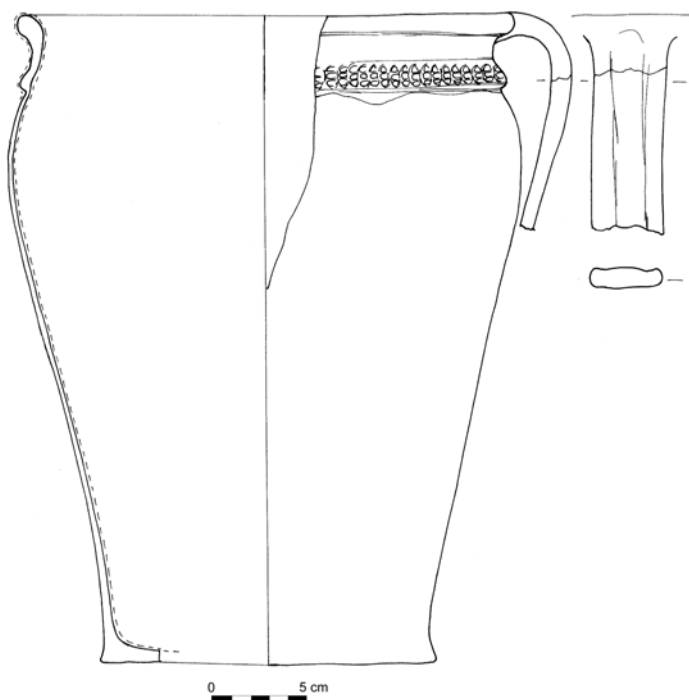
Obr. 253: Hrnec tvarové skupiny H 203 – inv. č. 240; H 204 – inv. č. 229.
Fig. 253: Prague Castle, cesspit C. Pots from formal groups H 203, H 204 (inv. no. 240, 229).

Kromě dvou hrnců (H 20, H 203), které jsou vyrobené z cihlově červeně se pálicí hlíny s vnitřní glazurou (5005), je zbývajících 20 nálezů vyrobeno ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou

(5004, 5041, 5042). U tvarové skupiny H 20 je

patrná unifikace barvy glazury na okrovou a u všech nálezů také dochází k barevné změně na okraji především na hnědozelenou (9x) nebo na tmavě hnědou glazuru. Se změnou barvy na okraji se setkáváme také u tvarové skupiny H 201, ale pouze u tří z osmi hrnců. Mezi barvami převažují odstíny hnědé a okrové.

H 27

Obr. 254: Pražský hrad, jímka C. Hrncel tvarové skupiny H 27 – inv. č. 307.

Fig. 254: Prague Castle, cesspit C. Pot from formal group H 27 – inv. no. 307.

H 27 – 1

Stejně jako u ostatních nálezových souborů i v odpadní jímce C byly identifikovány tři hrnce zcela nezařaditelných proporcí. Zásobnicový hrncel tvarové skupiny H 27 (Obr. 254) má vysoký vejčitý tvar s maximální výdutí v horní pětině výšky a odsazené hrdlo. Okraj

hrnce je ovalený a poměrně široké páskové ucho nasedá na okraj a pod maximální výdutí. Celková výška 33,4 cm řadí hrncel do výškové kategorie 1. I přes tyto rozměry jsou na vnější straně nádoby patrné stopy očazení. Hrncel je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen hnědou glazurou (5005), která se na okraji mění na tmavě hnědou. Na tomto tvaru je výrazný podíl domodelovaných částí.

H 28

H 28 – 1

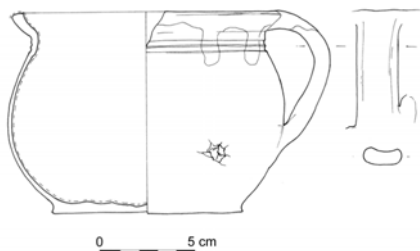
Hrncel tvarové skupiny H 28 (Obr. 255) má válcový tvar a na podokrají dvojnásobné rýhování. Okraj hrnku je ovalený a z páskového ucha se dochovala pouze malá část u výduti. Hrncel (kategorie 5) je vyroben ze světle se pálicí hlíny a

Obr. 255: Pražský hrad, jímka C. Hrncel tvarové skupiny H 28 – inv. č. 243.

Fig. 255: Prague Castle, cesspit C. Small pot/cup from formal group H 28 – inv. no. 243.

opatřen oboustrannou glazurou (5007), kdy se do vnější transparentní hnědé vpíjejí světle zelené skvrny, rozmístěné po celé výduti. Svým provedením náleží tento hrnek jednoznačně do kategorie stolní keramiky.

H 29

Obr. 256: Pražský hrad, jímka C. Hrnek tvarové skupiny H 29 – inv. č. 436.

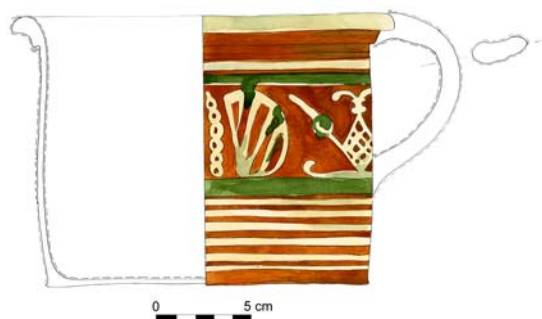
Fig. 256: Prague Castle, cesspit C. Pot from formal group H 29 – inv. no. 436.

H 29 – 1

Hrnek inv. č. 436 tvarové skupiny H 29 (Obr. 256) má nízký soudkovitý tvar, kdy průměr okraje převyšuje výšku. U některých autorů bývá tento tvar označován jako hrncovitá mísa¹⁰⁸. Hrnek má šikmo ven vyhnutý okraj a páskové ucho s nevýrazně prožlabenou vnější plochou. Je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen vnitřní glazurou (5041).

H 52 – 1

H 52

Obr. 257: Pražský hrad, jímka C. Hrnek tvarové skupiny H 52 – inv. č. 301.

Fig. 257: Prague Castle, cesspit C. Pot from formal group H 52 – inv. no. 301.

Jediný zástupce tvarové skupiny H 52 (Obr. 257) má nízký válcový tvar, kdy opět průměr okraje převyšuje výšku nádoby. Výška 14,1 cm náleží řadí mezi malé hrnce kategorie 4. Hrnek má okraj modelovaný do ven vyhnutého okruží a páskové ucho. Hrnek je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou glazurou, tzv. berounské zboží

(5012). Vnější strana nádoby je zdobena malovaným dekorem, kdy se pravidelně střídá rostlinný/geometrický motiv děleného

kruhu (granátové jablko?) s rozvilinou. Vše v barevném provedení typickém pro tzv. berounské zboží – kombinace světle béžové a zelené. Ústřední malovaný motiv je z obou stran ohraničen horizontálními linkami, kdy po první zelené následují béžové. Z dolní strany jich je šest a z horní dvě.

¹⁰⁸ Etnografická literatura označuje tyto nízké a široké tvary jako hrobcové hrnce. Mohou být opatřeny jedním nebo dvěma uchy. Hrobcové hrnce se kladly přímo do hrobce žhavého popelu a k manipulaci s nimi často sloužila dlouhá vidlice (*Štajnochr* 2004, 811). Označení hrncovitá mísa se objevuje např. (*Himmelová – Procházka* 1990, Fig. 7/6; 160; *Pajer* 1990, Fig. 10/1 (52), 10/2 (49)).

Džbány

Soubor z odpadní jímky C obsahuje šest celých nebo rekonstruovaných džbánů, které náleží třem tvarovým skupinám, jež se od sebe liší ve všech sledovaných parametrech.

D 24

Obr. 258: Pražský hrad, jímka C. Džbány tvarové skupiny D 24 (inv. č. 224, 270).

Fig. 258: Prague Castle, cesspit C. Jugs from formal group D 24 (inv. no. 224, 270).

D 24 – 3

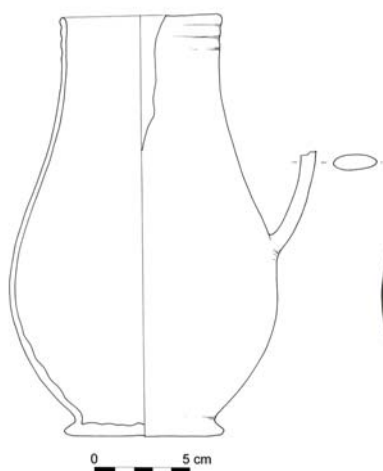
Tvarové skupině D 24 (Obr. 258) náleží dva celé a jedno torzo džbánu, z něhož se nedochovalo hrdlo. Džbány mají lahvovitý tvar s nízkým válcovým hrdlem, zakončeným ovaleným okrajem. Mají páskové ucho s proříznutou vnější plochou, v místě připojení na výduť je patrný otisk prstu. Všechny nálezy patří do výškové kategorie 2, výška džbánu inv. č. 224 (Obr. 258/1) je dokonce 31,4 cm. Všechny džbány jsou pálené v redukčním prostředí (5003) a jejich povrch je upraven hladítky.

D 60 – 1

Džbán inv. č. 249 tvarové skupiny D 60 (Obr. 259) má hruškovitý tvar s maximální výduť v dolní čtvrtině výšky. Přechod těla a hrdla je plynulý, naopak dno je odsazeno na patku. Okraj je vzhůru vytažený a z páskového ucha se dochovala pouze dolní část. Džbán patří do výškové kategorie 3. Je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen oboustrannou, krycí, tmavě zelenou glazurou, která náleží majolikové produkci (5015).

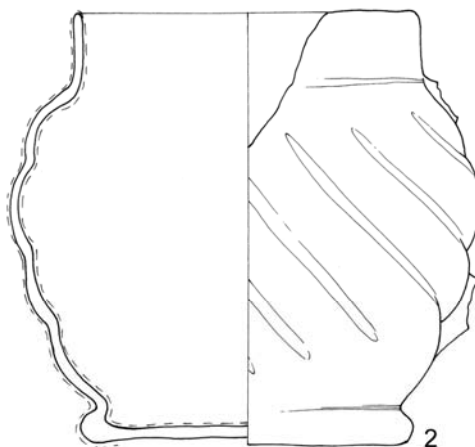
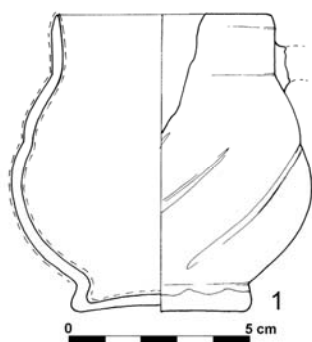

D 60

Obr. 259: Pražský hrad, jímka C. Kresba a fotografie džbánu tvarové skupiny D 60 – inv. č. 249.
Fig. 259: Prague Castle, cesspit C. Drawing and photo of jug from formal group D 60 – inv. no. 249.

D 80

Obr. 260: Pražský hrad, jímka C. Kresba a fotografie džbánek typu *crespina* tvarové skupiny D 80 (inv. č. 278, 283).

Fig. 260: Prague Castle, cesspit C. Drawing and photo of jugs with a twisted, crespina-type body from formal group D 80 (acq. no. 278, 283).

Jako tvarová skupina D 80 byly označeny dva džbány typu *crespina*¹⁰⁹ (Obr. 260). Oba mají kulovitý tvar s tordovanou stěnou a nízké, nezdobené, válcové hrdlo. Dno je odsazeno na patku. Z obou džbánků se dochovala pouze nepatrná část ucha válcového průřezu. Je možné se domnívat, že ucho hrnku bylo původně cínové a nepatrné zbytky keramické části sloužily k jeho nasazení. Výšky obou nálezů jsou 8,1 cm a 11,0 cm, což je řadí mezi malé džbány kategorie 5. V obou případech se jedná o majolikové výrobky (5015), kdy menší džbánek (Obr. 260/1) je opatřen vnější černohnědou glazurou a džbánek (Obr. 260/2) vnitřní světle zelenou a vnější světle hnědou glazurou.

Mísy

Sedm nálezů mís je rozděleno do tří tvarových skupin, které se odlišují jak tvarově, tak funkčně, takže společné obecné shrnutí není možné.

M 15

Obr. 261: Pražský hrad, jímka C. Mělké mísy tvarové skupiny M 15 (inv. č. 258, 271).

Fig. 261: Prague Castle, cesspit C. Shallow bowls from formal group M 15 (inv. no. 258, 271).

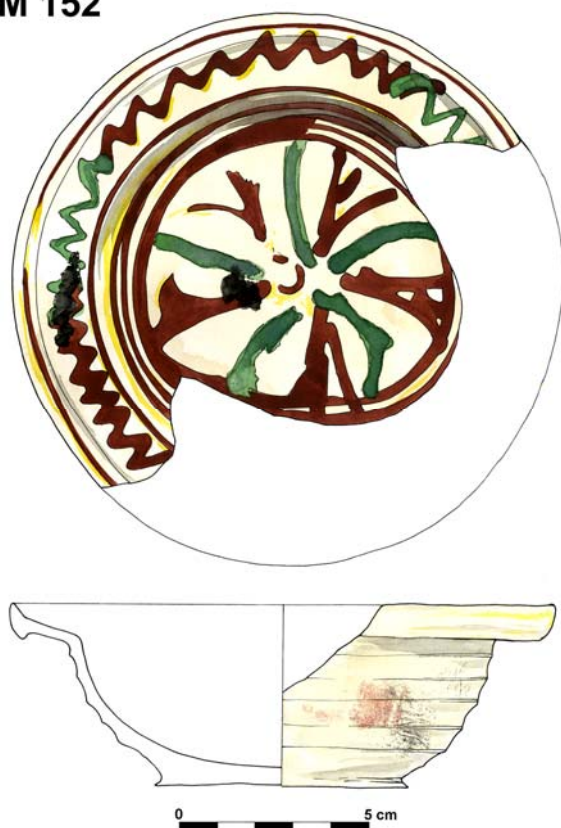
¹⁰⁹ Označení *crespina* bylo použito na základě osobní konzultace s V. Štajnochrem. V případě tohoto tvaru jsem řešila terminologický problém, zda se jedná o džbánek nebo spíše o hrnek. Na základě studia literatury jsem se nakonec přiklonila k zařazení těchto tvarů mezi džbány, neboť tento tvar je tímto termínem označován jak v archeologické (Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985; Dohnal – Vařeka 2002), etnografické (Štajnochr 1990; týž 2003), tak i v uměleckohistorické literatuře (Kybalová 1993; táž 1995). Označení hrnek jsme volili v souborné práci s J. Žegklitzem (Blažková – Žegklitz, v tisku) o raně novověké keramice především proto, že tento tvar jednoznačně sloužil přímo k pití a méně pravděpodobně k uchovávání tekutiny a jejímu následnému nalévání do další picí nádoby.

M 15 – 3, M 152 – 1

Nejpočetnější skupinu nálezů tvoří mělké mísy tvarové skupiny M 15 (Obr. 261) a jeden nález totožného tvaru, ale malých rozměrů (M 152). Jedná se o hlubší tvary, kdy podokrají je odsazeno ve dvou třetinách až ve třech čtvrtinách výšky a je zakončeno jednoduše profilovaným okrajem. Mísy M 15 jsou opatřeny jednobarevnou glazurou, případně bílým nástřepím a následnou glazurou (Obr. 261/2).

Miniaturní tvar mělké mísy M 152 (Obr. 262) je zdoben malovaným dekorem. Centrální motiv na dně tvoří pětice tmavě cihlově červených až hnědých stylizovaných květů

M 152

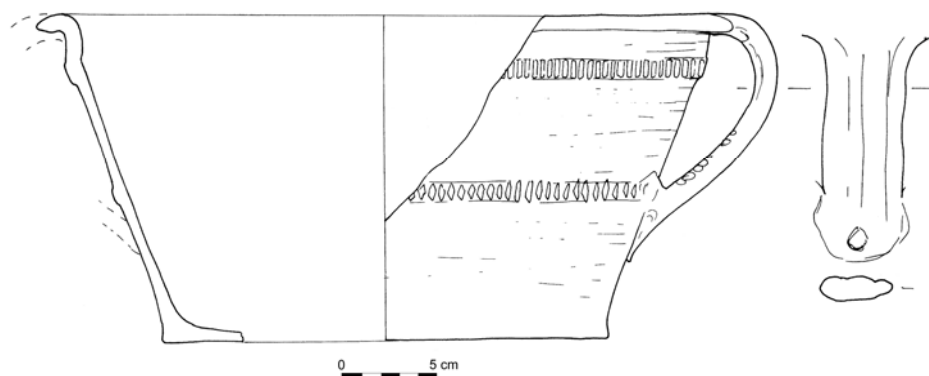
(tulipán?), které jsou oddělené zelenými čarami. Tento motiv je ohraničen čtveřicí tmavě cihlově červených až hnědých soustředných kružnic. Odsazené podkrají je zdobeno ostrou klikatou, střídavě tmavě červenou a zelenou. Mísa je vyrobena ze žlutobílé se pálicí hlíny (5011).

M 19 – 1

Hluboká mísa inv. č. 304 tvarové skupiny M 19 (Obr. 263) má nálevkovitě se rozevírající tvar. Těsně pod okrajem a přibližně v polovině výšky je zpevněna radélkem členěnou plastickou lištou. Mísa má dvě protilehlá ucha, v místě připojení k výduti se zřetelným otiskem prstu. Ucha jsou připojena na vodorovně vyložený okraj a k dolní třetině výduti. Výška mísy je 16,6 cm a průměr okraje 36,2 cm. Je vyrobena z jemně plavené hlíny a pálena v redukčním prostředí (5001).

Obr. 262: Pražský hrad, jímka C. Miniaturní mělká miska tvarové skupiny M 152 – inv. č. 218.
Fig. 262: Prague Castle, cesspit C. Small shallow bowl from formal group M 152 – inv. no. 218.

M 19

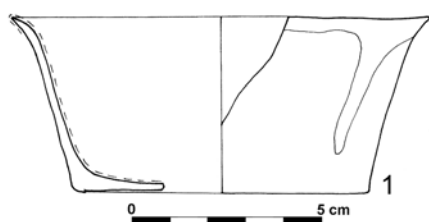
Obr. 263: Pražský hrad, jímka C. Hluboká mísa se dvěma uchy, pálená v redukčním prostředí tvarové skupiny M 19 – inv. č. 304.

Fig. 263: Prague Castle, cesspit C. Deep bowl with two handles, reduction fired from formal group M 19 – inv. no. 304.

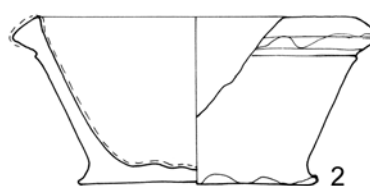
M 20 – 1, M 202 – 1

Obě misky tvarových skupin M 20 (Obr. 264/1) a M 202 (Obr. 264/2) patří do kategorie miniaturních tvarů, a to díky své výšce 3,8 cm (inv. č. 223) a 3,4 cm (inv. č. 265). V případě M 20 se jedná o misky s nízkým, hladkým, mírně nálevkovitě se rozevírajícím tělem a s přímým okrajem. Je vyrobena ze světle se pálící hlíny a opatřena vnitřní, okrovou glazurou (5041). Miska M 202 má nízké tulipánovitě se rozevírající tělo, lehce dovnitř prohnuté. Těsně pod okrajem je jednoduchá rýha. Miska je vyrobena z cihlově červeně se pálící hlíny a opatřena hnědou glazurou (5005).

M 20

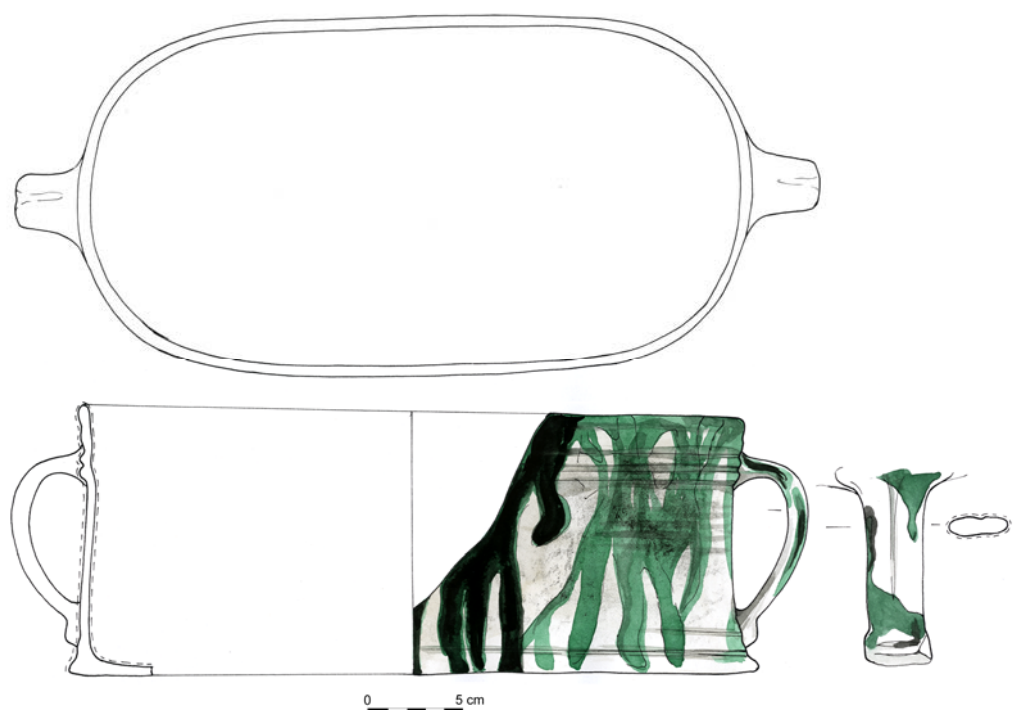
M 202

Obr. 264: Pražský hrad, jímka C. Miniaturní misky tvarové skupiny M 20 (inv. č. 223, 265).

Fig. 264: Prague Castle, cesspit C. Small bowls from formal groups M 20, M 202 (inv. no. 223, 265).

Mísovitá nádoba s oválnou základnou (Obr. 265) mohla sloužit jako lavabo¹¹⁰, tj. nádoba na umývání rukou. Nádoba má kolmé stěny, v horní čtvrtině členěné čtveřicí nehlubokých rýh. Okraj je přímý. Nádoba má dvě protilehlá ucha umístěná na kratších stranách. Ucha jsou pásková, u dolního konce závitnicově otočená. Původní dno se nedochovalo. Výška nádoby je 13,0 cm a rozměry dna 36,2 x 20,2 cm. Glazura je umístěna na obou stranách, kdy vnitřní strana je opatřena tmavě zelenou glazurou a vnější stékavou tmavě zelenou v kombinaci s béžovou (5006).

Obr. 265: Pražský hrad, jímka C. Oválná mísa M 30 s majolikovou polevou – inv. č. 256.

Fig. 265: Prague Castle, cesspit C. Oval bowl with majolica glaze from formal group M 30 – inv. no. 256.

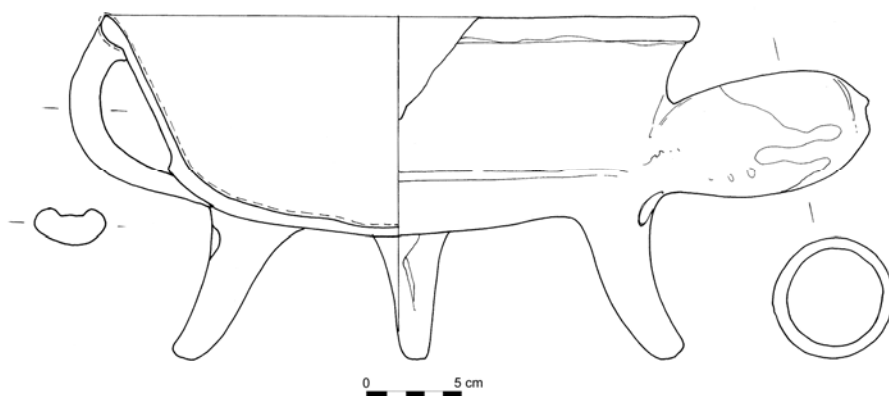
Pánve

Nálezový soubor z odpadní jímky C obsahuje celkem jedenáct rekonstruovaných nálezů pánví na třech nožkách, náležící třem tvarovým skupinám. Jedním ze základních rozřazovacích kritérií pro zařazení do konkrétní tvarové skupiny je modelace rukojeti. Souhrnně lze nálezy pánví rozdělit na dvě základní skupiny, a to pánve vyrobené ze světle se

¹¹⁰ Tento tvar jako lavabo označil na osobní konzultaci V. Štajnochr, ale v každém případě se jedná o sporné určení tohoto tvaru. Proti tomuto zařazení se jednoznačně vyslovil J. Fronek, kurátor sbírek historické keramiky a porcelánu z Umělecko průmyslového muzea v Praze.

pálící hlíny a opatřené vnitřní glazurou (P 31, P 5, P 51) a pánve majolikové (P 6, P 61). Pánve opatřené vnitřní glazurou mají nejčastěji přehnutý okraj, ve dvou případech esovitě modelovaný, majolikové pánve pak mají okraj modelovaný do prožlabeného okruží. Pánve opatřené vnitřní glazurou nejčastěji patří do kategorie pánví velkých rozměrů – průměr okraje se pohybuje v intervalu 22,1–36,2 cm, s výjimkou pánví inv. č. 227 (P 51) a inv. č. 267 (P 61). Naproti tomu pánve s majolikovou polevou řadíme do kategorie malých, případně středních rozměrů.

P 31

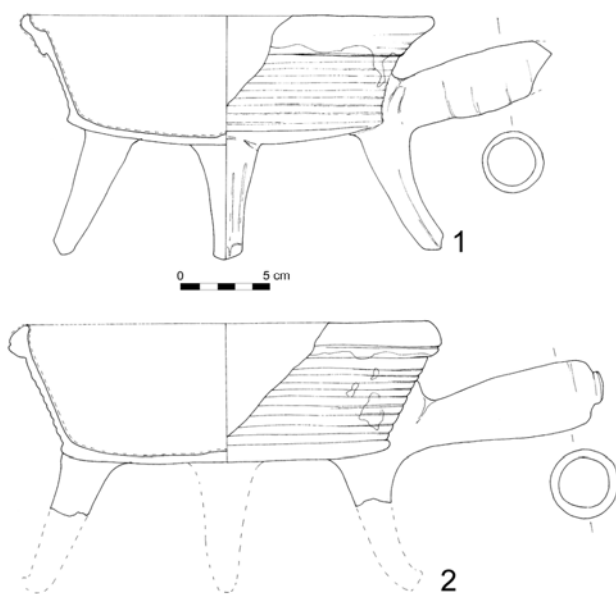

Obr. 266: Pražský hrad, jímka C. Pánev na třech nohách velkých rozměrů tvarové skupiny P 31 – inv. č. 244.
Fig. 266: Prague Castle, cesspit C. Large pan from formal group P 31 – inv. no. 244.

P 31 – 1

Pánev tvarové skupiny P 31 (Obr. 266) má hladké, mísovité tělo s čočkovitým dnem. Pánev má baňatou rukojeť, modelovanou do výrazného zúžení. Na protilehlé straně rukojeti je umístěno páskové ucho s prožlabenou vnější plochou, které je připojeno na okraj a ke dnu. Výška nožek nevýrazně převyšuje výšku těla. Jedná se o velkou pánev na třech nožkách, jejíž

P 51

modelace těla je mírně asymetrická. Je vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena vnitřní zelenookrovou glazurou (5041).

P 5 – 2, P 51 – 2, P 5? – 1

Spojujícím znakem tvarových skupin P 5 a P 51 je mísovité tělo, které je v celé svojí výšce členěné

Obr. 267: Pražský hrad, jímka C. Pánve na třech nohách tvarové třídy P 51 – 1 – inv. č. 227, 2 – inv. č. 297.
Fig. 267: Prague Castle, cesspit C. Large pans from formal group P 51 – inv. no. 257, 297.

hustými, nehlubokými vývalky. Rovnoměrně je zastoupen přehnutý a esovitě profilovaný okraj. Vydělujícím faktorem je modelace rukojeti a přítomnost ucha, které se váže především na pánve velkých rozměrů¹¹¹ P 5 (Obr. 268). Všechny pánve jsou vyrobeny ze světle se pálící hlíny a opatřeny vnitřní glazurou okrových a hnědých odstínů (5004). Z nálezů inv. č. 315 se dochovalo pouze tělo, a tak jej není možné zařadit do konkrétní skupiny. Držadlo tvarové skupiny P 5 si po celé délce udržuje stejný průměr a je zakončeno do masivní, přehnuté lišty. V protilehlé pozici rukojeti jsou umístěná pásková ucha, která mají proříznutou vnější plochu. Výška těla nepřevyšuje výšku nožek.

Obě pánve na třech nožkách tvarové skupiny P 51 (Obr. 267) mají držadlo uzavřené do úzké lišty a ucho u nich neznamenujeme. Výška těla a nožek si opět víceméně odpovídá. Celkový rozměr těchto trojnožek je řadí do střední kategorie velikosti (průměr okraje 21,6 cm a 22,1 cm).

P 5

Obr. 268: Pražský hrad, jímka C. Pánve na třech nohách velkých rozměrů tvarové třídy P 5 (inv. č. 241, 239).
Fig. 268: Prague Castle, cesspit C. Large pans from formal group P 5 (inv. no. 241, 239).

¹¹¹ Tyto pánve velkých rozměrů s uchem mohou být označovány jako rendlíky (Dohnal – Vařeka 2002, 264).

P 6 – 4, P 61 – 1

Zcela odlišnou skupinu představují čtyři majolikové pánve na třech nožkách (P 6) a jedna oboustranně glazovaná (P 61). Trojnožky mají nízké, mísovité tělo, zakončené do proříznutého okruží. Výška nožek převyšuje nízké tělo přecijen výrazněji. Držadlo je kruhového průřezu, zakončené do odsazené lišty a bývá celé nebo jeho podstatná část pokryta glazurou. Pánve inv.č. 232 (Obr. 268/1) a inv. č. 291 (P 6) se svými rozměry (celková výška 6,3 cm, průměr okraje 12,1 cm) řadí k menším tvarům. Vydělujícím kritériem je tentokrát především poleva, kdy pro pánve tvarové skupiny P 6 (Obr. 269/1, 2) byla užitá krycí majoliková poleva černozeleň a černohnědé barvy (5015). S výjimkou pánve inv. č. 294 pak mají zbývající tři tvary nožky modelované do zpětného otočení. Pánev P 61 (Obr. 269/3) je opatřena oboustrannou světle zelenou glazurou (5007) a zpětné otočení nožek chybí.

Obr. 269: Pražský hrad, jímka C. Pánve na třech nohách tvarových tříd P 6, P 61 (inv. č. 232, 238, 267).
Fig. 269: Prague Castle, cesspit C. Pans from formal groups P 6, P 61 (inv. no. 232, 238, 267).

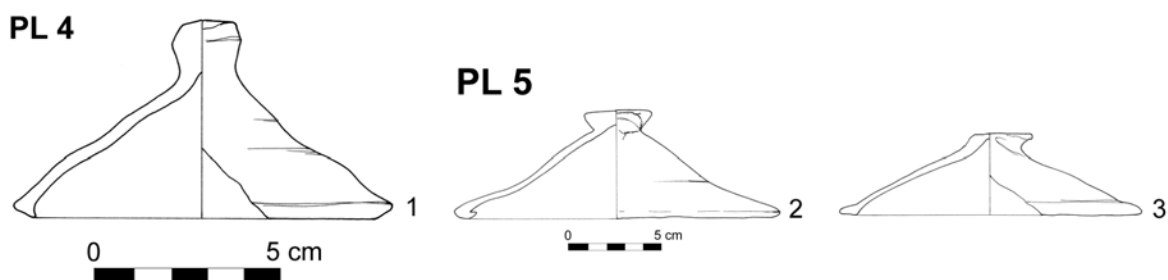
Pokličky

PL 3 – 1, PL 4 – 1, PL 5 – 2

Počtem čtyř pokliček se nálezový soubor z odpadní jímky C neliší od ostatních analyzovaných souborů. Kromě nižších zvonovitých tvarů (PL 4, PL 5) se v souboru objevuje téměř plochá poklice oválného tvaru (PL 3).

Obr. 270: Pražský hrad, jímka C. Oválná poklička velkých rozměrů tvarové skupiny PL 3 – inv. č. 268.

Fig. 270: Prague Castle, cesspit C. Large oval lid from formal group PL 3 – inv. no. 268.

Obr. 271: Pražský hrad, jímka C. Pokličky tvarových skupin PL 4, PL 5 (inv. č. 286, 311, 293).
Fig. 271: Prague Castle, cesspit C. Lids from formal groups PL 4, PL 5 (inv. no. 286, 311, 293).

Nálezově výjimečný tvar představuje oválná poklice¹¹² PL 3 (Obr. 270) s mírně prohnutým tělem. Držadlo poklice je válečkové, oválného průřezu, které je k poklici připojeno na dvou místech, dovnitř šnekovitě zatočené. Rozměry poklice jsou 30,5 x 17,7 cm. Poklice je opatřena oboustrannou glazurou, vnitřní hnědobéžovou a vnější černohnědou, náleží k majolikové produkci (5015).

U zvonovitých pokliček se nesetkáváme s vnitřním odsazením a jejich přidělení tvarové skupině PL 5 je dáno celkovým tvarem a chybějícím odsazením. V případě inv. č. 311 (Obr. 271/2) se jedná o klasický zvonovitý tvar, zatímco inv. č. 293 (Obr. 271/3) má profil nízký. Poklička PL 4 (Obr. 271/1) má zvonovitý tvar a vysoký, válcový knoflík, svými rozměry (výška 4,4 cm, průměr 9,0 cm) se řadí mezi malé tvary. Pokličky (Obr. 271/1, 3) jsou vyrobeny z oxidačně pálené hrnčiny, zatímco inv. č. 311 (Obr. 271/2) je pálena v redukčním prostředí.

Obr. 272: Pražský hrad, jímka C. Talíře tvarové skupiny T 1 (inv. č. 233, 234, 272).
Fig. 272: Prague Castle, cesspit C. Plates from formal group T 1 (inv. no. 233, 234, 272).

¹¹² Torzo oválné poklice datované do období 1650–1725 pochází z nizozemského nálezového souboru (*Bitter – Dijkstra – Roedema – van Wilgen 1997, 50/148*).

Talíře

Soubor z odpadní jímky C obsahuje 13 nálezů talířů, které patří dvěma základním tvarovým skupinám (T 1, T 2), vydělujících se vždy na jednu podskupinu (T 11, T 21). Všechny talíře patří do kategorie majolik (5015), případně fajánsí¹¹³ (5017). Výjimečné postavení pak zauímají talíře tvarové skupiny T 2, které jsou zdobené malovaným dekorem.

T 11

T 1 – 5, T 11 – 3

Vydělujícím znakem mezi T 1 a T 11 je především užitá glazura, kdy v případě T 1 (Obr. 272) se nejčastěji jedná o monochromní, zelenou (1x hnědá) glazuru, která však ani v jednom případě není kompaktní, ale obsahuje v sobě především černé šmouhy. Druhým důležitým vydělujícím znakem je velikost talíře, kdy zástupci T 1 mají průměr okraje v intervalu 18,7–22,6 cm a výšku 1,9–2,7 cm,

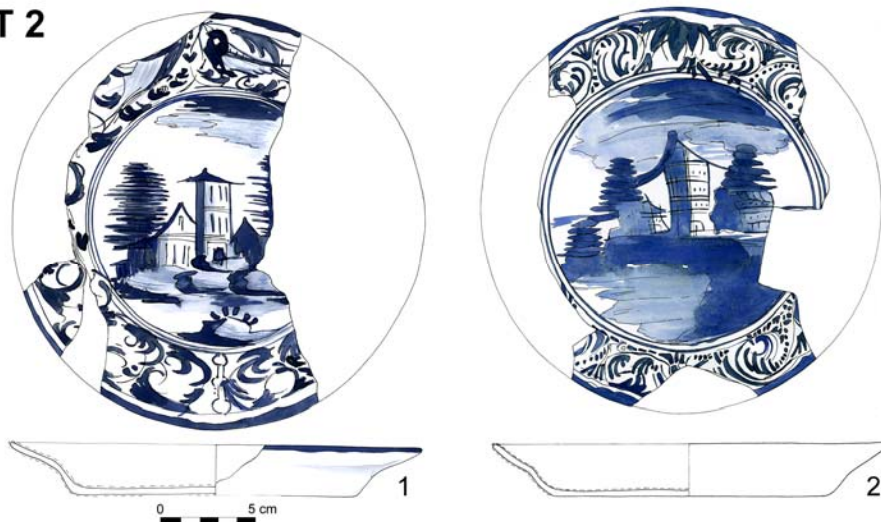
Obr. 273: Pražský hrad, jímka C. Velkoformátové talíře/podnosy (?) tvarové skupiny T 11 (inv. č. 230, 281).

Fig. 273: Prague Castle, cesspit C. Large plates/trays from formal group T 11 (inv. no. 230, 281).

¹¹³ Ani v odborné uměleckohistorické či keramologické literatuře se neseťkáváme s jednoznačnou definicí pojmů majolika a fajáns. Pro oba tyto druhy keramiky platí, že se jedná o keramiku s průlinčitým střepem, pokrytým neprůhlednou olovnato-ciničitou glazurou. K výrobě slouží silně vápenaté jíly nebo hrnčířské hlíny s přidávkem 10–40% plavené křídly. Teplota výpalu je 950–980°C (Rada 1990, 27). Za majolikovou glazuru jsou nejčastěji označovány tvary opatřené krycí olovnato-ciničitou glazurou a jako fajáns tvary malované barvami „vysokého“ ohně (nejčastěji kobaltová modř).

zatímco průměr okraje talířů T 11 (Obr. 273) náleží do intervalu 37,3–42,4 cm a výška 4,4–5,9 cm a jedná se o tzv. velkoformátové talíře¹¹⁴ s mělce zahlobenou miskou, úzkým okrajem a se dnem odsazeným na nevýraznou patku. Nálezy T 11 jsou navíc zdobeny technikou zapouštěné glazury¹¹⁵. Dvakrát tvoří základ tmavě zelená glazura se zapouštěnou světle zelenou a v případě talíře inv. č. 230 (Obr. 273/1) je to obráceně. Jak bylo zmíněno výše, jedná se ve všech případech o nálezy opatřené majolikovou polevou (5015).

T 2

Obr. 274:
Pražský hrad,
jímka C.
Malované talíře
tvarové skupiny
T 2 (inv. č. 275,
bez inv. č.).
Fig. 274:
Prague Castle,
cesspit C. Blue
painted, faience
plates from
formal group T
2 (inv. no. 275,
without inv.
no.)

T 2 – 4, T 21 – 1

Talíře tvarových skupin T 2 a T 21 mají velmi mělký tvar, kdy dno plynule přechází ve ven vyhnuté talířovité podokrají. Celková výška talířů se pohybuje v intervalu 1,2–2,0 cm. Průměry okrajů jsou ve velice úzkém rozmezí 21,5–22,0 cm, pro jediný talíř T 21 (Obr. 276) pak 23,9 cm. Talíř Obr. 274/1 a nález bez inventárního čísla (Obr. 274/2) jsou zdobeny krajinomalbou v podobě kombinace domků a stromů v modrém provedení. Podokrají je zdobeno v případě talíře bez čísla vegetabilní rozvilinou a u talíře inv. č. 275 střídavě rostlinnou rozvilinou a dvojící ptáků (pěvců) v čelním postavení¹¹⁶. Třetím malovaným talířem je inventární číslo 292 (Obr. 275/1) s ústředním motivem páva a mísami květín po obvodu. Na dně talíře se dochovala malovaná značka v podobě čtveřice modrých teček a stylizované nádoby. Poslední zástupce T 2 má hnědočervenou barvu (Obr. 275/2), ale bez chemické analýzy pouze makroskopickým pozorováním se domnívám, že k barevné změně

¹¹⁴ Z funkčního hlediska nelze vyloučit, že správnější označení pro tento tvar bylo podnos.

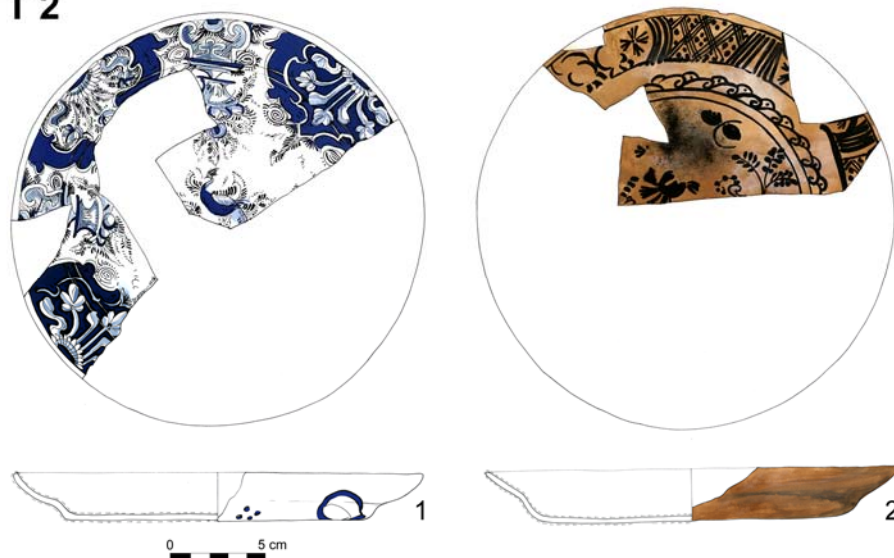
¹¹⁵ Technika zapouštění – samovolné míšení a rozpíjení glazur za syrova přímo na střepe. Střep se polévá oběma glazurami současně nebo dvěma barvami glazury v rychlém sledu. Míšení glazur se napomáhá záměrným směřováním, kdy se nádoba podle potřeby naklání a pootáčí (*Štajnochr* 1990, 44).

¹¹⁶ Na základě konzultace prostřednictvím emailu s S. Glaser Schanbel (vedoucí odd. užitého umění a designu, Německého národního muzea v Norimberku) se v případě obou talířů s krajinomalbou (Obr. 274) a talíře s pávem a mísami květín (Obr. 275/1) jedná o produkty norimberských dílen.

povrchu došlo v době uložení v zemi a že by se stejně jako v předchozím případě mohlo jednat o původně bílý podklad a modrou malbu. Z talíře se dochovala pouze malá část, cca 30%. Z této části je patrné rozdělení plochy talíře na dvě horizontální zóny – na hlavní motiv na dně a vedlejší na podokrají. Všechny talíře T 2 náleží fajánsové produkci (5017).

T 2

Obr. 275: Pražský hrad, jímka C. Malované talíře tvarové skupiny T 2 (inv. č. 292, 295).

Fig. 275: Prague Castle, cesspit C. Painted plates from formal group T 2 (inv. no. 292, 295).

T 21

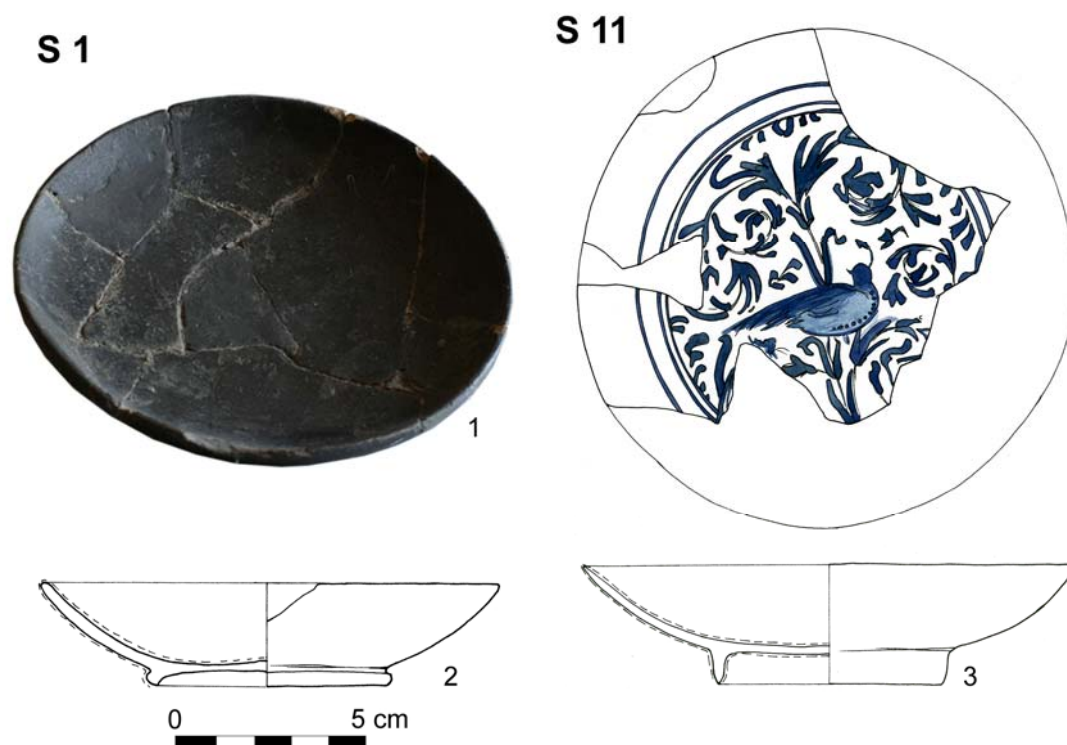
Jediný zástupce T 21 (Obr. 276) se od talířů T 2 liší tím, že přímý okraj je v pravidelných rozstupech dovnitř vmáčkнутý. Talíř je opatřen vnitřní monochromní, nekompaktní světle béžovou až bílou, vnější glazurou. Patří do kategorie majolikových výrobků (5015).

Obr. 276: Pražský hrad, jímka C. Talíř tvarové skupiny T 21 – inv. č. 303.

Fig. 276: Prague Castle, cesspit C. Plate from formal group T 21 – inv. no. 303.

Šály a šálky¹¹⁷

Velice různorodou skupinu v rámci náleзовého souboru z odpadní jímky C představují tzv. šálky a šály. Čítají celkem devět nálezů. Jejich tvarová variabilita je velice široká a s výjimkou jednoho tvaru (S 5), který je vyroben ze světle se pálicí hlíny a opatřen vnitřní glazurou (5041), se ve zbývajících osmi případech jedná o majolikovou (5014) nebo fajánsovou (5017) produkci.

Obr. 277: Pražský hrad, jímka C. Šálky tvarových skupin S 1, S 11 (inv. č. 236, 290, 86).

Fig. 277: Prague Castle, cesspit C. Dishes from formal groups S 1, S 11 (inv. no. 236, 290, 86).

S 1 – 2, S 11 – 1

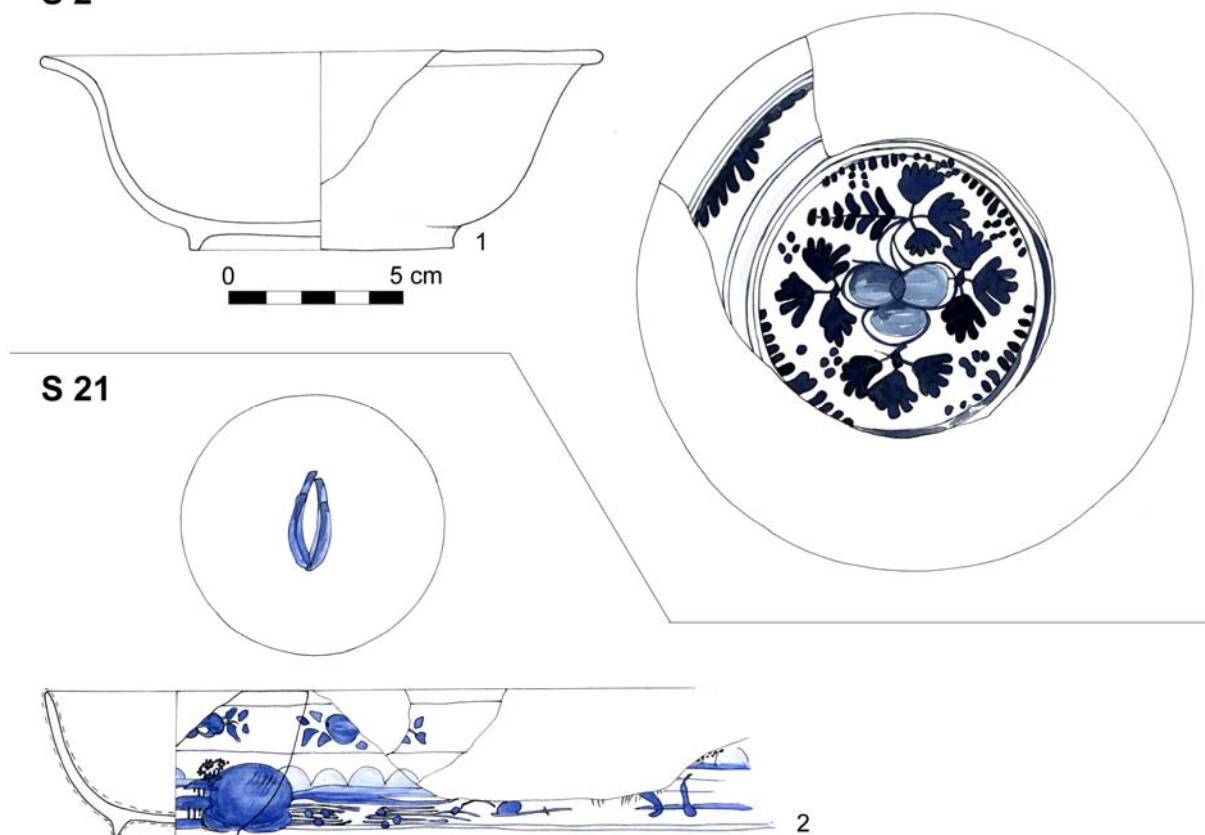
Jediná tvarová skupina, která má více jak jednoho zástupce, je S 1 se dvěma šálky (Obr. 277/1, 2) a podskupinou S 11 s jedním zástupcem. U obou skupin se jedná o nízké, malé šálky (výška 1,7–3,2 cm), mělkého tvaru se dnem odsazeným na prstenec. Okraj šálku je přímý a průměr okraje 12,7–16,0 cm. Šálky tvarové skupiny S 1 patří do majolikové produkce (5015), kdy (Obr. 277/1) je opatřen oboustrannou tmavě černozelelou až černou glazurou a šálek (Obr. 277/2) tmavě zelenou v kombinaci se světle zelenou glazurou.

¹¹⁷ Pro zařazení těchto tvarů mezi šálky a šály jsem se rozhodla na základě tvarového srovnání s nálezy ze Strážnice (Pajer 2001), s nálezy publikovanými J. Kybalovou (Kybalová 1993; táž 1995), z Gmundenu (Štajnochr 2003, 306) a osobní konzultací s V. Štajnochrem. Pro tyto tvary někteří autoři užívají i označení polokulovité misky (Dohnal – Vařeka 2002, 265, 286).

Šálek (Obr. 277/3), tvarové skupiny S 11 je zdoben malbou vysokožárnými barvami v modrém provedení vegetabilního a zoomorfního motivu. Centrální pozici zaujímá motiv ptáka (páva?), který je obklopen drobnými kvítky. Celý motiv je orámovaný nejprve dvojicí modrých linek a po větším odstupu linkou třetí. Šálek patří mezi fajánsovou produkci (5017).

S 2

Obr. 278: Pražský hrad, jímka C. Šálky tvarové skupiny S 2, S 21 (inv. č. 282,285).

Fig. 278: Prague Castle, cesspit C. Dishes from formal groups S 2, S21 (inv. no. 282,285).

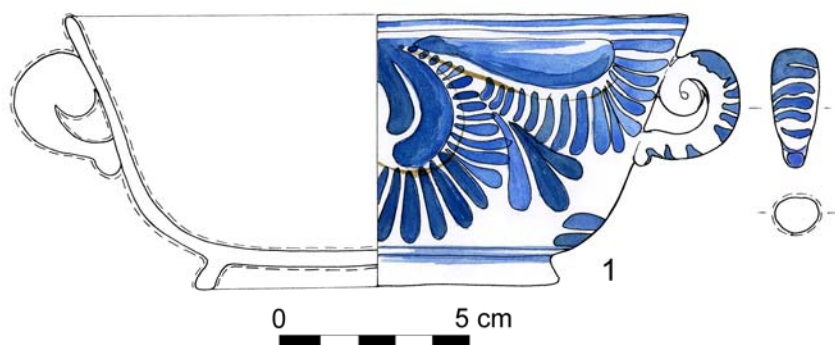
S 2 – 1, S 21 – 1

Oba zástupci tvarových skupin S 2 a S 21 mají miskovitě, lehce nálevkovitě se rozevírající tělo a dno odsazené na prstenec. Na obou tvarech se uplatňuje vysokožárnými barvami provedená malovaná výzdoba (5017). Zařazení do dvou tvarových skupin je dáno tím, že v případě šálku S 21 (Obr. 278/2) se jedná o miniaturní tvar (výška 4,3 cm, průměr okraje 7,5 cm). Rozměry šálu S 2 (Obr. 278/1) jsou – výška 4,1 cm a průměr okraje 16,2 cm. Šál (Obr. 278/1) je zdobený tmavě modře malovaným vegetabilním motivem. Na dně je umístěn ústřední motiv květu rostliny s listy. Na okraji jsou pak silně stylizované listy. Ze šálu se dochovala méně než polovina původního tvaru.

Miniaturní šál S 21 je bohatě zdoben malovanou výzdobou na vnější straně. Modrou barvou je provedena kombinace motivu krajinomalby a stylizovaného vegetabilního námětu.

Plocha je rozdělena na poloviny, přičemž horní vyplňuje motiv opakujících se drobných kvítků a v dolní části následuje kresba stromů a kopců. Na vnitřním dně šálu je modře malovaný ovál, snad představující značku.

S 3

S 31

S 3 – 1, S 31 – 1

Šál inv. č.

55 (Obr. 279/1)

má miskovitý

tvár, kdy dno

plynule přechází

ve stěny, které se

mírně nálevkovitě

rozevírají. Dno je

odsazeno na

prstenec. Šál má

dvě protilehlá

ouška kruhového

průřezu v horní

části závitnicově

stočená směrem

ke stěnám

nádoby. Výška

šálu je 7,1 cm a

průměr okraje

16,0 cm. Vnější

stěna je zdobena

malbou

vysokožárnými

barvami

(kobaltová modř)

v podobě velmi

stylizovaného

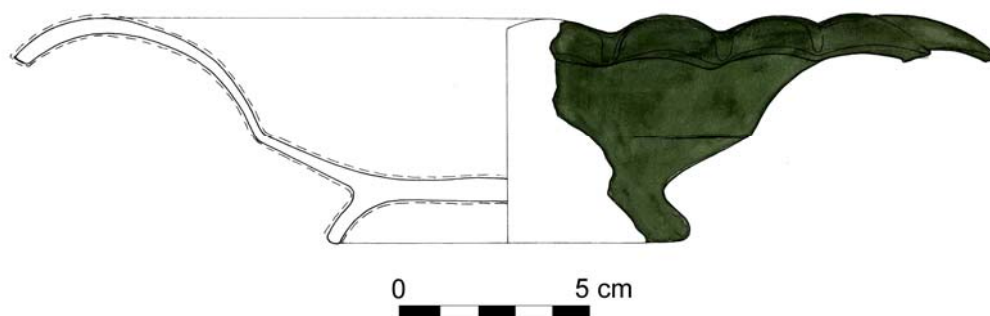
vegetabilního

Obr. 279: Pražský hrad, jímka C. Šály tvarových skupiny S 3, S 31 (inv. č. 55, 277).
Fig. 279: Prague Castle, cesspit C. Dishes from formal groups S 3, S 31 (inv. no. 55, 277).

motivů. Malovaná výzdoba se uplatňuje i na ouškách v podobě horizontálních čárek. Jedná se o fajánsovou produkci (5017).

Základní tvarovou příbuznost registrujeme u šálu S 31 (Obr. 279/2), a to především v miskovité profilaci těla, které je tentokrát odsazeno na plnou patku. Také tento šál má dvě protilehlá ucha, ale tentokrát jsou plochá, přibližně trojúhelníkového tvaru, plasticky modelovaná do rozviliny. Ucha jsou připojena těsně pod neprofilovaný okraj. Šál je opatřen oboustrannou, majolikovou tmavě černomodrou glazurou se vpíjenou hnědobílou (5015).

S 4

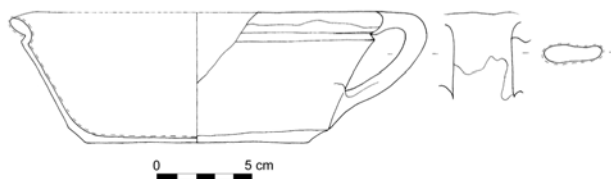
Obr. 280: Pražský hrad, jímka C. Šál tvarové skupiny S 4 – inv. č. 88.

Fig. 280: Prague Castle, cesspit C. Dishes from formal group S 4 – inv. no. 88.

S 4 – 1

Šál S 4 (Obr. 280) má kruhový korpus s konkávními radiálními žebry, která spočívají na nízké zvonovité nožce. Modelace těla řadí tento šál k typu crespina. Výška šálu je 6,0 cm a průměr okraje 25,9 cm. Jeho původně tmavě zelená, lesklá glazura patrně díky uložení v zemi získala černou patinu.

S 5

Obr. 281: Pražský hrad, jímka C. Šál tvarové skupiny S 5 – inv. č. 231.

Fig. 281: Prague Castle, cesspit C. Dishes from formal group S 4 – inv. no. 231.

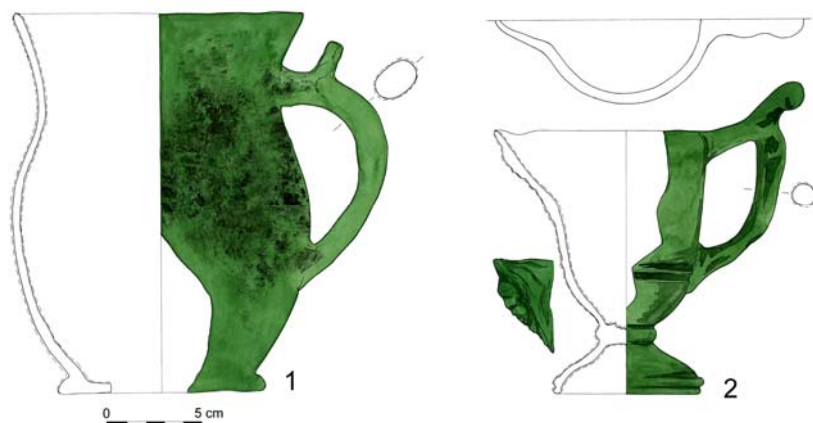
S 5 – 1

Poslední z kategorie šálů (Obr. 281) má nízké, nálevkovitě se rozevírající tělo. Přehnutý okraj je od výduti oddělen rýhou a je modelovaný do hubičky, která je umístěna v protilehlém postavení páskového ucha. Výška šálu je 5,4 cm a

průměr okraje 19,9 cm. Šál jako jediný nepatří k majolikové nebo fajánsové produkci, ale je vyroben ze světle se pálicí hlíny (5041) a opatřen vnitřní, transparentní, okrovou glazurou se zelenými, vpíjenými kapkami.

Ostatní předměty

Tvarově různorodý nálezový soubor ještě doplňují dvě konvice, jedna vaso, květináč a jediný zástupce technické keramiky v souboru – tyglík.

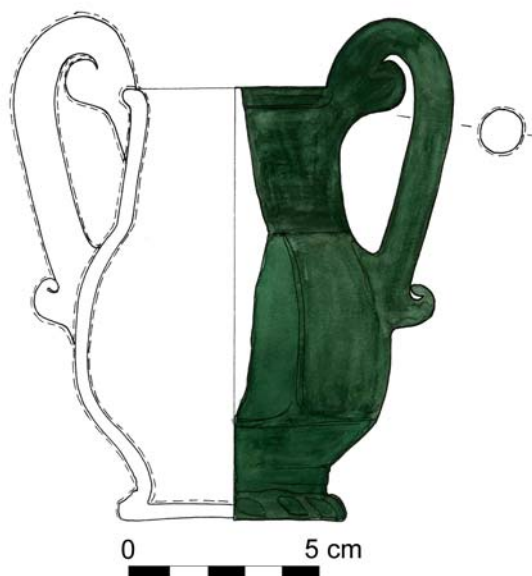
Obr. 282: Pražský hrad, jímka C. Konvice s majolikovou polevou – inv. č. 30, 59.

Fig. 282: Prague Castle, cesspit C. Tankards with majolica glaze – inv. no. 30, 59.

konvice – 2

V nálezovém souboru byly identifikovány dvě konvice zcela odlišných tvarových proporcí, ale shodné majolikové produkce (5015). Konvice inv. č. 30 (Obr. 282/1) náleží typu Helmkanne¹¹⁸. Má soudkovité tělo, které

plynule přechází do mírně nálevkovitě se rozevírajícího hrdla. Dno je odsazené na patku. Ucho téměř kruhového průřezu nasedá v místě přechodu těla a hrdla a v dolní pětina výšky. V horní části ucha je umístěna palcová žaludová opěrka, umožňující snazší nalévání. Výška konvice je 20,5 cm a průměr okraje 15,3 cm. Konvice je opatřena oboustrannou tmavě zelenou, majolikovou glazurou (5015).

Druhá konvice náleží typu versatore¹¹⁹ (Obr. 282/2). Konvice má mírně nálevkovitě se rozevírající tělo, prstencem odsazené na zvonovitou patku. Tělo je na protilehlé straně ucha modelováno do výrazné hubičky, tvarované do plasticky ztvárněného obličejce. Ucho kruhového průřezu je napojeno přímo na okraj a dolní část těla, v místě, kde tělo zdobí

Obr. 283: Pražský hrad, jímka C. Vaso s majolikovou polevou – inv. č. 87.

Fig. 283: Prague Castle, cesspit C. Vase with majolica glaze – inv. no. 87.

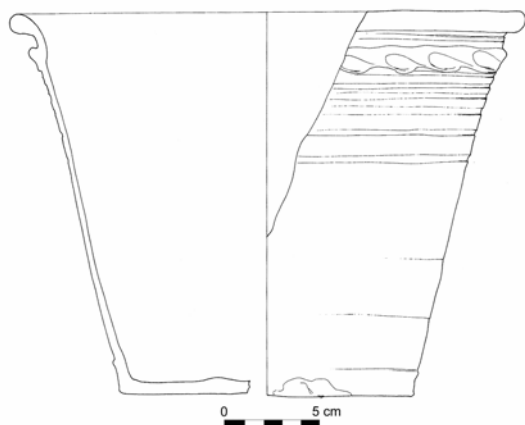
¹¹⁸ Typové označení jsem použila na základě např. *Wipplinger 1965*, Taf. 21; *Klein 1993*, Abb 76b; *Hüsler 1956*, Abb. 127).

¹¹⁹ Typové označení jsem použila na základě konzultace s V. Štajnochrem.

trojice subtilních rýh. Na uchu je umístěna výrazná palcová žaludová opěrka, která je zakončena v náznaku zavinutí. Výška konvice je 14,0 cm. Stejně jako předchozí konvice i tato je opatřena oboustrannou zelenou, majolikovou glazurou (5015) a svým způsobem zpracování poukazuje na stejný výrobní okruh, možná přímo dílnu. Obě konvice mají nemalou část vnější plochy černou, ale bez chemické analýzy není zřejmé, zda se jedná o stopy očazení nebo nános špíny, který byl získán při uložení v zemi.

vaso¹²⁰ – 1

Vaso (Obr. 283) má soudkovitý tvar s vysokým, lehce se kónicky uzavírajícím hrdlem. Tělo je odsazené na patku a je členěné nevýraznými, vertikálními žlábkami. Vaso má dvě protilehlá, závitnicově stočená ucha, která mají kruhový průřez a nasedají na okraj, který výrazně převyšují, aby se v ladném prohnutí vrátila na tělo nádoby. Výška vaso je 11,4 cm a průměr okraje 5,4 cm. Stejně jako obě konvice mohla by vaso náležet do stejného výrobního okruhu, neboť je opatřena stejnou oboustrannou zelenou glazurou a náleží k majolikové produkci (5015).

květináč – 1

Květináč (Obr. 284) má výrazně nálevkovitě se rozevírající tvar. Horní čtvrtina těla květináče je zdobena pětinasobnými rýhami v širokých rozestupech. Na podokrají je plastická, šikmo prstovaná páska. Okraj květináče je ovalený. Ve středu dna je záměrně proražený otvor. Květináč je pálen v redukčním prostředí, ale nepříliš kvalitně, neboť se objevují i hnědá místa.

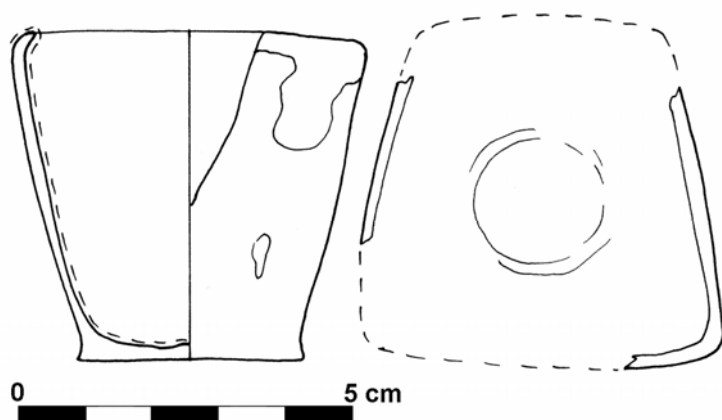
Obr. 284: Pražský hrad, jímka C. Květináč – i nv. č. 221.

Fig. 284: Prague Castle, cesspit C. Flower-pot – inv. no. 221.

tyglík – TK 21 – 1

Jediným zástupcem technické keramiky v nálezovém souboru z odpadní jímky C je miniaturní tyglík s kruhovým dnem a do lichoběžníku modelovaným okrajem (Obr. 285). Stěny jsou rovné a šikmo se rozevírají. Okraj je přímý. Výška tyglíku je 5,1 cm a průměr dna

¹²⁰ Vzhledem k zavádějícímu významu českého slova váza, byl použit italský výraz vaso biasanto (dvouuchá) typ cantaros. Typové označení vykryštovalo na základě osobní konzultace s V. Štajnochem.

3,3 cm, délka stěny okraje 4,6 cm. Tyglík je vyroben z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřen vnitřní, transparentní, hnědou glazurou s přesahem na vnější stranu (5005).

Obr. 285: Pražský hrad, jímka C. Tavicí tyglík – inv. č. 438.

Fig. 285: Prague Castle, cesspit C. Crucible – inv. no. 438.

3.5.6.3.3. Shrnutí

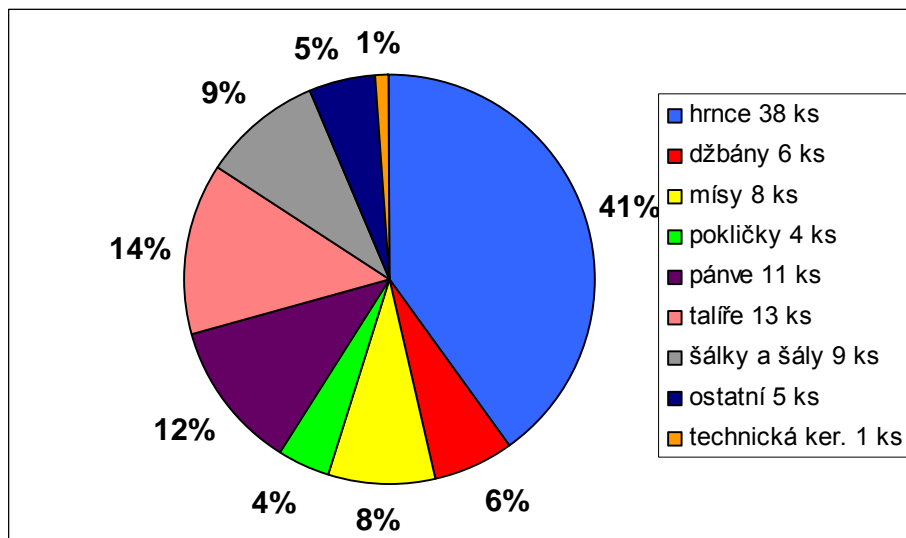
Nálezový soubor z odpadní jímky C obsahoval celkem 94 rekonstruovaných nádob v celé výšce profilu. Spektrum zastoupených technologických skupin je poměrně pestré, tvoří je osm základních položek. Převažují, a to jednoznačně díky hrncům, výrobky ze světle se pálicí hlíny opatřené vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042) – 42,6%. V rámci ostatních analyzovaných souborů se výrazně prosazuje majoliková (5015) a fajánsová (5017) produkce, které společně tvoří více jak třetinu nálezů (36,2%). Přibližně stejný počet zástupců má cihlově červeně se pálicí hlína opatřená vnitřní glazurou (5005, 5039; 9 ks – 9,6%) a keramika pálená v redukčním prostředí (5001, 5003; 6 ks – 6,3%). Výčet doplňují zástupci šedohnědé, neglazované keramiky (5029; 3 ks – 3,2%), tři zástupci oboustranně glazované produkce (5006), jeden červeného a jeden bílého tzv. berounského zboží (5011, 5012).

Vzhledem k tomu, že u ostatních keramických tvarů počet zástupců výrazně nepřekračuje 10 ks, nemá smysl hodnotit technologické skupiny samostatně. Výraznou technologickou skupinou mezi nálezy z odpadní jímky C se stala majolika (5015), s níž se setkáváme napříč jednotlivými keramickými tvary. Nejvýrazněji je zastoupena mezi talíři a pánvemi, ale nechybí ani mezi džbány, šály, poklicemi a ostatními předměty. Druhou zcela novou technologickou skupinou jsou fajánsové výrobky malované vysokožárnými barvami (5017), se kterými se můžeme setkat u talířů a šálků. Poslední důležitou technologickou skupinou, která je zastoupena četněji, je keramika vypálená v redukčním prostředí, která se váže především na džbány (3 ks), a to v provedení hlazeném hladítky, a doplňují je poklička, květináč a mísa.

V porovnání s ostatními analyzovanými soubory co do tvarového zastoupení, je až překvapivě nízký počet hrnců a hrnků (38 ks – 40,4%), naopak značně narostl počet zástupců mezi zbývajícími tvary bez výraznějšího vůdčího postavení některého z nich. Druhé místo

náleží talířům všech rozměrů (13 ks – 13,8%), následují pánve (11 ks – 11,7%), šály (9 ks – 9,6%). V souboru nechybí mísy (8 ks – 8,5%), džbány (6 ks – 6,4%) a pokličky (4 ks – 4,3%). Ve skupině ostatních tvarů mají svého zástupce konvice, vaso, květináč a jediný zástupce technické keramiky v podobě miniaturního tavícího tyglíku (Graf 35).

Graf 35: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci nálezového souboru z odpadní jímky C.

Graph 35: Percentage of individual ceramics forms in the whole find collection from cesspit C.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowls, green – lids, purple – pans, violet – plates, ochre – technical ceramics, dark blue – others.

3.5.6.3.4. Datace

Nálezový soubor z odpadní jímky C představuje směs keramických tvarů, kterým sice vévodí nálezy hrnců, ale jejich převaha není tak markantní jako v jiných souborech. Z hlediska datačního jsou to především ony ostatní tvary, které nám pomáhají s časovým zařazením fungování odpadní jímky C. Jedním z nejdůležitějších chronologických ukazatelů je výrazný nárůst majolikové a fajánsové produkce. Bez ohledu na tvar ji můžeme rozdělit do tří základních skupin. Za prvé jsou to výrobky opatřené oboustrannou zelenou glazurou¹²¹ (2 konvice, vaso, džbán, šál – typ crespina), u nichž lze předpokládat provenienci z jedné dílny, s velkou pravděpodobností rakouské¹²², snad z okolí Gmünden. I když konvice typu versatore (Obr. 282/2) se svým tvarem jeví jako jednoznačně barokní produkt, tak velice podobný tvar bohatěji zdobený a opatřený polychromní glazurou byl vyroben ve škole Bernarda Palissyho ve druhé polovině 16., případně na počátku 17. století (Rösler 1998, 323). Z produkce delftské manufaktury pak pochází vysokožárnými modrými barvami malovaná konvice typu versatore

¹²¹ Oboustranně zeleně glazované soudkovité a válcové hrnce, džbány, mělká mísa, podnos pocházejí z čp. 54 v Táboře, zkoumané Husitským muzeem v Táboře, které jsou obecně datované do 17.–18. století. Zatím byla publikovaná pouze hromadná fotografie (Krajíc 2007, 75, Fig. 11). S osobní žádostí o poskytnutí bližších informací o datování nálezového souboru a jeho možné provenienci jsem neuspěla.

¹²² V rámci hromadného nálezu z rakouského Melku byla prezentována pětice smaragdově až tmavě zelených džbánů, z toho jeden hruškovitého tvaru, které připomínají zeleně glazované nádoby z odpadní jímky C. Autoři studie je porovnávají s jinými rakouskými lokalitami (Štýrský Hradec, Křemže, Vídeň), kde jsou datovány buď do první, případně druhé poloviny 17. století (Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007, 22, Abb. 25).

datovaná do rozmezí let 1688–1715 (*von Aken-Fehmers 1999*, 221, cat. No. 78). Ve sbírkách v Ambrasu jsou uloženy i dva nekeramické nálezy stejného tvaru. Jedná se o perleťovou konvici patrně původem z indického Gujaratu datovanou kolem roku 1600 (*Seipel 2008*, 126–127), a konvici vyrobenou z granátového serpentinu s vročením 1664 (*Seipel 2008*, 78–79). Druhá polovina 17. století je současně obdobím, kdy se začínají hojněji objevovat hruškovité tvary džbánů (např. *Krenn – Kraschitzer – Schön – Wagner 2007*, Taf. 27/ 133, 134; 28/136, 137; *Rösler 1998*, 141).

Druhou velkou skupinu pak tvoří majolikové výrobky, k jejichž výzdobě byla užita technika zapouštěné glazury (9 talířů, šálků). Poslední skupinu majolik reprezentují jednobarevné, krycí glazury různých odstínů (5 pánví, 2 šály, 2 džbánky, poklice).

Z hlediska chronologického jsou rozhodující skupinou nálezy talířů a šálků¹²³ malované kobaltově modrými, vysokožárnými barvami. Na základě námětové podobnosti kombinace věžových domků a stromů (jedlí), vše orámované rostlinnými rozvilinami, jsem zjistila, že by se mohlo jednat o produkty norimberské manufaktury založené v roce 1712 třemi „berechtigten Venediger Krughändler“ a majitelem fajánsové manufaktury z Ansbachu Johanem Casparem Rippem (*Stoehr 1920*, 146). Ze stejné dílny i období pochází i talíř s bohatým barokním ornamentem¹²⁴ (*Stoehr 1920*, 166, Abb. 84). Potvrzení norimberské provenience jsem získala od S. Glaser z Norimberského muzea. Talíř s ústředním motivem páva (Obr. 275/1), který je navíc opatřen značkou a tím pádem dobře datovatelný, klade S. Glaser do období kolem poloviny 18. století. Talíře s rustikálními motivy (Obr. 274) by podle jejího názoru mohly pocházet až z druhé poloviny 18. století, i když publikovaná analogie hovoří o 20. – 30. letech 18. století (*Stoehr 1920*, 163–4, Abb. 83). Do první čtvrtiny 18. století by řadily produkci těchto talířů i jejich tvarové proporce, tj. velmi nízký tvar a plynulý přechod dna a těla talíře (*Tietzel 1980*, Formtafel II, 100).

Z hlediska chronologického zaznamenáváme v rámci tvarových skupin hrnců zástupce rozdílných období. Jednoznačně nejstarším nálezem je vejčitý hrnec tvarové skupiny H 11 (Obr. 246), která společně se dvěma nálezy tvarových skupin H 131 a H 132 (Obr. 247) je hojně zastoupena v souboru z odpadní jímky B. Patrně starší produkci druhé poloviny 16. století reprezentují i hrnce, jejichž tělo je členěno vývalkovou šroubovicí v kombinaci

¹²³ Dohledat možnou provenienci modře malovaných šálků se mi bohužel nepodařilo. Mohu pouze konstatovat, že s podobně jemným dekorem, který kombinuje motivy drobných kvítků a ptáčků, je možné se setkat u norimberské produkce první poloviny 18. století (*Klein 1993*, Abb. 61) nebo produkci z Ansbachu (*Hüseler 1956*, Abb. 127). Vzhledem k tomu, že právě z Ansbachu do Norimberka přišel zakladatel místní manufaktury Johan Caspar Rippe, je podobnost námětů obou producentů snadno možná.

¹²⁴ Talíř se stejným malovaným motivem, ale v barevném provedení, patří do majetku Spolkového muzea Mnichov (*Stoehr 1920*, 166).

s červeným malováním (H 19; Obr. 249). Chronologicky mladší tvary soudkovitých hrnců, k jejichž výzdobě bylo užito různě široké rýhování (H 20, H 201, H 203, H 204; Obr. 251–3), tvoří nejpočetnější část skupiny hrnců. Rýhování se u nich uplatňuje především v plošném provedení, kdy pokrývá čtvrtinu až třetinu horní části výduti. Stejně jako u dalších sledovaných souborů se i zde setkáváme se změnou barvy glazury na okraji, v důsledku záměrně zanechané větší vrstvy. Za vyzdvižení však stojí především skutečnost, že je tomu tak u všech hrnců H 20 a většiny H 201. Navíc se daleko častěji u těchto tvarů objevuje výrazný přesah glazury přes okraj a na ucho nádoby, což ukazuje na změnu práce s glazurou, kdy již nebylo třeba takové opatrnosti při vylévání jednotlivých nádob. Z datačního hlediska jsou pak ještě důležité dva hrnce, a to nízký, válcový hrnec H 52 (Obr. 257), který náleží produkci tzv. červeného berounského zboží, a oboustranně glazovaný hrnek H 28 (Obr. 255) se zapouštěnou glazurou. Z výše uvedeného vyplývá, že soubor hrnců obsahuje přibližně 7 hrnců produkce druhé poloviny 16. století a zbývající hrnce náleží produkci první poloviny 17. století.

Důležitým datačním prvkem jsou oba majolikové džbánky typu crespina D 80 (Obr. 260) s tordovaným tělem a šál S 31 (Obr. 279/2) se dvěma protilehlými, trojúhelníkovými, plochými uchy¹²⁵. Tyto tři nálezy se řadí k berounské produkci¹²⁶, a to především na základě archeologického výzkumu v roce 1983 v České ulici, kde byly v sekundárním zásypu nalezeny polotovary těchto nádob. Nálezy kulovitých džbánek se datují do první poloviny 17. století a miskovitý šál s trojúhelníkovými úchyty se mohl vyskytovat po celé 17. století (*Matoušek – Scheufler – Štajnochr* 1985, 133). Kromě Berouna je jeden kulovitý tordovaný džbánek uložen ve sbírkách Národního muzea jako pozůstalost ze sbírky spisovatele Julia Zeyera, který je opatřen cínovým víčkem a žaludovou opěrku. Tento tvar je datován do konce 17. století (*Turnský* 1990, Obr. 34). V počtu převyšujícím deset kusů jsou známy tyto džbánky, a to širokém intervalu výšky mezi 11,0–20,0 cm, ze sbírky Huga Vavrečky, které však pocházejí z habánské hrnčířské dílny ze Slovenska a jsou datovány do poslední čtvrtiny 17. století. Na těchto tvarech se uplatňují různé odstíny modrých a zelených glazur (*Kybalová* 1995).

¹²⁵ Takovýto tvar šálu je od druhé poloviny 17. až do první poloviny 18. století rozšířen prakticky po celé Evropě – např. Hesensko (*Stephan* 1987, 111, Abb. 104), Rakousko, Melk (*Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner* 2007, Taf. 36/165-167), Graz (*Kraschitz* 2003, Taf. 18/46), Nizozemí (*Bitter – Dijkstra – Roedema – van Wilgen* XXXX, 15/43, 44), Itálie (*Bitter – Dijkstra – Roedema – van Wilgen* 1997, 34/ 102; *Ravanelli* 1987, 236). Nejpodstatnější změny jsou zaznamenány v modelaci uch, kdy se můžeme setkat jak s plnými uchy, tak s uchy opatřenými jednou, případně dvěma dírkami na provlečení provázku a následné zavěšení.

¹²⁶ Na základě geochemických a petrografických analýz byla potvrzena surovinová shoda mezi majolikovými berounskými nálezy z České ulice a šálem inv. č. 277 a džbánkem inv. č. 283 z odpadní jímky C (*Žegklitz – Zavřel* 1990, 122).

Osm nálezů mís neumožňuje obecnější chronologické hodnocení. Na příslušnost k produkci přelomu 16. a 17. století ukazují čtyři mělké mísy (Obr. 261), kdy v jednom případě se jedná o miniaturní tvar (Obr. 262) a tři mísy jsou opatřené jednobarevnou glazurou na bílém nástřepí.

S několika nově nastupujícími tvarovými prvky se setkáváme u pánví. Jednak jsou to pánve velkých rozměrů (Obr. 268), u nichž se patrně pro snazší manipulaci na protilehlé straně držadla objevuje ucho. Celé tělo pánví je pokryto rýhováním. Druhou základní skupinou pánví jsou naopak tvary menších rozměrů majolikové produkce (Obr. 269).

Pro chronologické zařazení jsou velmi důležité nálezy talířů a šálů, kdy se jedná celkem o 22 nálezů a jejich počet tak výrazně převyšuje počty těchto tvarů z ostatních sledovaných souborů. Šál typu crespina (Obr. 280) na zvonovité nožce nebo plné patce se objevuje ve sbírkách etnografického oddělení Národního muzea, ale vzhledem k tomu, že se jedná o bílé polévané a zeleně nebo modře zapuštěné šály a hnědofialově polévaný tvar, které jsou všechny datované do konce 17. století (*Turnský 1990*, Obr. 15, 21, 35), lze předpokládat, že monochromní zelený šál typu crespina z nálezového souboru z odpadní jímky C z Pražského hradu může náležet starší produkci. Tuto domněnku vyslovuji za základě skutečnosti, že je to právě zelená monochromní majoliková glazura, jež se považuje za nejstarší u nás doloženou majolikovou polevu užívanou na talířích (*Štajnochr 1990*, 43). Do poslední čtvrtiny 17. století je pak šál typu crespina datován i svými obecnými proporcemi (*Tietzel 1980*, Formtafel I, 99). Do rozmezí let 1688–1715 pak náleží např. šál typu crespina z delftské manufaktury (*von Aken-Fehmers 1999*, 220, cat. No. 77). S technikou zapouštěné a kapané glazury na talířích se běžně setkáváme na konci 17. století, a to v kombinaci zelené a bílé nebo modré a bílé (*Turnský 1990*, Obr. 17, 18, 28, 29), takže opět kombinace dvou odstínů zelené by mohla svědčit pro mladší fázi druhé poloviny 17. století. Nárůst těchto tvarů stolní keramiky souvisí především se zvyšujícími se nároky na kulturu stolování, které se začaly výrazněji projevoval v 17. století.

Dlouhodobé užívání odpadní jímky C podporuje i šest zlomků z italských majolikových talířů, žlutého střepu, bílé cíníité glazury a žlutého, modrého, zeleného, fialového a černého malování. Biblické, mytologické, alegorické a historické scény patřily k oblíbeným námětům tzv. „Istoriati“ období druhé poloviny 16. století v mistrovských dílnách v Urbinu. Pro „Istoriati“ je typické, že na celém talíři je vždy vymalovaná jedna scéna (*Haase 1995*, 42). Období vzniku těchto konkrétních zlomků, které pocházejí z více jak dvou

talířů, bylo vymezeno do rozmezí 1540–1560¹²⁷. V každém případě se jedná o jedny z nejstarších nálezů z odpadní jímky C, i když příslušnost střepového materiálu k jejímu zásypu je problematická a současně platí, že takto výjimečné kusy stolní keramiky mohly přežívat velmi dlouho, neboť talíře typu „Istoriati“ obecně patřily k oblíbeným sbírkovým předmětům.

Obr. 286: Pražský hrad, jímka C. Zlomky italských majolikových talířů typu „Istoriati“, Urbino 1540–1560 (foto J. Žegklitz).

Fig. 286: Prague Castle, cesspit C. Shards of majolica plates from Italy, typ „Istoriati“, Urbino 1540–1560 (photo J. Žegklitz).

Vzhledem k minimálnímu počtu publikovaných souborů hmotné kultury 17. století, je datace nálezů z odpadní jímky C velmi problematická. Tvarově srovnatelné soudkovité hrnce s výzdobou kombinace plošného rýhování a červeně malovaných linek byly nalezeny v Bečově nad Teplou (*Foster 2009*, 78, Fig. 20). Ze stejného nálezového souboru pak pocházejí i velkoformátové pánve na třech nožkách s rýhami členěnou stěnou (*Foster 2009*, Fig. 23/6, 7). Celý nálezový soubor z Bečova je datován do 18. století, čím by posouval datování nálezů z odpadní jímky C do mladšího období. Bohužel vzhledem k tomu, že se jedná o nálezový soubor, který pochází z terasy těsně pod zámeckou kuchyní a ze svahu, je jeho chronologické určení trochu nejisté (*Foster 2009*, 68, 89). Stejně tak je obecně do 18. století datován nálezový soubor ze studny v Blovicích, v němž bylo mimo jiné nalezeno i torzo držadla pánve členěné trojicí rýh (*Bouda – Šmejdivá 2009*, Fig. 12/2), které nápadně připomíná pánve z odpadní jímky C inv. č. 267 (Obr. 269/3).

Naproti tomu by s datací do 17. století, spíše pak do jeho první poloviny, dobře korespondovaly nálezy, které byly získány při předstihovém archeologickém výzkumu v prostorách bývalého kapucínského kláštera v areálu někdejších kasáren Jiřího z Poděbrad v letech 1998–1999. Jednoznačnou výhodou těchto nálezů je skutečnost, že pocházejí

¹²⁷ Za přesné chronologické určení děkuji uměleckému historikovi J. Přikrylovi. Bohužel na základě takto malých zlomků není možná jednoznačná identifikace námětu talíře.

z pražského prostředí. V tomto nálezovém souboru převažuje oxidačně pálicí se hlína opatřená vnitřní glazurou (94%). Z morfologického hlediska jsou nejvíce zastoupeny hrnce s rýhováním v horní části výduti (*Dohnal – Vařeka 2002*, 265). V nálezovém souboru byly dále identifikovány mělké mísy s šikmým podokrajím odsazeným ve dvou třetinách až třech čtvrtinách výšky (*Dohnal – Vařeka 2002*, Obr. 4/1–3), dále pánve velkých rozměrů na třech nožkách, též označované jako rendlíky (*Dohnal – Vařeka 2002*, Obr. 6/2, 5, 6) a konečně miskovité šály, zde označované jako polokulovité misky (*Dohnal – Vařeka 2002*, Obr. 4/4–6). Na základě historických událostí je s jistými pochybnostmi tento nálezový soubor datován před polovinu 17. století, ale vzhledem ke stavu poznání dobové keramické produkce není vyloučena ani druhá polovina století 17. s možným přesahem do století 18. (*Dohnal – Vařeka 2002*, 290).

Zajímavé datační srovnání přinášejí i nálezy hmotné kultury ze zděné odpadní jímky z Dominikánské ulice 17/19 v Brně. Celý soubor hmotné kultury z této odpadní jímky lze rozdělit na dva diskontinuální horizonty, kdy starší je datován na přelom 16. a 17. století. Pro odpadní jímku C je důležitá mladší složka, datovaná nejdříve do poslední čtvrtiny 17. století, kdy se předpokládá konec fungování odpadní jímky kolem roku 1700 (*Himmelová – Procházka 1990*, 158). Morfologicky srovnatelnými keramickými tvary jsou oboustranně glazované hruškovité džbány (*Himmelová – Procházka 1990*, Fig. 9/2, 4, 6), hluboké mísy se dvěma uchy (*Himmelová – Procházka 1990*, Fig. 7/1, 2) a především dva miskovité šály (*Himmelová – Procházka 1990*, Fig. 9/7, 9).

Tvarové skupině H 191 (Obr. 250) odpovídá nález malého hrnce z Václavského nám. v místě křižovatky Vodičkovy a Jindřišské ulice z archeologického výzkumu v letech 1967–1969, kdy jej autor výzkumu spíše nesprávně datuje do 16. století (*Huml 1979*, 166).

Závěr

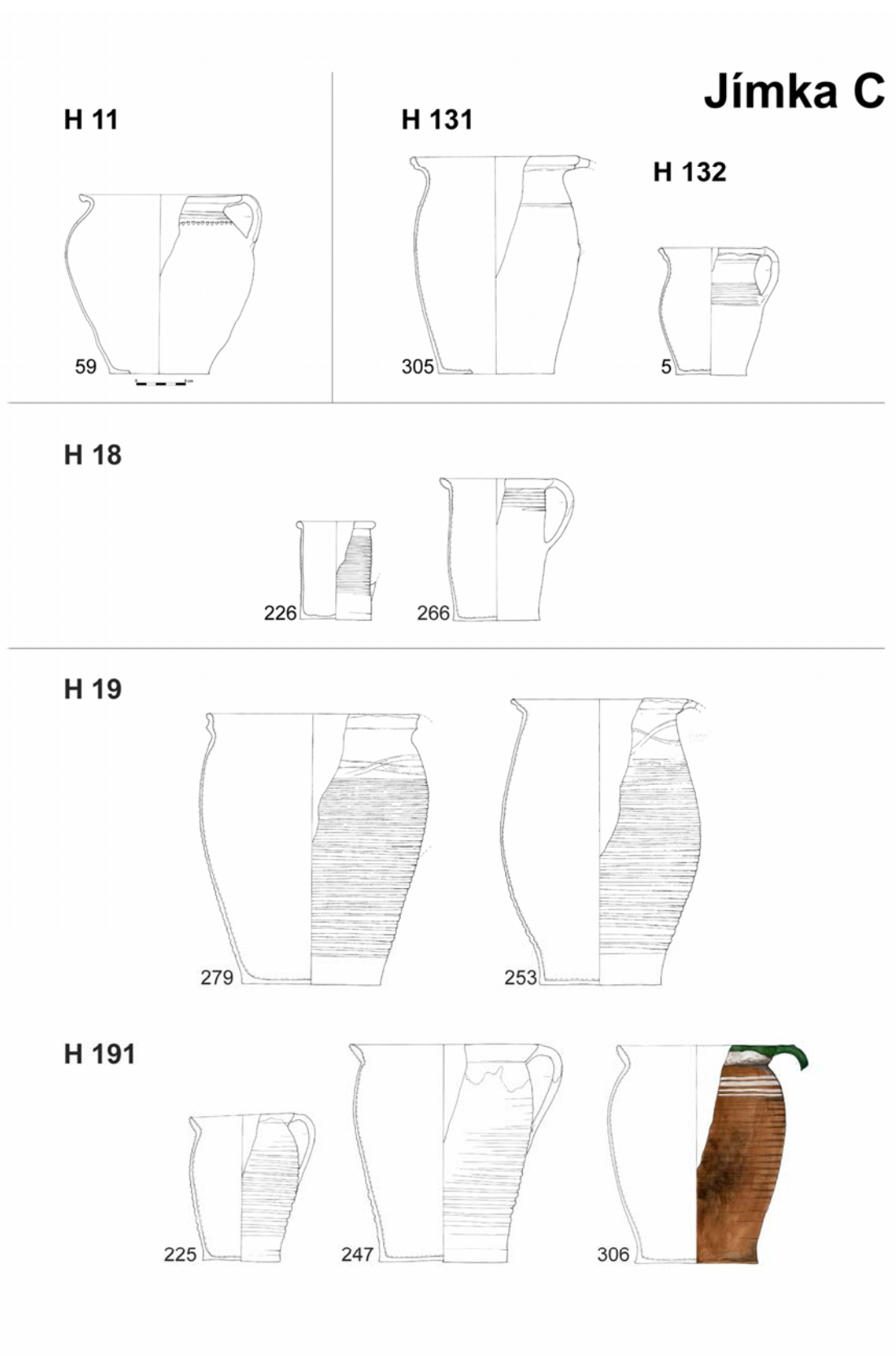
Na základě dochovaných deníkových záznamů z archeologického výzkumu III. nádvoří z Pražského hradu z roku 1925 byla možná přesná lokalizace jímky C do areálu dvorku proboštství. Jímka C zahrnuje kuchyňskou i stolní keramiku, která ukazuje na změny ve stolování, odehrávající se v 17. století (přítomnost šálů, konvice, velké talíře interpretované jako podnosy). V této souvislosti je citelná absence skla, zmiňovaného v nálezových denících, ale fyzicky v tuto chvíli nedohledaného. Na luxusní prostředí ukazuje i zastoupení importů fajánsového zboží.

Těžiště fungování odpadní jímky C patrně spadá do 17. století. Starší období konce 16. století reprezentují spíše ojedinělé nálezy hrnců a zlomky italské majoliky. Nejmladší nálezy

hmotné kultury se však v odpadní jímce objevily výrazněji po roce 1700. Datace fajánsových talířů do 18. století pak ukazuje, že odpadní jímka C byla využívána ještě v první polovině 18. století. Analýza nálezového souboru jednoznačně doložila dlouhodobé využívání odpadní jímky C, a to nejméně po dobu jednoho století. Za takto dlouhé období jednoznačně muselo dojít k několikanásobnému vybrání odpadní jímky a je tedy možné, že chronologicky starší předměty zůstaly v jímce ze starších období.

Nejstarší nálezy tedy mohou pocházet z doby působení proboštů Jiřího Bartolda Pontana z Breitenberka (1594–1614) a Šimona Brosia z Hornštejna v letech 1614–1642. Na základě datace keramiky se na zaplňování odpadní jímky dále mohly podílet domácnosti jejich nástupců Eliáše Kolbia z Kolumberka (1642–1646), Jana Františka Rascha z Aschenfeldu (1646–1666).

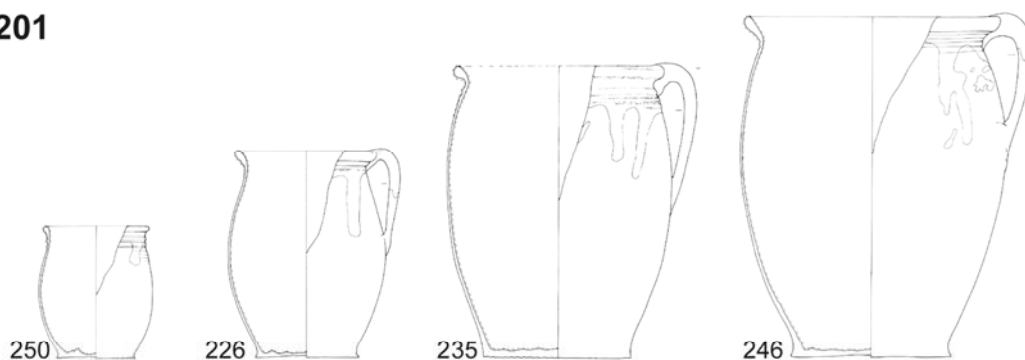
Tab 44: Pražský hrad, jímka C. Přehled hrnců z odpadní jímky C podle tvarových skupin.
 Tab 44: Prague Castle, cesspit C. Overview of pots from cesspit C sorted by formal groups.

Jímka C

H 20

H 201

H 203

H 204

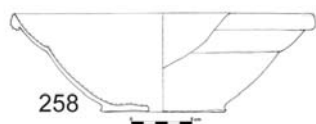

Tab 45: Pražský hrad, jímka C. Přehled hrnců z odpadní jímky C podle tvarových skupin.
Tab 45: Prague Castle, cesspit C. Overview of pots from cesspit C sorted by formal groups.

Tab 46: Pražský hrad, jímka C. Přehled hrnců a džbánů z odpadní jímky C podle tvarových skupin.
 Tab 46: Prague Castle, cesspit C. Overview of pots and jugs from cesspit C sorted by formal groups.

M 15

258

271

Jímka C

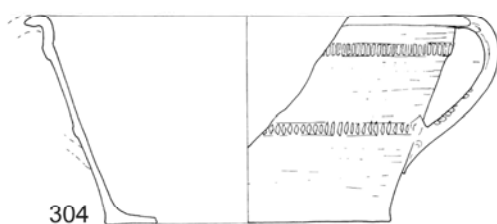
M 152

218

M 19

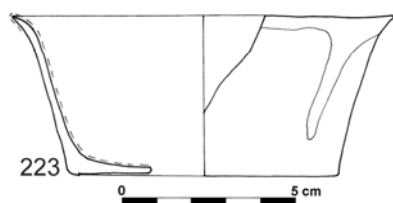
304

květináč

221

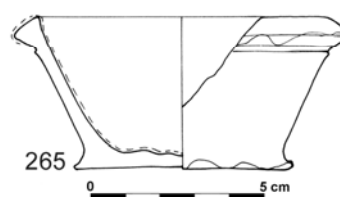
M 20

223

0 5 cm

M 202

265

0 5 cm

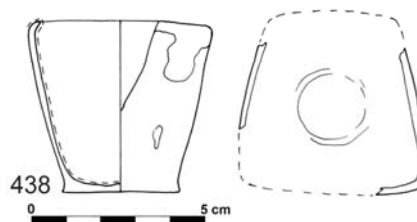
M 30

256

TK 21

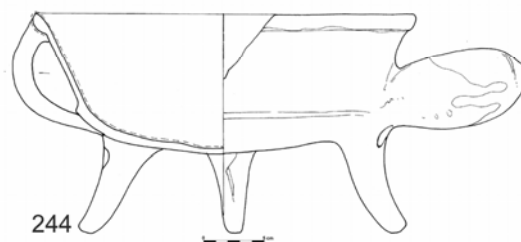
438

0 5 cm

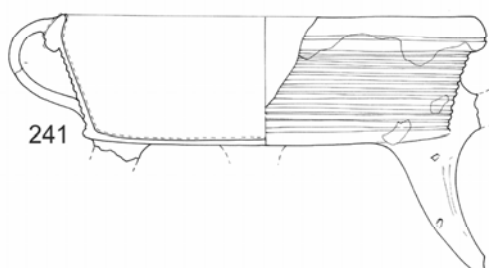
Tab 47: Pražský hrad, jímka C. Přehled mís podle tvarových skupin a tavící tyglík z odpadní jímky C.
Tab 47: Prague Castle, cesspit C. Overview of bowls sorted by formal groups and crucible from cesspit C.

P 31

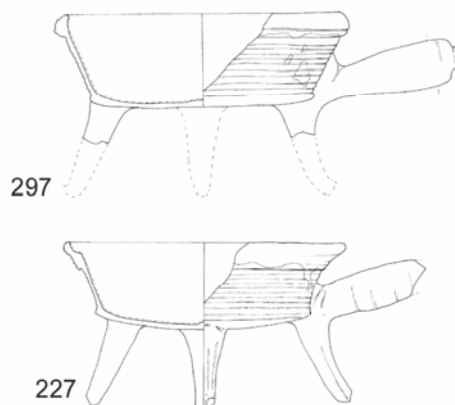
Jímka C

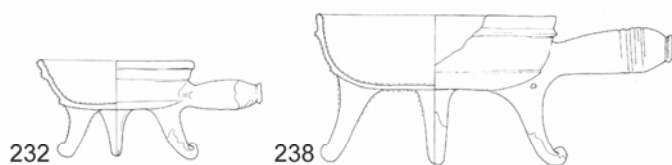
P 5

P 51

P 6

P 61

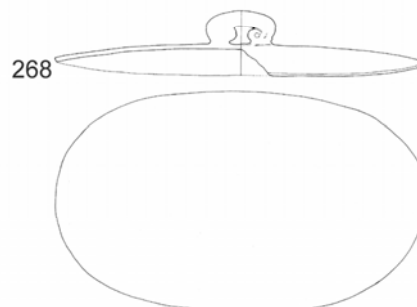
PL 4

PL 5

PL 3

Tab 48: Pražský hrad, jímka C. Přehled pánví na třech nožkách a pokliček z odpadní jímky C podle tvarových skupin.

Tab 48: Prague Castle, cesspit C. Overview of pans and lids from cesspit C sorted by formal groups.

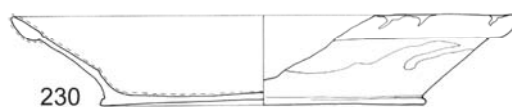

T 1

Jímka C

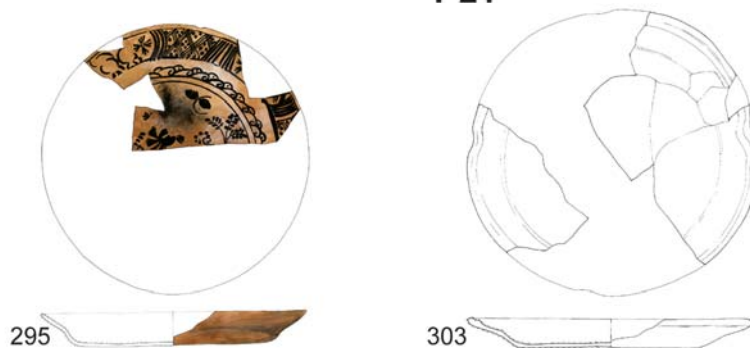
T 11

T 2

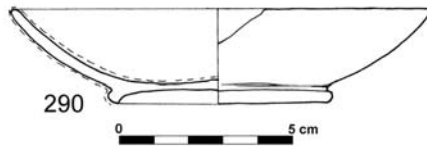
T 21

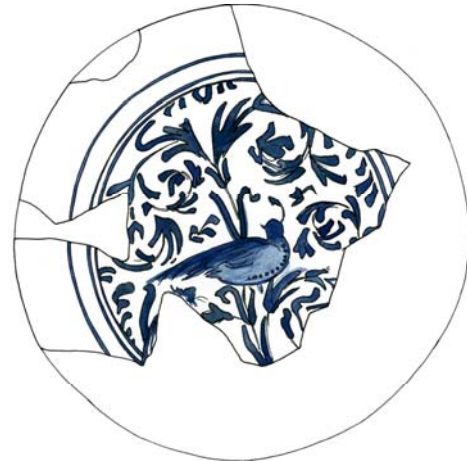
Tab 49: Pražský hrad, jímka C. Přehled talířů z odpadní jímky C podle tvarových skupin.
Tab 49: Prague Castle, cesspit C. Overview of plates from cesspit C sorted by formal groups.

Jímka C

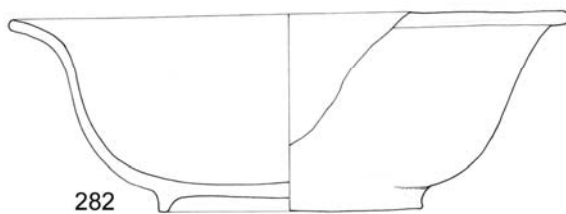
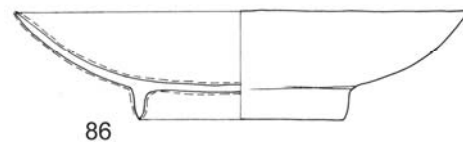
S 1

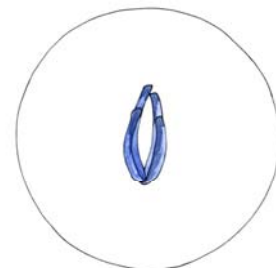
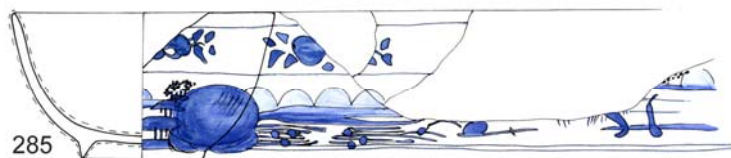
S 11

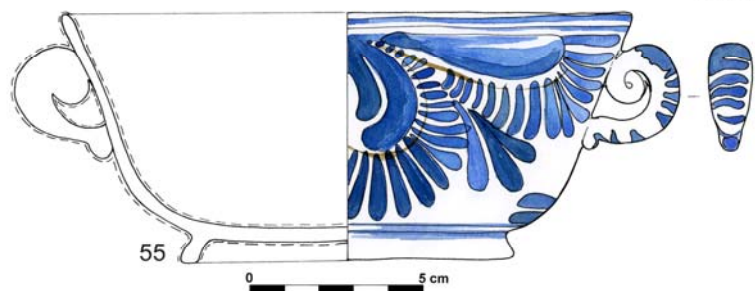
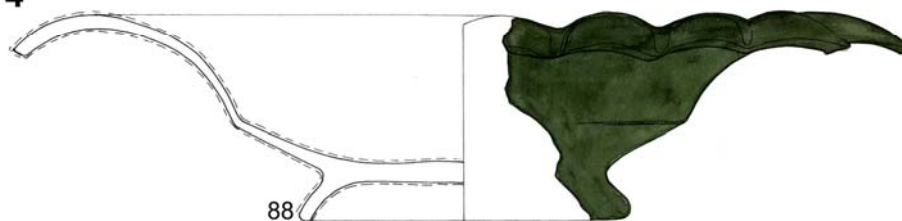
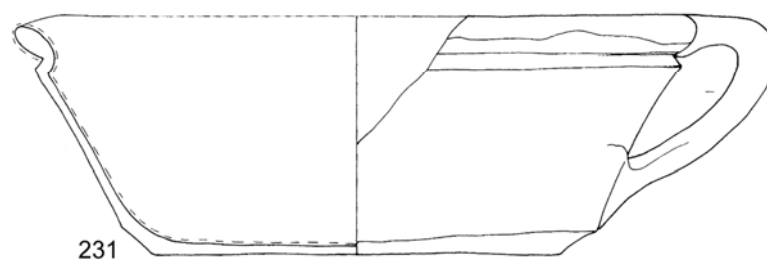
S 2

S 21

Tab 50: Pražský hrad, jímka C. Přehled šálů z odpadní jímky C podle tvarových skupin.
Tab 50: Prague Castle, cesspit C. Overview of dishes from cesspit C sorted by formal groups.

S 3**Jímka C****S 31****S 4****S 5**

Tab 51: Pražský hrad, jímka C. Přehled šálů z odpadní jímky C podle tvarových skupin.
Tab 51: Prague Castle, cesspit C. Overview of dishes from cesspit C sorted by formal groups.

Jímka C

konvice typu versatore

Tab 52: Pražský hrad, jímka C. Konvice a vaso z odpadní jímky C.
 Tab 52: Prague Castle, cesspit C. Tankards and vase from cesspit C.

4. Keramika jako zdroj historických informací

4.1. Obecná charakteristika keramiky

4.1.1. Keramická hmota

Keramické materiály jsou anorganické, nekovové, ve vodě prakticky nerozpustné a nejméně ze 30% krystalické hmoty. Vznikají tak, že jsou při běžné teplotě, z předem připravené surovinové směsi, vytvarována požadovaná tělesa, která nejprve vysušením a následně tepelným zpracováním získají své typické materiálové vlastnosti (*Hanykýř – Kutzendörfer 2000*, 15). Současná keramická produkce předpokládá nejnižší teplotu výpalu 800 °C. Zdá se velmi pravděpodobné, že podobných teplot výpalu dosahovaly i pozdně středověké a raně novověké hrnčířské dílny.

V rámci studia keramické hmoty (angl. fabric), můžeme postihnout čtyři základní charakteristiky: plastickou složku (matrix), neplastickou složku (ostřivo), způsob a charakter výpalu.

Plastická složka keramické hmoty je tvořena jíly, hlínami nebo kaolíny, které vznikly zvětráváním živcových hornin a jejich následným přeplavením. Za jíly označujeme ty suroviny, které obsahují nejméně 50% jílovin, tj. velmi jemné částice (menší než 0,002 mm) původem z jednoho nerostu. Kromě toho jsou jíly znečištěny zbytky matečné horniny a látkami přimíšenými při přeplavování – zrnky křemene, šupinkami slídy, železitými i organickými látkami. Hlíny se od jílu liší tím, že obsahují pouze 20–50% jílovin a navíc jsou tvořeny jemně rozptýlenými částicemi různých nerostů, včetně látek organického původu (*Rada 2000b*, 31). Přítomnost většího množství sloučenin železa způsobuje žluté, hnědé až cihlové zabarvení keramické hmoty.

Nejdůležitější vlastností matrix je plastičnost, tj. schopnost tvořit za surového stavu s vodou těsto, které při ohybu nevytváří praskliny a díky výpalu získá požadovanou tvrdost. Keramická hmota sestavená jen z plastických surovin by měla řadu nežádoucích vlastností, jako je velké smrštění, špatné prosychání, vysoká vypalovací teplota. Ve snaze omezit tyto vlastnosti, přidávají se do keramické hmoty neplastické složky. Jedná se o ostřiva a taviva, která mohou být jak přirozenou, tak záměrně přidanou složkou keramického těsta.

Mezi neplastické suroviny se řadí živce, které zmenšují smrštění, usnadňují vysychání střepu a snižují vypalovací teplotu. Při sušení slouží jako ostřivo a při pálení jako tavivo vápenec, který se užívá buď mletý nebo jako plavená křída. Nejběžnějším ostřivem je však

křemen. Používá se ve formě mletého žilného křemene nebo jako křemenný písek. Ubírá hmotě na plastičnosti, čímž zmírňuje smrštění, vzniklé sušením a pálením, zároveň však zvyšuje tavitelnost hmoty (*Rada 1990*, 14). Kromě anorganických ostřív se do keramického těsta přidávají i organická lehčiva, mezi která patří rašelina, piliny, uhelný prach, otruby, všechny vesměs jemně mleté. Anorganická ostřiva zmenšují plastičnost keramické hmoty, avšak díky vysokým teplotám při výpalu vyhoří, střep se stane průlinčivější, a tudíž i lehčí (*Rada 2000b*, 31).

Keramika s hutným střepem a nasákavostí menší než 5% se označuje jako kamenina. Základní surovinou pro výrobu jsou kameninové jíly, které se míchají s živcem a křemenem (*Rada 1990*, 32). Vypalovací teplota kameniny se pohybuje mezi 1200–1280 °C. Barva střepu může být bílá nebo barevná (*Scheufler – Štajnochr 1991*, 178).

Termínem majolika a fajáns je označován stejný druh keramiky vysokého ohně s průlinčivým střepem, pokrytým neprůhlednou, původně olovnatou, později olovnato-cínčitou glazurou. Majolika přišla do Evropy ve 14. století ze Středního Východu přes souostroví Baleáry ve Středozemním moři. Podle největšího ostrova Mallorca bylo nádobí, vyvážené odtud v 15. století do Itálie, nazýváno majolika (*Rada 1990*, 27). Za evropskou napodobeninu majoliky se považuje fajáns, která se začala vyrábět v italských městech Neapol, Urbino, Faenza na přelomu 14. a 15. století. Pro fajáns je charakteristický světlý až bílý pórovitý průlinčivý střep, pokrytý bílou krycí glazurou, na kterou ještě nevypálenou se maluje (*Rada 2000b*, 32). K výrobě slouží silně vápenaté jíly nebo obyčejné hrnčířské hlíny s přídavkem 10–40% plavené křídly (*Rada 1990*, 27). Teplota výpalu se pohybuje v rozmezí 950–980 °C (*Hanykýř – Kutzendöfer 2000*, 15). Ani v odborné uměleckohistorické literatuře se nesetkáváme s jednoznačným rozlišením mezi termíny majolika a fajáns. Snad nejčastěji platí, že italská produkce je označována jako majolika a evropská (nizozemská, německá, anglická) jako fajáns. Druhý způsob dělení označuje jako fajáns předměty, které jsou opatřené výraznou barevnou malbou na podkladové glazuře a označení majolika platí pro barevné, krycí glazury bez malby (*Štajnochr 1990*, 41).

4.1.2. Výpal

Důležitou charakteristikou keramické hmoty je výpal. Rozeznáváme čtyři hlavní etapy výpalu: 1) vysušování keramiky, tj. odpařování volné vody, ke kterému dochází při běžné teplotě a je dokončeno v peci při teplotě 120 °C; 2) dekompozice, která probíhá při teplotě 120–130 °C, jedná se o proces rozkladu organických součástí keramické hmoty; 3) vznik

keramiky při teplotě 350–700 °C, tj. chemický proces, při kterém se uvolňuje krystalická voda obsažená v jílových minerálech a dochází k nezvratné ztrátě plasticity; 4) vlastní výpal, který začíná při teplotách mezi 700–800 °C. Celý tento proces trvá několik hodin. Při teplotách vyšších než 800 °C dochází k tzv. vitifikaci, při které jsou roztaveny některé součásti keramické masy, zaplní se dutinky a tím částečně zanikne pórovitost výrobků (*Macháček 2001, 20*).

Fáze výpalu keramiky, při které dochází k rozkladu organických součástí hmoty, musí probíhat za přístupu kyslíku. Po skončení této fáze, cca 130 °C, je třeba rozhodnout o dalším postupu výpalu. V případě ponechání přístupu kyslíku se jedná o výpal oxidační. Obsah železa v keramické hmotě má zásadní vliv na konečnou barvu keramiky, neboť díky němu dochází při oxidačním výpalu ke zčervenání nebo zhnědnutí keramické hmoty. V případě, že je přístup kyslíku zamezen, jedná se o výpal redukční, jehož typická barva je šedá. Díky nedokonalým podmínkám při výpalu nádob, především v případě raně středověké keramiky, je keramika vypálená z části oxidačně a zčásti redukčně.

O kvalitě výpalu nesvědčí pouze barva, ale i charakter lomu. Je-li barva jednotná, znamená to, že nádoba byla dostatečně dlouho a homogenně vypalována. Barevné zvrstvení lomu většinou svědčí o nedokonalém výpalu, při kterém nebyla celá síla střepu zahřátá na dostatečně dlouhou dobu a dostatečně vysokou teplotu. Je však nutno počítat i se skutečností, že se zvrstvení lomu může projevit i u dobře vypálené keramiky, např. v případě záměrné změny oxidačního prostředí výpalu na prostředí redukční. Odlišná barva povrchu nádoby je důsledkem krátkodobého procesu ke konci výpalu, kdy byla pec rychle otevřena těsně po výpalu a povrch horkých nádob zoxidoval.

4.1.3. Glazura

Glazura je hmota, která po nanesení na keramický střep a následném výpalu na příslušnou teplotu vytváří tenkovrstevnatý, sklovitý povlak (*Hančl – Pavlík 2000, 30*), z toho vyplývá, že glazury jsou po chemické stránce úzce příbuzné se skly. Jedná se o velmi nízko tavitelná skla (*Rada 1990, 42*).

Glazury se nejprve užívaly na vnitřní straně nádob. Za nejdůležitější vlastnost glazovaných nádob se považuje zamezení nasákavosti povrchu, ke kterému dochází díky uzavření pórovitosti střepu pomocí glazury. Současně s tím se zvýšila jak mechanická pevnost nádoby, tak i celková odolnost keramiky. Přítomnost glazury navíc chrání střep před trvalým znečištěním a výrazně usnadňuje jeho omyvatelnost.

Vlastnosti glazur jako je vzhled, barva a tavitelnost jsou dány jejich chemickým složením. Základní surovinou pro výrobu glazury je křemen, dále se využívá živec draselný (ortoklas nebo mikrolin), živec sodný (albit) a živec vápenatý (amortit). Nezbytnou součástí jsou pak různé silikáty (oxidy kovů – železa Fe_2O_3 , mědi CuO , manganu MnO_2 a slínu), které snižují tavitelnost glazur a jsou příčinou konečného zabarvení glazury (*Rada 1956*, 38). Přítomnost oxidu železa způsobuje žlutohnědé až tmavohnědé zabarvení, měď zelené, světle žlutá barva vzniká díky přítomnosti slínu (*Scheufler 1969*, 160). Za nejjednodušší je považována olovnatá, nízkotavitelná, čirá hrnčířská glazura s vypalovací teplotou 960–1000 °C. Skládá se z 60% olovnaté běloby, 28% křemičitého písku, 12% kaolinu (*Rada 1997*, 16).

Glazury se mohou dělit na základě různých hledisek, a to nejen podle barvy a složení, ale i podle lesku, tavitelnosti nebo průsvitnosti. Číré glazury jsou nanášeny v tenké vrstvě bez bublin a krystalů, označují se jako transparentní. Současně s nimi existují i glazury krycí, obsahující dispergované částice, které glazuru při výpalu zakalí (*Hanykýř – Kutzndörf 2000*, 111).

Specifickým typem glazury je glazura solná, která je spojena především s kameninovými výrobky. V konečné fázi pálení, kdy je střep již slinutý, se do pece vhadzuje sůl. Ta se v ovzduší nasyceném vodními parami rozloží na oxid sodný a kyselinu sodnou. Oxid sodný reaguje s povrchem rozžhaveného předmětu za vzniku glazury při teplotě 1190–1290 °C. V porovnání s ostatními glazurami je solná glazura velmi tenká, „nesedí“ na povrchu, ale vytváří se střepem jednolitou hmotu (*Rada 1990*, 79).

Někdy ve druhé polovině 16. století, ale především ve století 17. se začalo využívat bílé nástřepí (engoba), které sloužilo jako podklad pro glazuru. Jeho hlavní funkcí bylo zakrytí střepu z hrubé nebo nečisté hlíny a vytvoření tak hladké plochy pro nanesení vrstvy glazury (*Rada 1990*, 90).

V neposlední řadě nelze opomenout glazuru jako výzdobný a dekorativní prvek. Na přelomu 16. a 17. století se začaly používat techniky, které pro dekoraci využívají různě barevné glazury (*Rada 1956*, 129). V těchto případech byla jistě barevnost výrobků již prvotním záměrem hrnčíře. Glazura se na střep nanáší několika způsoby – poléváním, namáčením nebo nanášením. Nejjednodušší způsob je prosté ponoření do glazury. Při tomto způsobu se stává, že strana, která přišla do glazury první, v ní zůstane déle a tím se na ní usadí silnější vrstva glazury. To se projeví po výpalu zejména u transparentních glazur zřetelným barevným odstínem. Dalším způsobem nanášení především vnější glazury je polévání, kdy se otáčí šálkem tak, aby se jedním politím pokryla glazurou celá nádoba. Vnitřní glazura se

nanáší tzv. vyléváním nádob. V případě, že nechceme dosáhnout jednolitého povrchu, nanáší se glazura pomocí štětce.

Velmi starý a po celé Evropě rozšířený hrnčířský nástroj, který je spojen s malbou na střep, je tzv. kukačka (gurgula). Je to obyčejná, malá hliněná baňka, uvnitř a někdy i zvenčí glazovaná. Je opatřena dvěma otvory – větším k nalévání a menším, ve kterém je kusem hlíny připevněno seříznuté husí brko. Název kukačky vznikl tak, že když bylo v nádobce málo tekutiny, usadila se na dno, hrnčíř musel zatřepat a ozývaly se zvuky podobné kukání v lese¹²⁸ (*Landsfeld 1950, 192*). Kukačkou se buď malovalo nebo trasakovalo a mramorovalo (*Rada 1956, 127*). Malovalo se především za sucha nebo na jednu pálené zboží, a to převážně barevnými hlinkami. Mramorování a trasakování se provádí tak, že se polotuhé nádoby, především mísy a talíře nebo džbány, nejprve vylijí silnější vrstvou podkladové, nástřepové hmoty a pak je do ní pomocí kukačky vpíjena hlinka jiné barvy. Pak vezmeme nádobu do rukou a pootočíme ji prudkým šubnutím, barevné čáry se do sebe vklíní a spodní nástřepová hmota se vyplaví na povrch v jemných vlasových čarách. Jako mramorování se označuje ten způsob výzdoby, kdy je na nádobu nanesena nástřepová hmota, do které jsou pak nakapány hlinky jiných barev (*Rada 1956, 129*). Dalšími výzdobnými technikami, které využívají barevných vlastností glazury, jsou flamování – nanesení měkké glazury, která se roztéká až při výpalu; zapouštění – samovolné míšení a rozpíjení glazur za syrova přímo na střepu nebo tupování pomocí houbičky či prstu (*Štajnochr 1990, 44*).

---

¹²⁸ gurgeln – něm. kloktat

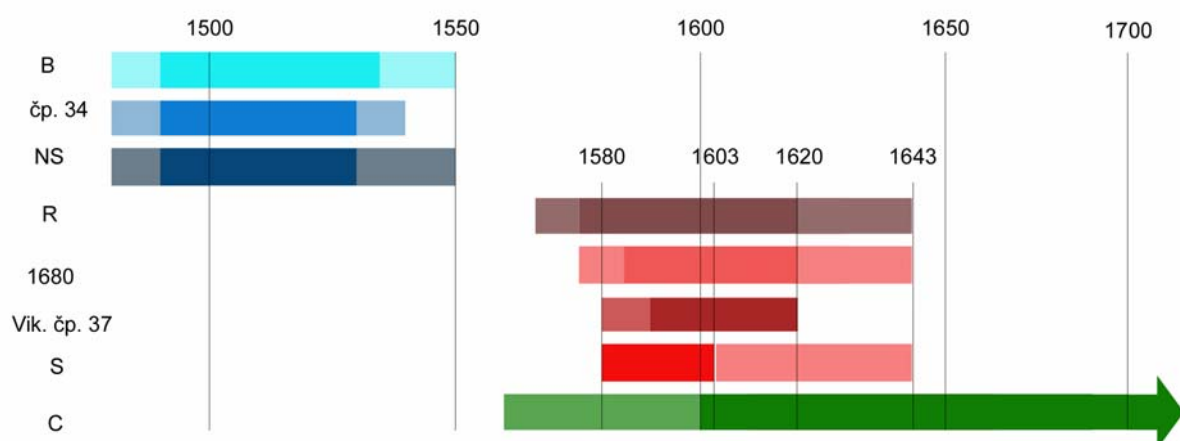
4.2. Datace raně novověké keramiky na Pražském hradě

Základním stavebním kamenem pro následující dataci raně novověké keramiky na Pražském hradě bylo 680 celých nebo z podstatné části rekonstruovaných nádob, které pocházejí ze sedmi odpadních jímek a jednoho odpadního zásypu. Každý nálezový soubor byl podroben detailní analýze, na základě které došlo k chronologickému zařazení daného souboru. Při dataci jednotlivých nálezových souborů jsem vycházela jednak z nálezových okolností každého souboru a ze zatím známých skutečností o vývoji a dataci raně novověké keramiky v českém a moravském prostředí. Na tomto místě je třeba mít na paměti, že se jedná o nálezy z odpadních jímek. Z historických zpráv víme, že často docházelo k jejich vybírání a vyvážení a tento proces se mohl opakovat i několikrát (např. *Frolík – Musil 2010*, 9; *Klápště 2002*, 9; *Krajíc 2009*, 293). Může se tedy stát, že chronologicky jednoznačně starší předmět se stal součástí mladšího kontextu. Dále obecně platí, že „životnost“ luxusních předmětů byla v porovnání s běžnou kuchyňskou a stolní keramikou mnohem delší.

Při datování jednotlivých nálezových souborů jsem měla k dispozici několik datačních opor, které díky své povaze umožňují přesnější či volnější chronologické zařazení daného celku. Celkem dvakrát bylo využito komparace s jinými nálezovými celky, a to v případě nejstarších nálezových situací z odpadních jímek B a ze sklepa čp. 34/IV. Tato metoda je však do značné míry problematická. Za současného stavu publikovaných (ve skutečnosti spíše nepublikovaných) nálezových celků z Prahy a bezprostředního okolí byly k dispozici závěry a poznatky učiněné na základě nálezů hmotné kultury z jiných českých měst (Most, Plzeň, Tábor) a vztahovat je nekriticky na pražské prostředí s sebou přináší jistou dávku rizika. Výraznou pomoc nepřinesly ani obě studie analyzující keramické nádoby datované mincemi (*Radoměský – Richter 1974*; *Nekuda 1980*). Bohužel v těchto případech, kdy není k dispozici žádné historické datum, které by bylo možné vztáhnout k fungování daných objektů, nebyla jiná možnost. V případě těchto odpadních jímek byl tedy vymezen poměrně široký interval fungování, a to od poslední třetiny 15. až první poloviny 16. století.

Ve třech případech bylo možno při chronologickém zařazení obsahu odpadních jímek vycházet z datování několika předmětů v kombinaci s konkrétní historickou událostí, jež poskytla orientační datum post nebo ante quam. Taková situace nastala u odpadních jímek S a ze sklepa ve Vikářské ulici čp. 37/IV a v případě odpadního zásypu u Nového schodiště u archivu. Datum 1643, které jednoznačně ukončuje existenci odpadních jímek R a 1680, vymezuje horní hranici jejich užívání, ale vzhledem k datování jednotlivých předmětů lze

těžiště fungování těchto odpadních zařízení hledat spíše v období do první čtvrtiny 17. století. Tuto hypotézu podporuje i nález tří mincí z odpadní jímky 1680. Z hlediska datování se vyskytly největší komplikace v případě odpadní jímky C, pro kterou nemáme k dispozici žádné historické datum a stav publikovaných nálezových celků 17. století není tristní pouze v Praze, ale v celém blízkém i vzdálenějším okolí. V tomto případě bylo možné se opřít při dataci nálezového souboru pouze o jednotlivosti, a tak zatím mohu konstatovat, že k zaplňování odpadní jímky C docházelo v průběhu celého 17. století a patrně ještě v první polovině století 18.

Obr. 287: Chronologické zařazení nálezů hmotné kultury z jednotlivých odpadních jímek (B, sklep v čp. 34/IV, R, 1680, ze sklepa ve Vikářské ulici čp. 37/IV, S a C a odpadní jámy u Nového schodiště (NS) u archivu). Modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk. Tmavý odstín těžiště fungování objektu, světlý odstín – možné období existence objektu.

Fig. 287: Chronological order of the material culture finds from cesspits (B, cellar no. 34/IV, R, 1680, cellar of Vikářská St. No. 37/IV, S and C and waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase by the archive (NS). Blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age. Dark tone – crux of cesspit use, light tone – possible interval of cesspit use.

Z výše uvedeného vyplývá, že nejstarší nálezové soubory byly určeny tři a shodně spadají do období konce 15. až první poloviny 16. století (Obr. 287). Jedná se o nálezové soubory z odpadní jímky B z prostoru dvora Starého probošství, odpadní jímky ze sklepa domu čp. 34/IV a konečně o nálezy z odpadního zásypu z výtahové šachty u Nového schodiště u archivu. V relativní chronologii navazujícími nálezovými soubory, které pocházejí z druhé poloviny 16. století až první čtvrtiny století 17., jsou nálezy hmotné kultury z odpadních jímek 1680 a R. Do stejného období snad jen časově úžeji vymezeného do druhé poloviny 16. století až na přelom se stoletím 17. patří nálezy z odpadní jímky S. Do krátkého úseku přelomu 16. a 17. století až roku 1620 byly zařazeny nálezy z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV. Jednoznačně nejmladším analyzovaným souborem hmotné kultury jsou pak nálezy z odpadní jímky C u Starého probošství, které lze řadit do 17. století

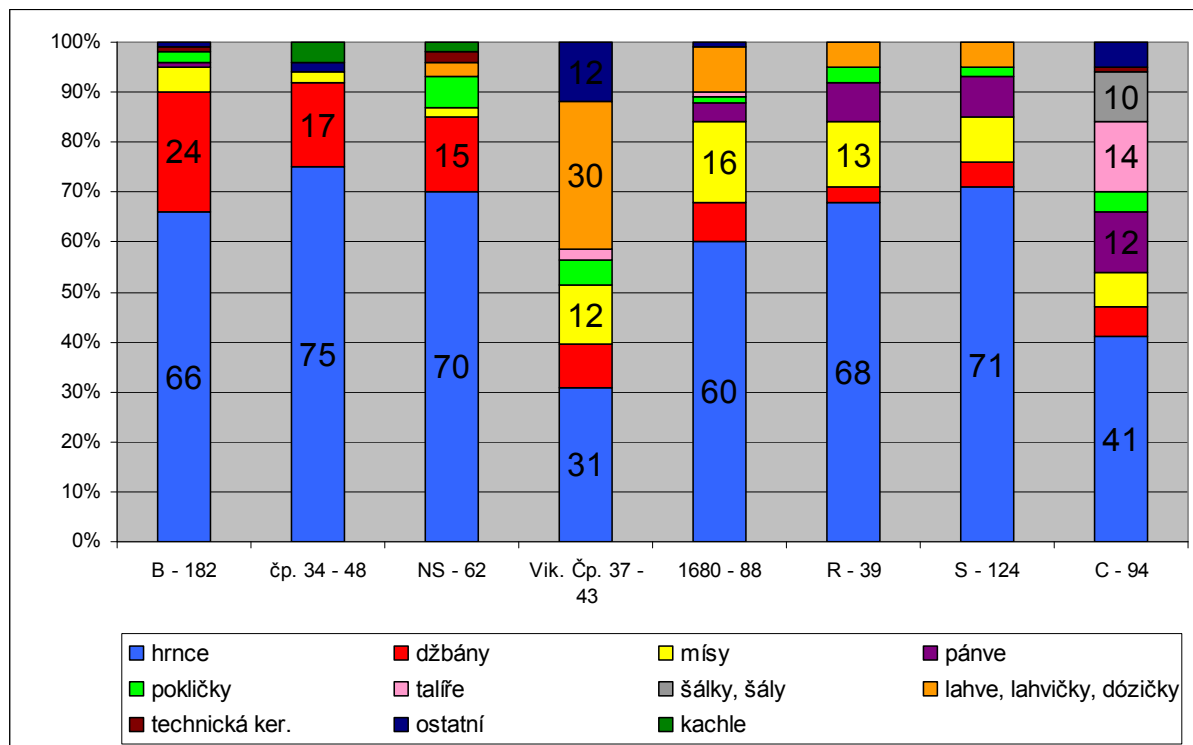
s jednoznačným přesahem do první poloviny století 18., včetně několika v řádu jedinců, nálezů, které mohou pocházet i z druhé poloviny 16. století.

I přes nemalá úskalí jsem se na základě analyzovaných nálezových souborů pokusila o nastínění chronologického vývoje raně novověké keramiky užívané na Pražském hradě. Na základě získaných poznatků z hradního prostředí jsem se rozhodla předložit hypotézu o vývoji základních tvarových proporcí u jednotlivých druhů keramiky platnou přinejmenším pro území hlavního města a okolí od konce 15. až do poloviny 17. století. Tato práce má však jednoznačně především pracovní charakter a vzhledem k tomu, že se jedná o první takto rozsáhlou analýzu provedenou na českém nálezovém materiálu, je nutné počítat s tím, že s přibývajícím a rozšiřujícím se poznáním bude docházet ke korekcím zde předkládaných závěrů.

4.2.1 Morfologické proměny raně novověké keramiky na Pražském hradě

Jak již bylo několikrát zmíněno, podklady pro obecné závěry nám poskytlo osm nálezových souborů z Pražského hradu, které dohromady obsahovaly 680 celých nebo rekonstruovaných tvarů (Graf 36).

Graf 36: Percentuální zastoupení jednotlivých keramických tvarů v rámci všech nálezových souborů. Číslo u zkratky názvu nálezového souboru udává celkový počet keramických nálezů v nálezovém celku, číslo v barevném poli grafu percentuální výši zastoupení v rámci daného nálezového souboru. Pokud číslo chybí, má hodnotu menší než 10%.

Graph 36: Percentage of individual ceramic forms in all find collections. The number next to initials sets quantity of all ceramics finds in the assemblage, the numbers in the graph sets percentage of the finds in the given assemblage. If the number is missing, it has value smaller than 10%.

Blue – pots, red – jugs, yellow – bowls, green – lids, purple – pans, violet – plate, grey – dishes, ochre – vial, small jars, brown – technical ceramics, dark blue – others, dark green – tiles.

Zatímco tři chronologicky nejstarší nálezové soubory z odpadních jímek B, ze sklepa v čp. 34/IV a z odpadního souvrství z prostoru výtahové šachty u Nových schodů u archivu obsahovaly především nálezy hrnců (66–75%), které poměrně významně doplňovaly nálezy džbánů (15–24%), ostatní keramické tvary pak byly zastoupeny v řádech jednotek, ať už se jednalo o misky, pánve, pokličky nebo technickou keramiku. V nálezových souborech z odpadních jímek 1680, R a S si dominantní postavení zachovaly nálezy hrnců (60–71%), ale na místo džbánů se častěji objevily nálezy hlubokých a mělkých mís a pánví. Novou a nezanedbatelnou složkou těchto nálezových souborů se staly kameninové břichaté lahve a malé dózičky. Na první pohled je zřejmé, že rozložení zastoupených keramických tvarů se zcela vymykají dva nálezové soubory – Vikářská ulice čp. 37/IV a odpadní jímka C. Příčina

odlišného tvarového zastoupení však není pro oba stejná. V případě nálezového souboru z odpadní jímky ve Vikářské ulici zcela prokazatelně chybí výraznější zastoupení kuchyňské složky keramické výbavy domácnosti. Za dnešního stavu dokumentace však nemůžeme říci, zda se tato složka v odpadní jímce skutečně neobjevila nebo zda při jejím vybírání archeology z nějaké důvodu došlo k selekci nálezů ve prospěch luxusních a méně obvyklých tvarů. Naopak odpadní jímka C, která je datovaná do 17. století, zcela věrohodně odráží změny vybavení městské domácnosti té doby, kdy již jednoznačně byl kladen důraz na individuální přístup ke stolování, a proto zaznamenáváme výrazný nárůst počtu talířů a šálů (Graf 36).

4.2.1.1. Kuchyňská keramika

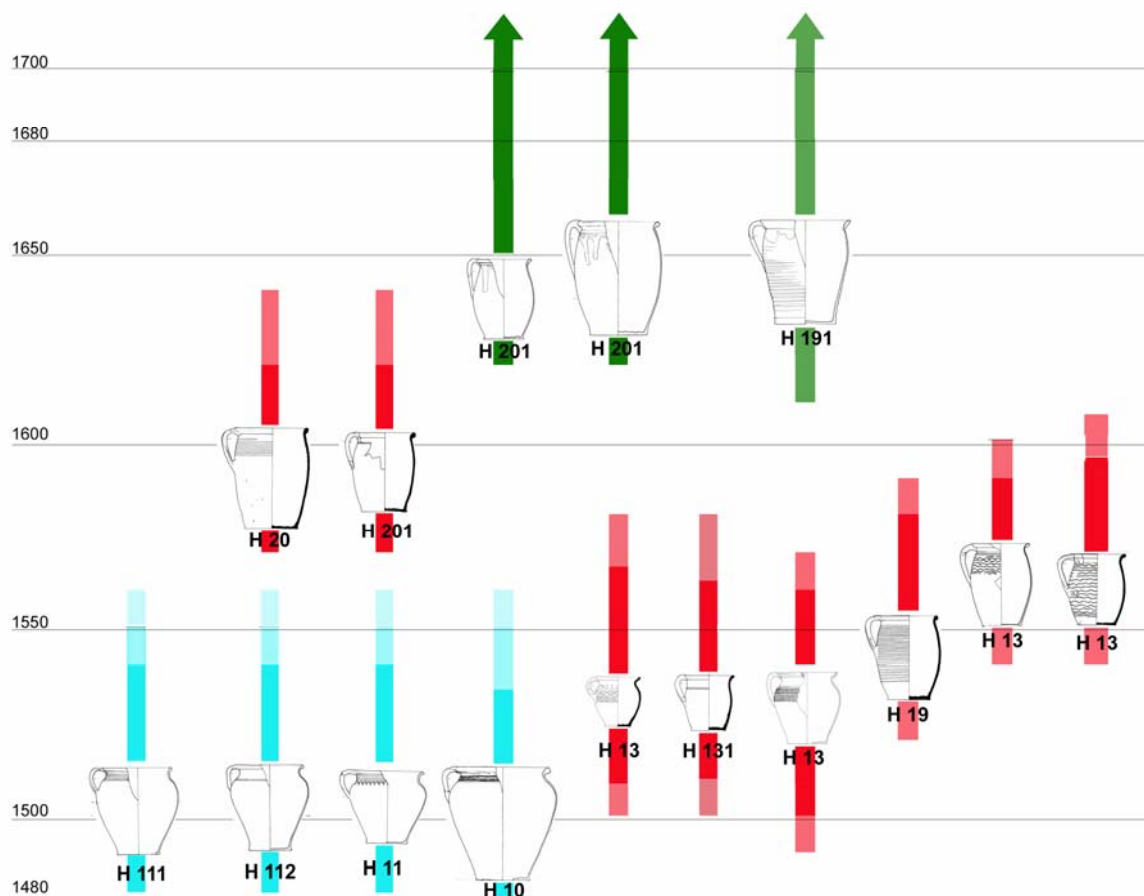
Hrnce

Hrnce představují nejrozšířenější typ nádobí a současně i nejpočetněji zastoupený artefakt každého nálezového souboru. V jejich tvarech se odráží většina vývojových změn, které často v určitých modifikacích zaznamenáváme i u dalších tvarů soudobé produkce. Pro sledování morfologických změn nejlépe slouží hrnce malé (13,0–18,0 cm) a střední velikosti (18,0–24,0 cm). Celkem bylo popsáno 420 hrnců různých tvarů a velikostí, které byly rozděleny do 30 tvarových skupin a 29 podskupin (viz. kap. 3.3.2.1. Definice tvarových skupin). Díky tomuto rozdělení bylo možné sledovat především vývoj tvarových proporcí a výzdobných technik v čase a nalézt tak podklady pro následující zobecněná konstatování.

Mezi hrnci konce 15. až první poloviny 16. století převažuje vejčitý tvar s odsazeným hrdlem a maximálním průměrem výduti v horní čtvrtině až třetině výšky nádoby (Obr. 288). Matematicky vyjádřený poměr průměru dna : průměru maximální výduti se pohybuje v intervalu 1:2 až 1:1,7. Hrdlo bývá členěno třemi až pěti vývalky. Pokud se objevuje výzdoba, redukuje se na jednoduchou rýhu nebo jednořádkové radélko na podhrdlí. Ucho těchto hrnců je tažené, páskové a krátké. Nasedá na okraj a na maximální výduť, případně těsně pod ni. Vnější plocha ucha je u většiny hrnců prožlabená, méně často proříznutá. Vejčité tvary se váží na režnou keramiku všech odstínů barev od světle se pálící přes šedou, šedohnědou až k cihlově červené a keramice pálené v redukčním prostředí.

Současně s vejčitými tvary se začínají objevovat hrnce přechodného tvaru mezi vejčitým a soudkovitým (*Pajer 1983, 43*). Horní polovina, případně střední část jejich těl je zdobena širokým radélkové výzdoby, nejčastěji v podobě segmentové vlnice nebo razítkovaných obloučků. Tyto tvary jsou známy jak v režné podobě nejčastěji z cihlově červeně se pálící hlíny světlejších odstínů, tak ze světle se pálící hlíny s ne zcela dokonalou

vnitřní glazurou (např. *Mašek 1966*, 132, obr. 47; *Richterová 1985*, 180-182; *táž 1986*, 210–219).

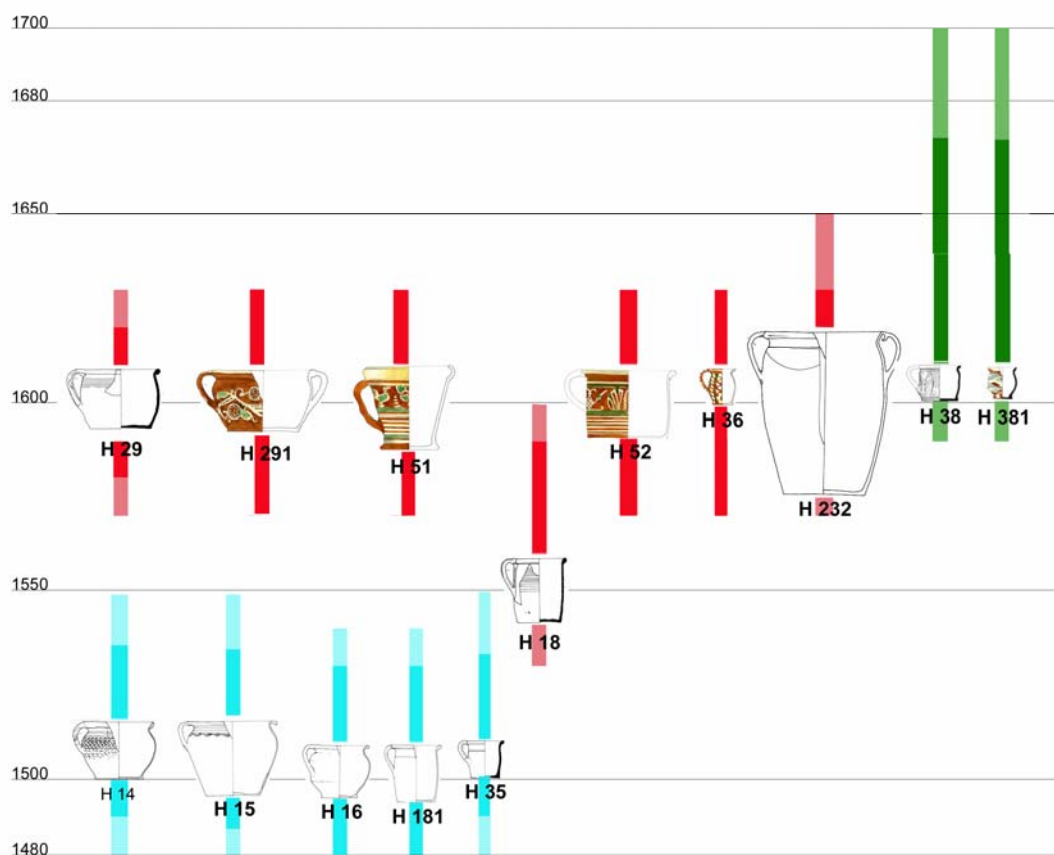
Obr. 288: Přehled vývoje základních tvarů hrnců v závislosti na čase. Světle modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk. Tmavý odstín – těžiště výskytu daného tvaru, světlý odstín – možnost výskytu daného tvaru.

Fig. 288: Evolution overview of the basic forms of pots in the dependence on time. Light blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age. Dark tone – crux of presence of given form, light tone – possible interval of presence of given form.

V období po polovině 16. století masivněji nastupují soudkovité tvary hrnců s maximálním průměrem výduti přibližně v polovině výšky nádoby, přičemž poměr průměru dna k maximální výduti činí 1:1,5 až 1:1,25. U těchto hrnců je předchozí radélková nebo razítková výzdoba postupně nahrazována několikanásobným rýhováním, které nejčastěji pokrývá horní část výduti, a to prostor mezi okrajem a místem připojení ucha k tělu. Tato výzdobná technika přinesla mezi hrnce výraznou unifikaci. Setkáváme se s ní ještě v první polovině 17. století.

Od konce 16. století se pás rýhování postupně redukuje na jednoduchou až trojnásobnou rýhu na podhrdlí. Současně také přibývá uvnitř glazovaných hrnců, u nichž se setkáváme s jinou barvou glazury na okraji oproti glazuře vnitřní, což lze považovat za

záměrný výzdobný prvek. Vylévání vnitřní strany nádoby glazurou je zároveň méně pečlivé. Běžně se stává, že glazura stéká po vnější výduti a na ucho. Délka páskového ucha se u těchto tvarů prodlužuje a zmenšuje se prožlabení jeho vnější plochy, které postupně ubývá i co do četnosti. Přibližně ke konci 17. století se začíná objevovat výrazný otisk prstu v místě přimáčknutí ucha k tělu hrnce. V období od konce 16. do poloviny 17. století je převážná většina hrnců vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena vnitřní glazurou, která mírně přesahuje vně přes okraj. Režné tvary se objevují spíše sporadicky. Postupně narůstá četnost glazovaných hrnců, vyrobených z cihlově červeně se pálicí hlíny.

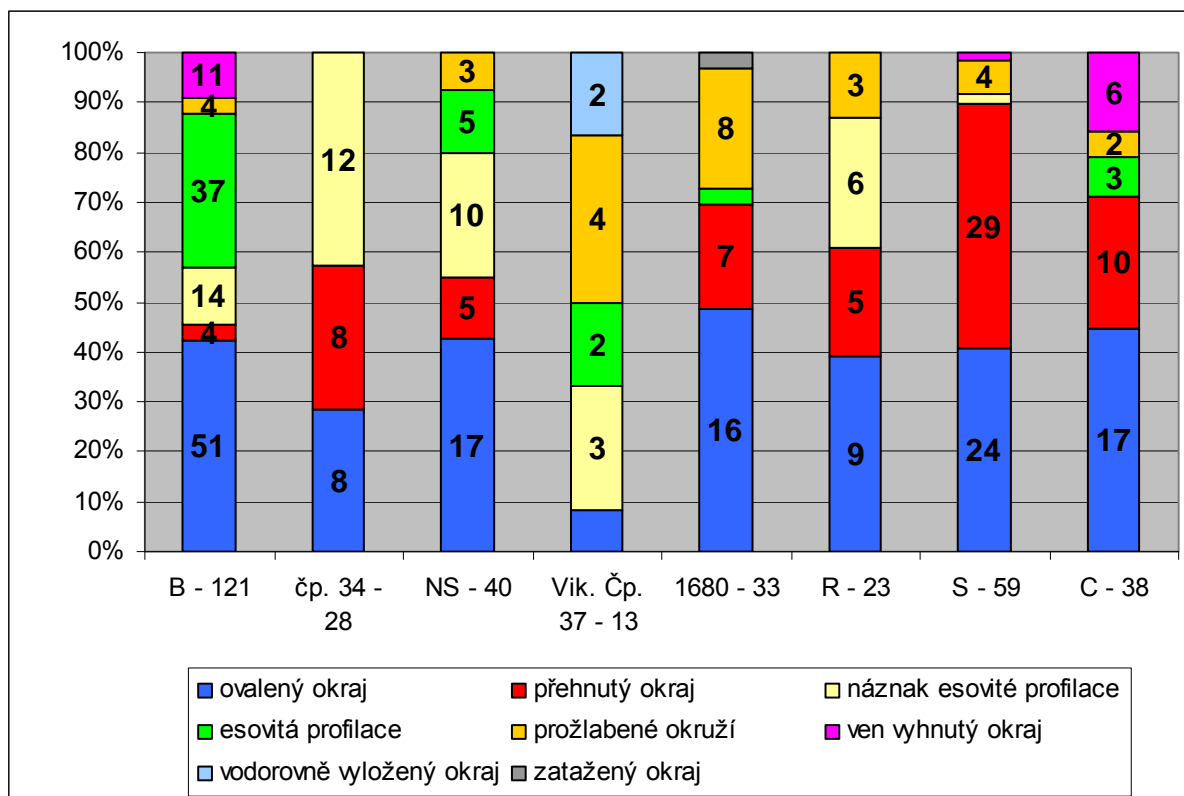

Obr. 289: Přehled vývoje nestandardních tvarů hrnců v závislosti na čase. Světle modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk. Tmavý odstín – těžiště výskytu daného tvaru, světlý odstín – možnost výskytu daného tvaru.

Fig. 289: Evolution overview of substandard forms of pots in the dependence on time. Light blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age. Dark tone – crux of presence of given form, light tone – possible interval of presence of given form.

Výše popsané hrnce reprezentují nejpočetněji zastoupené tvary, které však v raně novověkých souborech pravidelně doplňují další hrnce odlišných tvarů (Obr. 289). Nejčastěji se jedná o vysoké i nízké válcové tvary, hrnce s rovnými, nálevkovitě se rozvírajícími stěnami či velké hrnce zásobnicového charakteru.

Chronologický význam, který je ve starších historických obdobích přikládán modelaci okrajů hrnců, v raném novověku svoji důležitost rozhodně pozbývá. Zjednodušeně řečeno můžeme konstatovat, že v průběhu celého 16. až první poloviny 17. století jsou nejběžnější ovalené, přehnuté, esovitě profilované okraje, případně náznak esovité profilace (Obr. 46). Spektrum okrajů pak doplňuje prožlabené okruží, ven vyhnutý nebo vodorovně vyložený okraj. Jak vyplývá z grafového znázornění (Graf 37), na základě osmi analyzovaných nálezových souborů není možné vysledovat závislost změny modelace okraje v čase.

Graf 37: Zastoupení jednotlivých typů okrajů v nálezových souborech. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet okrajů hrnců v nálezovém celku, číslo v barevném poli grafu počet okrajů daného typu. Pokud číslo chybí, má hodnotu 1.

Graph 37: Numbers of registered rim's profiles in assemblage. The number next to initials sets quantity of all rim's profiles of pots in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of the rims of the given types. If the number is missing, it has value one.

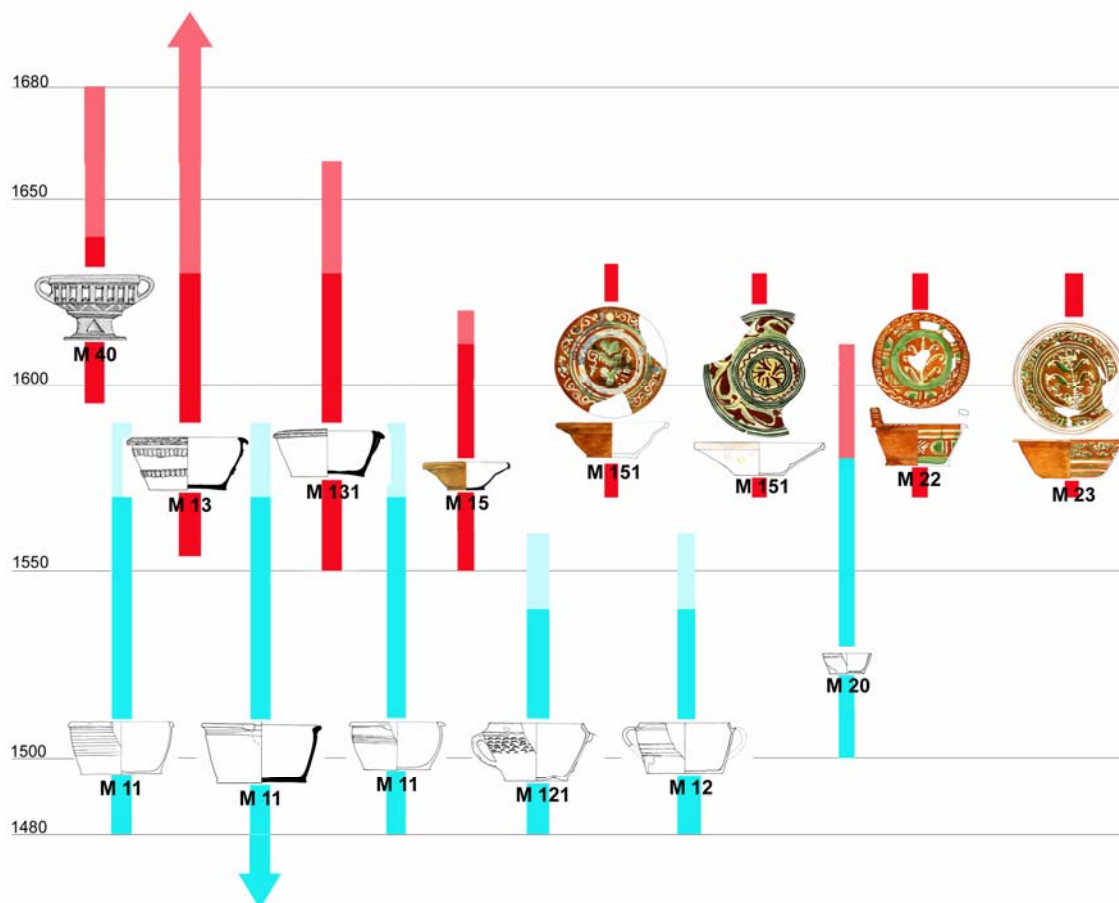
Blue – oval; red – out-turned; light yellow – with a hint of an S-shaped profile; green – S-shaped; ochre – grooved collar, violet – outward turned rim, light blue – horizontal turned rim, grey – inward turned rim.

Hluboké misky

Druhým nejrozšířenějším tvarem kuchyňské keramiky bývají hluboké misky, i když v jejich případě příslušnost k čistě kuchyňskému nádobí není jednoznačná, protože není vyloučeno, že sloužily nejen k přípravě pokrmů, ale i k jejich konzumaci.

Nejstarší typ představují misky s hladkým nebo rýhami členěným, někdy mírně vydutým tělem (Obr. 290), které se sice objevují v celém období od konce 14. až do konce 16.

století (např. *Krajíc 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7), ale četnost jejich nálezů v mladších souborech výrazně klesá. Výška těchto mís se pohybuje v intervalu 9,0–11,0 cm a průměr okraje je nejčastěji mezi 20,0–22,0 cm. Hluboké mísy těchto tvarů byly vždy vyrobeny z neglazované hlíny. Poměrně často se setkáváme s hrubozrnnou, šedohnědou hlínou, ale výjimkou nejsou ani mísy vyrobené z cihlově červeně nebo světle se pálicí hlíny.

Obr. 290: Přehled vývoje tvarů hlubokých a mělkých mís v závislosti na čase. Světle modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk. Tmavý odstín – těžiště výskytu daného tvaru, světlý odstín – možnost výskytu daného tvaru.

Fig. 290: Evolution overview of the forms of deep and shallow bowls in the dependence on time. Light blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age. Dark tone – crux of presence of given form, light tone – possible interval of presence of given form.

V nálezovém souboru z odpadní jámky B, datovaném do poslední třetiny až první poloviny 16. století, se objevily i dvě hluboké mísy se dvěma protilehlými uchy, která jsou připevněna těsně pod okrajem a na dolní část výduti. Mísy mají mírně nálevkovitě rozevřený tvar, kdy v jednom případě je výduť členěna několika (1–3) rýhami, ve druhém pásem razítkové výzdoby v podobě přesekávaných obloučků. Pro obě skupiny je dále

charakteristický dovnitř vyhnutý, přímý okraj. Obě misky jsou vyrobeny ze světle se pálicí hlíny s vnitřní glazurou.

Druhou skupinu reprezentují nálevkovitě se rozevírající hluboké misky s plastickou, někdy vícenásobnou páskou zdobenou většinou promačkáváním (typ „řetízek“), obecně označované jako pernice¹²⁹. Misky mají ven vyložený okraj, který často bývá zdoben radélkem v podobě několika řad drobných čtverečků. Výška těchto hlubokých mis se pohybuje v intervalu 11,0–15,0 cm a průměr okrajů v rozmezí 22,0–27,5 cm. Jednoznačně největší počet nálezů byl vyroben z hrubozrnné, cihlově červeně se pálicí hlíny, u které se projevil sendvičový efekt v podobě pouze do šeda vypáleného středu jinak cihlově červeného střepu. Jedinou výjimkou je mísa inv. č. 647 z odpadní jímky 1680 (Obr. 81/4), která byla vyrobena ze světle béžově se pálicí hlíny a opatřena oboustrannou glazurou, vnitřní zelenožlutou a vnější tmavě zelenou. Tyto hluboké misky jsou nedílnou součástí všech souborů datovaných do období po polovině 16. století¹³⁰ (např. *Blažková 2007*, Fig. 18/3).

Pekáč

Poloduté kuchyňské nádobí reprezentuje v analyzovaných souborech nález jednoho pekáče z odpadní jímky v čp. 37/IV ve Vikářské ulici (Obr. 150). I z této skutečnosti je zřejmé, že zastoupení těchto tvarů v raně novověkých souborech je co do počtu kusů ojedinělé. Vzhledem k tomu, že pekáč umožňuje minimální výzdobné variace, jedná se o velice málo chronologicky citlivý tvar, se kterým se ve stejné podobě setkáváme od konce 16. (*Fučíková a kol. 1997*, V/298/11) do nejméně první poloviny 18. století (např. *Bernardová – Blažková – Kovačiková – Meduna – Novák – Veselá 2010*, 112; *Foster 2009*, 83, Fig. 24).

Pánve

Zástupce plochých tvarů v raně novověkých souborech kuchyňské keramiky reprezentují pánve na třech nožkách, určené k přípravě pokrmů na otevřeném ohni, případně kladené na hrobec žhavého popela, kdy se nádoba ohřívala radiačním, sálavým teplem (*Štajnochr 2006*, 978). Pánve jsou převážně oxidačně, velmi kvalitně vypálené, tenkostěnné a již od 14. století jsou zpravidla opatřeny vnitřní olovnatou glazurou¹³¹. V případě pánví

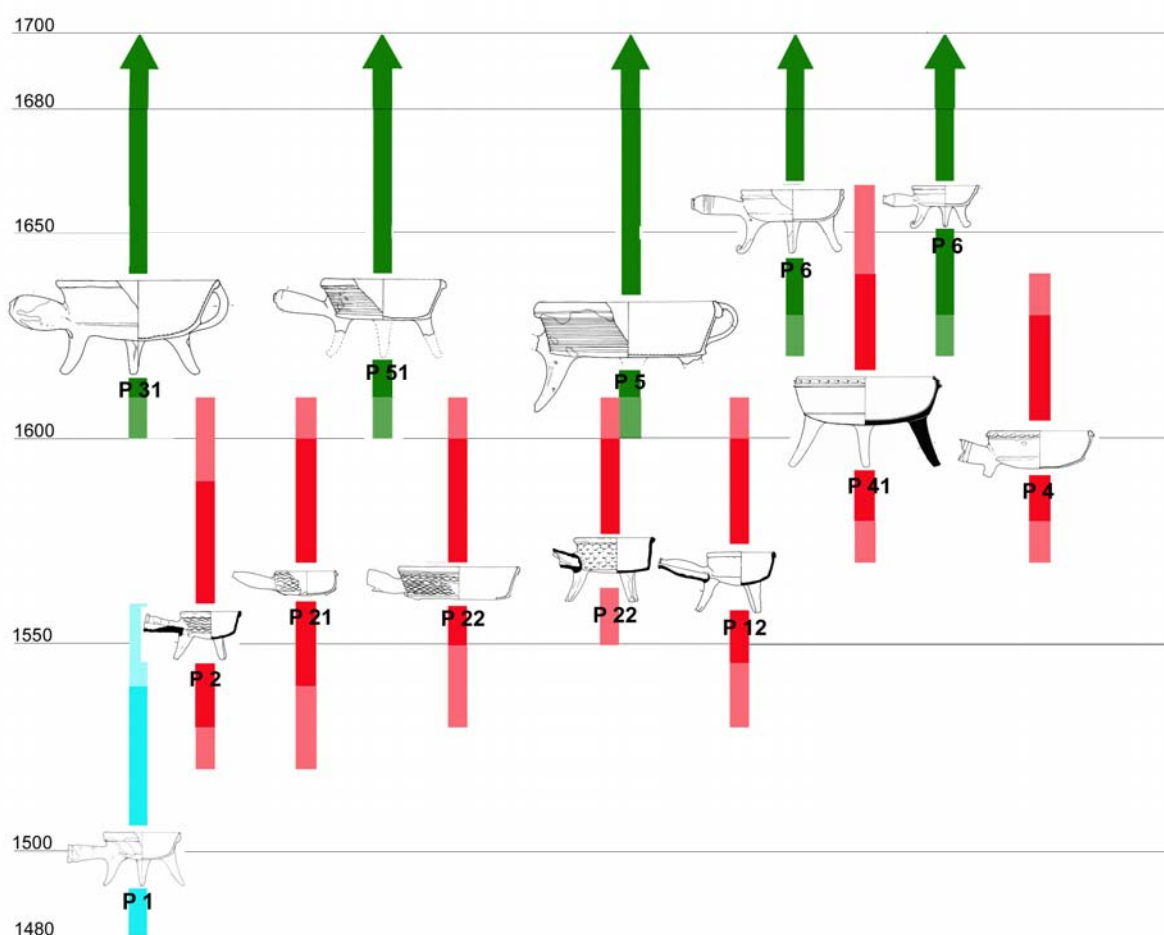
¹²⁹ Vzhledem k tomu, že označení pernice se z hlediska funkce váže k třecím misám (např. *Scheufler 1972*, 28; *Pajer 1983*, 26), považujeme společně s J. Žegklitzem (*Blažková – Žegklitz, v tisku*) jeho zobecněné užívání za zavádějící. Pernice byla mísa se zdrsněným vnitřním povrchem, která byla speciálně určena k přípravě třených kaší a tření vikuálí. V řadě cechovních artiklů byla pernice jedním z mistrovských kusů (*Štajnochr 2006*, 976).

¹³⁰ V. Scheufler dokládá výskyt hlubokých mis s plastickými pásky již od 14. století (*Scheufler 1972*, 28, tab.I/11), ale v analyzovaných souborech z Pražského hradu se žádná neobjevila před polovinou 16. století.

¹³¹ Mstěnice nález trojnožky bez polevy (*Nekuda 1985*, 109).

glazura pravidelně přesahuje přes okraj a její zbytky nezřídka najdeme na nožkách a na držadle.

Starší produkci první poloviny 16. století reprezentují pánve na třech nožkách s hladkým konkávním tělem, čočkovitým dnem (Obr. 291). Pro tyto pánve je typický přehnutý nebo ovalený okraj. Nožky jsou nízké a nejčastěji výška těla přesahuje výšku nožek. Důležitou součástí pánví na třech nožkách je krátké baňaté držadlo, umístěné mírně pod okrajem. V místě připojení k tělu je držadlo zúžené a u ústí naopak rozšířené se zataženým nebo přehnutým okrajem, který umožňoval nasazení dřevěného nástavce a tím snazší manipulaci s nádobou.

Obr. 291: Přehled tvarů pánví na třech nožkách v závislosti na čase. Světle modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk. Tmavý odstín – těžiště výskytu daného tvaru, světlý odstín – možnost výskytu daného tvaru.

Fig. 291: Evolution overview of pan's forms in the dependence on time. Light blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age. Dark tone – crux of presence of given form, light tone – possible interval of presence of given form.

Ve druhé polovině 16. století nastupují raně novověké tvary a procentuální zastoupení pánví na třech nožkách v rámci keramických souborů mírně roste¹³². Zvyšuje se výška těla a úměrně s ní nejen výška nožek, ale i průměr okraje. Nožky dosahují nejméně poloviny celkové výšky nádoby nebo ji dokonce mírně převyšují, což zvětšilo manipulační prostor pro udržování ohně. Profilace těla je takřka kolmá nebo jsou stěny lehce vyduťaté a čočkovité dno nahrazuje u mladších variant dno rovné. Výduť může být nezdobená, ale častěji se po celém těle uplatňuje radélková výzdoba v podobě segmentové vlnice. V rámci profilace okraje se setkáváme se širokým spektrem modelací, a to nejčastěji s lištovaným okružím a esovitě profilovaným okrajem, určeným pro osazení pokličky. Výjimkou však nejsou ani ovalený nebo přehnutý okraj. Zcela novou variantou okraje je přehnutý okraj, který je v pravidelných rozstupech přímáčkutý. V těchto případech se jednoznačně jedná o dekorativní záměr. Držadlo mladší varianty pánví je delší a bývá zakončeno téměř uzavřenou obvodovou lištou, čímž bylo definitivně zamezeno možnosti nasadit dřevěný nástavec. Soubory z Pražského hradu však obsahují i kombinaci radélkové výzdoby a rozšiřujícího se otevřeného držadla, a to v souborech z poslední čtvrtiny 16. století. Lze tedy předpokládat, že se jedná o jakési přechodné tvary, u nichž byla využita starší varianta modelace držadla v kombinaci s nastupující radélkovou výzdobou těla nádob. Pro jednoznačné chronologické zařazení bude třeba dalších lépe datovaných nálezových souborů.

Od středověku známe pánve nejčastěji vyráběné ze světle se pálicí hlíny a opatřené vnitřní glazurou hnědých a okrových odstínů. Po polovině 16. století se v ojedinělých případech můžeme setkat s glazurou zelenou, v mladším období překrývající bílé nástřepí. Kromě pánví ze světle se pálicí hlíny se na konci 16. století začínají objevovat i výrobky z cihlově červeně se pálicí hlíny, opatřené transparentní glazurou.

V první polovině 17. století je radélková výzdoba těla pánví nahrazena hustými, výraznými vývalky, které pokrývají celé tělo. V témže období pak poprvé zaznamenáváme pánve velkých rozměrů, u nichž průměr okraje nezřídka přesahuje 30 cm a na protilehlé straně držadla je pro lepší manipulaci s tak velkou a těžkou nádobou umístěné ucho. U tohoto typu pánví se setkáváme s mírně nálevkovitě se rozevírajícím miskovitým tělem s rovným dnem a stěnami členěnými hustými vývalky. Držadlo je ukončeno do zúžené lišty. Všechny analyzované nálezy z Pražského hradu byly vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřeny

---

¹³² Porovnáme-li procentuální zastoupení trojnožek ze středověkých lokalit Pfaffenschlag (14.-15. st.) – 0,28 % (*Nekuda 1975*, 117) a Mstěnice (14.-15. st.) – 1,0 % (*Nekuda 1985*, 78) s nálezy z mladších období – studna v Soběslavi (1/2 15.–1/2 16. st.) – 3,1 % (*Krajíc 1990*, 100), jímka z Tábora z domu pasíře čp. 220 (15.–1/2 16. st.) – 3,75 % (*Krajíc 1998*, 168), a konečně městská parcela v Sedlčanech (15.–17. st.) – 14 % (*Dohnal – Koucký 2000*, 374), spatřujeme postupný nárůst podílu trojnožek v rámci daného souboru.

vnitřní glazurou okrových nebo zelených odstínů. V jednom případě byla zaznamenána i změna barvy glazury na okraji pánve. Vzhledem ke stavu publikované pramenné základny je datace těchto pánví velice obtížná (*Dohnal – Vařeka 2002*, 264, Obr. 6/2, 5, 6; *Foster 2009*, 82, Fig. 23/6, 7). Omezím se tedy pouze na konstatování, že pánve s tělem členěným vývalky nastupují v průběhu 17. století a jejich výskyt pokračuje nejméně i v první polovině století 18.

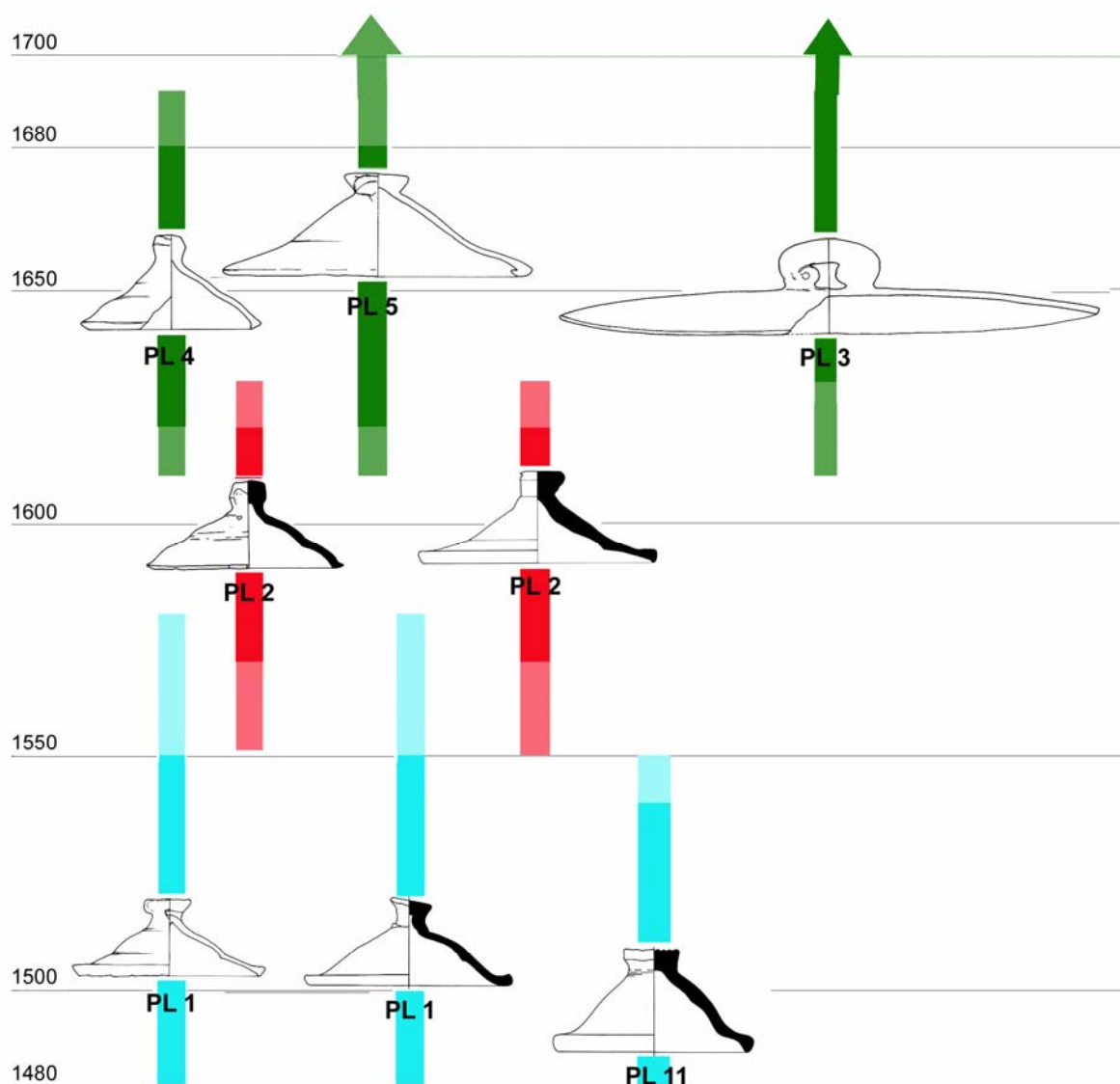
Ve stejném období jako velkoformátové pánve se v nálezových souborech objevují pánve malých rozměrů s nízkým, mísovitým, nezdobeným tělem, s téměř rovným dnem a s nožkami, jejichž konce jsou často ohnuty vzhůru (*Bouda – Šmejdová 2009*, 111, Fig. 12/2). Okraj těchto pánví je nejčastěji modelován do prožlabeného okruží nebo esovitě profilován. Držadlo kruhového průřezu, jež dosahuje maximální hodnoty průměru přibližně ve dvou třetinách své délky, se směrem od okraje zužuje a je zakončeno do úzké lišty. V některých případech je jeho vzdálenější třetina členěna nehlubokými vývalky. Tyto pánve jsou opatřeny oboustrannou glazurou, a to včetně majolikové polevy, která pokrývá nejen tělo, ale i nožky a celé držadlo.

Vzhledem k tomu, že kompletních pánví na třech nožkách se obecně dochovává jen velmi malé procento, a to především proto, že v odpadních vrstvách nejčastěji končily pánve s ulomenými držadly nebo nožkami, je jejich rozměrová kategorizace obtížná. Uchýlím se tedy pouze ke konstatování, že existují pánve na třech nožkách malých rozměrů, u nichž se celková výška pohybuje v intervalu 9,0–12,0 cm a průměr okraje 12,5–15,0 cm. Druhou skupinu tvoří středně velké pánve s průměrem okraje v intervalu 17,0–22,0 cm. Poslední skupinou jsou pak pánve velkých rozměrů, u nichž se celková výška pohybuje okolo 20,0 cm a průměr okraje byl zaznamenán v širokém intervalu 22,0–36,0 cm. Je téměř pravidlem, že na protilehlé straně držadla jsou tyto pánve opatřeny širokým páskovým uchem.

Pokličky

Počet pokliček má v nálezových souborech charakter jednotlivých předmětů (Obr. 292) a jejich chronologické členění je tak obtížné. Přesto můžeme konstatovat, že na rozdíl od středověkých vysokých, zvonovitých, často hrubě modelovaných tvarů jsou raně novověké pokličky vždy vytáčené a jejich tvar je plošší. Knoflík sloužící k uchopení je i u raně novověkých tvarů modelován dosti nedbale. Velikost pokliček se odvíjí od velikosti hrnce, pro který byly určeny. Obecně uznávaným datačním kritériem pokliček je existence a umístění vnitřního žebra, jež se objevuje u tvarů datovaných do 16. století. Na základě nepřiliš rozsáhlých nálezových souborů se zdá, že starší tvary pokliček mají vnitřní žebro umístěné přibližně v jedné třetině výšky a u mladších, někdy po polovině 16. století, se vnitřní žebro

přesouvá směrem nahoru k polovině výšky. Kolem přelomu 16. a 17. století pak nastupují pokličky bez žebra. Pokličky jsou vždy vyráběny z neglazované hlíny, a to jak šedohnědých, cihlově červených, tak světlých odstínů. V pražském prostředí převažují pokličky pálené v oxidačním prostředí, ale objevují se i v redukčním prostředí pálené tvary. Za ojedinělý nález lze jednoznačně považovat oválnou poklici velkých rozměrů, opatřenou majolikovou glazurou, kterou datujeme do 17. století. Vzhledem k jejímu tvaru lze předpokládat, že sloužila k zakrytí pekáče.

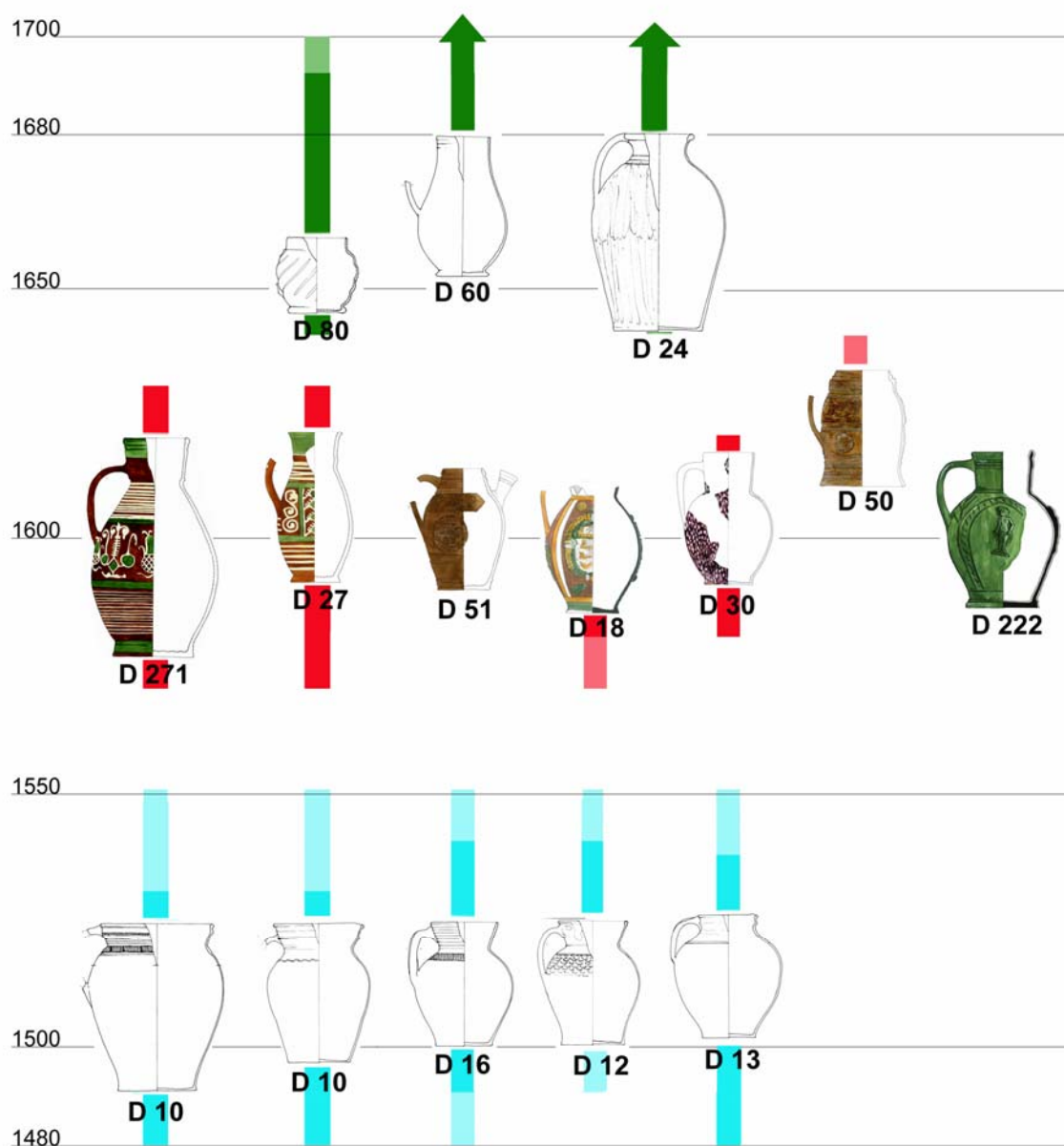
Obr. 292: Přehled tvarů pokliček v závislosti na čase. Světle modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk. Tmavý odstín – těžiště výskytu daného tvaru, světlý odstín – možnost výskytu daného tvaru.

Fig. 292: Evolution overview of lid's forms in the dependence on time. Light blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age. Dark tone – crux of presence of given form, light tone – possible interval of presence of given form.

4.2.1.2. Stolní keramika

Džbány

Džbány obohatily morfologický inventář domácností již v průběhu středověku. Přestože se stejně jako u hrnců jedná o sériově vyráběné tvary a tudíž je možné zaznamenat základní tvarové skupiny, naznačuje celková podoba nádoby její možné využití daleko lépe než je tomu právě u hrnců.

Obr. 293: Přehled tvarů džbánů v závislosti na čase. Světle modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk. Tmavý odstín – těžiště výskytu daného tvaru, světlý odstín – možnost výskytu daného tvaru.

Fig. 293: Evolution overview of jug's forms in the dependence on time. Light blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age. Dark tone – crux of presence of given form, light tone – possible interval of presence of given form.

Džbány konce 15. až první poloviny 16. století můžeme rozdělit do dvou základních skupin, a to jak z hlediska tvaru, tak i použité výrobní suroviny. První skupinu tvoří režné džbány s vejčítým tělem a mírně nálevkovitě se rozevírajícím hrdlem, které je většinou členěno vývalky (Obr. 293). Nejčastěji se na plecích nebo na horní části těla objevuje jednořádková radélková výzdoba. Většina těchto džbánů je vyrobena z neglazované hlíny šedohnědých nebo tmavě cihlově červených odstínů. U ojedinělých exemplářů z neglazované, světle se pálicí hlíny se objevuje jednoduché červené malování v podobě překřížených linek nebo ploché nízké vlnice kombinované s jednořádkovým radélkem. Druhou skupinu džbánů konce 15. až první poloviny 16. století reprezentují jak vejčité, tak soudkovité tvary, vyrobené ze světle se pálicí hlíny a opatřené vnitřní glazurou. Horní třetina až polovina těla těchto džbánů je zpravidla pokryta radélkovou výzdobou, nejčastěji v podobě segmentové vlnice. Jednodušší výzdobnou variantou je pak užití subtilního žebra v místě přechodu hrdla a těla a jednoduché rýhy na plecích džbánu. U většiny dochovaných džbánů byl identifikovaný vzhůru vytažený okraj, vzácněji zesílený nebo prožlabený. Shodu v provedení jsme zaznamenali i v případě uch jednotlivých džbánů. Jedná se o širší páskové ucho nejčastěji s proříznutou nebo prožlabenou vnější plochou, méně často se pak vyskytuje plastické žebro. Většina uch nasedá na hrdlo a pod maximální výduť džbánu.

Pro období po třetí čtvrtině 16. století bohužel zatím nemáme k dispozici tak početný soubor džbánů, abychom mohli učinit obecnější závěry. Můžeme pouze konstatovat, že součástí nálezových souborů z tohoto období jsou velké džbány na vodu s charakteristickým mohutným tělem a těžištěm uprostřed nádoby. Tyto džbány mají nízké hrdlo s průměrem ústí pohybujícím se přibližně kolem poloviny průměru maximální výduti a okraj členěný dvěma až třemi vodorovnými vývalky. Některé velké džbány mají okraj modelovaný do nevýrazné hubičky. Jedná se o neglazované výrobky pálené jak v oxidačním, tak redukčním prostředí. Druhým, v několika nálezových souborech se opakujícím tvarem, jsou džbány s baňatým, případně soudkovitým tělem a vyšším válcovým hrdlem, které se od sebe navzájem liší výrobní surovinou a způsobem výzdoby. Tento tvar bývá v etnografické literatuře přisuzován pivním džbánům (Štajnochr 2005, 742). V kategorii džbánů se objevuje i lahvice na vodu, pro kterou je charakteristické úzké hrdlo, modelované do hubičky.

Nejvýraznější skupinu raně novověkých džbánů pak představují džbány malované. V pražském prostředí jednoznačně dominují nálezy džbánů tzv. červené berounské skupiny, datované doposud do poslední čtvrtiny 16. až první třetiny 17. století a spojované výhradně s berounským výrobním centrem (Koula 1917–1919, 250–257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55). Nové nálezy ovšem přesvědčivě doložily výrobu této

hrnčiny i v Praze, a to již před rokem 1572 (dosud nepublikované nálezy z archeologického výzkumu hrnčířské dílny Adama Špačka v Truhlářské ulici¹³³). Džbány tohoto typu mají většinou štíhlý, soudkovitý tvar těla a mírně nálevkovitě se rozevírající hrdlo, přičemž hlavní malovaný motiv, často antropomorfní, případně rostlinný či geometrický, je umístěn na horní polovině těla. Dolní polovina je zpravidla zdobena horizontálními linkami, hrdlo nejméně dvěma barevnými poli a ucho je často zdobeno příčnými čárkami. Setkáváme se se dvěma základními velikostmi malovaných džbánů: menší (výška 22,0–24,0 cm) může být označen jako vinařský či košťářský (*Štajnochr 2005, 734*), objemnější mohl sloužit na vodu nebo pivo (výška 28,0–32,0 cm).

Kromě těchto do značné míry zobecněných tvarů nejsou v souborech raně novověké keramiky druhé poloviny 16. až první poloviny 17. století výjimkou originální kusy, jejichž jedinečnost spočívá především ve způsobu výzdoby, kdy může být využito mramorování, stříkání či plastické aplikace. Džbány s plastickými aplikacemi reprezentují např. polychromní džbán s majolikovou polevou a s plastickými aplikacemi včetně portrétu Rudolfa II., dále džbán s plastickým nálepem v podobě antikizující postavy, kameninové džbány s erbovými a malinovými nálepy. Druhou skupinou jsou pak džbány, k jejichž výzdobě bylo použito mramorování, modré malování či buřtem zdobený džbán. Koncem první poloviny 17. století se objevují i džbány s tordovaným tělem typu crespina s jednobarevnou, majolikovou glazurou, jejichž výroba je prokazatelně doložena v Berouně (*Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985; Žegklitz – Zavřel 1990, 122*). Tyto tvary se především ve druhé polovině 17. a na počátku 18. století staly běžnou součástí měšťanských domácností (*Turnský 1990*).

Stejně jako rozličné výzdobné techniky je široká i tvarová škála džbánů (viz kap. 3.3.2.1. Definice tvarových skupin). Tato skutečnost může být způsobena tím, že džbány představovaly reprezentativní součást vybavení domácnosti, a v obecné rovině předpokládáme, že okruh jejich výrobců a dodavatelů byl v porovnání s běžnou spotřební kuchyňskou keramikou širší. Současně je třeba mít na paměti i skutečnost, že životnost džbánů jako reprezentativní složky vybavení domácnosti byla větší než běžného kuchyňského nádobí, a tak doba jejich vzniku může být poměrně vzdálená od okamžiku, kdy se ocitly v odpadních vrstvách.

---

¹³³ Děkuji za ústní sdělení J. Žegklitzovi.

Hrnky

Přítomnost hrnků (8,0–13,0 cm) a hrnečků (< 8,0 cm) v nálezových souborech od konce 16. století je jedním z dalších projevů sílící individualizace přístupu ke stolování (Obr. 289). Etnografická literatura označuje za hrnky nádoby limitované velikosti jedné osobní porce nápoje nebo pokrmu¹³⁴.

Hrnky, které pocházejí z archeologických výzkumů, mají většinou válcový tvar, méně často soudkovitý. Původně jednoduchý válcový tvar může být oživen odsazením na patku nebo tordováním či promačkáváním stěn. Velké procento nálezů hrnků bývá opatřeno oboustrannou glazurou, která v těchto případech jednoznačně plní dekorativní funkci. Kromě malovaného dekoru se setkáváme s výzdobnou technikou v podobě mramorování nebo vpíjené glazury. Výskyt hrnků lze však v nálezových souborech konce 16. a první poloviny 17. století souhrnně označit za ojedinělý.

Mělké mísy

Typickým tvarem raně novověkých souborů jsou mělké mísy, vyskytující se ve dvou základních variantách (Obr. 290). První z nich jsou hlubší mělké mísy, u nichž je podokrají odsazeno přibližně ve dvou třetinách výšky. Tyto tvary se objevují v souborech datovaných od počátku do poslední čtvrtiny 16. století a většinou bývají opatřeny jednobarevnou transparentní glazurou hnědých a okrových odstínů. Mladší varianty, které nastupují v poslední třetině 16. století, jsou nižší, mají podokrají odsazeno přibližně v polovině výšky, takže podokrají a stěny si proporcčně odpovídají, čímž dochází k rozšíření plochy podokrají, která nejčastěji slouží pro aplikaci malovaného dekoru. Vnitřní plocha mísy bývá malovaným dekorem zpravidla rozdělena na dno s ústředním motivem, stěny většinou pokrývají soustředné linky a podokrají (prapor) je určeno drobným malovaným motivům. Nejčastěji se setkáváme s kombinací geometrického, rostlinného a zoomorfního motivu, které se pravidelně střídají. Antropomorfní motivy a udání letopočtu jsou v raném novověku v českém prostředí spíše výjimkou. V pražském prostředí se nejčastěji setkáváme se zástupci tzv. červené a bílé berounské skupiny. Přibližně od počátku 17. století se jako podklad pro jednobarevnou, nejčastěji zelenou glazuru, uplatňuje bílé nástřepí (engoba).

Za součást stolní keramiky můžeme považovat hluboké malované mísy, které také nejčastěji patří do tzv. červené berounské skupiny. V souborech se objevují jak mísy bezuché,

¹³⁴ Obecné množství jedné porce vyjadřuje archaický antropometrický pojem přehršle, tj. objem pramenité vody nebo kašoviny, který lze pojmout do dvou dlaní, tj. přibližně 0,5 l. Za hrneček se považují nádoby o antropometrickém objemu jedné hrsti, tj. přibližně 0,25 l (*Štajnochr 2007, 773*).

tak ve variantách se dvěma vertikálně postavenými uchy. Vzhledem k tomu, že se jedná o zástupce tzv. berounského zboží, datuje se jejich výskyt do období čtvrté čtvrtiny 16. až do první třetiny 17. století. Ze stejného období pak pochází i hluboká mísa se dvěma vertikálně postavenými uchy, která je opatřena vnitřní, stékavou glazurou.

V analyzovaných nálezových souborech se objevilo i několik mističek malých rozměrů. Tyto mističky mají jednoduchý, mírně se nálevkovitě rozevírající tvar. Jediným výzdobným prvkem bývá jednoduchá rýha těsně pod okrajem. Ve všech případech se jedná o nádoby opatřené vnitřní glazurou. Jejich funkční využití je nejasné. Z chronologického hlediska můžeme konstatovat, že se s těmito mističkami v nezměněné podobě setkáváme od konce 15. až do poloviny 17. století.

Prolamované mísy

Stolní keramiku polodutých tvarů reprezentují prolamované mísy, které se v zahraniční literatuře běžně označují jako ohřívací („chafing dishes“ – viz např. *Hurst – Neal – Beuningen 1986*, 72, 81, 82, 93, 107 nebo *Warmschale – Kovacsovics 1991*, 71; *Mechelk 1971*, 239; *týž 1976*, 168). Jedná se o mísovité nádoby s prořezávanými stěnami a často s perforovaným dnem na duté prořezávané zvonovité nožce (Obr. 148). Několik exemplářů prolamovaných mís včetně miniatur, které pocházejí z Drážďan, je datováno do 17. století (*Mechelk 1971*, 245). V našem případě se jedná o jediný exemplář¹³⁵, který pochází z nálezového souboru z Vikářské ulice čp. 37/IV, a datujeme jej na přelom 16. a 17. století.

Šály

Novým tvarem, který se objevuje ve středoevropském prostoru na konci 16.¹³⁶, ale především po první čtvrtině 17. století, jsou šály (Obr. 294). Jejich název je odvozen od německého *die Schale*. Jedná se o miskovité tvary menších rozměrů s mírně se rozevírajícími rovnými či mírně oblými stěnami a rozevřeným ústím s přímým, oblým okrajem. Ztvárnění šálů je velmi individuální a mnohdy je zařazení předmětu mezi tyto tvary nejednoznačné. Za jeden z mála společných znaků lze považovat poměrně časté odsazení těla na prstenec nebo patku. V souborech byly identifikovány jak šály bezuché, tak s jedním, ale nejčastěji se dvěma protilehlými uchy. Exempláře větších rozměrů patrně sloužily ke konzumaci polévky,

¹³⁵ V depozitáři Archeologické ústavu AV ČR Praha, v.v.i. na Pražském hradě jsou uloženy dvě další, zeleně glazované prolamované mísy na zvonovité nožce. Zdá se, že tyto dekorativní předměty velice snadno našly svoje uplatnění na dvorských tabulích.

¹³⁶ Nejucelenější publikovaný soubor šálů z českého a moravského prostředí pochází z Mikulova, kde je spojen s habánskou produkcí a je datován do konce 90. let 16. století – 1610 (*Pajer 2001*, 156–164).

subtilnější tvary lze spojovat s podáváním nápojů (*Pajer 2001*, 120). Další typ představují majolikové šály se dvěma protilehlými, plochými, nejčastěji trojúhelníkovými a plasticky zdobenými úchytkami, jejichž výroba je doložena v Berouně. Její počátky jsou kladeny do první poloviny 17. století¹³⁷ (*Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985*, 133). Většina analyzovaných šálů však náleží modře malované fajánsové produkci zahraniční provenience, nejspíše německé. Vzhledem ke stavu pramenné základny se omezím na prosté konstatování, že nálezy šálů z Pražského hradu objevené v odpadní jímce C lze datovat do druhé poloviny 17. až do první poloviny 18. století.

Talíře

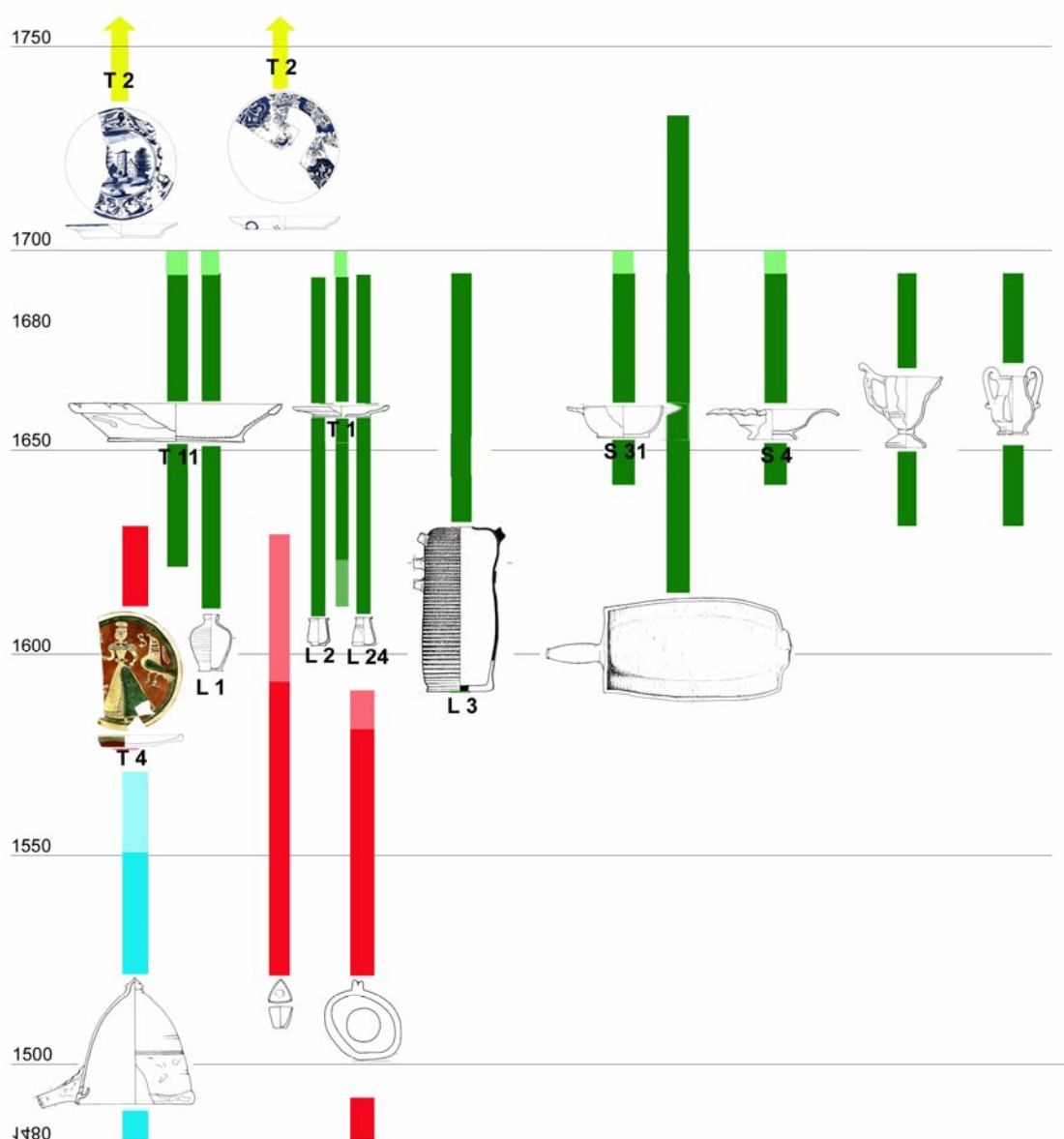
Jednoznačně novou součástí raně novověkých domácností se stal talíř, jehož nástup je spojen s větším důrazem na kulturu renesančního stolování. Etnografická terminologie rozlišuje tři základní typy talířů: *liscio* – talíř s mělkou prohlubní maximálního průměru a s úzkým podokrajím, *tordino* – talíř se širokým podokrajím a *fondino* s hlubokou středovou prohlubní, úzkým podokrajím i okrajem (*Štajnochr 2006*, 986).

Talíře se začínají objevovat až v nálezových souborech z druhé poloviny 16. století (Obr. 294). Jedná se o mělké ploché tvary s téměř vodorovným nebo častěji mírně šikmým podokrajím, které je na vnější straně opatřeno ovaleným nebo přeloženým okrajem. U starších exemplářů, v našem případě se jedná o poslední čtvrtinu 16. až počátek 17. století, jsou to malováním dekorované talíře – jeden pochází z tzv. červené berounské skupiny a druhý je talíř/šál s nepříliš kvalitní majolikovou glazurou a malbou štětcem za studena, napodobující italské předlohy.

Stejně jako v případě šálů i v případě talířů pochází nejrozsáhlejší část kolekce z odpadní jímky C, kde se jedná o produkci 17. století s přesahem do 18. století. Talíře zde nalezené dělíme do dvou základních skupin. První reprezentují výrobky zdobené potékanou a zapouštěnou, někdy i jednobarevnou majolikovou glazurou nebo tvary zdobené mramorováním, které byly identifikovány ve dvou základních velikostech. Klasické talíře mají průměr okraje v intervalu 18,7–22,6 cm a výšku 1,9–2,7 cm a velkoformátové talíře mají průměr okraje 37,3–42,4 cm a výškou 4,4–5,9 cm, z funkční hlediska patrně sloužily jako

¹³⁷ Tvar příbuzný berounskému miskovitému šálu pak známe i z Hesenska, kde je datován po roce 1640 (*Stephan 1987*, 111, Abb. 104). Od druhé poloviny 17. až do první poloviny 18. století je v různě modifikované podobě rozšířen prakticky po celé Evropě – např. Rakousko, Melk (*Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007*, Taf. 36/165–167), Nizozemí (*Bitter – Dijkstra – Roedema – van Wilgen 1997*, 15/43, 44), Itálie (*Bitter – Dijkstra – Roedema – van Wilgen 1997*, 34/ 102; *Ravanelli 1987*, 236). Nejpodstatnější změny jsou zaznamenány v modelaci uch, kdy se můžeme setkat jak s plnými uchy, tak uchy opatřenými jednou, případně dvěma dírkami na provlečení provázku a následné zavěšení.

podnosy. U talířů, opatřených majolikovou glazurou, vzhledem k jejich poměrně hojnému zastoupení ve sbírkových fondech muzeí (*Turnský 1990*), předpokládám domácí provenienci. Druhou skupinu talířů tvoří modře malované fajánsové talíře zahraniční provenience. Ve třech případech (dva talíře s rustikálními motivy Obr. 274 a talíř s ústředním motivem páva Obr. 275/1) se podařilo identifikovat produkci norimberské manufaktury patrně druhé čtvrtiny 18. století. O zbývajících talířích se v současné době vzhledem k nedostatku srovnávacího materiálu nedokáží jednoznačně vyjádřit, a to ani hlediska datace nebo původu.

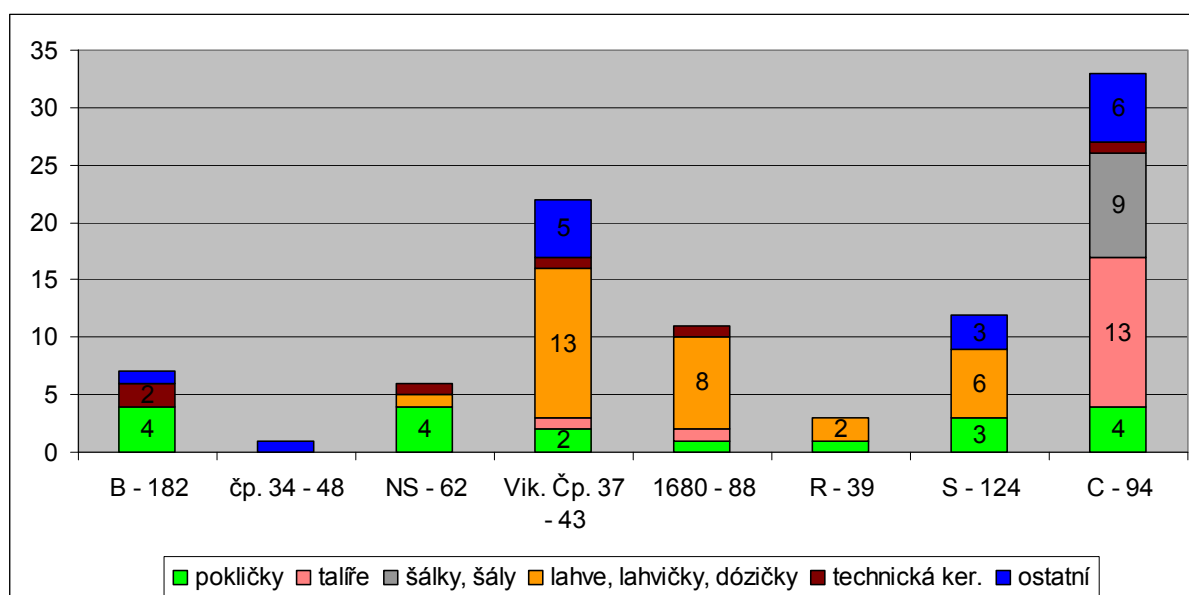

Obr. 294: Přehled tvarů talířů, šálů, lahví, dóziček, pekáčů a konvic v závislosti na čase. Světle modrá – pozdní středověk – raný novověk; červená – raný novověk; zelená – raný novověk – novověk; žlutá – novověk. Tmavý odstín – těžiště výskytu daného tvaru, světlý odstín – možnost výskytu daného tvaru.
Fig. 294: Evolution overview of the forms of plates, dishes, bottles, vials, small jars, baking pan and tankards in the dependence on time. Light blue – Late Middle Age – Early Modern; red – Early Modern; green – Early Modern – Modern Age, yellow – Modern Age. Dark tone – crux of presence of given form, light tone – possible interval of presence of given form.

Ostatní předměty

S klesajícím stářím jednotlivých nálezových souborů přibývá i předmětů, které nesouvisí přímo s přípravou pokrmů nebo se stolováním. Zatímco tři nejstarší analyzované nálezové celky (jímka B, jímka v čp. 34 a odpadní jáma u Nového schodiště) kromě běžné keramiky obsahovaly především zástupce technické keramiky, jako jsou tyglíky, poklop destilačního přístroje či kahan, objevují se v nálezových souborech poslední čtvrtiny 16. až počátku 17. století předměty další (Graf 38). Především se jedná o břichaté kameninové lahvičky a kameninové nebo vnitřně glazované dózičky (Obr. 294). Individualizaci stolování dokládá nálezový soubor z Vikářské ulice čp. 37/IV, kde se poprvé ve větší míře objevují hrnečky, kameninové a jedna majoliková holba. Charakter jednotlivých předmětů napříč nálezovými soubory pak mají květináče, obaly květináčů¹³⁸, vysoká kameninová láhev, váza, konvice, kasička či kukačka, kterou lze považovat za dětskou hračku.

Graf 38: Zastoupení ostatních předmětů v nálezových souborech. Číslo u zkratky odpadní jímky udává celkový počet nálezů v souboru, číslo ve sloupci pak celkový počet daných předmětů. Pokud číslo chybí, má hodnotu jedna.

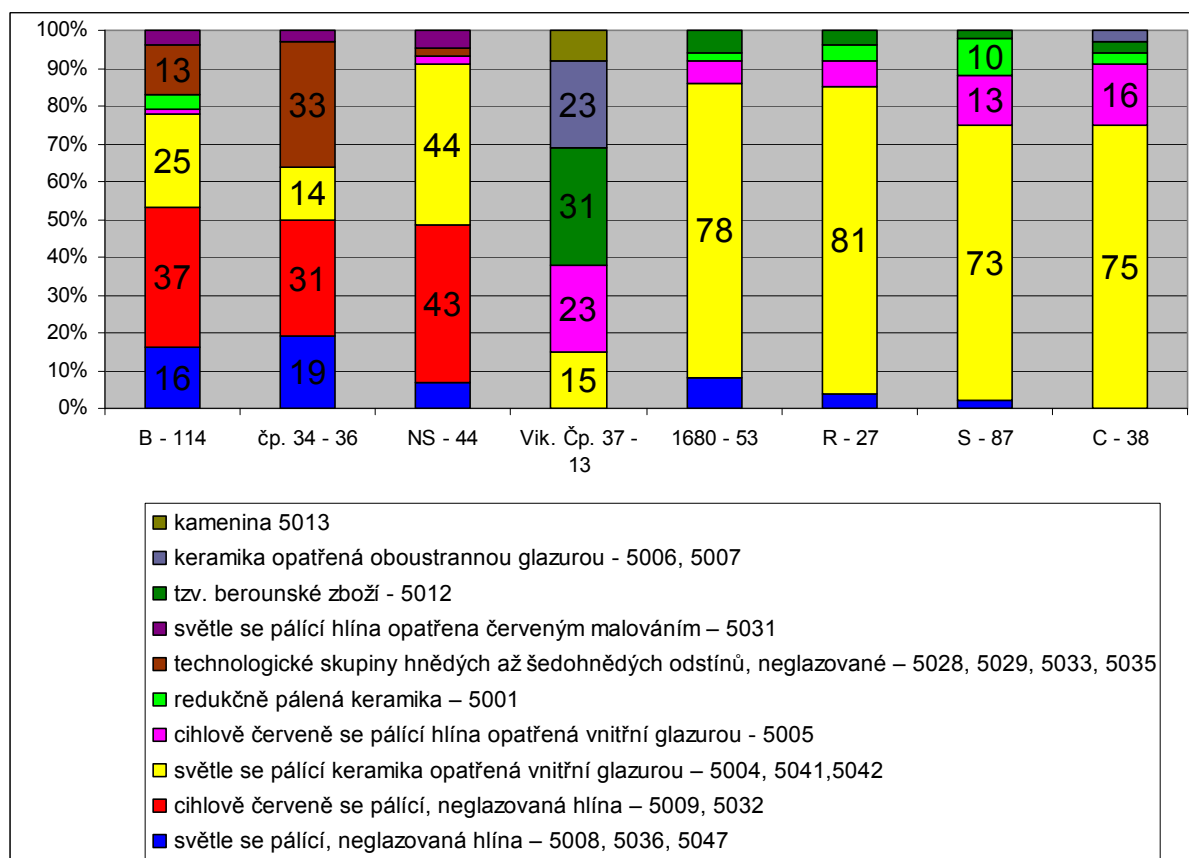
Graph 38: Number of other objects in the assemblage. The number next to initials sets quantity of all ceramics finds in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of the finds in the given object. If the number is missing, it has value one.

Green – lids, violet – plates, grey – dishes, ochre – bottles, vials and small jars, brown – technical ceramics, blue – other objects.

¹³⁸ Používání květináčů v běžných měšťanských domech dokládají ikonografické prameny již na samém počátku 16. století (Keller 1999, Abb. 96a, 96b).

IV.2.2. Technologické poznatky

Technologicky se raně novověká keramika výrazně odlišuje od pozdně středověké. Obecně platí, že hrnčířská hlína byla dokonaleji zpracována, jemně plavená nebo jen s mírně zrnitým střepem. Tloušťka střepu nádob se výrazně zmenšila, neboť veškerá keramická produkce byla vytáčena na rychle rotujícím hrnčířském kruhu.

Graf 39: Percentuální zastoupení jednotlivých technologických skupin u hrnců v náleзовých souborech. Číslo u zkratky náleзовého souboru udává celkový počet hrnců v náleзовém celku, číslo v barevném poli grafu percentuální výši zastoupení v rámci dané technologické skupiny. Pokud číslo chybí, má hodnotu menší než 10%.

Graph 39: Percentage of technological groups of pots in the all find collections. The number next to initials sets quantity of all pots in the assemblage, the numbers in the graph sets percentage of the given technological group. If the number is missing, it has value smaller than 10%.

Khaki – stoneware (5013); blue – ceramic with both-side glaze (technological group 5006, 5007); dark green – Beroun-type ceramics (5012); purple – light fired clay with red painting (5031); brown – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed (5028, 5029, 5033, 5035); green – reduction fired ceramics (5001); violet – brick red fired clay with inner glaze (5005); yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041, 5042); red – brick red fired, unglazed clay (5009, 5032); light blue – light fired, unglazed clay (5008, 5036, 5047).

Stejně jako v předchozí kapitole o morfologických proměnách, tak i v kapitole o technologických poznatcích o raně novověké výrobě v Praze budu postupně hodnotit jednotlivé tvarové kategorie. Jak bylo uvedeno výše (viz kap. 3.2.2.) na počátku

vyhodnocování byly všechny analyzované keramické produkty rozděleny do tzv. technologických skupin, kterým byla přidělena čtyřmístná čísla řady 5000. Během zpracování nálezových celků však vykrystalizovalo deset základních technologických skupin, k jejichž označení je v celém textu využíváno slovní pojmenování (Tab. 3).

Hrnce

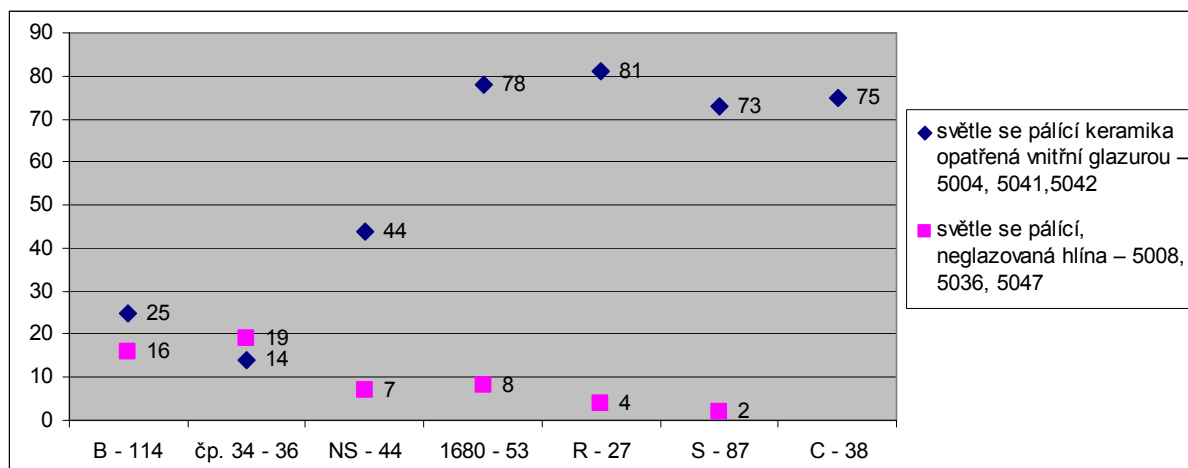
Nejkomplexnější představu o pražské keramické produkci z hlediska výrobní suroviny nám poskytují nálezy hrnců. Z grafu 39, který znázorňuje rozvrstvení hrnců podle technologických skupin v rámci každého nálezového souboru, je patrné, že složení zastoupených technologických skupin v nálezovém souboru z odpadní jímky z Vikářské ulice čp. 37/IV se zcela odlišuje od ostatních. Je to způsobeno tím, že tento soubor obsahoval minimální množství kuchyňské keramiky a tvary hrnců byly převážně zastoupeny hrnky a hrnečky, zřejmě stolního užívání. Uvědomíme-li si tuto skutečnost, nelze nálezy z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV použít při celkovém hodnocení hrnčířské produkce na Pražském hradě v období od konce 15. do druhé poloviny 17. století.

Využijeme-li sloupce s údaji o nálezovém souboru z Vikářské ulice čp. 37/IV jako hranice, můžeme konstatovat následující. Nejstarší nálezové soubory z odpadních jímek B, ze sklepa čp. 34/IV a z odpadního souvrství u Nového schodiště u archivu obsahovaly přibližně padesát procent cihlově červeně (5009, 5032) a světle se pálicího neglazovaného zboží (5008, 5036, 5047). V nálezovém souboru ze sklepa čp. 34/IV nejpočetněji zastoupenou technologickou skupinou pak byly neglazované hrnce hnědých a šedohnědých odstínů (5028, 5029, 5033, 5035). S hrnci těchto technologických skupin se můžeme setkat i mezi nálezy z odpadní jímky B a s ojedinělými jedinci i v odpadním souvrství z Nového schodiště u archivu. Druhou případně třetí nejpočetnější složkou těchto tří nálezových souborů pak byla světle se pálicí hlína opatřená vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042). Pouze jednotlivými nálezy byla zastoupena keramika pálená v redukčním prostředí (5001) a světle se pálicí, neglazovaná hrnčina opatřená červeným malováním (5031).

Druhou velkou skupinu tvoří zbývající čtyři nálezové celky tj. odpadní jímky 1680, R, S a C. Z grafu 39 je patrné, jak postupně vyznívá světle se pálicí, neglazovaná keramika (5008, 5036, 5047) a s cihlově červeně se pálicí neglazovanou hrnčinou (5009, 5032) se v těchto souborech nesetkáme již vůbec. Jednoznačnou roli lídra ve všech čtyřech nálezových souborech pak přebírá světle se pálicí keramika opatřená vnitřní glazurou (5004, 5041, 5042), kdy se hodnota jejího zastoupení v souborech pohybuje v intervalu 73–81%. Nově nastupující a zdá se, že v průběhu 17. století i postupně čteněji zastoupenou technologickou skupinou, je

cihlově červeně se pálicí hlína opatřená vnitřní transparentní glazurou (5005), která se z hodnot jednotek procent vyšplhala u nejmladšího nálezového celku z odpadní jámky C na 16%. Co do počtu ojedinělých nálezů je v souborech dále zastoupena keramika pálená v redukčním prostředí (10%), a to především díky neurčitelným tvarů střepového materiálu z odpadní jámky S. Dalšími zástupci technologických skupin hrnců jsou malované hrnce tzv. červené skupiny berounského zboží (5012) a konečně v 17. století nastupující oboustranně glazované tvary především hrnků (5006, 5007).

Při souhrnném vyhodnocování technologických skupin jsem speciální pozornost věnovala cihlově červeně a světle se pálicí keramice¹³⁹. Aby bylo možné porovnání jednotlivých souborů mezi sebou, vycházela jsem opět z procentuálního zastoupení v rámci jednotlivých souborů. Z předložených porovnání (Graf 40) je zřejmé, že v období přelomu 15. a 16. století až první poloviny 16. století se společně vyskytovala jak neglazovaná (5008, 5036, 5047), tak vnitřně glazovaná světle se pálicí keramika (5004, 5041, 5042). V poslední třetině 16. až první třetině 17. století vnitřně glazovaná světlá keramika pak již plně dominuje pražským keramickým souborům.

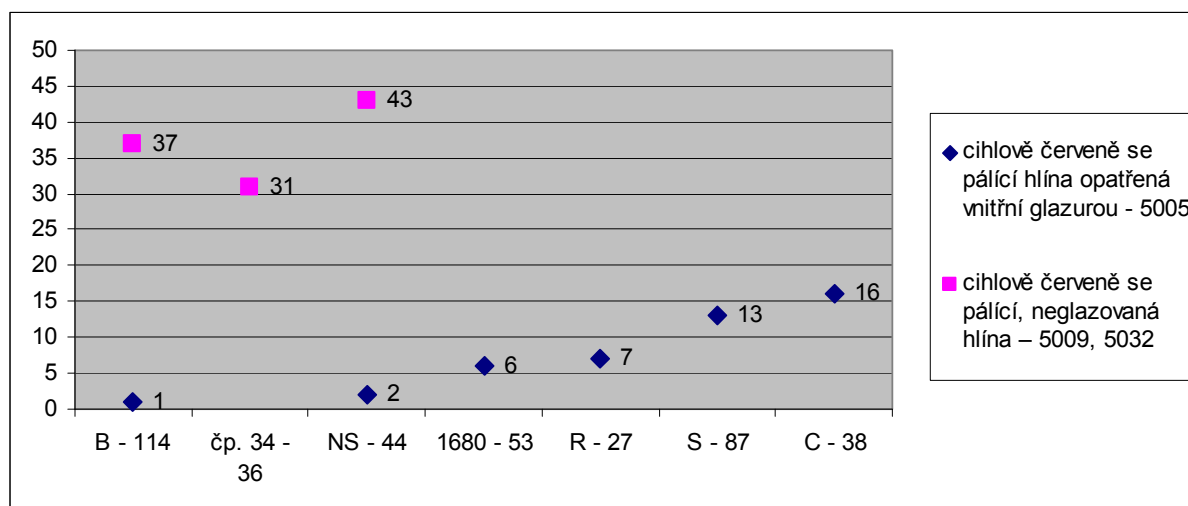
Graf 40: Porovnání procentuálního zastoupení světle se pálicí neglazované a glazované keramiky v jednotlivých nálezových souborech. Číslo u zkratky názvu nálezového souboru udává celkový počet hrnců v nálezovém celku, číslo v grafu uvádí procentuální výši zastoupení v rámci daného nálezového souboru, uspořádaných podle relativní chronologie.

Graph 40: Comparison of percentage of light fired, unglazed clay and light fired clay with inner glaze in the assemblages. The number next to initials sets quantity of pots in the given assemblage, the number in the graph sets percentage of the finds in the given assemblage, they are sequenced according to relative chronology.

Blue – light fired clay with inner glaze (technological group 5004, 5041, 5042), violet – light fired, unglazed clay (5008, 5036, 5047).

¹³⁹ Vzhledem k údajům, které jsou uvedeny v souvislosti s odpadní jámkou z Vikářské ulice čp. 37/IV v grafu 39, předpokládám, že údaje o počtu hrnců z nelze považovat za podklady, které by věrohodně odrážely stav vybavení raně novověké domácnosti, a proto byly z následujícího porovnání vědomě vypuštěny.

U světle se pálicí keramiky je z grafu 40 možné zaznamenat náznak koexistence neglazovaných a vnitřně glazovaných tvarů, naopak v případě cihlově červeně se pálicí hlíny toto zdaleka neplatí. Zatím co v nálezových celcích datovaných na přelom 15. a 16. století až do první poloviny 16. století neglazovaná, cihlově červeně se pálicí keramika dominuje a tvoří nejpočetněji zastoupenou technologickou složku souboru (Graf 41), tak cihlově červeně se pálicí keramika opatřená vnitřní transparentní glazurou je zastoupena jediným zástupcem v odpadní jímce B a dvěma hrnci z odpadního souboru u Nového schodiště u archivu. Zatímco zástupci světle se pálicí, vnitřně glazované hrnčiny v nálezových souborech poslední třetiny 16. až první třetiny 17. století dosahují tří čtvrtin všech nálezů, tak v případě cihlově červeně se pálicí hlíny je tento nárůst velice pozvolný a hranice deseti procent byla překročena pouze v případě odpadní jímky S a u nejmladšího nálezového souboru odpadní jímky C.

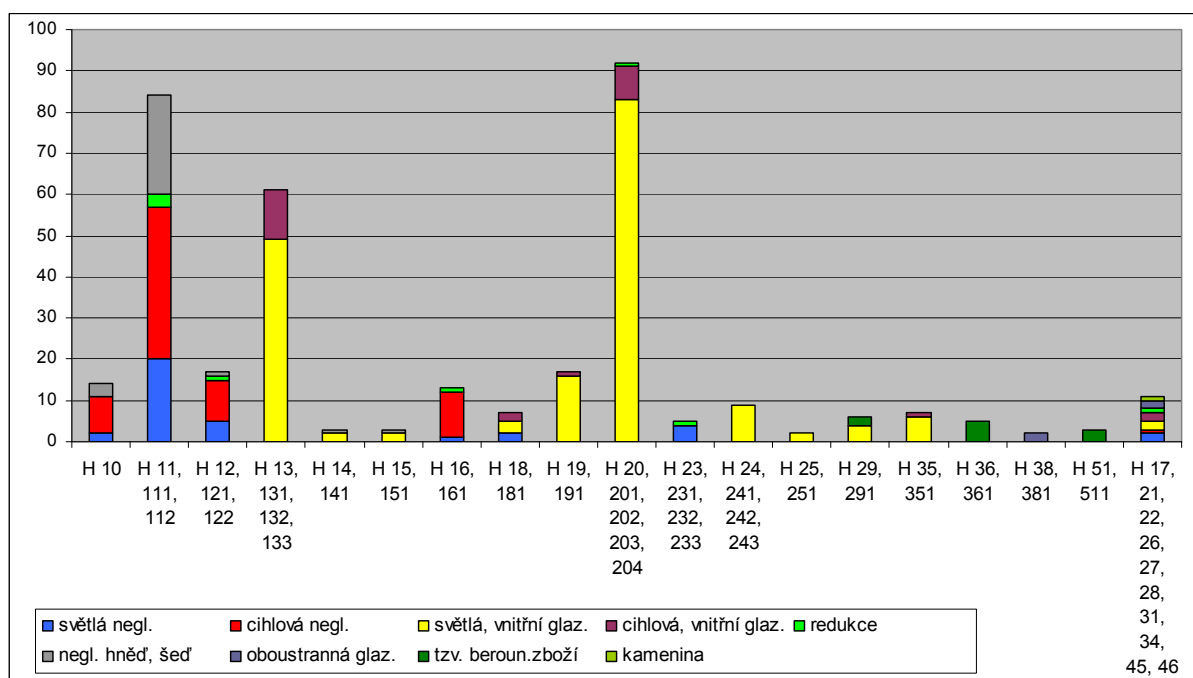
Graf 41: Porovnání percentuálního zastoupení světle se pálicí neglazované a glazované keramiky v jednotlivých nálezových souborech. Číslo u zkratky názvu nálezového souboru udává celkový počet hrnců v nálezovém celku, číslo v grafu uvádí percentuální výši zastoupení v rámci daného nálezového souboru, uspořádaných podle relativní chronologie.

Graph 41: Comparison of percentage of light fired, unglazed clay and light fired clay with inner glaze in the assemblages. The number next to initials sets count of pots in the all assemblages, the number in the graph sets percentage of the finds in the given assemblage, they are sequenced according to relative chronology.

Blue – brick red fired clay with inner glaze (5005), violet – brick red fired, unglazed clay (5009, 5032).

Posledním úhlem pohledu, který jsem zvolila, je porovnání závislosti keramické hmoty a finálního tvaru nádoby. Z Grafu 42 jednoznačně vyplývá, že vejčité tvary hrnců (H 10, H 111, H 112, H 16, H 161) a přechodné tvary (H 12, 121, H 122) se váží na neglazovanou hrnčinu, nejčastěji cihlově červených odstínů a méně často světlých či hnědošedých až šedohnědých barev. U tvarové skupiny H 13 se sice může setkat s ojedinělými vejčitými tvary, a to především z nálezového souboru z odpadní jímky B.

V tomto případě tedy jednoznačně platí konstatování, že soudkovité tvary hrnců jsou z více jak tří čtvrtin vyrobeny ze světle se pálicí hlíny a opatřené vnitřní glazurou hnědých a okrových odstínů. S nástupem 17. století se pak stále častěji objevuje cihlově červeně se pálicí hlína opatřená vnitřní transparentní glazurou. Spektrum technologických skupin poslední třetiny 16. až první třetiny 17. století doplňují další zástupci, kteří se často váží na specifické tvary, ať již se jedná na jedné straně o velké zásobnicové hrnce, u nichž se setkáváme s tvary pálenými v redukčním prostředí či s neglazovanými jedinci nebo naopak o malé tvary hrnků a hrnečků. U těchto malých tvarů to jsou především zástupci malovaného tzv. červeného berounského zboží nebo se na nich uplatňuje oboustranná glazura výzdobného charakteru, kdy se využívá mramorování nebo zapouštěná glazura.

Graf 42: Zastoupení jednotlivých technologických skupin v tvarových skupinách hrnců.

Graph 42: The number of representatives of technological groups in the formal groups of pots.

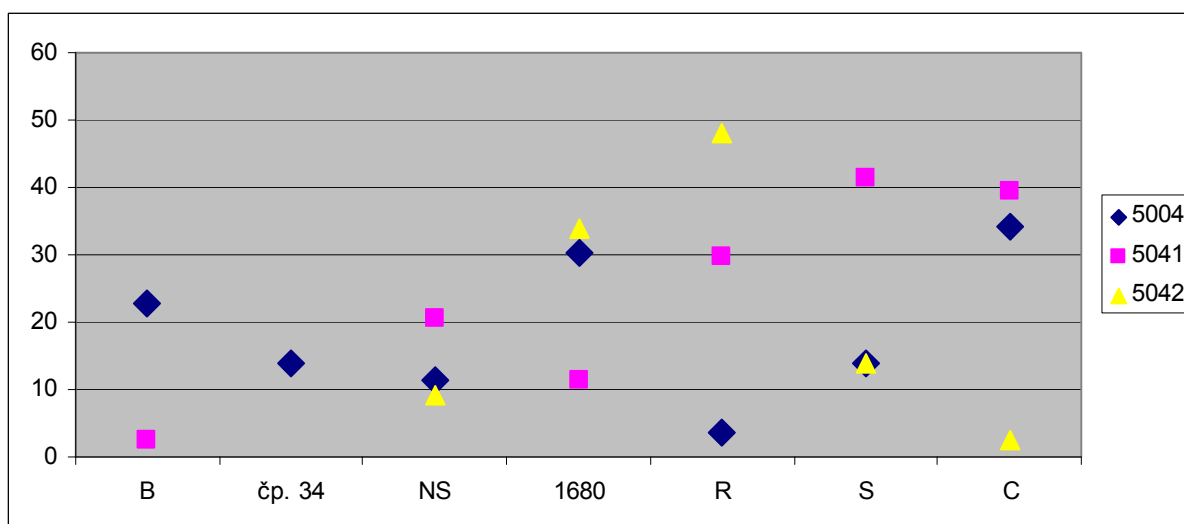
Light blue – light fired, unglazed clay; red – brick red fired, unglazed clay; yellow – light fired clay with inner glaze; violet – brick red fired clay with inner glaze; green – reduction fired ceramics; grey – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed; dark blue – with both-side glaze; dark green – Beroun-type ceramics; khaki – stoneware.

Jakási tvarová kompaktnost, která byla příznačná především pro starší historická období, se odráží i v technologickém zpracování keramiky. Zatímco pro tvary přelomu 15. a 16. století až první poloviny 16. století, které byly vyrobeny z cihlově červeně se pálicí, neglazované hlíny nebo z hlíny hnědých až šedohnědých odstínů, platí, že jejich tvarová rozmanitost je spíše menší (zahrnují tvarové skupiny H 10, H 11, H 12, H 141 (1 ks), H 151

[illegible]

Graph 43: The number of representatives of form groups in the technological groups of pots.

Graph 44: Percentage of light fired clay with inner glaze on the basis detail dividing based on the technological groups in the dependence of given assemblage, they are sequenced according to relative chronology.

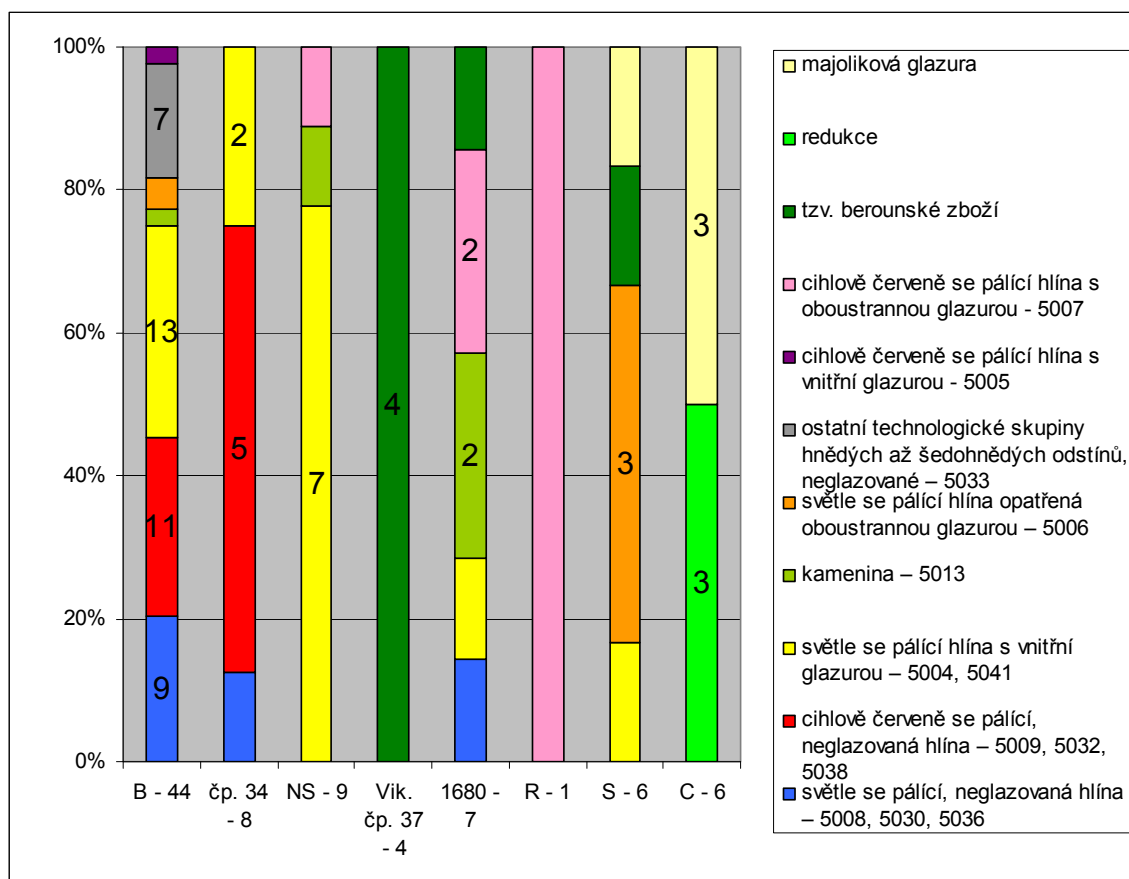
419

Kromě této tvarové různorodosti se jedná i o chronologicky nejdéle užívanou technologickou skupinu, kdy za nejstarší tvary považujeme vejčité tvary hrnců tvarové skupiny H 13 z první poloviny 16. století a naopak nejmladšími tvary budou esovité tvary hrnců nejdříve z první poloviny 17. století. Samozřejmě v rámci této technologické skupiny byl v takto časově dlouhém úseku zaznamenán jistý vývoj, který však hodnocen makroskopickým pozorováním je odkázán nejen na omezené rozlišovací schopnosti lidského oka, ale i na přírodní podmínky uložení daného souboru. V rámci světle se pálicí keramiky byly při analýze nálezových souborů rozlišovány celkem tři technologické skupiny, a to 5004 – žlutá běl až béž, 5041 – světlá žlutá béž a 5042 světlá béž až běl. Díky tomuto členění se zdá (Graf 44), že na přelomu 15. a 16. až v první polovině 16. století má světle se pálicí keramika s vnitřní glazurou především žlutě bílé až béžové odstíny (5004). V poslední třetině 16. a na počátku 17. století se v nálezových souborech více prosazuje světle se pálicí keramika s vnitřní glazurou béžově bílých odstínů (5042) a současně v tomto období přibývá nálezů světle se pálicí, glazované keramiky žlutobéžových barev (5041). Zda se jedná o náznak chronologického vývoje či pouze o produkci více keramických dílen není možné z daného počtu analyzovaných jedinců, za současného stavu bádání a bez provedení chemicko-technologických analýz věrohodně vyhodnotit. Přesto jsem považovala za vhodné na tuto skutečnost upozornit.

Džbány

Přestože se celkový počet džbánů pohybuje v řádu desítek a do značné míry toto číslo navyšuje 44 džbánů, které byly identifikovány v odpadní jímce B, můžeme i pro tuto keramickou tvarovou kategorii vyslovit obecná konstatování. Stejně jako u hrnců platí u džbánů, že na přelomu 15. a 16. až první polovině 16. století tvoří polovinu počtu nálezů neglazované džbány vyrobené z cihlově červeně (5009) nebo ze světle se pálicí hlíny (5008), které jsou doplněny světle se pálicími, vnitřně glazovanými tvary (5004). Jak je názorně zobrazeno na grafu 45, je pro poslední třetinu 16. až první třetinu 17. století, reprezentovanou nálezy z odpadních jímek ve Vikářské ulici čp. 37/IV, 1680, R a S, charakteristická surovinová roztržitost, kdy se v nálezových souborech objevují oboustranně glazované džbány jak tzv. berounské produkce, tak jiné provenience. Jedinou výjimkou jsou nálezy z odpadní jímky 1680, kde se vždy jedná o keramické tvary opatřené oboustrannou glazurou a na scéně se objevuje i majoliková glazura. V nejmladším nálezovém souboru je pak trochu překvapivá přítomnost většího počtu v redukčním prostředí pálených džbánů. I přes statisticky problematický počet džbánů je patrné, že v závislosti na čase v chronologicky starších

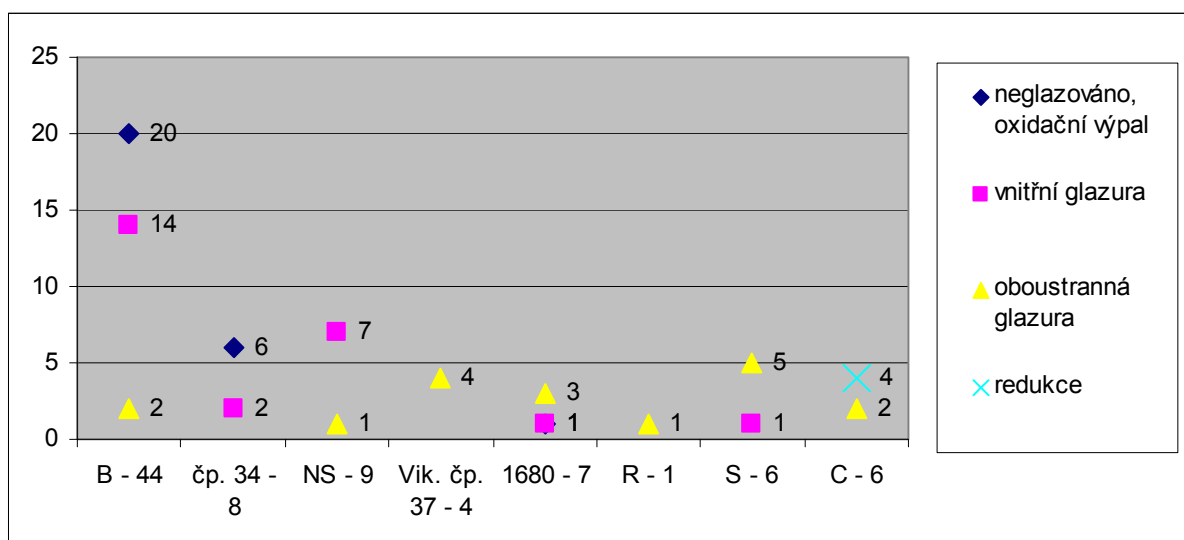
nálezových souborech z odpadních jímek B a ze sklepa čp. 34/IV převažují neglazované tvary pálené v oxidačním prostředí na úkor džbánů opatřených vnitřní glazurou (nálezy z odpadního souvrství u Nového schodiště u archivu; Graf 46). Další posun ve prospěch oboustranně glazovaných tvarů byl pak zaznamenán v nálezových souborech z poslední třetiny 16. až první třetiny 17. století.

Graf 45: Zastoupení jednotlivých technologických skupin u džbánů v nálezových souborech. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet džbánů v nálezovém celku, číslo v barevném poli grafu počet kusů v rámci daného nálezového souboru. Pokud číslo chybí má hodnotu 1.

Graph 45: The number of technological groups of jugs in the assemblage. The number next to initials sets quantity of jugs in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of jugs in the given assemblage. If the number is missing, it has value one.

Light blue – light fired, unglazed clay (5008, 5030, 5036); red – brick red fired, unglazed clay (5009, 5032, 5038); yellow – light fired clay with inner glaze (5004, 5041); khaki – stoneware (5013); ochre – light fired with both-side glaze (5006); grey – other technological groups of brown – grey-brown shades, unglazed (5033); purple – brick red fired with inner glaze (5005); violet – brick red fired clay with both-side glaze (5007); dark green – Beroun-type ceramics (5012); green – reduction fired ceramics (5001); light yellow – majolica (5015).

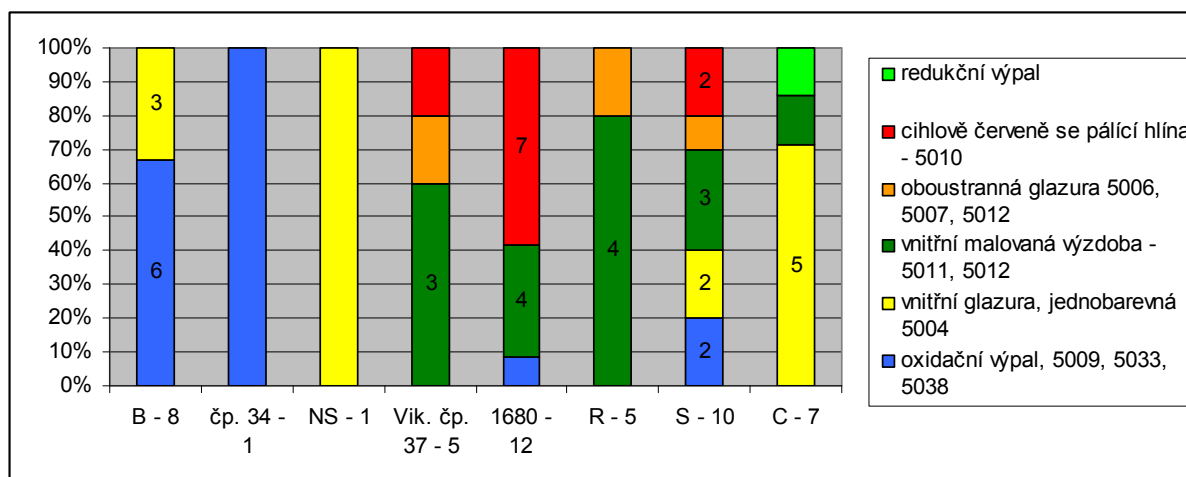

Graf 46: Zastoupení technologických skupin u džbánů bez ohledu na barvu výpalu, ale se zohledněním prostředí výpalu a umístění glazury. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet džbánů v nálezoovém celku, číslo v barevném poli grafu počet kusů v rámci daného nálezového souboru.

Graph 46: Representation of technological groups of jugs regardless of color of fired, but with a view to milieu of firing and placing the glaze. The number next to initials sets quantity of jugs in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of jugs in the given assemblage.

Dark blue – unglazed clay, oxidation firing; violet – clay with inner glaze; yellow – clay with both-side glaze; light blue – reduction fired ceramics.

Mísy

Graf 47: Zastoupení jednotlivých technologických skupin mís v nálezoových souborech. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet mís v nálezoovém celku, číslo v barevném poli grafu počet kusů v rámci daného nálezového souboru. Pokud číslo chybí má hodnotu 1.

Graph 47: Representation of technological groups of deep and shallow bowls in the assemblage. The number next to initials sets quantity of bowls in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of bowls in the given assemblage. If the number is missing, it has value one.

Blue – unglazed clay, oxidation firing (5009, 5033, 5038); yellow – clay with single-coloured inner glaze (5004); dark green – clay with inner painting (5011, 5012); ochre – clay with both-side glaze (5006, 5007, 5012); red – brick red fired, unglazed clay (5010); green – reduction fired ceramics (5001).

Poslední skupinou keramických tvarů, která do jisté míry umožňuje zobecnění vývojových trendů keramické hmoty jsou misky (Graf 47). Ve všech třech chronologicky nejstarších nálezových celcích, tj. v odpadních jímkách B a ze sklepa čp. 34 a z odpadního souvrství u Nových schodů u archivu, byly v rámci mís nejčastěji zaznamenány v oxidačním prostředí pálené neglazované hluboké misky, které doplňuje menší počet mís opatřených vnitřní jednobarevnou glazurou. Z hlediska tvaru se však jedná jak o misky hluboké se dvěma uchy, tak o miniaturní misky a jednu mělkou mísu. V poslední třetině 16. až první třetině 17. století je patrná výrazná změna v použité keramické surovině, která je jednoznačně dána morfologickou proměnou sortimentu mís, kdy se výraznou složkou nálezových souborů stávají mělké malované misky a nově se objevují hluboké misky s plastickou páskou. Malovaná výzdoba se objevuje i u hlubokých mís, které jsou v těchto případech opatřeny oboustrannou glazurou.

Ostatní keramické tvary

Hodnocení ostatních keramických tvarů z hlediska technologických skupin stejným způsobem, jakým byl proveden v případě hrnců, džbánů a mís, není vzhledem k nízkému počtu nálezů možný. Omezím se na obecná konstatování.

Všech 28 pánví na třech nožkách, které pocházejí z analyzovaných nálezových souborů, bylo vždy páleno v oxidačním prostředí a bylo opatřeno vnitřní glazurou, která se více či méně objevila na vnější straně těla nebo na držadle pánve. Převážná většina z nich (77,8%) byla vyrobena ze světle se pálicí hlíny a opatřena vnitřní glazurou (5004, 5041). Po jedné pánvi vyrobené z cihlově červeně se pálicí hlíny a opatřené vnitřní glazurou pochází z nálezových souborů z odpadních jímek 1680 a S, datovaných do poslední třetiny 16. až na počátek 17. století. Zcela nové technologické skupiny mezi pánve pak přinesl chronologicky nejmladší nálezový celek z odpadní jímky C datovaný do 17. století až do první poloviny 18. století, který obsahoval celkem tři nálezy pánví, které byly opatřené oboustrannou majolikovou glazurou a jednu pánev oboustranně glazovanou glazurou olovnatou.

Z celkového počtu 19 nalezených pokličky (2,8 % všech nálezů) byly dvě vypáleny v redukčním prostředí a zbývající v prostředí oxidační. Polovina nalezených pokliček byla vyrobena ze světle se pálicí, neglazované hlíny. Druhá polovina oxidačně pálených pokliček pak byla vyrobena z cihlově červeně nebo hnědě se pálicí, neglazované hlíny. Jedinou výjimkou mezi nízkými zvonovitými tvary je oválná poklice z odpadní jímky C, která je opatřena majolikovou glazurou.

Poslední skupinou keramických tvarů, kterou je možné hodnotit jako celek, jsou břichaté lahve a malé dózičky. V rámci těchto dvou kategorií bylo celkem identifikováno 29 nádobek, které s výjimkou jedné dózičky z odpadního souboru u Nového schodiště u archivu, pocházejí z odpadních jímek z Vikářské ulice čp. 37/IV, 1680, R a S, datovaných do poslední třetiny 16. až první třetiny 17. století. 24 z 29 nálezů lahví a dóziček je kameninových a jsou opatřeny vnější solnou glazurou. Pět dóziček je vyrobeno ze světle se pálicí hlíny a opatřeno vnitřní glazurou a jedna dózička z odpadní jímky S náleží produkci tzv. berounského zboží.

Další skupinu keramických tvarů reprezentují talíře, kdy jeden malovaný figurálním motivem náleží tzv. berounské produkci a druhý zdobený malbou za studena je opatřen majolikovou glazurou. Zbývajících třináct nálezů talířů, včetně velkoformátových tvarů, snad podnosů, které pocházejí z odpadní jímky C, lze rozdělit dvě skupiny. Osm talířů je vyrobeno ze světle až bíle se pálicí hlíny a jsou opatřené nejčastěji zelenou glazurou se zapouštěnou glazurou jiné barvy a pět malovaných fajánsových talířů náleží zahraniční provenienci.

Nálezy šálů a šálků byly identifikovány pouze v nálezovém souboru z odpadní jímky C a z hlediska výrobní suroviny byly již vyhodnoceny (viz. kap 3.3.5.5.3.). Totéž platí i pro ostatní nálezy, které zahrnují vždy nález ojedinělého exempláře daného tvaru, jež byl detailně popsán v rámci svého nálezového souboru.

4.2.3 Výzdoba

Další hledisko, které si zaslouží samostatné hodnocení, je výzdoba, která je skutečným nositelem dobových módních trendů a současně projevem individuality výrobce. Při volbě výzdobného dekoru byl hrnčíř jistě ovlivněn vkusem spotřebitele i dobovými módními trendy. Současně je třeba si však uvědomit, že to byl především hrnčíř, kdo vedl výtvarný cit a vkus spotřebitele, neboť hrnčina představovala běžný předmět denní potřeby.

K celkovým tvarovým změnám nádob všeho druhu dochází v průběhu staletí velmi pozvolna a období raného novověku se zdá být dobou, kdy došlo ke konečné optimalizaci jednotlivých tvarů, neboť v novověkém období žádné zásadní tvarové proměny zachyceny již nebyly. Z logiky věci se tedy důležitým chronologickým aspektem stává výzdoba. Pokusím se předložit její základní vývojové trendy. Stále je však třeba mít na paměti, že i v tomto případě se jedná o prvotní definice stavu výzdoby keramiky, které se v budoucnu mohou dočkat nemalých korekcí, včetně samotného konstatování o vypovídací hodnotě výzdoby jako chronologického aspektu.

4.2.3.1 Druhy výzdoby

Způsob výzdoby lze rozdělit do čtyřech základních kategorií bez ohledu na keramický tvar. Nejvariabilnějším způsobem výzdoby je vhloubená, která je zastoupena jednak jednoduchou rýhou či plošným rýhováním, stejně tak jednořádkovým nebo plošným otiskem radélka či razítka a v neposlední řadě je to vývalková šroubovice, pokrývající podstatnou část těla nádoby. Druhým způsobem výzdoby je malování, které může být provedeno jednobarevnou hlinkou, a to nejčastěji na rezný povrch střepu a nebo malbou daného motivu následně překrytou transparentní glazurou. Dalším způsobem výzdoby je plastická, která se uplatňuje ve formě jednoduché plastické pásky, malinového nálepu či precizně provedené plastické aplikace. Za další formu plastické výzdoby je pak považováno plastické tváření různých částí nádoby – např. okraje, odsazené patky, ucha. Posledním způsobem výzdoby je záměrné užití vícebarevné oboustranné glazury.

Vhloubená výzdoba

Radélko

S použitím radélka se v různé míře zastoupení setkáváme ve všech analyzovaných nálezových souborech. Výzdoba radélkem se uplatňovalo na třech různých keramických

tvarech. Největší rozšíření a variabilita byla zaznamenána u hrnců (viz dále), kde byla nejhojněji zastoupena v jednořádkové podobě v nálezových souborech z přelomu 15. a 16. až první poloviny 16. století. Někdy v této době se objevuje i v podobě pásové či plošné, ve které jej můžeme zaznamenat i ve druhé polovině 16. až na počátku 17. století. Druhým keramickým tvarem, jehož způsob výzdoby je spojen s radélkem, jsou pánve na třech nožkách, u nichž se patrně ve druhé čtvrtině 16. století začíná uplatňovat plošná radélková výzdoba¹⁴⁰. Posledním keramickým tvarem, na kterém se můžeme setkat s radélkovou výzdobou jsou hluboké misky, u nichž bývá poměrně masivní vodorovně vyložený okraj členěný několikařádkovým radélkem v podobě drobných čtverečků.

Použití radélka při tvorbě výzdobného dekoru se váže jak na režné, vnitřně glazované, tak kameninové zboží. S jednořádkovou formou užití radélka se nejčastěji setkáváme u režné pálené hlíny, ať již se jedná o cihlově červenou (5009), světle se pálicí hlínu (5008) nebo o keramiku pálenou v redukčním prostředí (5001). Jednořádkové radélko má nejčastěji podobu vertikálních nebo šikmých obdélníků, jejichž průběžné řady jsou přerušovány šikými vsuvkami nebo křížky či hvězdičkami. Dalším motivem je různý počet střídajících se křížků a koleček, motiv „jedlové větvičky“ nebo drobných trojúhelníků. Forma plošného dekoru na značné části výduti bývá užívána na světle (5004) nebo cihlově červeně se pálicí hlíně s vnitřní glazurou (5005). K plošnému dekoru je nejčastěji užívána segmentová vlnice, případně motiv přesekávaných obloučků, drobných „kramlí“ a ojediněle i důlků. Samostatnou kapitolou radélkové výzdoby jsou pak kameninové tvary (5013), a to džbány, holby, korbely a jedna láhev se čtvercovou podstavou. V případě džbánu (Obr. 80/1) a dvou holb (Obr. 153; 154) se jedná o aplikaci radélkové výzdoby v pásu, a to na dolní nebo horní části nádoby. V těchto případech se jedná o několikařádkové motivy ostré klikatky. Vysoká láhev se čtvercovou podstavou je pak zdobena plošnou radélkovou výzdobou v podobě pravidelně se střídajících hvězdiček se šesti cípy a písmene N (Obr. 158).

Rýhování

Stejně jako užití radélka, tak i výzdobná technika rýhování se uplatňuje ve dvou základních variantách. Setkat se s ní můžeme na dutých tvarech především hrnců, méně často u hlubokých mís, džbánů a u dóziček. Chronologicky starší je užití jednoduché rýhy jak u hrnců, tak u džbánů, kdy je rýha umístěna v horní části výduti. V některých případech by

---

¹⁴⁰ Podle zjištění materiálové analýzy nálezových souborů z Pražského hradu byla zaznamenána koexistence plošné radélkové výzdoby jak na dutém, tak na plochém nádobí. Toto je v rozporu se zjištěním J. Pajera na strážnickém materiálu, který uvádí časový odstup 50–60 let mezi přesunem plošné radélkové výzdoby z dutých tvarů na tvary ploché (Pajer 1983, 74).

patrně bylo příhodnější označení žlábek. S touto výzdobnou technikou se setkáváme od konce 15. (patrně již ve druhé polovině) až první polovině 16. století. Typické je její užití u vejčitých tvarů hrnců a džbánů, ale nalezneme je i u tvarů přechodných nebo soudkovitých. Především u přechodných tvarů, a to jak neglazovaných, tak vnitřně glazovaných, se můžeme setkat se svazkem rýh na střední části výduti nádoby. Do stejného období pak spadají i několikanásobné rýhy, nejčastěji pokrývající horní polovinu těla hlubokých mís. Ve druhé polovině 16. století, kdy převažují soudkovité tvary hrnců, stává se plošné rýhování jejich dominantním způsobem výzdoby. Pomocí rýh je nejčastěji členěna horní čtvrtina až třetina výduti, tedy prostor mezi okrajem a připojením ucha na výduť. Ve stejném období pak dochází k ukončení využití samostatných rýh k dekoraci džbánů a jejich výzdobná úloha rýh se eliminuje na prostou úlohu hranice jiných výzdobných technik. Zřejmě na přelomu 16. a 17. století, nejpozději v první třetině 17. století dochází k redukci plošného rýhování hrnců ve prospěch jednoduché až trojnásobné rýhy těsně pod okrajem. Posledním keramickým tvarem, u něhož bylo zachyceno rýhování jsou malé dózičky. Tyto dózičky téměř pravidelně bývají ve dvou třetinách své výšky zdobeny jednoduchým žlábkem.

S užitím ať již jednořádkového nebo plošného rýhování se můžeme setkat téměř u všech technologických skupin. Jednořádková rýha se nejčastěji objevuje u neglazovaného zboží všech barev, ale ve výčtu nemohou chybět ani nádoby opatřené vnitřní glazurou a v případě dóziček se nejčastěji jedná o kameninové produkty. Plošné rýhování i jednoduchá až trojnásobná rýha se pak váží výhradně na tvary opatřené vnitřní glazurou s převahou světle se pálicí hlíny, ale zaznamenány byly i vnitřně glazované cihlově červené tvary.

Vývalky

Označení vývalků jako způsobu výzdoby je přinejmenším sporné, neboť více jak dekorativní úmysl je sledován záměr funkční. Vývalková šroubovice se vždy uplatňuje v ploše. Toto členění povrchu těla nádoby je typická především pro středověké období a jakési její znovuzrození lze pozorovat od druhé poloviny 16. století a především ve století 17., kdy se s vývalky setkáváme u středně velkých a velkých soudkovitých hrnců. V první třetině 17. století se pak objevují i esovité tvary hrnců, členěné právě vývalkovou šroubovicí. Druhým a posledním keramickým tvarem, jehož tělo je členěno vývalky, jsou pánve velkých rozměrů na třech nožkách. Tyto tvary se poprvé objevují někdy v první polovině 17. století a setkat se s nimi můžeme i ve století 18. Jak v případě hrnců, tak i u pánví se vždy jedná o vnitřně glazované produkty, kdy v případě hrnců mohou být vývalky doplněny jednoduchou či překříženou červeně nebo v jednom případě bíle malovanou linkou.

Malovaná výzdoba

Malovanou výzdobu stejně jako obě předchozí výzdobné techniky lze rozdělit do několika kategorií. První a nejjednodušší způsob výzdoby reprezentují červeně malované linky, které mohou být jak jednoduché, tak překřížené. S tímto způsobem výzdoby se setkáváme jak u hrnců, tak u džbánů. V případě neglazované keramiky se červené malování váže na světle až bíle se pálicí hlínu (5031). Tyto výrobky se objevují od konce 15. až v první polovině 16. století. Druhou technologickou skupinou, u níž se můžeme setkat s červeným malováním, jsou světle se pálicí, vnitřně glazované hrnce z konce 16. až první třetiny 17. století. Do 17. století pak lze datovat jediný exemplář cihlově červeně se pálicí, vnitřně glazované hlíny, který je zdoben bíle malovanými linkami.

Druhou a výrazně početnější skupinu reprezentují vícebarevné malované motivy. V 16. století se stala výroba malované keramiky celoevropským módním trendem (*Stephan 1987*), který patrně vznikl ve snaze napodobit a nahradit italskou majoliku. Pro nový vkus je charakteristická vícebarevnost a bohatost motivů.

Za nejstarší datovaný nálezný malované keramiky české produkce je dlouhodobě považován džbán Šimona Nemazala z berounských dílen s vročením 1577 (*Koula 1917–1919*, Obr. 78; *Scheufler 1972*, Příl. I, II). Jak již však bylo vícekrát zmíněno, záchranný archeologický výzkum na náměstí Republiky v Praze doložil produkci pražské malované keramiky ještě před tímto rokem (*Blažková – Žegklitz, v tisku*). Do období kolem poloviny 16. století pak datuje začátek malované produkce v Čechách a na Moravě J. Pajer (*Pajer 1983*, 70).

Za malovaný dekor se považuje vícebarevná malba na barevném nástřepí, světlém nebo tmavém. Z technického hlediska bývá tento způsob výzdoby spojený s dvojím výpalem, neboť v převážné většině případů byl rezný střep nejprve pokrytý bílým nástřepím a až následně čirou transparentní glazurou. Díky tomuto způsobu dekorace došlo nejen ke zvýšení estetické hodnoty, ale i technické. Od 16. století se pro provedení malířského dekoru používal růžek nebo kukačka (*Scheufler 1972*, 50).

Za ryze hrnčířské dekory se považují takové, které sledují kroužení nádoby, řídí se přirozeným rytmem předmětu a jeho tvaru podřizují rozložení jednotlivých výzdobných prvků, a tak dodržují celkový rytmus tvaru. Takovými motivy jsou především horizontálně vedené čáry, vhodně rozložené geometrické a rostlinné náměty. Naopak figurální a zoomorfní vzory mnohdy narušují rytmus nádoby a vytočení, rozrušují tvar a v konečné fázi používají nádobu jako podklad k vyjádření malířského záměru (*Scheufler 1972*, 54). Specifickou úlohu v rámci výzdoby sehrávají nápisy, značky, znaménka, jejichž funkce může být ochranná,

vypovídací nebo památeční. Takovéto aplikace mohou být jak vědomou součástí dekoru, tak na něm mohou být zcela nezávislé, přesto však do určité míry přispívají k celkovému výtvarnému pojetí nádoby.

Převážná většina malováním zdobené keramiky náleží tzv. berounskému zboží, a to jak červenému, tak bílému. Pro červenou skupinu platí, že na cihlově červeně, někdy hnědočerveně, se pálicí střep je nanесeno bílé nástřepí a malovaný motiv je nejčastěji proveden béžovou hlinkou, kdy větší plochy jsou vyplněny zelenou glazurou. Ke zvýraznění některých detailů je využito rytí do větší vybarvené plochy. Z hlediska výzdobných námětů se uplatňuje celá škála motivů – rostlinné, zoomorfní, geometrické i antropomorfní. I přes jejich velké množství je možné vysledovat základní pravidla pro výzdobu jednotlivých tvarů. Pro duté tvary hrnců a džbánů obecně platí, že na horní polovině těla nádob se uplatňuje hlavní výzdobný motiv, ať již je to figurální scéna, či střídající se rostlinný a zoomorfní námět nebo stylizovaná rostlinná rozvilina. Dolní polovina nádoby je pak členěná horizontálními béžovými linkami. Pro nízké hrnce platí, že hlavní námět pokrývá většinu plochy. Výzdoba malovaných hrnků a hrnečků byla prováděna tak, že pomocí svislých čar došlo k rozčlenění celé plochy nádoby a tímto způsobem vzniklá pole, pak byla vyplněna geometrickým motivem šikmých čárek nebo věček. Pro všechny duté tvary bez rozdílu objemu platí, že se malovaná výzdoba uplatnila i na uchu nádoby. Druhou skupinou keramických tvarů jsou hluboké misky, u nichž je ústřední malovaný motiv umístěn na vnitřním dně nádoby, nejčastěji se jedná o rostlinný motiv, který může dno nádoby dělit na čtvrtiny. Dolní část výduti bývá členěná soustřednými kružnicemi a horní polovina malovaným motivem. Kromě vnitřní stěny se můžeme setkat s malovanou výzdobou i na vnější straně hluboké misky. Hluboké misky bývají nejčastěji opatřeny vodorovně vyloženým okrajem, který také bývá zdoben jednoduchou malovanou výzdobou, která pokud existují, plynule přechází na ucha mís. Poslední tvarovou kategorií jsou mělké misky, pro něž platí stejné základní schéma rozvržení výzdoby jako pro misky hluboké. Centrální malovaný motiv je umístěn na vnitřním dně misky, pak následují soustředné kružnice a na vyhnutém podokrají (praporu) se opět uplatňuje malovaný motiv. V tomto případě se nejčastěji jedná o rostlinnou rozvilinu nebo střídající se motiv ptáčka a stylizované rostliny. Právě mělké misky reprezentují jak červené berounské zboží, tak bílé. Mezi všemi nálezy byl identifikován jeden nález mělkého talíře, na jehož celé ploše se uplatnila ženská postava v renesančním oděvu.

Z hlediska námětu je zajímavý velký džbán z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV, na něm jsou znázorněny dvě koedukované dvojice (Obr. 143). S jistou dávkou opatrnosti se lze domnívat, že by se mohlo jednat o svatební džbán. Dalším pozoruhodným

zjištěným je fakt, že na praporu mělké mísy z odpadní jímky S (Obr. 113/1) a na horní polovině těla nálevkovitě rozevřeného hrnce z odpadní jímky R (Obr. 60) byl uplatněn totožný výzdobný motiv střídajícího se ptáčka a stylizované rostliny. Zdá se tedy, že oba předměty patrně pocházejí z jedné hrnčířské dílny.

Výhradně z odpadní jímky C pocházejí fajánsové talíře a šály zdobené vysokožárnými barvami – kobaltově modrá – na podkladní glazuře. Z hlediska motivů se na talířích uplatňují rustikální motivy budov a krajiny a stylizované rostlinné motivy. U šálů se setkáváme s převažujícími rostlinnými náměty, které mohou být doplněné poměrně realistickým ztvárněním ptáků.

Jediný exemplář z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV reprezentuje tzv. malbu za studena, která znázorňuje novozákonní výjev Navštívení Panny Marie (Obr. 151).

Plastická výzdoba

Plastický dekor se dělí podle způsobu provedení na pozitivní a negativní. Z hlediska technického lze v rámci pozitivního plastického dekoru vydělit dvě skupiny. Do první se řadí základní zdobné prvky, které jsou provedené na vlastním těle nádoby. Mezi ně patří promačkávání okraje, ucha, odsazené patky dna, plastické vývalky. Druhou skupinu lze označit jako aplikované formy, které jsou ve směs provedené pomocí nalepování na tělo nádoby. Jedná se o prstované pásky, malinové nálepy a rozličné plastické aplikace (*Pajer 1983, 66*).

Při zachování stejné posloupnosti představování jednotlivých tvarů začneme s dutými tvary, v tomto případě jsou to džbány a holby. Jednoznačně nejnapadnějším způsobem výzdoby jsou plastické aplikace. Ve zde analyzovaných souborech jsou zastoupeny jak medailonová provedení erbů, portrét Rudolfa II., tak figurální aplikace scény Ukřižování nebo antikizující postava. Tyto jednoznačně ústřední motivy jednotlivých nádob mohou být doplněny drobnými aplikacemi v podobě diamantu, rozvilin, lví hlavy apod. Plastické aplikace jsou vlastní především kameninové produkci. Menší počet zástupců pak náleží oboustranně glazovaným tvarům (džbán, obal květináče) a zcela výjimečné místo náleží džbánu s polychromní glazurou a plastickými aplikacemi (Obr. 61).

Za technicky neméně náročnou je považována aplikace malinových nálepů, která bývá spojována především s oblastí Porýní (*Holl – Parádi 1982, 56*). Na původně hladkou výduť byly druhotně přilepeny, zřejmě podle formy vytvarované, malinové nálepy, které jsou známy již ze středověkého období. Tyto malinové nálepy se objevily na majolikové holbě z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV (Obr. 152).

Druhou skupinu plastické výzdoby tvoří prstovaná, či přesněji řečeno radélkem členěná páska, která se objevuje na hlubokých mísách druhé poloviny 16. století a mladších. V případě těchto plastických pásků je zřejmé, že kromě estetického hlediska se především jedná o účel funkční, a to zpevňující. Hluboké mísy s plastickou páskou jsou zpravidla vyráběny z cihlově červeně se pálicí, spíše hrubozrnné, neglazované hlíny (5010). Jedinou výjimkou je oboustranně glazovaná (5006) mísa tohoto typu z odpadní jímky 1680 (Obr. 81/4).

Poslední kategorií plastické výzdoby je v pravidelných rozestupech přimáčkнутý, přehnutý okraj. S tímto ztvárnění okraje se můžeme od druhé poloviny 16. století setkat u mís malých rozměrů a u pánví na třech nožkách. Do stejné kategorie pak náleží šnekovité zavinutí uch šálů, případně obalů květináčů, které se uplatňuje od poloviny 17. století.

Mramorování, vpíjená, kapaní, zapouštěná glazura

Jestliže v 16. století při výrobě nádob zcela zobecnělo užití vnitřní glazury, tak od přelomu 16. a 17. století začíná přibývat keramických tvarů, u nichž je výzdobná technika postavena na práci s vícebarevnou glazurou. Na přelomu 16. a 17. století je to především mramorování, které vzniká míšením glazur za syrova (*Štajnorch 1990, 44*). V průběhu 17. století pak dochází k dalšímu zdokonalování užití dvou i více barevných glazur, které jsou na střep nádoby přímo vrstveny kapáním, stříkáním, potékáním, trasakováním či tupováním (*Štajnorch 1990, 44*). Nejprve se tyto výzdobné techniky objevovaly na dutých tvarech džbánů, džbánek, hrnků a hrnečků, aby se postupně přesunuly na tvary ploché, a to především na talíře a podnosy. Výjimečným tvarem, zdobeným vícebarevnou glazurou, je pak kukačka (Obr. 125).

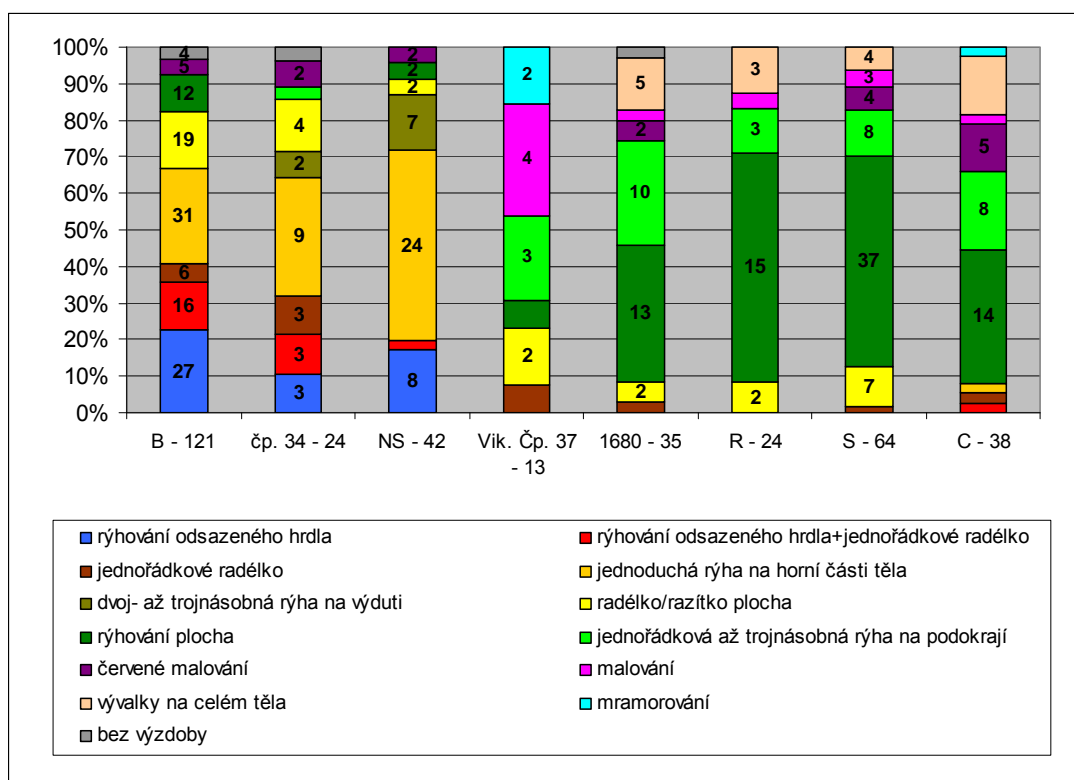
Jistý druh dekorativního záměru je možné spatřovat i u odlišně barevně provedeného okraje hrnců, které se ojediněle vyskytuje u nálezů z druhé poloviny 16. století, aby se u nejmladšího nálezového souboru z odpadní jímky C, datovaného do 17. století, stalo pravidlem.

4.2.3.2 Výzdoba podle jednotlivých keramických tvarů

Hrnce

Jednoznačně dominantní pozici z hlediska způsobu výzdoby hrnců zaujímá vhloubená výzdoba. Na konci 15. a v první polovině 16. století se setkáváme s vhloubeným způsobem výzdoby, kdy bylo nejčastěji odsazené hrdlo nádoby zdobeno nevýraznými vývalky a na těle nádoby se objevila jednoduchá rýha či jednořádková aplikace radélka nebo žádná další

výzdoba. Takto zdobeným tvarům náleží 70% rekonstruovaných nádob, které pocházejí z nálezových celků odpadních jámek B, ze sklepa čp. 34/IV a z odpadního souvrství u Nových schodů u archivu. Pro výzdobnou techniku radélka platí, že se nejčastěji uplatňuje právě v jednořádkové podobě na rezné produkci a v plošné verzi na tvarech opatřených vnitřní glazurou, ale můžeme se setkat i s tvary, kde je tomu naopak. S postupujícím 16. stoletím se vhloubená výzdoba zjednodušuje nejprve na plošné rýhování, které může pokrývat i horní dvě třetiny výšky nádoby. Kolem přelomu 16. a 17. století se pak objevují tvary zdobené jedno- až trojnásobnou rýhou těsně pod okrajem. Za dozvuk středověké výzdobné tradice se běžně považuje červené malování, které se objevuje spíše na ojedinělých exemplářích v průběhu celého 16. století. Zaznamenány byly i glazované hrnce z poslední čtvrtiny 16. až počátku 17. století, u nichž je rýhování doplněno červeně malovanými linkami nebo je červená linka jediným výzdobným prvkem. Spektrum výzdobných technik hrnců doplňuje několik malovaných tvarů z tzv. berounské produkce, či oboustranně glazované hrnky, zdobené mramorováním nebo vpíjenou glazurou.

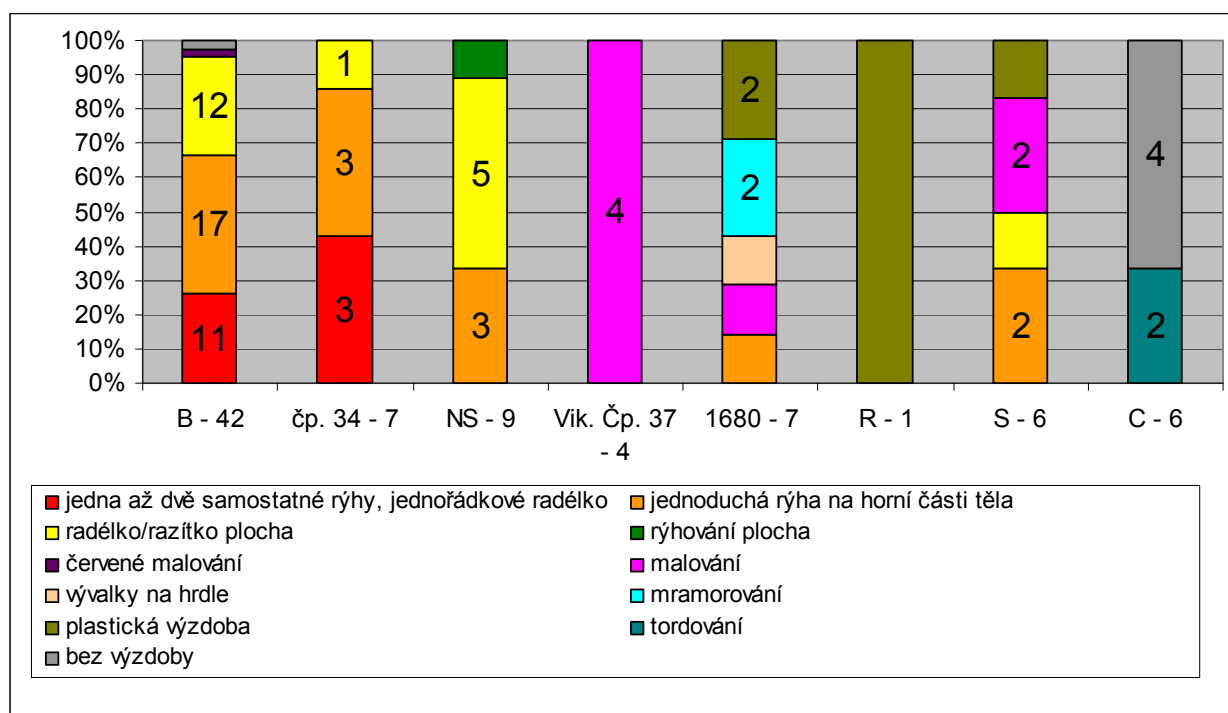
Graf 48: Zastoupení jednotlivých typů výzdoby hrnců v nálezových souborech. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet hrnců v nálezovém celku, číslo v barevném poli grafu počet jedinců daného typu výzdoby. Pokud číslo chybí má hodnotu 1.

Graph 48: The number of pot's decoration types in all find collections. The number next to initials sets quantity of all pots in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of the finds of the given decoration type. If the number is missing, it has value one.

Blue – an indented neck with grooves; red – an indented neck with a single line a wheel; brown – single line a wheel; ochre – single groove; khaki – double and threefold groove on the middle of body; yellow – planar wheel or stamp; dark green – planar grooving; green – simple to triple grooves just below the rim, purple – red painting; violet – painted decoration; light violet – grooved spirals; light blue – marbled; grey – without decoration.

Džbány

Druhou nejpočetněji zastoupenou tvarovou skupinou nálezů jsou džbány, které nám lépe než hrnce umožňují nahlédnout do vývojových trendů výzdoby. V tomto případě největší počet nálezů spadá na konec 15. až do první poloviny 16. století a jsou reprezentovány především nálezy z odpadní jímky B. V podstatě rovnocenně jsou v tomto souboru zastoupeny džbány, jejichž hrdlo je členěno drobnými vývalky a na horní části výduti se objevuje jednořádková radélková výzdoba. Druhou skupinou jsou džbány, u nichž je přechod hrdla a těla zvýrazněn subtilním žebrem a na výduti se umístěna jednoduchá rýha. Třetí skupinou jsou pak džbány, jejichž nejčastěji horní polovina výduti je členěna radélkovou nebo méně často razítkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice nebo obloučků. Zatímco džbány z prvních dvou skupin mohou být vyrobeny jak z neglazované, tak vnitřní glazurou opatřené hlíny, pro skupinu třetí je charakteristické užití vnitřní glazury hnědých a okrových odstínů.

Graf 49: Zastoupení jednotlivých typů výzdoby džbánů v nálezových souborech. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet džbánů v nálezovém celku, číslo v barevném poli grafu počet jedinců daného typu výzdoby. Pokud číslo chybí má hodnotu 1.

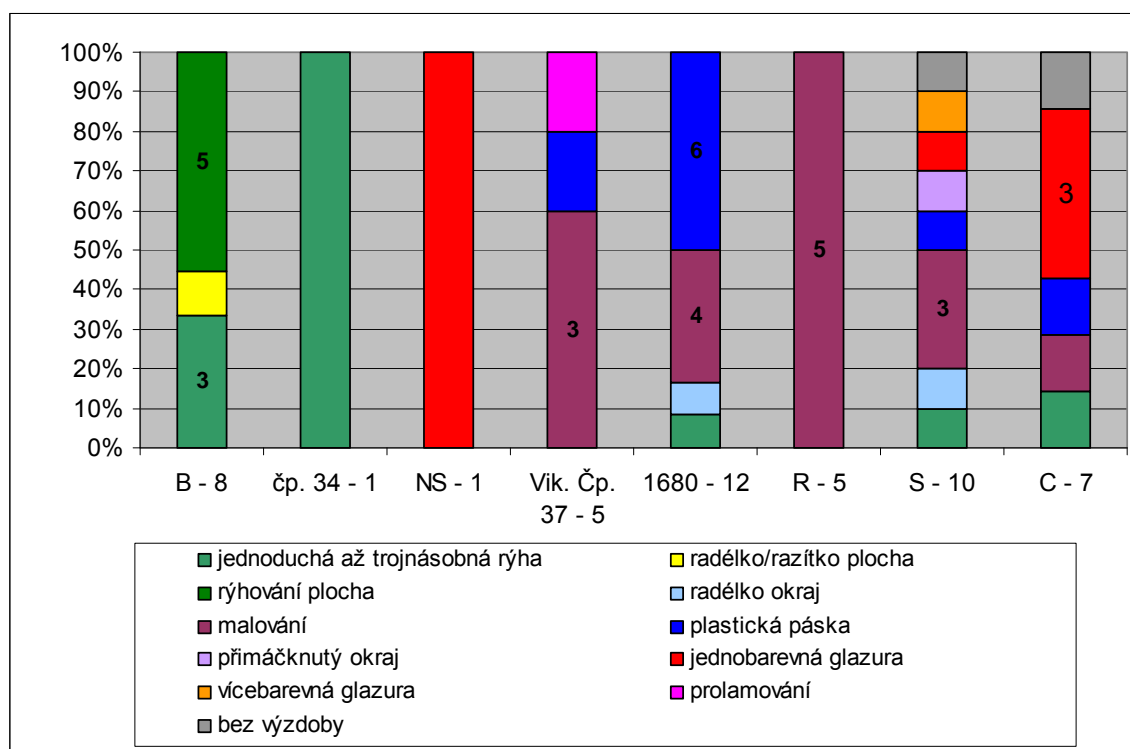
Graph 49: The number of jug's decoration types in all find collections. The number next to initials sets quantity of all jugs in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of the finds of the given decoration type. If the number is missing, it has value one.

Red – one or two separate grooves + single line a wheel; ochre – single groove on the upper part of the body; yellow – planar wheel or stamp; dark green – planar grooving; purple – red painting; violet – painted decoration; light violet – grooved spirals on the neck; light blue – marbled; khaki – relief decoration; turquoise colour – twisted body; grey – without decoration.

Jak je patrné i z grafu (Graf 49) v poslední třetině 16. století se v nálezových souborech z odpadních jímek na Pražském hradě objevují především malované a plastickými aplikacemi zdobené džbány. Bohužel počet jedinců je na obecnější vyhodnocení příliš nízký, ale toto zjištění není v rozporu s obecně uznávanými skutečnostmi pro druhou polovinu 16. až 17. století.

Mísy a pánve

Ze stejného úhlu pohledu jsem se pokusila vyhodnotit i nálezy mělkých a hlubokých mís a pánví na třech nožkách. U mís stejně jako v případě džbánů platí skutečnost, že jednoduchá výzdoba hlubokých mís v podobě jedno- až trojnásobné rýhy či plošného rýhování je v poslední třetině 16. století nahrazována především plastickou páskou a u mělkých mís dominuje malovaná výzdoba. Naopak v první polovině 17. století se vrací obliba mělkých mís s jednobarevnou glazurou, které však předchází bílé nástřepí.

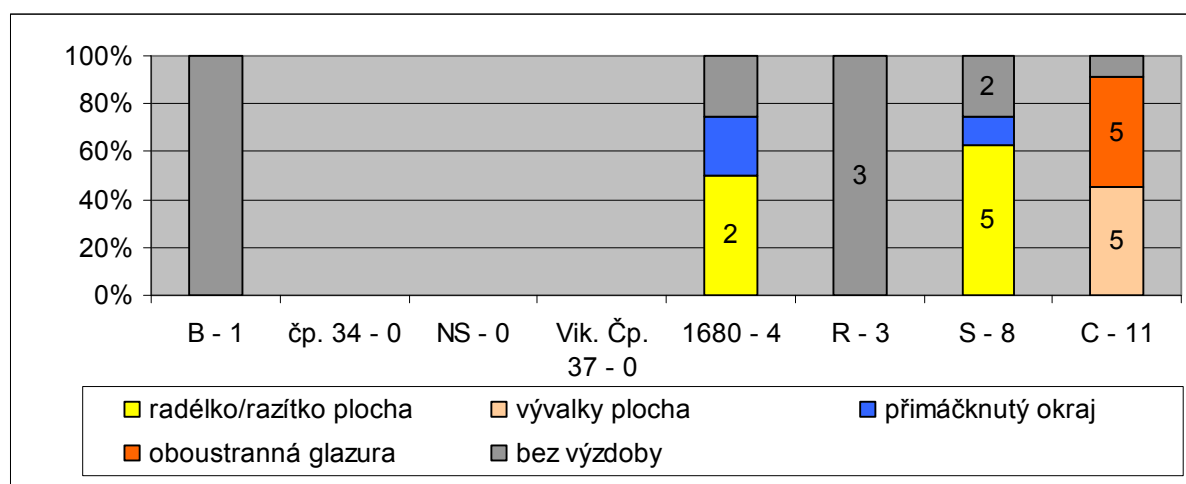

Graf 50: Zastoupení jednotlivých typů výzdoby hlubokých a mělkých mís v nálezových souborech. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet mís v nálezovém celku, číslo v barevném poli grafu počet jedinců daného typu výzdoby. Pokud číslo chybí má hodnotu 1.

Graph 50: The number of decoration types of deep and shallow bowls in all find collections. The number next to initials sets quantity of all bowls in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of the finds of the given decoration type. If the number is missing, it has value one.

Green – double and threefold groove; yellow – planar wheel or stamp; dark green – planar grooving; light blue – a wheel on the rim; purple – painted decoration; blue – relief band; red – single-colour glaze; ochre – multi-colour glaze; violet – slit; grey – without decoration.

Jestliže tři předchozí tvarové kategorie nabízely poměrně pestrou škálu výzdobných technik, v případě pánví na třech nožkách si vystačíme se čtyřmi a pátou kategorií nezdobených tvarů (Graf 51). Již u dvou předcházejících kategorií jsem poukazovala na nízký počet dochovaných tvarů, tak situace u pánví je ještě tristnější, neboť z osmi analyzovaných souborů máme k dispozici pouze 27 rekonstruovaných pánví na třech nožkách a ze třech chronologicky nejstarších nálezových celků pochází pouze jediným nález pánve s hladkým nezdobeným tělem. Ze souborů z poslední třetiny 16. až počátku 17. století máme k dispozici jak pánve s hladkým nezdobeným tělem, tak tvary s plošnou radélkovou výzdobou. Za nový dekorativní prvek pak je možné označit pravidelné přímáčknutí okraje, které jednoznačně má dekorativní charakter. Zásadní změnu v provedení pánví pak indikuje nejmladší nálezový celek z odpadní jímky C, datovaný do 17. století, v němž jsou zastoupeny velkoformátové pánve s tělem členěným nevýraznými vývalky a oboustranně glazované tvary, a to jak s majolikovou, tak olovnatou glazurou.

Graf 51: Zastoupení jednotlivých typů výzdoby pánví na třech nožkách v nálezových souborech. Číslo u zkratky nálezového souboru udává celkový počet pánví v nálezovém celku, číslo v barevném poli grafu počet jedinců daného typu výzdoby. Pokud číslo chybí má hodnotu 1.

Graph 51: The number of pan's decoration types in all find collections. The number next to initials sets quantity of all pans in the assemblage, the numbers in the graph sets quantity of the finds of the given decoration type. If the number is missing, it has value one.

Yellow – planar wheel or stamp; light violet – grooved spirals; blue – pressed rim; red – multi-colour glaze; grey – without decoration.

Ostatní keramické tvary

Z hlediska výzdoby jsou z ostatních keramických tvarů pro nás nejzajímavější talíře a šály. Na obou těchto tvarech se do značné míry uplatňovala malovaná výzdoba. Talíř z odpadní jímky 1680 náleží tzv. červenému berounskému zboží (5012; Obr. 88) a je tedy jediným zástupcem běžné keramické produkce. Ostatní nálezy talířů (14 ks), šálů a šálků (9

ks) jsou již opatřeny majolikovou glazurou nebo náleží fajánsové produkci. Zjednodušeně řečeno jedná se o dvě skupiny nálezů. V první jsou fajánsové modře malované talíře, šály i šálky, jejichž výzdobný ornament je tvořen nejčastěji krajinomalbou v kombinaci s rostlinným dekorem. Druhou skupinu pak reprezentují dva mělké šálky a talíře, k jejichž výzdobě bylo užito vpíjené glazury, a to nejčastěji do tmavě zeleného podkladu. Jedinou výjimkou, která náleží samostatné kategorii, je talíř na zvonovité nožce z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 37/IV (Obr. 151), který byl malován za studena. Poslední větší skupinou keramických tvarů jsou břichaté lahve na odsazené nožce, jejichž tělo je členěno hlubokou vývalkovou šroubovicí. Kameninové, ale i hrnčinové dózičky mají jediný společný výzdobný prvek, kterým je víc či méně výrazný, nehluboký žlábek přibližně ve dvou třetinách výšky nádoby.

Ostatní keramické tvary byly identifikované v jediném exempláři a detailně byly vyhodnoceny v rámci jednotlivých nálezových souborů a nemá tedy smysl tyto závěry zde opakovat.

IV.3. Importy v nálezových souborech z Pražského hradu

IV.3.1 Obchod s hrnčířskými výrobky v Praze v 16. a první polovině 17. století¹⁴¹

O obchodu s hrnčířskými výrobky v Praze v raném novověku se kromě záznamů o sporech mezi pražskými a přespolečnými hrnčíři nedochovaly prakticky žádné písemné prameny (Žegklitz 2002, 85). Vzhledem k poměrně malé trvanlivosti však byla spotřeba hrnčířského zboží v domácnostech vysoká¹⁴², a proto muselo být na trhu neustále dostupné. Z toho vyplývá, že se v pražských městech hrnčířské zboží zřejmě prodávalo po celý rok, patrně na trzích týdenních, kdy k prodeji určitého druhu zboží byl vyhrazen konkrétní den v týdnu (Žegklitz 2002, 86). Někteří hrnčíři pak prodávali svoje výrobky i mimo organizované trhy nejspíše ve vlastních nebo pronajatých domech (Žegklitz 2002, 88).

Otázkou zůstává, do jaké míry měli na týdenní trhy přístup přespoleční hrnčíři. V novoměstských statutech z roku 1488 se setkáváme se zákazem dovozu glazovaného zboží¹⁴³. Pokud neexistovalo jiné samostatné nařízení, lze se domnívat, že nepolévané, tzv. ostré zboží bylo možné dovážet bez omezení. Jedním z důvodů zákazu dovozu glazovaného zboží mohla být snaha zachovat vyšší zisk pražským hrnčířům při vyšší ceně glazované produkce (Žegklitz 2002, 89). Objektivitu informace o dostatečné nabídce pražského glazovaného zboží ovšem snižuje text čtvrtého článku statut z roku 1535, zakazující „kšeftování“ s pravděpodobně nedostatkovými glazurovými surovinami bez vědomí starších obou cechů (Blažková – Žegklitz, v tisku). V roce 1535, kdy byl zřízen společný dvojcech staroměstských a novoměstských hrnčířů, v němž šestý článek cechovních statut zakazuje – bez úspěchu – dovoz veškerého zboží do jmenovaných pražských měst, zejména těm

¹⁴¹ Tato kapitola vychází z informací prezentovaných na mezinárodní konferenci Praha archeologická – město UNESCO a jeho archeologické dědictví, konané ve dnech 20.–22.5. 2009 v Praze, z příspěvku Současný stav poznání raně novověké keramiky v Praze, předneseném G. Blažkovou a J. Žegklitzem. V tištěné podobě byl tento příspěvek odevzdán do redakce časopisu *Archaeologica Pragensia* (Blažková – Žegklitz, v tisku). Zpracování archivních materiálů je dílem J. Žegklitze, částečně již dříve publikované (Žegklitz 1982; týž 1990; týž 2002).

¹⁴² V černých kuchyních městských domů bylo topeniště před otvorem pece. Oheň se v létě rozděloval v prsku, aby kouř vcházel dovnitř. Hořící polínka se opírala o železný kozlík hrnce stály na trojnožce, pánve a rendlíky na vlastních hliněných nožkách. V zimě se oheň rozděloval uvnitř pece a plamen byl veden tak, aby vyhříval kamna v sousední místnosti. V té době musela hospodyně nádoby s připravovanými pokrmy zavádět dovnitř do pecního otvoru, což činila pomocí tyče nastrkované do dutých držáků hliněných nádob nebo pomocí pecního nářadí. Při zimním způsobu vaření byla mnohem větší spotřeba keramiky, protože nádobám v žaru často praskala ucha a rozbíjely se při obtížné manipulaci. Ne náhodou radí satira Frantova pranostika z konce 16. století, aby se hospodyně v měsíci září zásobily dostatečným množstvím nádobí (Petráň a kol. 1997, 824).

¹⁴³ „Aby žádný díla polívaného sem do těchto měst pražských na hrnčíře nevozil, nebo ani toho díla těmto městům dosti dáti mohou a bez nedostatku, než co se dotýče jarmarkův, tu můž a bude se moci vézt bez žádání a bránění“ (AČ 1895, 485).

přespolním, „kteříž ani rukou svou řemesla ukázati neumějí“ (AMP 1130, fol. 156b). Tento zákaz se samozřejmě netýká jarmarků. Podobný zákaz se objevuje znovu ve statutech staroměstských a malostranských hrnčírů z roku 1562, jejichž jeden článek říká: „Item, aby žádný do měst pražských díla polívaného a malovaného též i vostrého, k tomu také flaší německých žádných na hrnčíře kromě časův jarmarečních nevozil...“ (AMP II-109). Tato statuta současně zakazují prodej většího množství zboží tomu, kdo jej sám neumí vyrobit, tedy překupníkům. Se stejnou formulací se setkáváme opět v letech 1612 a 1637. Není však příliš pravděpodobné, že by byl tento zákaz v praxi dodržován, neboť v instrukci branným k vybírání cla v branách strahovské, kartouzské a písecké z roku 1563 se mezi zbožím ke clenění objevují „džbány německý malovaný, octový, apatékářský“ (AMP 3, fol. 45a). Z toho je zřejmé, že se toto zboží do Prahy pravidelně dováželo, a to i mimo výroční trhy, neboť zboží dovážené na jarmarky žádným clům nepodléhalo (Janáček 1955, 261).

Vedle „flaší německých“ a „džbánů německých malovaných“, tedy zřejmě kameniny vyráběné v saských dílnách, se z dobových písemností dozvídáme i o dalších místech, z nichž byla keramika do Prahy dovážena. Nejvíce zpráv se týká zboží dováženého z Berouna. Roku 1541 uzavírají po jakémsi sporu staroměstští a novoměstští hrnčíři s berounskými dohodu¹⁴⁴, jíž se berounským dostává výsady, že v trhových dnech (patrně šlo o trhy týdenní) nesmí do obou z těchto měst vozit své zboží nikdo jiný než berounští. Na výroční trhy o sv. Václavu a o Svátosti však zase berounští smí přivést jen po dvou vozech polévaného zboží, ne více (Winter 1911, 376). K roku 1560 se vztahuje zpráva o dalším sporu staroměstských hrnčírů s berounskými při jarmarku¹⁴⁵. O dovozu berounského zboží vypovídá rovněž instrukce k vybírání cla na mostě¹⁴⁶. Naposledy se v nám známých pramenech objevují berounští hrnčíři k roku 1606, případně 1607, kdy jich dvacet společně s několika Němci a hrnčíři z Vraného prodávalo při svatomartinském jarmarku na Kampě (AMP 2, fol. 1a-2a).

Písemné prameny dále vypovídají o dovozu keramiky do Prahy z Jílového (1525, hrnčíř Jan – AMP 2153, fol. 219a-220b), z Vraného nad Vltavou (AMP 2, fol. 2a) a z Levína (Reichertová 1962, 709). Od konce 30. let 16. století byla do pražské mincovny dovážena technická keramika z Kutné Hory (Nohejlová 1929, 85) a konečně berní rula uvádí k roku 1654 štěchovické hrnčíře Matěje Sirůčka a Jana Šťastku, kteří „do Prahy k jarmarkům hrnce sobě plují“ (Hradecký 1952, 107).

¹⁴⁴ První zpráva o obchodu s berounskými hrnčíři se vztahuje k roku 1541, ale z jejího obsahu lze soudit, že tento obchod fungoval již před tímto rokem (Winter 1911, 376).

¹⁴⁵ Berounští byli obviněni, že po skončení jarmarku zbylé zboží ihned neodvezli z města, jak bylo jejich povinností, ale „skládají je na ublížení jejich (staroměstských) živnosti do komor“ (AMP 990, fol. 328b).

¹⁴⁶ „hrnce když se vezou, buďto berounský, nebo kterékoliv jiné“ (AMP 3, fol. 6b)

Zajímavé informace o provenienci keramiky v pražských domácnostech přinášejí i zmínky o samotných výrobcích v knihách inventářů. Z nich se tak dozvídáme např. o „*míse hliněné benátské bílé a malované*“, tedy o italské majolice (AMP 1173, fol. 85a), o habánských fajánsích („novokřtěnský šálec“, resp. „novokřtěnský malovaný šálec“ – *Winter 1911*, 41) či o loštické polokamenině („džbán hloštickej s víkem a spodkem cínovým“ – AMP 1173, fol. 264a). Rozhodně nejpozoruhodnější je výskyt „džbánu vysokého bílého chebského s víčkem cínovým“, a to před koncem 16. století (AMP 1173, fol. 194b). Téměř s jistotou se v tomto případě jedná o zástupce chebských polofajánsí, jež jsou doposud v odborné literatuře datovány nejhluběji do druhé poloviny 17. století (Scheufler 1972, 108), resp. jejich nejstarší datované kusy pocházejí až z 90. let 17. století (Štajnochr – Scheufler 1987, 150). Za povšimnutí konečně stojí i zmínka o „džbánu pražského díla“ (AMP 1173, fol. 131a), svědčící o tom, že koncem 16. století se v Praze vyráběla natolik specifická skupina keramiky (nám dnes neznámá), že byla na první pohled rozpoznatelná i pro naprostého laika.

Za zmínku stojí i zpráva o nákupu zboží pro císařský dvůr. Výrobky pro jeho potřebu vyráběli tzv. dvorští řemeslníci. Z počátku 17. století máme zprávy o dvou takových dvorských hrnčířích (AMP 573, fol. 47b; AMP 123, fol. 185a). Ve druhé polovině 16. století hrnčíři buď ještě u dvora nepracovali, nebo jejich produkce nestačila krýt spotřebu a zboží se nakupovalo odjinud. Koncem 16. století byla vytvořena instituce tzv. nadhrnčířů, kteří dohlíželi na kvalitu výrobků přicházejících na Hrad (Nechvátal 1968, 261).

IV.3.2. Česká mimopražské produkce v nálezech z Pražského hradu

Vzhledem k neutěšenému stavu poznání raně novověké keramiky v českém, ale i ve středočeském prostředí, je zodpovězení otázky provenience jednotlivých druhů keramiky velice obtížné. Bez sebemenší faktické opory předpokládáme, že běžná kuchyňská keramika byla z velké části produktem pražských hrnčířských dílen. Z písemných pramenů víme, že po celé 16. a na počátku 17. století udržovala Praha především obchod s Berounem. Ojedinelé zprávy hovoří i o pravidelné účasti německých hrnčířů na pražských jarmarcích (Žegklitz 2002, 90).

Tzv. berounské zboží je reprezentováno malovanou keramikou, produkovanou v Berouně v poslední třetině 16. až první třetině 17. století, kterou prvně identifikoval a rozčlenil J. Koula (Koula 1917-1919, 250–257). Soustředěnější pozornost archeologické obce pak byla věnována problematice berounského zboží v souvislosti s výsledky tzv. berounských záchranných archeologických výzkumů na přelomu 70. a 80. let minulého století (Matoušek –

Scheufler 1980, 55; tíž 1983; Žegklitz – Zavřel 1990). Zjednodušeně řečeno se jedná o malovanou keramiku, která má nejčastěji cihlově červenou méně často hnědočervenou barvu střepu a k malbě jsou použity béžová a zelená barva. Tato skupina je označována jako červená. Ve tvarové škále jsou zastoupeny džbány, hrnce, hrnky, miniaturní tvary, mělké i hluboké mísy. Druhou skupinou je pak bílá skupina tzv. berounského zboží, kdy je na béžovém až béžově bílém střepu provedena malba cihlově červenou a zelenou nebo modrou hlínkou. Tato bílá skupina tzv. berounského zboží se pak nejčastěji uplatňovala při výrobě mělkých mís¹⁴⁷. Tzv. berounské malované zboží svým způsobem provedení výzdoby i tvary zcela zapadá mezi renesanční keramiku, která se v širším intervalu druhé poloviny 16. až první poloviny 17. století prosadila na většině území Evropy (*Stephan 1987*).

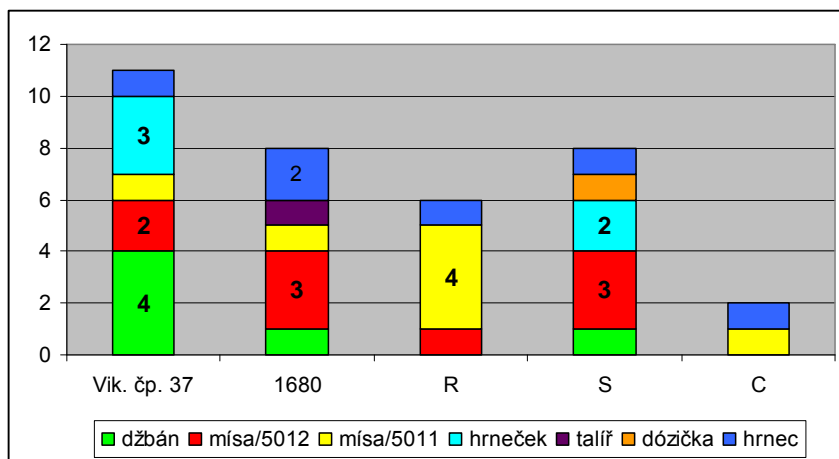
Bohužel jednoznačné konstatování, že se v případě malovaných nálezů z Pražského hradu jedná o berounskou produkci zpochybňují ona tři písmenka tzv., která vnášejí pochybnost právě k označení původu. Již delší dobu se uvažovalo o možnosti výroby malované keramiky nejen v Berouně, ale i v Praze. Tuto skutečnost pak nezvratně prokázal záchranný archeologický výzkum na náměstí Republiky, který přezahnutými polotovary doložil výrobu této malované hrnčiny i v Praze¹⁴⁸, a to již před rokem 1572. Určení skutečného původu této malované keramiky bude tedy předmětem dalšího studia, jehož nedílnou součástí musí být chemicko-technologické rozborů a detailní analýza výzdobného dekoru.

V této kapitole se omezím na prosté konstatování počtu zástupců malované keramiky v jednotlivých souborech a vzhledem k problematické provenienci zachovám označení tzv. berounské zboží. Z osmi analyzovaných nálezových souborů je tzv. berounské zboží zastoupeno v pěti – odpadní jímky R, S, 1680, C a z Vikářské ulice čp. 37/IV (Graf 52). Datování těchto čtyř odpadních jímek spadá do období poslední třetiny 16. až nejpozději do první třetiny 17. století. Jedinou výjimkou je odpadní jímka C, jejíž počátek fungování však také spadá do daného časového intervalu. Je tedy možné říci, že se mezi všemi nálezovými soubory existuje chronologický průnik. Z prezentovaného grafu 52 vyplývá, že nejpočetněji zastoupenou skupinou keramických tvarů jsou mísy, a to jak hluboké, tak mělké. Červená barva znázorňuje počet mís tzv. červené skupiny berounského zboží a barva žlutá udává počet zástupců tzv. bílé skupiny berounského zboží. Po šesti zástupcích náleží džbánům a hrncům, u nichž byly zaznamenány dvě tvarové kategorie, a to dva nízké, soudkovité hrnce a čtyři

¹⁴⁷ Z nálezového souboru, který nebyl v rámci této práce analyzován a je uložen v depozitáři na Pražském hradě pochází i korbel (Bílá věž), které náleží tzv. bílé skupině.

¹⁴⁸ Jedná se o dosud nepublikované nálezy z výzkumu hrnčířské dílny Adama Špačka v Truhlářské ulici (*Blažková – Žegklitz, v tisku*). Za ústní sdělení děkuji J. Žegklitzovi.

válcové nebo mírně nálevkovitě rozevřené tvary. Výzdobné náměty zahrnují všechny oblasti – geometrické, rostlinné, zoomorfní a figurální. Figurální motivy se nejčastěji uplatňují na džbánech a na talíři. Kombinace rostlinných a zoomorfních motivů najdeme na hrncích, mělkých a hlubokých mísách, džbánech. Na tvarech hrnečků a dóziček díky malé ploše bylo využito jednoduchých geometrických motivů, členěných do svislých ploch¹⁴⁹.

Graf 52: Počet zástupců tzv. berounského zboží v jednotlivých odpadních souborech. Pokud číslo v poli grafu chybí, má hodnotu 1.

Graph 52: The number of representatives of Beroun-type ceramics in all find collections. The number in the graph sets quantity of finds. If the number is missing, it has value one.

Green – jug; red – bowl (red group of Beroun-type ceramics); yellow – bowl (white group of Beroun-type ceramics); light blue – cup; purple – plate; ochre – jar; blue – pot.

Do druhé a zatím poslední skupiny mimopražských importů náleží dva majolikové džbánky typu crespina s tordovaným tělem a majolikový šál s plasticky tvářenými, trojúhelníkovými, protilehlými uchy, které pocházejí z odpadní jímky C. Tyto nálezy se opět řadí k berounské produkci, tentokrát však až někdy po roce 1640. V tomto případě se nejedná o pouhou domněnku, vyslovenou na základě tvarové podobnosti s nálezy z České ulice, které pocházejí z archeologického výzkumu z roku 1983, ale mezi majolikovými berounskými nálezy a šálem inv. č. 277 (Obr. 279/2) a džbánkem inv. č. 283 (Obr. 260/2) z odpadní jímky C byla na základě geochemických a petrografických analýz byla potvrzena surovinová shoda (Žegklitz – Zavřel 1990, 122). Tyto nálezy dokládají, že přestože během třicetileté války došlo k výraznému omezení a postupnému zániku berounské malované produkce, kontakty mezi Prahou a Berounem však nebyly zcela přetrhány ani v následujícím období.

¹⁴⁹ Více k výzdobě kap. 4.2.3.

IV.3.3. Zahraniční produkce v nálezech z Pražského hradu

Jestliže při zjišťování provenience českých mimopražských produktů nejsem ve snadné pozici, tak lepší není situace ani v případě určení původu nálezů zahraniční produkce. Jak bylo zmíněno výše, byli pravidelnými účastníky pražských jarmarků němečtí producenti keramiky (Žegklitz 2002, 90). Na základě písemných pramenů, ze kterých víme, že do Prahy dováželi „džbány německý malovaný, octový, apatékářský“ (AMP 3, fol. 45a), tak i ze zjištění archeologických výzkumů předpokládáme, že se jednalo především o hrnčíře saské, kteří přiváželi především kameninovou produkci.

Jsou to právě kameninové výrobky, se kterými se setkáváme napříč téměř všemi nálezovými soubory z Pražského hradu s výjimkou odpadní jímky ze sklepa čp. 34/IV (sociální zařazení kovář) a odpadní jímky C (chronologicky nejmladší – 17. století). Nejpočetnější skupinu jednoznačně tvoří kameninové dózičky (např. Obr. 156) a břichaté lahve (např. Obr. 155). Tyto univerzální tvary jsou doplněny torzem obličejového džbánu (Obr. 229) z odpadní jímky B, dvěma džbány (Obr. 80) z odpadní jímky 1680, dvěma holbami (Obr. 153; 154) a lahví se čtvercovou podstavou (Obr. 158) z odpadní jímky ve Vikářské ulici čp. 34/IV. Všechny tyto kameninové výrobky jsou s velkou pravděpodobností produkty saských dílen (Scheidemantel – Schifer 2005). U břichatých lahví a dóziček byla na základě konzultace prostřednictvím emailu s D. Scheidemantelem potvrzena příslušnost k waldenburské produkci, kterou však díky univerzálním tvarům na obecně saskou na základě osobní konzultace převádí H.-G. Stephan. Ve prospěch waldenburských dílen hovoří analogické nálezy obou holb (Horschik 1978, 76, 116, 117), torza obličejového džbánu (Scheidemantel – Schifer 2005, Tafel 17/7, 12), vysoké lahve se čtvercovou podstavou (Scheidemantel – Schifer 2005, Tafel 8, 10, 11) a konečně by z některé saské dílny mohl pocházet i džbán s trubkovitou výlevkou (Obr. 80/2; Horschik 1978, 118/21, 437/51, 52). V případě posledního tzv. Bienenkorbhumpen (Obr. 80/1) známe analogický tvar jak z Hannoversch Münden (Stephan 1987, 96, Abb. 89), tak i z waldenburské dílny (Horschik 1978, 437/62). Posledním waldeburským produktem by mohl být lahvovitý džbán z odpadního souvrství u Nového schodiště (Obr. 192) snad ze druhé čtvrtiny 16. století. Do oblasti východní Harze a do širšího okruhu sasko-středoněmecké produkce¹⁵⁰ náleží polychromními pruhy a radélkovým dekorem zdobený korbel (Obr. 110) z odpadní jímky S. Je to také poslední nález, jehož původ můžeme hledat v širší saské oblasti.

---

¹⁵⁰ Děkuji za ústní konzultaci s H.-G. Stephanovi.

Zcela výjimečné postavení mezi nálezy všech souborů zaujímá polychromní džbán s plastickou výzdobou včetně portrétního medailonu Rudolfa II (Obr. 61). Vzhledem k neobyčejné technické náročnosti musel být tento džbán produktem vysoce specializované hrnčířské dílny, za kterou by na základě komparace mohla být označena rakouská dílna ve Štýru hrnčíře A. Scheuchenstuela (*Walcher von Molthein 1906*, Fig. 12, Tafel III; *Novotný 1959*, 21). 12. září 1582 byla Scheuchenstuelova rodina císařem Rudolfem II. povýšena do šlechtického stavu (*Walcher von Molthein 1906*, 7), a tak se nabízí úvaha, že by se mohlo jednat o osobní dar hrnčířského mistra jako výraz díky a nebo naopak unikátní hrnčířovo mistrovství bylo ohodnoceno šlechtickým titulem.

Za ně zcela běžný výrobek lze považovat džbán zdobený metodou nastříkání burelu (Obr. 79) z odpadní jímky 1680, který na povrchu nádoby vytvořil kovové výkvěty. Je zřejmé, že se nejedná o českou produkci, ale pro věrohodné určení provenience zatím nemám zásadnější oporu. Za tvarově a výzdobně příbuzný je možné označit džbán z dílny ze Straubingu v Dolním Bavorsku (*Stephan 1987*, 311, Tab. I).

Výjimečným kusem mezi všemi soubory je talíř/šál s nepříliš kvalitní majolikovou glazurou a malbou štětcem za studena, napodobující italské předlohy (Obr. 151). Otázka jeho původu je však velice obtížná, neboť doposud se nepodařilo nalézt jakýkoliv příbuzný předmět, který by potvrdil domněnku, že se jedná o produkt některé z domácích hrnčířských dílen. Naopak o italském původu není pohyb u šesti střepů typu „Istoriati“ (Obr. 286), které pocházejí z majolikových talířů a byly objeveny ve střepovém materiálu, který přísluší odpadní jímce C. Jedná se o produkci z italského města Urbino z let 1540–1560.

Samostatnou skupinou jsou nálezy z odpadní jímky C, která představuje chronologicky nejmladší nálezový soubor, datovaný do 17. století. Tato skutečnost je právě příčinou ještě skromnější existence srovnávacího materiálu. Za výrobky zahraniční provenience lze rozhodně považovat fajánsové talíře a šály zdobené kobaltově modrým malováním. Talíře s motivy věžových domků a stromů (jedlí; Obr. 274), vše orámované rostlinnými rozvilinami a talíř ústředním motivem páva a bohatým koši s květinami (Obr. 275) pocházejí z norimberské produkce nejdřív 20. a 30. let 18. století (*Stoehr 1920*, 163, 166) až celé jeho poloviny. Pro ostatní fajánsové výrobky se mi nepodařilo dohledat jejich producenty. S ohledem na podobu výzdobného dekoru by se mohlo jednat o některou z dílen v Norimberku, Ansbachu, případně Hanau¹⁵¹.

---

¹⁵¹ Na možnou provenienci z Hanau mě prostřednictvím emailu upozornil Rüdiger Articus z Hamburku. Nizozemskou produkci pak téměř vyloučil i Michiel Bartels z nizozemského Hoornu. V dostupných publikacích se mi však nepodařilo nalézt konkrétní předměty, které se shodují s nálezy z odpadní jímky C.

Druhou velkou jednotnou skupinou nálezů jsou to výrobky opatřené oboustrannou zelenou glazurou¹⁵² (2 konvice, vaso, džbán, šál – typ crespina, 2 šálky), u nichž lze předpokládat provenienci z jedné dílny, ovšem zda se jedná o prostředí české či zahraniční nedokáží v dané chvíli jednoznačně rozhodnout. Nejvíce nálezů zatím ukazuje směrem do Rakouska (*Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007*, 22, Abb. 25).

---

¹⁵² Oboustranně zeleně glazované soudkovité a válcové hrnce, džbánky, mělká mísa, podnos pocházejí z čp. 54 v Táboře, zkoumané Husitským muzeem v Táboře, které jsou obecně datované do 17. – 18. století. Zatím byla publikované pouze hromadná fotografie (*Krajíc 2007*, 75, Fig. 11).

Závěr (Příspěvek archeologie k poznání podoby života v raném novověku na Pražském hradě)

Hlavním cílem předkládané práce byla snaha představit raně novověké nálezy hmotné kultury z Pražského hradu. Na úvod jsem se pokusila definovat pojmy raně novověké období a raně novověká hmotná kultura tak, jak jsou vnímány dnešní archeologickou obcí. I když kapitola *Minulost a současnost* nepředstavuje vyčerpávající bibliografickou studii, předložila jsem v ní odkazy na publikované nálezové soubory s důrazem na keramiku, sklo a rozsáhlejší archeologicky zkoumané raně novověké situace. Z tohoto přehledu je dobře patrný nárůst publikačních aktivit v posledním desetiletí a současně výrazná regionalizace publikovaných souborů v závislosti na konkrétním badateli.

Část shrnující dobová vyobrazení a plánovou dokumentaci společně s písemnými prameny představila Pražský hrad 16. až první poloviny 17. století jako velice živý a činorodý organismus a současně odhalila neočekávanou absenci historických studií, které se hlouběji zabývají raně novověkým životem na Pražském hradě. Tento neuspokojivý stav bádání podněcuje do budoucna možnost hlubší a provázanější spolupráce historiků, archivářů a archeologů, neboť se ukázalo, že k dějinám Pražského hradu je k dispozici celá řada zatím pouze zběžně analyzovaných písemných dokladů o životě v rané novověku. Tato spolupráce by mohla přinést výsledky jak na poli vědeckém, tak formou populární seznámit se zajímavými detaily ze života raně novověkého člověka širší veřejnost.

Nejrozsáhlejší část disertační práce tvoří analýza osmi nálezových souborů s důrazem na rozbor a vyhodnocení jejich keramické složky. Volba těchto nálezových souborů nebyla náhodná. Základním společným znakem všech těchto souborů je jejich odpadní charakter, kdy se v sedmi případech jedná o odpadní jímky a v posledním pak o odpadní jámu. Druhou výhodou byl poměrně malý prostor, na kterém byly objeveny – III. nádvoří, Vikářská ulice a Jiřské náměstí – vše ve vnitřním prostoru renesančního Pražského hradu. A konečně třetím hlediskem při jejich výběru byl předpoklad, že mezi časovým zařazením jednotlivých souborů je zřetelná následnost s určitou fází časového překryvu.

U analýz jednotlivých odpadních jímek bylo dodrženo jednotné schéma, kdy nejprve byl předložen stručný *Přehled historického vývoje* daného sídelního prostoru. Po představení nálezových okolností a shrnutí nálezového souboru jako celku následovala detailní analýza keramické složky, provázená kresebnou, případně fotografickou dokumentací. Součástí každého vyhodnocení pak byl rozbor výrobní suroviny v závislosti na tvaru. V podkapitole *Datace* byly předloženy paralely s nálezy z jiných lokalit, bohužel často mimopražských,

kteřé sloužily jako datační orientační vodítko. Pokud nálezový soubor obsahoval nálezy skla, nebyla opomenuta jejich stručná základní charakteristika včetně chronologického zařazení. V *Závěru* každého rozboru nálezového souboru jsem se pokusila o jeho chronologické a sociální zařazení. Kromě textové analýzy jednotlivých odpadních souborů je součástí této práce i katalog všech vyhodnocených nálezů, ve kterém jsou pro snadnou orientaci jednotlivé nálezy řazeny podle inventárních čísel. Formalizovaný popis jednotlivých keramických nálezů, včetně odkazů na analogie daného tvaru, může v budoucnu sloužit jako výchozí materiál pro databázové zpracování.

Na počátku analýzy vybraných nálezových celků byla rozhodující volba jejich způsobu hodnocení. V české prostředí jednoznačně převládá vyhodnocování raně novověkých nálezových celků pomocí keramických tříd. Tato pracovní metoda klade důraz na detailní třídění výrobní suroviny, ale často upozadňuje morfologickou strukturu nálezových souborů. Vzhledem ke stavu zachování zde analyzovaných nálezů (především celé nebo z podstatné části rekonstruované tvary) jsem rozhodla hledat jinou metodu vyhodnocení keramických nálezových celků. Částečně inspirována zahraniční literaturou a analýzou nálezového souboru z Mostu (*Klápště* 2002) jsem se rozhodla vycházet z rozdělení keramického souboru na tvarové skupiny. K jejich definici byl kromě základních tvarových proporcí využit charakter a umístění výzdoby, přítomnosti či absence glazury a v některých případech i výrobní surovina. Patrně z hlediska terminologického by lepším označením než tvarové bylo morfologické skupiny, kdy tento výraz šířeji zohledňuje rozřazující kritéria. To je však spíše otázka do širší diskuze. Definice jednotlivých tvarových skupin pak vycházela ze základních v současné době známých vývojových trendů keramických tvarů, tj. především přechod od vejčitý hrnců a džbánů konce 15. až první poloviny 16. století k soudkovitým tvarům druhé poloviny 16. století. Vzhledem ke chronologickému zařazení jednotlivých nálezových celků z Pražského hradu můžeme konstatovat, že i díky těmto nálezům došlo k potvrzení těchto obecných vývojových trendů. Přestože jsem se snažila jednoznačně definovat hodnotící kritéria jednotlivých tvarových skupin, je třeba uvést, že v žádném případě nejsou jediná možná, naopak je to pouze jedna z možných cest členění nálezových souborů. Současně však platí, že tímto způsobem nastavená kritéria umožňují poměrně dobré srovnání s jinými nálezovými celky, a to nejen pražskými.

Přes počáteční skepsi se díky pracovnímu postupu pomocí tvarových skupin podařilo vysledovat základní proporční a výzdobné změny ve vývoji keramických tvarů konce 15. až poloviny 17. století, a to řádově v úsecích 50 až 80 let dlouhých. Druhým výsledkem pak je zaznamenání vazeb keramických tvarů na určité výrobní suroviny. Detailní studium

především celých nádob tak umožnilo nastínit základní chronologické vývojové trendy především u hrnců, pro které zatím platilo jednoduché schéma – vnitřní glazura rovná se novověk. Předkládané nálezové soubory ukázaly, že při pečlivé analýze bude možné i ze střepového materiálu určit, zda se jedná o produkci druhé poloviny 16. až první třetiny (poloviny) 17. století, či zda daný soubor pochází ze století 18., případně je ještě mladší.

Vzhledem k tomu, že předkládám nejrozsáhlejší tímto způsobem zpracované nálezové soubory nejen na území Prahy a z prostoru středních Čech, ale v českém prostředí vůbec, je třeba počítat s tím, že zde uváděné závěry se v závislosti s přibývajícimi publikovanými soubory budou upřesňovat a v některých případech může dojít i k jejich změně. Na druhé straně by tato práce měla poskytnout rámcově zařazený srovnávací materiál pro další raně novověké soubory. Současně se podařilo doložit, že je pro datování keramických předmětů důležitý především celkový tvar, způsob výzdoby, výrobní surovina včetně kvality a umístění glazury a naopak modelace okraje je pro chronologické zařazení keramických výrobků v raně novověkém a novověkém období podružná.

Dalším konkrétním výsledkem této práce je jednoznačné prokázání přítomnosti mimopražské produkce v nálezových souborech z Pražského hradu. V rámci stolní keramiky tvoří nemalý podíl tzv. berounská malovaná produkce. Detailní analýza těchto výrobků, a to jak z hlediska technologického, tak především z hlediska stylového provedení výzdoby, by v budoucnu mohla přispět k řešení otázky původu malované produkce mezi Berounem a Prahou. Archeologické výzkumy potvrdily přítomnost saské kameniny v hradních nálezových souborech. Tato konkrétní zjištění jsou dokladem skutečných obchodních styků Prahy s Berounem a Prahy se Saskem. Dobře tak korespondují se stavem známým z písemných pramenů, které vícekrát hovoří o prodeji berounského a německého zboží na pražských trzích ve druhé polovině 16. a na počátku 17. století. To, že do Prahy proudily výrobky i z jiných míst Evropy dokládají nálezy jednotlivostí z Itálie, Rakouska, Norimberku a lze předpokládat i dovoz z Bavorska či Porýní.

A co nám nakonec hmotná kultura vypověděla nebo nastínila o životě na raně novověkém Pražském hradě? Samostatně je její vypovídací hodnota značně omezená. Vždyť zacházíme s odpadem, přesněji řečeno s odpadky, které ve skutečnosti tvořily pouhý zlomek vybavení tehdejších domácností. Bez znalosti písemných, ikonografických a plánových podkladů bychom mohli pouze spekulovat.

V první řadě je třeba říci, že jsme měli možnost nahlédnout do různorodých sociálních prostředí. Zatímco zběžná analýza písemných pramenů naznačovala, že podstatná část

majetku v areálu Pražského hradu v 16. století měla náležet církvi, tak detailnější bádání odhalilo mnohačetné majetkové převody a přesuny v její neprospěch, a tak zde měli své domy císařští služebníci rozličných profesí. Jejich počet i kvalita bydlení byla do značné míry závislá na panovníkově zájmu či nezájmu o svou pražskou rezidenci.

Druhý aspekt, který přinesl samotný rozbor hmotné kultury, má dopad hlubší. V předkládané práci bylo analyzováno osm nálezových celků, v nichž se více či méně odrazilo sociální postavení jejich uživatelů. Tam, kde sídlili církevní hodnostáři, našli jsme soubory, ukazující na značný luxus, neboť originální či zahraniční výrobky zde nebyly výjimkou (Vikářská čp. 37, jímka C). Naopak v prostředí, které spojujeme s císařským dvorem a některými jeho činovníky (jímky R, 1680), se sice také objevily importované či méně běžné předměty, ale jejich výskyt lze označit za ojedinělý. Třetí skupinou, kterou charakterizujeme jako zcela běžnou, je městské prostředí, jež reprezentují objekty spojované s řemeslníkem kovářem (čp. 34) a se zaměstnanci císařských kuchyní (?). Zda vyšší procentuální zastoupení některých tvarů (pánve, mísy, láhve) indikuje provoz písemně doloženého pohostinského zařízení ve Vikárce (jímka S), je v tuto chvíli v rovině hypotézy.

Co nám tyto konkrétní závěry naznačují v rovině obecné?

1. Sídlo elity bylo místem pro život širokého okruhu obyvatel úzce či zcela volně napojených na jeho chod.
2. Teprve větší počet luxusních předmětů indikuje vyšší sociální postavení uživatelů daného objektu. Ojedinělý nález exkluzivního předmětu ještě není nositelem takové informace.
3. Komplexní analýza písemných, plánových, ikonografických a archeologických pramenů je nezbytná pro nástin co nejvěrohodnějšího obrazu raně novověkého prostředí.

Hlavním cílem mé studie bylo představit několik raně novověkých nálezových souborů hmotné kultury z Pražského hradu. Zvolila jsem k tomu v českém prostředí málo využívaný pracovní postup, který vychází z rozdělení nálezových celků podle celkového tvaru nádoby. Do jaké míry se mi podařilo vyslovit obecně platné závěry, ukáže čas. V každém případě jsem se pokusila předložit systematicky uspořádaný srovnávací materiál pro další raně novověké nálezové soubory. Současně by tato práce měla sloužit jako výchozí bod pro zpracování dalších raně novověkých nálezových celků z Pražského hradu a Hradčan.

Seznam pramenů

AČ 1895: Archiv český XIV. Praha.

AMP 2: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 2 (Staré Město, knihy úřadu mostu pražského, registra úroků, 1590–1609).

AMP 3: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 3 (Staré Město, knihy úřadu mostu pražského, kniha instrukcí celních, 1585–1594).

AMP 123: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 123.

AMP 573: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 573.

AMP 990: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 990.

AMP 1130: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 1130 (Staré Město, kniha nálezů radních, 1523–1544).

AMP 1173: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 1173 (Staré Město, kniha inventářů, 1584–1597).

AMP 2153: Archiv hlavního města Prahy, rkp. 2153 (Staré Město, knihy úřadu šestipanského, kniha nálezů, 1518–1531).

AMP II-109: Archiv hlavního města Prahy, fond listiny, listina č. II-109.

Deník 1925/I: Hrad pražský – III. nádvoří. Denník vykopávek /4.VI.–27.VII/. Uložen v Archivu oddělení Pražský hrad ARÚ AV ČR, Praha v.v.i.

Deník 1925/II: Hrad pražský – III. nádvoří. Denník vykopávek /28.VIII.–8.IX/. Uložen v Archivu oddělení Pražský hrad ARÚ AV ČR, Praha v.v.i.

Deník 1929: Hrad pražský – III. nádvoří. Denník vykopávek /2.I-23.IV./. Pokračování denníku o archeologick. výzkumu a pracích laboratorních na Hradě pražským 24.IV., I. Borkovský. Uložen v Archivu oddělení Pražský hrad ARÚ AV ČR, Praha v.v.i.

Deník 1946–1948 I: Deník vykopávek 1946–1948 /opis/. Uložen v Archivu oddělení Pražský hrad ARÚ AV ČR, Praha v.v.i.

Frolík, J. 1987: O záchranném výzkumu v čp. 34, X–XI 1987, čj. 3652/87, uloženo Archiv odd. Pražský hrad, ARÚ AV ČR Praha, v.v.i.

Hradecký, E. 1952: Berní rula 26. Kraj Podbrdský. Praha.

NPÚ PPOP-996-5-270: Codex Borri, Národní památkový ústav, Ústřední pracoviště Praha, sbírka plánů: PPOP-996-5-270.

Seznam předmětů 1: Seznam předmětů nalezených na Pražském hradě (vyk. r. 1925). Uložen v Archivu oddělení Pražský hrad ARÚ AV ČR, Praha v.v.i.

Seznam předmětů 2: Seznam předmětů nalezených na Pražském hradě (vyk. r. 1925). Uložen v Archivu oddělení Pražský hrad ARÚ AV ČR, Praha v.v.i.

Sněmy České II: Sněmy české II, 1880, Praha.

Sněmy České VI: Sněmy české VI, 1890, Praha.

Sněmy České IX: Sněmy české IX, 1897, Praha.

Web Gallery of Art, www.wga.hu.

Wohlmüt: Plán Jiřského kláštera a Jiřského náměstí, Bonifác Wohlmüt, kolem 1569 (podle kopie AHP, uloženo SÚA, sign. ČDKM – IV – P, karton 191.

www.sothebys.com: Aukční síň Sotheby's, New York 27.1. 2010.

Seznam literatury

Anderle, J. – Široký, R. 2000: Vývoj domu čp. 126 v Plzni. Pokus o interdisciplinární průzkum památky – Entwicklung des Hauses Konstr.-Nr. 126 in Plzeň/Pilsen. Ein Versuch um eine interdisziplinäre Untersuchung des Denkmals, *Průzkumy památek* 7, 103–116.

Bauer, I. – Enders, W. – Kerkhoff-Hader, B. – Koch, R. – Stephan, H-G. 1986: Leitfaden zur Keramikbeschreibung, Katalog der Prähistorischen Staatssammlung, Beiheft 2, Kallmünz.

- Bečková, K. 2000: Zmizelá Praha, Hradčany a Malá Strana – The Vanished Prague, Hradčany and Malá Strana – Das verschwundene Prag, Hradschin und Kleinseite, Praha.*
- Bernardová, A. – Blažková, G. – Kovačiková, L. – Meduna, P. – Novák, J. – Veselá, A. 2010: Regionální muzeum Mělník, Archeologické výzkumy v roce 2009, Roztocký vlastivědný sborník, 107–117.*
- Bitter, P. – Dijkstra, J. – Roedema, R. – van Wilgen, R. 1997: Onen op Niveau, Catalogus van keramiek en glas, Volkshuisvesting monumentenzorg en archeologie 5A.*
- Bláha, J. 1983: K vypovídacím možnostem olomouckého archeologického materiálu 15.–17. století, Historická Olomouc a její současné problémy 4, 307–315.*
- Bláha, J. – Sedláčková H. 1998: Slavnostní keramika, Renesanční Olomouc v archeologických nálezech, Sklo, slavnostní keramika a kachle – Festive ceramics, Renaissance Olomouc in archaeological finds, Glass, Festive Ceramics and Tiles, Archaeological Research of the Institute of Landmark Conservation, 1973–1996, Archeologické výzkumy Památkového ústavu v Olomouci 1973–1996, 15–17.*
- Bláha, R. 2006: Archeologický výzkum v areálu bývalého pivovaru v Hradci Králové – Archaeological excavations in the area of the one-time brewery at Hradec-Králové, Zpravodaj muzea v Hradci Králové 32, 67–80.*
- Bláha, R. 2007: Archeologický výzkum na Malém náměstí v Hradci Králové – The archaeological project in the Small Square in Hradec Králové, Zpravodaj muzea v Hradci Králové 32, 183–198.*
- Bláha, R. – Sigl, J. 2010: Středověká a raně novověká polévaná keramika ve sbírkách královéhradeckého muzea (Několik poznámek k problematice) – Mittelalterliche und frühneuzeitliche glasierte Keramik in den Sammlungen des Ostböhmen-Museums Hradec Králové (Königgrätz). (Einige Anmerkungen zur Problematik), AH XX, 233–251.*
- Blažková-Dubská, G. 2007: House of the armoury scribe at Prague Castle – Dům zbrojního písaře na Pražském hradě – Das Haus des Waffenschreibers auf der Prager Burg, Studies in Post-Medieval Archaeology 2, 9–42.*
- Blažková-Dubská, G. 2009: Finds of Early Modern period ceramics from cesspit B at Prague Castle – Nálezy novověké keramiky z jímky B na Pražském hradě – Funde neuzeitlicher Keramik aus Abfallgrube B auf der Prager Burg, Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 21–44.*
- Blažková-Dubská, G. – Frolík, J. 2005: Architektura odhalená archeologickým výzkumem a problémy s její památkovou ochranou – Die durch archäologische Forschung freigelegte Architektur und Probleme mit ihre Schutz, Archaeologia historica 30, 29–46.*
- Blažková, G. – Frolík, J. – Žegklitzová, J., v tisku: Raně novověké archeologické soubory z Pražského hradu a dobové písemné a ikonografické prameny, Studies in Post-Medieval Archaeology 4.*
- Blažková, G. – Žegklitz, J. v tisku: Současný stav poznání raně novověké keramiky v Praze, Archaeologica Pragensia.*
- Blažková, K. – Lomecká, J. 2007: Finds from a Late Medieval well at Rakovník – Nálezy z pozdně středověké studny v Rakovníku – Die Funde aus einem spätmittelalterlichen Brunnen in Rakovník, Studies in Post-Medieval Archaeology 2, 401–410.*
- Boháčová, J. – Frolík, J. – Chotěbor, P. – Žegklitz, J. 1986: Bývalý dům biskupův na Pražském hradě – Das ehemalige Bischofshaus auf der Prager Burg, Archaeologia historica 11, 117–126.*
- Boháčová, I. – Frolík, J. – Žegklitz, J. 1989: Jiřské náměstí na Pražském hradě – Georgsplatz auf der Prager Burg, Archaeologia historica 14, 193–201.*
- Boháčová, I. – Frolík, J. – Petříčková, J. – Žegklitz, J. 1990: Příspěvek k poznání života a životního prostředí na Pražském hradě a na Hradčanech – Ein Beitrag zur Kenntnis des*

Lebens und der Umwelt auf der Prager Burg und in Hradčany, *Archaeologia historica* 15, 177–189.

Boháčová, I. – Frolík, J. – Žegklitz, J. 1989: Jiřské náměstí na Pražském hradě – Der Georg-Platz auf der Prager Burg (Ergebnisse der ersten Forschungsetappe), Archaeologia historica 14, 193–201.

Bouda, J. – Šmejdivá M. 2009: Evaluation of an assemblage of Early Modern period ceramics from the archaeological excavation of a well in Blovice (Plzeň – South district) – Vyhodnocení souboru novověké keramiky z archeologického výzkumu studny v Blovicích (okr. Plzeň – jih) – Auswertung eines Fundkomplexes neuzeitlicher Keramik aus der Grabung eines Brunnens in Blovice (Kr. Plzeň – Süd), Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 105–118.

Brestovanský, P. – Stará, M. 1998: Archeologické objevy z Českého Dubu (okres Liberec), Archeologie Libereckého kraje 1, 57–65.

Brych, V. – Stehlíková, D. – Žegklitz, J. 1990: Pražské kachle doby gotické a renesanční, Praha.

Brykowska, M. 1996: Plány Pražského hradu a Valdštejnského paláce z první poloviny 17. století ve sbírkách Uffizi ve Florencii – Pläne der Prager Burg und der Burg der Valdštejn (Wallenstein) Residenz aus der erste Hälfte des 17. Jahrhunderts in der Uffizi Sammlungen in Florenz, Pražský sborník historický 29, 107–116.

Břeň, D. – Kašpar, V. – Vařeka, P. 1995: K problematice počítačového zpracování středověké keramiky (Databáze KLASIFIK), Archeologické fórum, č. 4, 36–41.

Bůžek, V. – Král, P. – Vybíral, Z. 2007: Člověk českého raného novověku. In: Bůžek, V. – Král, P., (edd.) Člověk českého raného novověku, 9–53.

Cesta středem Evropy 2003: Obrazy z cesty falckraběte Ottheinricha z let 1536/1537 – Reise durch Europas Mitte, Die Reisebilder Pfalzgraf Ottheinrich aus den Jahren 1536/1537 – Podrůž przez centrum Europy, Obrazy z podrůží palatýny Ottheinricha z lat 1536/1537, katalog výstavy, Postdam.

Cvrková, M. – Černá, E. 2007: Sklo z počátku novověku z Ústí nad Labem – Předmostí, čp. 43 – Glas aus der frühen Neuzeit. Funde der archäologischen Grabung in Předmostí, Nr. 43., Historické sklo 4, 77–90.

Černá, E. 1997: Sklo ve výbavě středověkého mosteckého domu – Glas in der Ausstattung des mittelalterlichen Hauses in der Stadt Most, Archaeologia historica 22, 331–344.

Černá, E. 2002: Sklo 13. až 16. století – 13th - 16th century glass. In: Klápště (ed.): Archeologie středověkého domu v Mostě (čp. 226) – The archaeology of a medieval House (No. 226) in Most, Praha – Most, 93–114.

Černá, E. 2003: O nově objevených sklárnách v Krušných horách – Zu den neuentdeckten Glashütten im Erzgebirge, Historické sklo 3, 81–90.

Černohorský, K. 1928a: Československá lidová keramika: příspěvky k soubornému studiu. Národopisný sborník československý 23.

Černohorský, K. 1928b: Příspěvky k dějinám moravských fayensí, Opava.

Černohorský, K. 1935: Poznámky k fajánsové výrobě v Prostějově, Prostějov.

Čižmář, Z. – Šmíd, M. 2000: Vývoj Prostějova v archeologických a historických pramenech v období 10. –16. století – Entwicklung der Stadt Prostějov in den archäologischen und schriftlichen Quellen aus der Zeit des 10. –16. Jahrhunderts, Archaeologia historica 25, 77–102.

Čulíková, V. 2008: Ovoce, koření a léčiva z raně novověké jímky hradčanského špitálu – Fruits, spices and medicaments from the post-Medieval cesspit of hospital at Prague-Hradčany, Archeologické rozhledy 60, 229–260.

Dějiny Prahy I. 1997: Od nejstarších dob do sloučení pražských měst (1784), Vlk, J. (red.) Praha, Litomyšl.

- Dohnal, M. – Korený, R. – Koucký, K. – Procházka, L. – Šamata, J. 2001: Obděnice, čp. 4 (okr. Příbram). Dějiny usedlosti ve světle etnografických, písemných a paleozoologických pramenů – No. 4, Obděnice (Příbram district) The history of a homestead in the light of ethnographic, archaeological, written and palaeozoological sources, Archeologie ve středních Čechách 5, 721–738.*
- Dohnal, M. – Koucký, K. 2000: Analýza části novověkých nálezů z archeologického výzkumu městské parcely v Sedlčanech (okr. Příbram) – Analysis of part of the Early Modern finds from the archaeological investigation of urban plots in Sedlčany (Příbram district), Archeologie ve středních Čechách 4, 359–382.*
- Dohnal, M. – Vařeka, P. 2002: Novověké artefakty z bývalého kapucínského kláštera v areálu někdejších kasáren Jiřího z Poděbrad na náměstí Republiky v Praze 1 (zjišťovací výzkum v letech 1998–1999) – Early modern artefacts from the former capuchin monastery in the area of the former George of Poděbrady barracks on nám. Republiky in Prague 1 (Test trenching in 1998–1999), Archaeologica Pragensia 16, 251–294.*
- Dragoun, Z. – Dragoun, M. 2005: K archeologickému nálezu pozůstatků písemností v domě čp. 353/I na Starém Městě pražském – Ein Fund von Fragment der schriftlichen Materialien im Haus konskr.-Nr. 353/I in der Prager Altstadt, Průzkumy památek 12, 104–110.*
- Drahotová, O. (ed.) 2005: Historie sklářské výroby v Českých zemích, I. díl, Praha.*
- Drahotová, O. – Hejdová, D. 1989: České sklo I. Sklo období středověku a renesance 13. – 1. polovina 17. století. Uměleckoprůmyslové muzeum, Praha, 1989.*
- Drahotová, O. – Veselá, J. 2003: Die Typen Renaissancekelchgläser (Weingläser) in venezianischer Art aus böhmischen und mährischen Fundorten, Beiträge zur Mittelalterarchäologie in Österreich 19, 119–126.*
- Drda, M. 1978: Archeologický výzkum Tábora 1974–1977, Tábor.*
- Drobný, T. – Sedláčková, H. 1997: Kachle a sklo z odpadní jímky ze 16. století v Olomouci – Ofenkacheln und Glas aus einem Abfallbehälter von dem 16. Jhr. in Olomouc (Olmütz), Muzejní a vlastivědná práce 35/Časopis společnosti přátel starožitností 105, 129–140.*
- Dubská, G. 2002: Každodenní život na Pražském hradě. Archeologie domu zbrojního písaře, nepubl. diplomová práce, uložena na Ústavu pro pravěk a ranou dobu dějinnou, FF UK Praha.*
- Dubská, G. 2003: Příběh domu zbrojního písaře – The house of the armaments scribe, In: Klazarová, P. (ed.): Příběh Pražského hradu, The story of Prague Castle 273–276.*
- Dudková, V. – Orna, J. 2009: A description of medical equipment in the Early Modern period on the basis of finds from the cesspit at house no. 289 in Plzeň – Obraz vybavení lékaře v novověku na základě nálezů z odpadní jímky v domě č. p. 289 v Plzni – Die Ausstattung eines neuzeitlichen Arztes aufgrund der Funde aus Abfallgrube in Konskr.-Nr. 289 in Pilsen, Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 501–508.*
- Durdík, T. 1988: Záchranný výzkum domu čp. 40 ve Vikářské ulici v letech 1971–1974 – Salvage excavations in the house No. 40 at Vikářská Street in 1971–1974, Castrum Pragense 1, 191–214.*
- Durdík, T. – Frolik, J. – Chotěbor, P. 1999: Stavební dějiny Lobkovického paláce na Pražském hradě ve středověku a novověku – Die Baugeschichte des Lobkowitz-Palasts auf der Prager Burg im Mittelalter und in der frühen Neuzeit, Castrum Pragense 2, 21–112.*
- Durdík, T. – Chotěbor, P. – Kašpar, V. 2000: Dům č.p. 1 v Nezdicích, okr. Klatovy – Das Haus Nr. 1 in Nezdice, Bez. Klatovy, Castellologica bohemia 7, 255–270.*
- Ernée, M. 2008: Gotické kachle z hradu a zámku v Českém Krumlově – Gotische Ofenkacheln aus der Burg und Schloss in Český Krumlov, Archeologické výzkumy v jižních Čechách, Supplementum 5, České Budějovice – Praha.*
- Ernée, M. – Kašák, K. – Kováčik, P. – Vařeka, P. 2002: Zjišťovací archeologický výzkum v areálu bývalých kasáren Jiřího z Poděbrad na náměstí Republiky v Praze 1 v letech 1998–*

- 1999 – Test trenching in 1998–1999 in the area of the former George of Poděbrady barracks on nám. Republiky in Prague 1, *Archaeologica Pragensia* 16, 155–170.
- Faure-Boucharlat, E. – Maccari-Poisson, B. – Savay-Guerraz, S. – Vicard, T.* 1996: Pots et potiers en Rhône-Alpes, Époque medievale, Époque moderne, Documents d'Archeologie en Rhône-Alpes 12, Lyon.
- Foster, L.* 2009: The Baroque kitchen at Bečov nad Teplou Castle – Barokní zámecká kuchyně v Bečově nad Teplou – Die barocke Schlossküche in Bečov nad Teplou, *Studies in Post-Medieval Archaeology* 3, 65–92.
- Frascoli, L.* 1997: Handwerker- und Kaufmannshaushalte im frühneuzeitlichen Winterthur. Untersuchungen zu vier Liegenschaften in der Altstadt, Monographien der Kantonsarchäologie Zürich, Zürich – Egg.
- Frolík, J.* 1998: Dom biskupi na Zamku Praskim do końca XIII wieku – The Residence of the Bishop of Prague at Prague Castle till the End of the 13th century, *Acta archaeologica waweliana* II, 19–38.
- Frolík, J.* 1999: Dům pražského biskupa na Pražském hradě do konce 13. století na základě archeologického výzkumu v roce 1984 – The Old Provostship at Prague Castle Untill the End of the 13th Century According to the Excavation in 1984, *Castrum Pragense* 2, 169–292.
- Frolík, J.* 2003a: Biskupský palác a jeho obyvatelé – The bishop's palace and its residence, In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 103–107.
- Frolík, J.* 2003b: O chudých špitálníchích a čínském porcelánu – Poor hospitalers and chinese porcelain. In: Klazarová, P. (ed.): Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 346–349.
- Frolík, J.* 2003c: Bývalý Tereziánský ústav šlechticů čp. 2 na Pražském hradě (archeologie a stavebně historický průzkum), *Staletá Praha*, 15–28.
- Frolík, J. – Hazlbauer, Z. – Charvát, P. – Šumberová, R. – Tomášek, M.* 1999: Čáslav – místo pro život, Praha.
- Frolík, J. – Chotěbor, P. – Žegklitz, J.* 1991: Lobkovický palác na Pražském hradě a jeho hmotná kultura – Der Lobkowitz-Palast auf der Prager Burg und seine materielle Kultur, *Documenta Pragensia* 9, 215–234.
- Frolík, J. – Musil, J.* 2010: Záchraný archeologický výzkum v Hradební ulici v Chrudimi v roce 2006, *Chrudimský vlastivědný sborník* 14, 3–28.
- Frolík, J. – Nemeškalová, Z.* 1999: Hromadný nález mincí ze 16. století na Pražském hradě – Ein Münzfund aus dem 16. Jahrhundert auf der Prager Burg, *Castrum Pragense* 2, 219–226.
- Frolík, J. – Sigl, J.* 1990: Soubor pozdněstředověké keramiky z Chrudimi – Husova ulice – A group of late Mediaeval pottery from the town Chrudim (Husova street), *Studies in Post-Medieval Archeology* 1, 269–284.
- Frolík, J. – Sigl, J.* 1996: Archeologický výzkum v Chrudimi v roce 1996 – Archäologische Forschung in der Stadt Chrudim im Jahre 1996, *Archaeologia historica* 22, 115–119.
- Frolík, J. – Smetánka Z.* 1997: Archeologie na Pražském hradě, Praha/Litomyšl.
- Frolík, J. – Žegklitz, J. – Boháčová, I.* 1988: Kanovnická ulice – Canons'street No.73, *Castrum Pragense* 1, 43–56.
- Frolík, J. – Žegklitzová, J.* 2005: Renesanční sklo na Pražském hradě, *Nálezy z archeologických výzkumů 1925-1989*, GA AV ČR r. č. A8002304.
- Fröhlich, J.* 1989: Sklářny střední Šumavy. Sušice, 1989.
- Fröhlich, J.* 1994: Renesanční sklárny na Vilémově hoře – Glashütten aus der Renaissancezeit in Vilémova Hora (Wilhemsberg), *Jihočeský sborník historický* 64, 1994, 3–14.
- Fröhlich, J.* 1996: K lokalizaci skláren na Novohradsku – Zur Lokalisierung von Glashütten im Gratzner Bergland (Novohradské hory), *Jihočeský sborník historický* 65, 1996, 3–9.
- Fröhlich, J.* 1997: Písecko v zrcadle archeologie. Písek.
- Fröhlich, J.* 2002: Středověké odpadní jámy v Písku – Mediaeval Waste-Pits in Písek, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 15, 139–162.

- Fröhlich, J. – Koppová, E. 1995: Výzkum středověké studny domů čp. 118 a 119 v Písku – Die Untersuchung des mittelalterlichen Brunnens der Häuser Nr. 118 und 119 in Písek, Jihočeský sborník historický 64, 3–19.*
- Frýda, F. 2007: Nálezy renesančního skla z Plzně – Pilsner Glasfunde aus der Renaissancezeit. Historické sklo 4, Sborník pro dějiny skla, 33–66.*
- Fryer, K. – Selley, A. 1998: Excavation of a pit at 16 Tunsgate Guildford, Surrey 1991, Post-medieval archaeology 31, 139–230.*
- Fučíková, E. 1983: Veduta v rudolfinském krajinářství – Die Veduta in Rudolfinischen Landschaftsmalerei, Umění XXXI, 391–398.*
- Fučíková, E. 1997: Pražský hrad za Rudolfa II., jeho předchůdci a následovníci (1530–1648). In: Fučíková, E. a kol. (ed.): Rudolf II. a Praha. Císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy, 2–71, Praha – Londýn – Milán.*
- Fučíková, E. 2003a: Pražský hrad: Mekka umění a věd – Prague Castle: Mecca of art and science. In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 279–285.*
- Fučíková, E. 2003b: Rub a líc života v císařské rezidenci – The pros and cons of life at the imperial court. In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 300–306.*
- Fučíková, E. 2003c: Palác pro císařovnu: Pražský hrad za Ferdinanda III. – The palace for the empress: Prague Castle under Ferdinand III. In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 339–343.*
- Fučíková, E. 2003d: Pražský hrad nejen pro královskou rodinu: Paláce šlechty – More than just a royal seat: Aristocratic palaces at Prague Castle In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 260–263.*
- Fučíková, E. 2003e: Praha a Hrad očima zahraničních návštěvníků – Prague and the Castle through the eyes of visitors from abroad. In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 321–325.*
- Goš, V. – Halama, J. 2009: Ceramics from the town fortification moat (?) in Šumperk – Keramika z příkopu městského opevnění (?) v Šumperku – Keramik aus der Stadtgraben (?) von Šumperk, Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 125–156.*
- Hančl, J. – Pavlík, K. 2000: Keramické glazury, Keramik časopis pro design a umění 3/2000, 30–31.*
- Hanykýř, V. – Kutzendörfer, J. 2000: Technologie keramiky, Hradec Králové.*
- Havrda, J. – Juřina, P. – Kašpar, V. – Kováčík, P. – Podliska, J. – Omelka, M. – Valkony, J. – Žegklitz, J. 2004-2005: Badania archeologiczne na Terezie dawnych koszar Jerzezi z Podiebrad na placu Republiki nr. 1078/II w Pradze – Nowym Mieście (Wstępne informacje o pierwszym sezonie badań w roku 2003). Łódzkie sprawozdania archeologiczne IX, 281–291.*
- Haase, G. 1995: Kunstgewerbemuseum Dresden, Schloß Pillnitz, Berlin.*
- Hejdová, D. 1971: Sklářská huť v Rejdicích. 1, Dějiny. Ars vitraria, 3, 1971, 9–15.*
- Himmelová, Z. 1990: Sklo středověkého Brna – Mittelalterliches Glas in Mähren, Archaeologia historica 15, 437–446.*
- Himmelová, Z. – Procházka, R. 1990: On the characteristic of some components of material culture and public health care of the town of Brno in the 16th–17th century – K charakteristice některých složek brněnské hmotné kultury a hygieny v 16.–17. stol., Studies in Post-Medieval Archeology 1, 127–168.*
- Hlavsa, V. 1971: Praha a její život do poloviny 17. století v grafických listech – Prag und sein Leben bis zur Hälfte des 17. Jahrhunderts in grafischen Blättern, Pražský sborník historický 6, 145–183.*
- Hlavsa, V. 1984: Praha očima staletí. Praha.*

- Holl, I. – Parádi, N. 1982: Das mittelalterliche Dorf Sarvaly. *Fontes Archaeologici Hungariae*. Budapest.
- Horschik, J. 1978: Steinzeug 15. bis 19. Jahrhundert von Bürgel bis Muskau, Leipzig.
- Hořejší, J. 1967: Praha na konci 15. století?, *Umění* XV, 624–626.
- Hořejší, J. 1986: Pražský hrad a jeho nejstarší vyobrazení – Die Prager Burg und ihre älteste Darstellung, *Umění* XXXIV, 97–102.
- Hoššo, J. 2004: Hranice medzi stredovekom a novovekom vo svetle archeologických nálezov keramiky – Die Grenze zwischen dem Mittelalter und der Neuzeit im Licht der archäologischen Keramikfunde, *Archaeologia historica* 29, 569–580.
- Hrubý, P. – Kypta, J. 2007: Pozůstatky pozdně středověkých kachlových kamen z parcely domu čp. 27 v Českém Krumlově, (Příspěvek k poznání vazeb mezi českou, uherskou a švýcarskou kamnářskou produkcí) – Spätmittelalterliche Kachelofen aus der Parzelle des Hauses Nr. 27 in Český Krumlov (Ein Beitrag zur Erkenntnis der Bezeichnung zwischen der böhmischen, ungarischen sowie schweizerischen Produktion), *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 20, 423–434.
- Hrubý, P. – Hejhal, P. – Kašák, K. – Malý, K. – Valkony, J. 2009: The deserted Baroque glasswork in the cadastral territory of Nová Ves near Božejov (district of Pelhřimov) – Zaniklá barokní sklářská huť na katastru Nové Vsi u Božejova (okres Pelhřimov) – Die aufgelassene Glashütte im Gemeindekataster von Nová Ves bei Božejov (Kr. Pelhřimov), *Studies in Post-Medieval Archaeology*, 479–500.
- Huml, V. 1971: Nález renesanční keramiky v Praze Na Slovanech – Ein Renaissancekeramikfunde aus Prag, *Archeologické rozhledy* 23, 222–226.
- Huml, V. 1975: Vodovodní síť na Václavském náměstí v 15. –17. století, *Český lid* 62, 223–230.
- Huml, V. 1979: Archeologické poznámky k dějinám Koňského trhu na Václavském náměstí na Novém Městě Pražském, *Staletá Praha* 9, 158–173.
- Huml, V. 1989: Archeologický výzkum zástavby býv. Biskupského dvora u sv. Petra na Poříčí (Praha 1 – Nové Město) – Die archäologische Untersuchung der Bebauung des ehemaligen Bischofshofs bei der Peterskirche in der Straße Na Poříčí (Prag 1 – Neustadt), *Archaeologica Pragensia* 10, 205–257.
- Huml, V. 1995: Rudolfská lékárna Matyáše Borbonia na Koňském trhu očima archeologie. Muzeum hl. m. Prahy. Praha.
- Hurst, J. G. – Neal, D. S. – Beuningen, H. J. E. van 1986: Pottery produced and traded in north-west Europe 1350–1650. *Rotterdam Papers* VI. Rotterdam.
- Hüseler, K. 1956: Deutsche Fayencen, Ein Handbuch der Fabriken, ihrer Meister und Werke, Band I, Stuttgart.
- Charvátová, K. – Charvát, P. 1981: Keramika 16. století z Prahy – Karlova, *Praehistorica* 8, 333–336.
- Chotěbor, P. – Frolík, J. 2003: Od smetiště k paláci z pálené hlíny – From a rubbish heap into a terracotta palace. In: Klazarová, P. (ed.) *Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle*, 264–268.
- Janáček, J. 1955: Dějiny obchodu v předbělohorské Praze. Praha.
- Ječný, H. – Omlerová, H. 1992: Historie a proměny jednoho bloku při hradbách Starého Města – Transformations on the building plots by the walls of the Old Town of Prague throughout the ages, *Staletá Praha* 22, 21–70.
- Ježek, M. 1997: Česká města na foliích würzburgského alba (II. část) – Böhmische Städte auf Blättern des Würzburger Albums, *Průzkumy památek II/1997*, 19–47.
- Jordánková, H. – Sedláčková, H. 2005: Skleněné střípy a keramické střepy z domácnosti Matouše Židlochovského – Glasscherben aus dem Haushalt von Matouš Židlochovský. Brno v minulosti a dnes XVIII, 119–143, 636–650.

- Juřina, P. a kol. 2005: Předběžná zpráva o výsledcích plošného archeologického výzkumu v areálu bývalých kasáren Jiřího z Poděbrad na náměstí Republiky v letech 2003–2006 – Preliminary report on the results of the 2003–2006 open-area archaeological excavations in the area of the former George of Poděbrady barracks on nám. Republiky, Arch. Prag. 17, 211–232.*
- Juřina, P. a kol. 2009: Náměstí Republiky, Výzkum století, Praha.*
- Juřina, P. – Kašák, K. – Samojšská, K. 2007: The discovery of an Early Modern bell foundry on Jungmann Street in the New Town in Prague – Objev novověké zvonařské dílny v Jungmannově ulici v Praze na Novém Městě – Die Entdeckung einer neuzeitlichen Glockenwerkstatt in der Jungmann-Gasse in der Prager Neustadt, Studies in Post-Medieval Archaeology 2, 117–136*
- Juřina, P. – Vyšohlid, M. 2009: The Capuchin Monastery on náměstí Republiky (Republic Square) in Prague – Kapucínský klášter na náměstí Republiky v Praze – Das Kapuzinerkloster auf dem náměstí Republiky (Platz der Republik) in Prag. Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 365–390.*
- Keller, Ch. 1999: Gefäßkeramik aus Basel. Untersuchungen zur spätmittelalterlichen und frühneuzeitlichen Gefäßkeramik aus Basel, Typologie – Technologie – Funktion – Handwerk. Text. Materialhefte zur Archäologie in Basel, Heft 15A.*
- Klápště, J. 2002: Archeologie středověkého domu v Mostě (čp. 226) – The archaeology of a medieval House (No. 226) in Most, Mediaevalia Archaeologica 4, Praha – Most.*
- Klápště, J. – Čulíková, V. – Ježek, M. – Kaplan, M. 2000: Archeologický výzkum v Českém Dubě v roce 1996 – Die Ausgrabungen 1996 in Český Dub, Archeologické rozhledy 52, 25–53.*
- Klápště, J. – Muk, J. 1988: Studie o středověkém domě z Mostu (čp. 226), Památky archeologické 79, 199–240.*
- Klein, A. 1993: Deutsche Keramik von den Anfängen bis zur Gegenwart, Berlin.*
- Kočár, P. – Kočárová, R. – Šivová, Z. – Petr, L. 2009: The Early Modern period cesspit at the Capuchin Monastery on the site of Prague's Republic Square from the perspective of environmental archaeology – Novověká odpadní jímka kapucínského kláštera z pražského náměstí Republiky z pohledu environmentální archeologie – Eine neuzeitliche Abfallgrube im Kapuzinerkloster auf dem Prager náměstí Republiky-Platz aus der Sicht der Environmental Archaeology, Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 391–406.*
- Kotrba, V. 1968: Baukunst und Baumeister des Spätgotik am Prager Hof, Zeitschrift für Kunstgeschichte XXXI, 181–215.*
- Koula, J. 1917–1919: Co nám vyprávějí pražské střepy 17. století. Památky archeologické 29/1917, 12–16, 123–129, 176–184, 250–257; 30/1918, 27–34, 101–108; 31/1919, 25–27.*
- Kovacsovics, W. K. 1991: Aus dem Wirthaus zum Schinagl-Funde aus dem Toskanatrakt der Salzburger Residenz, Jahresschrift 35/36 – 1989/90, 53–77.*
- Kovář J. 2007: Předhradí moravských hradů ve 14. století na příkladu hradu Lelekovice. Jejich vznik, vývoj, funkce a význam ve světle archeologických pramenů. Magisterská diplomová práce. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Ústav archeologie a muzeologie, Brno.*
- Kozák, J. – Chotěbor, P. 2001: Ilustrace k soudobé zprávě o požáru pražského hradu 1541 – Illustration zu dem zeitgenössischen Bericht über den Brand der Prager Burg im Jahre 1541, Průzkumy památek VIII-1, 145–152.*
- Kozáková, R. – Klikarová, L. – Frolik, J. 2010: Bohatý soubor skla v Chrudimi – Hradební ulice, Chrudimský vlastivědný sborník 14, 129–166.*
- Krajčíc, R. 1989: Výzkum středověké studny v Soběslavi, okr. Tábor (I. Nálezové okolnosti a deskripce materiálu) – Erforschung eines mittelalterlichen Brunnens in Soběslav, Bez. Tábor*

(I. Fundumstände und Beschreibung des Materials), Archeologické výzkumy v jižních Čechách 6, 79–123.

Krajíc, R. 1990: Výzkum středověké studny v Soběslavi, okr. Tábor (II. Analýza souboru kuchyňské a stolní keramiky) – Die Erforschung eines mittelalterlichen Brunnens in Soběslav, Bez. Tábor, (II. Analyse des Ensembles von Küchen- und Tafelkeramik), Archeologické výzkumy v jižních Čechách 7, 97–120.

Krajíc, R. 1998: Dům pasíře Prokopa v Táboře, Archeologický výzkum odpadní jímky v domě čp. 220, Písek.

Krajíc, R. 2003: Soubor renesančního skla z tábořského domu čp. 308 (předběžné sdělení), Historické sklo 3, 103–110.

Krajíc, R. 2006: Keramická lucerna z Tábora. Příspěvek k dějinám středověkých a raně novověkých svítidel – Die keramische Laterne aus Tábor. Ein Beitrag zur Geschichte mittelalterlicher und frühneuzeitliche Leuchten, Archeologie v jižních Čechách 19, 247–258.

Krajíc, R. 2007a: Archaeology of the Post-Medieval period. The current state of research and research perspectives in South Bohemia – Archeologie postmedieválního období. Současný stav a perspektivy výzkumu v jižních Čechách – Die Archeologie der Neuzeit. Gegenwärtiger Stand und Perspektiven der Forschung in Südböhmen, Studies in Post-Medieval Archaeology 2, 57–96.

Krajíc, R. 2007b: Gotické a renesanční sklo v jižních Čechách – Südböhmisches Glas aus der Zeit der Gotik und Renaissance, Historické sklo 4, 67–76.

Krajíc, R. 2009: Voda a odpady jako privátní i komunální problém městských aglomerací. Doklady z města Tábora od 13. do 18. století – Wasser und Abfall als privates und kommunales Problem städtischer Agglomerationen. Belege aus der Stadt Tábor, 13.–18. Jahrhundert, Památky archeologické 100, 261–300.

Krajíc, R. – Podliska, J. – Sedláčková, H. – Veselá, J. 2005: Renesanční sklo v archeologických nálezech v Čechách a na Moravě. Drahotová, O. (ed.), In: Historie sklářské výroby v Českých zemích, I. díl, 159–190.

Kraschitz, J. 2003: Zwei datierte frühneuzeitliche Fundkomplexe aus Graz, Fundberichte aus Österreich 42, 205–279.

Krenn, M. – Kraschitzer, J. – Schön, D. – Wagner, J. 2007: Koch- und Tafelgeschirr des 18. Jahrhunderts, Ein Keramikfundkomplex aus Melk, Niederösterreich, Fundberichte aus Österreich, Materialheft A 17.

Kreuzzieger, M. 1996: Praha na nejstarších grafických listech 1493–1757 – Depictions of Prague in the Oldest Prints 1493–1757, Katalog výstavy Muzeum hl. města Prahy, Praha.

Kropáček, J. 1996: The Prague vedute, Praha.

Kundera, L. – Měřínský, Z. 1987: Nález keramiky z poloviny 16. století v Dolních Věstonicích (okr. Břeclav) – Keramikfunde aus der 1. Hälfte des 16. Jahrhunderts aus Dolní Věstonice, Časopis Moravského muzea, vědy společenské 72, 155–161.

Kybalová, J. 1993: Evropská fajáns ze sbírek Umělecko-průmyslového muzea v Praze, Praha.

Kybalová, J. 1995: Keramická sbírka Huga Vavrečky, Praha.

Landsfeld H. 1947a: Co vyráběli novokřtěnění keramikové v Podivíně, Vlastivědný sborník moravský 2, 222–238.

Landsfeld H. 1947b: Dodatky k článku o habánských keramicích v Podivíně, Vlastivědný sborník moravský 2, 222–238.

Landsfeld, H. 1950: Lidové hrnčířství a džbánkářství, Praha.

Landsfeld H. 1953: Výroba habánské keramiky ve světle vykopávek, Český lid 40, 205–212.

Landsfeld H. 1971: Habánská hrnčina – neznámá keramika 16. a 17. století. In: Příspěvky k dějinám skla a keramiky 1. Rozpravy NTM 45, 35–58.

- Lange, D. 1996:* Frühneuzeitliche Keramik aus dem ehemaligen Benediktinerkloster Chemnitz, Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege 38, 201–252.
- Lehečková, E. 1975:* Nálezy středověkého skla z Kutné Hory – Neue mittelalterliche Glasfunde aus Kutná Hora, Památky archeologické 66, 450–485.
- Loskotová, I. 1997:* Keramika ze švédského zákopu před Brnem – Die Keramikfunde aus einer schweidschen Schanze von Brno, Archaeologia historica 22, 309–313.
- Macháček, J. 2001:* Studie k velkomoravské keramice, Metody, analýzy a syntézy, modely, Brno.
- Malík, P. – Peška, M. 1994:* Soubor časně novověké keramiky z Moravského Krumlova – The collection of postmediaeval pottery from the Moravský Krumlov town, Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské university, řada E 39, 93–113.
- Marešová, D. 2001:* Záchranný archeologický výzkum v kapli Božího těla v Kutné Hoře. Příspěvek k dějinám kaple a pokus o vytvoření základního typáře keramických tříd vyskytujících se na Kutnohorsku ve 2. polovin 14.- počátku 16. století – Archäologische Rettungsuntersuchung in der Korpus-Christi-Kapelle in Kuttenberg. Beitrag zur Geschichte von der Kapelle und Versuche eine Bearbeitung der Mustersammlung von in Region Kuttenberg von der 2. H. des 14. Jh. bis dem Anfang des 16. Jh. vorkommende Keramikklassen, Archeologie ve středních Čechách 5, 631–648.
- Marsch, A. 2003:* Obrazy z cesty falckraběte Ottheinricha z let 1536/1537 – Reise durch Europas Mitte, Die Reisebilder Pfalzgraf Ottheinrich aus den Jahren 1536/1537 – Podróż przez centrum Europy, Obrazy z podróży palatyny Ottheinricha z lat 1536/1537, katalog výstavy, VIII-XXXVIII, Postdam.
- Maříková-Kubková, J. – Herichová, I. 2009:* Archeologický atlas Pražského hradu, díl I., Katedrála sv. Víta – Vikářská ulice – Archaeological atlas of Prague Castle, St. Vitus Cathedral – Vikářská Street, Castrum Pragense 10.
- Mašek, N. 1966:* Soubor keramiky a středověký zděný objekt z Jindřišské ulice v Praze – Die Keramikgarnitur und das gemauerte Objekt aus der Jindřišská-Strasse in Prag. Archeologické rozhledy XVIII, 132, 202–203.
- Matiášek, J. v tisku:* Barbakán Pražského hradu, rekonstrukce vývoje na základě archeologického výzkumu v roce 2007, Castellologica bohemia.
- Matoušek, V. – Scheufler, V. 1980:* Nálezy novověké keramiky v Berouně – Funde der neuzeitlichen Keramik in Beroun, Vlastivědný sborník Podbrdská 19, 53–57.
- Matoušek, V. – Scheufler, V. 1983:* Raně novověké berounské zboží ve světle archeologických výzkumů v Berouně – Frühneuzeitliche Berouner Ware im Lichte archäologischer Forschungen, Archaeologia historica 8, 189–196.
- Matoušek, V. – Scheufler, V. – Štajnochr, V. 1985:* Berounské majoliky – Majolika aus Beroun. Časopis Národního muzea – řada historická A, 154, č. 2, 126–139.
- Mechelk, H. W. 1971:* Wärmeschalen aus dem Stadtkern Dresden. Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege 38, 201–251.
- Mechelk, H. W. 1976:* Seltene Keramikformen des späten Mittelalters und der frühen Neuzeit. Volkstümliche Keramik aus Europa, 155–174.
- Měchurová, Z. 1991:* Předběžné výsledky výzkumu na Kapucínském nám. 5 a 8 v Brně – Vorläufige Ergebnisse der Rettungsgrabung auf dem Kapucínském náměstí (Kapuzinerplatz) Nr 5 und 8 in Brno, Archaeologia historica 16, 145–168.
- Militký, J. – Vařeka, P. 1997:* Česnovice: Archeologický výzkum středověké a novověké vesnice na Českokubějovicku. Pozdně středověký dům, v usedlosti čp. 13 – Archaeological research of the present-day village of the medieval origin. The late medieval House within the farm No. 13 – Archeologické výzkumy v jižních Čechách 10, 58–79.

- Motyková, K. – Sedláčková, H. 1996:* Raně novověká zděná kanalizace objevená pod náměstím Přemyslovců v Nymburce – Ein frühneuzeitlicher Abwasserkanal unter den Primisliden Platz in Nymburk, Muzejní a vlastivědná práce 34/Časopis společnosti přátel starožitností 104, 152–160.
- Muchka, I. P. 2003a:* Rudolfovy paláce – Rudolf's palace. In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 292–296.
- Muchka, I. P. 2003b:* Voda pro Hrad – Water for the Castle. In: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, 307–312.
- Musil, J. 2006:* Záchranný archeologický výzkum v přízemí domu čp. 145/I ve Filištínské ulici v Chrudimi v roce 2005, Chrudimský vlastivědný sborník 10, 19–36.
- Musil, J. 2009:* An assemblage of Late Middle Age and Early Modern period ceramics from Rabštejnek Castle in the cadastral territory of Smrkový Týnec in the district of Chrudim – Soubor pozdně středověké a raně novověké keramiky z hradu Rabštejnek, k. ú. Smrkový Týnec (okres Chrudim) – Ein Komplex spätmittelalterlicher und frühneuzeitlicher Keramik von der Burg Rabštejnek, KG Srmkovský Týnec (Kr Chrudim), Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 45–64.
- Nechvátal, B. 1968:* Studie o hrnčířství a keramice 16. století v Čechách. Strojopis kandidátské práce, Archeologický ústav AV ČR Praha, v.v.i.
- Nekuda, R. 1980:* Korpus středověké keramiky datované mincemi z Moravy a Slezska, Archaeologia historica 5, 389–426.
- Nekuda, V. 1975:* Pfaffenschlag, Zaniklá středověká ves u Slavonic, Příspěvek k dějinám středověké vesnice, Brno.
- Nekuda, V. 1985:* Mstěnice, Zaniklá středověká ves u Hrotovic, Hrádek – tvrz – dvůr – předsunutá opevnění 1, Brno.
- Nekuda, V. – Reichertová, K. 1968:* Středověká keramika v Čechách a na Moravě – Mittelalterliche Keramik in Böhmen und Mähren – Medieval Ceramics in Bohemia and Moravia. Brno.
- Nohejlová E. 1929:* Z příběhů pražské mincovny – Aus der Geschichte der Prager Münzstätte. Praha.
- Nováček, K. – Široký, R. 2000:* Náměstí v Plzni ve středověku a raném novověku. In: J. Piekalski – K. Wachowski (eds.) Średniowieczny Ślesk i Czechy. Centrum średniowiecznego miasta Wrocław a Europa środkowa, Wrocław 291–297.
- Novotný, B. 1959:* Hromadný nález ze 16. stol. v Brně. In: Fontes archaeologicae Moraviae – Prameny moravské archeologie. Tom. I., s. 5–24.
- Pajer, J. 1974:* K metodice hodnocení lidové keramiky z archeologických nálezů, Národopisné aktuality 11, 169–184.
- Pajer, J. 1982:* Hromadný nález ze začátku 17. století ve Strážnici, Strážnice.
- Pajer, J. 1983:* Počátky novověké keramiky ve Strážnici – Anfänge der neuzeitlichen Keramik in Strážnice. Strážnice.
- Pajer, J. 1990:* On the development of a new scientific discipline – post-mediaeval archaeology. Some thoughts on its current state and its perspective – K rozvoji nového vědního odvětví – postmedievální archeologie. Úvaha nad současným stavem a perspektivami rozvoje, Studies in Post-Medieval Archaeology 1, 23–28.
- Pajer, J. 2001a:* Novokřtěnské fajánse ze Strachotína – Anabaptist faiences from Strachotín, Mikulov.
- Pajer, J. 2001b:* Výroba novokřtěnských fajánsí na Jižní Moravě (Soupis doložených lokalit) – Die Herstellung von Wiedertäufer-Fayencen in Südmähren (Verzeichnis der belegten Orte), Jižní Morava 37, 21–42.
- Pasport SÚPRMO 1965:* Muk, J. – Vilímková, M.: Pražský hrad. Domy ve Vikářské ulici čp. 34 – 41, textová část, Praha.

- Pasport SÚPRMO 1970*: Vilímková, M. – Kašička, F.: Pražský hrad – Střední křídlo, textová část, Praha.
- Pasport SÚPRMO 1974a*: Pražský hrad – Jižní křídlo – 1 (východní část), textová část, Praha.
- Pasport SÚPRMO 1974b*: Pražský hrad – Jižní křídlo – 1 (východní část), obrazová část, Praha.
- Pasport SÚPRMO 1975*: Vilímková, M. – Kašička, F.: Pražský hrad – Zlatá ulička, textová část, Praha.
- Peroutková-Matějková, K. 2008*: Středověký a novověký Jičín ve světle archeologických nálezů a aspekt dobového hrnčířství, nepublikovaná diplomová práce, Masarykova univerzita, filozofická fakulta, ústav archeologie a muzeologie, Brno.
- Pešek, J. 2004*: Pohled na Prahu 11.12.1536 aneb falckrabí Ottheinricha cesta do Krakova a zase zpátky – Der Blick auf Prag am 11.12.1536 oder die Reise des Pfalzgrafen Ottheinrich nach Krakau und zurück, Pražský sborník historický 33, 7–23.
- Petráň, J. a kol. 1995*: Dějiny hmotné kultury II 1, 2, Kultura každodenního života od 16. do 18. století, Praha.
- Pick, F. 1918*: Der Prager Fenstersturz i. J. 1618, Flugblätter und Abbildungen, Prag.
- Pícka, J. – Hůrková, J. – Schneiderwinklová, p. 2009*: Odpadní jímky z Kašperských Hor – Abwassergruben aus Kašperské Hory (Bergreichenstein), Archaeologia historica 34, 103–159.
- Podliska, J. 2003*: Renesanční sklo z pražských archeologických výzkumů – Renaissance-Glas aus Prager Ausgrabungen, Historické sklo 3, 21–33.
- Pokorný, O. 1985*: Plán Pražského hradu a části Hradčan z poloviny 18. století. In: Plán Pražského hradu a části Hradčan z poloviny 18. století, Praha.
- Polišenský, J. 1983*: Veduta jako historický a etnografický pramen – Die Vedute des 17. Jahrhunderts als historische und ethnographische Quelle, Umění XXX, 377–380.
- PPH 2003*: Klazarová, P. (ed.) Příběh Pražského hradu – Story of Prague Castle, Praha.
- Procházka, R. 1990*: Kovové předměty z výbavy středověkého měšťana z výzkumu v Brně, Pekařské ulici – Metallgegenstände der Ausstattung der mittelalterlichen Bürgers aus der Ausgrabung in Brno – Pekařská ulice (Vorläufiger Bericht), Archaeologia historica 15, 99–109.
- Procházka, V. 1974*: Pražský hrad v nejstarších vyobrazeních, Památková péče 3/74, 157–160.
- Prostředník, J. 1991–1992*: Obytné objekty z konce 16. století v Jičíně v Tylově ulici, Zpravodaj muzea v Hradci Králové 18, 103–109.
- Prostředník, J. 1995a*: Výsledky záchranného výzkumu v domě „U zlatého kohouta“ v Mladé Boleslavi – Rettungsvorschung im Hause „Zum Goldenen Hahn“ in Mladá Boleslav, Pojizerský sborník 2, 83–106.
- Prostředník, J. 1995b*: Příspěvek k dějinám stavebního vývoje města Jičína v 16. století, Z Českého ráje a Podkrkonoší 8, 231–238.
- Přikrylová, M. 1987*: Šestipanské úřady na Starém a Novém Městě pražském a městská hygienická inspekce v 16. a na počátku 17. století – Die Sechsmännerämter in der Prager Alt- und Neustadt und die Städtischer Hygieneinspektion im 16. und am Anfang des 17. Jahrhunderts, Documenta pragensia 7, 330–339.
- Rada, P. 1956*: Kniha o technikách keramiky, Praha.
- Rada, P. 1990*: Techniky keramiky, Praha.
- Rada, P. 1997*: Slabikář keramika, Praha.
- Rada, P. 2000a*: Co je keramika? Keramik, časopis pro design a umění 1/2000, 32–33.
- Rada, P. 2000b*: Keramické hmoty a jejich příprava, Keramik, časopis pro design a umění 2/2000, 30–32.

- Radoměřský, P. – Richter, M. 1974:* Korpus české středověké keramiky datované mincemi – Korpus češskoj crednevekovej keramiky datirovannoj monetami – Korpus mittelalterlicher münzdatierter Keramik aus Böhmen, Sborník Národního muzea v Praze 28, řada A, 57–172.
- Ravanelli, G. C. 1987:* Donazione Paolo Hereghi ceramiche Europee ed Orientali, Faenza.
- Reichertová, K. 1962:* Doklady středověkého hrnčířství v Levíně u Litoměřic – Reste einer mittelalterlichen Töpferei in Levín bei Litoměřice, Archeologické rozhledy XIV, 705–710.
- Reichertová, K. 1989:* Bývalý klášter bl. Anežky Přemyslovny v Praze 1, Na Františku, Výsledky archeologického výzkumu – Das ehemalige Kloster sel. Agnes von Böhmen in Prag 1, Na Františku. Ergebnisse der archäologischen Untersuchung, Archaeologica Pragensia 10, 133–204.
- Richterová, J. 1985:* Výzkum na Jungmannově nám. v Praze 1 (Předběžná zpráva) – Die Ausgrabung auf dem Jungmann-Platz, Prag 1 – Neustadt., Archaeologica Pragensia 6, 173–189.
- Richterová, J. 1986:* Nálezový soubor z vyzdžené jímky na Jugmannově nám. v Praze 1 – Ein Fundkomplex aus der Ausmauerung einer Abfallgrube am Jungmann-Platz, Praha 1., Archaeologica Pragensia 7, 205–235.
- Rösler, F. P. 1998 (ed.):* Das Kunstgewerbemuseum Dresden. Von der Vorbildersammlung zum Museum, Dresden.
- Rulíšek, H. 2005:* Postavy, atributy, symboly. Slovník křesťanské ikonografie, Hluboká nad Vltavou.
- Rückl, Š. – Havrda, J. – Tryml, M. 2007:* Renaissance cesspit from Malá Strana in Prague – Renesanční jímka z pražské Malé Strany – Eine Renaissance-zeitliche Grube auf der Prager Kleinseite, Studies in Post-Medieval Archaeology 2, 361–382.
- Sedláčková, H. 1997:* Renesanční sklo a další archeologické nálezy z Nymburka – Renaissance glass and other archeological finds from Nymburk, Libice nad Cidlinou.
- Sedláčková, H. (ed) 1998:* Renesanční Olomouc v archeologických nálezech. Sklo, slavnostní keramika a kachle. Archeologické výzkumy Památkového ústavu v Olomouci 1973-1996 – Renaissance Olomouc in archaeological Finds. Glass, Festive Ceramics and Tiles. Archeological Research of the Institute of Landmark Conservation in Olomouc 1973–1996, Olomouc.
- Sedláčková, H. 2001:* Soubor renesančního skla z areálu novokřtěnského dvora ve Strachotíně – Renaissance-Glas aus dem Areal des Wiedertäufer-Hofes in Tracht (Bezirk Lundenburg). In: Jižní Morava. Vlastivědní sborník 37, 43–68.
- Sedláčková, H. 2003a:* Soupis lokalit s archeologickými nálezy renesančního skla (1500–1650) v Čechách a na Moravě - Katalog der archäologischen Fundorte mit Renaissance-Glas (1500-1650) im Böhmen und Mähren, Historické sklo 3, 47–70.
- Sedláčková, H. 2003b:* Nálezy renesančního skla z Pouzdřan, okr. Břeclav – Funde von Renaissance-Glas aus Pouzdřany, Kr. Břeclav, Historické sklo 3, 35–46.
- Sedláčková, H. 2007:* From the Gothic period to the Renaissance. Glass in Moravia 1450–circa 1560 – Od gotiky k renesanci. Sklo na Moravě 1450–ca 1560 – Von der Gotik zur Renaissance. Glas aus Mähren 1450 – ca 1560, Studies in Post-Medieval Archaeology 2, 181–226.
- Seipel, W. 2008:* Meisterwerke der Sammlungen Schloss Ambras, Kurzführer durch das Kunsthistorische Museum, Band 9, Wien.
- Scheidemantel, D. – Schifer, T. 2005:* Waldenburger Steinzeug, Archäologie und Naturwissenschaften, in (herg.) J. Oexle, Veröffentlichungen des Landesamtes für Archäologie mit Landesmuseum für Vorgeschichte, Band 44, Dresden.
- Scheufler, V. 1969:* Metodologické a metodické problémy českého lidového hrnčířství, Český lid 56, 155–177.

- Scheufler, V. 1972: Lidové hrnčířství v českých zemích – Volkstümliche Töpferei in den böhmischen Ländern. Praha.*
- Scheufler, V. 1978: České majoliky – Böhmische Majoliken, Časopis Národního muzea, historická řada A 147, 173–189.*
- Scheufler, V. 1979: Archeologické výkopy novověké keramiky. Interpretační problémy – Archäologische Ausgrabungen neuzeitlicher Keramik. Interpretationsprobleme, Český lid 66, 203–210.*
- Scheufler, V. 1982: Lidová keramika. Nástin technické a kulturněhistorické specifikace. Studie Muzea Kroměřížska, 59–70.*
- Scheufler, V. 1990: Novověké nálezy z Klárova – Pre-modern finds from the site of Klárov. Studies in Postmediaeval Archaeology 1, 307–318.*
- Scheufler, V. – Štajnochr, V. 1991: Rukodělné kameniny a příbuzná keramiky v českých zemích od nejstarších dob do 50. let 20. století, Sklář a keramik 41, 177–186.*
- Schneiderwinklová, P. 2009: The relationship between vessel forms and the main ceramics classes from well no. 03 in Perlová Street in Plzeň – Vazba tvarů nádob na hlavní keramickou produkci ze studny 03 v Perlové ulici v Plzni – Verhältnis der Gefäßform zur Hauptkeramikproduktion aus Brunnen 03 in der Perlová-Gasse in Pilsen, Studies in Post-Medieval Archaeology 3, 199–206.*
- Simota, V. – Jiřík, J. – Koppová, E. 2006: Nálezy pozdně středověkých a raně novověkých kachlů z Písku „Na Bakalářích“ – Spätmittelalterliche und frühneuzeitliche Kacheln aus Pisek „Na Bakalářích“, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 19, 289–302.*
- Smetánka, Z. – Žegklitz, J. 1989: Historie a postmedievální archeologie, Český časopis historický 37, 728–738.*
- Smetánka, Z. – Žegklitz, J. 1990: Post-mediaeval archaeology in Bohemia and its problems – Postmedievální archeologie v Čechách a její problémy, Studies in Post-Medieval Archeology 1, 7–22.*
- Stará, M. 2007: K počátkům i výsledkům archeologického průzkumu bývalé sklárny v Bedřichově u Jablonce nad Nisou – Zu dem Beginn und den Ergebnissen der archäologischen Untersuchung der ehemaligen Glashütte in Bedřichov bei Jablonec nad Nisou, Sborník Západočeského muzea v Plzni – historie 18, 138–147.*
- Stará, M. – Lacina, 2007: Výsledky archeologického průzkumu bývalé sklárny v Bedřichově (u Jablonce nad Nisou) – Ergebnisse der archäologischer Forschungen im Areal der ehemaligen Glashütte in Bedřichov (Friedrichswald), Historické sklo 4, 115–120.*
- Stephan, H.-G. 1987: Die bemalte Irdenware der Renaissance in Mitteleuropa. Ausstrahlungen und Verbindungen der Produktionszentren im gesamteuropäischen Rahmen, München.*
- Stephan, G.-H. 1992: Keramik der Renaissance im Oberweserraum und an der unteren Werra. Beiträge der Archäologie zur Erforschung der Sachkultur der frühen Neuzeit, in (herg.) W. Janssen, H. Steuer, G. Binding, Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters, Beiheft 7, Köln.*
- Stoehr, A. 1920: Deutsche Fayence und deutsches Steingut, Berlin.*
- Svoboda, J. 1984: Stručné dějiny domu čp. 48-IV na Pražském hradě. Rkp. uložen v Archivu Pražského hradu.*
- Šebela, L. – Vaněk, J. 1985: Hromadný nálezy ze studny v areálu bývalého bratrského sboru v Ivančicích. Přelom 16. a 17. století – Massenfunde aus dem Brunnen im Areal der ehemaligen Brüdergemeine der Böhmisches Brüder in Ivančice (Wende vom 16. Jahrhundert zum 17. Jahrhundert, Ivančice.*
- Šebesta, P. 2007: Středověké a novověké sklo z archeologických nálezů z Chebu – Mittelalterliche und neuzeitliche Glasfunde aus Grabungen im böhmischen Eger, Sborník Západočeského muzea v Plzni – historie 18, 154–160.*

- Šíroký, R. 2000: Pitná, užitková a odpadní voda v českých městech ve středověku a raném novověku. Stav a perspektivy archeologického poznání – Wasserversorgung und Wasserentsorgung in den böhmischen Städten des Mittelalters und der frühen Neuzeit. Stand und Perspektive der archäologischen Forschung, Památky archeologické 91, 345–410.
- Štajnochr, V. 1990: Majoliky, mezzomajoliky a polofajánse ze sbírek národopisného oddělení historického muzea Národního muzea v Praze – Majolika, Mezzomajolika und Halfayence in den Sammlungen der ethnographischen Abteilung des historischen Museum, Časopis Národního muzea, historická řada A, 159, 40–50.
- Štajnochr, V. 2003: Gmundenské Godenschalen (kmotrovské šály), Zprávy památkové péče 63/5, 305–319.
- Štajnochr, V. 2004: Hrnce pro tepelné zpracování pokrmů. Studia funkcí novověké keramiky – Töpfe zur Hitzebehandlung von Speisen. Studien zur Funktion neuzeitlicher Keramik. Archeologie ve středních Čechách 8, 801–851.
- Štajnochr, V. 2005: Džbány. Studia funkcí novověké keramiky – Töpfe zur Hitzebehandlung von Speisen. Studien zu den Funktionen neuzeitlicher Keramik. Archeologie ve středních Čechách 9, 729–778.
- Štajnochr, V. 2006: Mísy. Studia funkcí novověké keramiky – Schüsseln. Studien zu den Funktionen neuzeitlicher Keramik. Archeologie ve středních Čechách 10, 959–1046.
- Štajnochr, V. 2007: Báně, transportní hrnce, spízní hrnce na ukládání tuků, konvice na náhražkovou kávu, hrnky a hrnečky. Studia funkcí novověké keramiky – Kuppelförmige Gefäße, Transporttöpfe, Speisekammertöpfe zur Fettaufbewahrung, Kannen für Ersatzkaffe, kleine Töpfe und Töpfchen. Studien zur Funktion neuzeitlicher Keramik. Archeologie ve středních Čechách 11, 739–790.
- Štajnochr, V. – Scheufler, V. 1987: České polofajánse. Sklár a keramik, roč. 37, č. 5, 148–152.
- Štauber, B. 2007: Neznámé nálezy skel z Loun – Unbekannte Glasfunde aus Louny, Sborník Západočeského muzea v Plzni – historie 18, 161–163.
- Teryngerová, H. 1997: Kolekce renesančního skla z opavských archeologických nálezů, Sborník památkového ústavu v Ostravě, 69–72.
- Thomová, Z. 2005: Příspěvek k dějinám hmotné kultury novověkých Českých Budějovic – A contribution to a history of material's culture of modern period of České Budějovice, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 18, 285–288.
- Thompson, A. – Grew, F. – Schofield, J. 1984: Excavation at Aldgate, Post-medieval archaeology 18, 1–148.
- Tietzel, B. 1980: Fayence I, Niederlande, Frankreich, England, Köln.
- Tomek, W. W. 1872: Základy starého místopisu pražského IV. Praha.
- Tomek, W. W. 1897: Dějepis města Prahy XI, Praha.
- Turnský, M. 1990: Majoliky, mezzomajoliky a polofajánse ze sbírek národopisného oddělení historického muzea Národního muzea v Praze – katalog, Časopis Národního muzea, historická řada A, 159, 50–86.
- Ulrychová, E. 1994: Dřevěné vodovody z 1. třetiny XVII. století v Jičíně, Zpravodaj muzea v Hradci Králové 20, 137–140.
- Unger, J. 1999: Život na lelekovickém hradě ve 14. století. Antropologická sociokulturní studie. Brno.
- van Aken-Fehmers, M. S. 1999: De plateelbakkerijen en hun producten. In: van Aken-Fehmers, M. S. – Schledorn, L. A. – Hesselink, A.-G. – Eliëns, T.: Delfts Aardewerk, Geschiedenis van een nationaal product, Zwolle – Haag.
- Vančura, J. 1976: Hradčany, Pražský hrad, Praha.
- Vařeka, P. 1998: Proměny keramické produkce vrcholného a pozdního středověku v Čechách – The erratic character of ceramic production in the High and Later Middle Ages in Bohemia, AR 50, 123–137.

- Vařeka, P. 2002:* Keramika pozdního středověku až počátku novověku z areálu bývalých kasáren Jiřího z Poděbrad na náměstí Republiky v Praze 1 (zjišťovací výzkum v letech 1998-1999) – Ceramics of the late Middle Ages to the beginning of the Early Modern Period in the area of the former George of Poděbrady barracks on nám. Republiky in Prague 1 (test trenching in 1998-1999). *Archaeologica Pragensia* 16, 217–249.
- Vařeka, P. 2009:* Pohled do kuchyně a na jídelní stůl – výpověď keramických nálezů. In: Juřina, P. a kol. *Náměstí Republiky, Výzkum století*, Praha, 153–161.
- Večeřová, P. 1996:* „O nešťastné příhodě“ Václava Hájek z Libočan, *Knihy a dějiny* 3, 33–49.
- Veselá, J. 2003:* Úvodní zpráva o archeologických nálezech renesančních skel z Pražského hradu – Vorläufiger Bericht über die archäologischen Funde von Renaissance-Glas auf der Prager Burg, *Historické sklo* 3, 9–20.
- Veselá-Žegklitzová, J. 2009:* Sklo v renesančním stylu z archeologických nálezů z Pražského hradu – Renaissance-Style Glass from Archaeological Finds at the Prague Castle, *Študijné zvesti archeologického ústavu SAV* 46, 55–68.
- Vilímková, M. 1985a:* Plán Pražského hradu a části Hradčan z poloviny 18. století, Praha.
- Vilímková, M. 1985b:* Topografický rozbor plánu. In: *Plán Pražského hradu a části Hradčan z poloviny 18. století*, 2–11, Praha.
- Vilímková, M. 1985c:* Vývoj zástavby Pražského hradu a Hradčan do poloviny 18. století. In: *Plán Pražského hradu a části Hradčan z poloviny 18. století*, 12–14.
- Vilímková, M. – Kašička, F. 1976:* Císařské kuchyně Pražského hradu, *Památky a příroda* 1, 67–69, 80–82.
- Vilímková, M. – Kašička, F. 1977:* Stavební proměny Středního křídla Pražského hradu, *Památky a příroda* 2, 129–139.
- Vlček, P. (ed.) a kol. 2000:* Umělecké památky Prahy. Pražský hrad a Hradčany. Praha.
- Vojtíšek, V. 1912:* Staré plány pražské. *Knihovna české společnosti zeměvědné v Praze*, 3.
- Vondráčková, K. 1996:* Nález ze středověkých studní pod jezuitským kostelem v Klatovech – Die Funde aus den mittelalterlichen Brunnen unter den Jesuitenkirche in Klatovy, *Sborník Západočeského muzea v Plzni – historie* 13, 134–159.
- von Moltheim, W. A. 1906:* Bunte Hafnerkeramik der Renaissance in den Österreichischen Ländern, Österreich ob der Enns und Slazburg, Wien.
- Wallisová, M. 1995:* Pražské nálezy koželužen – Prager Funde der Gerbereien, *Archaeologia historica* 20, 623–628.
- Winter, Z. 1890:* Kulturní obraz českých měst, *Život veřejný v 15. a 16. věku – mezi roky 1420 – 1620*, Praha.
- Winter, Z. 1892:* Kulturní obraz českých měst. *Život veřejný v XV. a XVI. věku II*, Praha.
- Winter, Z. 1893:* Přepych uměleckého průmyslu v měšťanských domech XVI. věku. Praha.
- Winter, Z. 1911:* Z rodiny a domácnosti staročeské. Praha.
- Wipplinger, E. 1965:* Fayencen, *Die Schatzkammer* 16, Leipzig.
- Zápotocký, M. 1978:* Středověká keramika severočeského Polabí. Morfologie a relativní chronologie – Die mittelalterliche Keramik des nordböhmisches Elbegebiets. *Morphologie und relative Chronologie, Památky archeologické* 69, 171–238.
- Zápotocký, M. 1979:* Katalog středověké keramiky severočeského Polabí – Katalog der mittelalterlichen Keramik aus dem nordböhmisches Elbegebiet, *Výzkumy v Čechách, Supplementum*, Praha.
- Zwollo, A. 1983:* Ein Beitrag zur Niederländischen Landschaftsmalerei um 1600 – Pohledy na města a antické ruiny v nizozemském krajinářství kolem roku 1600 se zvláštním přihlédnutím k rudolfinskému okruhu, *Umění XXXI*, 399–412.
- Žegklitz, J. 1982:* Pražské hrnčířství 1488–1620, nepublikovaná diplomová práce, uložena na Ústavu českých dějin, FF UK Praha.

- Žegklitz, J. 1997: Nález nejstarší fajánse na Pražském hradě – Earliest faience finds of the Prague, Sborník Společnosti přátel starožitností, 119–122.
- Žegklitz, J. 2002: Obchod se středočeskými hrnčířskými výrobky v předbělohorské Praze (1488–1620), Documenta Pragensia 20, 85–99.
- Žegklitz, J. 2007: Renaissance glasswork in Broumy – Renesanční sklářská huť v Broumech – Eine renaissancezeitliche Glashütte in Broumy, Studies in Post-Medieval Archeology 2, 145–180.
- Žegklitz, J. – Vitanovský, M. – Zavřel, J. 2009a: An assemblage of stove tile moulds from the Prague pottery workshop of Adam Špaček and the tile production of this facility in the years 1531–1572 – Soubor kachlových forem z pražské hrnčířské dílny Adama Špačka a její kachlová produkce v letech 1531–1572 – Ein Komplex von Kachelformen aus der Prager Töpferwerkstatt von Adam Špaček und seine Kachelproduktion aus den Jahren 1531–1572, Studies in Post-Medieval Archeology 3, 207–272.
- Žegklitz, J. – Vitanovský, M. – Zavřel, J. 2009b: Soubor kachlových forem z pražské hrnčířské dílny Adama Špačka a její kachlová produkce v letech 1531–1572 – An assemblage of stove tile moulds from the Prague pottery workshop of Adam Špaček and the tile production of this facility in the years 1531–1572, Archeologické rozhledy 61, 427–466.
- Žegklitz, J. – Zavřel, J. 1990: Geochemical and petrographical studies of the post-mediaeval pottery of the Prague and Beroun regions. On the questions of raw-material sources and provenance – Geochemické a petrografické studium postmediavální keramiky v pražské a berounské oblasti. K otázce surovinových zdrojů a provenience, Studies in Post-Medieval Archeology 1, 95–126.

The material culture of Prague Castle in the Early Modern period in light of archaeological finds – Summary

Post-medieval archaeology in Bohemia, Moravia and Silesia

The first definition of post-medieval – Early Modern period – archaeology in Bohemia was presented by Z. Smetánka and J. Žegklitz (*Smetánka – Žegklitz 1989, 728; tíž 1990, 7*). Post-medieval archaeology was defined as the period between the turn of the 16th century and the end of the 18th century. This period of three hundred years was specified during the 1990s; with the increasing number of processed assemblages of material culture the period from the turn of the 16th century to the middle of the 17th century was naturally singled out and given the name "Early Modern period" in agreement with foreign research (e. g. *Dohnal – Vařeka 2002; Jordánková – Sedláčková 2005; Himmelová – Procházka 1990; Krajíc 1997; týž 2007; Pajer 2001; Vařeka 2002; týž 2009*).

After the year 2000 we have seen a general increase in interest in the archaeology of the Early Modern period, as the youngest generation of archaeologists in particular began to publish unprecedented numbers of articles on this subject. A valuable contribution in this regard was the revival of the Forum Archaeologiae Post-Mediaevalis international conference by J. Žegklitz; a total of three conferences have been held biennially since 2006, and the extensive anthologies of articles compiled after each event reflect the current state of Early Modern period research in Bohemia and beyond.

An overview of the studies published on the Early Modern period with an emphasis on finds of material culture, especially pottery and glass from Bohemia, Moravia and Silesia, is given in the chapter entitled chap. 1.2. *Past and Present*, by individual sites in the form of references in parentheses.

Prague Castle in the Early Modern period

Entitled *Life at Prague Castle from the End of the 15th Century to the First Half of the 17th Century*, the first part of the *Prague Castle in the Early Modern Period* chapter provides a summary of the historical and building development of Prague Castle, which was used as an imperial residence in certain years during the 16th and 17th centuries. Substantial emphasis is placed on introducing the social composition of Prague Castle residents in the Early Modern period, shedding light on the range of communities that lived there. On the basis of unexpectedly modest historical sources, the work then sketches the property changes on castle grounds between the ruler, the Church, the aristocracy and castle employees (Fig 10–14).

In the chapters *Historical Images of Prague Castle* and *Historical Plan Documentation and Its Reconstruction* I attempted in an annotated manner to present the oldest images of Prague Castle and plan documentation of the castle, with an emphasis on the spaces from which the analysed waste assemblages were collected. Both chapters progress chronologically from the oldest images to the latest.

Find contexts and the method of archaeological excavations

Prague Castle is regarded above all as a site with evidence of the way the period elite lived. However, a more detailed analysis sheds light on the varied social environment in which the ruler, his court, numerous members of the clergy and servants lived. Until now, only a few views of life in individual buildings have been produced (e. g. *Blažková-Dubská 2007; Blažková-Dubská 2009; Boháčová – Frolík – Petříčková – Žegklitz 1990; Dubská 2003; Durdík – Frolík – Chotěbor 1999; Frolík 1999; Frolík 2003; Frolík – Chotěbor - Žegklitz 1991; Chotěbor – Frolík 2003*). For my dissertation I chose seven cesspits from houses along the north and west sides of the 3rd castle courtyard and one waste feature from the area of today's South Wing (Obr. 44). These are mainly features studied between 1925 and 1932 (jímky B, C, R, 1680 and S), in 1946 (New Staircase by the archive) and 1957 (Vikářská St No. 37/IV). The lone pit studied only recently is the feature from house No. 34/IV on Jiřské Square (year 1986).

The description of the nature of find contexts and working methods was taken from the notes in the logs from individual archaeological excavations (*Deník 1925/I; Deník 1925/II; Deník 1929; Deník 1946-1948*). The least amount of information has been preserved on cesspit S and from the cellar of Vikářská St No. 37/IV, where the lone evidence of their existence, besides finds of material culture, is the legend in the acquisition book (*Seznam předmětů 1, 284; Seznam předmětů 2, 125*). Although it is never explicitly stated, it can be assumed that terrain archaeological excavations occurred in all cases with the given cesspit being uncovered as a single feature without any consideration for changes in the nature of the fill or with a pre-established mechanical level for the excavation.

The find environment and characteristics of the analysed cesspits

The oldest cesspits were built in Prague in the second half of the 13th century. Most often these were cesspits without a lining structure, less frequently cesspits with wooden lining. Brick- and stone-lined pits appear from the first half of the 15th century and become the most commonly used type throughout the entire Early Modern period (*Šíroký 2000, 388*).

Nevertheless, cesspits without a lining structure or those lined with wood did not disappear entirely, as can be seen in the repeated orders from the authorities Six-Lord Office of Prague Old and New Town on brick or stone lining of wood-lined pits in the 16th century and at the beginning of the 17th century. At the beginning of the 17th century many houses still did not have their own privies, a situation that caused frequent conflicts between neighbours over the maintenance of common facilities (*Přikrylová 1987, 334*).

Although archaeological excavations have been ongoing without interruption at Prague Castle since 1925, to this date not a single work has been produced on the handling of waste at this exclusive location. Of the approximately twenty cesspits discovered and excavated on the grounds of Prague Castle, eighteen were used in the Early Modern period (one dates to the Early Middle Ages, the other to modern times). Due to the unbroken duration of settlement and the number of permanent residents, this number is clearly insufficient. The level of archaeological knowledge obviously plays a role, but despite the fact that not all spaces have been studied, a massive growth of waste features can hardly be expected on the grounds of the castle in the future.

This naturally raises the question: where exactly did the residents of Prague Castle dispose of their waste? The answer lies in the specific geomorphological form of the castle promontory. The terrain on the north side drops steeply into the Deer Moat, on the south side toward the Lesser Quarter. Historical records offer proof that this is no mere conjecture. In the first of these from 1601, Rudolph II refers to the smell and piles of waste thrown into the moat on the south side of Prague Castle (*Fučíková 2003, 305*). The second report concerns the houses in the Golden Lane: despite prior bans, residents knocked openings in the castle walls, through which sewage was thrown down into the Deer Moat on a daily basis; this damaged the walls to such an extent that they had to be repaired in the 1660s (*Pasport ŠÚPRMO 1975, IV*).

The choice of the eight find assemblages was not random. Three advantages were found in their selection. The first was the actual nature of the find assemblages; in seven of the cases documentation stated that they were cesspits, and one record in the case of finds from the space for elevator shafts by the New Staircase at the archive describes the find situation as rubbish backfill from a defunct room. The second advantage is the relatively small space in which all were found on the inner grounds of the Renaissance Prague Castle – 3rd castle courtyard, Vikářská St, St. Georges square. And, finally, the third perspective was the hypothesis that there is a distinct chronological succession between the individual assemblages, with a certain overlapping.

The method of processing find assemblages

The descriptive system generally applied to Early Modern and modern pottery in Bohemia and Moravia works with pottery classes defined on the basis of macroscopically perceptible qualities. In practice this means that the author most frequently states the colour of the potsherd, less frequently the colour of the fracture, the pottery material, aplastic components and the surface treatment. Also taken into consideration are the quality and character of the firing and the type, placement and colour of the glaze. Evaluations using generally defined "pottery groups" clearly predominate in foreign literature; these are typically divided into unglazed, inner glazed, reduction fired, double-sided glazing and stoneware production (e. g. *Fryer – Selley 1998; Lange 1996; Thompson – Grew – Schofield 1984*).

A second work approach that gives preference to the morphological perspective of pottery production involves defining formal groups on the basis of the overall shape of vessels (e. g. *Klápště 2002; Pajer 1982; Pajer 1983; Faure-Boucharlat 1996; Frascoli 1997; Scheidemantel – Schifer 2005*). This approach requires the existence of a sufficient number of at least partially reconstructed pottery forms. The inherent advantage here is the possibility to combine information on production materials and the shape of the vessel and to record the course and changes of pottery development trends.

The choice of a descriptive system for analysing the find assemblages from Prague Castle was dictated first and foremost by the goal of the entire undertaking: to outline the chronological development of pottery in the Early Modern period in Prague, using Prague Castle as an example. A second important circumstance was the fact that I had 680 forms that were either whole or reconstructed for the most part. I selected the formal proportion of the pottery finds as the basic criterion for classifying the assemblages. The second criterion was the method of decoration; the third criterion was pottery material.

The pottery assemblage from each cesspit was first divided from a morphological perceptive into basic pottery forms – pots, jugs, bowls, lids, pans, plates, dishes, technical pottery and other objects – and these were then further divided into formal groups. The method of numbering was chosen so that the basic formal group of pots, jugs and bowls is assigned a two-digit number (e. g. H 11; D 12); in the case that it is possible to track down an additional repeating identification feature, either in the form of decoration or in the use of technology, a separate group is made and assigned a three-digit number (e. g. H 111, H 112; D 121). To prevent formal groups from being overly-broken down into small formal units, tankards are also included in jug groups; German technology designates these as jugs with a

lip (*Bauer – Enders – Kerkhoff-Hader – Koch – Stephan 1986*, 28). The same principle also applies for other forms (pans, lids, small jars, dishes), though - due to the lower number of finds - only single or two-digit numbers were used. The second perspective by which individual finds were evaluated is production material and the technological firing procedure. Macroscopically discernible qualities were used to create technological groups, and potsherds were examined for their colour, composition and thickness, as were the technological method of firing and the location of glazes. In order to simplify descriptions a four-digit numerical code was used; this number was tied to the earlier processing of Early Modern period ceramics from Prague Castle (*Dubská 2002; Blažková-Dubská 2007*, 14; *Blažková-Dubská 2009*). However, the analytical parts of the text use word terms to characterise the pottery group.

The structure of the description of find assemblages

A unified scheme was maintained for the analyses of individual cesspits. First the brief *Overview of the Historical Development* of the given settlement area is provided; this is compiled on the basis of preserved written reports, assuming that iconographic or plan documents of the period building development exists. The primary source for tracking property changes is the register of chapter houses from 1486 (Codex G15, Prague Castle Archive, *sign. Cod. 22, f. 115 a 116*). Another similar register is from the year 1620 (*Beschreibung aller /Häuser und/ Zimmer im Kunigl. Prager Schloss, Angefangen den 28. Julii 1620 – Archiv Pražského hradu, Dvorní stavební úřad, sign. HBA 398*). Other written sources offer essentially casual mentions of changes in the owners of individual properties. The testimony of iconographic sources is not overly convincing. The majority of depictions of Prague Castle are drawn from the south or southeast side, which means that the buildings in which we are interested are hidden from view. Of great value are the oldest plans – Wohlmüt's plan from 1569 (copy Archives of Prague Castle, deposited SÚA, sing. ČDKM – IV – P, karta 191; Fig. 37) and a plan from the beginning of the 17th century held by the Uffizi Gallery in Florence (*Brykowska 1996*, s. 107; Fig. 38). In the case that more than one pit was discovered in a given space, this historical introduction serves for both. The two short chapters that follow describe the *Find Contexts* (a description of the relevant waste feature) and the *Find Assemblage* which is introduced as a whole.

Maximum attention was paid to the pottery component of find assemblages, which in all cases are presented in detail according to individual pottery forms – *Pots, Jugs, Bowls, Pans, Lids, Pharmaceutical Vials, Plates, Dishes, Technical Pottery and Other Objects*. The

structure of the text for each morphological form is the same. Finds of a single form are first presented as a whole; this is followed by a detailed overview on the basis of formal groups. For the sake of clarity individual forms are always presented in the accompanying illustrations. This detailed description of the pottery part of find assemblages is followed by the *Summary*, which mainly addresses the frequency of use of individual types of pottery material, the firing method of pottery forms and the morphological representation in the find assemblage. The *Dating* chapter then presents parallel finds from other sites and is the basis for dating the pottery component of the find assemblage. The greatest potential pitfall of this chapter is the fact that for the most part it deals with comparative material from sites outside of Prague; however, due to the status of published Early Modern assemblages there was no other possibility. If the relevant pit contained glass finds and these were analysed by Jana Žegklitzová as part of a grant No. GA AV ČR r. č. A8002304 (*Frolík – Žegklitzová 2005*), a short abstract of the glass components of the assemblage is attached for a better overall image. The *Conclusion* presents a dating of the find assemblage and, if it could be determined, the social environment from which the assumed users of the cesspit came. Tables of individual formal groups of pottery finds follow the *Conclusion*.

In addition to a textual analysis of individual cesspits, this work also includes annexes and a catalogue of all analysed finds (*Catalogue of finds, part II*). The description of each pottery find has a standardised form. The heading lists the relevant cesspit, acquisition number and inventory number of the specific object. This is followed by a basic division into kitchenware, tableware and technical pottery, the designation of the given form and an assignment to a specific formal group by means of a numerical code. The description of the vessel is divided into four entries – form, rim, handle and bottom. Measurement values provided for the vessel include the overall height, the diameter of the rim and bottom, the length and width of the handle, or lug, and the thickness of the potsherd. The *Note* column most frequently indicates traces of smoke on the vessel, the state of its preservation and any other important descriptive information that might not otherwise be noted. The third part of the description involves the technological group to which the vessel belongs; a four-digit code and a description of the firing colour are given. If the vessel is glazed, a description of the glaze is provided. A brief summary of the vessel's decoration is then offered. The items *Reconstruction* and *Documentation* are formal parts of the description that state the manner in which the given vessel was reconstructed and the method of documentation, i.e. whether a pen or coloured drawing exists and whether the vessel was photographed. The conclusion of the entry for the given vessel is comprised of *Dating* and *Bibliography*, where, if they have been

found, references to analogies of the same form are provided. This textual description is followed by drawing and photographic documentation.

Two cesspits (1680 and R) in the area of the Central Wing

Cesspits R and 1680 were discovered and excavated in the 3rd courtyard (Fig. 44/1, 2). This part of the 3rd castle courtyard was a new area in the 15th and 16th centuries, and the only building we would find there, even at that time, is the Old Provost's House (No 48/IV) at the southwest corner of St Vitus Cathedral (Fig. 1). The Central Wing enclosing the 3rd courtyard from the west was built in the 1640s and its current appearance is the result of 18th-century construction activity. The most recent larger-scale construction modifications of this space were connected with modern construction activities in the 1920s involving the substantial lowering of the terrain level (the last work was executed in 1929).

The building history of today's Central Wing is not linear. Over the centuries a range of different structures stood on the site; the fact that the locations of two of these are still known today helps researchers make sense of written sources. The first is the west wall of Prague Castle, built in 1135, which demarcates the castle grounds on the west; today the surviving parts of the wall run through the centre of the Central Wing from the north to the south. The second stable point is the White Tower. The list of chapter houses from 1486 speaks of two buildings in the immediate vicinity of the White Tower as an armoury and stables, followed by two demolished houses owned by an individual named Oboječek (*Pasport SÚPRMO* 1970, 10). We can therefore state that at the end of the 15th century continuous residential buildings occupied the space of today's Central Wing. Ferdinand II, Archduke of Further Austria, purchased the houses in the southern half of the Central Wing from their private owners in 1564 for reconstruction and connection by builder Boniface Wohlmüt. Emperor Rudolph II turned to the chapter in 1603 requesting the surrender of the remaining houses in the northern part of today's Central Wing: "*the chapter house in which Father Šimon Brozius of Hornštejn, canon, lives*" and "*the house next door (i.e. the deanery) in which Kryštof Renfft, head tailor and chamber servant, lives, ...along with the adjacent garden and stables*" (according *Pasport SÚPRMO* 1970, 34 – SÚA-ZČ, sing. SM-S 21/4).

A more detailed image of the appearance of the houses is provided in a description from 1620, according to which there are two houses in the southern part of the Central Wing, followed by the clockmaker's two-story house, which is apparently the same house that Kryštof Renfft occupied in 1603 and which Rudolph II exchanged with the chapter along with the neighbouring house in which canon Brozius lived. The deanery is described as house No.

8: Below on the ground floor 1 yard. Below and to the left on the ground floor 1 small sitting room and 1 kitchen...This is used by the upholsterer as his flat and workshop. Below and to the right on the ground floor: 1 large cellar used by the upholsterer and one small cellar that is empty. Opposite: 1 small sitting room – the residence of herald Wolf Mauer. 1 sitting room, 1 rather large shop and two small ones of the same size. ...This is used by the court tailor. (*Pasport SÚPRMO 1970*, 41). The existence of all the houses in this area ends in 1643, when they were either demolished or used in part to build the eastern half of the Central Wing.

The reconstruction plan of Prague Castle during the reign of Rudolph II compiled by ing. arch. P. Chotěbor and ing. arch. V. Procházka and based on the plan of Prague Castle held in the Uffizi Gallery was used to localise the pits in the defunct development (Fig. 50). In 1929 archaeological excavations identified two structures that we can characterize as cellars and that can be connected with the deanery due to the fact that they are not listed along with any other house. Pit R is situated by the corner of the cellar located farthest to the south. By pit No. 1680 we reconstruct the course of the street line of the deanery; in this way the pit reaches the break of the enclosure (?) wall.

Cesspit R (1609-1610)

Lined cesspit R had a trapezoidal layout (Fig. 52) and a masonry bottom made of fragments of brick and mortar. A total of 39 pottery vessels (Tab. 15–17) were retrieved from the pit, the majority of which are barrel-shaped pots (26); the upper quarter or third of the bodies of these pots are mostly divided by grooving (H 20, H 23; Fig. 56; 57), less commonly by wheel-pressed decoration (H 13; Fig. 55). Some of pots have a simple or even double groove (Fig. 56/4). While most have inner glazing, some are also unglazed.

The lone intact jug features a unique polychrome glazed decorated form and relief applications, including a portrait of Rudolph II (Fig. 61; 62). Today we know of three other jugs in the country with the same likely provenance – the jug in the collection of Karlštejn Castle (*Scheufler 1978*, 178), the jug from the excavations by V. Martinec at parcel No. 966/II in Jindřišská St featuring the aristocratic crest of the Šlik family and the jug from Orlí St No. 8–12 in Brno with Adam and Eve by the Tree of Knowledge (*Novotný 1959*, Tab. XVII; *Jordánková – Sedláčková 2005*, 644, 646) – and a mazer with figures of the apostles from the collections of the City of Prague Museum (*Fučíková a kol. ed. 1997*, 295, Fig. 43). The similarity between these objects is so great that they were likely produced in the workshop of potter A. Scheuchenstuel in the Austrian town of Steyr (*Novotný 1959*, 21; *von Moltthein 1906* Fig. 12, Tafel III). Due to the fact that the family of potter Scheuchenstuel was elevated to

noble status by Emperor Rudolph II on 12 September 1582, it is possible to speculate that this exceptional product was a personal gift to the emperor as an expression of gratitude for this elevation (*von Moltheim 1906*, 7), or that the promotion was an acknowledgement of Scheuchenstuel's remarkable pottery skills.

Additional pottery forms are represented by four fragments of shallow bowls (Fig. 63) and one fragment of a deep bowl with two handles (Fig. 64). All of these forms belong to the Beroun-type ceramics. The pottery assemblage also includes pans (3; Fig. 65; 66), a lid (Fig. 67) and two pharmaceutical jars (Fig. 68) from workshops in the Saxon town of Waldenburg (*Scheidemantel – Schifer 2005*, 148; Tafel 30:41; 30:40).

Glass shards come from at least 46 objects, including goblets, beakers, bottles, bowls and window discs. Seventeen fragments of goblets with simple or intricately shaped stems have bowls decorated with enamel, engraving and applied fibres. Two vessels (a beaker and an unidentifiable form) were produced from chalcedony glass, which was first produced around 1500 and then again beginning around 1700 (Fig. 69). Due to the fact that all of the glass is purely Renaissance, it is likely a Venetian product or imported Venetian-style glass, perhaps from the Netherlands.

Cesspit No. 1680

A total of 88 pottery vessels were retrieved from cesspit No. 1680 (Tab. 18–21). Not surprisingly, the assemblage is dominated by pots (53), the majority of which are barrel-shaped and divided by grooving (H 20, H 23; Fig. 73; 75/5). The use of wheel-pressed decoration was in decline (H 13; Fig. 72/1). Also represented are funnel-shaped, painted Beroun-type ceramics pots (Fig. 76). Jugs (7) are represented by remarkable pieces featuring varied decorative techniques such as painting (Fig. 78/1), marbling (Fig. 78/2) and splashed or sprayed glaze with manganese dioxide (Fig. 79). Serving as important dating guides are two finds of stoneware jugs D 50 (Fig. 80/1) and D 51 (Fig. 80/2): on the basis of a similar find from Hannoversch Münden, their Bienenkorbhumpen (in the shape of the old basket-type beehive) form could indicate that they were produced in the workshop of Caspar Muller in the years 1606–17 (*Stephan 1987*, 96, Abb. 89). A product from the Waldenburg workshop datable to around the middle of the 17th century is also similar with respect to the overall form and decoration technique to a jug from pit No. 1680 (*Horschik 1978*, 437/62). A tubular tankard (Fig. 80/2), with plant decoration combined with diamond pyramids, the Saxon elector's symbol and a pelican feeding her young framed in foliage could also be of Saxon

origin (*Horschik 1978*, 118/21; 437/51, 52); the piece can be dated to a maximum period of 1590–1610.

A total of 14 bowl finds were identified in the find assemblage. These include deep bowls with a strengthening relief band (Fig. 81), bowls with painted decoration (Fig. 84/2) and forms with two handles (Fig. 84/1). The find assemblage also features shallow bowls with painted decoration classified as Beroun-type ceramics (Fig. 82). Also from this group is a lone reconstructed plate – a remarkable piece decorated with the motif of a woman in Renaissance clothing, also of Beroun-type ceramics (Fig. 88). A pottery money box represents a form that is rarely found (Fig. 91). Bulbous vials (Fig. 89; *Scheidemantel – Schifer 2005*, 119) and pharmaceutical jars (Fig. 90/1-3; *Scheidemantel – Schifer 2005*, 149) are represented by eight pieces; these are classified as Waldenburg stoneware.

Shards of at least 48 glass vessels were found in cesspit No. 1680. The assemblage includes nearly all types of tableware and utility glass, small humpen (cylindrical beakers), beakers, römer-type beakers, simple goblets, goblets with conspicuously large hollow nodes with lion head mascarons and a raspberry motif. There are also bottles, vials, tankards and bowls (Fig. 92). Rare finds include a urinal with a length of 39.5 cm, with a longer and narrow neck and a round bottom of dark green molten glass.

Cesspit No. 1680 also produced coin finds (a numerical coin of the Sedlec abbot Valentin Schönbek (1598–1609), a Palatine groschen from 1620 and a groschen of Wolfgang Jiří, the count of Stollberg (1612–1631).

Cesspits R and No. 1680 can be dated to the period between the final quarter of the 16th century and the first third of the 17th century, i.e. to the period described in the register from 1620. At that time the building was being used by the court upholsterer of Emperor Rudolph II and perhaps even Matthias I: Tomas Nicolai is recorded as the highest court upholsterer. Herald Wolf Mauer and the court tailor also lived in the house. The life of the pits definitively ended with the commencement of construction on the Central Wing in 1642. Less common forms and luxury pottery was also found in the pits. One unique piece is a jug with relief decoration and a portrait of Rudolph II. Stoneware objects and a heavy representation of Beroun-type ceramics indirectly indicates a higher social environment. The same is true with glass finds, especially chalcedony glass, likely of Venetian origin. That these objects might have been within the reach of the court upholsterer or tailor cannot be ruled out.

Cesspit S

Cesspit S is one of the features with scant find contexts. The acquisition book of finds tells us only that on 29 November 1932 finds were recorded from "dump S" located in the 3rd courtyard and by the staircase of the Spanish Hall (*Seznam předmětů*, 284), i.e. in the northwest corner of the Romanesque castle walls (Fig. 96).

A clearly dated written report on the specific feature is tied to the year 1486, when a house of vicars is mentioned. A gap in the records follows until 1580 (or 1586?), at which point Emperor Rudolph II turned to the St Vitus Chapter with a request to purchase "*the house in which the vicars lived*" (*Pasport SÚPRMO* 1965, 163). The eastern part of the house was demolished; the chapter continued to use the western section. Rudolph II even tried to acquire the remaining part in 1603. This occasion marked the first mention of the fact that the building held tap house rights and that the profits were used to support the vicars (*Pasport SÚPRMO* 1965, 164). In 1618 the chapter wrote a complaint stating that "soldiers" were living in the vicars' quarters and that the vicars thus had to stay in the "*lower tap house area*", where they suffered injustice at the hands of the "soldiers" (*Pasport SÚPRMO* 1965, 165). The layout of the house is explained in a register from 1620, at which point the vicars apparently no longer lived there. The house was occupied by the royal "Brodtknecht" (bread master), cook Ludvík Schawars and the king's personal cook Hans Phull (*Pasport SÚPRMO* 1965, 165). After a short break the chapter resumed control of its property, as in this same year (1620) a rental contract was signed with Balduin Zapyret for the rental of the vicars' house with tap house rights. Another tenant is mentioned in 1651 (*Pasport SÚPRMO* 1965, 165–6). This building was demolished in 1870 in connection with the completion of St. Vitus Cathedral.

Since there is no log entry on the archaeological excavations of cesspit S, we have only the find assemblage of 124 pottery vessels (Tab. 22–26). These finds are dominated by barrel-shaped pots with inner glazing; in the majority of cases the upper quarter to third of these pots is divided by grooving (H 20; Fig. 100) or, less frequently, wheel-pressed decoration (H 13; Fig. 97). There are even forms with a simple or double groove (H 201; Fig. 101). With the exception of isolated pots fired in a reduction environment, the others are almost always glazed on the inside. The combination of red painting and inner glazing also occurs in the find assemblage (H 243; Fig. 103/4; H 25, H 251; Fig. 104). Beroun-type ceramics was also recorded among the pots in the form of low pots with two handles with a plant motif (H 291; Fig. 103/3) and two miniature pots with geometric decoration (H 36; Fig. 107).

Jugs (5) are represented by exceptional forms, the majority of which feature a barrel-shaped body. Decoration techniques include painting (D 221, Fig. 108/1; D 27, Fig. 109/1) and figural relief appliqués (D 222, Fig. 108/2). Bowls are represented by 14 specimens: deep bowls with (M 13; Fig. 111/3) and without a relief band (M 10, Fig. 111/1, 2, 4) and shallow bowls with painted interiors (Beroun-type ceramics; M 151; Fig. 113). Pans (8 – the most of all the cesspits) have a smooth body (P 1, P 12; Fig. 117) or one divided by wheel-pressed decoration (P 2, P 22; Fig. 118), a lenticular bottom and a lug that is either closed or open at the end. Other forms include lids (3; Fig. 120; 121), a crucible (Fig. 126), a rarely found cuckoo bird (Fig. 125) and a corbel from the eastern part of the Harz Mts. from the end of the 16th century (D 45; Fig. 110). The six pharmaceutical jars include glazed, painted and Waldenburg stoneware representatives (Fig. 122; *Scheidemantel – Schifer 2005*, 149; Taf. 30, 31). A glazed pottery container for a flower container with a relief appliqué is a unique find (Fig. 124).

Glass shards retrieved from the cesspit come from at least 50 vessels, including goblets, beakers and bowls. The goblets have a simple shape with engraved decoration. Several of the goblets have baluster-like hollow stems (Fig. 129). At least 18 four-sided bottles of various sizes were reconstructed, including those with enamel painted plant motifs (Fig. 128). There are also thin-walled, low and widely splayed containers and a small bowl with red filigree (Fig. 127; *Žegklitz 2007*, 148, 174). On the basis of the conspicuous distinctiveness of individual specimens, it is possible to conclude that the assemblage is merely a selection from the original whole.

The contents of the cesspit appear to be quite varied, perhaps a reflection of the fact that in addition to the vicars, other chapter officials (the sextons?) or other entirely different individuals (chimneysweep?) lived in the house. The tap house and the preparation of food also apparently left their mark (a greater number of pans, numerous bowls and jugs, a great amount of glass bottles). It is not possible to positively determine whether the cesspit had already been filled prior to the year 1580 (1586), i.e. before the demolition of the western part of the Old Vicarage. However, the location of the cesspit close to the west wall could indicate that it was used later, probably between 1580 and 1603 (? until the fire at the house and its likely temporary inhabitability) or 1620.

The cesspit at No. 37/IV Vikářská St

The vast house at No. 37/IV Vikářská St (Fig. 131; 133), the former deanery of the St. Vitus Chapter, is first documented to the year 1396 as the property of the Lords of Rožmberk.

The chapter became the owner of the house in 1483. In 1518 the St. Vitus Chapter concluded a contract with architect Benedikt (Ried) for the sale of the house until the end of his life. Somewhat ambiguous written reports indicate that No. 37/IV was originally composed of two buildings – a school on the east side, a house on the west – in which Benedikt Ried, gatekeeper Jiljí Kurcz and the priest Bartoloměj progressively lived, though not successively. These two buildings are described separately in the register from 1620. Of greater interest to us is the house on the west side, as this is where King Frederick I's court preacher, Dr. Skultetus, lived. The second house is labelled as the former home of the "choralists" (*Pasport SÚPRMO* 1965, 78). Both houses were returned to the St. Vitus Chapter in 1621. The Baroque reconstruction of the building was completed in 1705.

The find contexts are scant, as all that remains is an entry in a subject catalogue: "13460 – 3. -4. I. 1957. Prague IV – Castle, Vikářská St., house No. 37. A brick-line waste pit, deep ...m" was discovered (*Seznam předmětů* 2, 125). The finds were discovered in the 150 cm thick backfill at the bottom of the pit.

The cesspit contained 43 pottery vessels (Tab. 27–32). The find assemblage includes 13 pots, four jugs, five bowls, two lids, one baking pan, one plate, three mazers, 12 medicinal vials and jars and a flower container, with a clear predominance of tableware and other pottery over kitchenware pottery. Only five barrel-shaped pots with inner glaze could be designated as kitchenware (Fig. 134; 135; 139/2). Due to their small dimensions (< 8,0 cm), the other pot-like forms can be labelled as drinking cups. All of these feature painted (H 36; Fig. 137) or marbled decoration (H 38; Fig. 138). Not even a low, painted pot classified as Beroun-type ceramics (H 291; Fig. 136) is a typical example of kitchenware. All of the preserved jugs are painted Beroun-type ceramics. Both the smaller (for wine; D 27; Fig. 142/1) and larger (for water; D 271; Fig. 142/2, 143) jugs have a slender shape, a funnel-shaped neck and painted decoration. The bowls in the find assemblage include shallow, painted forms (M 151; Fig. 145) and deep specimens, both unglazed (M 13; Fig. 144) and painted (M 231; Fig. 147). Like the jugs in the assemblage, all of the painted bowls are classified as Beroun-type ceramics. An open-work bowl on a perforated, bell-shaped base is a unique specimen (M 40; Fig. 148). A total of three mazers were identified in the find assemblage, one with a majolica glaze and relief raspberry-shaped appliqués (Fig. 152). The other two are stoneware with relief appliqués and wheel-pressed decoration (Fig. 153; 154), very likely Waldenburg ware from the turn of the 17th century (*Horschik* 1976, 116, Fig. 19, 117, Fig. 20). A majolica plate/tray (?), cold painted with the New Testament motif of the Visitation of the Virgin Mary, is set on a low, bell-shaped leg (Fig. 151). A baking pan with a

lug and glaze on the inside is an isolated kitchenware specimen (Fig. 150). Significant components of the find assemblage as a whole are bulbous stoneware vials (Fig. 155; *Scheidemantel – Schifer 2005*, 119) and jars (Fig. 156; *Scheidemantel – Schifer 2005*, 149) with an outer salt glaze; like the stoneware mazers and a tall stoneware bottle with wheel-pressed decoration (Fig. 158; *Scheidemantel – Schifer 2005*, Tafel 8, 10, 11), these belong to the production of Waldenburg workshops.

The cesspit contained a great amount of glass – the largest assemblage of glass from cesspits at Prague Castle. One extraordinary item is a 20.2 cm tall goblet with a cylindrical bowl decorated with white filigree and fused fibre with white enamel spots in the lower part. The bowl also features an enamel drawing with a crest and the date 1595 and the remnant of an inscription: "...*Breitenberk ... Proep ... Pragensis*" and the initials S and /?/ (Fig. 161). Likewise exceptional is a set of 21 goblets with spindle-shaped, semi-ovoid, funnel-shaped and even hexagonal bowls, a hollow simple node and a bell-shaped leg (Fig. 160). In addition to zoomorphic, bird-shaped vessels (Fig. 162) as well as laboratory and even hygienic glass, the assemblage contains virtually all forms of common and more opulent salt and utility glass (*Veselá 2003*, 11).

The dating of the finds from the cesspit from the cellar in Vikářská St No. 37/IV is based on a precisely dated specimen – a goblet with the year 1595 and a pottery analysis indicating the period at the turn of the 17th century. This dating matches well with information from written sources at the time the western part of the house was indisputably held by the chapter in 1580, the eastern part in 1590.

In attempting to interpret the fill of the cesspit, attention is naturally drawn to a goblet we can connect with Jiří Bartold Pontán of Breitenberg, the chapter provost between 1594 and 1614; he had previously served as chapter dean in the years 1586–1594. It is reasonable to assume that the goblet was his personal belonging and that he could have lived in the deanery, perhaps after the forced sale of the original deanery to Emperor Rudolph II in 1603. The contents of the cesspit suggest a luxurious to very luxurious environment with a predominance of tableware and opulent glass. However, there is still the possibility that during rescue archaeological excavations only select finds of material culture were included in the assemblage, despite the fact that this would be unusual for Prague Castle.

Instead, the large series of glass probably points to a certain extraordinary event – a catastrophe that caused the glass to be transferred to the cesspit. Due to gaps in sources, any connection with a specific date can be hypothetical at best. The chapter lost the house in 1619/1620 when it was given to the court preacher, Dr. Skultetus. The building returned to the

hands of the chapter following the Battle of White Mountain. The two changes of residents in both houses needn't have been smooth.

The cesspit at house No. 34/IV

The current house No. 34/IV (Fig. 164–168) along the northern face of St. George's square stands on the site of two older buildings. The western building – the original No. 34/IV (the castle commissioner's house) – took up a third of the land parcel. House No. 33/IV stood on the remaining piece of land (the house of the highest scribe). This specific property is the object of our interest. The house is first mentioned in 1486 as the house of a blacksmith about whom little else is known. Blacksmith (named Jiří) is still documented as the owner in 1526. In 1536 the house became the residence of the highest scribe. Wohlmuth's plan from 1569 (Fig. 163) shows the situation after the construction that followed the fire in 1541. The house remained in the hands of the office of the highest scribe until 1660, at which point it was incorporated into St George's Convent and converted to a residence for the abbess.

The original four-sided cesspit from which the presented find assemblage comes was discovered in the southeast corner of the west cellar (Fig 168, 169). The maximum preserved depth of the backfill was 80 cm (*Frolík 1987*). A total of 48 reconstructed vessels were collected from the fill of the cesspit (Tab. 33–34). Pots are dominated by an ovoid form with an indented neck (H 10, Obr 170; H 11, H 111, H 112, Fig. 171). The pots were made of unglazed clay of a brick red or greyish-brown shade. These are accompanied by barrel-shaped pots with inner glaze and wheel-pressed decoration (H 13). Jugs have an ovoid body with a low neck (D 10, Fig. 172/1; D 14, Fig. 172/3) and wheel-pressed decoration, in the majority of cases covering a one-third to half of the body (D 121, Fig. 172/2). The find assemblage also includes a simple deep bowl (Fig. 174/1), a lamp (Fig. 174/2) and two pot-shaped stove tiles with a square opening (Fig. 175). No glass finds in the cesspit were recorded.

The pottery assemblage from the cesspit in the cellar of house No. 34/IV can be dated to the turn of the 16th century, possibly into the first half of the 16th century, i.e. at the time the house was owned by the blacksmith Jiří or perhaps a predecessor with the same trade if this did not concern a single individual. The assemblage of pottery finds can be described as average; it does not contain any luxury items and therefore corresponds to the owner – an individual of lower status in the castle community.

The waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase by the archive

The waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase by the archive is the only one of the objects located in the eastern part of the castle's South Wing (Fig. 180). The construction history of this part of Prague Castle is extremely complicated, since part of medieval "Maximilian's kitchens" (a deep double tract) actually still belongs to the Old Royal Palace complex, whereas the main staircase is already part of Giuseppe Mathei's Baroque reconstruction from the end of the 1630s and the beginning of the 1640s (*Pasport 1974a*, 26). Thanks to the location of the South Wing we have a sufficient number of period images that capture, with a varying degree of credibility, both the appearance of the imperial kitchen and, in particular, the poor dwellings known as "lozuments" (Fig. 176, 177). The development was definitively unified under Ferdinand III in connection with the construction of rooms for the queen in 1638–1643, when the new wing's main staircase was built according to Giuseppe Mathei's plans (*Vilímková – Kašíčka 1976*, 69; Fig. 179).

Reconstruction work was performed at the end of 1946 in the basement of the eastern part of the South Wing for the purposes of the Prague Castle Archive. The dump discovered during this work was described as "*A square, vaulted space beneath the stairs to the imperial kitchen 162 x 166 x 131 x 137 cm*" with a rock-lined bottom (*Deník 1946–1948*, 13). The lower part of the backfill had the character of cesspit fill: black in colour, it contained "*decayed material*," ash, wood, leather, scraps of cloth, a gold ring, two whole and one partial coin (missing today along with the ring), whole vessels and potsherds.

The pottery component of the assemblage is comprised of 62 vessels (Tab. 35–37), 44 of which are pots. Less distinct ovoid pots are the predominate form (H 111, Fig. 182; H 112, Fig. 183; H 122, Fig. 184). The second largest group consists of pots covered with wheel-pressed decoration (H 13, Fig. 185) and related forms H 131 (Fig. 185/3–5) a H 132 (Fig. 186). In comparison with other find assemblages, this particular assemblage contains a great number of small ovoid pots H 16 a H 161 (Fig. 187). The find assemblage includes nine jugs, seven of which are glazed on the inside D 12, D 121, D 122 (Fig. 189) and D 142 (Fig. 191). The collection of jugs also features one miniature jug glazed on the inside and outside D 123 (Fig. 190) and a stoneware bottle-shaped jug D 70 (Fig. 192), perhaps from Saxony. Other finds include a shallow dish (M 15; Fig. 193), four lids (Fig. 193), a stoneware jar (Fig. 194), a crucible (Fig. 195) and a pot-shaped stove tile with a square opening (Fig. 196).

History offers us two possible interpretations of the users of the waste pit. The first possibility is that it was used by employees from the imperial kitchen (the pit was located in the immediate vicinity of their workplace); the second possibility is that the pit was used by

the residents of the poor dwellings along the south castle walls. Nevertheless, in both cases it is surprising that larger standard kitchen vessels are missing; these would have been common consumer goods in both the emperor's kitchen and those of his employees. The gold ring, a knife with a wooden handle and a bronze bowl suggest a higher social class. It is also true that these objects could have been by coincidence available to common castle workers.

An analysis of the pottery component of the find assemblage points to the period from the turn of the 16th century through to the first half of the 16th century, which also matches the extensive reconstruction work conducted in this area following the fire in 1541 and, mainly, in 1554 (*Pasport 1974a*, 28). Formal and material congruity was likewise recorded with the larger assemblage of finds from cesspit B dated to the same period.

Two cesspits (B and C) by the Old Provost's House no. 48

Cesspits B and C (along with three additional cesspits – A, E and F – that were not analysed for this study) are located between the Old Provost's House No. 48/IV, the oldest standing residential building at Prague Castle, and St. Vitus Cathedral. The Old Provost's House is mentioned as far back as the 11th century as the residence of the Prague bishop. The provost of the St. Vitus Chapter began using the building in either the 14th or 15th century. The register of chapter houses from 1486 lists two owners – archbishops and provosts (*Pasport SÚPRMO 1970*, 11). The report can also be interpreted to mean that the building was reconstructed (documented with archaeological evidence (*Boháčová – Frolík – Chotěbor – Žegklitz 1986*) and divided into two parts, one used by the archbishop (for formal purposes only), the other (the eastern half) by the provost. The two houses were rejoined in 1660, when the building, especially the northwest part, was expanded to today's appearance (*Boháčová – Frolík – Chotěbor – Žegklitz 1986*, 119). The Provost's House and the Chapel of St. Moritz acquired their final appearance in 1750 (*Maříková-Kubková – Herichová 2009*, 68). The Chapel of St. Moritz was however demolished in 1880 and thus space became available along the eastern side of the Provost's House (Fig. 202).

Cesspit B

Lined cesspit B was built against the west wall of the southern transept of the defunct St. Vitus Basilica (*Deník 1925/I*, 62, 66). In addition to pottery finds, including stove tiles and glass, the assemblage included pieces of metal, knife handles, glazed roof tiles, a piece of a bronze chain and pieces of bronze.

In comparison with the other analysed cesspits, cesspit B provided the largest assemblage of pottery vessels (187; Tab. 38–43). Pots (120) are dominated by those with an ovoid form with an indented neck (H 11, Fig. 206, 208), some of which are divided by shallow grooves or grooved spirals (H 111; Fig. 207). The pots are made of unglazed, sometimes coarse-grain, pottery that is brick-red, light beige or greyish-brown in colour. A quarter of the pots have a transitional body shape between ovoid and barrel-shaped, or are in fact barrel-shaped. These forms are most commonly made from light fired clay and are glazed on the inside (H 13, Fig. 211; H 131, Fig. 212; H 132, Fig. 213). Jugs (47) typically have an ovoid-shaped body and a gently splayed neck that can be divided by grooves or wheel-pressed decoration (D 16; Fig. 226). The jugs are made from unglazed clay fired to the colour of red or light fired clay with inner glazing. Decoration on the jug body is wheel-pressed, either a simple line (D 10, Fig. 219; D 141, Fig. 224; D 16, Obr 226) or planar (D 121, Fig. 222; D 20, Fig. 227). Five vessels feature red painted decoration (pots and jugs; Fig. 207/2; 210/3; 212/1; 217/2; 225). Also occurring were a jug glazed inside and out (Fig. 227), a fragment of a stoneware face jug (Fig. 229) and two large situlate jugs with two handles (Fig. 229). Ethnographic sources label this form as "báně". These jugs were primarily used in chemical, fermentation and distillation processes (*Štajnorch 2007*, 740).

Deep bowls (7) are mostly unglazed and have a simple shape decorated with one to three grooves (M 11; Fig. 230). Two bowls glazed on the inside have two handles (M 12; Fig. 231). Additional forms include lids (4; Fig. 234) and pans (2; Fig. 233). Technical pottery is represented by a crucible (Fig. 237) and a conical glazed rectifier (Fig. 236).

Compared with the amount of pottery, the preserved quantity of glass is relatively small (shards from 50 objects). Gothic, Renaissance and Baroque glass (1 fragment) is represented in the assemblage. In addition to remnants of goblets, bottles, small window discs, it is appropriate to mention a fragment of a cylindrical beaker bowl with rich enamel decoration, the inscription MIT.V...O (?), gold purfling and vertical wavy lines (Fig. 239). The youngest represented component (Baroque) indicates that the assemblage is likely contaminated or that finds from later contexts or from cesspit C were added.

Cesspit B represents an assemblage that does not differ much from the period average. Nevertheless, it also contains some luxury objects (a stoneware face jug, an inscribed glass beaker). While the presence of technical pottery is noteworthy, we are not able to connect these objects with any specific activity in the Provost's House. Although the find assemblage from cesspit B is relatively large, it is necessary to emphasize that it is very compact. The formal variation we find in the majority of other clear Early Modern period assemblages is

missing. Along with a comparison with published assemblages (*Klápště 2002; Krajíc 1998; Nechvátal 1968; Pajer 1983; Schneiderwinklová 2009; Zápotocký 1979*), this fact supports a dating of the find assemblage to the turn of the 16th century into the first half of the 16th century. On the basis of this range we can state that cesspit B was used during the period of provosts Pavel Pouček (1484–1498), Jan Děčinský of Vartemberk (1498–1506) and Arnošt of Šlejnice (1508–1548).

Cesspit C

Cesspit C was connected to the southwest corner of the transept of the defunct St. Vitus Basilica from the inner side (Fig. 240; 241). The dimensions of cesspit C were unusually large (310 x 270 cm). While the upper part of the fill was mixed, the lower part had the classic cesspit character of thin, viscous and malodorous clay and large numbers of finds (*Deník 1925/II*, 92).

The analysed assemblage taken from pit C had 94 pottery vessels with a rich variety of form (Tab. 44–52). The barrel-shaped form was predominant among pots, the upper third or quarter of which were covered with grooving – sometimes ending with a single to triple line just beneath the rim. (H201; Fig. 252). The most common production material was light fired clay that was glazed on the inside. The prevailing barrel-shaped pots were joined by funnel-shaped pots with a rim that was sharply slanted outwards (H 191; Fig. 250). Also occurring was a cylindrical form glazed inside and out and decorated with blotted spots (H 28; Obr 255), and a low, cylindrical form classified as Beroun-type ceramics (H 52; Fig. 257). Likewise documented are two jugs with majolica glaze (*Žegklitz – Zavřel 1990*, 122; D 80; Fig. 260) and a bowl-shaped dish with triangular knobs (Fig. 279/2) that appear after the middle of the 17th century in Beroun produced (*Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985*, 133; *Turnský 1990*, Fig. 34). There were three bottle-like, reduction fired jugs (D 24; Fig. 258) and one pear-shaped jug with majolica glaze on the outside (D 60; Fig. 259). A total of eight bowls, mostly shallow (M 15; Fig. 261), were recorded; one was a miniature specimen (M 152; Fig. 262). Another bowl was a deep, reduction fired specimen with two handles (M 19; Fig. 263). The final specimen has an oval base, upright walls and two opposing handles located on the shorter sides of the bowl (Fig. 265).

The eleven pans with three legs identified in the assemblage can be divided into large pans with a lug on the opposite side of the handle and a body that is most commonly divided by shallow grooved spirals (P 51; Fig. 268). The second group is composed of small pans with legs turned backwards and a majolica glaze (P 6; Fig. 269).

The assemblage contained thirteen plates. The large-format specimens with a diameter over 35 cm and a majolica glaze were probably used as trays (T 11; Fig. 273). Faience, blue-painted paints (Fig. 274) are important from a chronological perspective. On the basis of the similarities in depicted themes – tower buildings and fir trees framed in decorative leaves and tendrils – the pottery could be the product of a Nuremberg workshop founded in 1712 (*Stoehr 1920*, 146). A plate with elaborate Baroque decoration comes from the same workshop and period (Fig. 275/1; *Stoehr 1920*, 166, Abb. 84). S. Glaser of the Nuremberg Museum confirmed the Nuremberg provenance of the piece; Glaser also dated the plate, which has a peacock as its central motif (Fig. 275/1) and also features a mark, to around the middle of the 18th century. In her opinion plates with rustic motifs (Fig. 274) could come from as late as the second half of the 18th century, despite the fact that a published analogy suggests the 1720s and 30s (*Stoehr 1920*, 163-4, Abb. 83). The formal proportions of these plates (a very low form and a fluid transition between the bottom and body of the plate) would also place them in the first quarter of the 18th century (*Tietzel 1980*, Formtafel II, 100).

Products that probably come from a single (likely Austrian; *Krajč 2007*, 75, Fig. 11; *Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007*, 22, Abb. 25) workshop include several specimens with a green glaze inside and out: two tankards (Fig. 282), a vase (Fig. 283), a jug (Fig. 259), a dish (crespin-type; Fig. 281) and two cups (Fig. 277/1). Dishes and teacups appear as new forms in the find assemblage (Graph 35). This formally mixed group includes low, shallow dishes with a bottom featuring indented ringlets (Fig. 277), small chalice-like dishes (Fig. 278) and bowl-shaped dishes with two flat handles (Fig. 279/1).

Supporting the notion that cesspit C was used for a long period of time are six fragments of Italian majolica plates, a yellow potsherd, white tin glaze and yellow, blue, green, violet and black painting (Fig. 268). Biblical, mythological, allegorical and historical scenes were among the favourite subjects of the "Istoriati" period between 1540 and 1560 in the master workshops of Urbino (*Haase 1995*, 42).

The main period of use of cesspit C likely falls into the 17th century. The older period at the end of the 16th century is represented by isolated finds of pots (Fig. 246) and fragments of Italian majolica (Fig. 268). The latest finds of material culture in the cesspit appeared more distinctly after the year 1700. The dating of faience plates to the 18th century indicates that cesspit C was still in use in the first half of the 18th century. The analysis of the find assemblage clearly documents the long-term use of cesspit C over the course of a century at the very least. During a period of such length the contents of the cesspit must have been

picked over a number of times, and therefore it is possible that the chronologically oldest objects remained in the cesspit from the older period.

Hence, the oldest finds could come from the time of Provost Šimon Brozius of Hornstein in the years 1614–1642. On the basis of pottery dating, the fill may have also come from the households of his predecessor Jiří Bartold Montan of Breitneberg (1594–1614) and his two successors, Eliáš Kolbius of Košumberk (1642–1646) and Jan František Rasch of Aschenfeld (1646–1666).

The location of cesspits B and C (Fig. 202) raises the possibility that after cesspit B lost its function, the use of cesspit C began; thanks to its dimensions and design, including a paved bottom, this cesspit could serve for a much longer period of time. However, an analysis of the potsherds from the two cesspits determined that the material was mixed, making it impossible today to objectively decide whether the presence of older finds in cesspit C was a reality of its period or the consequence of imprecise archaeological records. Yet another important and as yet unresolved unknown, one that could have a great impact on a solution, is the planned analysis of the remaining three cesspits from the yard of house No. 48 and two from the interior of the provost building, as this concentration of waste features, reminiscent of a common urban parcel, is remarkable on the grounds of Prague Castle.

The dating of Early Modern period pottery from Prague Castle

The basic building block for dating Early Modern period pottery at Prague Castle was 680 whole or substantially reconstructed vessels taken from seven cesspits and one waste fill. In dating the individual find assemblages I used the find contexts of each assemblage and the known circumstances surrounding the history and dating of Early Modern pottery throughout Bohemia and Moravia.

Several forms of dating evidence were available to me as I attempted to date the find assemblages; thanks to their nature, these enable a more precise and independent chronological classification. Comparisons with other find assemblages from Most (*Klápště 2002*), Tábor (*Krajíc 1998*) and Plzeň (*Nechvátal 1968; Schneiderwinklová 2009*) were used twice (cesspit B, cesspit at the house No. 34/IV). In three cases it was possible during the chronological classification of cesspit contents to date certain objects in combination with specific historical events (cesspit S, cesspit from cellar in Vikářská St No. 37/IV, waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase). The date 1643, which marks the definitive end of cesspits R and 1680, demarcates the upper threshold of their use. The greatest

complication occurred with the dating of cesspit C; no historical data is available for assistance and the status of published 17th-century find assemblages is dismal (and not only in Prague). In this case only individual items could be used to support the dating of the find assemblage.

The oldest find assemblages (cesspit B, cesspit at the house No. 34/IV, waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase) all fall in the period between the end of the 15th century and the first half of the 16th century (Fig. 287). The finds of material culture from cesspit 1680 and cesspit R make up chronologically connected find assemblages from the second half of the 16th century to the first quarter of the 17th century. The finds from cesspit S date to the same period, though somewhat more narrowly defined between the second half of the 16th century and the turn of the 17th century. Finds from the cesspit at house No. 37/IV in Vikářská St were placed in the short period between the turn of the 17th century and the year 1620. Clearly the youngest analysed assemblage of material culture, cesspit C by the Old Provost's House, can be dated to the 17th century and positively extending into the first half of the 18th century; this includes a number of finds that could even come from the second half of the 16th century.

Despite rather serious pitfalls, I attempted on the basis of analysed find assemblages to outline the chronological history of the Early Modern period pottery used at Prague Castle. At the same time, I decided to posit a hypothesis on the development of the basic formal proportions of individual types of pottery used at least in Prague and the surrounding area from the end of the 15th century to the middle of the 17th century. Nevertheless, this paper is of a working nature, and due to the fact that it is the first extensive analysis conducted on Bohemian find material, it is necessary to assume that as information accrues and expands, the conclusions drawn here will be corrected.

Morphological transformations of Early Modern period pottery from Prague Castle

While the three chronologically oldest find assemblages (cesspit B, cesspit at the house No. 34/IV, waste pit in the area of the elevator shaft of the New Staircase) contained mainly pots (66–75%) and relatively large quantities of jugs (15–24%), the remaining pottery forms occurred in lower numbers (Graph 36). Although pots retained their dominant position (60–71%) in the younger find assemblages (cesspits R, 1680 and S), jugs were replaced by finds of deep and shallow bowls and pans with respect to the frequency of their appearance. Bulbous stoneware bottles and small jars were a new and not insignificant component of these find assemblages. It is clear at first glance that two find assemblages break the pattern for the

composition of represented pottery forms. However, the cause of the divergent formal representation is different for each of these – cesspit at the house Vikářská St No. 37/IV and cesspit C. The find assemblage from the cesspit in Vikářská St No. 37/IV is clearly missing a more distinct representation of household kitchen pottery. Nevertheless, the condition of the documentation today prevents us from knowing whether this component was truly missing in the cesspit or whether during their collection archaeologists for some reason chose finds that were luxury goods or less common forms. On the other hand, cesspit C, which is dated to the 17th century, is a faithful reflection of the changes in the furnishings of town households at the time; the emphasis on an individual approach to dining led to a substantial increase in the number of plates and dishes (Graph 36).

Kitchenware pottery

Pots

Pots were the most widespread type of pottery vessel and, at the same time, the most heavily represented artefact in each find assemblage. Their forms reflect the majority of development changes we often see in the specific modifications of other forms produced at the same time. Small (height 13.0 – 18.0 cm) and medium-sized pots (height 18.0 – 24.0 cm) serve best for tracking morphological changes. A total of 420 pots of various shapes and sizes were described.

Pots from the period between the end of the 15th century and the first half of the 16th century are dominated by an ovoid shape with an indented neck and a body that reaches its maximum diameter in the upper quarter or third of the vessel (Fig. 288; Graph 42; 43). The neck was divided by three to five grooved spirals. Decoration, if present, was reduced to a simple groove or a single line of wheel-pressed decoration on the lower neck. The pots have a short, pulled strap handle attached to the rim and the broadest part of the body, or just below it. The outer surface of the handle on the majority of pots is grooved or, less frequently, slit. The ovoid shape is tied to unglazed pottery of all shades – from light fired to grey, greyish-brown to brick red and pottery fired in a reduction environment (Graph 39, 42, 43).

Occurring at the same time as these forms are pots with a transitional form between ovoid and barrel-shaped (*Pajer 1983*, 43). The upper half or middle part of their body features a wide band of grooved or wheel-pressed decoration, most frequently in the form of segmented wavy lines or small stamped arches. These forms are known both in unglazed form, most commonly from brick red fired clay of lighter shades, as well as light fired clay

with an inner glaze that is not entirely perfect (e. g. *Mašek 1966*, 132, Fig. 47; *Richterová 1985*, 180-182; *táž 1986*, 210-219).

Great numbers of barrel-shaped pots with a body that reached its maximum diameter approximately in the middle of the vessel appeared following the midpoint of the 16th century. On these pots wheel-pressed or stamped decoration is gradually replaced by multiple grooves most commonly covering the upper part of the body. This decorative technique produced substantial unification among the pots and can still be seen in the first half of the 17th century.

From the end of the 16th century the band of grooving is reduced to a simple to triple groove on the lower part of the neck. There is an increase in the number of pots glazed on the inside, and we see a different colour of glaze used on the rim than on the inside of the pot; this can be regarded as an intentional decorative element. The glaze inside the vessel is poured out with less care, as glaze frequently streams down the outside of the body and the handle. The length of the strap handle grows, and grooves gradually appear on the outside surface of the handle. A distinct fingerprint begins to appear where the handle is pressed to the body of the pot around the end of the 17th century. Between the end of the 16th century and the middle of the 17th century the vast majority of pots were made from light fired clay with an inner glaze that slightly spills over the rim (Graph 44). Unglazed forms appear sporadically. The frequency of glazed pots made from brick red fired clay gradually grows (Graph 41).

The pots described above represent forms that appear in the greatest numbers; however, these are accompanied by other forms (Fig. 289). The most commonly occurring are tall and low cylindrical forms, pots with straight, funnel-shaped walls and large pots of a storage nature.

The chronological significance attributed in older historical periods to the shape of pot rims decidedly wanes in the Early Modern period. The most common rims during the course of the entire 16th century and the first half of the 17th century are oval, S-shaped out-turned profiles or with a hint of an S-shaped profile (Fig. 46). The spectrum of rims also includes grooved collars, outward turned rims and horizontal rims. Graph 37 indicates that it is not possible to trace the dependence of changes in rim profiles over time.

Deep bowls

The second most common form of kitchen pottery is deep bowls. However, the classification of these forms as pure kitchenware pottery is not entirely cut and dried, as in

addition to serving for the preparation of food they could also have been used for consumption.

The oldest type is smooth-sided or grooved bowls, sometimes with a slightly concave body (Fig. 290); while these occur throughout the entire period from the end of the 14th century to the end of the 16th century (e. g. *Krajić 1998*, M 23546 Fig. 25, str. 80; M 23548 Fig. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7), the frequency of finds in younger assemblages drops off considerably. Deep bowls of this type were always made of unglazed clay, frequently coarse-grain and greyish-brown in colour; bowls from clay fired to a brick red or light colour also appear. Pit B produced two deep bowls with inner glaze and two opposing handles attached just below the rim and on the lower part of the body swell.

The second group is composed of funnel-shaped, deep bowls with a relief (sometimes multiple) band typically featuring pressed decoration (chain type) that is commonly erroneously referred to as "feathered". The bowls have an outward turned rim, often with wheel-pressed decoration in the form of several rows of small squares. The largest number of finds were produced from coarse-grain, brick red fired clay. The lone exception is bowl acq. no. 647 from pit 1680 produced from light beige fired clay and glazed both inside and out (Fig. 81/4). These deep bowls are an integral part of all assemblages dated to the period following the middle of the 16th century (e. g. *Blažková 2007*, Fig. 18/3).

Baking pan

Semi-hollow kitchen pottery is represented in the analysed assemblages by a single find of a baking pan from the cesspit in Vikářská St No. 37/IV (Fig. 150). The occurrence of these forms in Early Modern assemblages is generally rare. The shape of the baking pan allows minimal decorative variation. The chronological sensitivity of the form is very low: the same type of baking pan appears from the end of the 16th century (*Fučíková a kol. 1997*, V/298/11) to at least the first half of the 18th century (e. g. *Bernardová – Blažková – Kovačiková – Meduna – Novák – Veselá 2010*, 112; *Foster 2009*, 83, Fig. 24).

Pans

Flat forms in Early Modern period assemblages of kitchen pottery are represented by pans with three legs. The pans typically feature very high quality oxidation firing, are thin-walled, and, beginning as early as the 14th century, commonly have a lead-based glaze on the inside that often extends over the rim; remnants of the glaze are found (not infrequently) on the legs and lug.

Older wares from the first half of the 16th century are represented by a pan with three legs with a smooth and concave body and a lenticular bottom (Fig. 291; Graph 51). The legs are low and the height of the body typically exceeds the height of the tripod. A short, bulbous lug attached slightly below the rim is an important part of the pans. The lug tapers at the connection point with the body and is broader at the inward or outward turned rim.

In the second half of the 16th century the height of the pans increases and both the height of the tripod and the diameter of the rim grow proportionately. The legs reach at least halfway up the total height of the vessel or even slightly exceed it. The body can be undecorated but more frequently wheel-pressed decoration in the form of segmented waves is applied over the entire body. An outward turned rim that is pressed at regular intervals is a new decorative element on the pans. The lugs on later pans are longer and typically with a nearly enclosed peripheral moulding. However, the assemblages from Prague Castle from the final quarter of the 16th century also contain forms that combine wheel-pressed decoration and a flaring lug. It can therefore be assumed that these are some type of transitional form that used the older lug shape in combination with the new wheel-pressed decoration on the body of the vessel. Additional find assemblages with better dating will be necessary for a positive chronological classification.

In the first half of the 17th century wheel-pressed decoration on pan bodies was replaced by distinct, dense grooved spirals covering the entire body. The first large pans are recorded in this same period; the diameter of their rim frequently exceeds 30 cm, and a lug is located on the opposite side of the handle. The lug ends with a tapered moulding. All of the analysed finds from Prague Castle were produced from clay that fired to a light colour; the pans have an ochre or green glaze on the inside. Pans with spiral grooves appear during the 17th century and their occurrence continues until at least the first half of the 18th century (*Dohnal – Vařeka 2002*, 264, Fig. 6/2, 5, 6; *Foster 2009*, 82, Fig. 23/6, 7). In the same period small pans appear in find assemblages with a low, bowl-shaped and undecorated body, a nearly flat body and legs whose ends are often bent upwards (*Bouda – Šmejdivá 2009*, 111, Fig. 12/2). Their round lug, the diameter of which reaches its maximum diameter at approximately two-thirds of its length, tapers from the rim and ends in a narrow moulding. In certain cases the most distant third of the lug is decorated with shallow grooved spirals. These pans are glazed inside and out, including a majolica glaze that covers the body, legs and the entire lug.

Lids

The number of lids in find assemblages has the character of individual objects (Fig. 292), and, as such, their chronological classification is difficult. Early Modern period lids are always wheel thrown and have a flatter bell-shaped form. The knob for holding purposes is shaped quite carelessly. On the basis of not overly-large find assemblages it appears that older lids have an inner rib located approximately at one-third of the height; in the later lids, sometime around the middle of the 16th century, this inner rib is shifted upwards toward the middle of the height. Rib-less lids then appear around the turn of the 17th century. Though the Prague environment is dominated by oxidation fired lids, reduction fired forms occur as well. One rare find is a large oval lid with majolica glaze dated to the 17th century.

Tableware pottery

Jugs

Jugs from the end of the 15th century through the first half of the 16th century can be divided into two basic groups. The first group is comprised of unglazed jugs with an ovoid body and a funnel-shaped neck typically decorated with grooved spirals (Fig. 293; Graph 45; 49). Simple red painted decoration appears among isolated specimens from unglazed clay fired to a light colour. The second group of jugs from the end of the 15th century through to the first half of the 16th century includes both ovoid and barrel-shaped forms made from light fired clay that is glazed on the inside. The upper third to half of the body of these jugs is commonly covered with wheel-pressed decoration, most frequently in the form of segmented wavy lines.

Unfortunately, the lack of a larger assemblage of jugs for the period following the third quarter of the 16th century currently prevents us from forming more general conclusions. We can only state that the find assemblages from this period include large water jugs with a massive body and a centre of gravity in the middle of the vessel. These jugs have a low neck, sometimes shaped into a spout, with a mouth whose diameter is around half the maximum diameter of the body. The jugs are unglazed ware fired in both oxidation and reduction environments. The second form, one that repeats in several find assemblages, is jugs with a bulbous or barrel-shaped body and a tall cylindrical neck. These jugs differ from one another by production material and the method of decoration. Ethnographic sources usually label this form as beer jugs (*Štajnochr 2005, 742*). The jug category also includes water bottles with a narrow neck shaped into a lip (Fig. 78/3).

Painted jugs are the most distinctive group of Early Modern period jugs. The Prague environment is clearly dominated by finds of jugs in the "red Beroun group" dated thus far to the final quarter of the 16th century up to the first third of the 17th century; these are exclusively connect to the Beroun production centre (*Koula 1917–1919*, 250–257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55). However, new finds have convincingly documented the production of this pottery in Prague even prior to 1572 (as yet unpublished finds from the archaeological excavations of Adam Špaček's workshop in Truhlářská St). Jugs of this type usually have a slender barrel-shaped body and a gentle funnel-shaped neck; the main painted motif, often anthropomorphic, plant or geometric, is located on the upper half of the body. The lower half of the jug is typically decorated with horizontal lines, the neck features at least two fields of colours and the handle is decorated with crosswise lines. Two basic sizes of painted jugs exist: smaller jugs (height 22.0 – 24.0 cm) can be labelled as wine or wine serving vessels, the larger jugs (height 28.0 – 32.0 cm) could have served for water or beer (*Štajnochr 2005*, 734).

Apart from these relatively common forms, original pieces are frequently found in assemblages of Early Modern period pottery from the second half of the 16th century to the first half of the 17th century. Jugs with relief appliqués appear: a polychromic jug with majolica glaze and relief appliqués including a portrait of Rudolph II (Fig. 61, 62), a jug with a relief appliqué in the form of an antique figure (Fig. 108/2) and stoneware jugs with crests and raspberry-shaped appliqués (Fig. 80). The second group is composed of jugs with decoration in the form of marbling (Fig. 78/2), blue paint (Fig. 108/1) and manganese dioxide glaze (Fig. 79). Appearing at the end of the first half of the 17th century are jugs with a twisted, crespín-type body with a single-colour majolica glaze (Fig. 260); the production of these pieces has been verifiably documented in Beroun (*Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985*; *Žegklitz – Zavřel 1990*, 122). These forms became standard wares in burgher households, especially in the second half of the 17th century and at the beginning of the 18th century (*Turnský 1990*).

Cups

The presence of cups (height 8.0 – 13.0 cm) and small cups (height < 8.0 cm) in find assemblages from the end of the 16th century is another expression of the growing individualisation of the approach to dining (Fig. 289). Cups from the archaeological excavations mostly have a cylindrical shape, less frequently a barrel shape that can be enhanced by being offset on the base or by the twisting or pressing of the walls. A large

percentage of cup finds are glazed inside and out, a feature that clearly fulfils a decorative function. In addition to painted decoration (Fig. 107; 137) we also encounter the marbling (Fig. 138) and blotting of glaze (Fig. 255). The occurrence of cups in find assemblages from the end of the 16th century and first half of the 17th century can be considered as rare.

Shallow bowls

Shallow bowls are a typical form in Early Modern period assemblages (Fig. 290; Graph 50). Appearing from the beginning to the final quarter of the 16th century are deeper shallow bowls with an offset sub-rim at approximately two-thirds of the bowl height. The majority of these bowls have a single-coloured glaze in shades of brown or ochre. Later versions occurring in the final third of the 16th century are low and have an offset sub-rim in approximately the middle of the body. The lowering of the sub-rim has the effect of increasing its surface, which is most commonly used for the application of painted decoration. The inner surface of the bowl is typically divided by painted decoration into the bottom with the central motif and walls covered with concentrated lines; small painted motifs are applied on the sub-rim (banner). Most often these are a combination of geometric, plant and zoomorphic motifs that alternate regularly. The use of anthropomorphic motifs and dates were rare in the Early Modern period in Bohemia. In the Prague environment we most frequently encounter representatives of red and white Beroun ware (e. g. Fig. 82; 113). Engobe is used as the base for a single-coloured (most often green) glaze around the beginning of the 17th century (Fig. 261).

Deep, painted bowls (most frequently red Beroun ware) can be regarded as tableware. Assemblages include specimens without handles (Fig. 84/2) as well as versions with two vertical handles (Fig. 64; 84/1). Due to the fact that these are representatives of Beroun ware, their occurrence is dated to the period between the fourth quarter of the 16th century and the first third of the 17th century. Dating to the same period are deep bowls with two vertical handles and a flowing inner glaze (Fig. 116).

The analysed assemblages also contained several very small bowls with a simple, funnel-shaped body (e. g. Fig. 83; 115; 232). The lone decorative element is a simple groove just below the rim. All of the small vessels are glazed on the inside. While their function is unclear, we can state from a chronological perspective that these bowls are found in unaltered form from the end of the 15th century to the middle of the 17th century.

Open-work bowls

Semi-hollow tableware pottery is represented by open-work bowls commonly described in foreign sources as having served for warming purposes („chafing dishes“ – e. g. *Hurst – Neal – Beuningen 1986*, 72, 81, 82, 93, 107 or *Warmshale – Kovacsovics 1991*, 71; *Mechelk 1971*, 239; *týž 1976*, 168). The bowl-shaped vessels have slit walls and, often, a perforated bottom set on a hollow, slit, bell-shaped base (Fig. 148). Several specimens of open-work bowls (including miniatures) that come from Dresden are dated to the 17th century (*Mechelk 1971*, 245). The lone specimen of this form we discovered came from the find assemblage from No. 37 Vikářská St and can be dated to the turn of the 17th century.

Dishes

Dishes are a new form that appeared in central Europe at the end of the 16th century and, mainly, after the first quarter of the 17th century (Fig. 294). Their name in Czech (*šál*) is derived from the German *die Schale*. This smaller bowl-shaped form has straight sides that open slightly or gently rounded sides. The shape of dishes is highly individual, and the classification of objects among these forms is often ambiguous. One of the few common features is that the body of these dishes is relatively frequently set on a ring or base. Assemblages include dishes without handles as well as those with one or (more often) two opposing handles. The production of majolica dishes with two opposing, flat, triangular handles and relief decoration is documented in Beroun at the end of the first half of the 17th century (*Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985*, 133). Nevertheless, the majority of analysed dishes are blue painted, faience ware of foreign provenance, most likely German. Due to the state of sources I will restrict myself to the simple observation that the dish finds from Prague Castle discovered in cesspit C can be dated to the end of the 17th century to the first half of the 18th century.

Plates

Plates begin to appear in find assemblages from the second half of the 16th century (Fig. 294). These shallow, flat forms have a nearly horizontal or, more frequently, slightly slanted sub-rim. Older specimens, in our case from the final quarter of the 16th century to the beginning of the 17th century, are two painted plates (Fig. 88; 151).

The most extensive collection of plates comes from cesspit C and is comprised of products from the 17th century and the first half of the 18th century. The plates found in this pit are divided into two basic groups. The first is made up of plates decorated with poured and

sunken, sometimes even single-coloured majolica glaze or forms decorated with marbling. These were identified in two basic sizes. Classic plates have a rim diameter of 18.7 – 22.6 cm and a height of 1.9 – 2.7 cm, and large-format plates a rim diameter of 37.3 – 42.4 cm and height of 4.4 – 5.9 cm, which apparently served as trays from a functional perspective. Plates with a majolica glaze are thought to be of domestic provenance (*Turnský 1990*). The second group is comprised of blue painted, faience plates of foreign origin. Three plates were identified as the products of Nuremberg workshops (Fig. 274; 275/1), likely from the second quarter of the 18th century. Due to the lack of comparative material, I am currently unable to comment on the dating or origin of the remaining plates.

Other objects

Among the later find assemblages there is an increase in the number of objects that are not directly connected with either the preparation or consumption of food. While the three older find assemblages mainly contained, in addition to common pottery, representatives of technical pottery such as crucibles, the lid from a distillation device and a lamp, other objects were discovered in find assemblages from the final quarter of the 16th century and the beginning of the 17th century (Graph 38). These are mainly small bulbous stoneware bottles and stoneware or jars glazed on the inside (Fig. 294). The individualisation of dining is documented by the find assemblage from No. 37 Vikářská St, where cups, two stoneware (Fig. 153; 154) and one majolica mazers (Fig. 152). Other objects in the find assemblages include flower pot (Fig. 284), flower pot containers (Fig. 124; 159), a tall stoneware bottle (Fig. 158), a vase (Fig. 283), a tankard (Fig. 282), a money box (Fig. 282) and a ceramic cuckoo (probably a children's toy; Fig. 125).

Decoration types

Decoration method can be divided into four basic categories without regard to pottery form. The most varied method of decoration is hollowing, which is represented by simple or planar grooves, a single line or planar prints from a wheel or stamp, and grooved spirals. The second decoration method is painting, which can be performed using a single-coloured piece of clay on the unglazed surface of pottery, on engobe, or by painting the relevant motif and then covering it with a transparent glaze. Another method, relief decoration, is applied in the form of simple relief strips, raspberry-shaped appliqués or the relief application and relief shaping of various parts of the vessel – rims, indented bases and handles. The final method of decoration is the intentional use of multi-coloured outer glazes.

Wheel

The wheel is used to create decoration on unglazed, inner glazed and stoneware goods. The greatest expansion and variability of wheel-pressed decoration was seen on pots; single-row wheel-pressed decoration was the most common form found in find assemblages at the turn of the 16th century and through to the first half of the 16th century. Sometime in this period band and planar wheel-pressed decoration also appear; these are also recorded in the second half of the 16th century and at the beginning of the 17th century. The second pottery form whose method of decoration is connected with the wheel is pans with three legs; planar wheel-pressed decoration apparently began to appear on these in the second quarter of the 16th century. The final pottery form is deep bowls, whose horizontal rims are typically divided by several rows of wheel-pressed decoration in the form of small squares. The planar application of wheel-pressed decoration on stoneware forms (Fig. 80/1; Fig. 153; 154; Fig. 110; Fig. 158) comprises a chapter of its own.

Grooving

Grooving can be seen in virtually all technological groups. This decorative method is used in two basic variations – simple and planar – on pots, deep bowls, jugs and jars. The use of simple grooves on the upper part of the body of pots and jugs is chronologically older – from the end of the 15th century (probably already in the second half) to the first half of the 16th century. Dating to the same period are multiple grooves covering the upper half of the body of deep bowls. In the second half of the 16th century, at a time when barrel-shaped pots are most common, planar grooving becomes the predominant form of decoration. The upper quarter to third of the body is most frequently divided by grooves. The use of separate grooves to decorate jugs ends in this same period and their decorative function is restricted to framing other decorative techniques. The planar grooving of pots is reduced in favour of simple to triple grooves just below the rim, evidently at the turn of the 17th century, at the latest in the first third of the 17th century. The final pottery form on which grooving was seen was on small jars; a simple groove was typically applied to separate the upper third of their height from the lower two-thirds.

Grooved spirals

The term "grooved spirals" as a method of decoration is, at the very least, controversial as their functional aspect is studied more than their decorative intent. The use of grooved spirals is always planar: this division of the surface of the vessel's body is typical for

the Middle Ages. Grooved spirals experienced something of a re-emergence in the second half of the 16th century and, in particular, in the 17th century, at which point we can see them on medium-large and large barrel-shaped pots. S-shaped forms of pots with grooved spirals then appear in the first third of the 17th century. The second and final pottery forms on which grooved spirals appear are large pans with three legs. These forms first appear in the first half of the 17th century and continue to be seen in the 18th century. The pots and pans on which grooved spirals appear are always glazed on the inside; in the case of pots the grooved spirals can be accompanied by simple or crossed red (in one case white) painted lines.

Painted decoration

The most basic method of painted decoration is the simple or crossed red line used on pots and jugs. These wares appear between the end of the 15th century and the first half of the 16th century and are made from light to white fired clay. The second technological group with red painted decoration is composed of light fired and glazed pots from the period between the end of the 16th century and the first third of the 17th century. A single specimen fired to brick red, glazed on the inside and decorated with white painted lines is dated to the 17th century (Fig. 250/3).

The second group is comprised of motifs painted with multiple colours. The great majority of painted pottery belongs to Beroun-type ceramics (both red and white). In the red group white engobe is applied to the brick red fired pottery and the painted motif is most commonly performed with beige clay; the larger surfaces are covered with a green glaze. Engraving in the larger coloured surfaces is used to highlight certain details. Plant, zoomorphic, geometric and even anthropomorphic motifs are utilised as decorative subjects. Basic decoration placement rules apply for each pottery form. The main decorative motif appears on the upper half of the body of pots (e. g. Fig. 76) and jugs (e. g. Fig. 143); the lower half of the body is divided by beige horizontal lines. The main decorative subject covers the majority of the body of low pots (Fig. 136). Vertical lines divide the body of cups into smaller fields; these are filled with a geometric motif (Fig. 137). Painted decoration is used on the handles of all hollow forms without regard to their volume. The second group of pottery forms is deep bowls; the central motif is painted on the bottom inside the vessel. A plant motif, the most common decoration, can divide the bottom of the vessel into quarters. The lower part of the body is typically divided by concentrated concentric circles; the upper part usually features a painted motif. In addition to the inside walls of the bowls, painted decoration can also be found on the outer sides of the deep bowls (Fig. 64). The horizontal

rims of deep bowls are also sometimes decorated with simple painting; in the case that painted decoration is used on the rim, it also fluidly extends to the handle. The final formal category is shallow bowls, for which the same basic decorative layout applies. The central motif is located on the bottom inside the bowl, followed by concentrated concentric circles. A painted motif is used on the outward turned sub-rim (e. g. Fig. 82). The most common motifs in this case are tendrils and leaves or an alternating bird and stylized plant motif. Identified among all of the finds was a single shallow plate with a painted female figure in a Renaissance outfit (Fig. 88).

The "cold painting" technique is represented by a lone find from the cesspit in Vikářská St No. 37/IV featuring the New Testament scene of the Visitation of the Virgin Mary (Fig. 151).

Faience plates and dishes decorated with a cobalt blue drawing on a base glaze come exclusively from cesspit C. Plates feature rustic motifs with buildings and the landscape and stylized plant motifs. Dishes mainly depict plant subjects that can be accompanied by relatively realistic birds.

Relief decoration

Positive relief decoration can be divided into two groups. The first is comprised of decorative elements formed on the actual body of the vessel. These include pressed rims, handles, indented bases and relief grooves. The second group involves forms that are applied to the body of the vessel, including finger-pressed bands, raspberry-shaped appliqués and medallions (Pajer 1983, 66).

The most conspicuous method of decoration is relief applications represented by medallion crests (Fig. 80), a portrait of Rudolph II (Fig. 61), figural applications depicting the Crucifixion (Fig. 153) and antique figures. These unequivocally central motifs on individual vessels can be accompanied by small appliqués in the form of diamonds, leaves and tendrils, lions' heads, etc. Relief appliqués are especially characteristic of stoneware pottery. A smaller number of representatives are forms with double-sided glazing (Fig. 108/2; Fig. 124).

The second group of relief decoration consists of a finger-pressed or, better put, wheel divided band that appears on deep bowls from the second half of the 16th century or later (Fig. 81/1, 2). Deep bowls with a relief band are typically made of brick red fired clay, usually coarse-grain and unglazed. The lone exception is a sample of this type of bowl from cesspit No. 1680 that is glazed inside and out (Fig. 81/4).

The final category of relief decoration is an outward turned rim pressed in regular intervals. This type of rim can be seen beginning in the second half of the 16th century on small bowls (Fig. 114) and pans with three legs (Fig. 86/2). Belonging to the same category are the snail-like rolled handles of dishes (Fig. 279/1) or flower containers (Fig. 124) used beginning in the middle of the 17th century.

Marbled, blotted, trickled and stained glaze

At the turn of the 17th century there was growth in the number of pottery forms whose decorative technique utilised multi-coloured glazing. This typically involved marbling – an effect produced by mixing raw glazes (Štajnorch 1990, 44). During the 17th century the use of two or more colours of glaze was further refined; these were directly layered on the pottery by means of direct trickling, spattering, pouring, polychroming and stippling (Štajnorch 1990, 44). These decorative techniques were first applied on hollow forms (jugs, cups) and then gradually shifted to flat forms (plates, trays).

A certain type of decorative intention can also be seen in the use of different colour on the rims of pots; this appeared in isolated cases among finds from the second half of the 16th century and then became standard in the youngest assemblage from cesspit C dated between the 17th century and the first half of the 18th century.

Pottery from workshops outside of Prague in finds at Prague Castle

Due to the dismal state of general knowledge concerning Early Modern period pottery in Bohemia (and central Bohemia), addressing questions concerning the provenance of individual types of pottery is extremely difficult. Without the least bit of factual support we assume that common kitchen pottery was to a large extent the product of Prague pottery workshops sold, apparently, at weekly markets (Žegklitz 2002, 86). We know from written sources that Prague maintained trade with Beroun throughout the entire second half of the 16th century and the beginning of the 17th century (Blažková – Žegklitz, *v tisku*; Winter 1911, 376). Sporadic reports speak of the regular participation of German potters at Prague markets (Žegklitz 2002, 90).

Beroun-type ceramics is represented by painted pottery produced in Beroun from the final third of the 16th century to the first third of the 17th century (Koula 1917-1919, 250–257; Matoušek – Scheufler 1980, 55; tíž 1983; Stephan 1987, 62-72; Žegklitz – Zavřel 1990). This pottery is most often made of clay fired to a brick red (less often brownish-red) colour; beige and green are used for the painted decoration. Labelled as "red," this group includes

jugs, pots, cups, miniature forms and shallow and deep bowls. The second group is "white" Beroun-type ceramics: the brick red, green or blue clay decoration is applied on pottery fired to beige or white. The white group of Beroun-type ceramics was most often used to produce shallow bowls. An unambiguous Beroun origin is challenged by the production of identical painted pottery in Prague. This was positively proven during rescue archaeological excavations on Republic Square with finds of over-fired pottery from the period before 1572 (*Blažková – Žegklitz, v tisku*). A determination of the actual origin of Bohemian painted pottery will therefore be the subject of further study.

The second group of positively identified imports is comprised of two crespin-type majolica jugs with a twisted body (Fig. 260) and a majolica dish with triangular opposing relief handles (Fig. 279/2) discovered in cesspit C. These finds are classified as Beroun ware produced after 1640 (*Žegklitz – Zavřel 1990, 122*).

Foreign pottery in finds at Prague Castle

We know from written sources that German potters were regular participants at Prague markets (*Žegklitz 2002, 90*). Archaeological research has identified the relatively frequent presence of Saxon (*Scheidemantel – Schifer 2005*) stoneware in find assemblages, especially those from the second half of the 16th century to the first third of the 17th century. The largest group is composed of stoneware jars (e. g. Fig. 156) and bulbous bottles (e. g. Obr 155). These universal forms are accompanied by a fragment of a face jug (Fig. 229; pit B), two jugs (Fig. 80; pit1680), two mazers (Fig. 153; 154) and a bottle with a square base (Fig. 158; cesspit at the house No. 37 Vikářská St). In the case of the bulbous bottles and cases, e-mail consultations with D. Scheidemantel confirmed their Waldenburg origin; however, on the basis of personal consultations, H.-G. Stephan classified these as generally Saxon due to their universal forms. Analogical finds of mazers (*Horschik 1978, 76, 116, 117*), a fragment of a face jug (*Scheidemantel – Schifer 2005, Tafel 17/7, 12*) and a tall bottle with a square base (*Scheidemantel – Schifer 2005, Tafel 8, 10, 11*) speak in favour of Waldenburg workshops; a jug with a tubular lip could also come from one of a number of Saxon workshops (Fig. 80/2; *Horschik 1978, 118/21, 437/51, 52*). In the case of a "Bienenkorbhumpen" (Fig. 80/1) we have an analogical form both from Hannoversch Münden (*Stephan 1987, 96, Abb. 89*) and a Waldenburg workshop (*Horschik 1978, 437/62*). A bottle-like jug (Fig. 192) from the waste pit by the New Staircase could also be a Waldenburg product, perhaps from the second quarter of the 16th century. According to H.-G. Stephan, a corbel with polychromic stripes

and wheel-pressed decoration (Fig. 110; cesspit S) came from the eastern part of the Harz Mts. and the broader circle of Saxon-central German production.

A polychromic jug with a relief portrait of Rudolph II (Fig. 61) has an entirely unique standing among all of the finds. Due to its uncommon technical precision, this jug must have been the product of a highly specialised pottery workshop. On the basis of comparisons this was designated as the Austrian workshop of A. Scheuchenstuel in Steyr (*Walcher von Moltheim 1906*, Fig. 12, Tafel III; *Novotný 1959*, 21).

A jug decorated by means of a manganese dioxide glaze (Fig. 79; pit 1680) can be regarded as a product that is not entirely common. While it is clear that the piece wasn't produced in Bohemia, we are still lacking more substantial support for a credible determination of origin. A jug from the workshop in Straubing, Lower Bavaria can be designated as a formal and decorative relative (*Stephan 1987*, 311, Tab. I).

One remarkable piece among all of the assemblages is a plate/tray with a lower quality majolica glaze and painted decoration applied cold with a brush – an imitation of Italian pottery (Fig. 151; cesspit at the house No. 37 Vikářská St). The matter of its origin remains unsolved. On the other hand, there is no doubt about the Italian provenance of six potsherds from majolica plates (Fig. 286; cesspit C) from the town of Urbino in the years 1540–1560.

The finds from cesspit C form a separate chapter; these represent the latest find assemblage dated from the 17th century to the first half of the 18th century. Faience plates and dishes decorated with cobalt-blue painting can definitely be regarded as products of foreign origin. Plates with motifs of tower buildings and trees (Fig. 274) and a plate with a central motif of a peacock and a rich basket of flowers (Fig. 275) come from Nuremburg workshops, at the earliest from the 1720s and 1730s up to the midpoint of the century (*Stoehr 1920*, 163, 166). I was not able to determine the producers of the other faience products. The decoration on these pieces might suggest an origin in the workshops of Nuremburg, Ansbach or Hanau.

The second large uniform group of finds is composed of products with a double-sided green glaze (two tankards, vase, jug, dish, two caps) which can be assumed to originate in a single, likely Austrian, workshop (*Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007*, 22, Abb. 25).

Conclusion (An archaeological contribution to an understanding of life at Prague Castle in the Early Modern period)

The main goal of this work was to introduce Early Modern finds from Prague Castle. Despite initial scepticism, efforts to track the basic proportional changes in pottery forms from the end of the 15th century to the middle of the 17th century in segments of 50 to 80 years were successful. A second result of the study is the recording of ties between pottery forms and specific production materials.

Due to the fact that the study concerned the largest find assemblage not only from Prague and central Bohemia but the country as a whole, it is necessary to assume that the submitted conclusions will be refined and possibly changed in connection with an increase in the number of published assemblages. This work provides general comparative material for additional Early Modern period assemblages. It was also possible to document that for dating pottery objects in the Early Modern period the overall shape and production material, including the quality and placement of glazes, is of the greatest importance; on the other hand, the shaping of rims is secondary for the chronological classification of pottery products.

Yet another concrete result is the positive verification of the presence of pottery from workshops outside of Prague in the find assemblages of Prague Castle. Tableware pottery contained a significant share of Beroun painted ware. Archaeological excavations confirmed the presence of Saxon stoneware. That products from other parts of Europe flowed to Prague was documented by finds from Italy, Austria, Nuremburg and, presumably, from Bavaria and the Rhineland.

The part of the work summarising period depictions and plan documentation along with written sources portrayed Prague Castle in the 16th century and first half of the 17th century as an extremely lively and active organism and, at the same time, revealed the unanticipated absence of historical studies addressing Prague Castle in the Early Modern period in greater depth.

And what exactly did material culture tell us about life at Prague Castle in the Early Modern period? First of all, we had the opportunity to see the variety in the social environment. While a cursory analysis of written sources suggested that a substantial part of the property on the grounds of Prague Castle in the 16th century was to have belonged to the Church, more detailed research revealed numerous property transfers not in their favour. As a result, the emperor's servants of varying professions lived at this site.

The second aspect revealed by the actual analysis of material culture has deeper consequences. The social standing of the users was more or less reflected in all eight of the analysed find units. The cesspits by the homes of Church (cesspit at the house No. 37/IV Vikářská St, cesspit C) dignitaries produced assemblages suggesting substantial luxury; original and foreign products in these pits were by no means exceptions. On the other hand, while the cesspits in the environment we connect with the imperial court (cesspits R and 1680) and its functionaries produced imported and less common objects, their occurrence can be designated as isolated. The third group, which we characterise as a common, urban environment, is comprised of objects connected with a blacksmith (cesspit at the house No 34/IV) and employees in the imperial kitchen (waste pit). Whether the higher percentage of certain forms indicates the operation of a documented inn facility in Stará Vikárka (cesspit S) remains for now on the hypothetical level.

kód	tvar	výzdoba	B	čp. 34	NS	Vik. 37	1680	R	S	C	Σ
H 10	vejčitý	radélko - 1 řádka; ČM	8	6	-	-	-	-	-	-	14
H 11	vejčitý, odsaz. hrdlo	radélko - 1 řádka	14	3	1	-	-	-	-	1	19
H 111	vejčitý, odsaz. hrdlo	rýhování na hrdle; ČM	20	3	6	-	-	-	-	-	29
H 112	vejčitý, odsaz. hrdlo	jednoduchá rýha	19	12	5	-	-	-	-	-	36
H 12	soudkovitý, náznak odsazení	rýhování, hrdlo	5	-	-	-	-	-	-	-	5
H 121	soudkovitý	jednoduchá rýha	2	-	-	-	-	-	-	-	2
H 122	soudkovitý	plošné rýhování, horní hranice rýha nebo radélko; ČM	8	-	2	-	-	-	-	-	10
H 13	soudkovitý, ojedinele vejčitý	plošné radélko, horní hranice rýha	15	4	2	2	2	2	7	-	34
H 131	soudkovitý	jednoduchá rýha, ČM	7	-	7	-	-	-	-	1	15
H 132	soudkovitý	plošné rýhování střední části	4	-	6	-	-	-	-	1	11
H 133	soudkovitý, odsazené hrdlo	rýhování na hrdle	-	-	1	-	-	-	-	-	1
H 14	nízký vejčitý	plošné radélko, horní hranice rýha	2	-	-	-	-	-	-	-	2
H 141	nízký vejčitý	radélko - 1 řádka	1	-	-	-	-	-	-	-	1
H 15	situlový	rýhované hrdlo, radélko 1 řádka	2	-	-	-	-	-	-	-	2
H 151	situlový	plošné radélko	1	-	-	-	-	-	-	-	1
H 16	vejčitý, soudkvitý, robusní	1-2násobná rýha	4	-	1	-	-	-	-	-	5
H 161	soudkovitý, masivní ucho	jednoduchá rýha	-	-	8	-	-	-	-	-	8
H 17	soudkovitý	svazek rýh	1	-	-	-	-	-	-	-	1
H 18	válcový	plošné rýhování	-	-	-	-	-	-	2	3	5
H 181	válcový	ČM	1	-	1	-	-	-	-	-	2
H 19	soudkovitý	plošné vývalky, ČM	-	-	-	-	5	2	4	2	13
H 191	esovitý	plošné vývalky, bílé mal.	-	-	-	-	-	-	-	4	4
H 20	soudkovitý	plošné rýhování, horní 1/4-1/3	-	-	-	1	12	13	29	12	67
H 201	soudkovitý	1-2násobná rýha	-	-	-	1	7	1	5	8	22
H 202	soudkovitý	svazek rýh na podokrají	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 203	soudkovitý	rýhy po celé výduť v širokých rozestupech	-	-	-	-	-	-	-	1	1
H 204	soudkovitý	bez výzdoby	-	-	-	-	-	-	-	1	1
H 21	soudkovitý	ČM	-	-	-	-	1	-	-	-	1
H 22	soudkovitý	radélko - 1 řádka	-	-	-	-	1	-	-	-	1
H 23	soudkovitý	plošné rýhování, horní 1/4-1/3	-	-	-	-	1	1	-	-	2
H 231	soudkovitý	svazek rýh na podokrají	-	-	-	-	-	1	-	-	1
H 232	soudkovitý, 2 ucha	jednoduchá rýha	-	-	-	-	1	-	-	-	1
H 233	soudkovitý	ČM	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 24	soudkovitý	plošné rýhy+šikmé žlábký, celé výduť	-	-	-	-	-	1	-	-	1
H 241	soudkovitý	plošné rýhy+šikmé žlábký, polovina výduť	-	-	-	-	-	1	3	-	4

H 242	soudkovitý	1-2násobná rýha, šikmé žlábký	-	-	-	-	-	-	3	-	3
H 243	soudkovitý	plošné rýhy+šikmé žlábký, polovina výduti, ČM	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 25	soudkovitý	ČM	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 251	soudkovitý, 2 ucha	ČM	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 26	vejčitý	vývalky v dolní 2/3 výšky	-	-	-	-	-	1	-	-	1
H 27	vejčitý	plastcká, radélkem členěná páska	-	-	-	-	-	-	-	1	1
H 28	válcový	zapouštěná glazura	-	-	-	-	-	-	-	1	1
H 29	nízký, soudkovitý	může být svazek rýh	-	-	-	-	-	1	2	1	4
H 291	nízký, soudkovitý, ucho	malování	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 292	nízký, soudkovitý, 2 ucha	malování	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 31	soudkovitý	radélko - 1 řádka	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 34	soudkovitý	jednoduchá rýha	-	-	-	-	1	-	-	-	1
H 35	válcový až mírně soudkovitý	1-2násobná rýha	3	-	1	-	-	-	-	-	4
H 351	soudkovitý	vývalky střední část	3	-	-	-	-	-	-	-	3
H 36	soudkovitý	malování	-	-	-	2	-	-	2	-	4
H 361	nízký soudkovitý	malování	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 38	válcový, tordovaný	mramorování	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 381	soudkovitý	mramorování	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 45	soudkovitý	oboustranná glazura	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 46	soudkovitý	radélko - 1 řádka	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 51	nálevkovitě se rozevírající	malování	-	-	-	-	1	1	-	-	2
H 511	nálevkovitě se rozevírající	malování+plastcké prstování	-	-	-	-	1	-	-	-	1
H 52	nízký válcový	malování	-	-	-	-	-	-	-	1	1
H 60	vejčitý, 2 ucha	radélko	-	-	-	1	-	-	-	-	1

Tab. 53: Přehled tvarových skupin hrnců včetně stručného popisu a jejich zastoupení v jednotlivých odpadních jímkách.

Tab. 53: Overview of formal groups of pots with brief characteristics and representation of pots in the given cesspits.

kód	světlá negl.	cihlová negl.	světlá, vnitřní glaz.	cihlová, vnitřní glaz.	redukce	negl. hněd', šed'	oboustr anná glaz.	tzv. beroun.z boží	kamenina	Σ
H 10	2	9	-	-	-	3	-	-	0	14
H 11	4	10	-	-	2	3	-	-	0	19
H 111	10	17	-	-	1	1	-	-	0	29
H 112	6	10	-	-	-	20	-	0	0	36
H 12	1	4	-	-	-	-	-	-	0	5
H 121	-	1	-	-	1	-	-	-	0	2
H 122	4	5	-	-	-	1	-	-	0	10
H 13	-	-	23	11	-	-	-	-	0	34
H 131	-	-	15	-	-	-	-	-	0	15
H 132	-	-	10	1	-	-	-	-	0	11
H 133	-	-	1	-	-	-	-	-	0	1
H 14	-	-	2	-	-	-	-	-	0	2
H 141	-	-	-	-	-	1	-	-	0	1
H 15	-	-	2	-	-	-	-	-	0	2
H 151	-	-	-	-	-	1	-	-	0	1
H 16	-	4	-	-	1	-	-	-	0	5
H 161	1	7	-	-	-	-	-	-	-	8
H 17	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
H 18	-	-	3	2	-	-	-	-	-	5
H 181	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
H 19	-	-	13	-	-	-	-	-	-	13
H 191	-	-	3	1	-	-	-	-	-	4
H 20	-	-	63	4	-	-	-	-	-	67
H 201	-	-	19	3	-	-	-	-	-	22
H 202	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 203	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
H 204	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
H 21	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
H 22	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
H 23	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
H 231	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 232	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
H 233	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
H 24	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
H 241	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
H 242	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
H 243	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
H 25	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
H 251	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
H 26	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
H 27	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
H 28	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
H 29	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
H 291	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 292	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 31	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
H 34	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
H 35	-	-	3	1	-	-	-	-	-	4
H 351	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3
H 36	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4
H 361	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 38	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1

H 381	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
H 45	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
H 46	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
H 51	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
H 511	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
H 60	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

Tab. 54: Přehled tvarových skupin hrnců podle výrobní suroviny a technologie.

Tab. 54: Overview of formal groups of pots based on raw material and technology of production.

[illegible]

D 50	válcový	plastická aplikace, plošné radélko	-	-	-	-	1	-	-	-	1
D 51	soudkovitý	plastické aplikace, rýhy, subitlní žebra	-	-	-	-	1	-	-	-	1
D 60	hruškovitý	nevýrazné vývalky	-	-	-	-	-	-	-	1	1
D 70	lahvovitý	subtilní žebra	-	-	1	-	-	-	-	-	1
D 80	baňatý	žebrování	-	-	-	-	-	-	-	2	2
											87

Tab. 55: Přehled tvarových skupin džbánů včetně stručného popisu a jejich zastoupení v jednotlivých odpadních jímkách.

Tab 55: Overview of formal groups of jugs with brief characteristics and representation of jugs in the given cesspits.

[illegible]

kód	tvár	výzdoba	B	čp. 34	NS	Vik. 37	1680	R	S	C	Σ
M 10	hluboký	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
M 11	hluboký	několikanásobné ry	6	1	-	-	-	-	1	-	8
M 12	hluboký, 2 ucha	několikanásobné ry	1	-	-	-	-	-	-	-	1
M 121	hluboký, 2 ucha	plošné radélko	1	-	-	-	-	-	-	-	1
M 13	hluboký	plastické pásky, ra	-	-	-	1	7	-	1	-	9
M 131	hluboký	radélko - okraj	-	-	-	-	1	-	1	-	2
M 133	hluboký	plastické pásky, ra	-	-	-	-	1	-	-	-	1
M 15	mělký	jednobarevná glazi	-	-	1	-	-	-	1	3	5
M 151	mělký	malování	-	-	-	1	-	4	3	-	8
M 152	mělký, malý rozměr	malování	-	-	-	-	-	-	-	1	1
M 17	mělký	prstovaný okraj	-	-	-	-	-	-	1	-	1
M 19	hluboký, 2 ucha	plastické pásky, ra	-	-	-	-	-	-	-	1	1
M 20	hluboký, malý rozměr	jednoduchý rýha	1	-	-	-	-	-	1	1	3
M 201	hluboký, malý rozměr	několikanásobné ry	-	-	-	-	1	-	-	-	1
M 202	hluboký, malý rozměr		-	-	-	-	-	-	-	1	1
M 211	mělký	malování	-	-	-	1	-	-	-	-	1
M 22	hluboký, 2 ucha	malování, plastická páska	-	-	-	-	1	1	-	-	2
M 221	hluboký, 2 ucha	vícebarevná glazura, plastická páska	-	-	-	-	-	-	1	-	1
M 23	hluboký	malování	-	-	-	-	1	-	-	-	1
M 231	hluboký	malování, jednořádkové radélko	-	-	-	1	-	-	-	-	1
M 30	hluboký, oválný, 2 ucha	vícebarevná glazura	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M 40	prolamovaný	malování, radélko	-	-	-	1	-	-	-	-	1
											51

Tab. 56: Přehled tvarových skupin hlubokých a mělkých mís včetně stručného popisu a jejich zastoupení v jednotlivých odpadních jímkách.

Tab. 56: Overview of formal groups of deep and shallow bowls with brief characteristics and representation of bowls in the given cesspits.

	pánve na třech nožkách											
kód	tvar, držadlo	držadlo	výzdoba	B	čp. 34	NS	Vik. 37	1680	R	S	C	Σ
P 1	čočkovité dno	rozšířené	-	1	-	-	-	-	1	1	-	3
P 11	čočkovité dno	max. průměr v polovině délky držadla	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
P 12	čočkovité dno	zúžená lišta	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
P 2	čočkovité dno	rozšířené	plošné radélko	-	-	-	-	-	-	4	-	4
P 21	čočkovité dno	zúžená lišta	plošné radélko	-	-	-	-	1	-	-	-	1
P 22	válcové tělo	rozšířené ?	plošné radélko	-	-	-	-	1	-	1	-	2
P 3	rovné dno	rozšířené	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
P 31	čočkovité dno	baňaté do úzké lišty	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
P 4	čočkovité dno	rozšířené	přímáčkutý okraj	-	-	-	-	1	-	-	-	1
P 41	čočkovité dno	?	přímáčkutý okraj	-	-	-	-	-	-	1	-	1
P 5	rovné dno, ucho	lehce rozšířené	vývalky	-	-	-	-	-	-	-	3	3
P 51	rovné dno	zúžená lišta	vývalky	-	-	-	-	-	-	-	2	2
P 6	nízké tělo	zúžená lišta	majoliková poleva	-	-	-	-	-	-	-	4	4
P 61	nízké tělo	zúžená lišta	glazura	-	-	-	-	-	-	-	1	1
												27

Tab. 57: Přehled tvarových skupin pánví včetně stručného popisu a jejich zastoupení v jednotlivých odpadních jímkách.

Tab. 57: Overview of formal groups of pans with brief characteristics and representation of pans in the given cesspits.

Abstrakt

Hlavním cílem předkládané práce byla snaha představit raně novověké nálezy hmotné kultury z Pražského hradu. Na úvod je předložena definice pojmů raně novověká archeologie a raně novověká keramika. Následuje přehled stavu publikovaných studií na raně novověká témata s důrazem na nálezy hmotné kultury, především keramiky a skla z Čech, Moravy a Slezska.

Kapitola *Pražský hrad v raném novověku* shrnuje historický a stavební vývoj Pražského hradu 16. a 17. století. Důraz je kladen na představení sociálního rozložení obyvatel Pražského hradu v raném novověku. V kapitolách *Soudobá vyobrazení Pražského hradu* a *Historická plánová dokumentace a její rekonstrukce* jsou představena nejstarší vyobrazení a plánová dokumentace Pražského hradu.

Těžiště disertační práce leží v analýze hmotné kultury. Postupně jsme vyhodnotila sedm odpadních jímek a jeden odpadní soubor z areálu Pražského hradu. Maximální pozornost byla věnována keramické složce nálezových souborů. U analýz jednotlivých odpadních jímek bylo dodrženo jednotné schéma. Keramické nálezy byly vyhodnoceny jak z hlediska tvarového, technologického, tak výzdobného. Kromě textové analýzy jednotlivých odpadních jímek je součástí této práce formou přílohy i katalog všech vyhodnocených nálezů.

Na základě detailních analýz jednotlivých nálezových souborů se podařilo vysledovat základní proporční změny ve vývoji keramických tvarů konce 15. až poloviny 17. století, a to řádově v úsecích 50 až 80 let dlouhých. Druhým výsledkem pak je zaznamenání vazeb keramických tvarů na určité výrobní suroviny. Tato práce poskytuje rámcově zařazený srovnávací materiál pro další raně novověké soubory. Dalším konkrétním výsledkem je jednoznačné prokázání přítomnosti mimopražské produkce v nálezových souborech z Pražského hradu.

Ve všech osmi analyzovaných nálezových celcích se více či méně odrazilo sociální postavení jejich uživatelů. Tam, kde sídlili církevní hodnostáři, byly nalezeny soubory, ukazující na značný luxus, neboť originální či zahraniční výrobky zde nebyly výjimkou. Naopak v prostředí, které spojujeme s císařským dvorem a některými jeho činovníky, se sice také objevily importované či méně běžné předměty, ale jejich výskyt lze označit za ojedinělý. Třetí skupinu charakterizujeme jako běžné, městské prostředí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o nejrozsáhlejší nálezové soubory raně novověké keramiky nejen z Prahy a ze středních Čech, ale z českém prostředí vůbec, je třeba počítat

s tím, že zde předkládané závěry se v závislosti s přibývajícími publikovanými soubory budou upřesňovat a případně změnit.

Abstract

The main goal of this work was to introduce Early Modern finds of material culture from Prague Castle. Preliminary is presented definition of post-medieval – Early Modern period and Early Modern pottery. An overview of the studies published on the Early Modern period with an emphasis on finds of material culture, especially pottery and glass from Bohemia, Moravia and Silesia is following.

Prague Castle in the Early Modern Period chapter provides a summary of the historical and building development of Prague Castle during the 16th and 17th centuries. The emphasis is placed on introducing the social composition of Prague Castle residents in the Early Modern period in the chapters *Historical Images of Prague Castle* and *Historical Plan Documentation* are presented the oldest images of Prague Castle and plan documentation of the castle.

Crux of dissertation work is in the analysis of material culture. Step by step I analyzed seven cesspits and one waste feature from Prague Castle. Maximum attention was paid to the pottery component of find assemblages. A unified scheme was maintained for the analyses of individual cesspits. Ceramics finds were evaluated from morphological, technological and decoration aspects. In addition to a textual analysis of individual cesspits, this work also includes annexes and a catalogue of all analysed finds.

On the basis of analysis of find assemblages efforts to track the basic proportional changes in pottery forms from the end of the 15th century to the middle of the 17th century in segments of 50 to 80 years were successful. A second result of the study is the recording of ties between pottery forms and specific production materials. This work provides general comparative material for additional Early Modern period assemblages. Yet another concrete result is the positive verification of the presence of pottery from workshops outside of Prague in the find assemblages of Prague Castle.

The social standing of the users was more or less reflected in all eight of the analysed find units. The cesspits by the homes of Church dignitaries produced assemblages suggesting substantial luxury; original and foreign products in these cesspits were by no means exceptions. On the other hand, while the cesspits in the environment we connect with the imperial court and its functionaries produced imported and less common objects, their occurrence can be designated as isolated. The third group is characterised as a common, urban environment.

Due to the fact that the study concerned the largest find assemblage of Early Modern pottery not only from Prague and central Bohemia but the country as a whole, it is necessary to assume that the submitted conclusions will be refined and possibly changed in connection with an increase in the number of published assemblages.

**Univerzita Karlova, Filozofická fakulta
Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou**

Historické vědy – pravěk a raně středověká archeologie

Disertační práce

**Hmotná kultura Pražského hradu raného novověku ve světle
archeologických nálezů
(Katalog, II. díl)**

—

**The material culture of Prague Castle in the Early Modern period
in light of archaeological finds
(Catalogue of finds, part II)**

Gabriela Blažková

školitel: Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.

rok podání: 2011

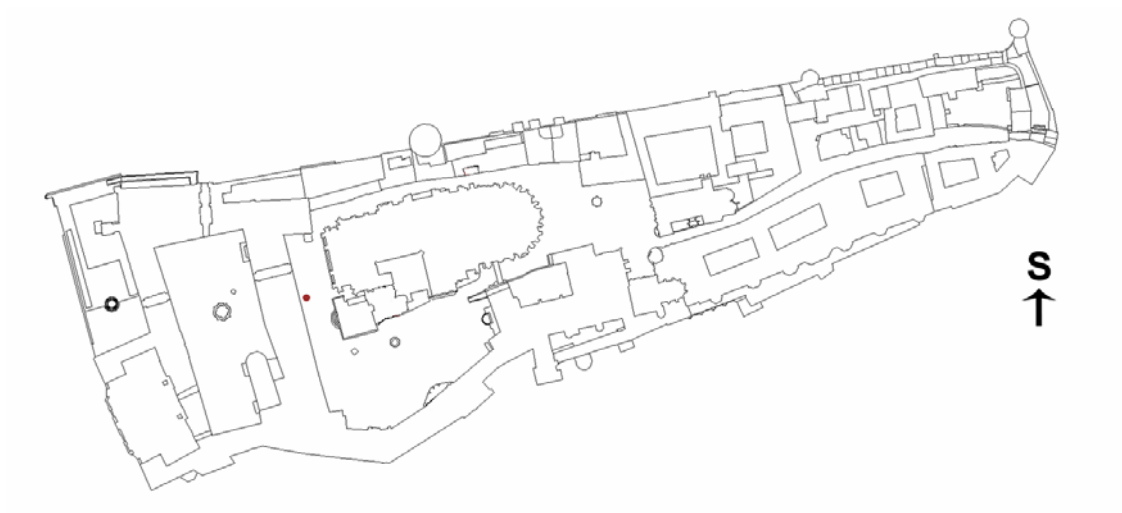
Prohlašuji, že jsem disertační práci napsala samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 28. února 2011

Mgr. Gabriela Blažková

Odpadní jímka R

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 1

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: nízký soudkovitý tvar, max. v polovině výšky; po lehkém odsazení následují devítinásobné 1-4 mm široké rýhy

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 13,0 cm

Ø dna – 7,4 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 8,5 cm, šířka ucha 1,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041, světlý okr

Glazura: U – světlý okr, který se na okraji mění v tmavou hněď s nepatrným přesahem na okraj

V – neglazováno

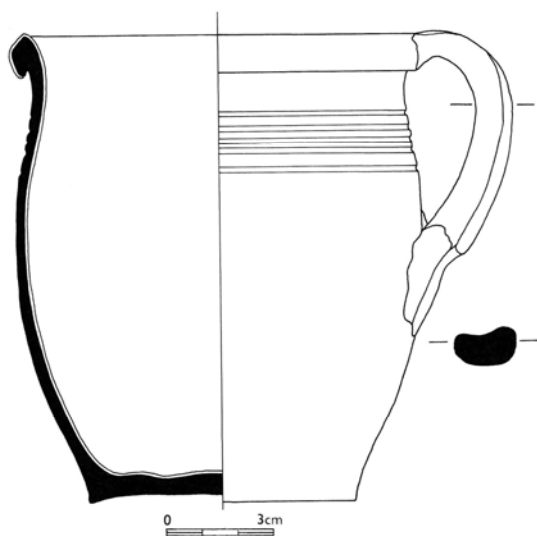
Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 2

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v dolní třetině výšky; po lehkém odsazení je horní polovina výduť pokryta 1-3 mm širokými rýhami, které končí až pod připojení ucha

Okraj: náznak esovité profilace, zduřelý

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 12,2 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 9,0 cm

délka ucha 10,5 cm, šířka ucha 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění v zelenou s nepatrným přesahem přes okraj

V – neglazováno

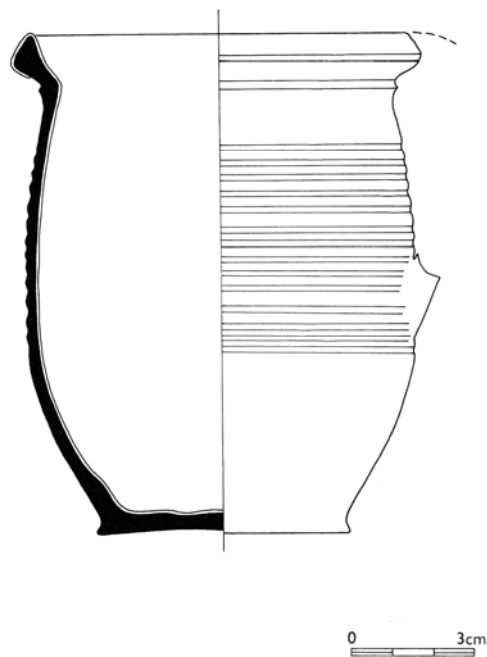
Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka: R 1609-1610

Inventární číslo: 3

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní polovina výduti pokryta 1-3 mm širokými rýhami

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s nevýrazně proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 20,4 cm

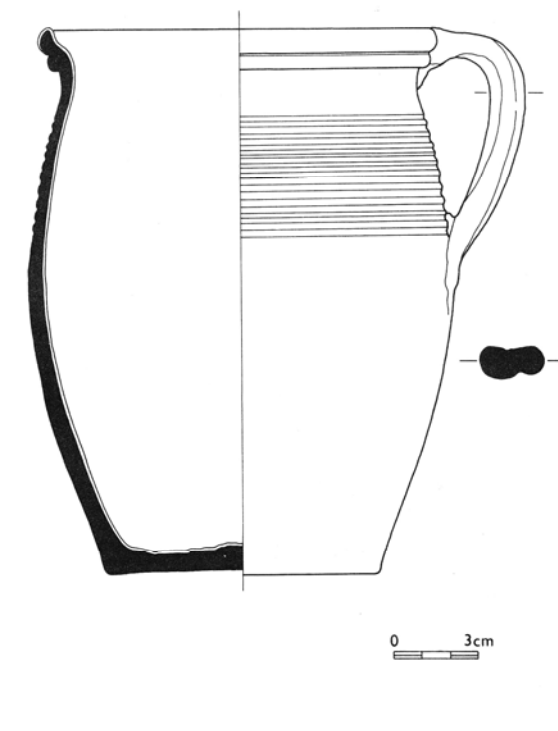
Ø dna – 10,0 cm

Ø okraje – 13,8 cm

délka ucha 10,5 cm, šířka ucha 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení proti uchu

Keramická třída: 5042, světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, s nepatrným přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 4

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 24**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta 1-3 mm širokými rýhy; dolní dvě třetiny pokryty velmi nezřetelnými šikmými žlábkami

Okraj: přehnutý

Ucho: dochovala se malá část u okraje, páskové

Dno: vodorovné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 16,2 cm

Ø dna – 8,2 cm

Ø okraje – 12,2 cm

šířka ucha 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: žlábků vznikly v důsledku rozkmitání nádoby při vytáčení, nejedná se o výzdobný záměr

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – hnědá, kropenatá zeleň s nepatrným přesahem na okraj

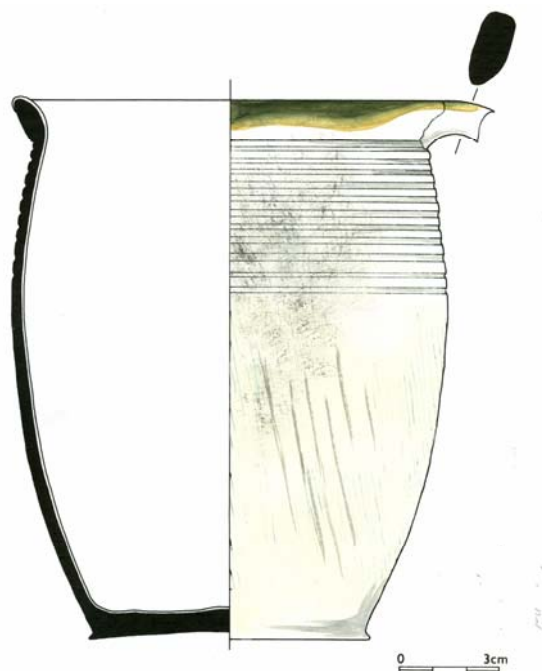
V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 5

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina pokryta 1-3 mm širokými rýhami, které končí před připojením ucha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 17,0 cm

Ø dna – 8,1 cm

Ø okraje – 10,7 cm

délka ucha 10,0 cm, šířka ucha 2,3cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení proti uchu

Keramická třída: 5041, světlý okr

Glazura: U – transparentní – světlý okr s nepatrným přesahem na okraj

V – neglazováno

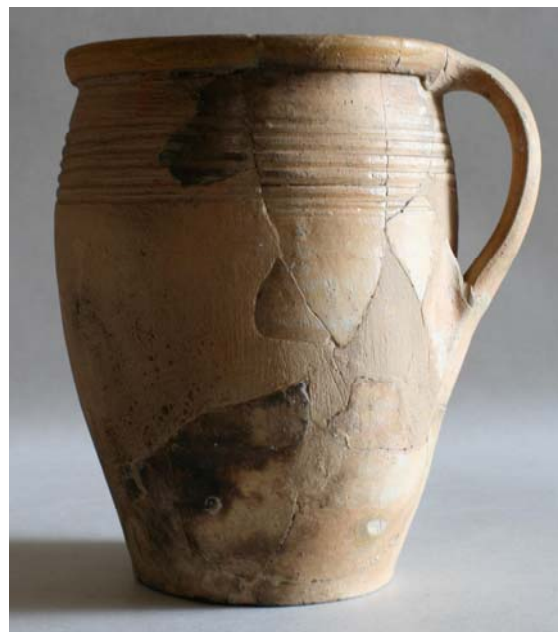
Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 6

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní polovina výduti pokryta 2-4 mm širokými rýhami

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 13,7 cm

Ø dna – 8,1 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 6,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041, světlý okr

Glazura: U – transparentní – světlý okr s nepatrným přesahem přes okraj

V – neglazováno

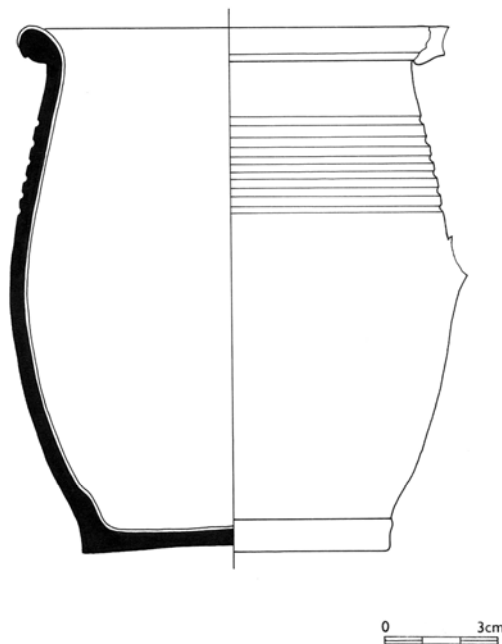
Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 7

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní polovina výduti pokryta 1-4 mm širokými rýhami

Okraj: náznak esovitě profilace s vnějším prožlabením

Ucho: páskové s dvakrát nevýrazně proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 21,0 cm

Ø dna – 10,4 cm

Ø okraje – 13,4 cm

délka ucha 10,5 cm, šířka ucha 3,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – světlý okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

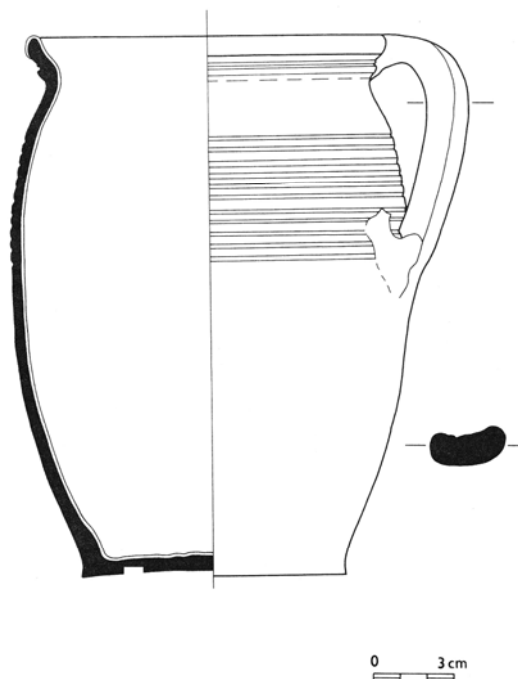
Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 8

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní polovina výduti pokryta 1-3 mm širokými rýhami, které končí nad připojením ucha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 13,7 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 8,7 cm, šířka ucha 2,0cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042, světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, s nepatrným přesahem přes okraj

V – neglazováno

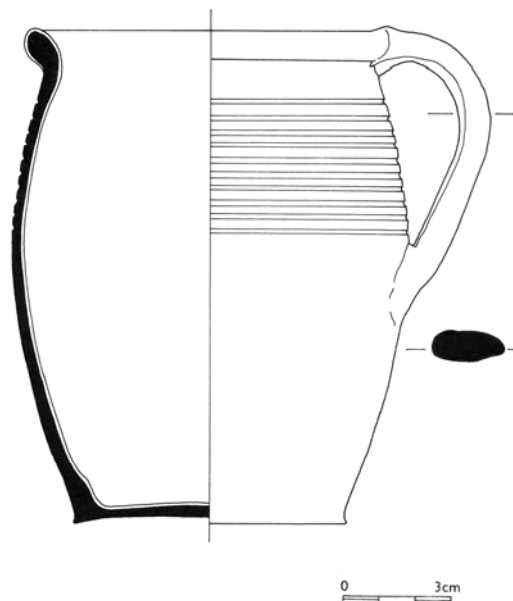
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 9

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky, na podhrdlí dvojice nehlubokých rýh

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 20,6 cm

Ø dna – 11,0 cm

Ø okraje – 15,0 cm

délka ucha 9,5 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: nepatrné stopy očazení

Keramická třída: 5041, světlá béž místy až světle cihlově červená

Glazura: U – transparentní – červená hněd' s přesahem na okraj

V – neglazováno

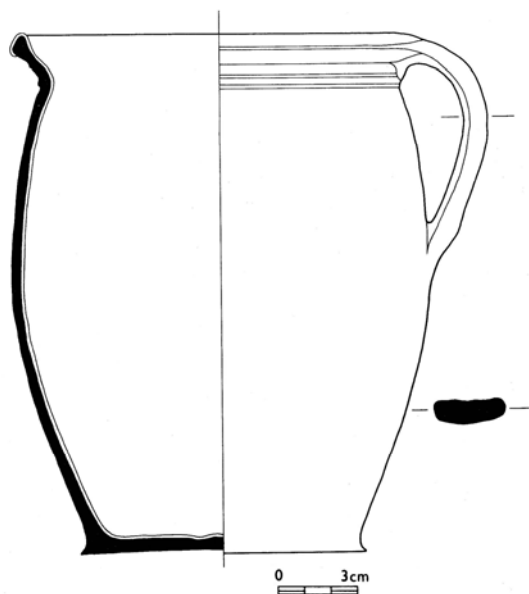
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 10

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 19**

Tvar: celý tvar se nedochoval, dolní část
pokrytá vývalkovou šroubovicí, jejíž
odstupy se směrem ke dnu zvětšují

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

Rozměry:

max. v – 13,6 cm

Ø dna – 10,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až
béžová běl

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr

V – neglazováno

Výzdoba: vývalková šroubovice

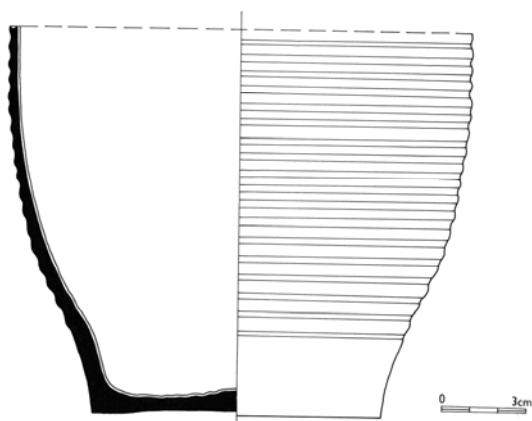
Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 11

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 241**

Tvar: nedochoval se celý; soudkovitý tvar, na podhrdlí trojnásobné rýhy; horní třetina výdutí pokryta velmi nevýraznými šikmými žlábkami

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

Ø okraje – 11,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení; žlábků vznikly v důsledku rozkmitání nádoby při vytáčení, nejedná se o výzdobný záměr

Keramická třída: 5041, světlý okr

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění v hnědou zeleň s nepatrným přesahem na okraj

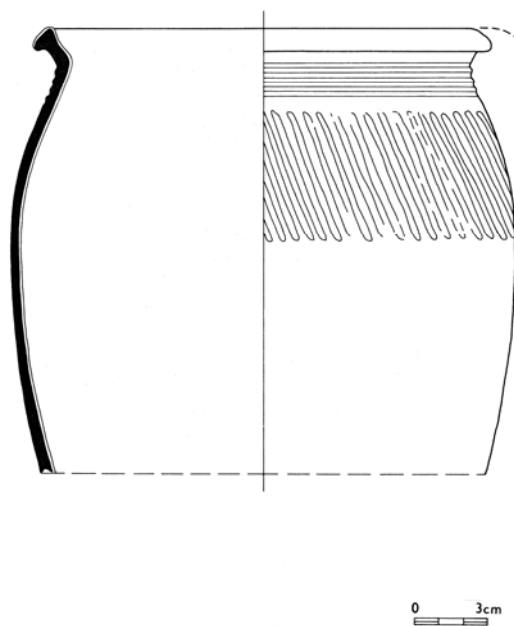
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 12

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **neident.**

Tvar: nedochoval se celý tvar,
pravděpodobně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: -

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po
odříznutí

Rozměry:

Max. v – 12,2 cm

Ø dna – 8,5 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až
béžová běl

Glazura: U – transparentní – okrová hněd'

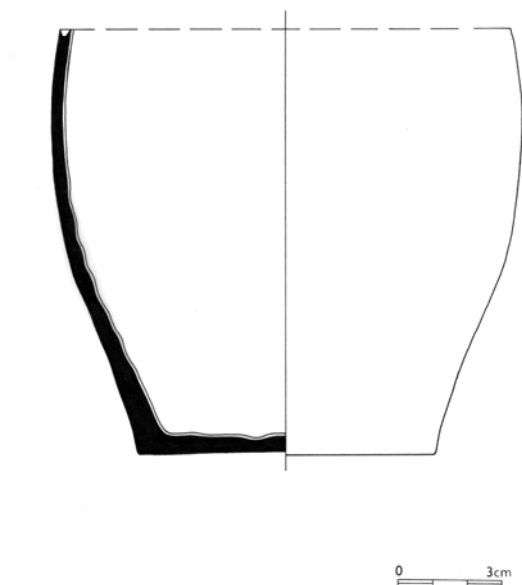
V – neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 13

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **hluboká mísa**

Skupina: **M 22**

Popis: tělo se mírně kónicky od okraje ke dnu zužuje, mírné odsazení těla ode dna, vnější i vnitřní plocha zdobena malováním, těsně pod okrajem plastická lišta, zdobená otiskem „kolku“

Okraj: vodorovně vyložený s mírným zatažením dovnitř, zdobený malováním, kolmo na okraj nasazená dvě protilehlá ucha

Ucho: páskové s jednou hlubokou rýhou, malované čárky, nasedají na okraj

Dno: nehluboké, nepravidelné rýhy

Rozměry:

v – 11,8 cm

Ø dna – 20,2 cm

Ø okraje – 27,2 cm

výška ucha 5,6 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálicí se hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – geometrický motiv, na dně plocha členěná na čtvrtiny, které jsou vyplněné stylizovaným geometrickým motivem, který je orámován zeleným pruhem, po kterém následuje střídavě pětice cihlově červených a světle béžových linek, většina vnitřní plochy stěny je zdobena geometrickým motivem členěných kruhů, dělených propletenou dvojitou vlnovkou střídající se geometrickým motivem totožným s tím na dně nádoby, jednoduché linky jsou světle béžové, větší plochy zelené, nad tímto pásem výzdoby trojice horizontálních linek – zeleň, cihlová červen, světlá béž, horní plocha okraje pokryta hustě loženými jednoduchými esíčky, ucha jsou pokryta příčnými čárkami – světlá béž

V – těsně pod okrajem plastická lišta, zdobená otiskem „kolku“, pod okrajem vlnovka – světlá béž, následuje

zelený, světle béžový a zelený pruh, vlnovka – světlá béž, dvojice zelených linií
Výzdoba: oboustranná malba na bílé nástřepí, vegetabilní a geometrický motiv, plastická kolkovaná lišta

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno
Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: R, 1609-1610

Identifikační číslo: 14

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mělká mísa**

Skupina: **M 151**

Tvar: mělká mísa pravděpodobně se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: nedochoval se

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

max. v – 7,5 cm

Ø dna – 12,0 cm

ss 0,4-0,7 cm

Poznámky: na většině nádoby odpadá barevná glazura, původní malbu lze místy jen tušit

Keramická třída: 5011 – světle pálicí se hlína, jemně plavený střep, tzv. bílé berounské zboží

Glazura: U – na dochované části je výduť horizontálně členěna střídavě trojice zelenomodrých linek a tmavě cihlově červených řetízků; motiv na dně se nedochoval – pravděpodobně vegetabilní motiv květu – tmavě cihlová červen

V – neglazováno

Výzdoba: malba na bílé nástřepí

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 4/4 16.-1/3 17. stol.

Literatura: *Blažková-Dubská 2007*, Fig. 13; *Koula 1917-1919*, 254; *Rückl – Havrda – Tryml 2007*, Fig. 21

Jímka: R, 1609-1680

Identifikační číslo: 15

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mělká mísa**

Skupina: **M 151**

Tvar: mělká mísa pravděpodobně se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: nedochoval se

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 4,7 cm

Ø dna – 11,9 cm

ss 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5011 – světle pálicí se hlína, jemně plavený střep, tzv. bílé berounské zboží

Glazura: U – na dně vegetabilní motiv tmavě cihlově červeného stylizovaného květu (tulipán ?), který je ohraničen čtveřicí tmavě zelených soustředných kružnic, na výduti stylizovaný vegetabilní motiv – kombinace tmavě cihlová červeň a tmavá zeleň

V – neglazováno

Výzdoba: malba na bílé nástřepí

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 4/4 16.-1/3 17. stol.

Literatura: *Blažková-Dubská 2007*, Fig. 13; *Koula 1917-1919*, 254; *Rückl – Havrda – Tryml 2007*, Fig. 21

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 16

Identifikační číslo: 418

Stolní keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 51**

Tvar: směrem k okraji se mírně nálevkovitě rozevírající tělo, nade dnem nevýrazné odsazení na patku, horní polovinu výduti pokrývá pás malované výzdoby – vegetabilní a zoomorfní motiv, po tomto pásu následuje pět horizontálních malovaných linek

Okraj: náznak esovité profilace, na protilehlé straně ucha masivní hubička

Ucho: páskové, prolamované s lehkým prožlabením horní plochy; zdobené malovanými čárkami; nasedá na okraj a dolní polovinu výduti

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 17,7 cm

Ø dna – 11,8 cm

Ø okraje – 17,4 cm

délka ucha 11,9 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,6-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. červené berounské zboží
Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – transparentní – základ cihlová červeně, světlá béž, zelená; vegetabilní motiv – stylizovaný motiv rostliny, zoomorfní motiv – pták, po tomto pásu následuje jeden širší zelený pruh a šest světle béžových horizontálních linek

Výzdoba: malovaná – vegetabilní a zoomorfní motiv

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 17

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 18**

Tvar: soudkovitý – max. výduť cca v polovině výšky; středně vysoké nálevkovitě rozevřené hrdlo, nedochovalo se celé; hrdlo členěno do barevně odlišených vlčích zubů; pomocí dvojice svislých barevných pruhů s rytou konturou rozdělen na čtyři pole, kdy ve třech je umístěn oválný, plastický medailon a ve čtvrtém, v němž je na tělo připojeno ucho, je též plastická výzdoba; 2 medailony - erbovní znak – tři lvů/levhartů nad sebou nad sebou, portrétní medailon – Rudolfa II., v pozici proti uchu – Ukřižování; v místě připojení ucha k výduti – strom poznání s hadem; nahodile drobné plastické nálepy malinového charakteru

Okraj: nedochoval se

Ucho: páskové; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné výrazné stopy se nedochovaly
v – 28,0 cm

Ø dna – 9,6 cm

délka ucha 13,2 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5007 (?) – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – žlutý okr

V – polychromní glazura

Výzdoba: plastická, ryté kontury

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno, domalováno

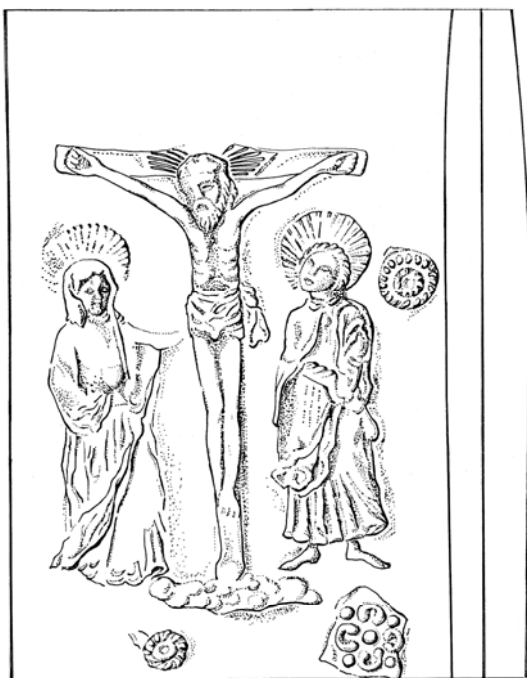
Dokumentace: čb a barevná kresba; foto

Datace: přelom 16. a 17. stol.

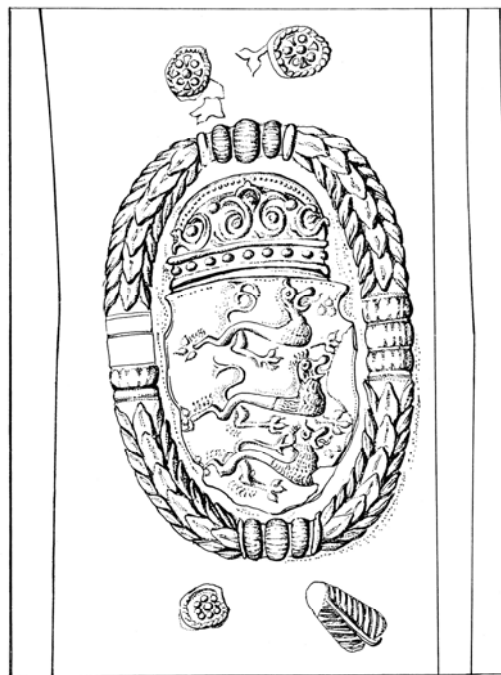
Literatura: *Jordánková – Sedláčková 2005*, 138; *von Moltheim 1906*, 7; *Novotný 1959*, 21; *Fučíková a kol. ed. 1997*, 295, obr. 43; *Scheufler 1978*, 178

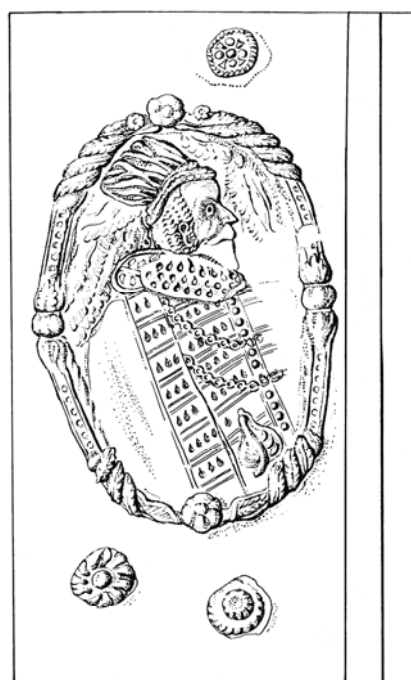
0 3cm

0 3cm

0 3cm

0 3cm

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 18

Identifikační číslo: -

Ostatní keramika

Kategorie: **dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, cca v polovině výšky jednoduchá, nehluboká drážka; tělo odsazené na patku

Okraj: odsazený, ven vyložený

Dno: soustředné kruhy – stopy po odřezání

Rozměry:

v – 6,1 cm

Ø dna – 4,0 cm

Ø okraje – 4,0 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina, oxidačně pálená

Glazura: U – neglazováno, šed'

V – solná – šed' až hněd'

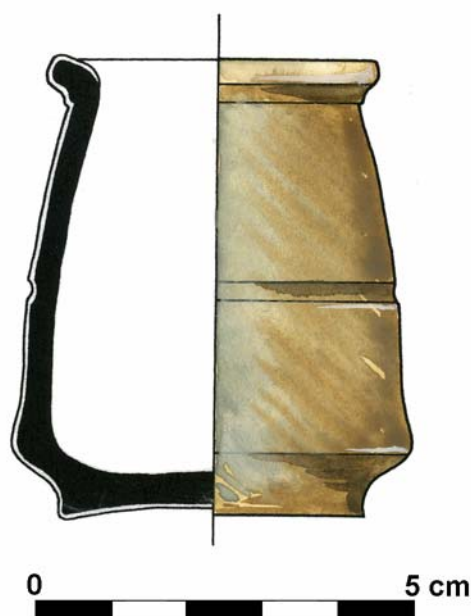
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16.-17. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 19

Identifikační číslo: -

Ostatní keramika

Kategorie: **dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 21**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: nízký tvar, směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, cca v polovině výšky jednoduchá, nehluboká rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: odsazený, ven vyložený

Dno: soustředné kruhy – stopy po odřezání

Rozměry:

v – 3,8 cm

Ø dna – 3,1 cm

Ø okraje – 3,8 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina, oxidačně pálená

Glazura: U – neglazováno – šed'

V – solná – hněd'

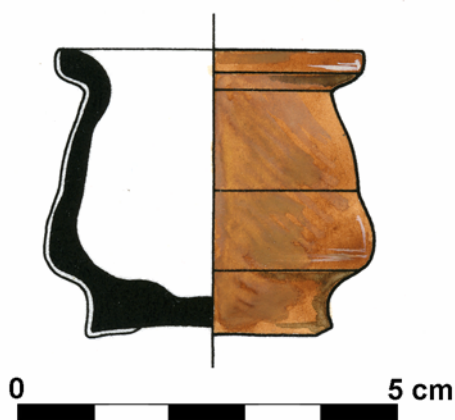
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16.-17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 20

Identifikační číslo: 417

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 231**

Tvar: vydutý soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podhrdlí čtyřnásobné 1-3 mm široké rýhy

Okraj: šikmo ven vyhnutý, ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,0 cm

Ø dna – 7,4 cm

Ø okraje – 10,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5001 – redukční výpal

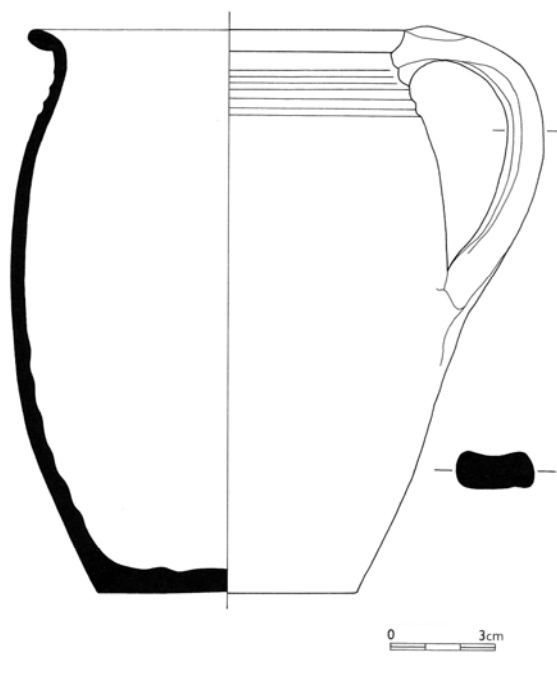
Glazura: neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 21

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 23**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výdut' v horní třetině výšky; na horní části výduti pětinasobné 1-3 mm široké rýhy

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazné vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 23,1 cm

Ø dna – 11,6 cm

Ø okraje – 15,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá béž až šedá běl

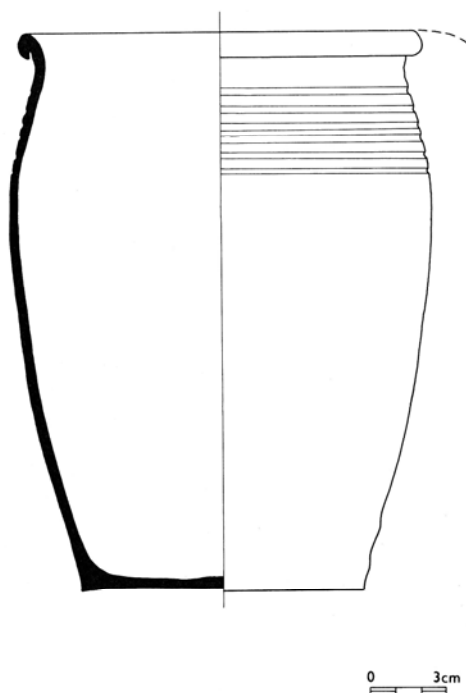
Glazura: neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 22

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: hrnec, nízký

Skupina: H 29

Tvar: nedochoval se celý, patrně nízký, soudkovitý tvar, kdy průměr okraje je výrazně větší než celková výška nádoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: páskové, připojeno pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 8,3 cm

Ø dna – 12,6 cm

šířka ucha 3,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – zelený, kropenatý okr

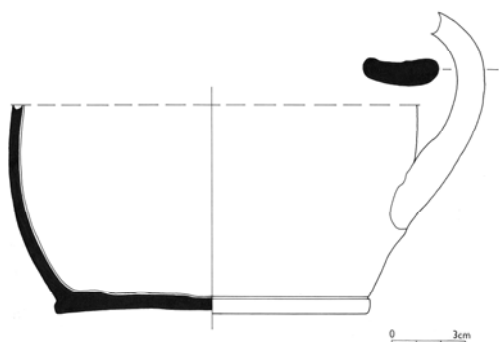
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 23

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; horní hranici výzdoby tvoří dvojitá rýha, horní polovina výduť pokryta plošnou radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 21,9 cm

Ø dna – 10,8 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka ucha 12,0 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní nehomogenní zeleň s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. století

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 24

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť
v polovině výšky; na podhrdlí
šestinásobné 3-6 mm široké rýhy

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 24,3 cm

Ø okraje – 16,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení, dochovala se
méně jak 1/3 původní nádoby

Keramická třída: 5042 – světlá béž až
béžová běl

Glazura: U – transparentní – světlý okr,
který se na okraji mění v tmavou hněd' s
nepatrným přesahem na okraj

V – neglazováno

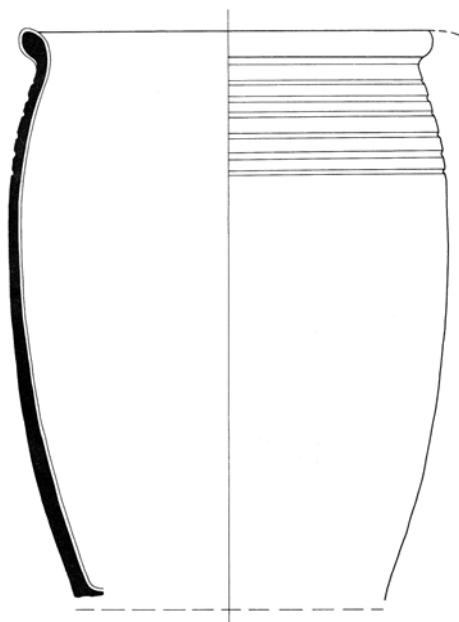
Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 25

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 26**

Tvar: soudkovitý tvar, tělo je v dolních dvou třetinách pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí, jejíž odstupy se směrem ke dnu zvětšují

Okraj: prožlabené, zesílené okruží

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 24,3 cm

Ø dna – 11,9 cm

Ø okraje – 16,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – kropenatá hněd'

V – neglazováno

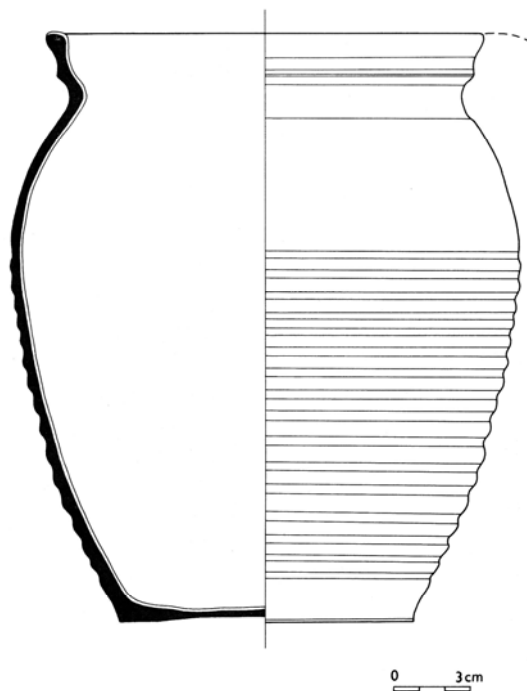
Výzdoba: vývalková šroubovice

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2A/5

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 26

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými 1-4 mm širokými rýhami

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 21,8 cm

Ø dna – 12,5 cm

Ø okraje – 15,0 cm

délka ucha 9,5 cm, šířka ucha 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění v zelenou s nepatrným přesahem přes okraj a na horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 27

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 11**

Popis: mísovitě tělo s mírně oblým dnem, nezdobené; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, mírně prohnuté

Okraj: okraj přehnutý

Držadlo: kruhového průřezu, které směrem od okraje se rozšiřuje a na konci nepatrně zúžené do přehnutého okraje

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v těla – 7,0 cm

v nožek – 7,2 cm

délka držadla 10,2 cm, max. Ø 4,8 cm

Ø dna – 14,8 cm

Ø okraje – 19,4 cm

ss 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – kropenatá, hnědá zeleň

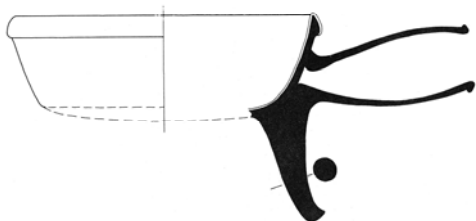
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce, doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. – 1/4 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 28

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podhrdlí čtyřnásobné rýhy

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po odříznutí, glazura

Rozměry:

v – 13,6 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 8,8 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka ucha 1,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – žlutý okr, který se na okraji mění v tmavou hněd' s nepatrným přesahem přes okraj

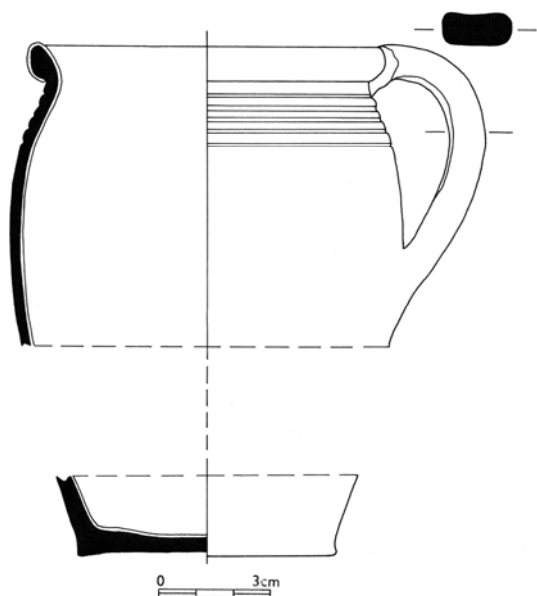
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace:

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 29

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v horní třetině výšky; na horní části výduti pětinasobné hluboké rýhy

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 12,9 cm

Ø okraje – 9,7 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka ucha 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji získává zelený nádech s nepatrným přesahem na okraj

V – neglazováno

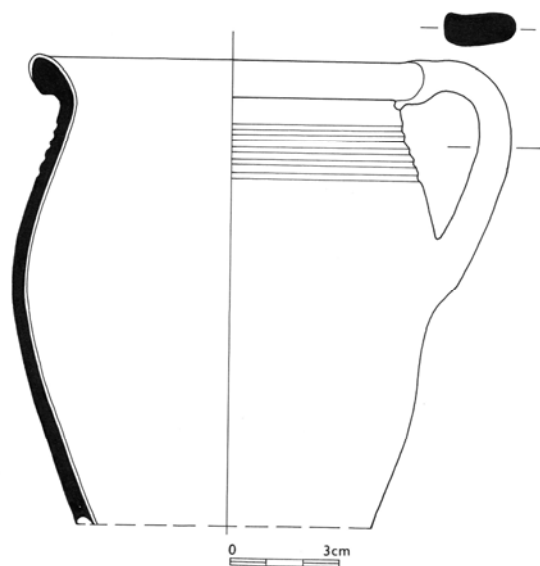
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 30

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **neident**

Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný,
pravděpodobně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: -

Dno: výrazné vodorovné rýhy po odříznutí
strunou

Rozměry:

Max. v – 8,2 cm

Ø dna – 7,3 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041, světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý
světlý okr

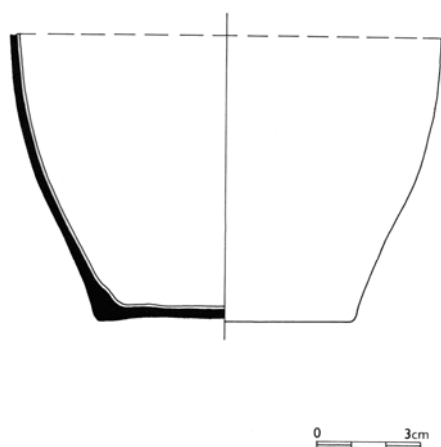
V – neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 31

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 19**

Tvar: celý tvar se nedochoval; soudkovitý tvar, tělo je pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí

Okraj: prožlabené, šikmo ven vyhnuté okružní

Ucho: páskové; připojeno k okraji a na max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 11,7 cm

Ø okraje – 11,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041, světlý okr

Glazura: U – transparentní – hnědě kropenatý okr s přesahem na okraj a stékající po uchu dolu

V – neglazováno

Výzdoba: vývalková šroubovice

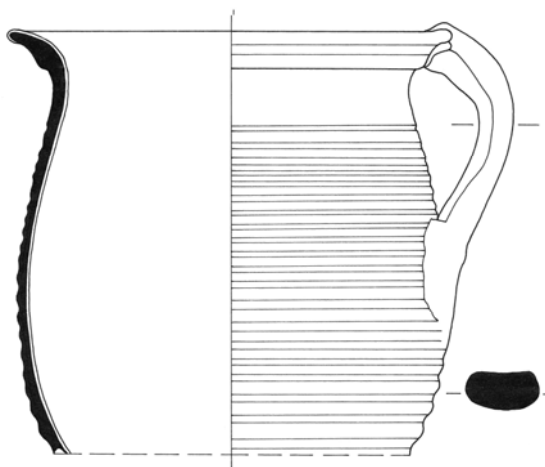
Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

0 3cm

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 32

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 3**

Popis: mísovité tělo s rovným dnem, vnější plocha, nezdobená, předpoklad tří nožek, z toho jedné nožky u držadla

Okraj: asymetricky prožlabené okruží

Držadlo: nedochovalo se celé, kruhového průřezu, které směrem ke konci nepatrně rozšiřuje

Dno: rovné, stopy vytáčení

Rozměry:

v těla – 6,5 cm

v nožky ?

max. délka držadla 7,5 cm, max. Ø 3,6 cm

Ø dna – 18,0 cm

Ø okraje – 20,0 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – světlý okr s výrazným přesahem na vnější výduť

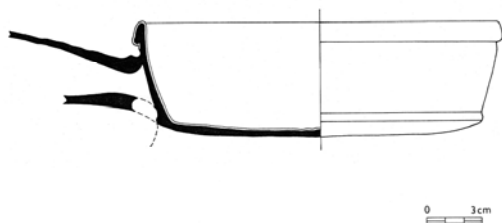
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/4 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 34

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 1 (?)**

Popis: mísovitě tělo s rovným dnem, nožky se směrem ke dnu rozšiřují, mírně prohnuté

Okraj: nedochoval se

Držadlo: nedochovalo se

Dno: rovné

Rozměry:

max. v těla – 5,6 cm

v nožek – 6,0 cm

Ø dna – 12,5 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až
béžová běl

Glazura: U – transparentní – kropenatý
hnědý okr

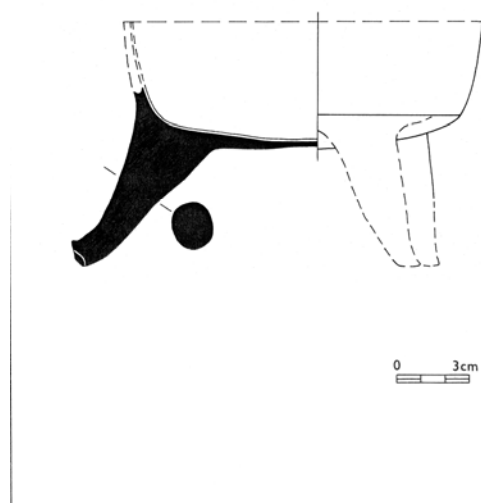
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. – 1/4 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 145

Identifikační číslo: 416

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 2**

Tvar: nízký, mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca 1/3 výšky; stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: knoflík ledabyly šikmo přimáčknutý; otisk prstů, na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 4,4 cm

Ø – 13,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 - světle pálící se hlína

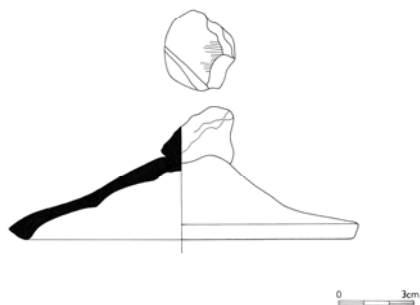
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 142

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; čtyřnásobné 1-4 mm široké rýhy

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 12,1 cm

Ø dna – 6,4 cm

Ø okraje – 8,7 cm

délka ucha 7,8 cm, šířka ucha 1,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041, světlá běž

Glazura: U – transparentní – okr s nepatrným přesahem na okraj

V – neglazováno

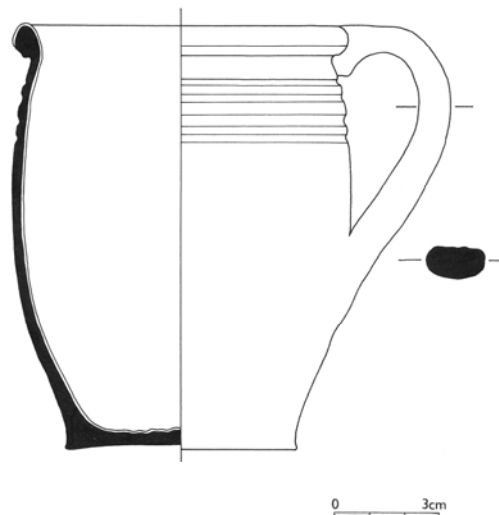
Výzdoba: několikanásobné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 143

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní polovina výduti pokryta rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť, otisk prstu v místě připojení na výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 20,9 cm

Ø dna – 10,7 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka ucha 11 cm, šířka ucha 2,6cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení; dochovala se necelá polovina původní nádoby

Keramická třída: 5042 – světlá béž až béžová běl

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr, s nepatrným přesahem přes okraj

V – neglazováno

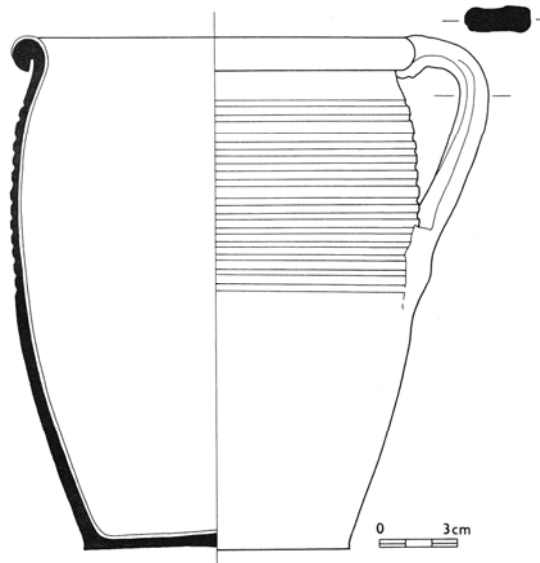
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: R, 1609-1610

Inventární číslo: 144

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo, oddělené dvojitou rýhou, horní polovina výdutě pokryta plošnou radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí
v – 16,3 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 9,4 cm

délka ucha 8,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní hněd'

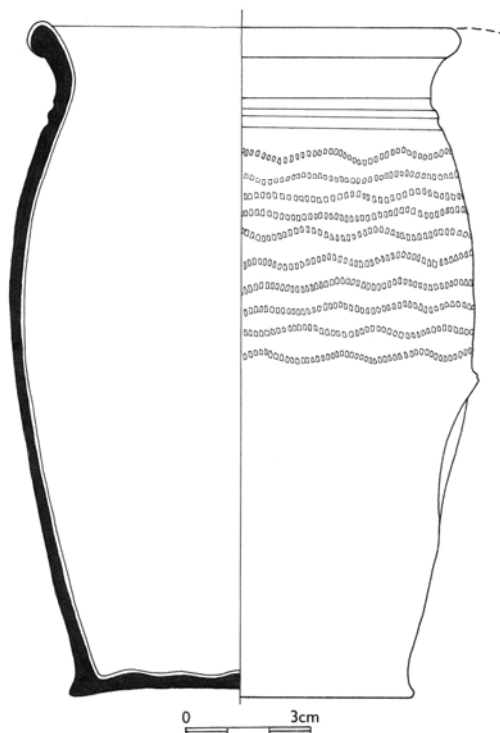
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

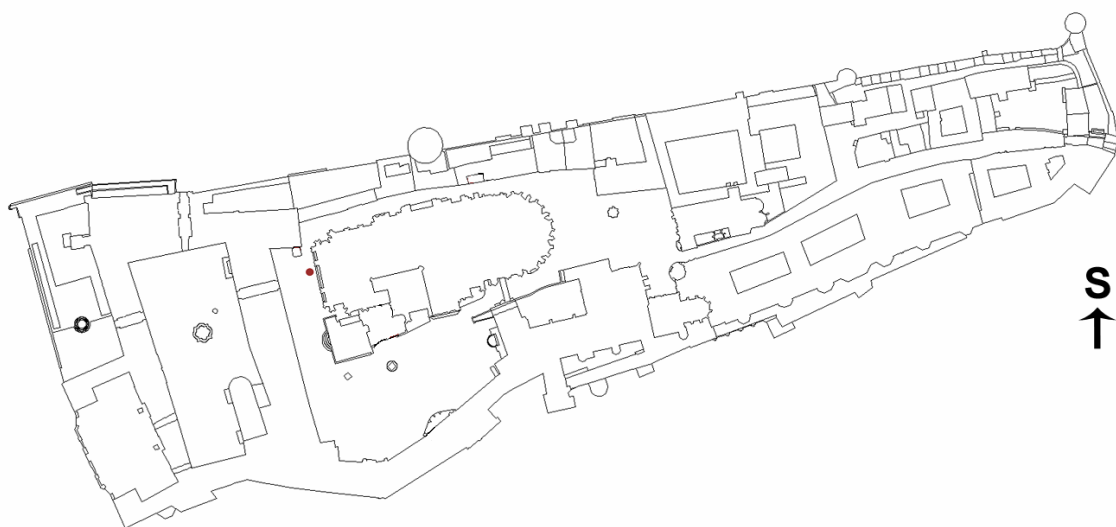
Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. stol.

Odpadní jímka 1680

Jímka: 1680

Inventární číslo: 3

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část, patrně soudkovitý tvar

Okraj: -

Ucho: -

Dno: stopy po odříznutí strunou

Rozměry:

Max. v- 13,4 cm

Ø dna – 12,3 cm

ss 0,35 cm

Poznámky:

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – okr

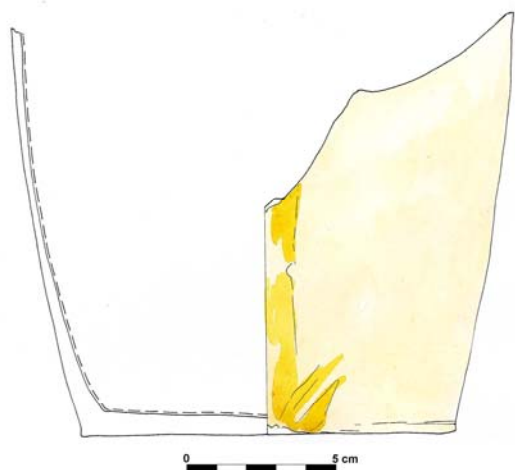
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 4

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný, dochovala se pouze dolní část, soudkovitý tvar

Okraj: -

Ucho: -

Dno: téměř nezřetelné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

Max. v- 11,3 cm

Ø dna – 10,3 cm

ss 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž;

Glazura: U – transparentní – okr

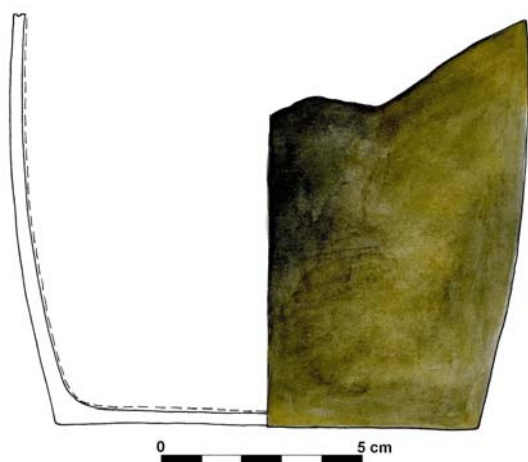
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 8

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, v prostoru
mezi uchem trojice nehlubokých rýh

Okraj: prožlabené okruží s masivním
vnějším vývalkem

Ucho: páskové, nasedá na okraj a max.
výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 15,0 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 10,8 cm

délka ucha 7,5 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – zelená žlutá
s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: 1680

Inventární číslo: 9

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev**

Skupina: **P 21**

Popis: mísovitě tělo s rovným dnem, vnější plocha pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice, nožky se nedochovaly, ale jejich existence je zřejmá

Okraj: okraj přehnutý v pravidelných odstupech přimačkávaný ke stěně

Držadlo: kruhového průřezu, které na konci zužuje do úzké lišty

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v těla – 4,0 cm

v nožek ?

délka držadla 8,3 cm, max. Ø 2,9 cm

Ø dna – 10,5 cm

Ø okraje – 12,5 cm

ss 0,2 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlová hněd'

Glazura: U – transparentní – hněd'

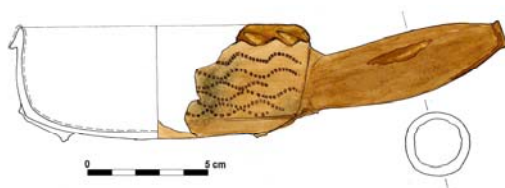
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, prstovaný okraj

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/4 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 10

Identifikační číslo: 1680

Stolní keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **neident.**

Tvar: nedochoval se celý, pouze část okraje, lze předpokládat, že se jedná o miniaturní tvar s malovanou výzdobou

Okraj: ven vyhnutý

Rozměry:

2,6 x 3,0 cm

ss 0,35 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína – tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

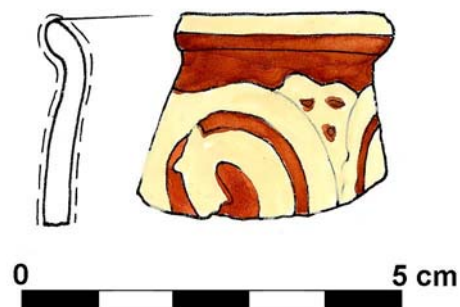
V – malba na bílé nástřepí – světlá béž – vegetabilní motiv

Výzdoba: malování na bílé nástřepí

Rekonstrukce: -

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/4 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 12

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident.**

Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný –
náznak soudkovitého, horní polovina těla
pokryta nehlubokým rýhováním

Okraj: -

Ucho: -

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 12,2 cm

Ø dna – 9,6 cm

ss – 0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá až béž

Glazura: U – transparentní – okr, na dně
zelený okr

V – neglazováno

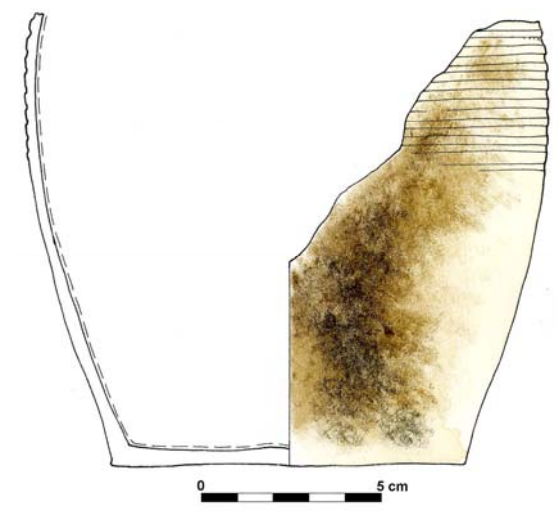
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 13

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar, horní polovina výduti je pokryta rýhováním, které končí v místě připojení ucha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové, nevýrazný náznak prožlabení

Dno: výrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 15,6 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 11,6 cm

délka ucha 9,0 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr s přesahem přes okraj, kde se mění na zelenou glazuru

V – neglazováno

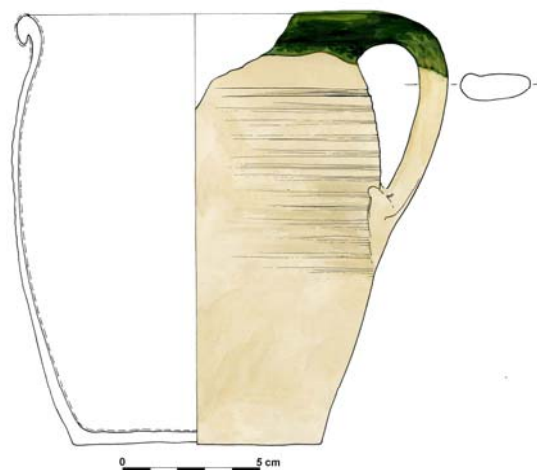
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 14

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar – max. výduť přibližně v polovině výšky, horní část těla nad místo nasedání ucha na výduť je pokryto nehlubokým rýhováním

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s náznakem prožlabením horní plochy, nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: špatně patrné spirálové stopy

Rozměry:

v – 20,0 cm

Ø dna – 10,2 cm

Ø okraje – 13,9 cm

délka ucha 10,0 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – zelený okr, který se na okraji mění na hněd

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 15

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar, horní polovina výduti je pokryta rýhováním 1,5-4 mm široké rýhy

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 10,9 cm

Ø dna – 6,3 cm

Ø okraje – 8,9 cm

délka ucha 6,7 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění na tmavou hněd', přesah na okraj

V – neglazováno

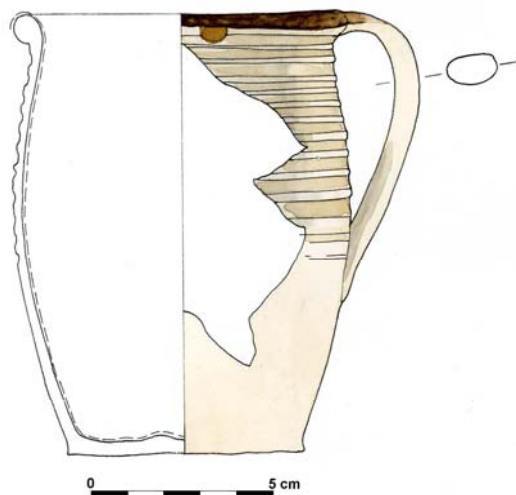
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 16

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar, horní polovina výduti je pokryta rýhováním 1,5-4 mm široké rýhy, které končí v místě připojení ucha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové, připojeno na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 9,4 cm

Ø dna – 5,4 cm

Ø okraje – 8,8 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – zelený, kropenatý okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 17

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar, horní polovina výduti je pokryta rýhováním 1,5-4 mm široké rýhy

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: výrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 13,7 cm

Ø dna – 8,4 cm

Ø okraje – 14,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení proti uchu

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr s nepatrným přesahem na okraj

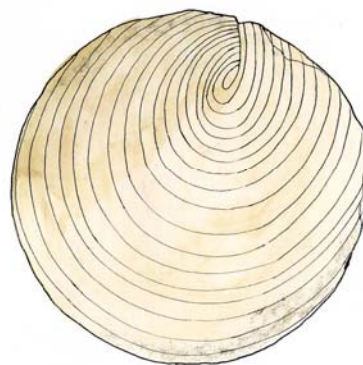
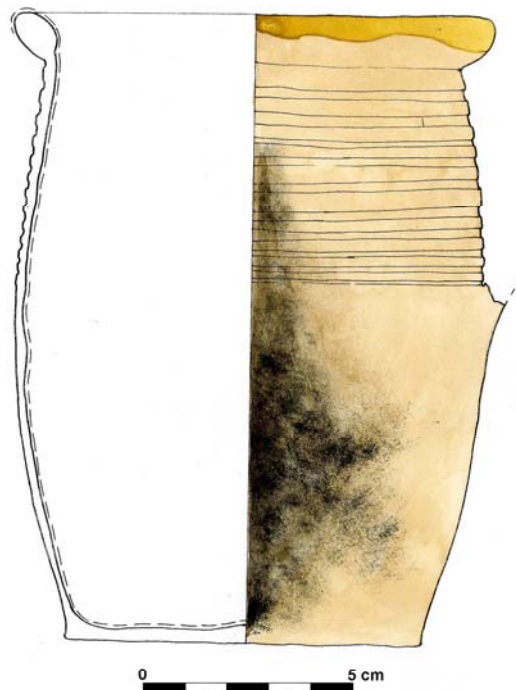
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 18

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Velký hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, na podhrdlí dvojice nehlubokých rýh

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s náznakem prožlabení horní plochy, připojeno na okraj; kapky glazury

Dno: špatně patrné spirálové stopy

Rozměry:

v – 21,4 cm

Ø dna – 11,6 cm

Ø okraje – 15,2 cm

délka ucha 10,3 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: 1680

Inventární číslo: 19

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Velký hrnec**

Skupina: **H 242**

Tvar: soudkovitý tvar; max. výduť v polovině výšky; horní čtvrtina výduti je pokryta nehlubokými šikmými rýhami, těsně pod okrajem pruh glazury

Okraj: přehnutý

Ucho: ucho se nedochovalo, ale je patrné, že nasedalo na okraj a max. výduť

Dno: špatně patrné vodorovné rýhy

Rozměry:

v – 25,8 cm

Ø dna – 13,2 cm

Ø okraje – 16,6 cm

délka ucha 10,5 cm, šířka ?

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okr s přesahem přes okraj

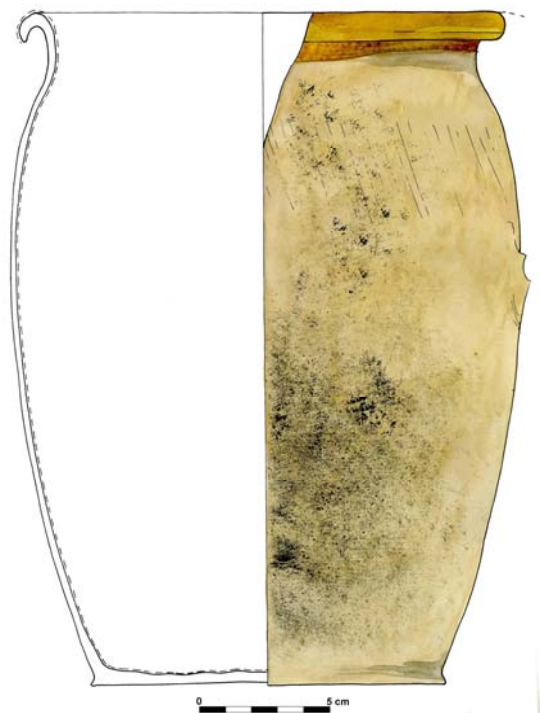
V – neglazováno

Výzdoba: pruh glazury

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 20

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev**

Skupina: **P 4**

Popis: mísovitě tělo s čočkovitým dnem, nožky se dochovaly jen z části

Okraj: okraj přehnutý v pravidelných odstupech přimačkávaný ke stěně

Držadlo: kruhového průřezu, které směrem ke konci nepatrně rozšiřuje, zdobeno trojicí rýh, zakončení neznáme

Dno: stopy po vytáčení

Rozměry:

v těla – 7,2 cm

v nožek ?

max. délka držadla 5,5 cm, max. Ø 4,1 cm

Ø dna – 16,0 cm

Ø okraje – 18,4 cm

ss 0,2-0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl

Glazura: U – transparentní – tmavá zeleň, s přesahem přes okraj

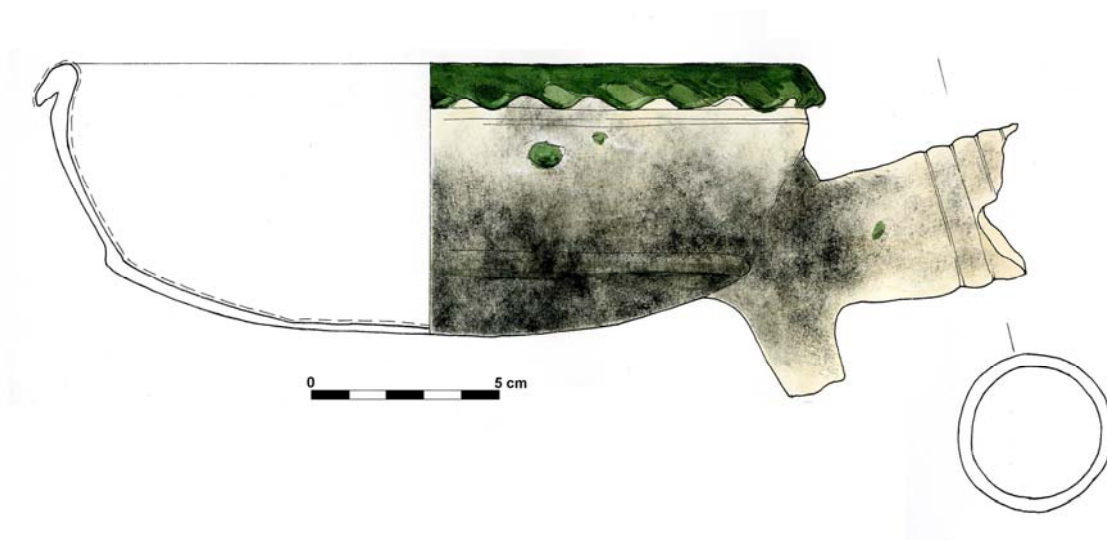
V – neglazováno

Výzdoba: trojice rýh na držadle, prstovaný okraj

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 4/4 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 21

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **H 19**

Tvar: jednoduchý vejčitý tvar s max. výdutí v polovině výšky, tělo je pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí, kdy se rozestupy mezi jednotlivými vývalky se směrem ke dnu zvětšují, na podhrdlí malovaný červenohnědý proužek
Okraj: ven vyhnuté, prožlabené okružní
Ucho: páskové s lehkým prožlabením horní plochy, nasedá na okraj a nad max. výdutí

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,5 cm

Ø dna – 6,6 cm

Ø okraje – 12,3 cm

délka ucha 7,8 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlá hněd s přesahem na okraj a horní část ucha

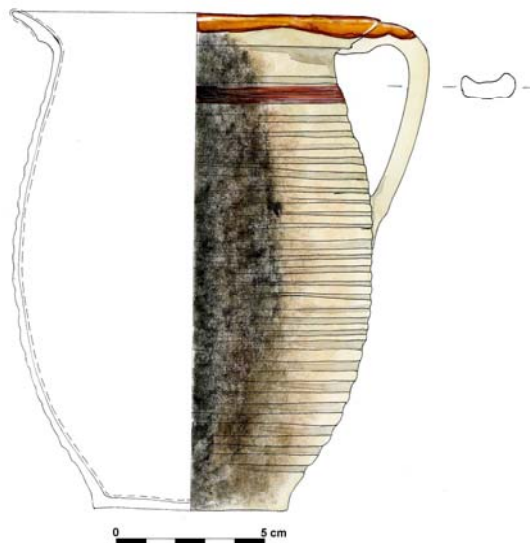
V – neglazováno

Výzdoba: malování na podhrdlí – jednoduchý červenohnědý proužek

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;*Cvrková – Černá* 2007, Obr. 2B/10

Jímka: 1680

Inventární číslo: 22

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13?**

Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný,
horní 2/3 těla pokryty protáhlou
segmentovou vlnicí

Okraj: -

Ucho: -

Dno: žádné stopy se nedochovaly, snad
náznak podsýpky

Rozměry:

max. v – 10,9 cm

Ø dna – 7,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – žlutozelený
okr

V – neglazováno

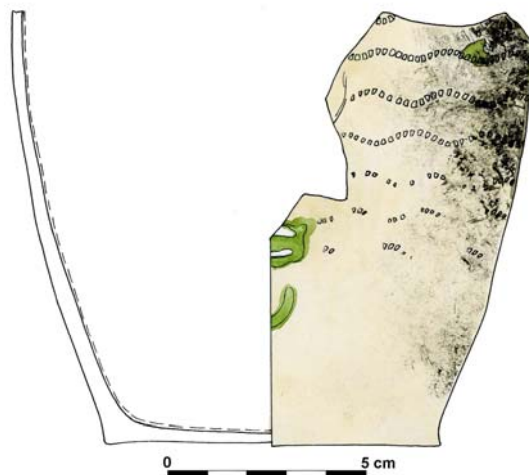
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45,
48; 71/100

Jímka: 1680

Inventární číslo: 23

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Okraj**Skupina: **H 20**

Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný, těsně pod okrajem začíná rýhování, které je ukončeno u napojení ucha na výduť

Okraj: ovalený

Ucho: -

Dno: -

Rozměry: 7,1 x 5,6 cm

Ø 7,8 cm

ss 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světlá žlutá běl až běž

Glazura: U – transparentní – okr, na okraji přechází v zeleň

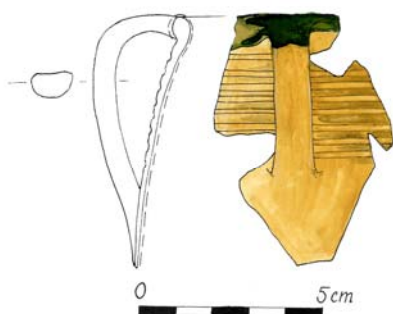
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: -

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 24

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Okraj**Skupina: **H 201**

Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný, těsně pod okrajem dvojice rýh

Okraj: -

Ucho: páskové

Dno: -

Rozměry: 7,1 x 5,6 cm

Ø ? cm

ss 0,3 cm

Poznámky: vodou omletý

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až světlá běž

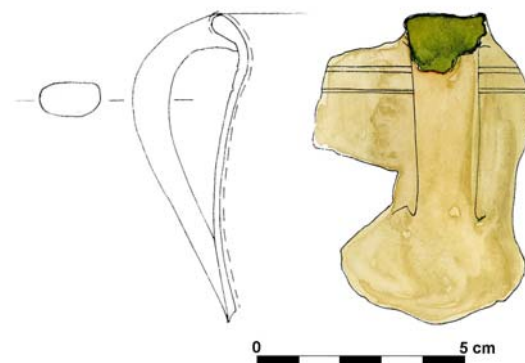
Glazura: U – transparentní – okr, na okraji přechází v zeleň

V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: -

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 25

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar, horní polovina výduti je pokryta nehlubokými hustými rýhami v přibližně pravidelných odstupech

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové s lehkým prožlabením horní plochy; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 14,4 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 10,3 cm

délka ucha 8,1, šířka 2,2 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – cihlová červeň

Glazura: U – transparentní – zeleň, s přesahem na okraj

V – neglazováno

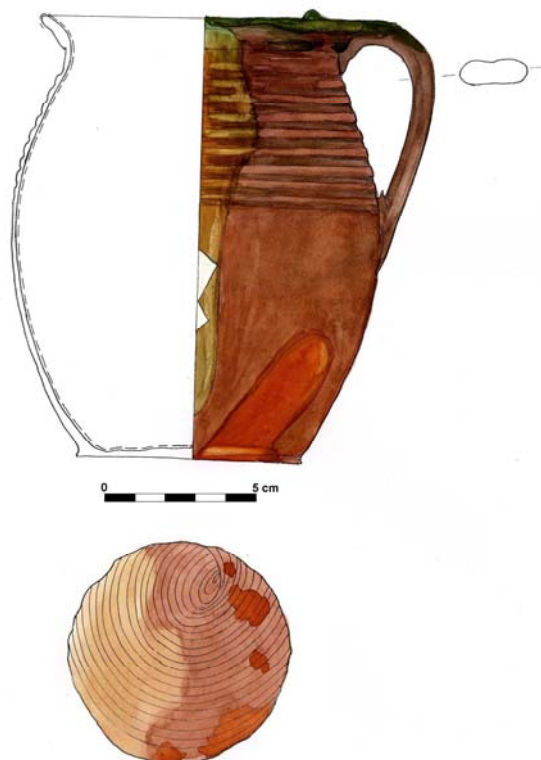
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 26

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný –
náznak náběhu ucha na výduť,
pravděpodobně horní část výduti pokryta
rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: -

Dno: -

Rozměry: 7,1 x 6,7 cm; 7,1 x 5,6 cm

Ø okraje 14,0 cm

ss 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlá žlutá běl až
béž

Glazura: U – transparentní – zelená hněd'

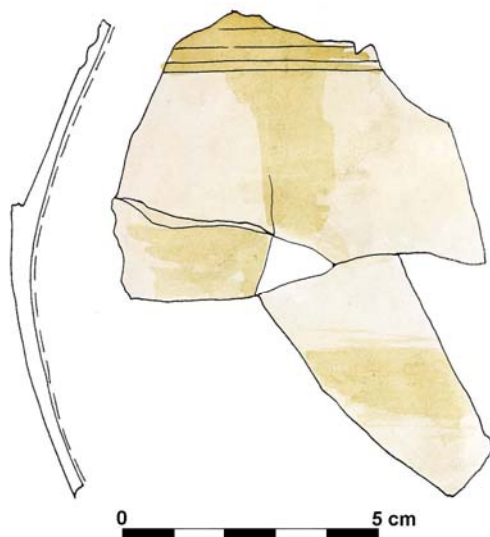
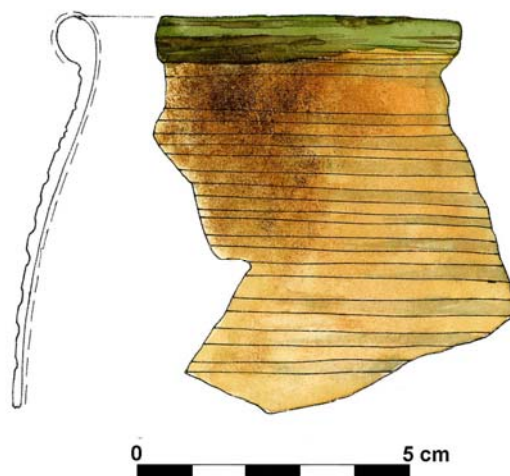
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 27

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar – max. výduť přibližně v polovině výšky, horní část těla nad místo nasedání ucha na výduť je pokryta nehlubokými rýhami

Okraj: ovalený

Ucho: páskové, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 19,5 cm

Ø dna – 10,4 cm

Ø okraje – 12,9 cm

délka ucha 8,1 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – zeleň s přesahem na okraj

V – neglazováno

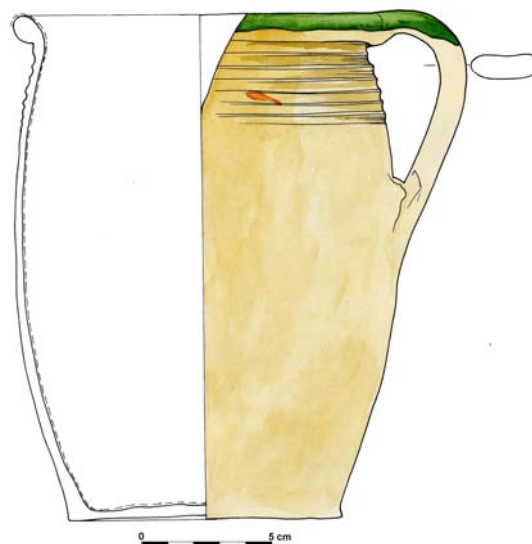
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka: 1680

Inventární číslo: 28

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Velký hrnec**

Skupina: **H 23**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní část těla
nad místo připojení ucha na výduť je
pokryta hustými, nehlubokými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové, náznak prožlabení vnější
plochy; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 24,9 cm

Ø dna – 14,6 cm

Ø okraje – 16,4 cm

délka ucha 11,2 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 29

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: -

Dno: téměř nezřetelné stopy po odříznutí strunou

Rozměry:

max. v – 12,0 cm

Ø dna – 13,2 cm

ss 0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až okr

Glazura: U – transparentní – okr se zrnky červené hnědi

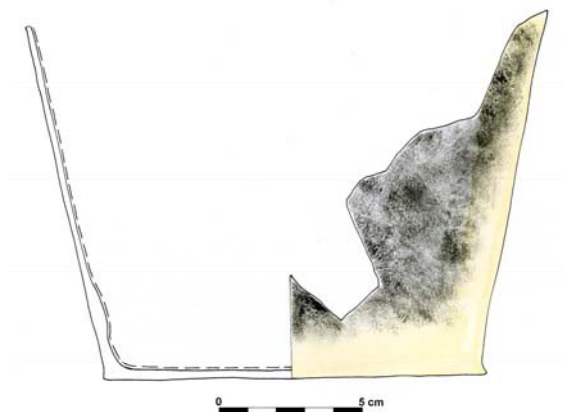
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 30

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky, náznak odsazeného hrdla je pokryt výrazným rýhováním

Okraj: ovalený s náznakem esovité profilace

Ucho: páskové s náznakem prožlabením horní plochy; připojeno k okraji a max. výduť

Dno: -

Rozměry:

v – 19,1 cm

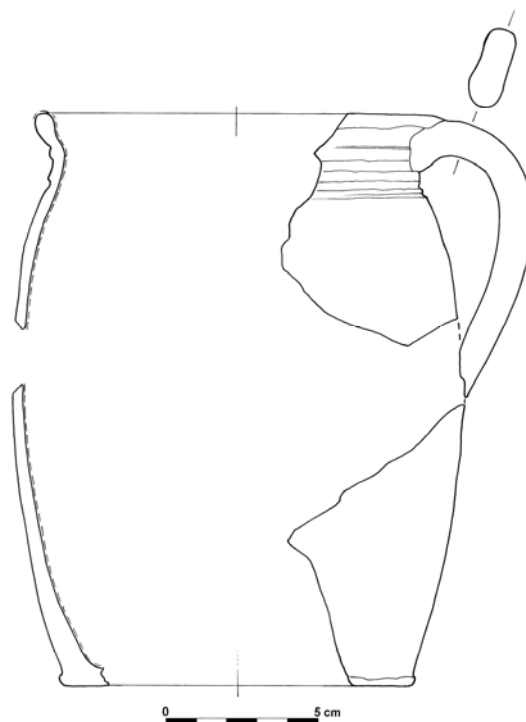
Ø dna – 11,2 cm

Ø okraje – 13,1 cm

délka ucha 9,1 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – okr

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: slepeno a kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba

Datace: Datace: 2/2 16. století

Jímka: 1680

Inventární číslo: 32

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika Kategorie: **Pánev**Skupina: **P 3?**Tvar: hladké mísovité tělo s rovným dnem,
nožky ani držadlo se nedochovalo

Okraj: okraj přehnutý

Držadlo: nedochovalo se

Dno: stopy po vytáčení na kruhu

Rozměry:

v těla – 7,0 cm

v nožek ?

rozměry držadla ?

Ø dna – 17,8 cm

Ø okraje – 21,2 cm

ss 0,4-0,6 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – hnědý okr

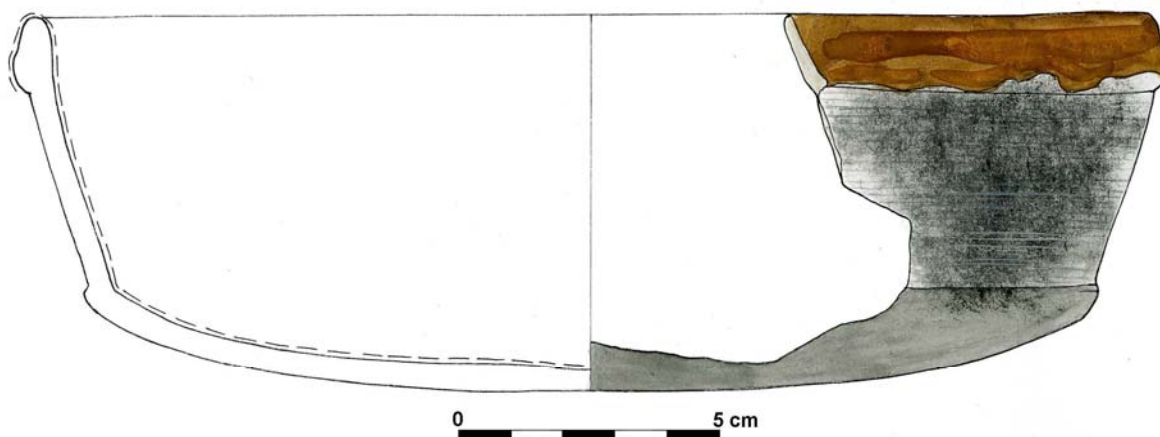
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou,
nebarveno, kresebná rekonstrukce

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/4 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 33

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Velký hrnec**

Skupina: **H 22**

Tvar: soudkovitý tvar; max. výduť v polovině výšky; těsně pod okrajem z obou stran rýhou ohraničená radélková výzdoba v podobě ostré vlnice složené ze čtverečků

Okraj: vzhůru vytažené okruží s výrazným vnitřním odsazení a nevýrazné plastické žebro

Ucho: ?

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 26,7 cm

Ø dna – 12,8 cm

Ø okraje – 14,4 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá béž

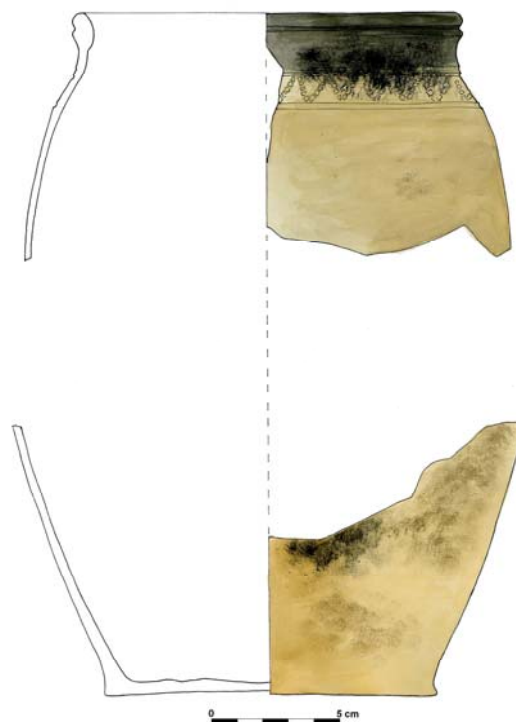
Glazura: neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: slepeno, kresebná rekonstrukce

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. stol. ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 34

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 2**

Popis: mísovité tělo s rovným dnem, vnější plocha pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice, nožky se nedochovaly, ale lze je předpokládat – patrné stopy po jejich existenci u držadla

Okraj: asymetricky prožlabené okruží

Držadlo: kruhového průřezu, které směrem ke konci nepatrně rozšiřuje, zakončení neznáme

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v těla – 6,4 cm

v nožky ?

délka držadla 6,8 cm, max. Ø 3,9 cm

Ø dna – 18,6 cm

Ø okraje – 22,6 cm

ss 0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění v zeleň

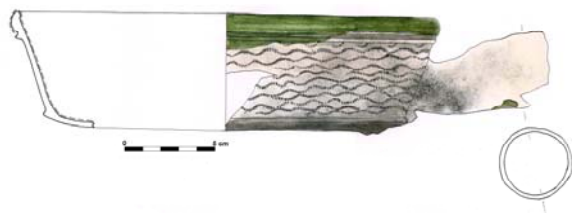
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, segmentová vlnice

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 35

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **H 19**Tvar: celkový tvar neidentifikovatelný –
názna soudkovitého, celá výduť pokryta
výraznou vývalkovou šroubovicí

Okraj: -

Ucho: -

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 9,0 cm

Ø dna – 7,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá žlutá až běž;

Glazura: U – transparentní – hnědý okr
s krupičkovým charakterem „přetahu“

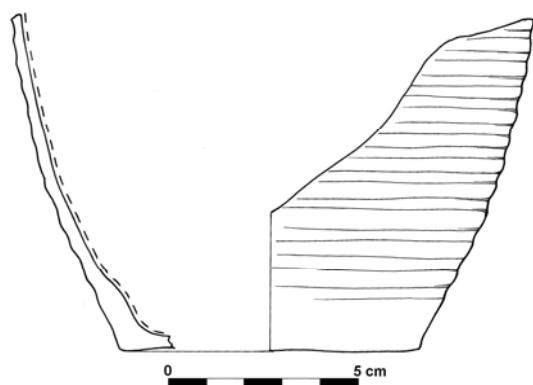
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;*Cvrková – Černá* 2007, Obr. 2B/10**Jímka: 1680**

Inventární číslo: 36

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **neident.**Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar
patrně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: -

Dno: výrazné vodorovné rýhy

Rozměry:

Max. v – 8,4 cm

Ø dna – 11,0 cm

ss 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá žlutá až běž;

Glazura: U – transparentní – žlutý okr
s hnědou krupičkou

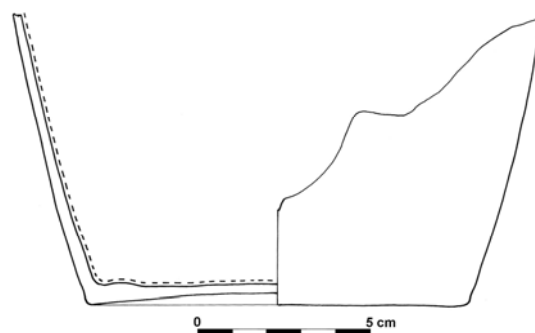
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 37

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: páskové, náznak prožlabení horní plochy

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

Max. v – 14,8 cm

Ø dna – 11,3 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – zelený okr

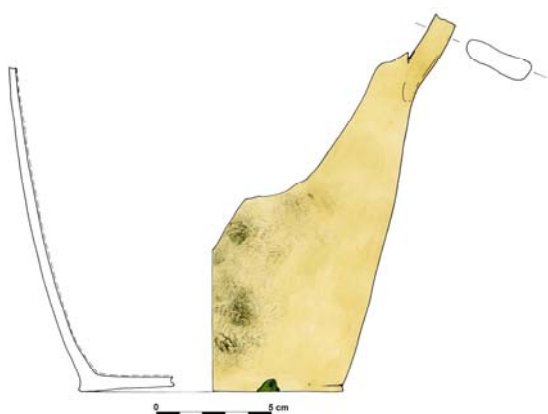
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 39

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar neidentifikovatelný; nejméně polovina těla pokryta vývalkovou šroubovicí

Okraj: -

Ucho: -

Dno: špatně patrné spirálové rýhy

Rozměry:

Max. v – 5,3 cm

Ø dna – 6,2 cm

ss 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – hněd'

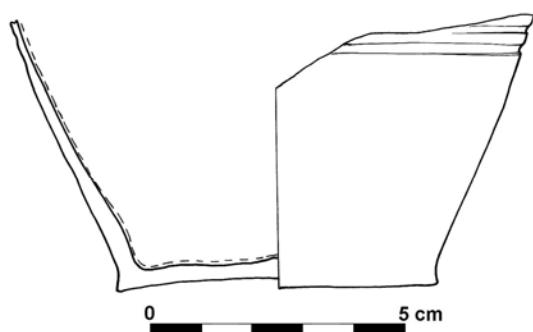
V – neglazováno – hnědá červen

Výzdoba: -

Rekonstrukce: 1 ks

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 40

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý; dno mírně odsazené na patku

Okraj: -

Ucho: -

Dno: výrazné spirálovité rýhy

Rozměry:

Max. v – 7,2 cm

Ø dna – 7,0 cm

ss 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – tmavě žlutá béž

V – transparentní – světlá žlutá

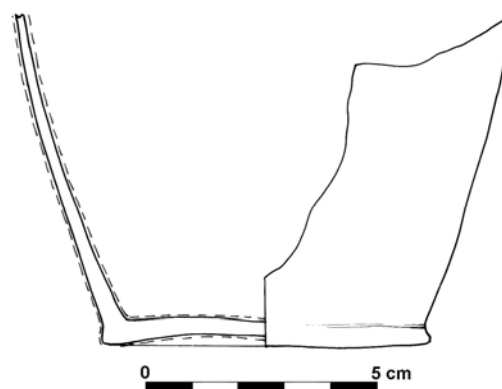
béž – charakter přetahu

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 41

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **neident., H 19?**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý; 1 cm pod okrajem nevýrazná rýha, horní polovina výduti je pokryta vývalkovou šroubovicí

Okraj: prožlabené okruží a ostře modelovaným vnějším vývalkem

Ucho: páskové s náznakem prožlabení horní plochy, připojeno k okraji

Dno: -

Rozměry:

Max. v – 10,4 cm

Ø dna – ? cm

Ø okraje – 13,0 cm

délka ucha ?, šířka 2,9 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světlá žlutá běl až běž;

Glazura: U – transparentní – hnědý okr, charakter přetahu; okraj – okr

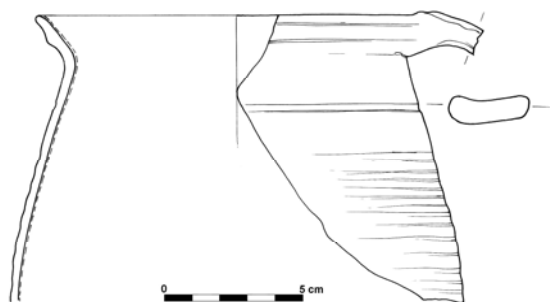
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha, vývalky

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 42

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **neident., H 19?**

Tvar: dochovala se horní část, celkový tvar patrně soudkovitý; horní polovina výduti nejméně až k připojení ucha je pokryta vývalkovou šroubovicí

Okraj: prožlabené okruží a ostře modelovaným dolním vývalkem

Ucho: páskové, nasedá na okraj a max.výduti;

Dno: -

Rozměry:

Max. v 12,7 cm

Ø dna – ? cm

Ø okraje – 13,6 cm

délka ucha 12,4 cm, šířka 3,0 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světlá žlutá běl až běž;

Glazura: U – transparentní – světlý okr

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 43

Identifikační číslo: 1680

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, miniaturní**

Skupina: **M 201**

Tvar: téměř polokulovitý tvar, horní 1/3 výduti pokryt trojicí drážek

Okraj: dovnitř zatažený, zaoblený

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

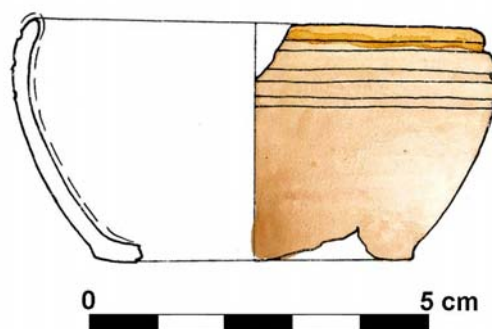
v – 2,9 cm

Ø dna – 4,8 cm

Ø okraje – 6,6 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – okr

V – neglazováno

Výzdoba: trojnásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 44

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: **džbán, Bienenkorbhumpen**

Skupina: **D 50**

Tvar: téměř válcovitý tvar s největším průměrem u dna, pomocí trojice různě hlubokých rýh je celé tělo rozděleno do čtyřech nestejně širokých pásů – pás na hrdle je vyplněn pěti liniemi husté radélkové výzdoby v podobě drobné vlnovky, horní pás na výduti je vyplněn střídavě vegetabilním motivem – květ a v lichoběžníku orámovaná dvojice lvů, kteří mezi sebou drží erb s dvojicí zkřížených mečů (Míšeň ??) – oba motivy jsou zastoupeny 2x, dolní pás na výduti je zdoben stejnými motivy jako horní, jen oproti hornímu pásu jsou postaveny v protilehlé poloze, spodní pás u dna je opět vyplněn deseti liniemi husté radélkové výzdoby v podobě drobné vlnovky

Okraj: zatažený

Ucho: páskové

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v – 18,2 cm

Ø dna – 13,6 cm

Ø okraje – 8,2 cm

délka ucha ? cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,35 cm

Poznámky: -

Keramická třída: kamenina (5013), saská provenience

Glazura: U – transparentní, solná, hněd'

V – transparentní, solná, hněd'

Výzdoba: plastické aplikace, radélko

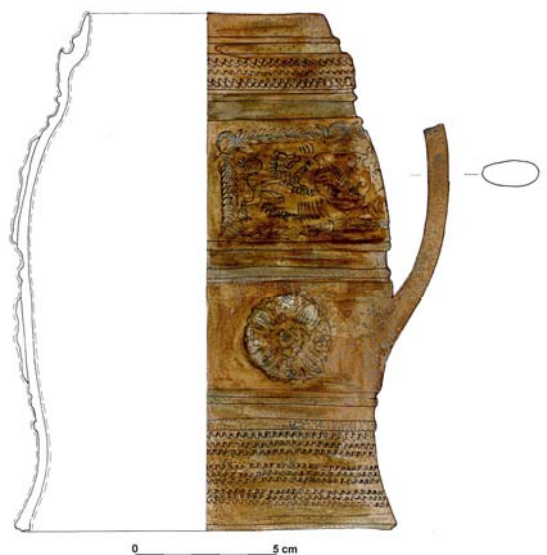
Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: poč. až 1/4 17. stol.

Literatura: *Stephan 1987*, 96, Abb. 89;

Horschik 1978, 437/62

Jímka: 1680

Inventární číslo: 45

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: -

Dno: glazura

Rozměry:

max. v – 9,0 cm

Ø dna – 9,8 cm

ss 0,25-0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá až béž

Glazura: U – transparentní – okr

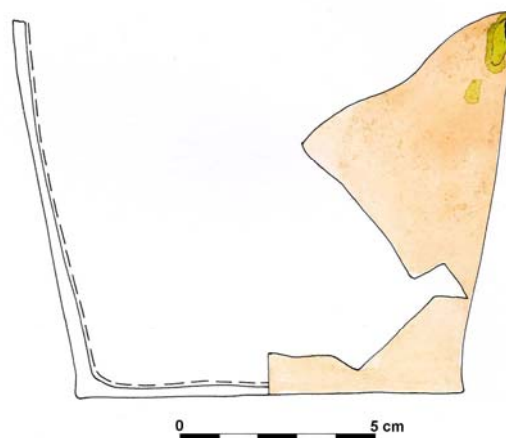
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 46

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnek**Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: -

Dno: pravděpodobně záměrně proražené

Rozměry:

max. v – 7,3 cm

Ø dna – 9,8 cm

ss 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž až okr

Glazura: U – transparentní – tmavě hnědá zeleň

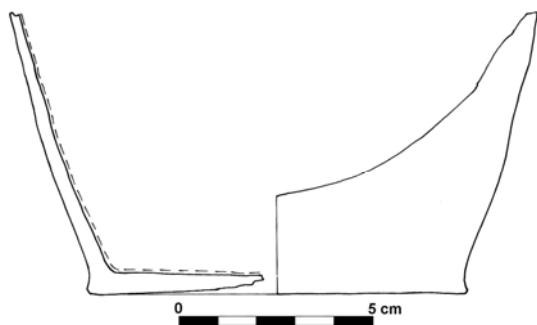
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 47

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnek**Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý; nepatrně odsazené dno

Okraj: -

Ucho: -

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 8,1 cm

Ø dna – 8,3 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž až okr

Glazura: U – transparentní – hnědý okr

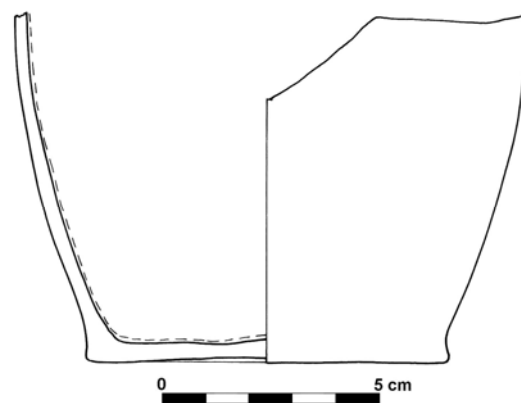
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 48

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**

Skupina: ?

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar neidentifikovatelný, dno odsazené na patku

Okraj: -

Ucho: -

Dno: téměř nezřetelné stopy otisku dřevěného prkna; glazura

Rozměry:

max. v – 3,1 cm

Ø dna – 10,3 cm

ss 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá béž až okr

Glazura: U – transparentní – tmavá zeleň

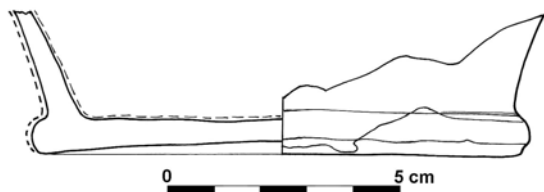
V – transparentní – zeleň

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 49

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý

Okraj: -

Ucho: -

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 10,4 cm

Ø dna – 11,5 cm

ss 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlá béž až okr

Glazura: U – transparentní – tmavá hněd'

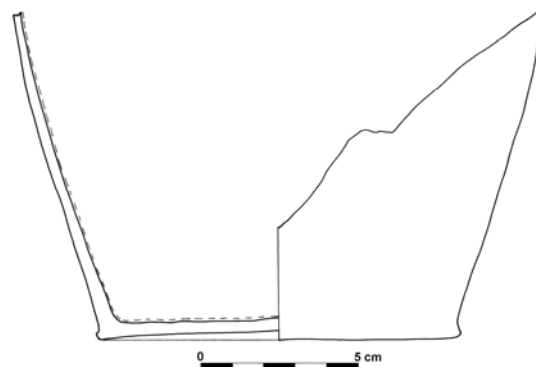
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 50

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý; nepatrně odsazené dno

Okraj: -

Ucho: -

Dno: téměř nezřetelné stopy otisku dřevěné desky

Rozměry:

max. v – 7,4 cm

Ø dna – 11,2 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5001 – šed', redukce – hrubší

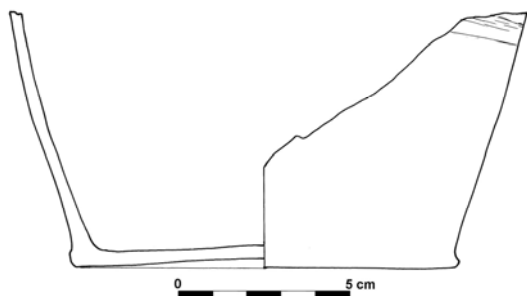
Glazura: není

Výzdoba: -

Rekonstrukce: 1 ks

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 51

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnc**Skupina: **H 20**

Tvar: nedochoval se celý tvar, pravděpodobně soudkovitý, horní polovina výduti je pokryta rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se, bylo připojené na okraji a max. výduť

Dno: -

Rozměry:

max. v – 12,4 cm

Ø okraje – 11,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky:

Keramická třída: 5004 – světlá žlutá běl až běž

Glazura: U – transparentní – hnědozelený okr s přesahem na okraj, kde se mění na hněd'

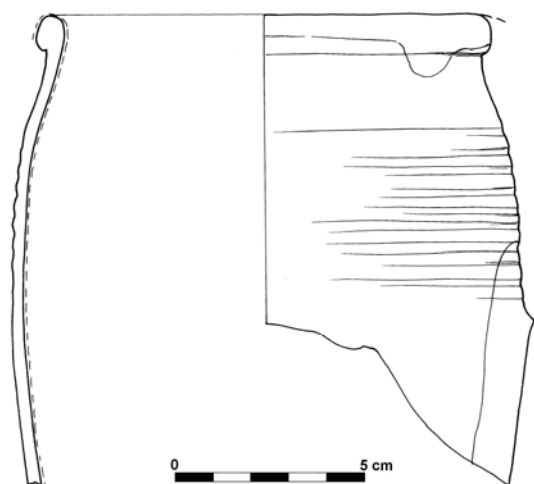
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 52

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: pravděpodobně soudkovitý tvar, nedochovala se celá nádoba, horní polovina výduti je pokryta rýhováním 1,5-4 mm široké rýhy

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj

Dno: -

Rozměry:

max. v – 10,9 cm

Ø okraje – 13,2 cm

délka ucha 10,3 cm, šířka 2,3 cm

ss 0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění na hněd, přesah na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka: 1680

Inventární číslo: 53

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část, celkový tvar patrně soudkovitý; horní polovina výduti pokryta hustým rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: -

Rozměry:

max. v – 9,4 cm

Ø okraje – 14,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – hnědý okr,
s přesahem přes okraj – tmavá hněď

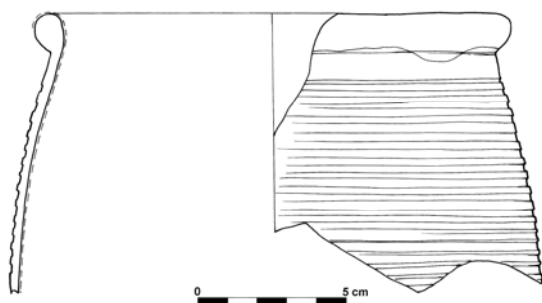
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Jímka: 1680

Inventární číslo: 54

Identifikační číslo: 1680

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 21**

Tvar: celý tvar se nedochoval – předpoklad soudkovitého, na podhrdlí červená linka

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: -

Rozměry:

v – 11,5 cm

Ø okraje – 12 cm

délka ucha 7,5 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5031 – světlá béž

Glazura: neglazováno

Výzdoba: červeně malovaná linka

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 55

Identifikační číslo: -

Kuchyňská/stolní keramika Kategorie: **mísa, hluboká**Skupina: **M 131**

Popis: nedochoval se celý tvar; směrem k okraji se mírně nálevkovitě rozevívá, hladké tělo

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem

Ucho: -

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 10,8 cm

Ø dna – 19,7 cm

Ø okraje – 12,2 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálicí se hlína, sendvičový efekt

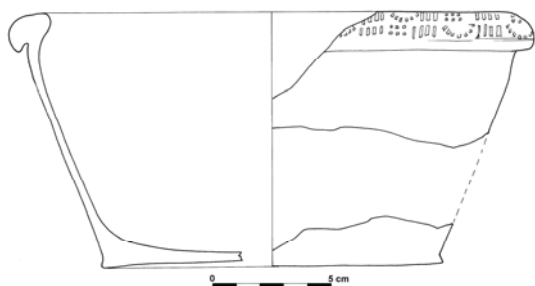
Glazura: neglazované

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 56

Identifikační číslo: -

Kuchyňská/ stolní Kategorie: **mísa, hluboká**Skupina: **M 13**

Popis: nedochoval se celý tvar, směrem k okraji se mísa mírně nálevkovitě rozevívá; těsně pod okrajem na stěna plastická páska, která byla rozjeta radélkem v podobě prstování, členěném trojicí horizontálních rýh

Okraj: vodorovně vyložený, dovnitř zatažený, podříznutý, zdobený radélkem v podobě hustých malých čtverečků

Dno: -

Rozměry:

max. v – 5,1 cm

Ø okraje – 22,7 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálicí se hlína, sendvičový efekt

Glazura: neglazované

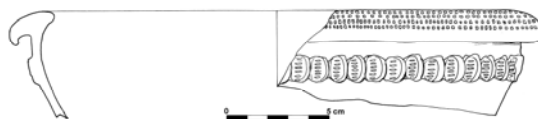
Výzdoba: plastická páska, radélko

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: Cvrková – Černá 2007, Obr. 2A/10; Pajer 1983, 25

Jímka: 1680

Inventární číslo: 57

Identifikační číslo: -

Stolní keramika Kategorie: **mísa, hluboká**Skupina: **M 13**

Popis: nedochoval se celý tvar, směrem k okraji se mírně mísa nálevkovitě rozevívá; na stěně nejméně jedna plastická páska, která byla rozjeta radélkem v podobě prstování, členěném trojicí horizontálních rýh

Okraj: nedochoval se

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

max. v – 7,6 cm

Ø dna – 22,2 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálená hlína, sendvičový efekt

Glazura: neglazované

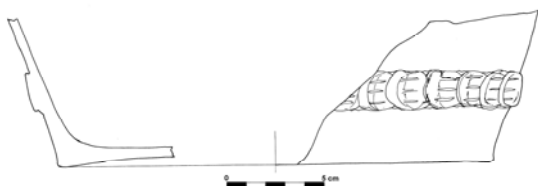
Výzdoba: plastická páska

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: Cvrková – Černá 2007, Obr. 2A/10; Pajer 1983, 25

Jímka: 1680

Inventární číslo: 58

Identifikační číslo: -

Kuchyňská/stolní keramika Kategorie: **mísa**Skupina: **neident/M13?**

Popis: zlomek okraje hluboké mísy

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem v podobě několika nesouvislých linií malých obdélníků

Rozměry: 1,9 x 8,0 cm

Ø ? cm

ss 0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálicí se hlína, sendvičový efekt

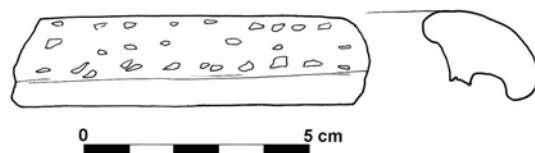
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: 1 ks

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 59

Identifikační číslo: -

Kuchyňský/stolní keramika Kategorie: **mísa**Skupina: **neident/M13?**

Popis: zlomek okraje hluboké mísy

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem v podobě nesourodých obdélníků

Rozměry: 2,4 x 3,6 cm

Ø ? cm

ss 0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálicí se hlína, sendvičový efekt

Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: 1 ks

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 60

Identifikační číslo: -

Kuchyňská/stolní keramika Kategorie: **mísa, hluboká**Skupina: **M 13**

Popis: nedochoval se celý tvar, směrem k okraji se mírně nálevkovitě rozevívá; těsně pod okrajem prstovaná páska, která byla rozjeta radélkem v podobě prstování, členěném trojicí horizontálních rýh

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý

Dno: -

Rozměry:

max. v – 5,5 cm

Ø okraje – 24,7 cm

ss – 0,6-0,9 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálicí se hlína, sendvičový efekt

Glazura: neglazované

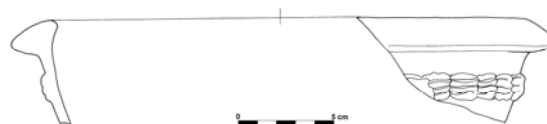
Výzdoba: plastická páska

Rekonstrukce: 1 ks

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: Cvrková – Černá 2007, Obr. 2A/10; Pajer 1983, 25

Jímka: 1680

Inventární číslo: 614

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Velký hrnec**

Skupina: **H 232**

Tvar: soudkovitý tvar; na podhrdlí tři nehluboké rýhy

Okraj: přehnutý

Ucho: dvě protilehlá, pásková ucha, nasedají na okraj a na max. výduť,

Dno: špatně patrné vodorovné rýhy

Rozměry:

v – 34,8 cm

Ø dna – 17,2 cm

Ø okraje – 23,8 cm

délka ucha 11,0 cm, šířka 4,6 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazováno, pouze po vnější výduť nahodile stéká hnědá glazura

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 615

Identifikační číslo: -

Stolní keramika Tvar: **džbán**Skupina: **D 17**

Popis: válcové hrdlo bez výlevky, soudkovitý tvar těla s maximální výdutí v horní třetině výšky nádoby, hrdlo pokryto čtveřicí nehlubokých rýh až k místu připojení na výduť

Okraj: vzhůru vytažený s vnitřní zesílením a se subtilním ostře řezaným žebrem

Ucho: páskové, lehce prožlabené; připojeno pod okraj a na max. výduť

Dno: špatně patrný otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 31,4 cm

Ø dna – 12,0 cm

Ø okraje – 10,9 cm

délka ucha 12,5 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 617

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, těsně pod
okrajem dvojice nehlubokých rýh

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové, hrubě modelované,
prožlabená horní plochy; nasedá na okraj a
max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 28,2 cm

Ø dna – 14,7 cm

Ø okraje – 16,8 cm

délka ucha 8,4 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – tmavě hnědý
okr s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajč* 1998, 213, Obr. 84

Jímka: 1680

Inventární číslo: 618

Identifikační číslo: 1680/9

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 21**

Tvar: baňaté tělo, max. výduť v polovině výšky těla, válcové, nálevkovitě se rozvírající hrdlo bez výlevky s dvojicí subtilních žeber, nehluboké prožlabení těsně nade dnem, malovaná výzdoba

Okraj: jednoduchý, vzhůru vytažený

Ucho: páskové se dvěma nevýraznými žebry, nasedá na max. výduť a pravděpodobně na hrdlo

Dno: glazura

Rozměry:

v – 22,6 cm

Ø dna – 9,8 cm

Ø okraje – 9,0 cm

délka ucha 10,8 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálicí se hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní, cihlová červeně

V – malba – geometrický a vegetabilní motiv, okraj je přetažen světle béžovým pruhem, který pokrývá přibližně horní třetinu hrdla, následuje cihlově červený pruh, poslední třetina hrdla, která je oddělena dvojicí subtilních žeber, je pokryta svislými světle béžovými esíčky, horní polovinu výduti pokrývá pás stylizované vegetabilní a geometrické výzdoby, jejíž dolní okraj tvoří zelený pruh, dolní polovina výduti je pokryta horizontálními světle béžovými liniemi (6-7), přes vše transparentní glazura

Výzdoba: malba na bílé nástřepí, geometrický a vegetabilní motiv

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 619

Identifikační číslo:

Datace: přelom 16. a 17. století

Literatura: *Horschik 1978*, 118/21; 437/51, 52)**Stolní keramika**Kategorie: **džbán, konvice**Skupina: **D 51**

Tvar: soudkovitý s mírně odsazeným kónicky se uzavírajícím hrdlem, které je členěno pětici subtilních žeber v nestejně širokých rozestupech; na podhrdlí přerušovaný pás plastické výzdoby se stylizovaným vegetabilním motivem, v místě tohoto pásu na protilehlé straně ucha nasedá trubkovitá výlevka, která se směrem od těla rozšiřuje, přibližně ve dvou třetinách je členěna dvěma nehlubokými rýhami a je zakončena přehnutým okrajem; na výduti džbánu trojice velkých plastických aplikací – pravděpodobně erbů – dvouhlavá říšská orlice s královskou korunou, pelikán krmící mláďata ohraňovaný listovým jako symbol sebeobětování Krista, dva překřížené meče a dělené pole – znak Sasky; tyto velké aplikace vždy odděluje dvojice nad sebou postavených drobných stylizovaných květů s sedmi okvětními lístky; dolní část výduti je členěna další čtveřicí subtilních žeber; drobné proražení výduti

Okraj: jednoduchý, vzhůru vytažený

Ucho: páskové, nasedá na hrdlo a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 19,3 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 6,0 cm

délka ucha 10,2 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,35 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina

Glazura: U – transparentní, solná, hněd'

V – transparentní, solná, tmavá hněd'

Výzdoba: velké plastické aplikace – erby a drobné nálepy – vegetabilní motiv – květ

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Jímka: 1680

Inventární číslo: 620

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Tvar: **džbán, lahvice**

Skupina: **D 23**

Popis: úzké, válcové hrdlo s výlevkou, vejčitý tvar s maximální výdutí v horní třetině nádoby, v horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: náznak esovité profilace s výlevkou

Ucho: páskové, lehce prožlabené, nasedá na max. výdut'

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 19,0 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 4,9 cm

délka ucha 9,8 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – hnědý okr s přesahem na zúžené hrdlo a ucho, náhodně na výdut'

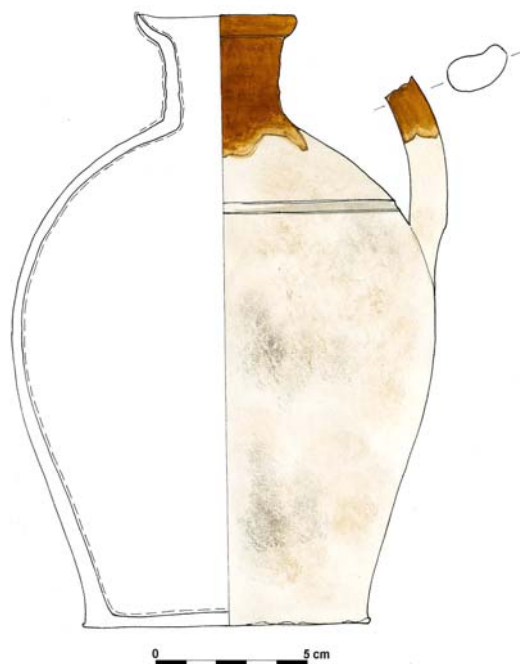
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/3 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 621

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Velký hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar – max. výduť přibližně v polovině výšky, těsně pod okrajem trojice nehlubokých rýh

Okraj: ovalený

Ucho: páskové, prožlabená horní plochy, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 22,2 cm

Ø dna – 11,6 cm

Ø okraje – 15,9 cm

délka ucha 8,1 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – světlá hněd' s přesahem na okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: 1680

Inventární číslo: 622

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Velký hrnec**

Skupina: **H 19**

Tvar: soudkovitý tvar, tělo je pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí, kdy se rozestupy mezi jednotlivými vývalky se směrem ke dnu zvětšují

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové, připojeno k okraji a na max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 21,0 cm

Ø dna – 9,7 cm

Ø okraje – 13,7 cm

délka ucha 8,8 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – žlutý okr s přesahem přes okraj a na horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 16.- poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10) –

Jímka: 1680

Inventární číslo: 623

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar; na podhrdlí tři nehluboké rýhy, které se redukují pouze na dvě

Okraj: ovalený

Ucho: ucho se nedochovalo

Dno: špatně patrné vodorovné rýhy

Rozměry:

v – 15,4 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 12,0 cm

délka ucha rekonstrukce

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5005 – světle cihlová

Glazura: U – transparentní – hnědá zeleň, s přesahem přes okraj

V – neglazováno

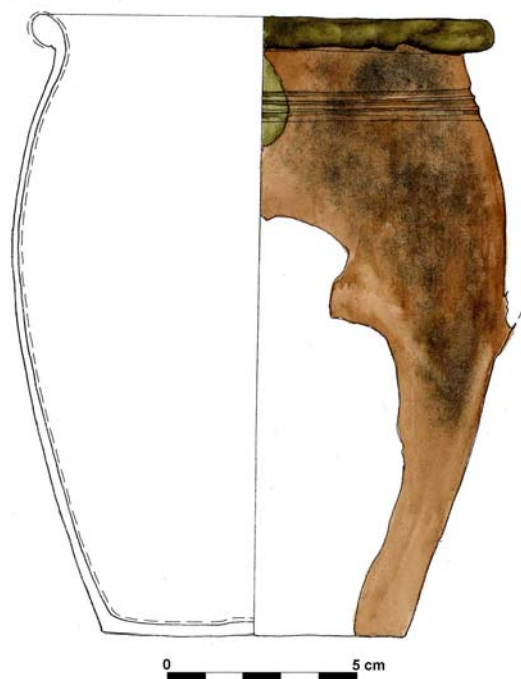
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, ucho – čistá rekonstrukce, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: 1680

Inventární číslo: 624

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Velký hrnec**Skupina: **H 19**

Tvar: soudkovitý tvar, tělo je pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: nedochovalo se, pravděpodobně připojeno k okraji a nad max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 21,8 cm

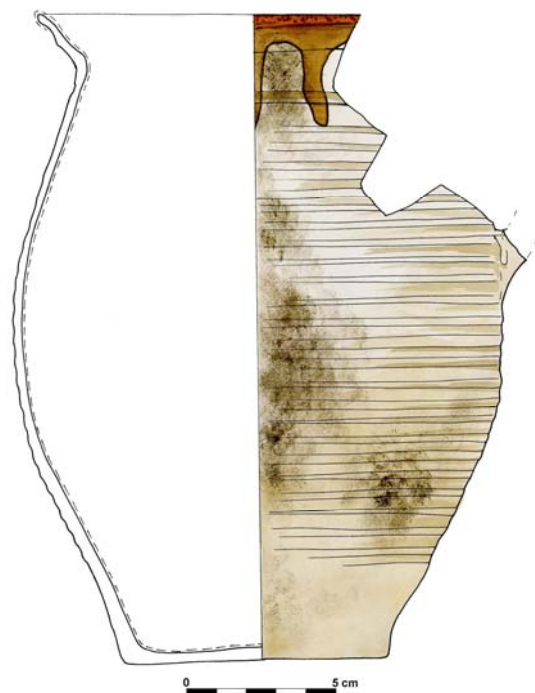
Ø dna – 8,9 cm

Ø okraje – 14,0 cm

délka ucha 9,4 cm, šířka ?

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až běž

Glazura: U – transparentní – okrová hněd' s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;*Cvrková – Černá* 2007, Obr. 2B/10

Jímka: 1680

Inventární číslo: 625

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar – max. výduť přibližně v polovině výšky, horní část těla nad místo nasedání ucha na výduť je pokryta rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s náznakem prožlabením horní plochy; připojeno k okraji a max. výduť

Dno: vodorovné stopy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 12,2 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 9,6 cm

délka ucha 6,9 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – světle hnědá zeleň

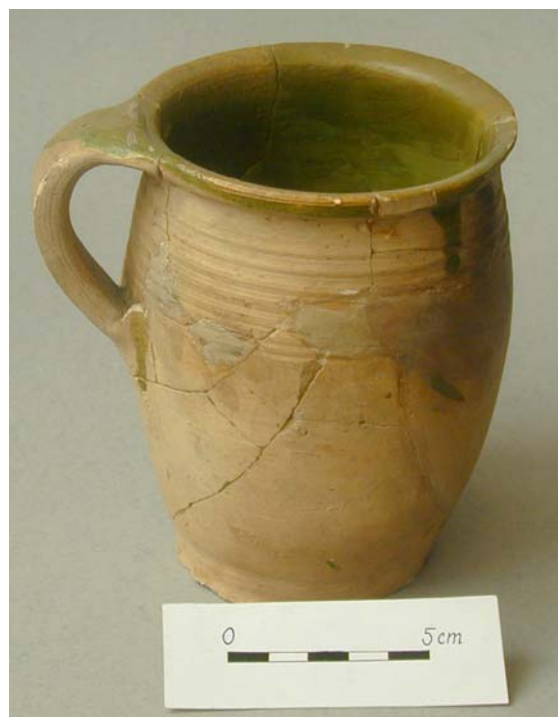
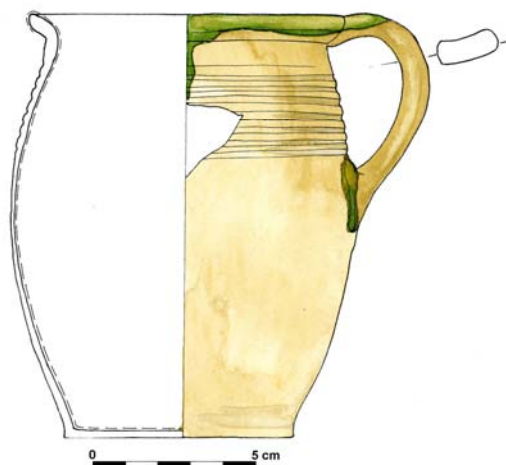
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 625

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: jednoduchý soudkovitý tvar – max. výduť přibližně v polovině výšky, horní část těla nad místo připojení ucha na výduť je pokryta nehlubokým rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s lehce prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy

Rozměry:

v – 13,1 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 8,8 cm

délka ucha 6,5 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – zeleň

V – neglazováno

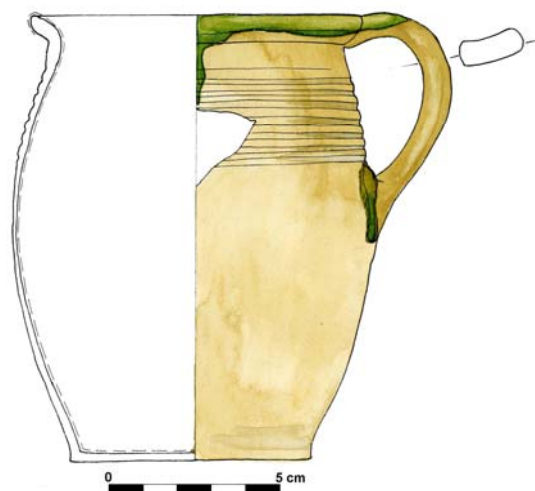
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka: 1680

Inventární číslo: 626

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 19**

Tvar: soudkovitý tvar, tělo je pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí, kdy se rozestupy mezi jednotlivými vývalky směrem ke dnu zvětšují

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové s lehkým prožlabením horní plochy; připojeno k okraji a nad max. výduť

Dno: vodorovné rýhy

Rozměry:

v- 13,6 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 10,1 cm

délka ucha 5,9 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: -

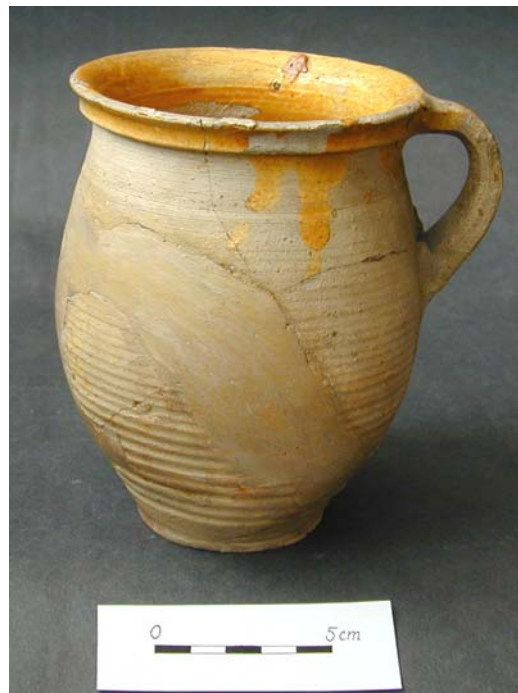
Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

Jímka: 1680

Inventární číslo: 627

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **Láhev (Bauchige Flaschen auf auslandem Fuß)**

Skupina: **L 1**

Tvar: „břichatá“ láhev s odsazenou nožkou vejčitého tvaru s odsazeným úženým hrdlem; max. výduť cca v 2/3 výšky, tělo pod max. výduť pokryto vývalkovou šroubovicí, na těle 3 šikmé rýhy – kaz?

Okraj: jednoduchý lehce ven vyhnutý, zaoblený

Dno: spirálovité rýhy po odřezání strunou

Rozměry:

v – 13,0 cm

Ø dna – 5,1 cm

Ø okraje – 3,0 cm

ss – 0,35-0,45 cm

Poznámky: lékárenská nádoba

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná – hněd'

Výzdoba: vývalková šroubovice

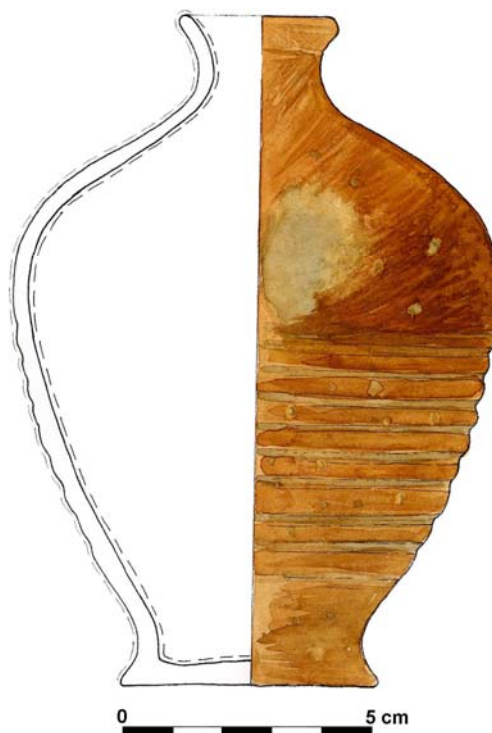
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. století

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: 1680

Inventární číslo: 628

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **Láhev (Bauchige Flaschen auf auslandem Fuß)**

Skupina: **L 1**

Tvar: „břichatá“ láhev s odsazenou nožkou vejčitého tvaru s odsazeným úženým hrdlem; max. výduť cca v 2/3 výšky, celá výduť pokryta vývalkovou šroubovicí

Okraj: jednoduchý lehce ven vyhnutý, zaoblený, stopy po vytáčení zúženého okraje

Dno: spirálovité stopy po odřezání strunou

Rozměry:

v – 11,2 cm

Ø dna – 4,6 cm

Ø okraje – 2,9 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: lékárenská nádoba

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno, na výduti na několika místech stopy po tmavě hnědé glazuře – na nádobu se dostaly nejspíš omylem

V – solná – hněd', která začíná v místě max. výduti

Výzdoba: vývalková šroubovice

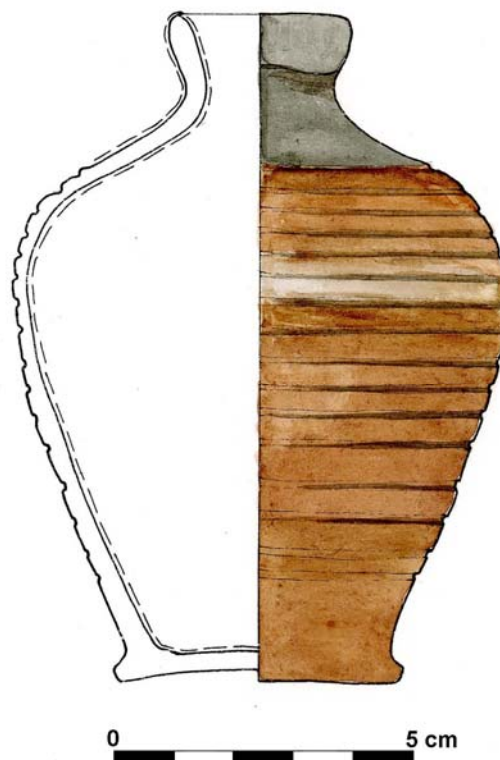
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. století

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: 1680

Inventární číslo: 629

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittlerer Gurtrille)**

Skupina: **L 23**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá; bez odsazení dna

Okraj: ven vyhnutý

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 3,9 cm

Ø dna – 4,0 cm

Ø okraje – 3,7 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – hnědý okr

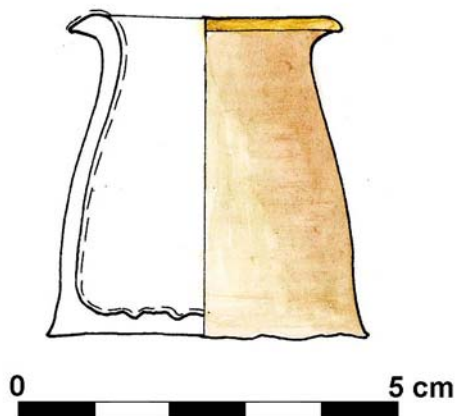
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 630

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 30**

Tvar: válcové hrdlo bez výlevky, soudkovité tělo s max. výdutí v polovině výšky

Okraj: jednoduchý, vzhůru vytažený uvnitř lehce zesílený

Ucho: páskové; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 21,0 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 7,7 cm

délka ucha 11,0 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5007 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní, cihlová červeně

V – přes bílé nástřepí tmavě fialová stříkaná burelová glazura, kombinace barev bílá + tmavě fialová – burel až kovové výkvěty

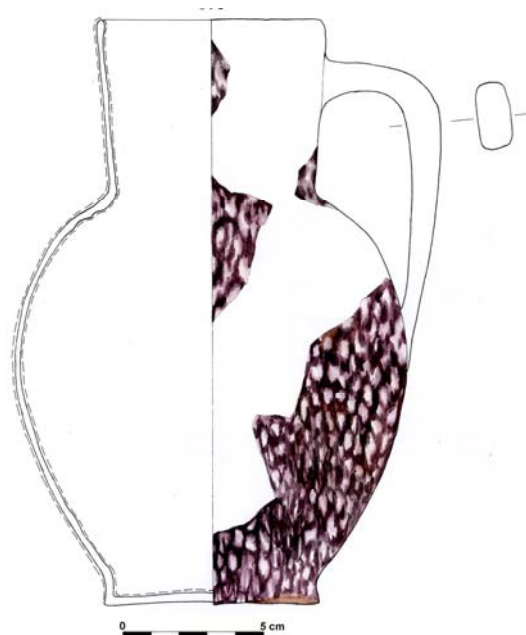
Výzdoba: nastříkání/nacákání burelové glazury

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. století

Literatura: *Stephan 1987*, 314, Tab IV; 311, Tab. I

Jímka: 1680

Inventární číslo: 631

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnek**Skupina: **H 34**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky těla, dvě nevýrazné rýhy těsně pod okrajem

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; oválný průřez; k celkové výšce ucho velké; nasedá na okraj a pod max.výduť

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 7,6 cm

Ø dna – 4,6 cm

Ø okraje – 6,2 cm

délka ucha 5,3 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,15-0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá šedá běl

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění na tmavou zeleň s nepatrným přesahem přes okraj a na horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 632

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittlerer Gurtrille)**

Skupina: **L 22**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, dno odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý

Dno: spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 5,2 cm

Ø dna – 3,0 cm

Ø okraje – 3,9 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – solná – hněd'

V – solná – hněd'

Výzdoba: -

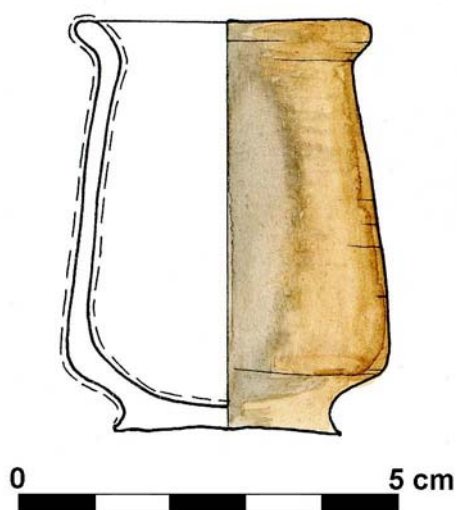
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: 1680

Inventární číslo: 634

Identifikační číslo: -

Technická keramika Kategorie: **Láhev (Bauchige Flaschen auf auslandem Fuß)**Skupina: **L 1**

Tvar: „břichatá“ láhev s odsazenou nožkou vejčitého tvaru s odsazeným úženým hrdlem; max. výduť cca v 2/3 výšky, tělo pod max. výduť pokryto vývalkovou šroubovicí

Okraj: jednoduchý lehce ven vyhnutý, zaoblený

Dno: spirálovité stopy po odřezání

Rozměry:

v – 11,2 cm

Ø dna – 4,8 cm

Ø okraje – 3,0 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: lékárenská nádoba

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

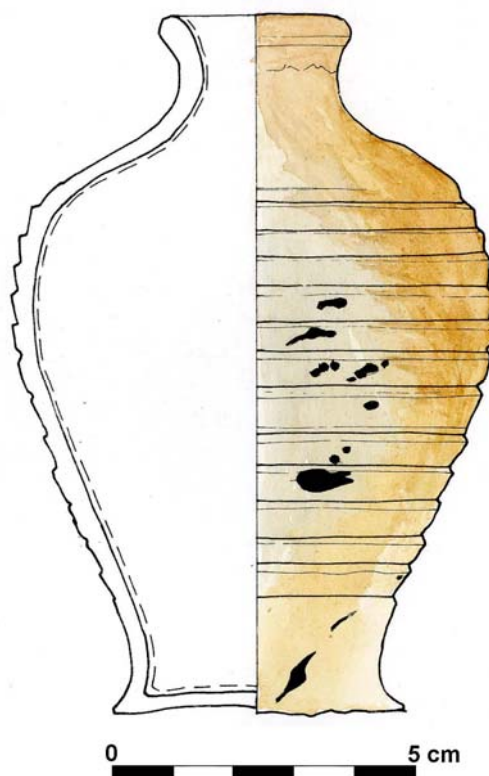
V – solná – světlá hněd', vnější glazura je nerovnoměrně rozprostřena – místy se neobjevuje vůbec – šedá místa, na výduť na několika místech stopy po tmavě hnědé glazuře – na nádobu se dostaly nejspíš omylem

Výzdoba: vývalková šroubovice

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. století

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;*Dudková – Orna 2009*, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: 1680

Inventární číslo: 635

Identifikační číslo: -

Ostatní keramika

Kategorie: **Kasička**

Skupina:

Tvar: bombovitý tvar odsazenou nožkou a s odsazeným lahvovitým hrdlem; max. výduť cca v 1/2 výšky, na přechodu hrdla a těla jednoduchá rýha, na těle výrazné stopy po vytáčení, přibližně ve dvou třetinách výšky záměrně proříznutý otvor pro mince

Okraj: vodorovně vyložený

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 8,3 cm

Ø dna – 4,9 cm

Ø okraje – 3,5 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5039 – hnědá cihlová červeň

Glazura: U – transparentní – hněd' s výrazným a patrně záměrným přesahem na vnější výduť

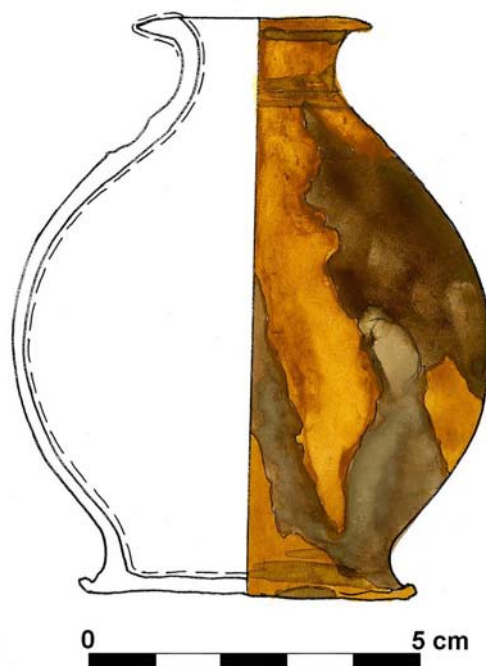
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 16. – 18. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 637

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittlerer Gurtrille)**

Skupina: L 2

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca v 1/3 výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 4,5 cm

Ø dna – 2,8 cm

Ø okraje – 3,3 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg ?

Glazura: U – solná – tmavá hněď

V – solná – tmavá hněď

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: 1680

Inventární číslo: 638

Identifikační číslo: -

Stolní keramika Kategorie: **mísa, mēlká**Skupina: **M 151**

Tvar: mēlká mísa se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: jednoduše profilovaný, lehce zatažený

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 7,0 cm

Ø dna – 10,6 cm

Ø okraje – 26 cm

ss – 0,5-0,9 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – na dně geometrický „propletenec“ – světlá béž, který je ohraničen 1,2 cm silným zeleným pruhem, následuje dvojice až trojice soustředných kružnic – světlá béž, opět silnější zelený pruh a další čtveřice světlé béžových kružnic, horní odsazení okraje je zdobeno pásem malované výzdoby, kde se střídá stylizovaný vegetabilní motiv a zoomorfní motiv ptáka – světlá béž a zeleň, okraj je přetažen světle béžovou linkou, přes vše transparentní glazura

V – neglazováno

Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí, vegetabilní, zoomorfní a geometrický motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 639

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 151**

Tvar: mělká mísa se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: jednoduše profilovaný

Dno: stopy po vytáčení

Rozměry:

v – 5,9 cm

Ø dna – 10,2 cm

Ø okraje – 27,7 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5011 – světle pálicí se hlína, tzv. bílé berounské zboží

Glazura: U – malba na bílé nástřepí, na dně 5 tmavě cihlově červených stylizovaných květů, oddělené zelenými čárkami, třikrát trojice soustředných kružnic modrozelená, které vymezují dvě pole, kdy dolní je vyplněno tmavě cihlově červenou vlnovkou a horní pole stylizovaným vegetabilním motivem – tmavá cihlově červená a zelená

V – neglazováno

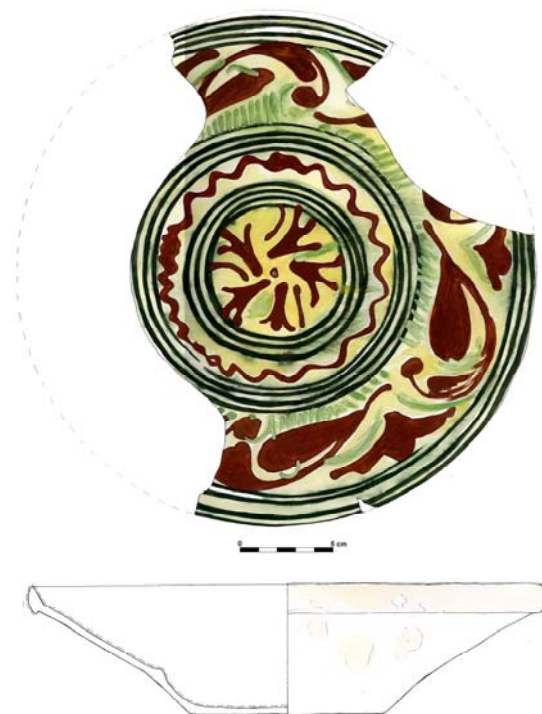
Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Blažková-Dubská 2007, Fig. 13; Blažková – Žegklitz, v tisku Koula 1917-1919, 250-257; Rückl – Havrda – Tryml 2007, Fig 21; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55;*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 640

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 22**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá; dno odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý

Dno: spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 4,0 cm

Ø dna – 2,7 cm

Ø okraje – 3,8 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed',
oxidační výpal, Waldenburg ?

Glazura: U – solná – hněd'

V – solná – hněd'

Výzdoba: -

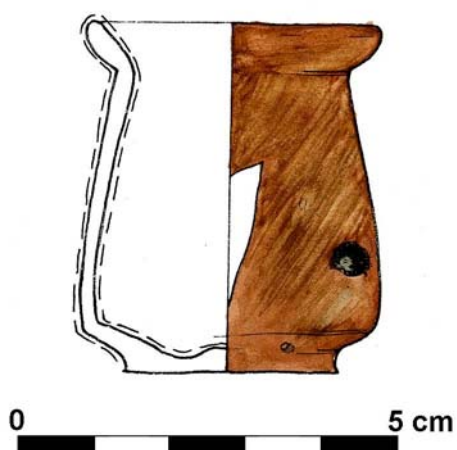
Rekonstrukce: -

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*,
118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: 1680

Inventární číslo: 642

Identifikační číslo: -

Stolní keramika Kategorie: **hluboká mísa**Skupina: **M 22**

Popis: směrem k okraji se tělo mírně nálevkovitě rozevívá; dno odsazení na patku, vnější plocha pod okrajem a nad patkou zdobena dvojicí nevýrazných přesekávaných lišt; vnitřní část zdobená malovanou výzdobou

Okraj: vodorovně vyložený s mírným zatažením dovnitř, zdobený malováním – střídavě na čtvrtiny obvodu béžová protáhlá eska a čárky, kolmo na okraj nasazená dvě protilehlá ucha

Ucho: pásková, dvě protilehlá, kolmo postavená, malovaná horizontálními čárkami

Dno: nehluboké stopy po vytáčení

Rozměry:

v – 8,9 cm

Ø dna – 13,8 cm

Ø okraje – 20,6 cm

výška ucha 3,7 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – kombinace vegetabilního a geometrického motivu, na dně rostlinná „rozvilina“ (stylizovaná konvalinka?) ohraničena zeleným pruhem, většina vnitřní stěna pokryta střídající se geometrizovaným motivem květu – světlá béž, po která následuje zelený kruh, ohraničeny světlé béžovou linkou, který je rozdělen svislou světle béžovou vlnovkou, nad tímto pásem výzdoby trojice horizontálních linek – světlá béž, horní plocha okraje pokryta hustě loženými jednoduchými esíčky a čárkami, ucha jsou pokryta příčnými čárkami – světlá béž

V – neglazováno

Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí, vegetabilní a geometrický motiv, plastická přesekávaná lišta

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: 1680

Inventární číslo: 643

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittlerer Gurtrille)**

Skupina: **L 24**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá; cca ve 2/3 výšky dvě vodorovné drážky; odsazené, nehlubokou rýhou oddělené dno

Okraj: ven vyhnutý

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 5,3 cm

Ø dna – 4,0 cm

Ø okraje – 3,4 cm

ss 0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – tmavá hněd'

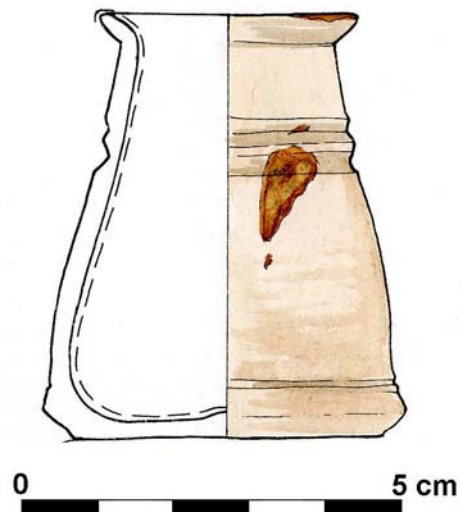
V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: -

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 644

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 4**

Tvar: velmi mělký tvar, dno lehce odsazené na patku přechází na ven vyhnuté podkrají bez vnější hrany; výrazné stopy obtáčení

Okraj: přehnutý

Dno: stopy obtáčení

Rozměry:

v – 1,6 cm

Ø dna – 12,5 cm

Ø okraje – 22,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – stojící postava ženy v renesančních šatech s balónovými rukávy, žena má úzký pas a rozšířenou sukni, pokrývku hlavy, náznak renesančního límce kolem krku, schematicky naznačený obličej; výzdoba oděvu naznačena rytým mřížkováním, levá polovina sukně – tmavá zeleň, nalevo od postavy motiv ptáka – světlá béž se zelenými křídly, pravá polovina se nedochovala, ženská postava pravděpodobně něco drží v ruce, celý motiv je ohraničen zeleným pruhem, okraj je přetažen světle béžovou linkou, přes vše transparentní glazura

V – neglazováno

Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí, zoomorfní a antropomorfní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 4/4 16.-1/3 17. stol.

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 646

Identifikační číslo: -

Kuchyňská/stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 13**

Popis: směrem k okraji se mírně nálevkovitě rozevívá, v pravidelných rozestupech tělo pokryto trojicí plastických pásků, které byly rozjety radélkem v podobě prstování, členěném trojicí horizontálních rýh

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem v podobě několika linií malých obdélníků

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 14,0 cm

Ø dna – 21,5 cm

Ø okraje – 27,5 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálicí se hlína

Glazura: neglazované

Výzdoba: plastická páska, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: *Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2A/10; *Pajer 1983*, 25

Jímka: 1680

Inventární číslo: 647

Identifikační číslo: -

Kuchyňský/stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 133**

Popis: směrem k okraji se mírně nálevkovitě rozevívá, v pravidelných rozstupech tělo pokryto trojicí plastických pásků, které byly rozjety radélkem v podobě prstování, členěném trojicí horizontálních rýh

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 14,3 cm

Ø dna – 19,2 cm

Ø okraje – 27,6 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: světlá běž; 5006

Glazura: U – zelená žlutě

V – zeleň

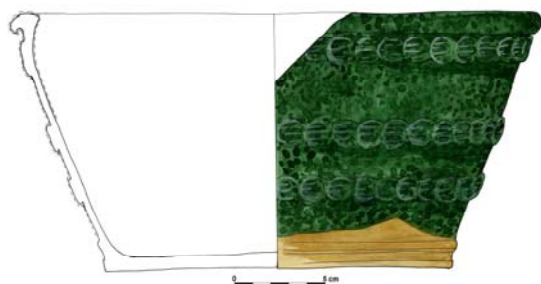
Výzdoba: plastická páska, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: Cvrková – Černá 2007, Obr. 2A/10; Pajer 1983, 25

Jímka: 1680

Inventární číslo: 648

Identifikační číslo: -

Kuchyňská/stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 13**

Popis: směrem k okraji se mírně nálevkovitě rozevívá, v nepravidelných rozstupech tělo pokryto třemi plastickými páskami, které byly dvakrát rozjety jednoduchým radélkem, zpravidla ve třech řadách

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem v podobě několika linií malých čtverečků a obdélníků

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 15,2 cm

Ø dna – 24,6 cm

Ø okraje – 31,6 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálicí se hlína

Glazura: neglazované

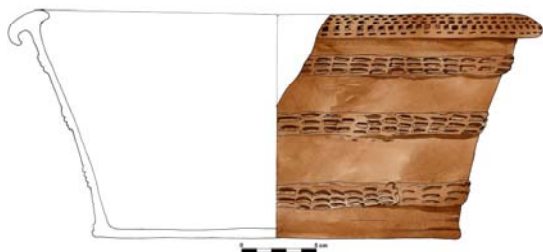
Výzdoba: plastická páska, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: Cvrková – Černá 2007, Obr. 2A/10; Pajer 1983, 25

Jímka: 1680

Inventární číslo: 649

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca v dolní třetině výšky, stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: téměř kolmo posazený, otisk prstů, na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 5,0 cm

Ø – 12,4 cm

ss 0,15-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálicí se hlína – světlý okr

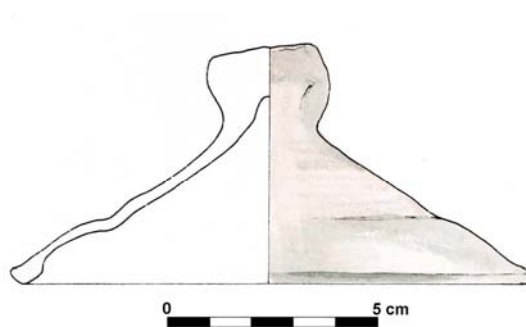
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 650

Identifikační číslo: -

Stolní keramika Kategorie: **hluboká mísa**Skupina: **M 23**

Popis: směrem k okraji se tělo mírně nálevkovitě rozevívá; přechod výduti a dna plynulý, zaoblený bez ostrého zalomení; dno a vnitřní stěna zdobená malovanou výzdobou – vegetabilní a zoomorfní motiv
Okraj: vodorovně vyložený s mírným zatažením dovnitř, zdobený malovanými horizontálními, béžovými linkami

Ucho: -

Dno: nehluboké stopy po vytáčení

Rozměry:

v – 8,2 cm

Ø dna – 13,8 cm

Ø okraje – 22,0 cm

ss – 0,35 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – kombinace vegetabilního a zoomorfního motivu, na dně rostlinná „rozvilina“ se dvěma ptáky ohrazena jednou zelenou a jednou světle béžovou kružnicí, dolní polovina stěny je pokryta pětici soustředných kružnic, střídavě zelená a světlá béž, horní polovina je vyplněna pásovým vegetabilním motivem, horní plocha okraje pokryta nepravidelnými soustřednými kružnicemi – světlá béž

V – neglazováno

Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí, vegetabilní a zoomorfní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: 1680

Inventární číslo: 651

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý, pod okrajem dvojice nehlubokých rýh, horní polovině výdutě pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 16,0 cm

Ø dna – 8,1 cm

Ø okraje – 12,1 cm

délka ucha 8,9, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – světle cihlová hněd'

Glazura: U – transparentní – cihlová hněd', s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 652

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 22**

Tvar: válcové hrdlo bez výlevky se subtilním žebrem v horní třetině jeho výšky, vejčitý tvar, max. výduť v polovině výšky, dno odsazeno na patku s jedním prožlabením

Okraj: jednoduchý, vzhůru vytažený, uvnitř lehce zesílený

Ucho: páskové s lehkým prožlabením horní plochy; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 18,5 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 7,0 cm

délka ucha 8,4 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5007 – cihlově červená

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – mramorování – béž, žlutě, zelená, cihlová

Výzdoba: mramorování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datce: 3/3 16. – 1/3 17. stol.

Jímka: 1680

Inventární číslo: 942

Identifikační číslo: 1680/1

Stolní keramika

Kategorie: **Hrniec, krajáč**

Skupina: **H 51**

Tvar: směrem k okraji nálevkovitě se rozevírající tělo, dno odsazené na patku, zakončenou subtilním žebrem, horní polovinu výduti pokrývá pás malované výzdoby – vegetabilní a zoomorfní motiv, po tomto pásu následuje sedm horizontálních malovaných linií

Okraj: dovnitř zatažený

Ucho: páskové, prolamované s lehkým prožlabením horní plochy; nasedá pod okraj a v dolní čtvrtině výšky

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 17,7 cm

Ø dna – 11,8 cm

Ø okraje – 17,4 cm

délka ucha 11,9 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,6-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálicí se hlína, tzv. berounské zboží
Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – transparentní – základ cihlová červeně, světlá béž, zelená střídá se vegetabilní motiv – list (akát), zoomorfní motiv – pták, po tomto pásu následuje jeden širší zelený pruh a šest světle béžových horizontálních linek

Výzdoba: malovaná

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: 1680

Inventární číslo: 943

Identifikační číslo: 1680/1

Stolní keramika

Kategorie: **Hrnec, krajáč**

Skupina: **H 511**

Tvar: směrem k okraji se nálevkovitě rozevírající tělo, dno odsazeno na patku, zdobenou dvojitou radélkovou linií, těsně pod okrajem je plastická, prstovaná římsa, pod kterou následuje trojice světle béžových horizontálních malovaných linek, po nich následuje pás zdobený vegetabilním motivem, po tomto pásu následuje šest horizontálních malovaných linek

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, zdobeno malovanými horizontálními čárkami; nasedá pod okraj a v dolní čtvrtině výšky

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 18,2 cm

Ø dna – 12,8 cm

Ø okraje – 19,0 cm

délka ucha 11,7 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,5cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálicí se hlína, tzv. berounské zboží
Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – transparentní – základ cihlová červeně, světlá béž, zelená vegetabilní motiv listů, který se na střídačku proplétá širokou zelenou vlnicí – po tomto pásu následuje jeden širší zelený pruh a šest světlá béžových linek

Výzdoba: malovaná – vegetabilní a zoomorfní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno, domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

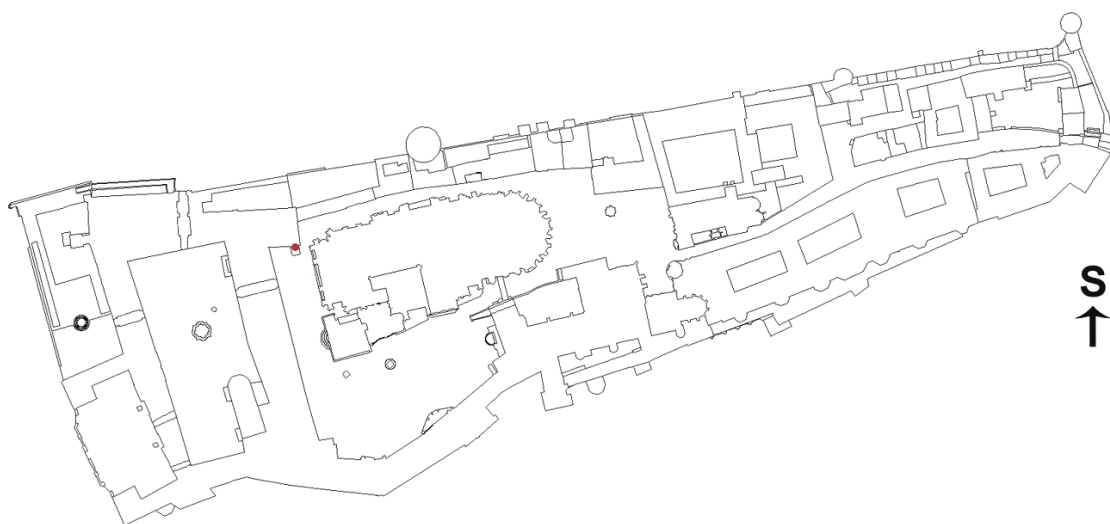
Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Odpadní jímka S

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 1

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 242**

Tvar: soudkovitý tvar, na podokrají trojnásobné rýhy, po kterých následují velmi mělké šikmé žlábký, jdoucí až pod připojení ucha a pokrývající přibližně 2/3 výduti

Okraj: přehnutý, šikmo seříznutý

Ucho: dochovala se pouze dolní část, páskové; nasedá na max. výduť

Dno: dochovala se pouze malá část

Rozměry:

v – 25,0 cm

Ø dna – 12,1 cm

Ø okraje – 14,6 cm

délka ucha 12,0 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení; šikmé žlábký vznikly rozkmitáním nádoby při vytáčení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý hnědý okr s nepatrným přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování, šikmé žlábký

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 2, staré číslo 55

Identifikační číslo: 493

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní část těla
nad místo připojení ucha na výduť je
pokryta rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 19,8 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 12,0 cm

délka ucha 9,5 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na
protilehlé straně ucha a v dolní části
nádoby

Keramická třída: 5004 – světle pálená
hlína

Glazura: U – transparentní – kropenatý,
hnědý okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

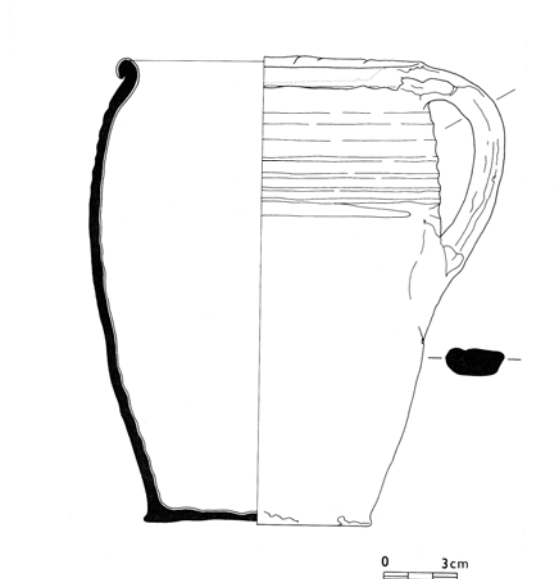
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 3

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 241**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť cca v polovině výšky; horní čtvrtina výduti pokryta několikanásobným rýhováním, po kterém následují velmi mělké šikmé žlábký, jdoucí až pod připojení ucha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné, vodorovné, husté rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 24,8 cm

Ø dna – 13,0 cm

Ø okraje – 13,8 cm

délka ucha 11,0 cm, šířka 3,1 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha; šikmé žlábký vznikly rozkmitáním nádoby při vytáčení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – hnědý okr, který se na okraji mění v zeleň s nepatrným přesahem na okraj a na ucho

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky, šikmé žlábký

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 4

Identifikační číslo: 808

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na podokrají dvojité rýha, která tvoří horní hranici radélkové výzdoby v podobě velice řídké pětinasobné segmentové vlnice, výzdoba končí v místě připojení ucha

Okraj: prožlabené okružní

Ucho: dochovala se pouze malá část u okraje a u výduť, páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 16,6 cm

Ø dna – 7,7 cm

Ø okraje – 10,1 cm

délka ucha 8,6 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – zeleň s přesahem na okraj, nerovnoměrně vytavená, náhodný přesah na výduť - hněd

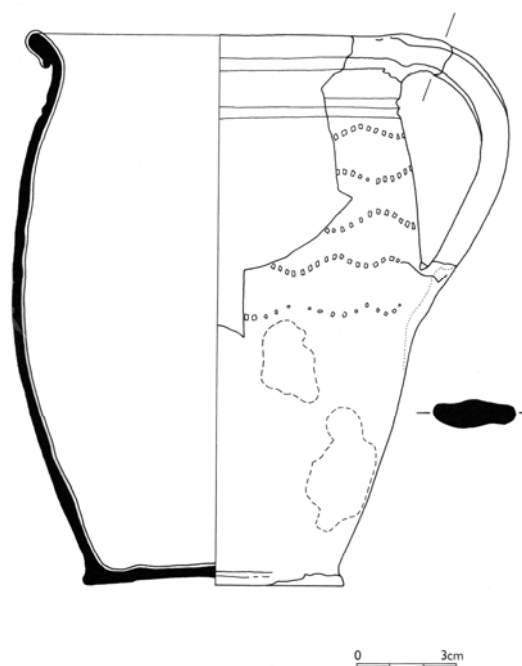
V – neglazováno

Výzdoba: rádélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 5

Identifikační číslo: 820

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na podokrají jednoduchá rýha, která tvoří horní hranici radélkové výzdoby v podobě velice řídké pětinasobné segmentové vlnice; výzdoba končí nad připojením ucha;

élka sekvence radélka 5,0 cm

Okraj: esovitě profilovaný, zesílený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 19,4 cm

Ø dna – 10,4 cm

Ø okraje – 13,5 cm

délka ucha 10,5 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – po bílém přetahu následuje zelená glazura s přesahem na okraj a horní část ucha

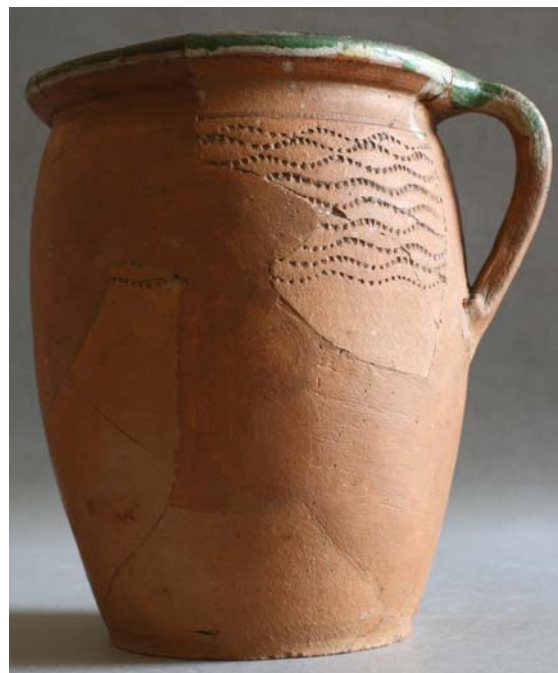
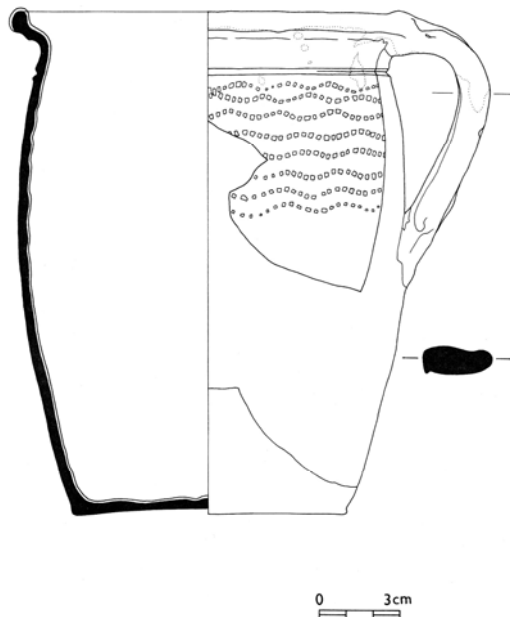
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 6

Identifikační číslo: 491, staré číslo 52

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, víc jak
polovina výduť pokryta rýhami v širokých
rozestupech

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 14,5 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 9,7 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – žlutý okr,
který se na okraji mění v hněd', stéká na
vnější výduť

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 6

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: dochovala se pouze dolní část těla;
horní část výduti patrně pokryta
nehlubokým několikanásobným rýhováním

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se, pouze jeho
připojení těsně pod max. výduť

Dno:

Rozměry:

max. v – 12,8 cm

Ø dna – 9,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlé béž

Glazura: U – transparentní – hnědý okr

V – neglazováno

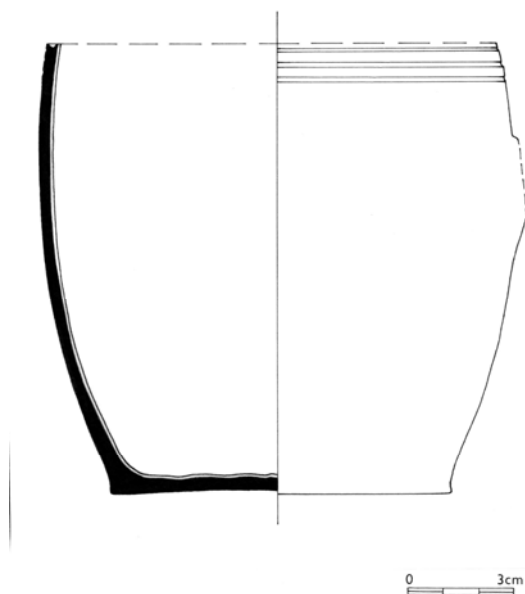
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 7, staré číslo 72

Identifikační číslo: 807

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek, hrnek**

Skupina: **H 19**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, 3/4 těla
pokryty nehlubokou vývalkovou
šroubovicí

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: nevýrazné spirálové stopy po
odříznutí

Rozměry:

v – 10,0 cm

Ø dna – 5,8 cm

Ø okraje – 7,2 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená
hlína

Glazura: U – transparentní – kropenatý,
žlutý okr, který se na okraji mění na zelený
s přesahem na okraj a horní část ucha

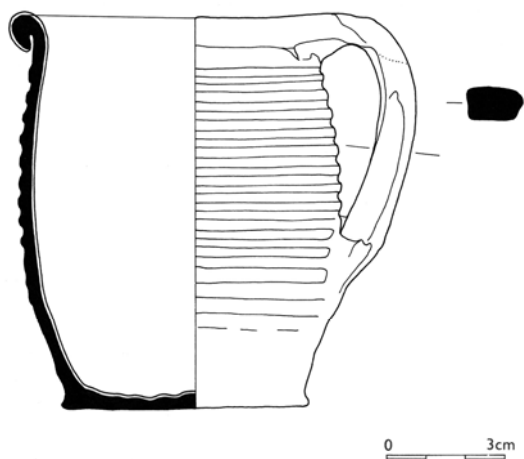
V – neglazováno

Výzdoba: vývalková šroubovice

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16.- 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 8

Identifikační číslo: 455

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc, hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý – max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta čtyřmi rýhami v širokých rozestupech

Okraj: ovalený, kolmo seříznutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 11,8 cm

Ø dna – 6,4 cm

Ø okraje – 7,7 cm

délka ucha 7,4 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr

V – neglazovaný

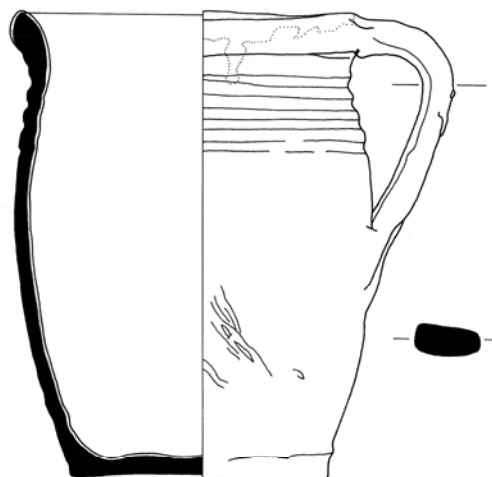
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 9, staré číslo 85

Identifikační číslo: 479

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý – max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta nevýraznými rýhami, které končí nad připojením ucha

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné výrazné rýhy po odříznutí v – 9,0 cm

Ø dna – 4,4 cm

Ø okraje – 5,7 cm

délka ucha 5,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý žlutý okr

V – neglazovaný

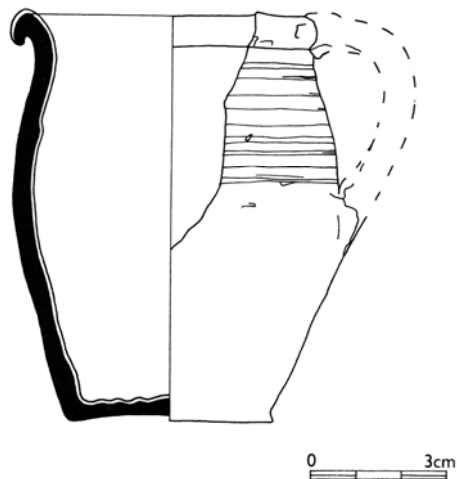
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 10, staré číslo 7

Identifikační číslo: 456

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek, hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý – max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta čtyřmi rýhami v širokých rozestupech, které jdou až k připojení ucha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 11,9 cm

Ø dna – 6,4 cm

Ø okraje – 8,0 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá cihlová červeň

Glazura: U – kropenatý žlutý okr s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazovaný

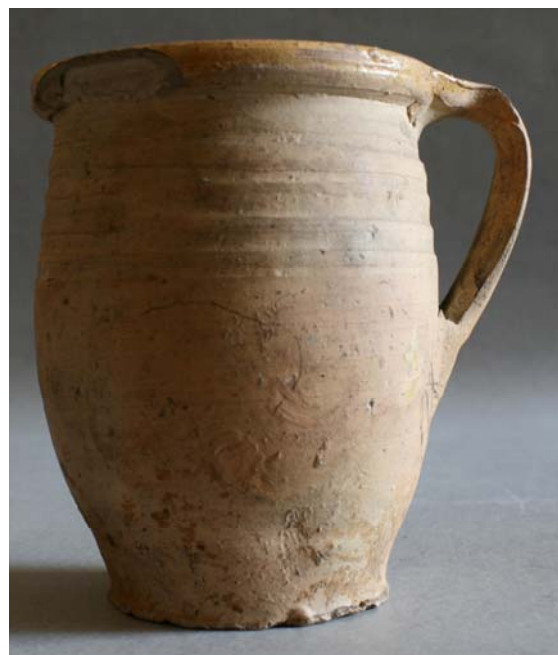
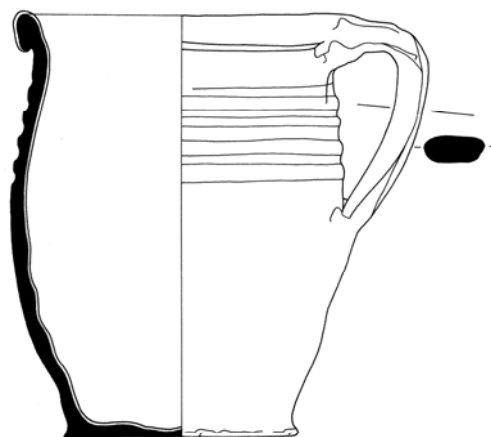
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 11

Identifikační číslo: 806

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní čtvrtina
těla pokryta nehlubokým, hustým
rýhováním

Okraj: esovitě profilované

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj a
max. výduť

Dno: stopy po vytáčení se nedochovaly, na
pěti místech záměrně proražené otvory

Rozměry:

v – 12,2 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 8,7 cm

délka ucha 6,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé
straně ucha

Keramická třída: 5042 – světlá béž až běl
Glazura: U – transparentní – hnědý okr,
který se na okraji mění v tmavou hněd'

V – neglazováno

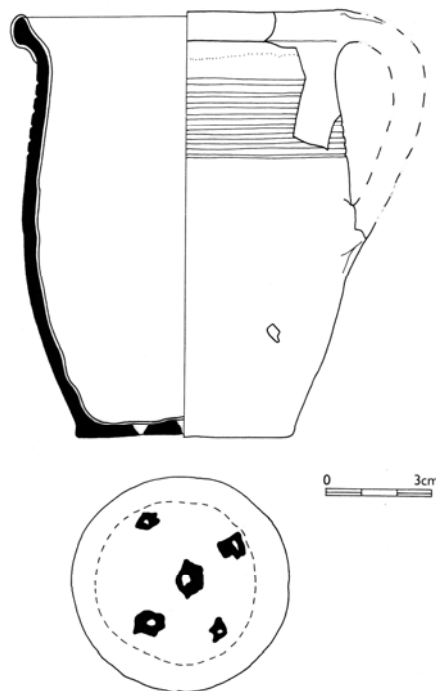
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 12

Identifikační číslo: 453

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – max. výduť přibližně v polovině výšky, na horní části výduti pět rýh

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 13,8 cm

Ø dna – 5,9 cm

Ø okraje – 7,8 cm

délka ucha 7,3 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – světlá cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně s přesahem na okraj

V – neglazováno

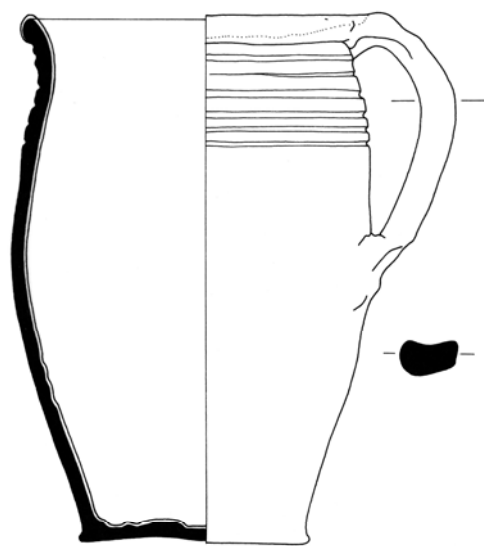
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 13

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc, hrnek**

Skupina: **H 18**

Tvar: válcový; horní třetina výduti pokryta
rýhováním, které končí nad připojení ucha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 11,1 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 7,6 cm

délka ucha 7,4 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – žlutý okr, který se na okraji
mění v hněd

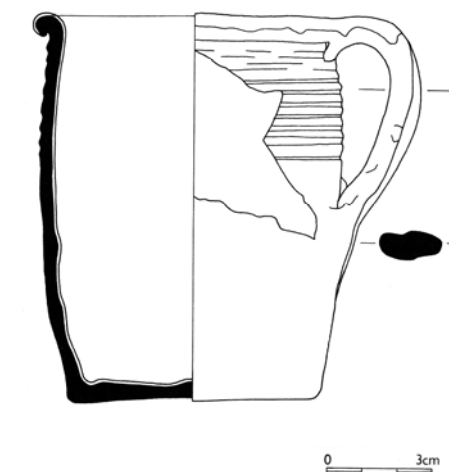
V – neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 14

Identifikační číslo: 483

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek, hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý – max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta rýhami v širších rozestupech, které pokrývají přibližně horní třetinu výduti

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí v – 8,7 cm

Ø dna – 4,8 cm

Ø okraje – 5,2 cm

délka ucha 6,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž až běl

Glazura: U – kropenatá tmavá zelen s přesahem na okraj a stéká na vnější výduť

V – neglazovaný

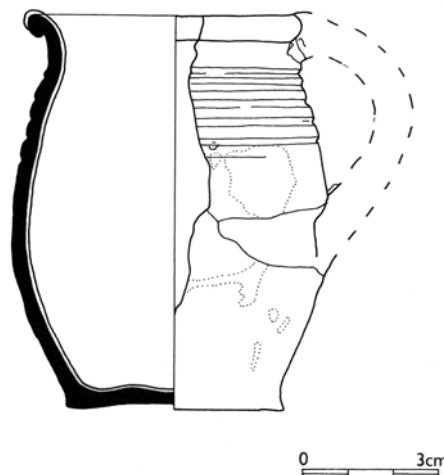
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 15, staré číslo 99

Identifikační číslo: 484

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, na horní části
výduti pětinasobná rýha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou
vnější plochou; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: velmi husté spirálové stopy po
odříznutí

Rozměry:

v – 15,5 cm

Ø dna – 8,6 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 9,0 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – hnědá zeleň
s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

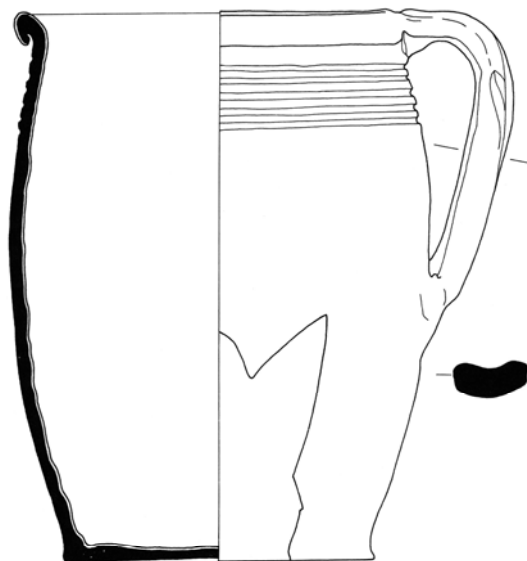
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 16, staré číslo 81

Identifikační číslo: 812

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podokrají dvojice samostatných rýh

Okraj: ovalený, ven vyhnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: špatně patrné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 14,2 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 9,0 cm

délka ucha 8,2 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní – bílá běz s přesahem na okraj

V – neglazováno

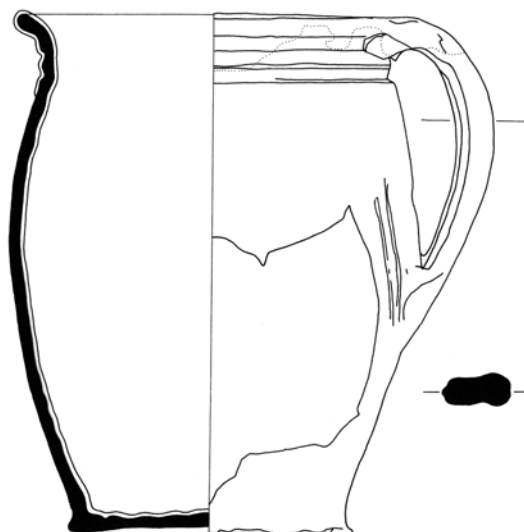
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajč* 1998, 213, Obr. 84

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 17

Identifikační číslo: 486

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní třetina
pokryta nehlubokými rýhami, které končí
v místě připojení ucha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 10,0 cm

Ø dna – 6,3 cm

Ø okraje – 7,2 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé
straně ucha a na dně nádoby

Keramická třída: 5041 – světlý cihlový okr

Glazura: U – transparentní – okr
s přesahem na okraj

V – neglazováno

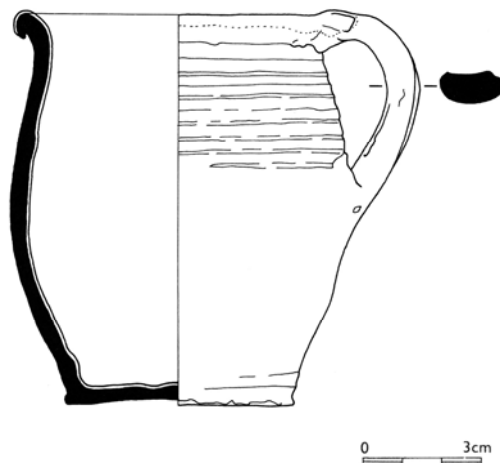
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 18

Identifikační číslo: 811

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v horní třetině výšky, na horní
části výduti pětice velmi mělkých rýh

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj a
pod max. výduť

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 16,6 cm

Ø dna – 8,3 cm

Ø okraje – 10,5 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až běl

Glazura: U – transparentní – zelený okr,
který se na okraji mění v hněd'

V – neglazováno

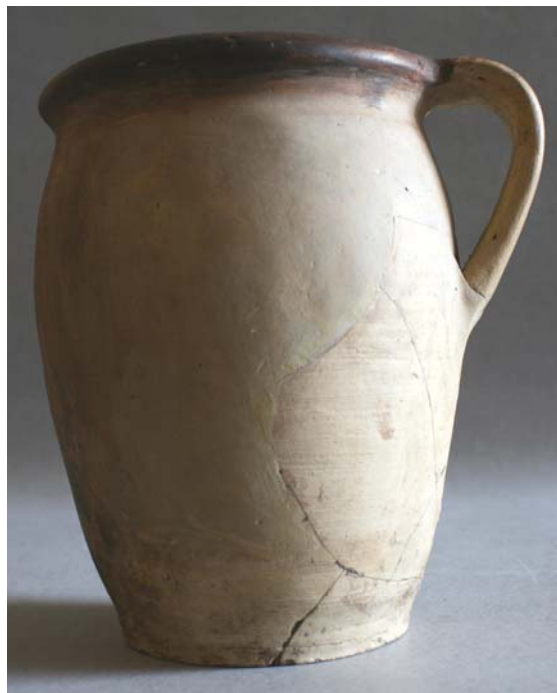
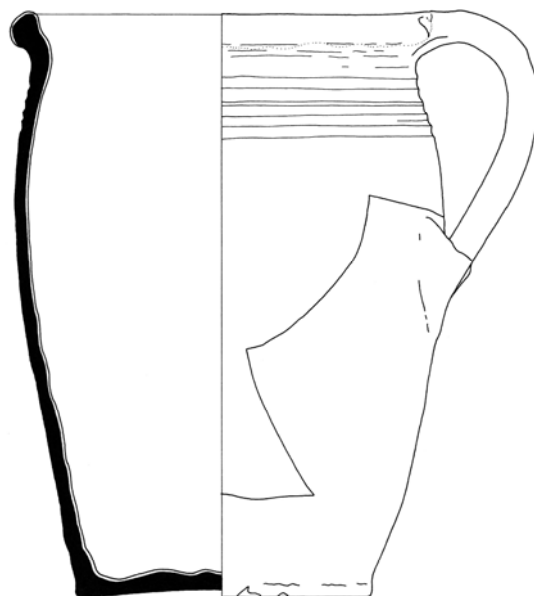
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 19

Identifikační číslo: 805

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 25**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v horní třetině výšky; na podokrají dvě červeně malované linky a třetí samostatná v úrovni připojení ucha na výduť

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s velmi mírně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálové stopy po odříznutí, otisk okraje hrnce, který stál v peci pod ním

Rozměry:

v – 23,9 cm

Ø dna – 11,3 cm

Ø okraje – 14,1 cm

délka ucha 9,5 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlá běž

Glazura: U – hnědý, kropenatý okr s přesahem na okraj a horní část ucha, náhodná stékající glazura na výduť

V – neglazovaný

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datce: 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 20

Identifikační číslo: 946

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na podokrají jednoduchá rýha, která tvoří horní hranici radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice; výzdoba končí v místě připojení ucha;

délka sekvence radélka 4,9 cm

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s asymetricky nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí v – 18,5 cm

Ø dna – 9,9 cm

Ø okraje – 13,2 cm

délka ucha 9,6 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – světlá béž s přesahem na okraj a horní část výduti

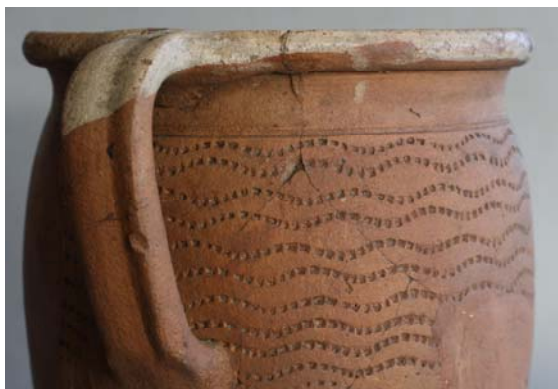
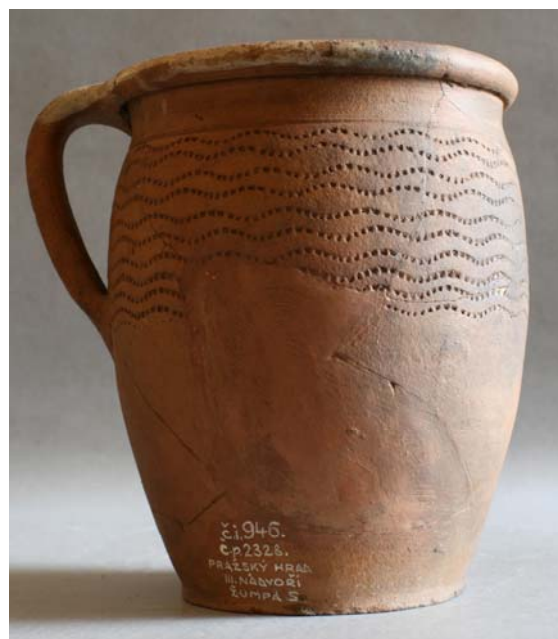
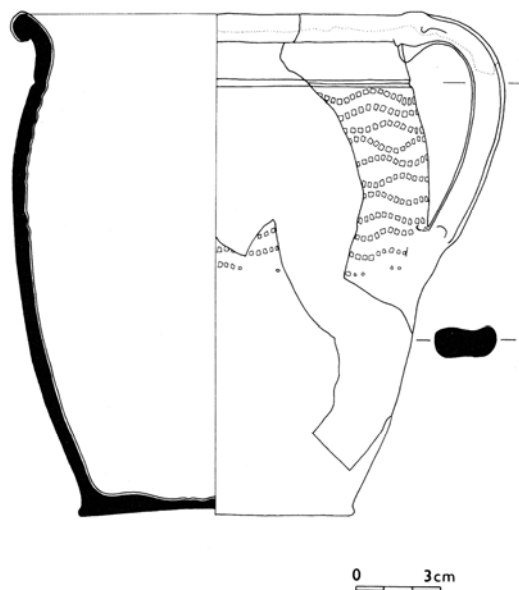
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 21, staré číslo 5

Identifikační číslo: 454

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na podokrají dvojité rýha, která tvoří horní hranici radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice; výzdoba končí pod připojením ucha;

délka sekvence radélka 5,9 cm

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 14,4 cm

Ø dna – 7,1 cm

Ø okraje – 9,3 cm

délka ucha 8,0 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – světle cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem přes okraj a na horní část ucha; na okraji se okr mění na tmavě hnědou

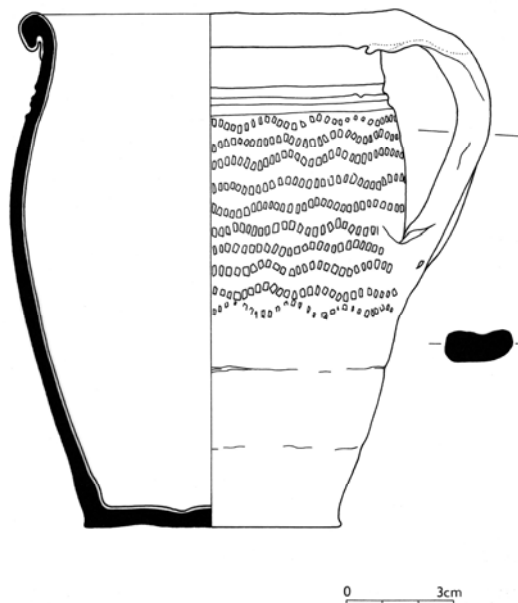
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – poč. 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 22

Identifikační číslo: 826

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 243**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar, max. výduť cca v polovině výšky; horní čtvrtina výduti pokryta rýhováním, které je navíc překryto červeným malováním v podobě dvou linek a dvou protáhlých vlnovek; po rýhování následují velmi mělké šikmé žlábký, pokrývající celkově více než 2/3 výšky;

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 23,3 cm

Ø dna – 12,2 cm

Ø okraje – 13,2 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení; šikmé žlábký vznikly rozkmitáním nádoby při vytáčení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění na tmavou hněd' s nepatrným přesahem na okraj

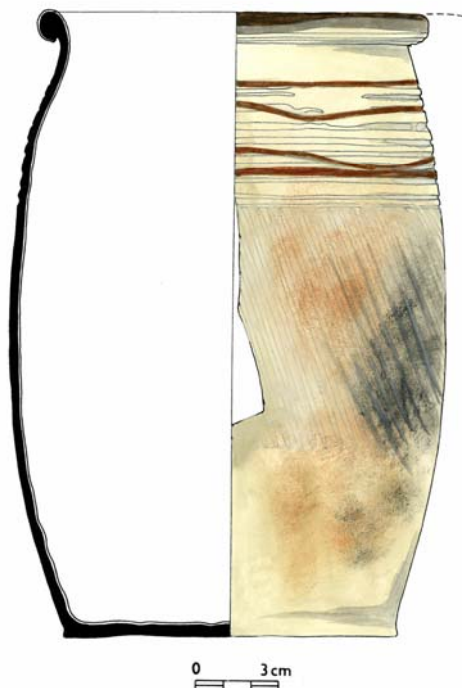
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování, šikmé žlábký, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 23

Identifikační číslo: 481, staré číslo 100

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v horní třetině výšky, na horní
části výduti pětinasobná rýha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 15,5 cm

Ø dna – 7,9 cm

Ø okraje – 9,6 cm

délka ucha 7,1 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – tmavá
kropenatá hněd' s přesahem na okraj

V – neglazováno

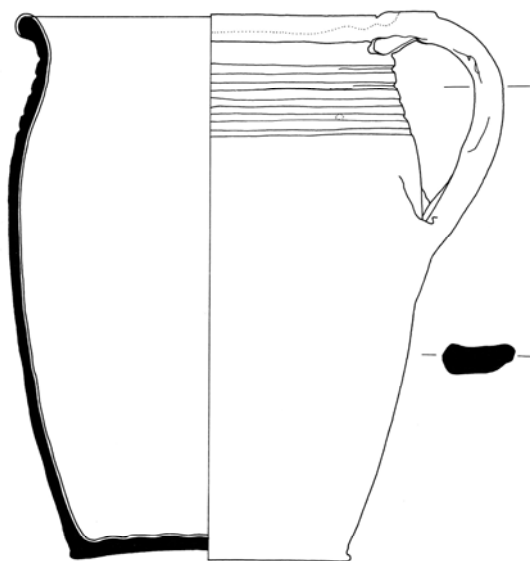
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 24

Identifikační číslo: 452

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, na horní části
výduti čtveřice nehlubokých rýh

Okraj: ovalený

Ucho: páskové, pravoúhle modelované;
nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 14,5 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 9,3 cm

délka ucha 8,0 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně
pálená hlína

Glazura: U – transparentní – zeleň přes bílé
náštepí s přesahem na okraj a horní část
ucha

V – neglazováno

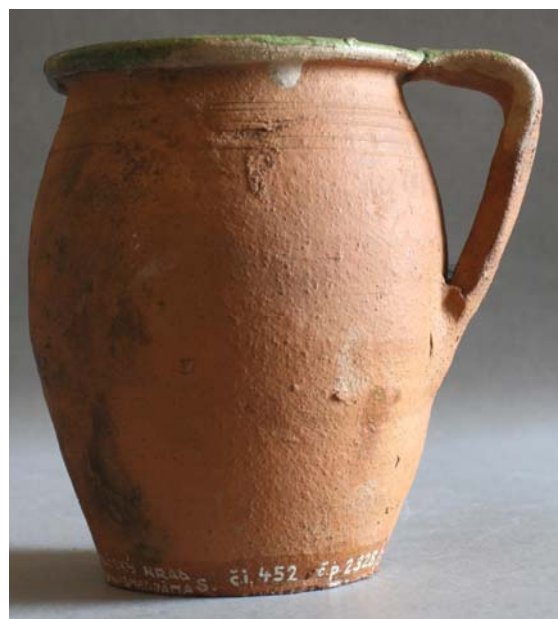
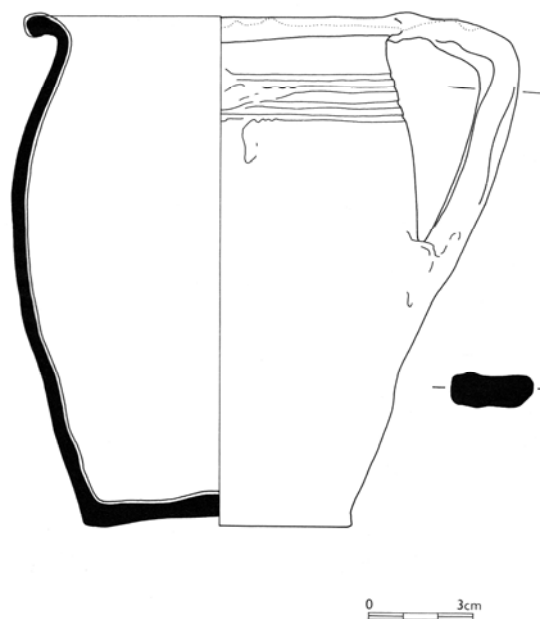
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 25

Identifikační číslo: 498

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na podokrají jednoduchá rýha, která tvoří horní hranici radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, jdoucí přes celou výduť; délka sekvence radélka 5,6 cm

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně asymetricky proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí v – 15,0 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 9,7 cm

délka ucha 9,0 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – po bílém nástřepí následuje zeleň s přesahem na okraj

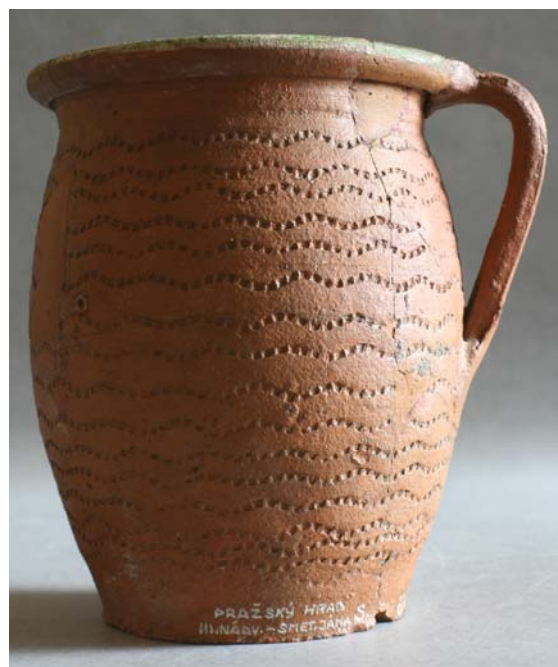
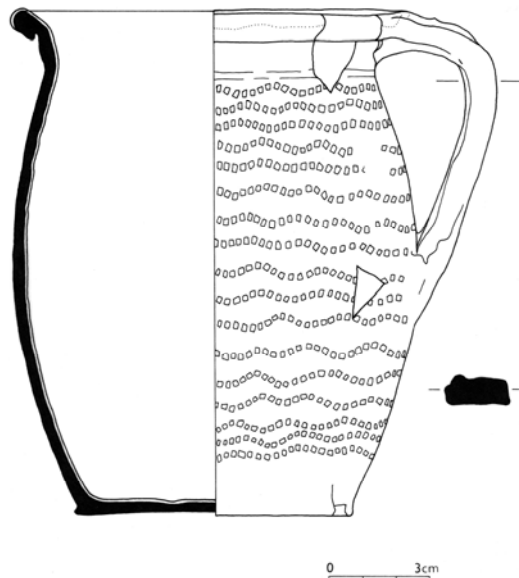
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 26

Identifikační číslo: 809

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 18**

Tvar: válcový; horní třetina výduti pokryta
rýhováním v širších rozestupech, které
končí v místě připojení ucha

Okraj: přehnutý

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 13,7 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 9,5 cm

délka ucha 8,1 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé
straně ucha

Keramická třída: 5042 – světlá běž

Glazura: U – žlutý okr, který se na okraji
mění na tmavou hněd s přesahem na okraj
a horní část výduti

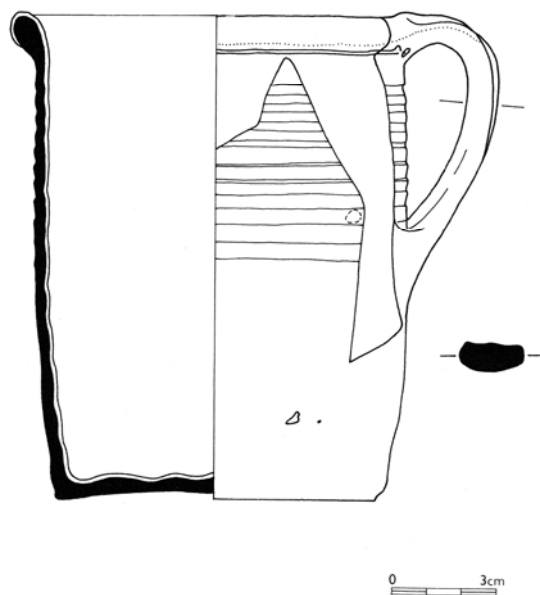
V – neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 27, staré číslo 8

Identifikační číslo: 478

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní třetina je
pokryta nehlubokými rýhami, které končí
v místě připojení ucha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max.
výduť

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 17,1 cm

Ø dna – 8,9 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 8,3 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 - světlá béž

Glazura: U – transparentní – kropenatá
hnědá zeleň s přesahem na okraj a horní
část ucha

V – neglazováno

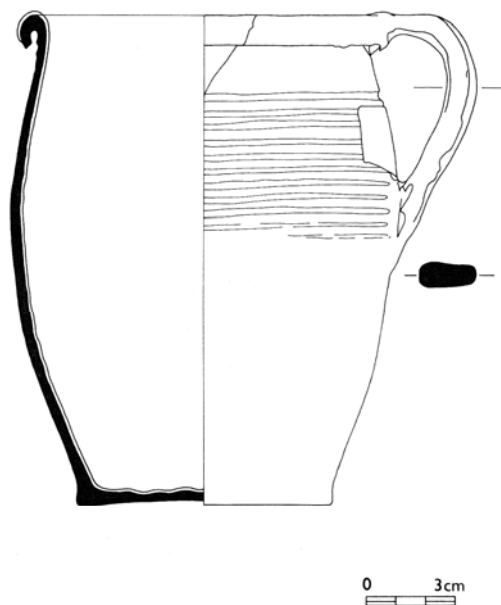
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 28

Identifikační číslo: 496

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 19**

Tvar: soudkovitý tvar s max. výdutí v polovině výšky, téměř celé tělo je pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; připojeno na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 19,1 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 11,7 cm

délka ucha 9,3 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: vývalková šroubovice

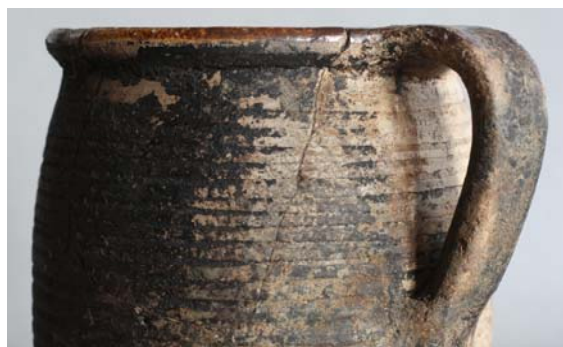
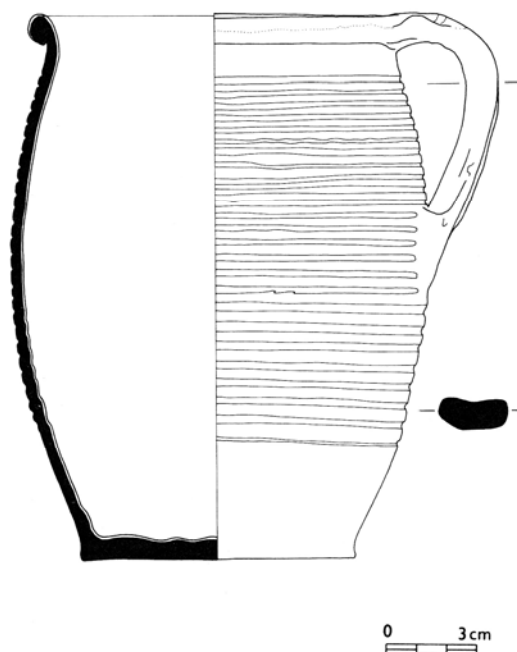
Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 29

Identifikační číslo: 467

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, veľký**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní polovina
těla až k místu připojení ucha na výduť je
pokryta nehlubokými rýhami

Okraj: náznak esovité profilace, zesílený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max.
výduť

Dno: husté vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 21,6 cm

Ø dna – 12,0 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka ucha 11,1 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé
straně ucha

Keramická třída: 5041 – světlý cihlový okr

Glazura: U – transparentní – kropenatá
tmavá hněď s přesahem na okraj

V – neglazováno

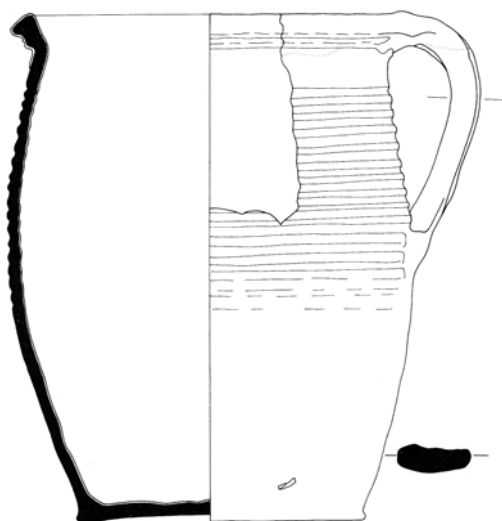
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 30, staré číslo 69

Identifikační číslo: 821

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, velký**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v horní třetině výšky, na horní
části výduti pětinasobná rýha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 22,5 cm

Ø dna – 11,7 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka ucha 9,8 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená
hlína

Glazura: U – transparentní – hnědý okr,
který se na okraji mění na hněd' s přesahem
na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

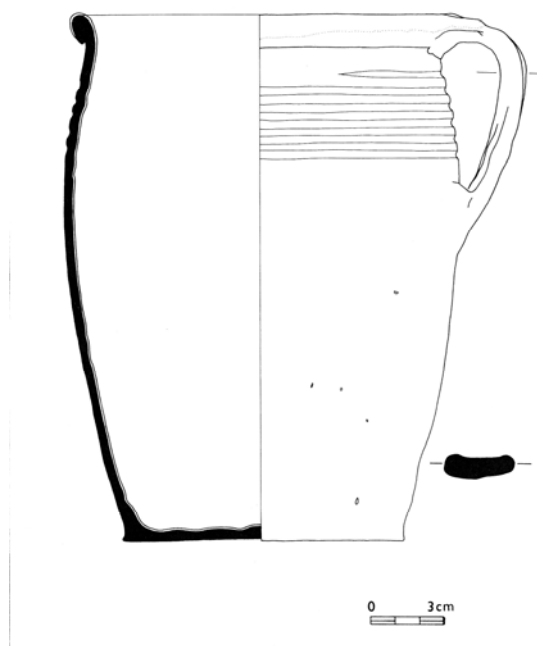
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 31, staré číslo 68

Identifikační číslo: 810

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní třetina
těla je pokryta rýhováním, které končí
v místě připojení ucha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max.
výduť

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 17,1 cm

Ø dna – 10,1 cm

Ø okraje – 12,0 cm

délka ucha 9,8 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž až běl

Glazura: U – transparentní – oranžový okr
s přesahem na okraj

V – neglazováno

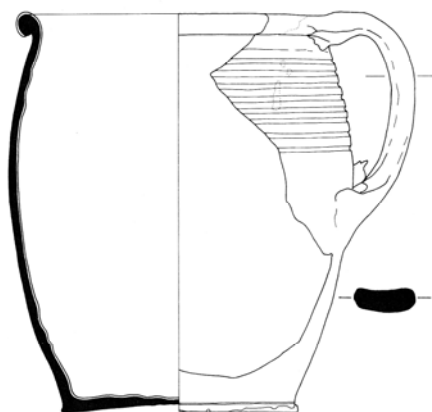
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 32

Identifikační číslo: 492

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podokrají jednoduchá až dvojnásobná nehluboká rýha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,8 cm

Ø dna – 9,7 cm

Ø okraje – 11,1 cm

délka ucha 8,4 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení, dochovala se necelá polovina nádoby

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – okr s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

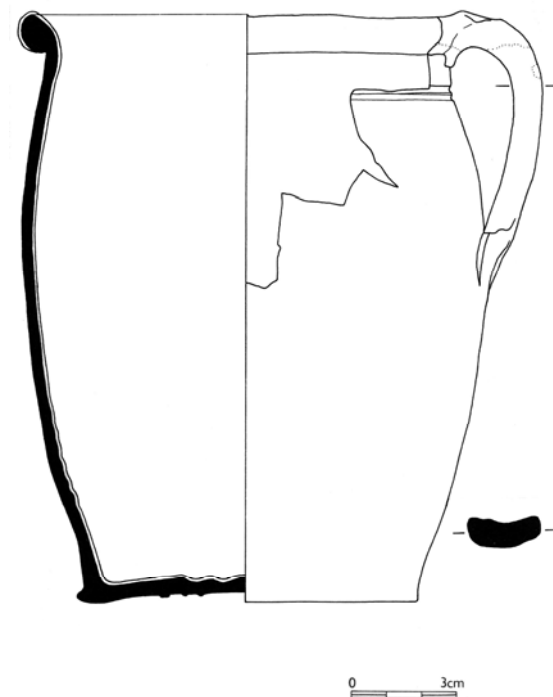
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajč* 1998, 213, Obr. 84

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 33

Identifikační číslo: 813

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na podokrají dvě samostatné rýhy, které tvoří horní hranici radélkové výzdoby v podobě velmi špatně patrné segmentové vlnice; výzdoba končí v místě připojení ucha

Okraj: ven vyhnutý, prožlabené okružní

Ucho: páskové s nevýrazně dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 20,6 cm

Ø dna – 9,3 cm

Ø okraje – 12,8 cm

délka ucha 10,1 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – kropenatá zeleň s přesahem na okraj a horní část ucha

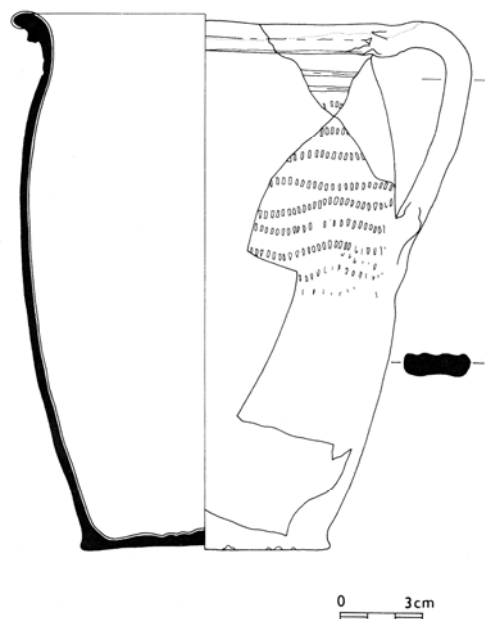
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 34, staré číslo 82

Identifikační číslo: 827

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 233**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v horní třetině výšky; na podokrají dvou- až trojnásobná červeně malovaná linka, dvě další linky v úrovni připojení ucha na výduť

Okraj: přehnutý, rozevřený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 26,4 cm

Ø dna – 14,2 cm

Ø okraje – 18,0 cm

délka ucha 12,8 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5031 – světle pálená hlína

Glazura: neglazováno

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2A/4, 6.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 35

Identifikační číslo: 487

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, na horní části
výduti pětinasobné rýhování

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 15,0 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 10,4 cm

délka ucha 8,0 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světle cihlově
červený okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý
hnědý okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

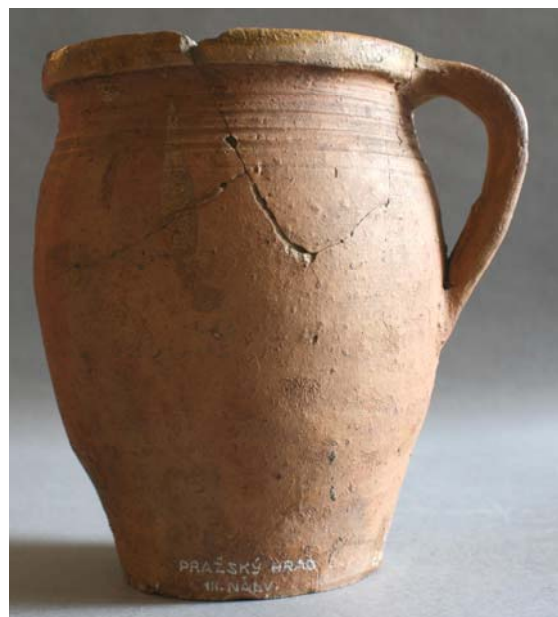
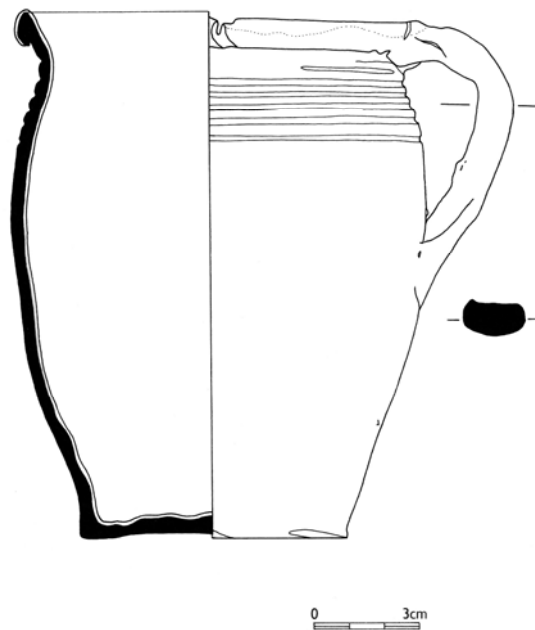
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 36

Identifikační číslo: 488

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, nízký**

Skupina: **H 20**

Tvar: nízký, soudkovitý tvar, čtyř až pětinasobná rýha na podokrají

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 14,9 cm

Ø dna – 12,3 cm

Ø okraje – 14,3 cm

délka ucha 8,7 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – oranžový okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

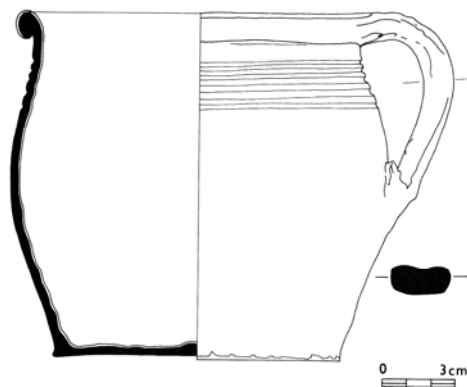
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 37

Identifikační číslo: 501

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc, nízký**

Skupina: **H 29**

Tvar: nízký hrnc, kdy celková výška je menší než průměr okraje nádoby; na podhrdlí čtyř až pětinasobné rýhy v širokých rozestupech

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 13,5 cm

Ø dna – 13,8 cm

Ø okraje – 16,2 cm

délka ucha 8,6 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – hnědý okr s přesahem na okraj

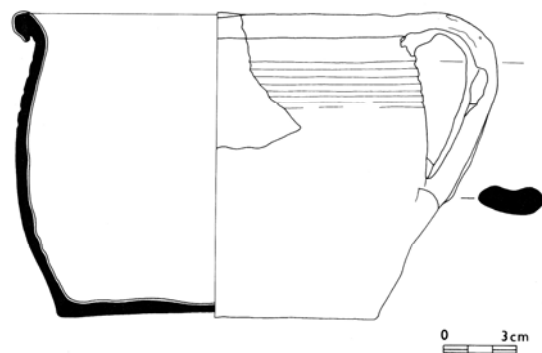
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 38

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 202**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť
v polovině výšky; na odsazeném podokrají
čtveřice rýh

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

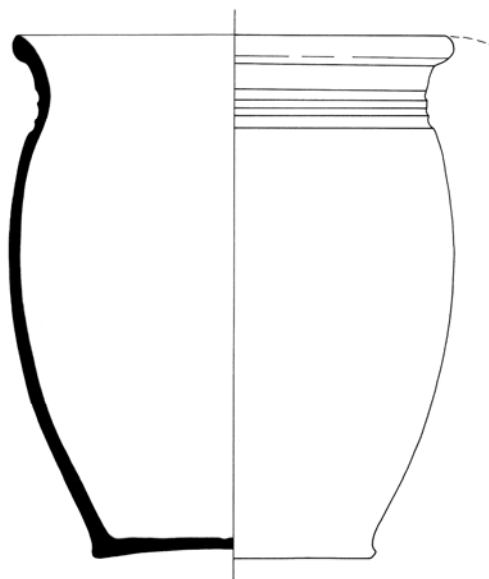
v – 14,8 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 11,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5001 – redukce

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – poč. 17. stol. ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 39

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v polovině výšky, horní čtvrtina
výduti pokryta pětinasobnou rýhou

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou
vnější plochou; nasedá na okraj a max.
výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,0 cm

Ø dna – 8,4 cm

Ø okraje – 11,3 cm

délka ucha 9,1 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená
hlína

Glazura: U – transparentní – zelený okr
s přesahem na okraj

V – neglazováno

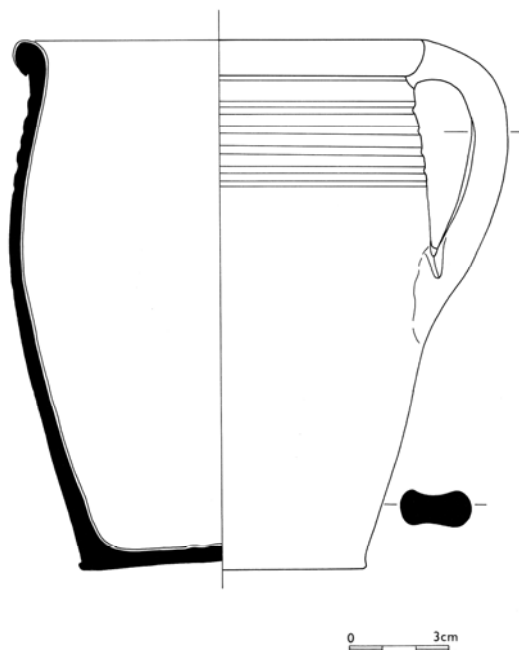
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 40

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc, hrneček**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na podkrají dvojice nehlubokých rýh v širším rozestupu

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, není možné jeho existenci vyloučit

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 7,7 cm

Ø dna – 5,3 cm

Ø okraje – 6,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – světle zelená běl s přesahem na okraj

V – neglazováno

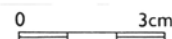
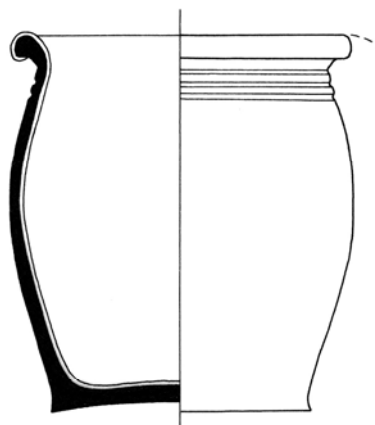
Výzdoba: dvojice rýh

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 41

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 242**

Tvar: válcovitý tvar; horní čtvrtina výduti pokryta rýhami v širokých rozestupech, po kterých následují velmi mělké šikmé žlábký, jdoucí až pod připojení ucha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,1 cm

Ø dna – 10,0 cm

Ø okraje – 10,6 cm

délka ucha 8,8 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení; šikmé žlábký vznikly rozkmitáním nádoby při vytáčení

Keramická třída: 5041 – světlá žlutá béž

Glazura: U – transparentní – světle zelený okr, který se na okraji mění v hněd s přesahem na okraj a horní část ucha

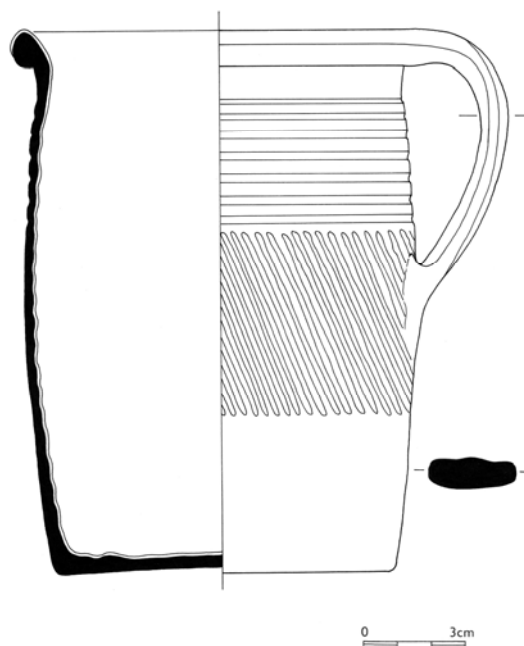
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování, šikmé žlábký

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 42

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
přibližně v horní třetině výšky, tato část
těla k místu připojení ucha na výduť
pokryta rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max.
výduť

Dno: dochovala se pouze malá část, bez
výraznějších stop

Rozměry:

v – 14,3 cm

Ø dna – 8,5 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 8,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý,
žlutý až světle zelený okr s přesahem na
okraj

V – neglazováno

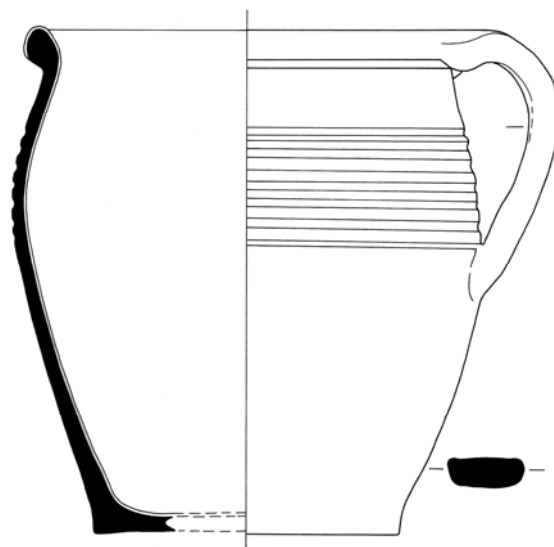
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

0 3cm

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 43

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; lehce odsazené hrdlo, oddělené jednoduchou rýhou, horní polovina výduti pokryta čtyřmi řádky radélkové výzdoby v podobě malých důlků

Okraj: náznak esovitěho prožlabení

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 11,3 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 8,9 cm

ucho délka – 6,1 cm šířka – 1,5 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: dochovala se necelá čtvrtina původního tvaru

Keramická třída: 5041 – světlý okr

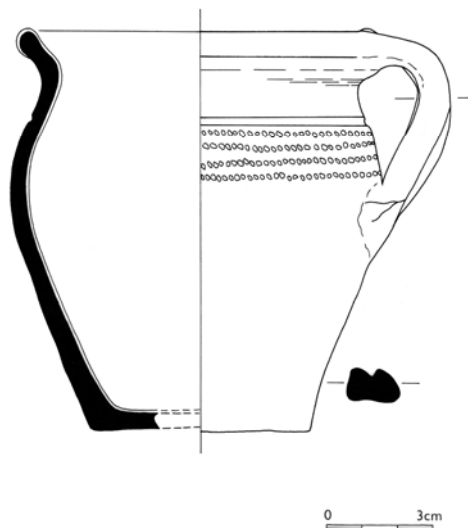
Glazura: U – kropenatá hněď s přesahem přes okraj a horní část ucha

Výzdoba: rádélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 44

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, nízký**

Skupina: **H 29**

Tvar: nízký hrnec, kdy celková výška je menší než průměr okraje nádoby; na podhrdlí čtyř až pětinasobná rýhy v širokých rozestupech;

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 11,0 cm

Ø dna – 11,6 cm

Ø okraje – 14,4 cm

délka ucha 7,4 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – hněď, která se na okraji mění v tmavou hněď s přesahem na okraj a horní část ucha

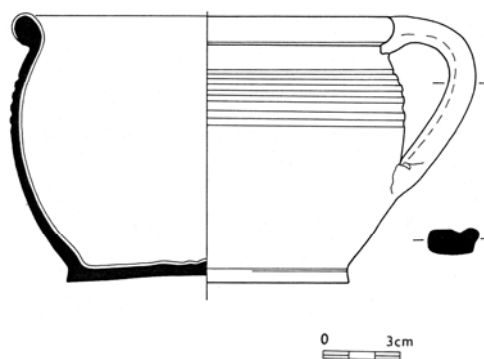
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 45, staré číslo 8

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: celý se nedochoval, pravděpodobně soudkovitý tvar; horní třetina části výduti pokryta šestinásobným rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 14,3 cm

Ø okraje – 12,3 cm

délka ucha 9,9 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatá hněd s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

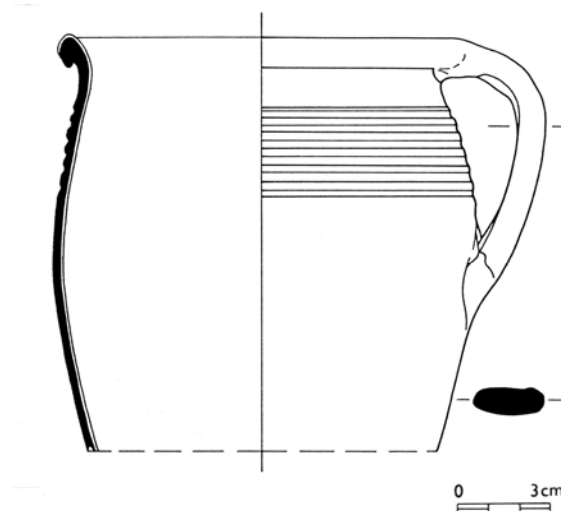
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 46

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: celý tvar se nedochoval, pravděpodobně soudkovitý; na podokrají dvojice rýh

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 8,9 cm

Ø okraje – 11,6 cm

délka ucha 8,7 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – kropenatá hněd s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

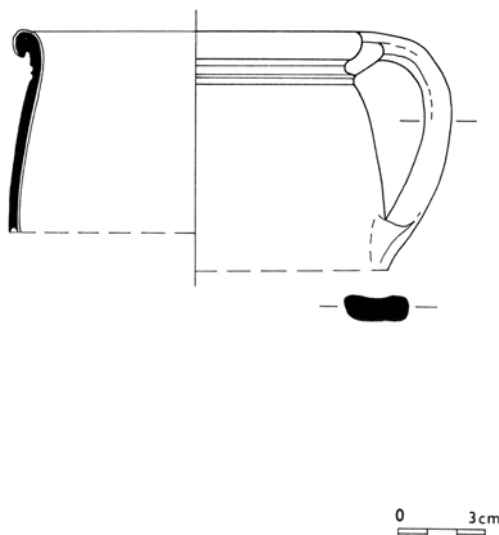
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 47

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: nedochoval se celý, pravděpodobně soudkovitý – max. výduť přibližně v polovině výšky, horní třetina těla pokryta několikanásobným rýhováním, které končí v místě připojení ucha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 11,9 cm

Ø okraje – 8,3 cm

délka ucha 7,7 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr, na okraji se mění na zelenou

V – neglazováno

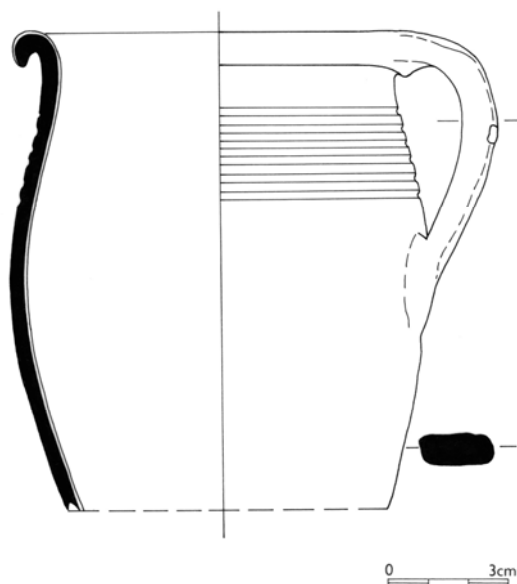
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 48

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 19**

Tvar: nedochoval se celý tvar; pravděpodobně soudkovitý, tělo je pokryto hustou vývalkovou šroubovicí

Okraj: náznak esovitě profilace s vnějším prožlabením

Ucho: páskové; připojeno na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 10,1 cm

Ø okraje – 11,9 cm

délka ucha 8,7 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – okrová hněd' s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: vývalková šroubovice

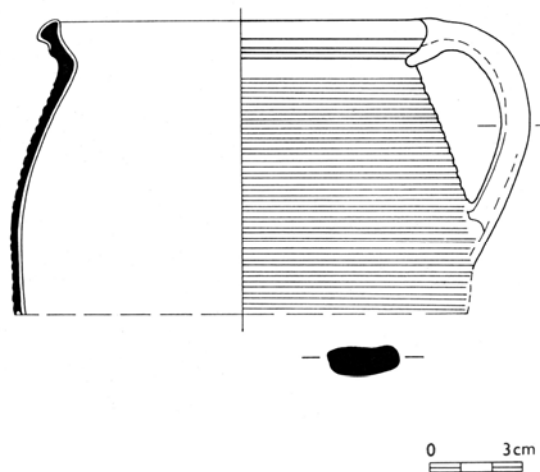
Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 49

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se pouze horní část výduti; na podokrají trojice rýh ve větších rozestupech a náznak vysoké ryté vlnice

Okraj: ovalený

Ucho: páskové, nasedá na okraj a pravděpodobně max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 9,3 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 9,6 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5001 – redukce

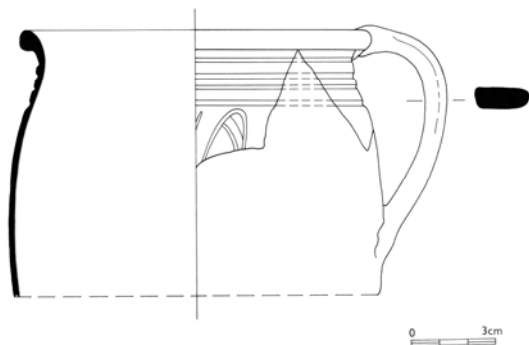
Glazura: neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 50

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze horní část výduti; horní část výduti pokryta neurčitým počtem rýh ve větších rozestupech

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 5,7 cm

Ø okraje – 12,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – hnědý okr, který se na okraji mění v zeleň

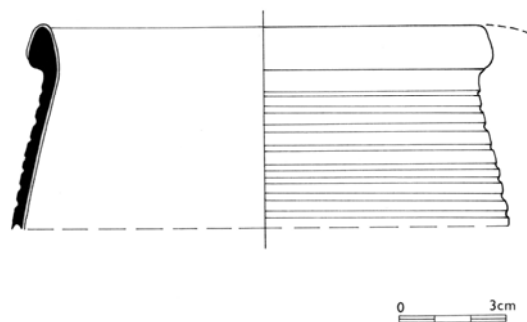
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 51

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

max. v – 11,1 cm

Ø dna – 9,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – žlutý okr, lehce kropenatý

V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 52

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: nedochoval se celý tvar, pravděpodobně soudkovitý, horní část těla pokryta několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 8,0 cm

Ø okraje – 10,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041, světlá běž

Glazura: U – transparentní – zelený okr, který se na okraji mění v hněd'

V – neglazováno

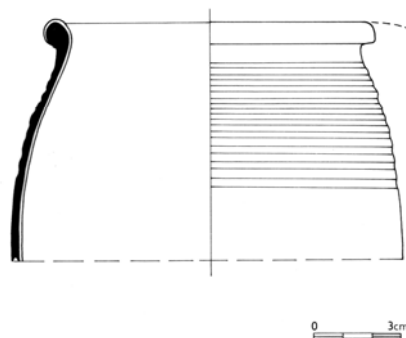
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno, kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 53

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, velkých rozměrů**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část výduti; bez výzdoby; stopy hladítek

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 13,6 cm

Ø dna – 25,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5001 – redukce

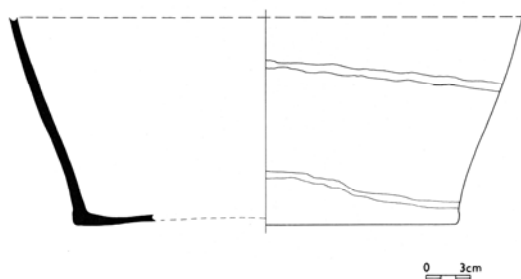
Glazura: neglazováno

Výzdoba: hlazený

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 54

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 16,2 cm

Ø dna – 10,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5001 – redukce

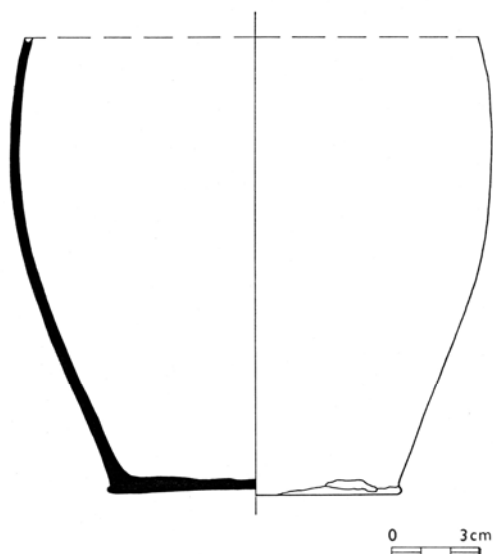
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 55, staré číslo 46

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; více jak polovina výduti pokryta nehlubokým několikanásobným rýhováním

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se, pouze jeho připojení těsně pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 8,7 cm

Ø dna – 6,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní kropenatá okrová hněď

V – neglazováno

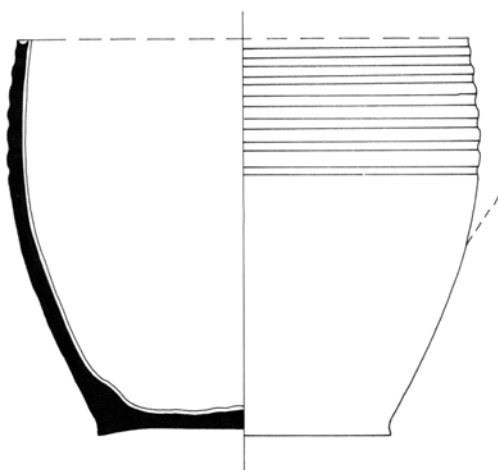
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

0 3cm

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 56

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; více jak polovina výduti pokryta velmi mělkými rýhami v širokých rozestupech

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 9,6 cm

Ø dna – 9,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr

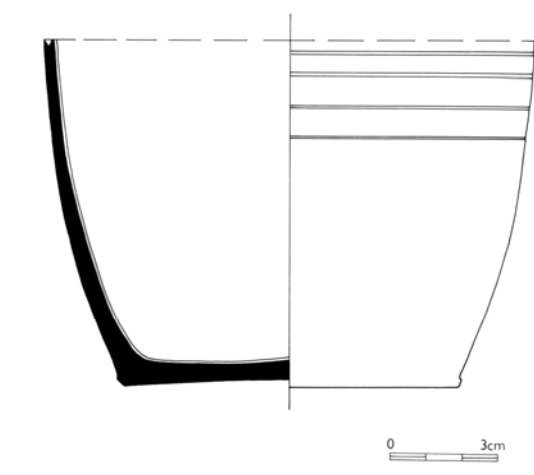
V – neglazováno

Výzdoba: mělké, několikanásobné rýhování v širokých rozestupech

Rekonstrukce: slepeno, kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 57

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 242**

Tvar: nedochoval se celý; baňatý soudkovitý tvar, max. výduť v dolní třetině výšky; na podhrdlí neurčitelný počet dvojic rýh, po kterých a i přes dvě z nich následují šikmé žlábkové, jdoucí až pod připojení ucha, které pokrývají přibližně dvě třetiny výduti

Okraj: nedochoval se

Ucho: páskové; nasedá na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 13,4 cm

Ø dna – 7,9 cm

šířka ucha 2,0 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení; šikmé žlábkové vznikly rozkmitáním nádoby při vytáčení

Keramická třída: 5041 – světlý cihlově červený okr

Glazura: U – transparentní – světlý okr, s nepatrným přesahem přes okraj

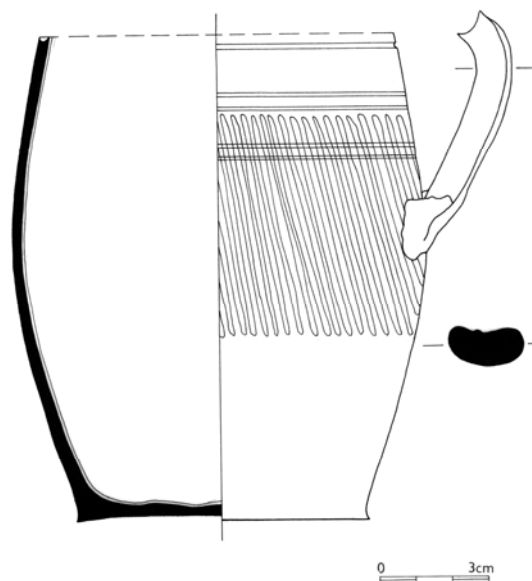
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování, šikmé žlábkové

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 58

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby; dno odsazené na patku

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 7,9 cm

Ø dna – 11,0 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světle béžově až bíle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – zelená hněd'

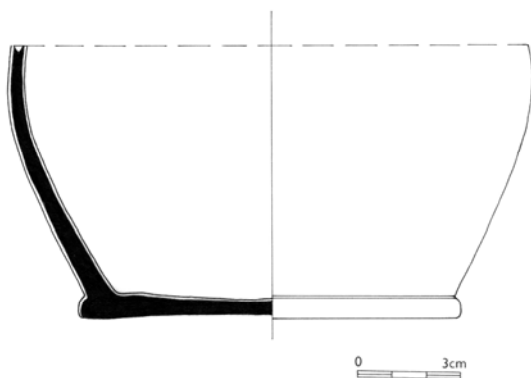
V – transparentní – zeleň

Výzdoba: oboustranná glazura

Rekonstrukce: slepeno, kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 59

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 12,6 cm

Ø dna – 15,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5001 – redukce

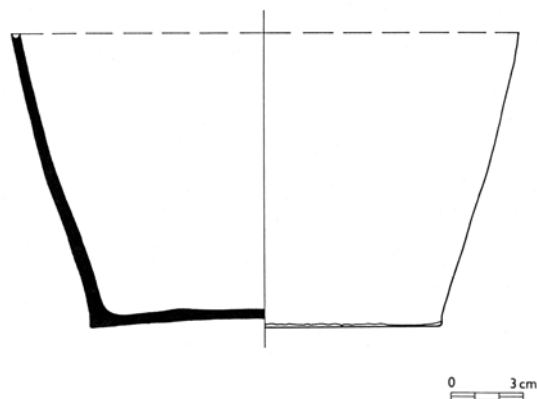
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 60

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 7,8 cm

Ø dna – 12,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá běz

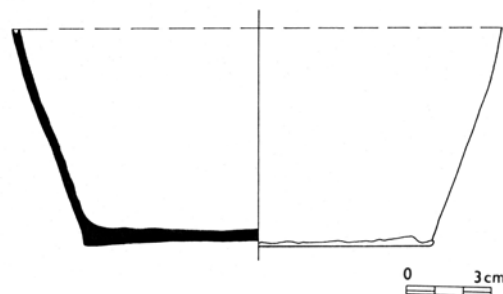
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 61

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: vodorovné stopy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 8,9 cm

Ø dna – 8,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – kropenatý, žlutý okr

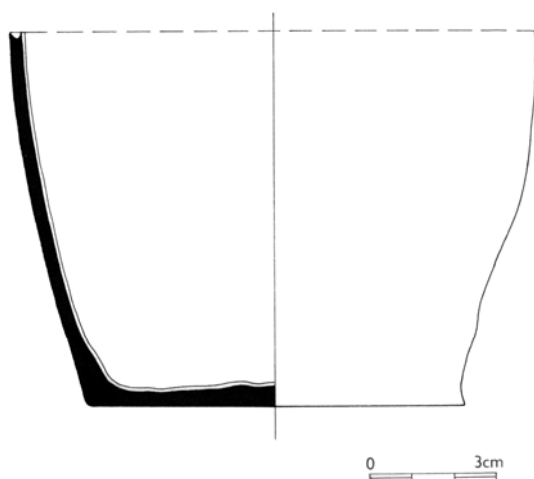
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 62

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20?**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; horní část výduti patrně pokryta nehlubokým několikanásobným rýhováním

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura

Rozměry:

max. v – 13,7 cm

Ø dna – 11,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – lehce kropenatý zelený okr

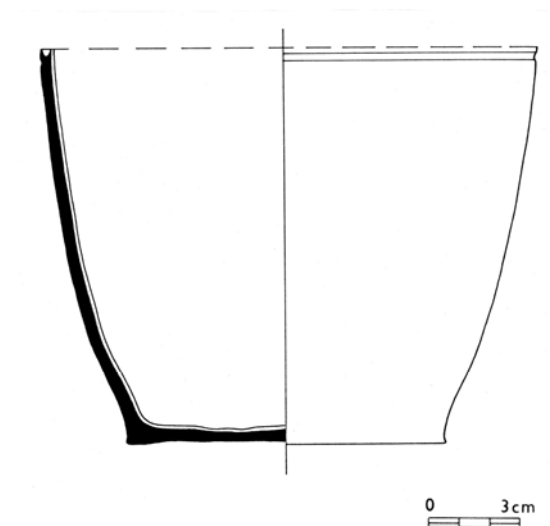
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 63

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby, hrnc malých rozměrů

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

Rozměry:

max. v – 5,8 cm

Ø dna – 6,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – kropenatá hněd'

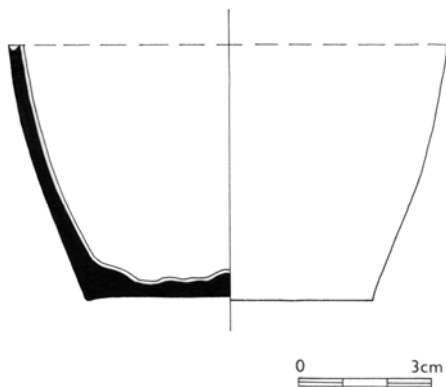
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 64

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se, pouze jeho připojení na max. výdut'

Dno: dochovala se jen nepatrná část

Rozměry:

max. v – 10,8 cm

Ø dna – 7,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5001 – redukce

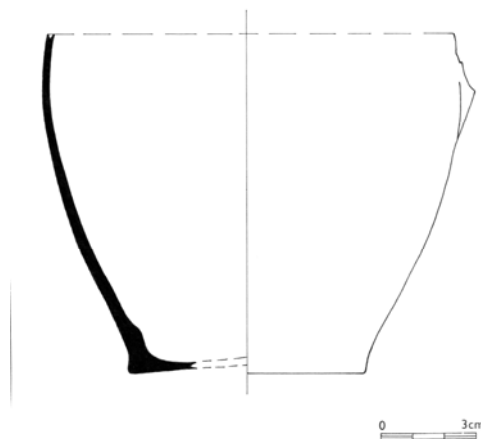
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace:

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 65

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část
výduti; na výduti stopy hladítek

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno:

Rozměry:

max. v – 13,9 cm

Ø dna – 9,9 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5001 – redukce

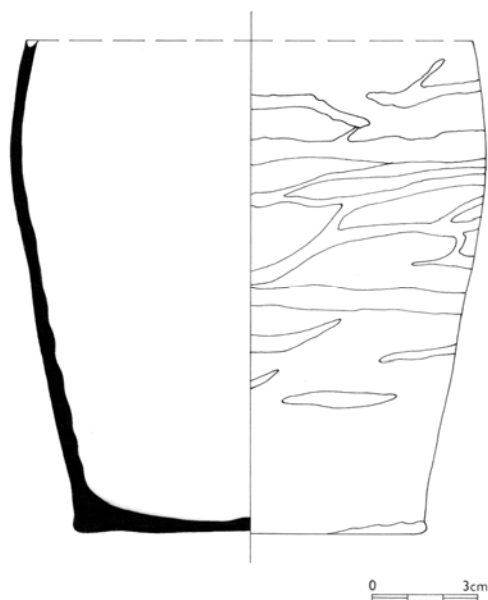
Glazura: neglazováno

Výzdoba: hlazení

Rekonstrukce: slepeno, kresebná
rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 66

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 13,9 cm

Ø dna – 11,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlová červen

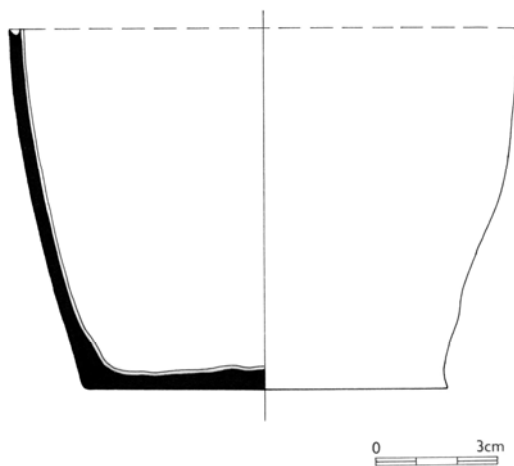
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 67, staré číslo 52

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: výrazné, spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 11,7 cm

Ø dna – 11,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr, přetéká na vnější výduť

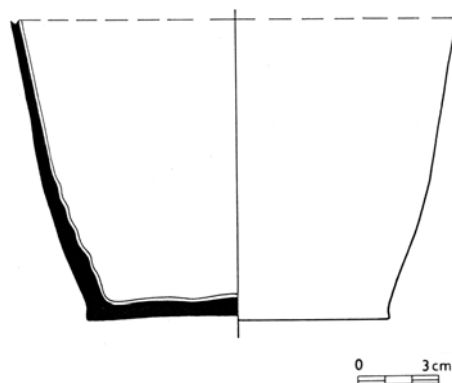
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 68

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 7,3 cm

Ø dna – 10,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – kropenatá hněd'

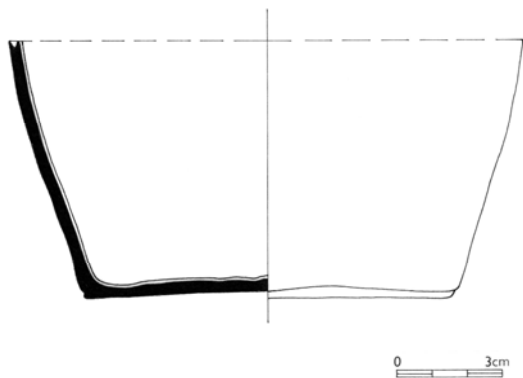
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 69

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby; dno odsazené na patku

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 4,9 cm

Ø dna – 9,0 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – hněd'

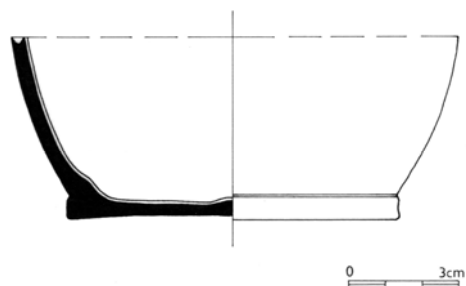
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 70

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura

Rozměry:

max. v – 4,1 cm

Ø dna – 10,6 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – zelený okr

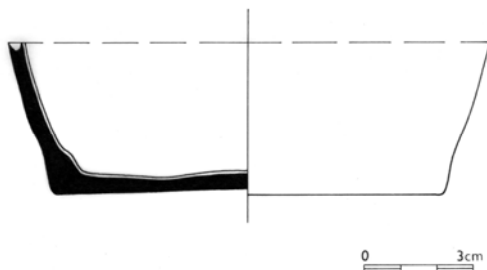
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 71

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se pouze dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 7,8 cm

Ø dna – 9,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní - okr

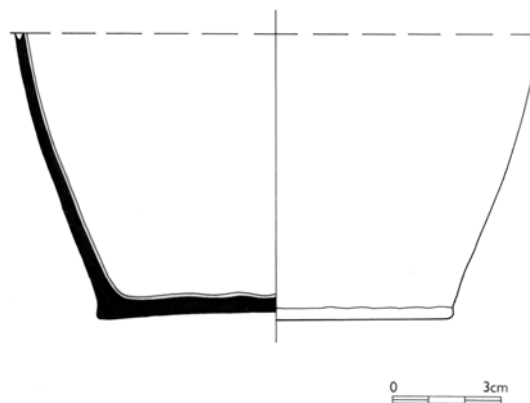
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno, kresebná rekonstrukce

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 72

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část
výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se, pouze náznak jeho
připojení těsně pod max. výdut'

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 11,4 cm

Ø dna – 10,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – zelený okr

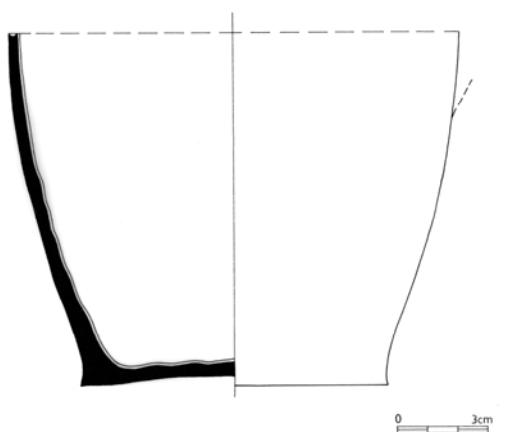
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 73

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 20**

Tvar: nedochoval se celý tvar, pravděpodobně soudkovitý tvar; na podhrdlí velice úzkých svazek pěti rýh

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové, v místě připojení k výduti otisk přimáčknutí prstu; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 15,5 cm

Ø okraje – 15,9 cm

délka ucha 9,0 cm, šířka 3,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění v tmavou hněd' s přesahem na okraj

V – neglazováno

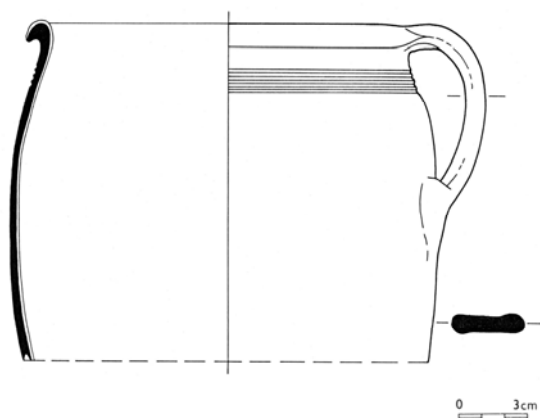
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka S

Inventární číslo: 74

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 19**

Tvar: soudkovitý tvar s max. výdutí v dolní třetině výšky, téměř celé tělo je pokryto nehlubokou vývalkovou šroubovicí, jejíž odstupy se směrem ke dnu zvětšují

Okraj: šikmo ven vyhnutý, proříznutý

Ucho: páskové s lehkým prožlabením vnější plochy; připojeno na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy v širokých rozestupech

Rozměry:

v – 22,2 cm

Ø dna – 9,9 cm

Ø okraje – 14,6 cm

šířka ucha 2,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlá žlutá běl
Glazura: U – transparentní – kropenatý okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: vývalková šroubovice

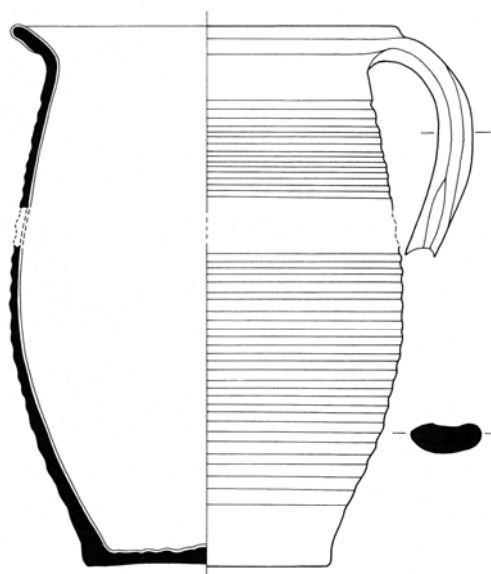
Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 75

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 201**

Tvar: celý tvar se nedochoval, pravděpodobně soudkovitý, max. výduť v horní třetině výšky; na podokrají dvojice úzkých rýh

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně, dvojnásobně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 20,0 cm

Ø okraje – 17,6 cm

délka ucha 10,1 cm, šířka 4,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – lehce kropenatý, oranžový okr s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

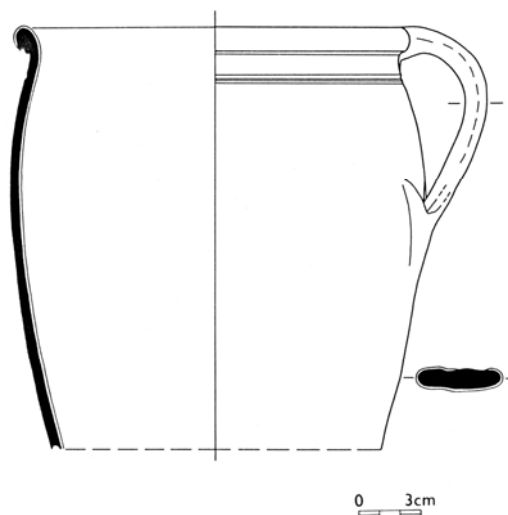
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajč* 1998, 213, Obr. 84

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 76

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se pouze dolní část
výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 8,4 cm

Ø dna – 10,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – kropenatá
světle okrová zeleň

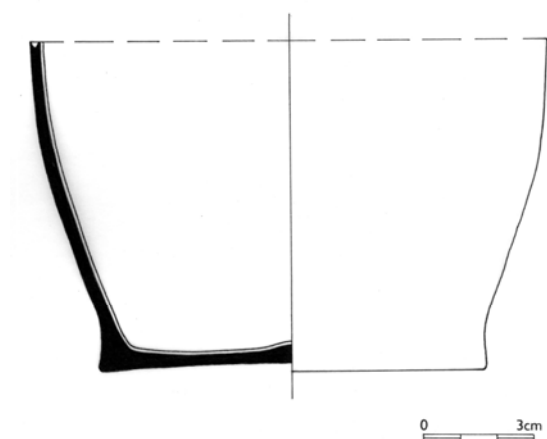
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 77

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 31**

Tvar: nedochoval se celý tvar, na podokrají pás radélkové výzdoby v podobě pravidelně se střídajících pěti svislých čárek a oválku

Okraj: ven vyložený

Ucho: dvě protilehlá pásková, mírně prožlabenou vnější plocha; nasedají na okraj a těsně pod max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 16,0 cm

Ø okraje – 24,5 cm

délka ucha 10,2 cm, šířka 3,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky:

Keramická třída: 5001 – redukce

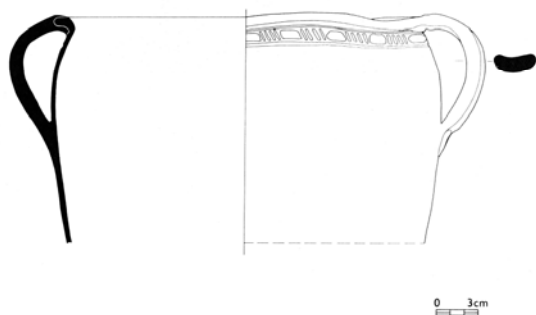
Glazura: neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 78, staré číslo 2

Identifikační číslo: 451

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 32**

Tvar: protáhlé, lahvovité tělo, válcové hrdlo členěné trojicí subtilních žebër; přechod hrdla a těla zvýrazněn nehlubokou rýhou, která se opakuje na horní části výdutí; dno je odsazené na patku

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený, dovnitř zatažený

Ucho: páskové s nevýrazně proříznutou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 20,9 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 7,7

délka ucha 10,2 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – hněd'

V – krycí – tmavá až černá hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha, subtilní žebra

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 17. stol. ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 79

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 31**

Tvar: baňaté tělo, nálevkovitě rozevřené hrdlo, horní třetina hrdla členěna několikanásobným rýhováním a subtilním žebrem; přechod hrdla a těla zvýrazněn několikanásobným velmi mělkým rýhováním; tělo odsazené na profilovanou patku

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: dochovala se malá část, páskové; nasedá na hrdlo

Dno: husté, výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 22,0 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 8,1 cm

šířka ucha 2,7 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění na světle zelený okr s přesahem přes okraj na horní část hrdla

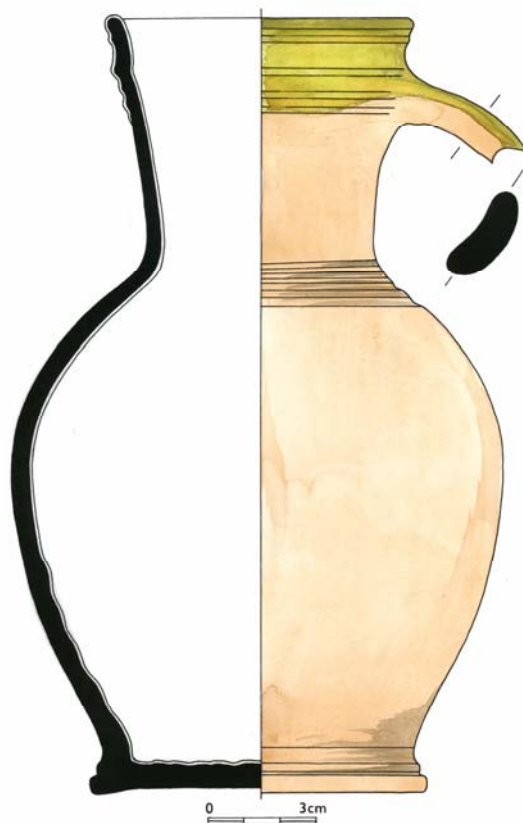
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování, subtilní žebra

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 4/4 16. – 1/3 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 80

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část výduti; bez výzdoby

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

max. v – 16,9 cm

Ø dna – 13,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – žlutý, lehce kropenatý okr

V - neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: ?

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 80

Identifikační číslo: 824

Stolní/kuchyňská keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 13**

Popis: směrem k okraji se mírně nálevkovitě rozevívá, v nepravidelných rozestupech tělo pokryto dvěma plastickými páskami, které jsou členěny horizontálními nehtovými vrypy, zpravidla ve pěti řadách

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem v podobě 4-5 linií malých čtverečků a obdélníků

Dno: spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 10,7 cm

Ø dna – 16,5 cm

Ø okraje – 22,6 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazované

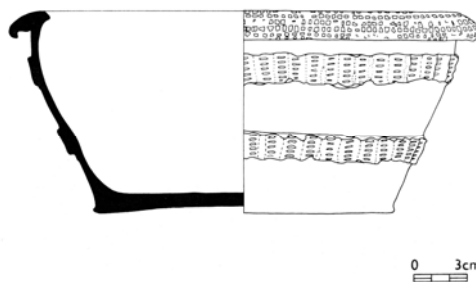
Výzdoba: plastická páska, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: *Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2A/10; *Pajer 1983*, 25

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 81

Identifikační číslo: 457

Stolní/kuchyňská keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 131**

Popis: směrem k okraji se nálevkovitě rozevívá, výduť nezdobená

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem v podobě 3-4 linií malých čtverečků a obdélníků; modelovaný do hubičky

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 10,0 cm

Ø dna – 15,4 cm

Ø okraje – 19,6 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazované

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

0 3cm

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 82

Identifikační číslo: 458

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Mísa, hluboká**

Skupina: **M 11**

Tvar: hluboký tvar, střední část výduti
pokryta šestinasobnou rýhou

Okraj: vodorovně vyložený; modelovaný
do hubičky

Ucho: -

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 10,2 cm

Ø dna – 15,8 cm

Ø okraje – 18,0 cm

ss – 0,6-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5010 – světlá cihlová
červeň

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: několikanásobná rýha

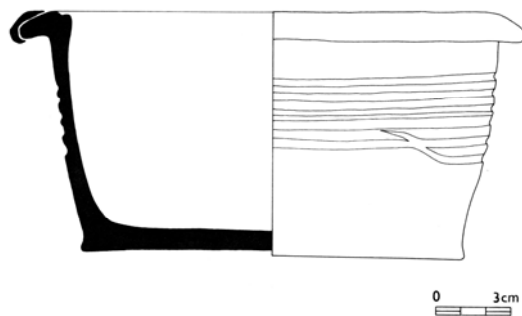
Rekonstrukce: dochoval se celý

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 15. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25,
str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83;

Schneiderwinklová 2009, Fig. 1/6, 7

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 83

Identifikační číslo: 489

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Mísa, hluboká**

Skupina: **M 10**

Tvar: hluboký, mírně vydutý tvar

Okraj: přehnutý; modelovaný do hubičky

Ucho: -

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 11,3 cm

Ø dna – 15,0 cm

Ø okraje – 18,0 cm

ss – 0,6-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: -

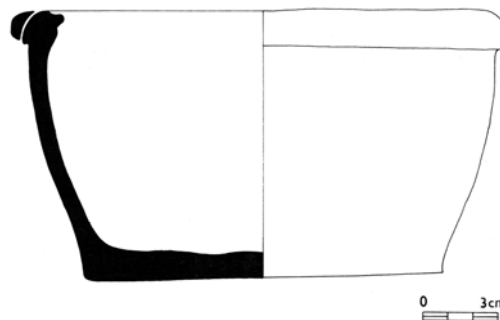
Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83;

Schneiderwinklová 2009, Fig. 1/6, 7

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 84

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 15**

Tvar: mělká mísa se odsazenou vnější hranou, obtáčená

Okraj: jednoduše profilovaný

Dno: dochovala se pouze malá část

Rozměry:

v – 6,5 cm

Ø dna – 8,4 cm

Ø okraje – 18,5 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlá béž až okr

Glazura: U – transparentní okr

V – neglazováno

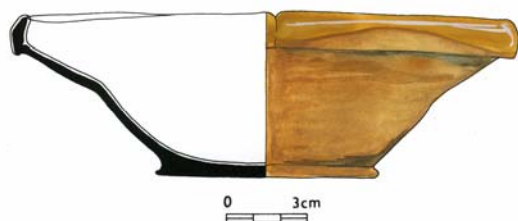
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 1/3 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Pajer 1983*, 30

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 85

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, malý tvar**

Skupina: **M 17**

Popis: směrem k okraji se plynule nálevkovitě rozevívá; dno odsazené na nevýraznou patku

Okraj: přehnutý, v pravidelných rozstupech přimáčknutý

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 4,8 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 13,6 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá béž až běl

Glazura: U – kropenatá zeleň

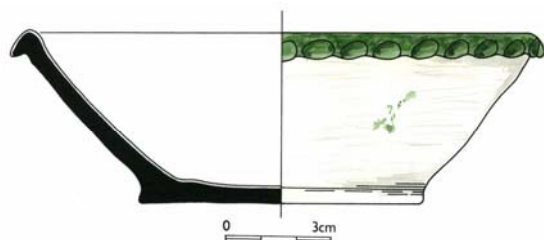
V – neglazované

Výzdoba: prstovaný okraj

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 86

Identifikační číslo: 500

Stolní keramika

Kategorie: **miska, miniaturní**

Skupina: **M 20**

Tvar: nízké nálevkovitě se rozevírající tělo,
lehce dovnitř prohnuté; těsně pod okrajem
jednoduchá rýha

Okraj: dovnitř zatažený

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 3,3 cm

Ø dna – 5,7 cm

Ø okraje – 7,4 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – cihlová červen

Glazura: U – cihlová hněd' s přesahem na
okraj

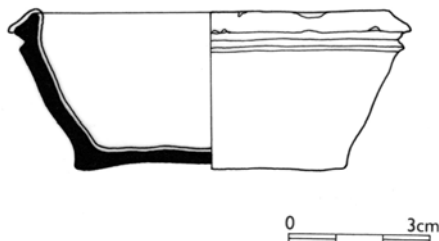
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 87, staré číslo 11

Identifikační číslo: 460

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, cca v dolní třetině výšky jednoduchá, nehluboká drážka; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyložený

Dno: soustředné kruhy – stopy po odřezání

Rozměry:

v – 6,0 cm

Ø dna – 3,9 cm

Ø okraje – 4,3 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: na jedné polovině vnější stěny nádoby není glazura - šed'

Keramická třída: 5013 – kamenina – Waldenburg

Glazura: U – neglazováno - šed'

V – solná – hněd'

Výzdoba: jednoduchá drážka

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. – 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 88

Identifikační číslo: 462

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, cca v polovině výšky jednoduchá, nehluboká drážka; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyložený

Dno: spirálové rýhy po odřezání

Rozměry:

v – 5,5 cm

Ø dna – 3,9 cm

Ø okraje – 3,6 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina –

Waldenburg

Glazura: U – solná – tmavá hněd' kolem okraje, jinak šed' – nejspíš neglazováno

V – solná – tmavá hněd'

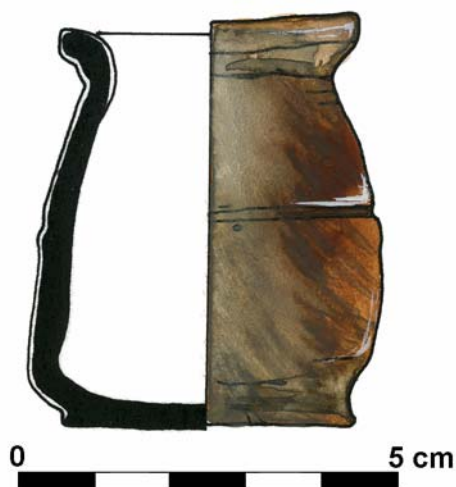
Výzdoba: jednoduchá drážka

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. – 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 89, staré číslo 35

Identifikační číslo: 476

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, cca v dolní třetině výšky jednoduchá, nehluboká drážka; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyložený

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 5,8 cm

Ø dna – 3,0 cm

Ø okraje – 3,2 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: nerovnoměrný výpal

Keramická třída: 5013 – kamenina –

Waldenburg

Glazura: neglazováno

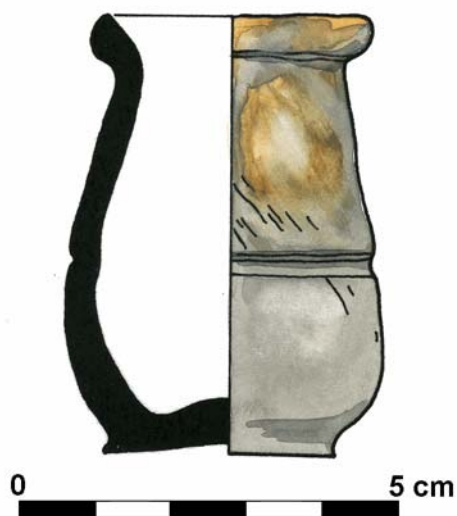
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. – 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 90, staré číslo 36

Identifikační číslo: 477

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 21**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: nízký tvar, směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, přibližně v polovině výšky jednoduchá, nehluboká rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyložený

Dno: soustředné kruhy – stopy po odřezání

Rozměry:

v – 3,9 cm

Ø dna – 3,4 cm

Ø okraje – 3,3 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina –

Waldenburg

Glazura: U – neglazováno – šed'

V – solná – hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. – 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*,
148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 91

Identifikační číslo: 463

Technická keramika

Kategorie: **Dózička**

Skupina: **L 23**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo mírně kónicky uzavírá; bez odsazení dna, nezdobeno

Okraj: ven vyhnutý

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 4,1 cm

Ø dna – 3,5 cm

Ø okraje – 3,2 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – kropenatý, hnědý okr

V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. – 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 92

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **Tyglík, tavící**

Tvar: dochovala se pouze dolní část
silnostěnné výduti

Okraj: nedochoval se

Ucho: -

Dno: rovné, beze stop

Rozměry:

max. v – 12,6 cm

Ø dna – 9,0 cm

ss – 0,8-1,5 cm

Poznámky: stopy očazení, zbytky
nataveniny

Keramická třída: 5044 – tmavá šed',
křemité písky 5%, drobký slídy 5-10%

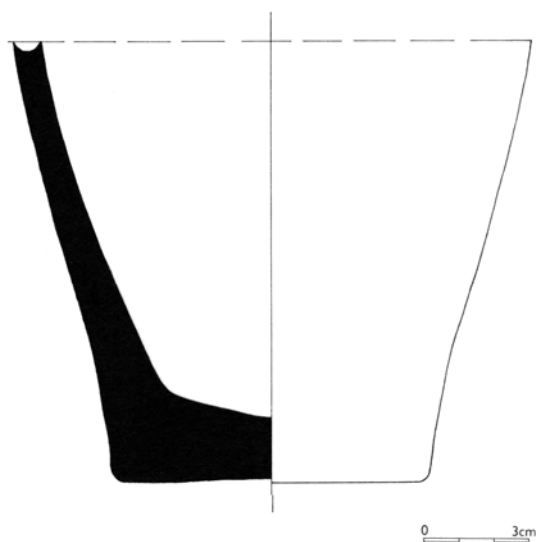
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 14. – 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 93

Identifikační číslo: 941

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 22**

Popis: válcové tělo s rovným dnem a téměř pravouhle lomeným přechodem dna a těla, vnější plocha pokryta radélkovou výzdobou v podobě špatně patrné segmentové vlnice, masivní rovné nohy kruhového průřezu, které se směrem ke dnu rozšiřují

Okraj: přehnutý

Držadlo: nedochovalo se celé; kruhového průřezu, které se směrem ke konci pravděpodobně rozšiřuje

Dno: dochovala se malá část

Rozměry:

v těla – 7,4 cm

v nožky – 6,3 cm

max. délka držadla 4,7 cm, max. Ø 3,5 cm

Ø dna – 13,5 cm

Ø okraje – 15,3 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – žlutý okr, na okraji přechází v zeleň

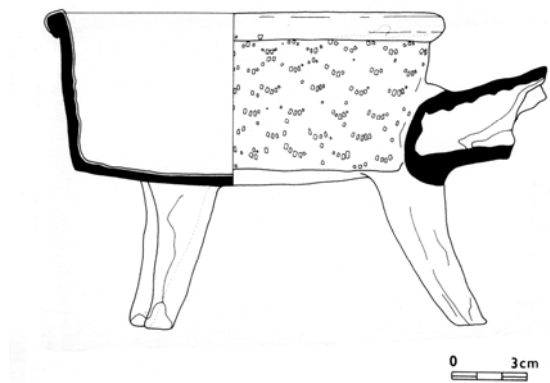
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, segmentová vlnice

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 94

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **T 2**

Popis: mísovité tělo s rovným dnem, vnější plocha pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentových „véček“, rovné nohy kruhového průřezu, které se směrem ke dnu rozšiřují

Okraj: zesílené okruží

Držadlo: nedochovalo se celé, kruhového průřezu, které se směrem ke konci pravděpodobně nepatrně rozšiřuje

Dno: téměř rovné se spirálovými stopami po vytáčení

Rozměry:

v těla – 6,2 cm

v nožky – 5,3 cm

max. délka držadla 5,6 cm, max. Ø 3,8 cm

Ø dna – 11,0 cm

Ø okraje – 14,1 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – žlutý okr, na okraji přechází v zeleň

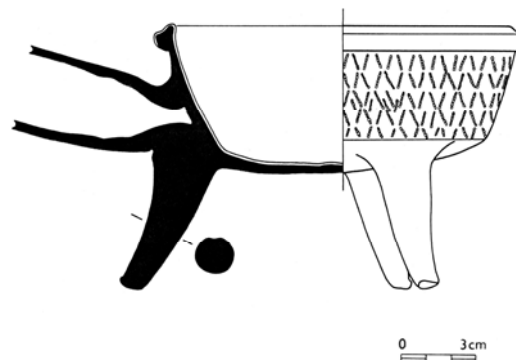
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, segmentová věčka

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 95

Identifikační číslo: 815

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 2**

Popis: mísovitě tělo s čokovitým dnem,
vnější plocha těla pokryta radélkovou
výzdobou v podobě segmentové vlnice,
nohy se nedochovaly;

délka sekvence radélka 4,5 cm

Okraj: přehnutý

Držadlo: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v těla – 6,9 cm

Ø dna – 13,2 cm

Ø okraje – 14,4 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená
hlína

Glazura: U – transparentní – okr
s přesahem na okraj

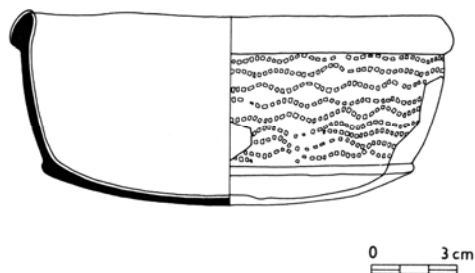
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, segmentová vlnice

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 96, staré číslo 40

Identifikační číslo: 482

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 12**

Popis: mísovitě tělo s hlubším čočkovitým dnem, masivní nožky se směrem ke dnu rozšiřují

Okraj: okraj přehnutý

Držadlo: kruhového průřezu, max. průměr cca v polovině délky, zakončeno do úzké, ven vyhnuté lišty

Dno: čočkovité

Rozměry:

v těla – 6,4 cm

v nožek – 6,0 cm

délka držadla 9,8 cm, max. Ø 3,2 cm

Ø dna – 11,1 cm

Ø okraje – 12,6 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně s výrazným přesahem na vnější výduť

V – neglazováno

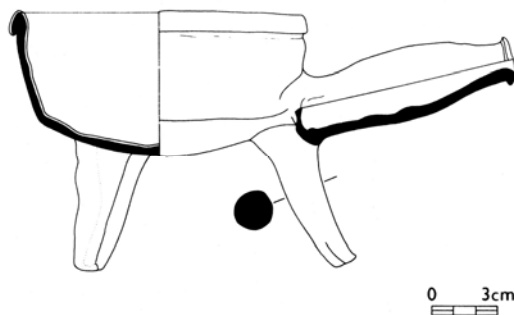
Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. stol.

Literatura: *Blažková-Dubská 2007, Fig. 18/1*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 97

Identifikační číslo: 814

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 2**

Popis: mísovitě tělo s čočkovitým dnem, vnější plocha těla pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice, masivní rovné nohy kruhového průřezu, které se směrem ke dnu rozšiřují; délka sekvence radélka 5,0 cm

Okraj: přehnutý

Držadlo: kruhového průřezu, které se směrem ke konci rozšiřuje a je zakončeno zesíleným okrajem; max. průměr na konci držadla

Dno: čočkovité

Rozměry:

v těla – 5,7 cm

v nožky – 4,5 cm

délka držadla 7,1 cm, max. Ø 3,6 cm

Ø dna – 11,1 cm

Ø okraje – 11,7 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – žlutý okr, který na okraji přechází v zeleň

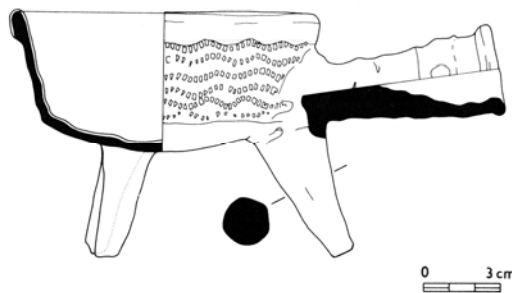
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, segmentová vlnice

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 98

Identifikační číslo: 480

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 1**

Popis: mísovitě tělo s čočkovitým dnem, nožky se směrem ke dnu rozšiřují, mírně prohnuté; malý rozměr

Okraj: přehnutý

Držadlo: kruhového průřezu, které se směrem od okraje nepatrně rozšiřuje; na horní části glazura

Dno: čočkovité

Rozměry:

v těla – 4,8 cm

v nožek – 4,7 cm

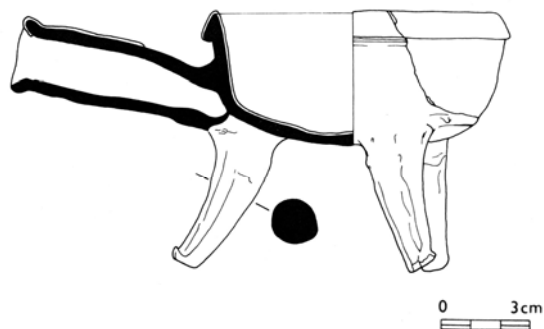
délka držadla 6,9 cm, max. Ø 2,4 cm

Ø dna – 8,4 cm

Ø okraje – 9,9 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálené hlína

Glazura: U – transparentní – kropenatá, okrová hněd'

V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Cvrková – Černá 2007*, Obr. 2D/3; *Pajer 1983*, 32

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 99

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 2**

Popis: nedochovalo se celé tělo; pravděpodobně mísovité tělo s čočkovitým dnem, vnější plocha těla pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice, masivní rovné nohy kruhového průřezu, které se směrem ke dnu rozšiřují – dochovala se pouze část

Okraj: nedochoval se

Držadlo: kruhového průřezu, které se směrem ke konci rozšiřuje a je zakončeno ovaleným okrajem; max. průměr na konci držadla

Dno: mírně čočkovitě prohnuté

Rozměry:

max. v těla – 4,4 cm

max. v nožky – 1,5 cm

délka držadla 9,0 cm, max. Ø 4,4 cm

Ø dna – 14,1 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr

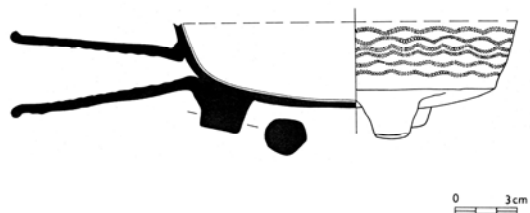
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, segmentová vlnice

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 100

Identifikační číslo: 499

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Popis: nízký, zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení přibližně v polovině výšky, stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: kolmo posazený, otisk prstů, na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 5,0 cm

Ø – 11,1 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená hlína

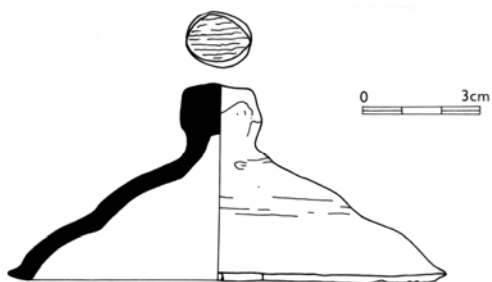
Glazura: neglazováno – několik náhodných malých kapek zelené glazury

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 101

Identifikační číslo: 495

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 2**

Tvar: nízký, mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení velmi nevýrazné přibližně v polovině výšky; stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: nedochoval se

Rozměry:

v – 4,4 cm

Ø – 11,5 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: dochovala se necelá polovina původního tvaru, stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená hlína

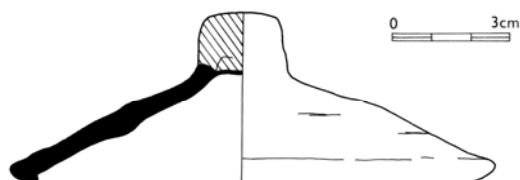
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 102

Identifikační číslo: 494

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 2**

Popis: nižší zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení přibližně v polovině výšky; stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: baňatý, kolmo posazený; otisk prstů, na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 7,2 cm

Ø – 16,8 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

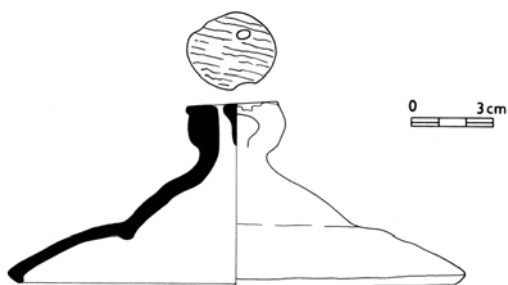
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 450

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **korbel/džbáněk**

Skupina: **D 45**

Tvar: kónicky se lehce uzavírající tvar těla s max. výdutí v dolní třetině výšky; dno odsazené na výraznou patku; podhrdlí členěno hlubokým, hustým rýhováním; cca v třetině výšky jednoduchá rýha, po které následuje subtilní žebro, tvořící horní hranici radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: nedochovalo se, pouze jeho připojení na podhrdlí a max. výduť, podle zbytků horizontálních čar na dolní části výduti, bylo patrně zdobeno hnědočervenými, šikmými čarami

Dno: špatně patrné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 16,1 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 5,9 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá béž; sasko-středoněmecká produkce z oblasti východní Harze

Glazura: U – transparentní – béžová běl

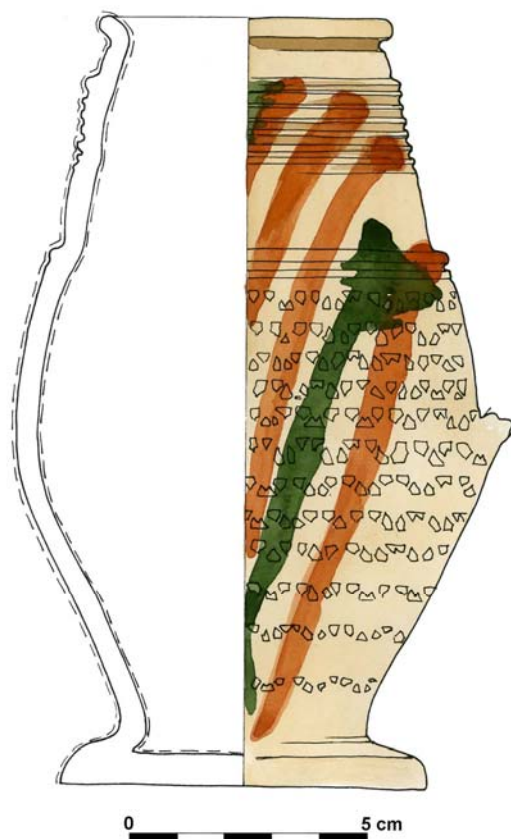
V – transparentní – béžová běl přetažená několika šikmými, silnými čarami zelené a hnědočervené

Výzdoba: radélko, rýhování, využití barevné glazury v podobě čar

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 16. století (určení H.-G. Stephan)

Jímka S, 2328

Inventární číslo: 459

Identifikační číslo: -

Hračka?

Kategorie: **Kukačka**

Popis: dutý zoomorfní tvar – vejčité tělo, dvojicí subtilních žebër oddělená hlavička se třemi otvory a dvojicí oušek, z kterých se dochovalo pouze jedno, modelovaná do špičatého zobáku, na plece těla nasedá jakési osac/držadlo

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 10,0 cm

Ø dna – 15,4 cm

Ø okraje – 19,6 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá cihlová červen

Glazura: U – neglazované

V – mramorování – na béžově bílém základu využita kombinace světle zelené a tmavě hnědé glazury

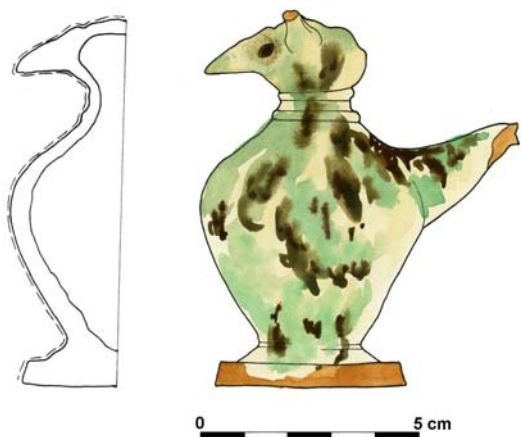
Výzdoba: subtilní žebra, mramorování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: konec 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Stephan 1987*, 211, Abb. 201

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 461

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Hrneček**

Skupina: **H 36**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť cca v polovině výšky; výduť zdobena malovanou výzdobou, pomocí svislých čárek členěna na vertikální pole, která jsou vyplněna geometrickou výzdobou v podobě šikmých čárek

Okraj: ovalený

Ucho: ucho se nedochovalo

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 5,8 cm

Ø dna – 3,5 cm

Ø okraje – 4,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: původní barevnost hlinek zachována pouze v náznaku

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – malba – geometrický motiv, svislé zelené čárky rozdělují výduť na jednotlivá pole, která jsou vyplněna krátkými, světle béžovými čárkami, přes vše transparentní glazura

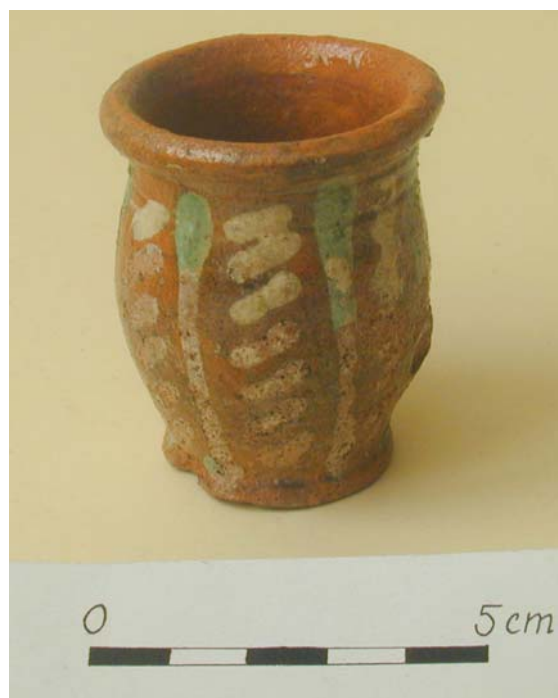
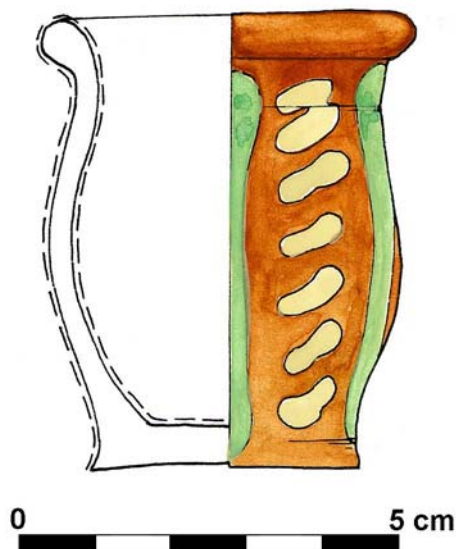
Výzdoba: malba na bílé nástřepí, geometrický motiv

Rekonstrukce: zachoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 464

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Hrneček**

Skupina: **H 36**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť cca v polovině výšky; výduť zdobena malováním, pomocí svislých čárek členěna na vertikální pole, která jsou vyplněna geometrickou výzdobou, v podobě rozptýlých věček

Okraj: ovalený

Ucho: dochovalo se pouze dolní část, páskové, pravděpodobně zdobeno malováním

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 5,0 cm

Ø dna – 3,2 cm

Ø okraje – 4,3 cm

délka ucha rekonstrukce 4,3 cm, šířka 1,1 cm

ss – 0,25-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – malba – geometrický motiv, svislé zelené čárky rozdělují výduť na jednotlivá pole, která jsou vyplněna střídavě loženými horizontálními světle béžovými věčky (čtyři), ucho pravděpodobně zdobeno příčnými světle béžovými čárkami, okraj je přetažen světle béžovou linkou, přes vše transparentní glazura

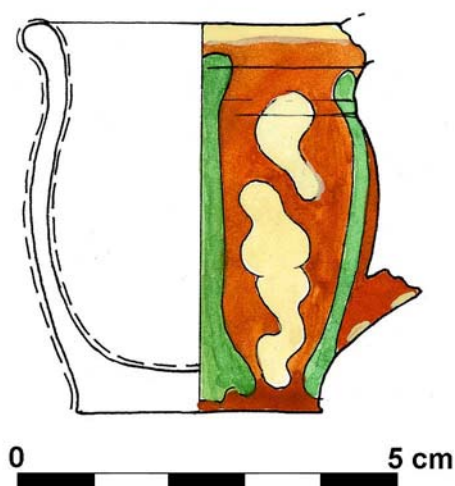
Výzdoba: malba na bílé nástřepí, geometrický motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 465

Identifikační číslo: 17

Stolní keramika

Kategorie: **Dózička**

Skupina: **L 25**

Tvar: soudkovitý tvar; bez ucha; lehce odsazené dno na patku; malovaná výzdoba

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: -

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 4,3 cm

Ø dna – 2,7 cm

Ø okraje – 3,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5012 – tmavá cihlová hněd – tzv. berounské zboží?

Glazura: U – transparentní – tmavá hněd

V – transparentní geometrický motiv, svislé zelené čárky rozdělují výduť na jednotlivá pole, která jsou vyplněna střídavě krátkými, béžovými vodorovnými čárkami a béžovým řetízem

Výzdoba: malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 468

Identifikační číslo: 38

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 151**

Tvar: mělká mísa se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: jednoduše profilovaný, lehce zatažený

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 7,0 cm

Ø dna – 13,8 cm

Ø okraje – 27,4 cm

ss – 0,3–0,04 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – na dně stylizovaná rostlinná „rozvilina“ – světlá béž a zeleň, které je ohraničena zelenou linkou, následuje čtveřice soustředných světle béžových linek a výzdobu na dolní části výdutí ukončuje zelený pruh, podokrají (prapor) je zdobeno pásem malované stylizované, vegetabilní výzdoby – kombinace světlá béž a zeleň, okraj je přetažen světle béžovou hlinkou, přes vše transparentní glazura

V – neglazováno

Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí, vegetabilní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 469

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 221**

Tvar: soudkovité tělo, válcové hrdlo, malované dvojicí modrých linií; celá výduť malovaná – stylizovaný vegetabilní motiv, z obou stran ohraničen malovanou linkou

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou, zdobené masivními šikmými, malovanými čarami; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,3 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 6,0 cm

délka ucha 8,0 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5014, majolika

Glazura: U – transparentní – běl

V – krycí – běl a modrá malovaná výzdoba

Výzdoba: malovaná

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno, domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 4/4 16. – 1/4 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 471

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 151**

Tvar: mělká mísa se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: jednoduše profilovaný, lehce zatažený

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odřezávání

Rozměry:

v – 7,5 cm

Ø dna – 10,7 cm

Ø okraje – 22,6 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – na dně stylizovaná rostlinná rozvilina – světlá béž, zeleň, která je ohraničena světle béžovým pruhem, následuje dvě světle béžové soustředné kružnice, podokrají (prapor) je zdobeno pásem malované výzdoby „protáhlých rozvilin“ – světlá béž, které jsou od sebe odděleny plným světle béžovým kruhem; těsně pod okrajem probíhá zelená linka, přes vše transparentní glazurou, povrch mísy je místy pocákán rozpitými kapkami modré glazury

V – neglazováno

Výzdoba: malba na bílé nástřepí, vegetabilní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 472

Identifikační číslo: 468

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mēlká**

Skupina: **M 51**

Tvar: talířovitá mísa se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: jednoduše profilovaný, lehce zatažený

Dno: -

Rozměry:

v – 8,4 cm

Ø dna – 12,4 cm

Ø okraje – 27,2 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – malba – na dně stylizovaná rostlinná „rozvilina“ – světlá béž a zeleň, které je ohraničena zeleným pruhem, následuje střídavě dvojice světle béžového, a jednoho zeleného soustředného pruhu; horní podokrají (prapor) je zdobeno pásem malované výzdoby, kde se střídá vegetabilní motiv a zoomorfní motiv ptáka – kombinace světlá béž a zeleň, okraj je přetažen zelenou linkou, přes vše transparentní glazura

V – neglazováno

Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí, vegetabilní a zoomorfní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: -

Identifikační číslo: 473

Technická keramika

Kategorie: **Obal květináče**

Tvar: hmoždířovitý tvar; nálevkovitě se rozevírající tělo; těsně pod okrajem trojnásobné rýhování; dvojité rýhování se opakuje přibližně v polovině výšky; 4 subtilní žebra v dolní čtvrtině výšky; ve středu plastický medailon, pravděpodobně maskaron, dochoval se však pouze negativ;
Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: dvě protilehlá pásková s plastickým žebrem; v místě horního připojení zpětné otočení, které tvoří na průřezu kruhu, ozdobné připojení i v dolní části ucha; nasedá pod okraj a na dolní části výduti

Dno: dochovala se necelá třetina s jedním proraženým otvorem, další lze předpokládat

Rozměry:

v – 21,0 cm

Ø dna – 11,1 cm

Ø okraje – 23,0 cm

délka ucha 13,2 cm, šířka 4,2 cm

ss – 0,5-0,9 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – šedá běl

V – krycí – zeleň

Výzdoba: rýhování, žebra, plastická aplikace

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 474

Identifikační číslo: 77

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, veľký**

Skupina: **H 20**

Tvar: válcový; na podokrají šesti až sedminásobné rýhování

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj

Dno: spirálové stopy po odříznutí
v – 22,4 cm

Ø dna – 12,2 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka ucha 10,0 cm, šířka 3,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5042 – světlé béž až běl

Glazura: U – čern s přesahem na okraj a na ucho

V – neglazováno

Výzdoba: rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 27

Identifikační číslo: 475

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc, nízký**

Skupina: **H 291**

Tvar: nízký hrnc, celková výška je menší než průměr okraje nádoby; na podhrdlí trojnásobná rýha; na výduti malovaná výzdoba – vegetabilní motiv

Okraj: ovalený

Ucho: dvě protilehlá pásková; zdobené malovanou výzdobou v podobě šikmých čárek; nasedají na okraj a pod max. výduť

Dno: výrazné, husté spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 12,6 cm

Ø dna – 15,1 cm

Ø okraje – 19,4 cm

délka ucha 9,0 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – transparentní – vegetabilní motiv – stylizovaný žalud ve střídavé pozici s listy – kombinace béž, zeleň, která vyplňuje větší plochy

Výzdoba: malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka S, 2328

Inventární číslo: 497

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 27**

Popis: protáhlý soudkovitý tvar s nálevkovitě rozevřeným hrdlem bez výlevky, těsně pod okrajem dvě subtilní prožlabení, nevýrazné žebro v místě napojení hrdla na výduť, dno odsazené na patku, malovaná výzdoba

Okraj: jednoduchý, vzhůru vytažený

Ucho: páskové s lehkým prožlabením horní plochy, napojeno na dolní část hrdla a nad max. výduť, zdobené šikmými kapkovitými čárkami

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 23,6 cm

Ø dna – 8,5 cm

Ø okraje – 8,8 cm

délka ucha 11,3 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní, cihlová červeně

V – malba – geometrický motiv, hrdlo je přetaženo světle béžovým pruhem, který pokrývá přibližně jeho polovinu, následuje cihlově červený pruh, pokrývající zbytek hrdla, pod nevýrazným žebrem, které odděluje hrdlo od těla následuje trojice světle béžových horizontálních linek, horní polovinu výduti pokrývá pás geometrické výzdoby, která je z obou stran ohraničena světle zeleným pruhem a je tvořena svislými zelenými pruhy, kolorovanými světle béžovou hlínou, prostor mezi nimi je vyplněn horizontálně loženými vlnovkami, které se v závislosti na rozšiřování výdute prodlužují, dolní polovině výduti je pokryta horizontálními světle béžovými linkami (9), ucho je zdobeno příčnými světle béžovými šikmými čárkami, přes vše transparentní glazura

Výzdoba: malba na bílé nástřepí, geometrický motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a náznak domalování

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: -

Identifikační číslo: 822

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 251**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v horní třetině výšky; na podokrají červeně malovaná protáhlá vlnovka, pod kterou následuje trojice malovaných linek, další dva linky v úrovni připojení ucha na výduť
Okraj: přehnutý

Ucho: dvě protilehlá ucha, pásková s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedají na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 27,8 cm

Ø dna – 16,4 cm

Ø okraje – 18,5 cm

délka ucha 11,7 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatý okr

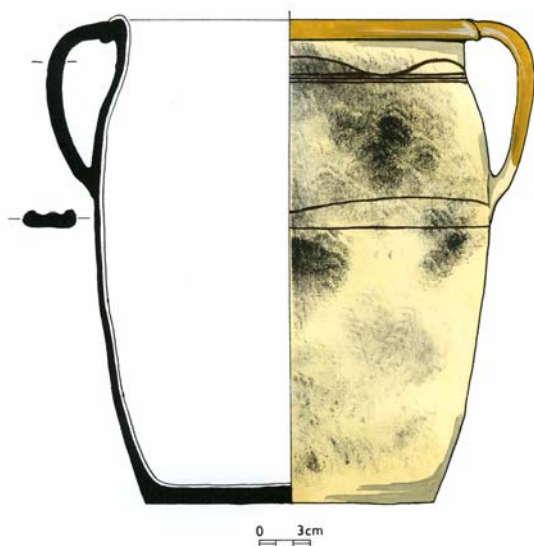
V – neglazovaný

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 823

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 222**

Tvar: vejčitý tvar těla, válcové hrdlo, horní 1/3 hrdla členěna trojicí subtilních žeber; v místě přechodu hrdla a těla subtilní žebro; dno odsazené na patku, nad níž jsou šikmé vrypy; na výduti plastická výzdoba – postava ženy v bederní roušce s renesanční pokrývkou hlavy, umístěná do arkády, které je členěna šikmými vrypy, celkový počet arkád tři; nad místem střetu dvou arkád rytá jednoduchá stylizovaná větvička

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: nedochovalo se

Dno: husté, spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 24,6 cm

Ø dna – 11,2 cm

Ø okraje – 9,1 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá žlutá běl až béž

Glazura: U – transparentní – kropenatý, hnědý okr

V – krycí – kropenatá zeleň

Výzdoba: plastická figurální výzdoba

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 4/4 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 41

Identifikační číslo: 825

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 4?**

Popis: mísovitě tělo s mírně čočkovitě prohnutým dnem, nožky kruhového průřezu, které se směrem ke dnu rozšiřují

Okraj: okraj přehnutý v pravidelných odstupech přimáčkávaný ke stěně

Držadlo: nedochovalo se

Dno: čočkovitě prohnuté, stopy po vytáčení na kruhu

Rozměry:

v těla – 9,6 cm

v nožky – 10,0 cm

Ø dna – 21,1 cm

Ø okraje – 26,1 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – žlutý okr, s přesahem na okraj

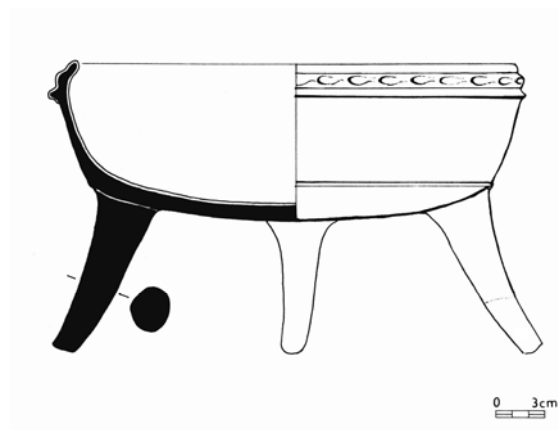
V – neglazován

Výzdoba: přimáčknutý okraj

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 4/4 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 945

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **hluboká mísa**

Skupina: **M 221**

Popis: směrem k okraji se tělo mírně nálevkovitě rozevívá; vnější plocha pod okrajem zdobena, plastickou, prstovanou lištou; vnitřní plocha zdobena stékavou glazurou

Okraj: vodorovně vyložený s mírným zatažením dovnitř, kolmo na okraj nasazená dvě protilehlá ucha

Ucho: dvě protilehlá, kolmo postavená ucha téměř kruhového průřezu; nevýrazně proříznutá vnější plocha

Dno: nehluboké rýhy po vytáčení

Rozměry:

v – 11,9 cm

Ø dna – 17,6 cm

Ø okraje – 22,7 cm

výška ucha 5,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světle se pálená hlína

Glazura: U – stékavá glazura – kombinace hnědé a zelené na světlé béžovém podkladu

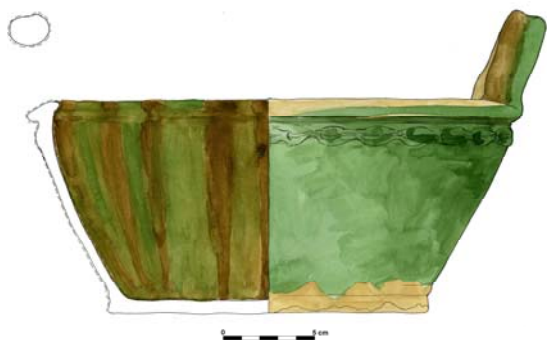
V – transparentní – zeleň

Výzdoba: plastická, prstovaná páska; stékavá glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: S, 2328

Inventární číslo: 947

Identifikační číslo: 76

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc, zásobíkový**

Skupina: **H 241**

Tvar: přechodný mezi vejčitým a soudkovitým tvarem, max. výduť cca v horní třetině výšky; na podokrají několikanásobné rýhování, po kterém následují velmi mělké šikmé žlábký, jdoucí k místu připojení ucha

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

v – 29,9 cm

Ø dna – 14,5 cm

Ø okraje – 21,4 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení; šikmé žlábký vznikly rozkmitáním nádoby při vytáčení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – čern s přesahem na okraj, nahodile přesah na výduť

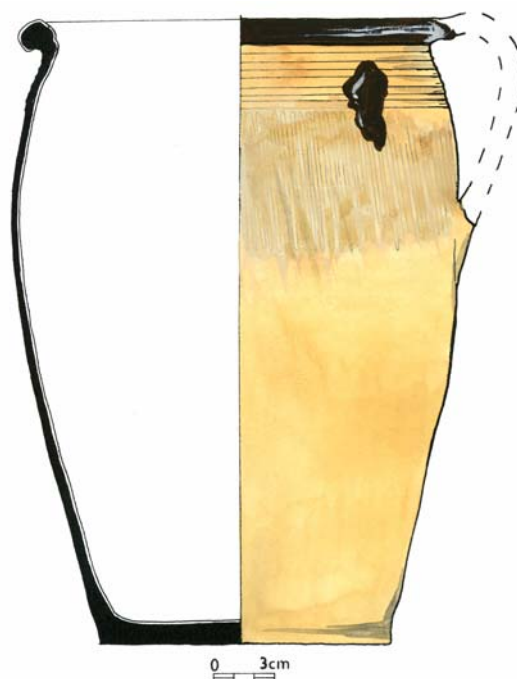
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobná rýha, šikmé žlábký

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

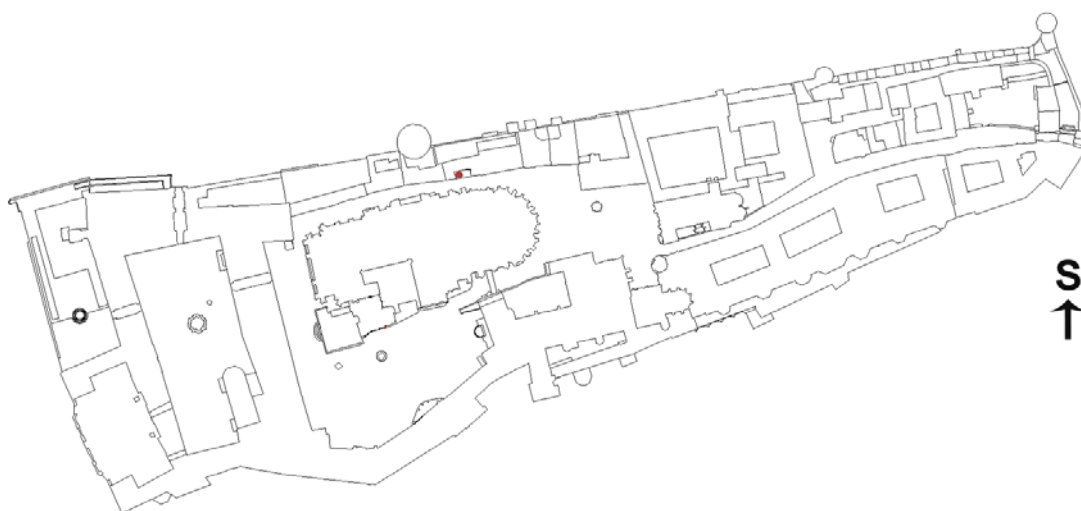
Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datce: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Odpadní jímka Vikářská ulice čp. 37/IV

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 10

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 26**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: mírně nálevkovitý tvar, na výduti trojice nehlubokých rýh

Okraj: ven vyhnutý

Dno: nepatrné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 3,3 cm

Ø dna – 3,0 cm

Ø okraje – 2,8 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – tmavá zelená hněď

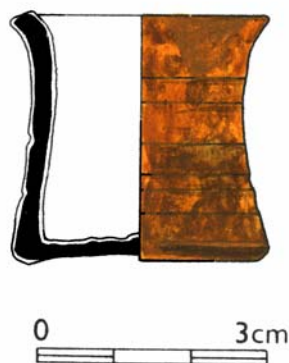
V – neglazováno, ale výrazný přesah hnědé glazury z vnitřní strany

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 11

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrneček**

Skupina: **H 381**

Tvar: soudkovitý tvar s max. výdutí v dolní třetině výšky; dno odsazeno na nevýraznou patku; malovaná výzdoba

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: kruhového průřezu, nasedá na okraj, který následně převyšuje a pod max. výdutí

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura v – 4,3 cm

Ø dna – 2,5 cm

Ø okraje – 4,0 cm

délka ucha 2,7 cm, šířka 0,5 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – malba – rozpitý geometrický motiv, výdutí původně členěna na vertikální pole, která jsou vyplněna geometrickou výzdobou v podobě nezřetelných čárek, oddělaných svislou zelenou čarou

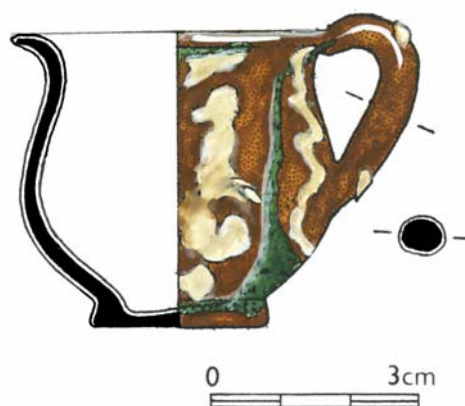
Výzdoba: malba na bílé nástřepí, geometrický motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 12

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittlerer Gurtrille)**

Skupina: **L 27**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: téměř válcový tvar, v horní čtvrtině výšky jednoduchá rýha

Okraj: ven vyhnutý

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 4,9 cm

Ø dna – 4,0 cm

Ø okraje – 3,6 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – zeleň s přesahem přes okraj a na výduť

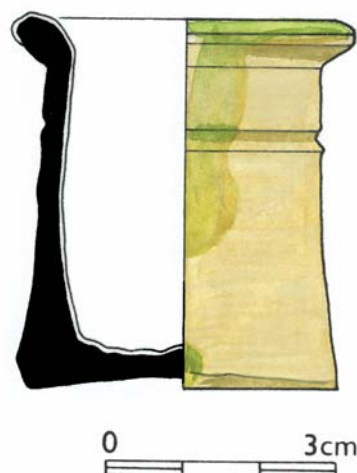
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 13

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittlerer Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca ve třetině výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 6,5 cm

Ø dna – 5,0 cm

Ø okraje – 4,3 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed',
oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná – hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha

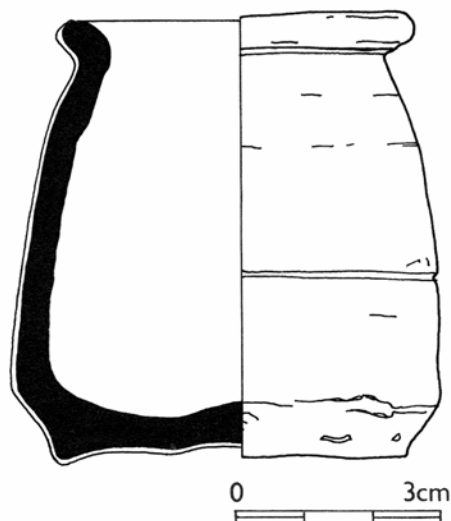
Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*,
118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 14

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca ve třetině výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 6,1 cm

Ø dna – 4,3 cm

Ø okraje – 4,5 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed',
oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – solná – hněd'

V – solná – hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha

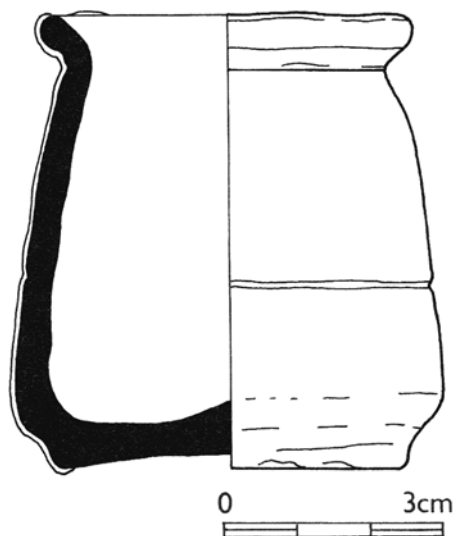
Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*,
118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 15

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittlerer Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca ve třetině výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 6,0 cm

Ø dna – 4,8 cm

Ø okraje – 4,8 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – solná – hněd'

V – solná – hněd' – nepokrývá celou nádobu

Výzdoba: jednoduchá rýha

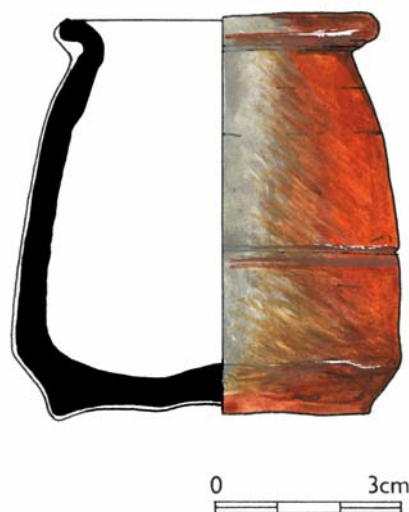
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 16

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca ve třetině výšky jednoduchá rýha;

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 6,0 cm

Ø dna – 4,0 cm

Ø okraje – 4,0 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – solná – neglazováno

V – solná – světlá hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha

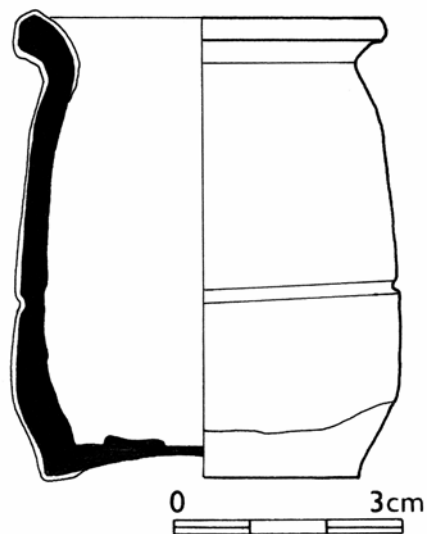
Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 17

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca ve třetině výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 6,2 cm

Ø dna – 4,5 cm

Ø okraje – 4,1 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed',
oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – solná – hněd'

V – solná – světlá hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha

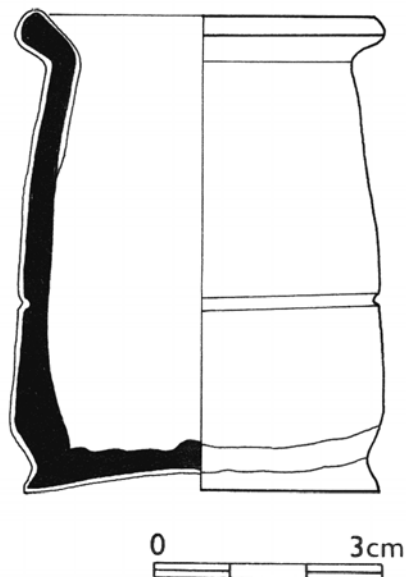
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*,
118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 18

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Láhev – Miniatura**
(Kleingefäß, konische Becher mit
mittiger Gurtrille)

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca ve třetině výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 6,6 cm

Ø dna – 4,9 cm

Ø okraje – 4,7 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed',
oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná – hněd' – nepokrývá
celou nádobu

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*,
118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 20

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Láhev (Bauchige Flaschen auf auslandem Fuß)**

Skupina: **L 1**

Tvar: „břichatá“ láhev s odsazenou nožkou vejčitého tvaru s odsazeným úženým hrdlem; max. výduť cca v 2/3 výšky, celá výduť pokryta vývalkovou šroubovicí

Okraj: jednoduchý lehce ven vyhnutý, zaoblený, stopy po vytáčení zúženého okraje

Dno: spirálovité rýhy po odřezání strunou

Rozměry:

v – 8,2 cm

Ø dna – 4,0 cm

Ø okraje – 2,0 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: lékárenská nádobka

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná – hněd'

Výzdoba: vývalková šroubovice

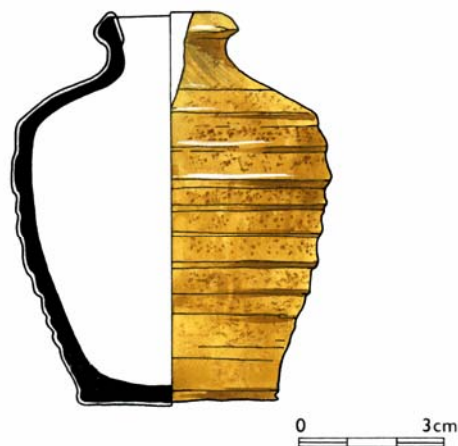
Rekonstrukce: slepeno, doplněno sádrrou

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. století

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 21

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Hrnek, miniatura**

Skupina: **H 361**

Tvar: nízký, soudkovitý tvar; malovaná výzdoba

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové, lehce oválného průřezu, dochovala se pouze malá část u okraje, nasedá na okraj a téměř u dna

Dno: stopy po odříznutí nejsou patrné, na dně glazura

Rozměry:

v – 5,5 cm

Ø dna – 5,0 cm

Ø okraje – 8,0 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky:

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – malba – geometrický motiv, výduť členěna na vertikální pole, která jsou vyplněna geometrickou výzdobou v podobě šikmých čárek, oddělaných svislou zelenou čarou, okraj je přetažen světle béžovou hlinkou, která zasahuje na vnitřní stranu nádoby

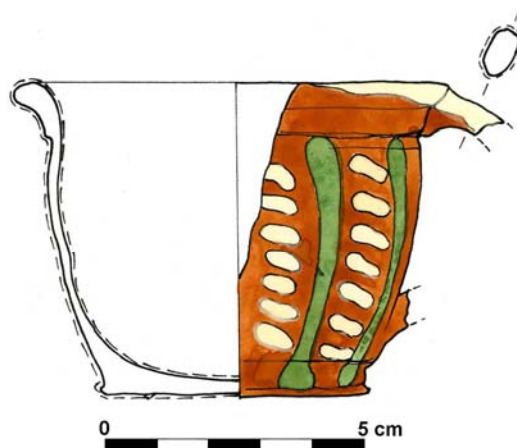
Výzdoba: malba na bílé nástřepí, geometrický motiv

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno a náznak domalování

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 22

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrneček**

Skupina: **H 381**

Tvar: soudkovitý tvar s odsazeným hrdlem, které je členěno trojicí nevýrazných rýh; dno odsazeno na patku

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se, nasedá na dolní část výduti

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura v – 6,6 cm

Ø dna – 4,0 cm

Ø okraje – 5,4 cm

délka ucha 5,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5007 – červeně pálená hlína

Glazura: U – cihlově červená

V – světle béžový základ s mramorováním se zapouštěnou cihlově červenou a zelenou glazurou

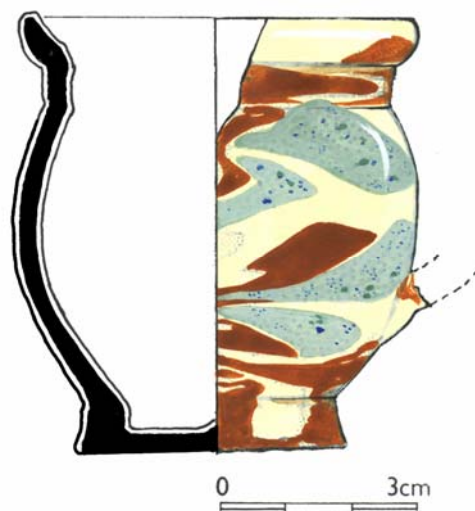
Výzdoba: mramorování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 16., ale především poč. 17. – 17. stol.

Literatura: *Himmelová – Procházka 1990, Fig. 8/3*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 23

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Hrnek, miniatura**

Skupina: **H 36**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť cca v polovině výšky; malovaná výzdoba výduť členěna na vertikální pole, která jsou vyplněna geometrickou výzdobou

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové, lehce oválného průřezu, zdobené malovanými šikmými čárkami, nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: stopy po odříznutí nejsou patrné, na dně glazura

Rozměry:

v – 7,3 cm

Ø dna – 4,3 cm

Ø okraje – 5,8 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní – cihlová červeně

V – malba – geometrický motiv, výduť členěna na vertikální pole, která jsou vyplněna střídavě loženými, šikmými, malovanými věčky a šikmými čárkami, které jsou oddělané svislou, zelenou čarou, okraj je přetažen světle béžovou hlinkou, která zasahuje do vnitřní strany nádoby

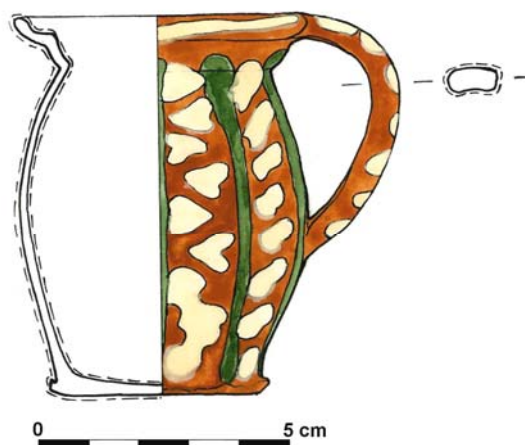
Výzdoba: malba na bílé nástřepí, geometrický motiv

Rekonstrukce: dochoval se celý

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 24

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 38**

Tvar: téměř válcový tvar s nevýrazným svislým širokým, torcováním; dno odsazeno na nevýraznou patku

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj a téměř ke dnu

Dno: výrazné vodorovné rýhy po odříznutí v – 7,5 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 7,8 cm

délka ucha 6,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světle pálená hlína

Glazura: U – světlá béž

V – světle béžový základ s mramorováním zapouštěnou cihlově červenou a zelenou glazurou

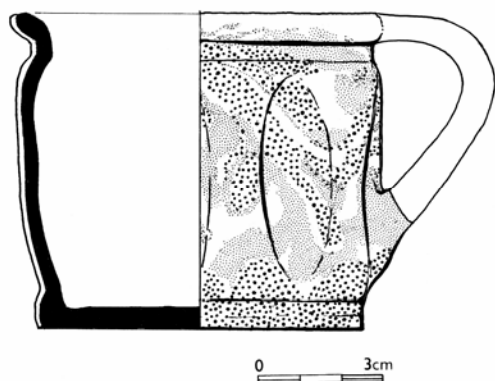
Výzdoba: mramorování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 16., ale především poč. 17. – 17. stol.

Literatura: *Himmelová – Procházka 1990*, Fig. 8/3

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 25

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca ve třetině výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 8,9 cm

Ø dna – 5,8 cm

Ø okraje – 5,2 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – solná – světlá hněd'

V – solná – světlá hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha

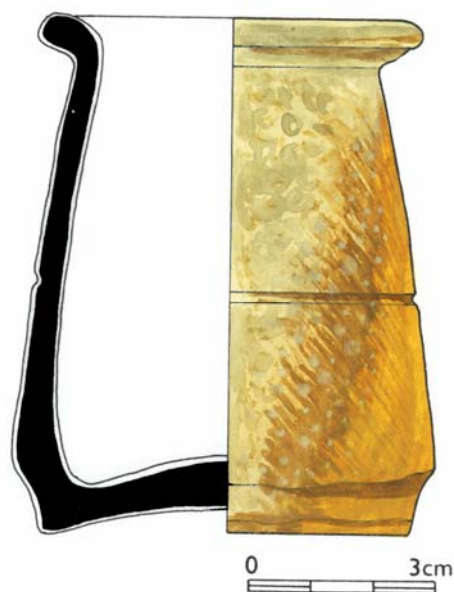
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 26

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: nízký široký tvar, směrem k okraji se tělo kónicky uzavírá, cca v polovině výšky jednoduchá rýha; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyhnutý; k celkové výšce výrazný

Dno: spirálové rýhy po odříznutí, dovnitř mírně prohnuté

Rozměry:

v – 7,5 cm

Ø dna – 8,2 cm

Ø okraje – 7,6 cm

ss – 0,2 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná – světlá hněd'

Výzdoba: jednoduchá rýha

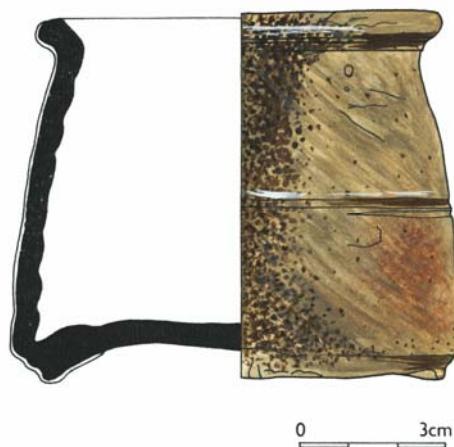
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. stol., těžiště 17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 27

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Láhev (Bauchige Flaschen auf auslandem Fuß)**

Skupina: **L 1**

Tvar: „břichatá“ láhev s odsazenou nožkou vejčitého tvaru s odsazeným úženým hrdlem; max. výduť cca v 2/3 výšky, celá výduť pokryta vývalkovou šroubovicí

Okraj: jednoduchý lehce ven vyhnutý, zaoblený, stopy po vytáčení zúženého okraje

Dno: výrazné spirálovité rýhy po odřezání strunou

Rozměry:

v – 11,8 cm

Ø dna – 4,8 cm

Ø okraje – 2,7 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: lékárenská nádobka

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed', oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná – hněd', která začíná v místě max. výduti

Výzdoba: vývalková šroubovice

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 18. století

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 118-119, 228, Tafel 23/1, 2, 3, 6, 11;

Dudková – Orna 2009, 504, Fig. 3 Ia, IIa

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 28

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo, oddělené od výduti dvojitou rýhou; horní polovina výduti pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: prožlabené okruží, ven vyhnuté

Ucho: páskové, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 10,4 cm

Ø dna – 5,2 cm

Ø okraje – 7,7 cm

délka ucha 6,4 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: dochovalo se méně než 50% původního tvaru

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – žlutá

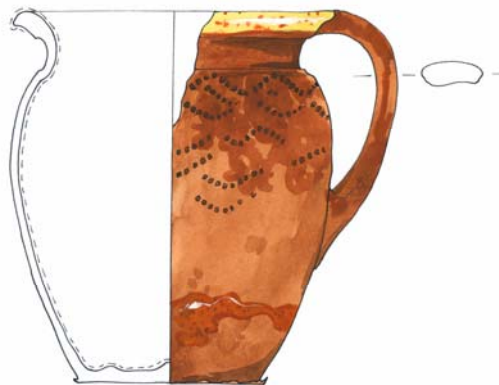
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. poč. 17. stol.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 29

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo, oddělené od výdutí jednoduchou rýhou; horní dvě třetiny výdutí pokryté radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: náznak esovité profilace, vnější zesílení

Ucho: páskové, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 11,7 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 8,2 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – tmavá zeleň s přesahem přes okraj, horní část ucha, nahodile na výduť

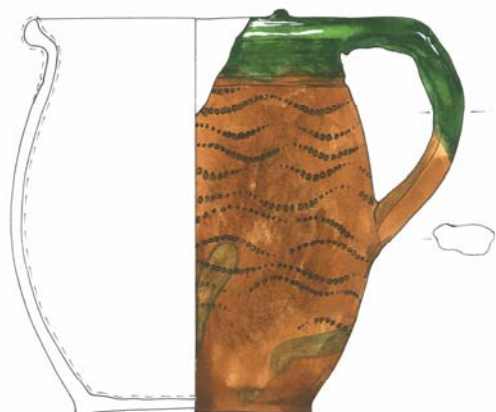
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. poč. 17. stol.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 31

Identifikační číslo: 13 460

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca ve třetině výšky, stopy po vytáčení

Okraj: kolmo seříznutý

Knoflík: téměř kolmo posazený, nepravidelně modelovaný; otisk dřeva, otisk prstů

Rozměry:

v – 5,2 cm

Ø – 12,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – hnědá šed'

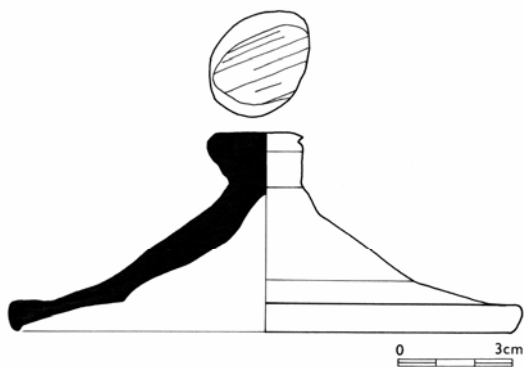
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 32

Identifikační číslo: 13 460

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca ve třetině výšky, stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: téměř kolmo posazený, nepravidelně modelovaný; otisk prstů

Rozměry:

v – 7,5 cm

Ø – 15,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: dochovala se cca polovina tvaru

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

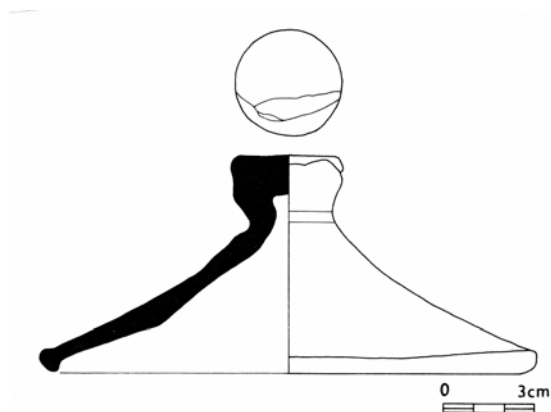
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 33

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, prolamovaná**

Skupina: **M 40**

Tvar: prolamovaná mísa na zvonovité, prořezávané nožce; prořezání horní části ve tvaru obdélníků s dovnitř do oblouku prohnutými kratšími stranami, nožka prořezávaná do trojúhelníku, prolamování z obou stran ohraničeno krátkými, sekanými čárkami, nad odsazenou nožkou dvě řádky prstované pásy; na vnější strana zdobena malováním

Okraj: vzhůru vytažený, přetažený béžovou hlinkou

Ucho: dvě protilehlá, pásková, nasedají na okraj a kolnou stěnu mísy

Dno: stopy po vytáčení

Rozměry:

v – 13,8 cm

Ø dna – 13,4 cm

Ø okraje – 19,0 cm

délka ucha 5,4 cm, šířka 2,3 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5007 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní, hnědá červeně

V – transparentní, hnědá červeně, na spodní straně béžové, členěné trojúhelníky, zeleně vybarvené horní a dolní oblouky jednotlivých prolamovaných oken; béžově přetažený okraj

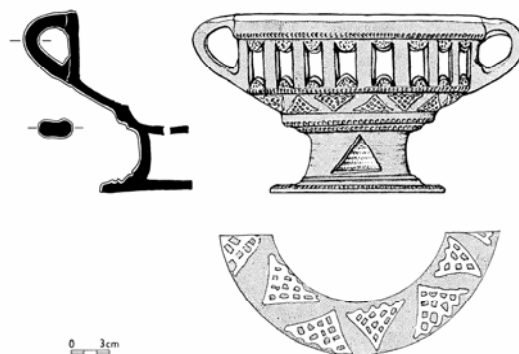
Výzdoba: prolamování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádkou, domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: přelomu 16. a 17. století – 1/2 17. stol.

Literatura: *Hurst – Neal – Beuningen 1986*, 72, 81, 82, 93, 107; *Kovacsovics 1991*, 71; *Meckel 1971*, 295; *týž 1976*, 168.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 34

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 13**

Popis: směrem k okraji se nálevkovitě rozevívá, v nepravidelných rozestupech pokryta třemi plastickými páskami, které byly rozjety jednoduchým radélkem, členěným do třech řádků

Okraj: vodorovně vyložený, zatažený dovnitř, podříznutý, zdobený radélkem v podobě několika linií malých čtverečků a obdélníků

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 12,6 cm

Ø dna – 18,8 cm

Ø okraje – 25,1 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: dochovalo se cca 30% původního tvaru

Keramická třída: 5010 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazované

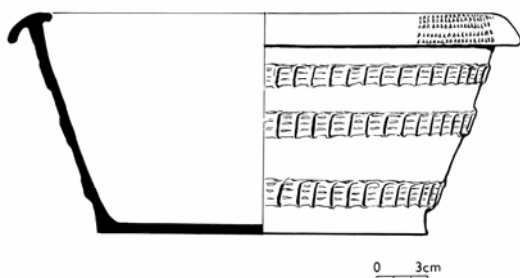
Výzdoba: plastická páska, radélko

Rekonstrukce: celková rekonstrukce, doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Literatura: Cvrková – Černá 2007, Obr. 2A/10; Pajer 1983, 25

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 35

Identifikační číslo: 13 460

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 46**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; hrdlo členěno dvojnásobným rýhováním, na odsazeném podhrdlí řádka radélkové výzdoby v podobě šikmých čárek, které po úsecích mění svůj sklon

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura v – 24,2 cm

Ø dna – 10,2 cm

Ø okraje – 15,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – tmavě cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – zeleň, která na se na výduť mění na hněd

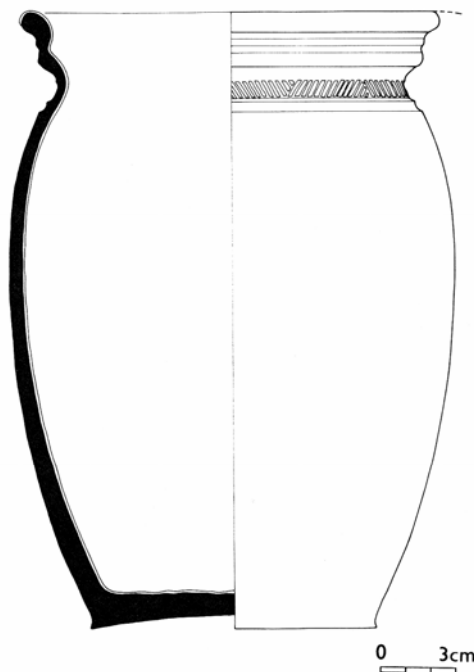
V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 16. – 1/2 17. stol.?

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 36

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: **Obal květináče**

Tvar: hrncovitý, nálevkovitě se rozevírající
tvar s lehce odsazeným okrajem

Okraj: přímý, mírně zesílený

Ucho: 2 protilehlá pásková s dvojnásobně
prožlabenou vnější plochou; nasedají
v místě odsazení okraje a na výduť cca
v polovině výšky nádoby

Dno: ve dně byly záměrně proraženy
nejméně dva otvory, glazura, špatně
zřetelné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 23,6 cm

Ø dna – 18,0 cm

Ø okraje – 30,0 cm

délka ucha 12,8 cm, šířka 3,6 cm

ss – 0,5-0,9 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá béž

Glazura: U – zeleň, která pokrývá cca
horní čtvrtinu výšky

V – tmavá zeleň

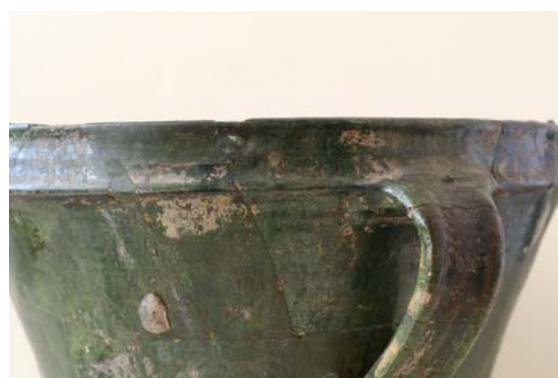
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 16. – 17. stol.

Literatura: *Keller 1999*, Abb. 96a, 96b

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 38

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 271**

Tvar: protáhlý, soudkovitý tvar těla s max. výduť v dolní třetině výšky; mírně rozevřené, válcové hrdlo bez výlevky, těsně pod okrajem dvě subtilní prožlabení, nevýrazné žebro v místě napojení hrdla na tělo, dno odsazené na nevýraznou patku; malovaná výzdoba

Okraj: jednoduchý, vzhůru vytažený

Ucho: páskové s lehkým dvojitým prožlabením vnější plochy, zdobené béžovými malovanými, šikmými čarami, nasedá na dolní část hrdla a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 33,4 cm

Ø dna – 12,1 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 12,9 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,5-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní, tmavě cihlová červen až hněd

V – malba – vegetabilní motiv, okraj je přetažen tmavě zeleným pruhem, který pokrývá přibližně polovinu hrdla, pod nevýrazným žebrem, které odděluje hrdlo od těla následuje 11 světle béžových linek a jeden silnější tmavě zelený pruh, maximální výduť pokrývá pás stylizované vegetabilní výzdoby – žaludu a rozviliny – světlá běž a zeleň, která je i z dolní strany ohraničena zeleným pruhem, dolní polovina výduti je pokryta horizontálními světle béžovými slabými linkami (15), patka je překryta zelenou glazurou; přes vše transparentní glazuru

Výzdoba: malba na bílé nástřepí, vegetabilní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a náznak domalování

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 38

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 26**

Tvar: vejčitý, max. výduť v horní třetině výšky; trubičková výlevka na horní části výduti, válcové hrdlo členěno šesticí nevýrazných vývalků, v místě napojení hrdla na tělo pás radélkové výzdoby – šikmé čárky, ucho napojeno na okraj a největší výduť, malovaná výzdoba

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s dvojitým prožlabením

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 30,5 cm

Ø dna – 13,0 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 11,4 cm, šířka 4,2 cm

ss – 0,5-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží ???

Glazura: U – transparentní, cihlová červeně

V – malba – výduť zdobena různě umístěnými horizontálními linkami – světlá béž, tmavá hněd', zeleň

Výzdoba: jednořádkové radélko, malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 39

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 271**

Tvar: protáhlý, soudkovitý tvar těla s max. výdutí těsně pod polovinou výšky; pravděpodobně mírně nálevkovitě rozevřené, válcové hrdlo, subtilní žebro v místě napojení hrdla a těla, dno odsazené na nevýraznou patku; malovaná výzdoba

Okraj: nedochoval se

Ucho: páskové s mírným prožlabením vnější plochy, nasedá na dolní část hrdla a nad max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 30,5 cm

Ø dna – 12,3 cm

Ø okraje – ?

délka ucha 12,4 cm, šířka 3,1 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní, tmavě cihlová červen až hněd

V – malba – zoomorfní a antropomorfní motiv, na horní části výdutí béžový pruh, po kterém následuje tmavě zelený pruh, většina výdutí je zdobena dvěma koedukovanými dvojicemi, držícími se za ruce, všechny postavy jsou oblečeny do renesančních oděvů s nabíranými rukávy, postavy jsou v provedení kombinace světle béžové a tmavě zelené, jednotlivé linie těla a doplňky oblečení jsou zdůrazněny pomocí rýhování, nad i pod spojenými rukama jsou ptáčky, jeden muž drží v ruce džbán, oblečení jednotlivých postav se neopakuje, z dolní strany je motiv ohraničen zeleným pruhem, po kterém následují světle béžové linie (7), ucho je v horní části překryto světle béžovou glazurou, přes vše transparentní glazura

Výzdoba: malba na bílé nástřepí, antropomorfní a zoomorfní motiv

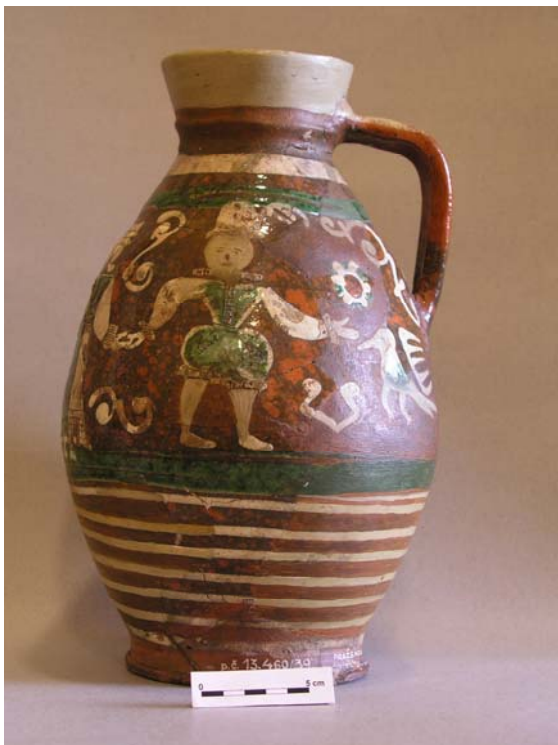
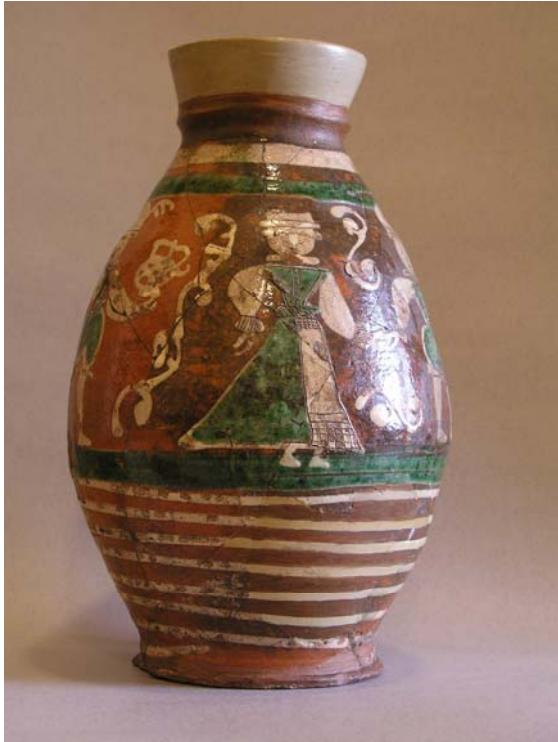
Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a náznak domalování

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 40

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Holba**

Tvar: mírně kónický se uzavírající tvar – max. výduť u dna nádoby; dvě třetiny výduti zdobené svislým žlábkováním, které je nahoře ukončeno trojnásobnou horizontální rýhou, dolní i horní část výduti je zdobena pásem plastických malinových nálepů, které v horní části plynule přecházejí na ucho

Okraj: vzhůru vytažený, lehce dovnitř zatažený

Ucho: téměř čtvercového průřezu, je zdobeno čtveřicí plastických, malinových nálepů, nasedá na podokrají a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura – žlutý okr

v – 22,6 cm

Ø dna – 13,8 cm

Ø okraje – 7,6 cm

délka ucha 11,4 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: místy odloupaná vnější glazura

Keramická třída: 5015 – majolika

Glazura: U – kropenatá hněd'

V – tmavá hněd'

Výzdoba: plastická, malinové nálepy, tordování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/3 17. stol.

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 41

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Holba**

Tvar: válcový tvar s mírně dovnitř zataženým podokrajím; po dvojici subtilních plastických pásků následuje dvojice radélkové klikatky, ohraničená rýhami, která se opakuje nade dnem, ústřední výzdobný motiv tvoří tři Ukřižovaní, ve středu s Ježíšem Kristem ať postavami Jana Evangelisty a Máří Magdalény v protilehlé pozici ucha; další plastický medailon je umístěn napravo od ucha, jedná se o erbový motiv dvouhlavé císařské orlice s korunou a čtvrceným erbovním štítem na hrudi;

délka sekvence 3,4 cm

Okraj: vzhůru vytažený, lehce dovnitř zatažený

Ucho: páskové s dvojicí nehlubokých rýh, nasedá na podokrají a v polovině výduti

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí v – 23,4 cm

Ø dna – 11,8 cm

Ø okraje – 8,0 cm

délka ucha 10,9 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5014 – kamenina

Glazura: U – neglazováno

V – solná světlá hněď

Výzdoba: plastická – medailon, figurální

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: přelom 16. a 17. století

Literatura: *Horschik* 1976, 116, obr. 19, 117, obr. 20

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 42

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 27**

Tvar: protáhlý, soudkovitý tvar těla s mírně nálevkovitě rozevřeným válcovým hrdlem, subtilní žebro v místě napojení hrdla a těla, dno odsazené na nevýraznou patku; malovaná výzdoba

Okraj: přímý

Ucho: páskové, zdobené béžovými malovanými, šikmými čarami, nasedá na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 23,7 cm

Ø dna – 7,9 cm

Ø okraje – 7,5 cm

šířka ucha 2,2 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – transparentní, tmavě cihlová červen až hněd

V – malba – geometrický a antropomorfní motiv, 2/3 okraje jsou přetaženy zeleným pruhem, po kterém následuje jednoduchá béžová linka, horní část výduti pokrývá 5-6 světle béžových linek a jeden silnější zelený pruh, střed výduti pokrývá pás stylizované výzdoby, kde se střídá geometrický motiv béžově kolorovaných zelených kosočtverců s postavou ženy v renesančním oděvu s balónovými rukávy a patrně nepodařenou mužskou postavou, doplňky oblečení jsou zdůrazněny pomocí rýhování, v místě připojení ucha svíslá zatočená voluta, z dolní strany je motiv ohraničen zeleným pruhem, po kterém následuje 5 světle béžových linek, přes vše transparentní glazura

Výzdoba: malba na bílé nástěpí, antropomorfní a geometrický motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a náznak domalování

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 43

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Tvar: válcový tvar, tělo je rozděleno na pět přibližně stejně širokých horizontálních polí, kdy horní a spodní jsou vyplněny radélkovou výzdobou v podobě hustých malých kramlí, střední tři pole pak střídavě vyplňují tři varianty stylizovaného květinového nálepu a lví hlava s kruhem z nosu

Okraj: vzhůru vytažený, dovnitř zatažený

Ucho: nedochovalo se, nasedá na podokrají a cca v polovině výšky

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

v – 21,4 cm

Ø dna – 8,9 cm

Ø okraje – 6,1 cm

délka ucha 8,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5014 – kamenina

Glazura: U – neglazováno

V – světlá hněď, solná glazura

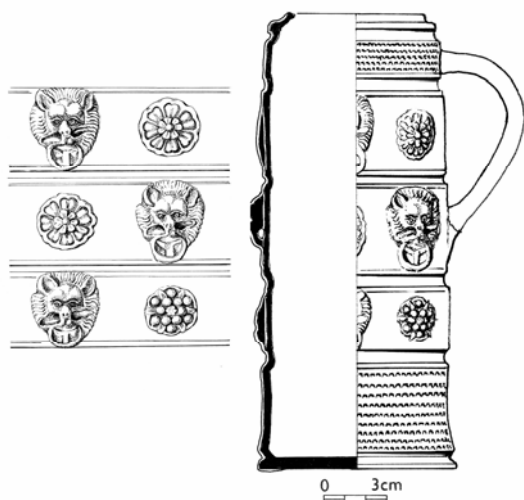
Výzdoba: plastická – nálepy, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: přelom 16. a 17. století

Literatura: *Horschik* 1976, 116, obr. 19, 117, obr. 20

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 44

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **hrnec, nízký**

Skupina: **H 291**

Popis: nízký, široce otevřený tvar, kdy průměr okraje je výrazně větší než celková výška nádoby

Okraj: ven vyhnuté prožlabené okruží, zdobené malováním

Ucho: páskové, zdobené malovanými příčnými čárkami

Dno: špatně patrné stopy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 9,8 cm

Ø dna – 11,5 cm

Ø okraje – 16,5 cm

délka ucha 6,5 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,25-0,45 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – kropenatá tmavá hněď

V – transparentní – základ hnědá cihlová červeně, světlá béž, zelená, okraj přetažený béžovou a pod okrajem následuje dvojice zelených pruhů, vegetabilní motiv – rozvilina, zoomorfní motiv zpěvného ptáka, který se pravidelně střídá s rozvilinou, ucho zdobeno horizontálními krátkými, světle béžovými, čárkami, které z ucha přecházejí na výduť

Výzdoba: malovaná – vegetabilní a zoomorfní motiv

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/3 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 46

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 151**

Tvar: mělká mísa se zvýrazněnou vnější hranou, obtáčená

Okraj: jednoduše profilovaný

Dno: stopy po vytáčení

Rozměry:

v – 6,0 cm

Ø dna – 11,1 cm

Ø okraje – 31,0 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5011 – světle pálená hlína, tzv. bílé berounské zboží

Glazura: U – malba na bílé nástřepí, na dně 5 tmavě cihlově červených stylizovaných květů, které se střídají s jednoduchými zelenými čarami, vše ohraničeno trojicí zelených soustředných kružnic, další dvě trojice soustředných, zelených kružnic vymezuje hlavní výzdobné pole na podokrají, kde se pravidelně střídají do špiček zakončený, mřížkou vyplněný cihlově červený ovál (náznak stylizované ryby ?) a do oválu stylizovaný motiv rozviliny – zelená

V – neglazováno

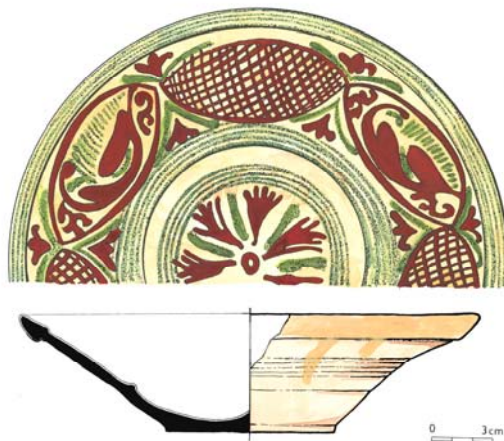
Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Blažková-Dubská 2007*, Fig. 13; *Rückl – Havrda – Tryml 2007*, Fig. 21

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 47

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř/podnos**

Skupina: **T 3**

Tvar: mělký, téměř miskovitěho tvaru, kdy dno plynule přechází v nízkou stěnu, tělo odsazené na mírně zvonovitý prstenec

Okraj: přímý

Dno: odsazené na prstenec

Rozměry:

v – 4,9 cm

Ø dna – 12,3 cm

Ø okraje – 26,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majolika

Glazura: U – krycí bílá, základní barva hněd', kolorovaná modrou a žlutou, kolorování žlutou se uplatňuje i na okraji – na dně – figurální malba – postavy dvou žen, stojící před vchodem do domu, v pozadí kopcovitá krajina – novozákonní motiv Navštívení Panny Marie, okraj lemován kontinuální, rostlinnou rozvilinou

V – transparentní – čirá

Výzdoba: malování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: konec 16. – 1/3 17. stol. ?

0 3cm

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 48

Identifikační číslo: 13 460

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 45**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podokrají dvojnásobná rýha, dno odsazeno na nevýraznou patku

Okraj: prožlabené okruží, šikmo ven vyhnuté

Ucho: nedochovalo se

Dno: husté, nevýrazné vodorovné rýhy po odříznutí, glazura

v – 13,5 cm

Ø dna – 7,7 cm

Ø okraje – 10,0 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5007 – červeně pálená hlína

Glazura: U – hněd'

V – zeleň

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 16. – 1/2 17. stol.?

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 49

Identifikační číslo: 13 460

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v dolní třetině výšky, ta je pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: náznak esovité profilace, vnější prožlabení

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 8,8 cm

Ø dna – 5,4 cm

Ø okraje – 6,7 cm

délka ucha 6,1 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – zelená hněd'

V – neglazováno

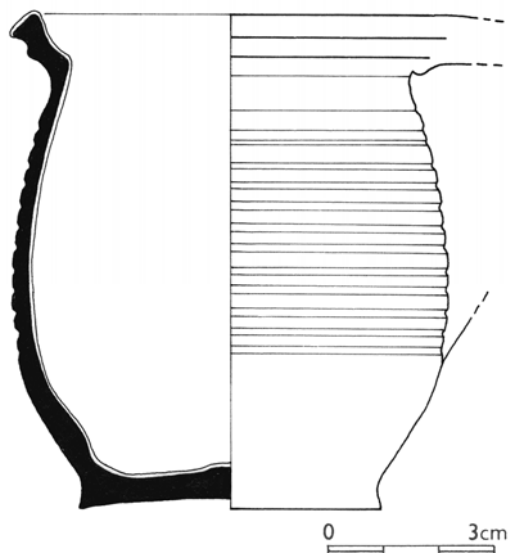
Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 50

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 231**

Tvar: tělo se směrem k okraji nálevkovitě rozevívá, těsně nade dnem pás radélkové výzdoby v podobě svislých čárek; vnější plocha zdobena malováním

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: -

Dno: výrazné, husté vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 11,4 cm

Ø dna – 15,3 cm

Ø okraje – 25,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: dochovalo se méně než 50% původního tvaru

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží

Glazura: U – bílé nástřepí, překryté světle zelenou glazurou

V – malba – stylizovaný vegetabilní motiv – linky světlá béž a světlá zeleň vyplňuje větší plochy, přes vše transparentní glazura

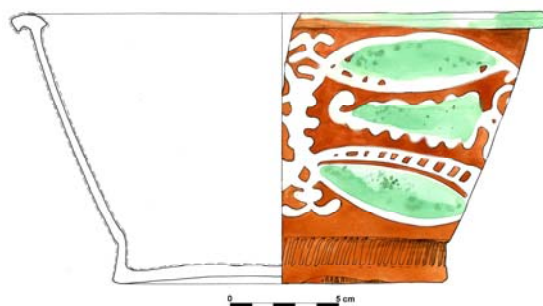
Výzdoba: malba na bílé nástřepí, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 51

Identifikační číslo: 13 460

Stolní keramika

Kategorie: **mísa**

Skupina: **M 211**

Tvar: mělká mísa s plynulým přechodem dna a stěn, dno odsazené na nevýraznou patku

Okraj: přehnutý, mírně dovnitř zatažený

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 6,4 cm

Ø dna – 13,1 cm

Ø okraje – 24,0 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálená hlína, tzv. berounské zboží ???

Glazura: U – geometrický motiv – na dně béžová věčka do čtyřech směrů, stěny zdobeny béžovými soustřednými kružnicemi

V – cihlově červená

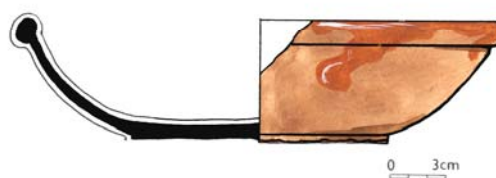
Výzdoba: vnitřní malba na bílé nástřepí

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Koula 1917-1919*, 250-257; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55; *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 52

Identifikační číslo:

Technická keramika

Kategorie: Láhev

Skupina: L 3

Popis: tvar kvádru se zaoblenými rohy s poměrně malým kruhovým ústím, celý povrch nádoby je členěn hustou radélkovou výzdobou, střídajících se písmen X a N, zachovalo se celkem pět uch – 2 a 3 na protilehlých stranách

Okraj: nedochoval se

Ucho: pět, pásková, umístěná v horní třetině výšky nádoby

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 32,0 cm

Ø dna – 12,6 cm

Ø okraje – 3,5 cm

šířka ucha 2,0 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – šed',
oxidační výpal, Waldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná – světlá hněd'

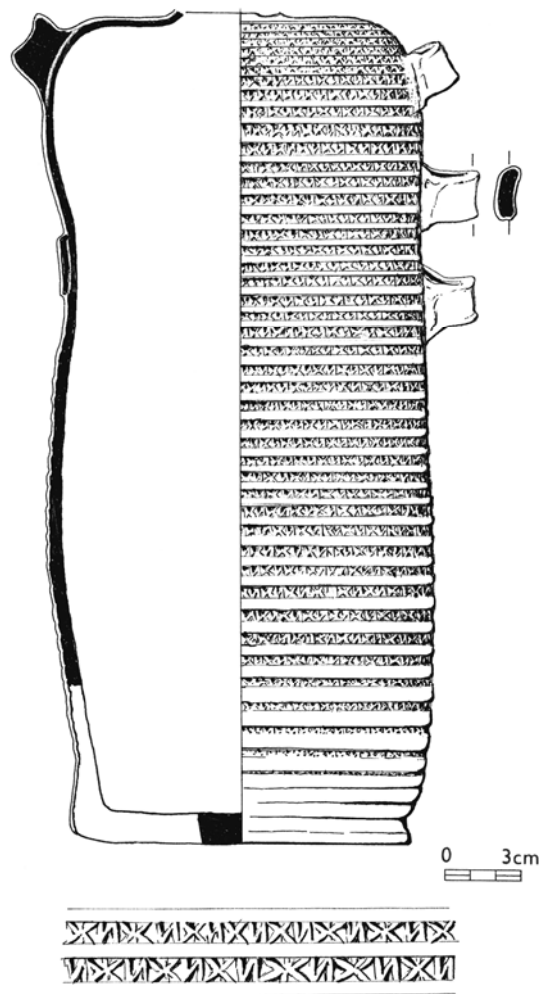
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou,
domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: konec 16. – 17. stol.

Literatura: *Horschik 1978*, 433, obr. 32;
Scheidemantel – Schifer 2005, Tafel 8, 10,
11

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 53

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pekáč**

Tvar: lahvovitý tvar, který vznikl rozříznutím lahvovité nádoby, na jedné straně okraj modelovaný do hubičky a na protilehlé, kolmo zakončené straně je umístěno držadlo

Okraj: přímý

Držadlo: kruhového průřezu, které se směrem od těla nádoby zužuje do velmi úzké lišty

Dno: zaoblené

v – 7,0 cm

délka dna – 42,0 cm

délka rukojeti 12,6 cm, Ø 2,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní, hnědá červeně

V – neglazováno

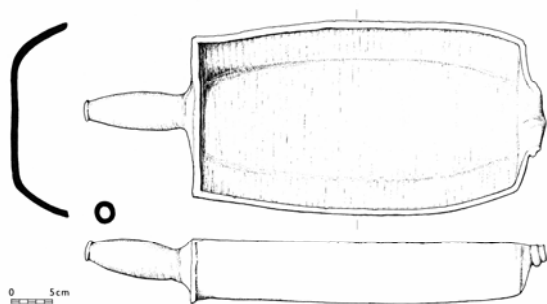
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. až počátku 17. – 17. století

Literatura: *Fučíková a kol. 1997, V/298/11; Huml 1971, 226*

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 54

Identifikační číslo: 13 460

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podkrají nevýrazná dvojnásobná rýha

Okraj: esovitá profilace

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 14,0 cm

Ø dna – 7,7 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 8,5 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení, dochovalo se cca 50% původního tvaru

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

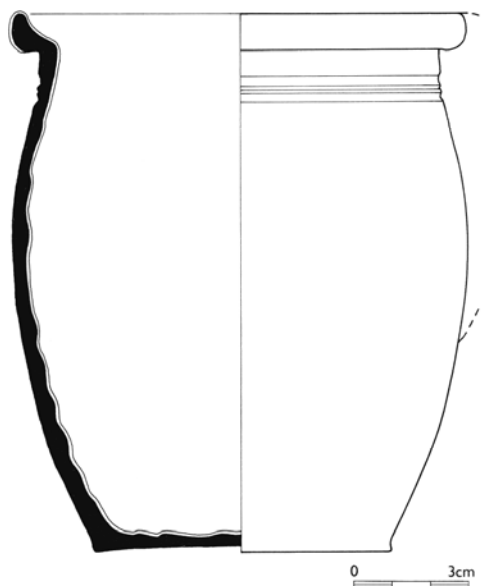
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: Vikářská ul. čp. 37

Inventární číslo: 55

Identifikační číslo:

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, zásobní**

Skupina: **H 47**

Tvar: výrazný vejčitý tvar, max. výduť v horní třetině výšky; na podhrdlí trojice samostatných rýh, druhá dolní čtvrtina členěna hustými, nevýraznými vývalky

Okraj: krátký, ven vyložený

Ucho: dvě protilehlá, pásková s dvojnásobně prožlabenou horní plochou, nasedají na okraj a max. výduť

Dno: dochovala se malá část

v – 43,5 cm

Ø dna – 15,0 cm

Ø okraje – 20,1 cm

délka ucha 11,1 cm, šířka 3,3 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015, kamenina ?

Glazura: U – tmavá hněd'

V – tmavá hněd'

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

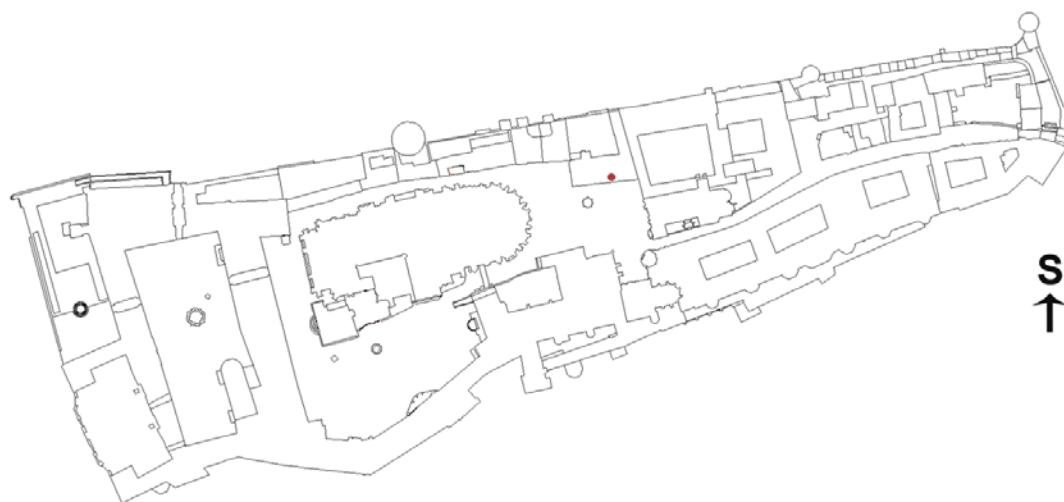
Datace: konec 16. – 1/2 17. stol.???

0 5cm

Odpadní jímka sklep čp. 34/IV

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 1

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálové stopy po odříznutí

v – 20,9 cm

Ø dna – 10,1 cm

Ø okraje – 17,1 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5033 – hnědá červen

Glazura: neglazovaný

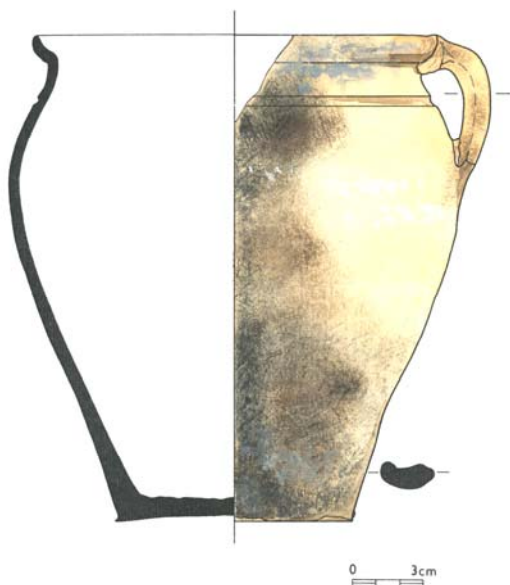
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar s jednou prasklinou

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 15./16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 2

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo s náznakem nevýrazného rýhování

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové, asymetrické s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné vodorovné rýhy po odříznutí

v – 16,0 cm

Ø dna – 9,3 cm

Ø okraje – 13,5 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená hlína

Glazura: neglazovaný

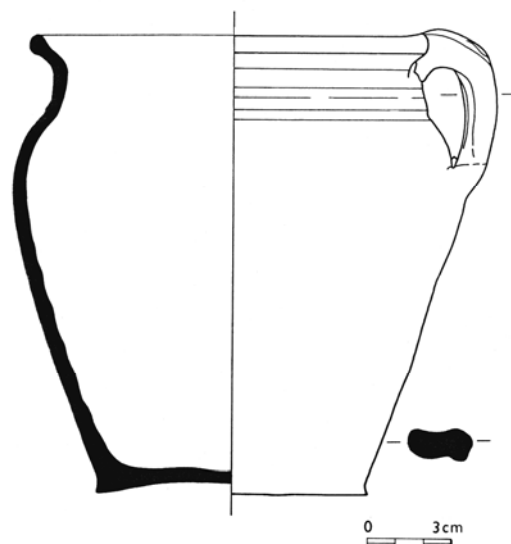
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 3

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, zásobnice?**

Skupina: **H 10**

Tvar: nedochoval se celý, výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní pětina výšky; na podokrají pás radélkové výzdoby v podobě střídavě osmi svislých čar a jednoho křížku, z dolní strany ohraničených jednoduchou linií

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 24,0 cm

Ø dna – 11,3 cm

Ø okraje – 15,3 cm

délka ucha 8,3 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

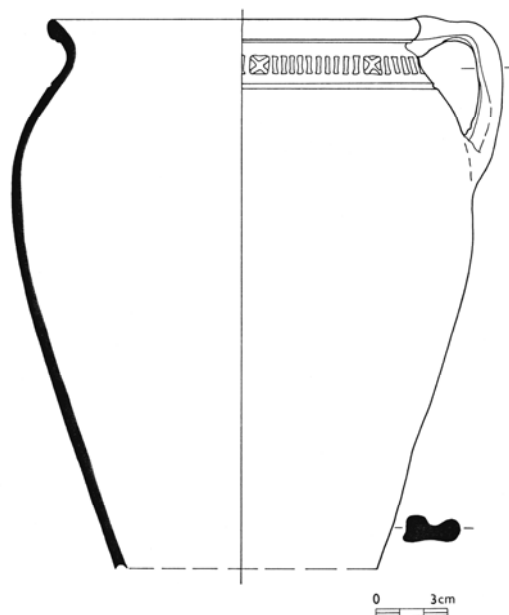
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce, doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 4

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nízké nálevkovitě rozevřené hrdlo; těsně pod okrajem jednoduchá rýha; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem, po cca 2 cm jednoduchá rýha ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, která pokrývá polovinu výduti a končí v místě připojení ucha

délka sekvence radélka 4,4 cm ?

Okraj: přímý

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

Ucho: páskové s nevýrazně dvojnásobně prožlabenou horní plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 19,8 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 9,9 cm

délka ucha 11,8 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá hněd' s lehkým přesahem přes okraj a nahodile na výduť

V – neglazováno

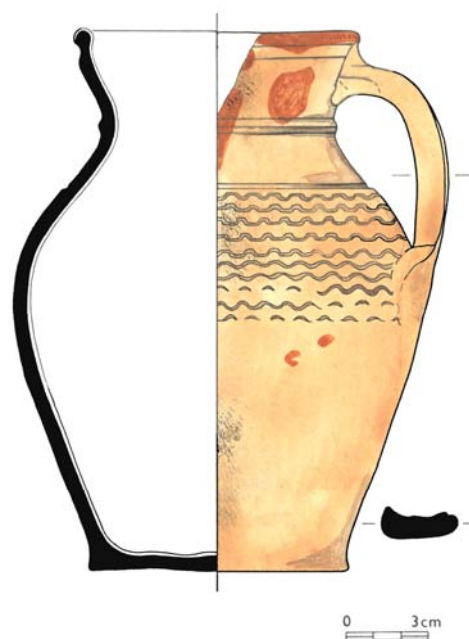
Výzdoba: radélko, rýhování, žebro

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 5

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 13**

Tvar: dochovala se dolní polovina výduti, patrně celá horní polovina výduti byla pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice, která končí v místě připojení ucha

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

max. v – 14,4 cm

Ø dna – 8,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s náhodným přesahem na výduť

V – neglazováno

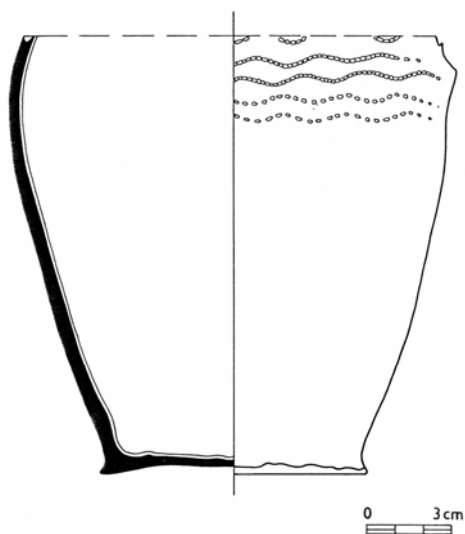
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 6

Identifikační číslo: 34/140

Technická keramika

Kategorie: **kachel, nádobkový**

Skupina: **K 1**

Tvar: nádobkový kachel se čtvercovým ústím, z vnější strany členěný pětici rýh, vnitřní lišta cca ve 2/3 výšky

Okraj: vzhůru vytažený

Dno: kruhové, otisk podsýpky

Rozměry:

v – 13,5 cm

Ø dna – 10,4 cm

délka strany okraje – 17,2 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá okrová červen až světlá cihlová červen

Glazura: neglazovaný

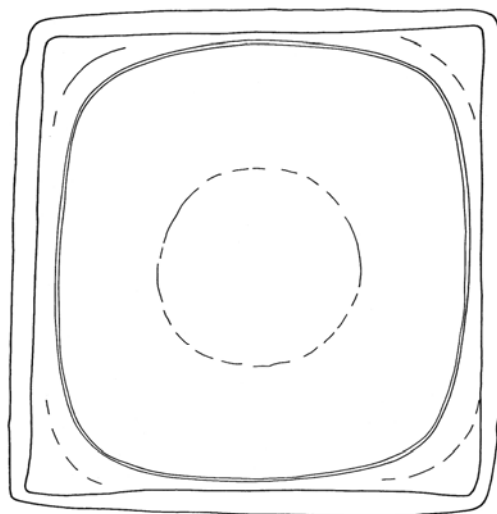
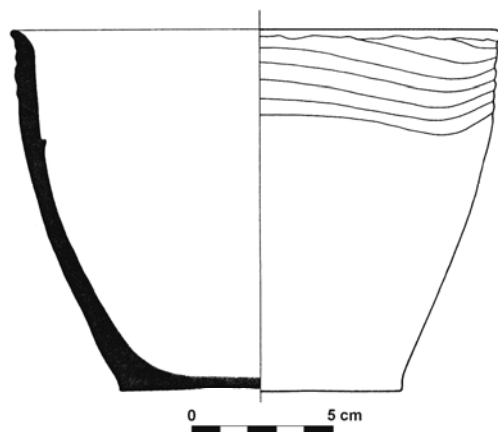
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: přelom 15./16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 7

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **mísa**

Skupina: **M 11**

Tvar: válcový, mírně nálevkovitě rozevřený tvar, okraj modelovaný do úzké hubičky, těsně pod okrajem nehluboká rýha

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: -

Dno: spirálové stopy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 13,1 cm

Ø dna – 19,9cm

Ø okraje – 25,5 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5033 – šedá hněd'

Glazura: neglazovaný

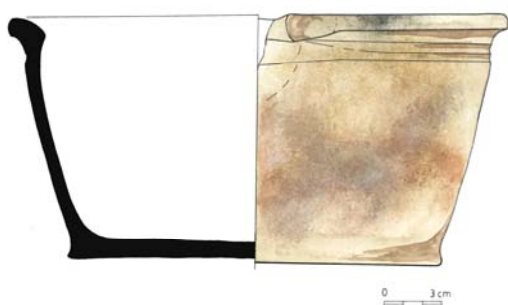
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 8

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 14**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť cca v horní třetině výšky; nízké, válcové, nálevkovitě rozevřené hrdlo, modelované do hubičky, hrdlo členěné trojicí vývalků; v horní části výduť jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou horní plochou; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: nevýrazné vodorovné rýhy

Rozměry:

v – 21,1 cm

Ø dna – 8,8 cm

Ø okraje – 10,8 cm

délka ucha 7,8 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: dochovalo se cca 50%

Keramická třída: 5035 – světlá béž až béžová běl; křemičité písky 5-10%, nahodile slída

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 9

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: nedochoval se celý tvar, vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výdutě oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě spojených obloučků,

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 12,0 cm

Ø okraje – 14,0 cm

délka ucha 8,3 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá béž až světlá cihlová červen

Glazura: neglazovaný

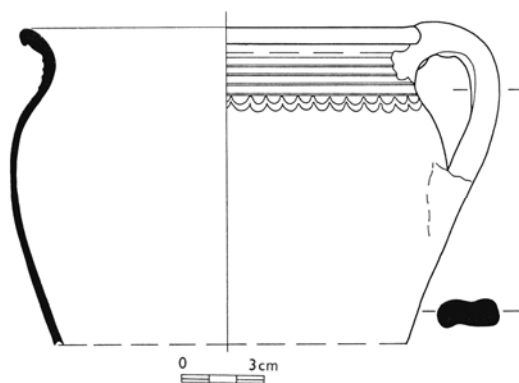
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 10

Identifikační číslo: 34/140

Technická keramika

Kategorie: **kachel, nádobkový**

Skupina: **K 1**

Tvar: nedochoval se celý, nádobkový
kachle se čtvercovým ústím, z vnější strany
členěný pětici vývalků

Okraj: vzhůru vytažený

Dno: nedochovalo se, patrně kruhové,

Rozměry:

max. v – 6,4 cm

délka strany okraje – 17,3 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená
hlína

Glazura: neglazovaný

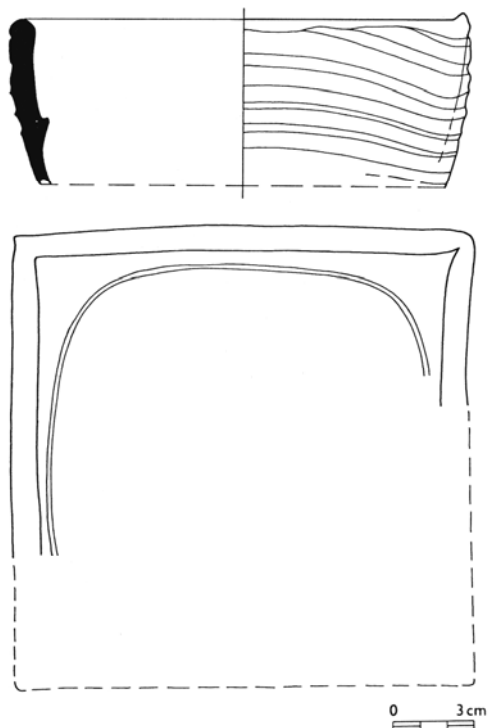
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno
a domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: přelom 15./16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 11

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí
v – 19,5 cm

Ø dna – 9,7 cm

Ø okraje – 15,6 cm

délka ucha 6,1 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – okrová běž

Glazura: neglazovaný

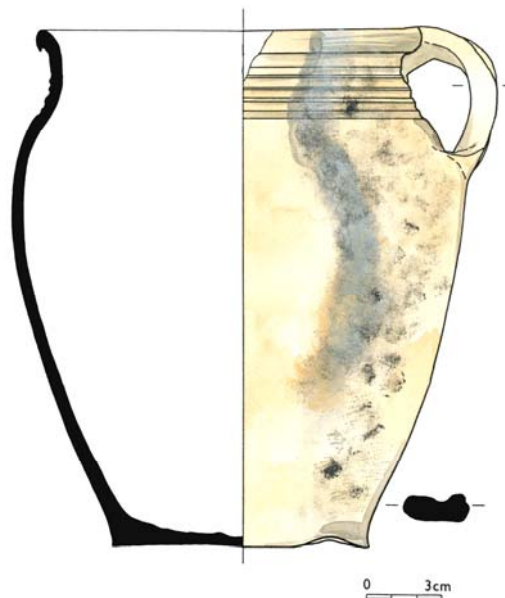
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 12

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

v – 17,2 cm

Ø dna – 9,2 cm

Ø okraje – 14,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5008 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

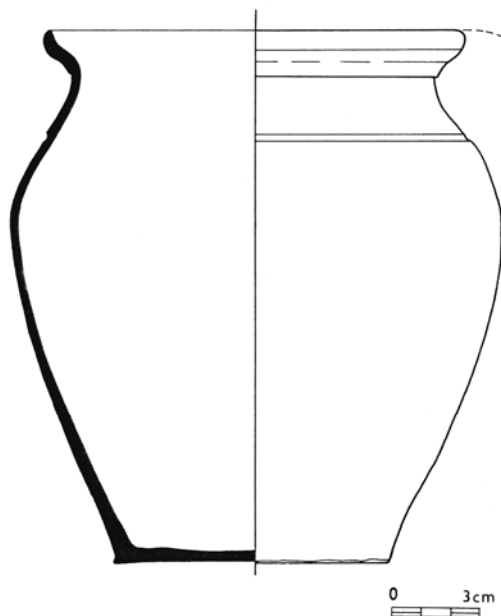
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 15./16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 13

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; okraj deformovaný při vytáčení, odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, modelovaný do hubičky

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: dochovala se nepatrná část

v – 16,5 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 13,2 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,32 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: deformace při vytáčení

Keramická třída: 5008 – světlý okr – hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

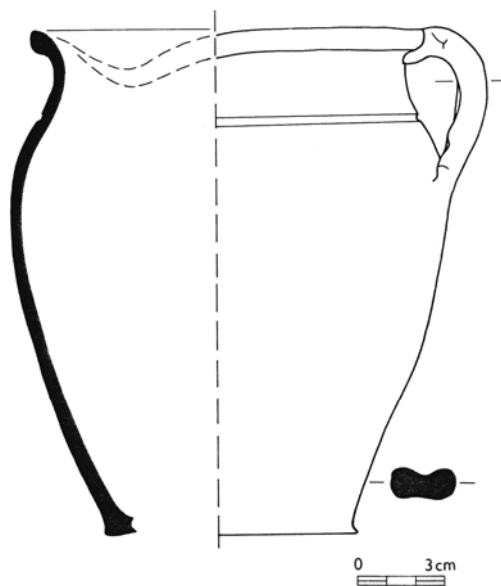
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 14

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, pokryté vývalky, hrdlo je od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 18,2 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 14,5 cm

délka ucha 6,9 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

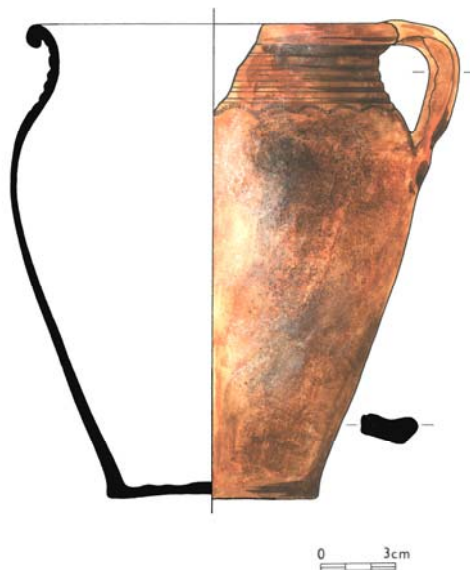
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 15

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

v – 19,4 cm

Ø dna – 9,6 cm

Ø okraje – 17,0 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha, stejná výrobní surovina jako u nálezů z odpadní jímky B

Keramická třída: 5033 – hnědá šed', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 16

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nezdobený

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se

Dno: otisk dřeva

Rozměry:

v – 11,3 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 11,7 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: dochovalo se méně než 50% nádoby; stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená hlína

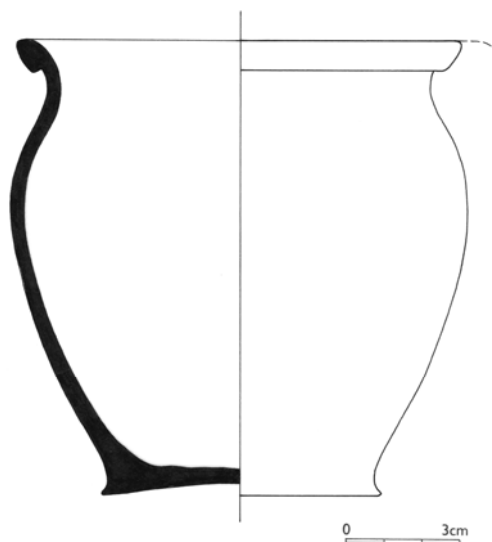
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 17

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; pod okrajem dvojice širokých rýh a červeně malovaný pruh

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové, asymetrické s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v – 22,8 cm

Ø dna – 11,8 cm

Ø okraje – 17,3 cm

délka ucha 6,5 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5031

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhy, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 18

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident.**

Tvar: dochovala se dolní část,
pravděpodobně soudkovitý tvar

Okraj: -

Ucho: -

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po
odříznutí

Rozměry:

max. v – 14,9 cm

Ø dna – 9,8 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená
hlína

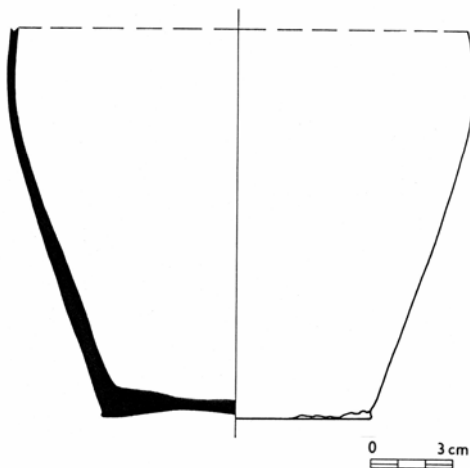
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16.
století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 19

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident**

Tvar: dochoval se okraj a dolní část, ale celkový tvar není možné rekonstruovat, dno odsazené na patku

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 10,0 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5029 – hnědá šed'

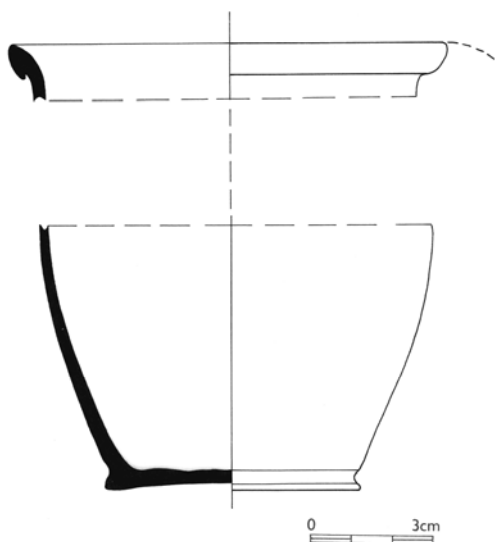
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 20

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; hrdlo členěno dvojicí subtilních vývalků, přechod hrdla a výduti oddělen dvojicí širších rýh

Okraj: vzhůru vytažený, ven ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: dochovalo se pouze malá část

v – 27,6 cm

Ø dna – 11,7 cm

Ø okraje – 15,5 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009, červenice, 10-15% plastická složka – křemičité písky

Glazura: neglazovaný

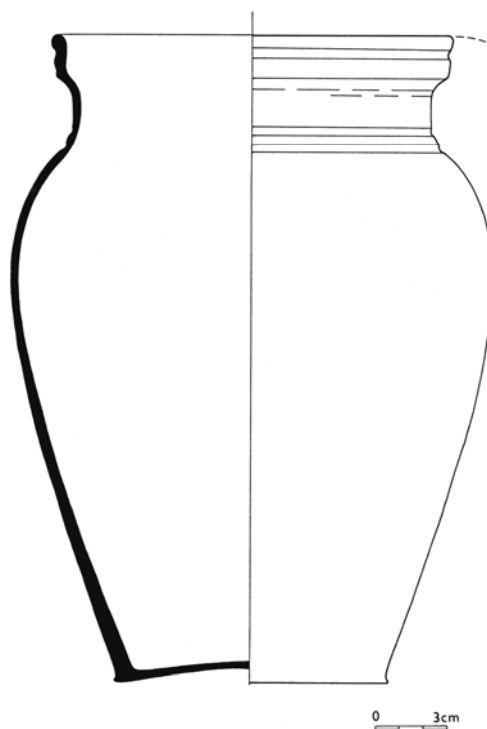
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce, doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Schneiderwinklová 2009, Fig. 1/1*

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 21

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: nižší vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené dvojicí subtilních rýh

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

v – 12,8 cm

Ø dna – 6,6 cm

Ø okraje – 11,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5029 – šedá hněd'

Glazura: neglazovaný

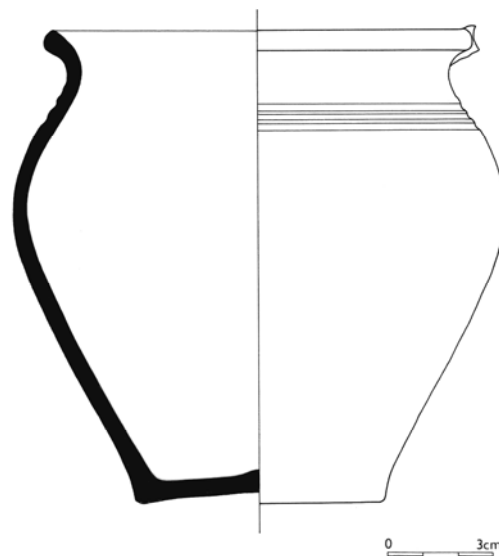
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 15./16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 22

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, délka sekvence 4,5 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 17,8 cm

Ø dna – 10,2 cm

Ø okraje – 14,4 cm

délka ucha 6,5 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá béž až běl

Glazura: neglazovaný

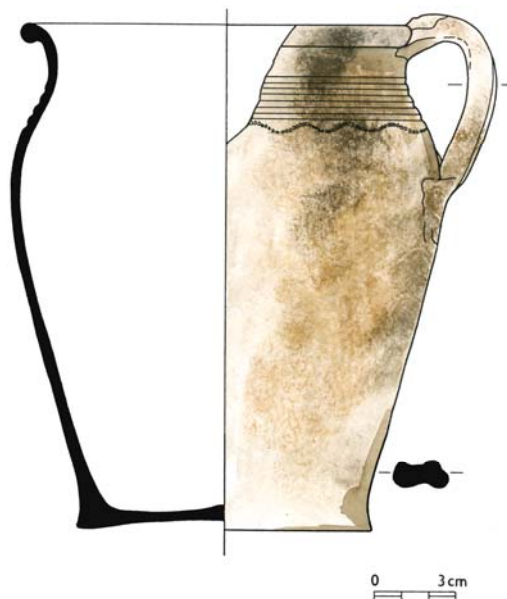
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 23

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; na podhrdlí jednoduchá rýha

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

v – 22,4 cm

Ø dna – 11,5 cm

Ø okraje – 18,0 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: dochovalo se cca 40% celého tvaru, stopy očazení

Keramická třída: 5038 – hnědočervená (5009)

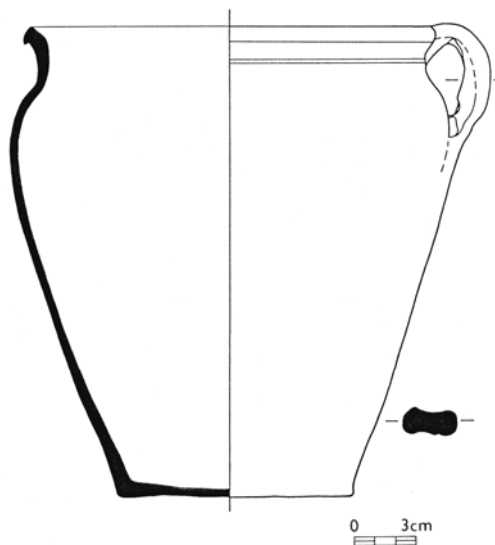
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 24

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; náznak odsazení hrdla, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 16,8 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 15,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení, kresebná rekonstrukce

Keramická třída: 5028 – hněd' až šedá hněd'

Glazura: neglazovaný

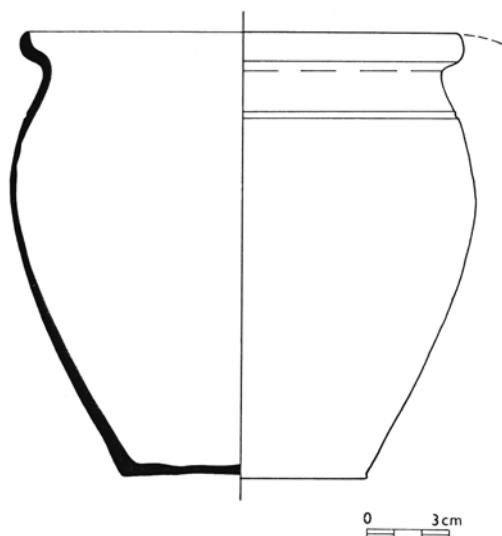
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 25

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část

Okraj: -

Ucho: -

Dno: spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 11,8 cm

Ø dna – 10,3 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5033 – hnědá šed'

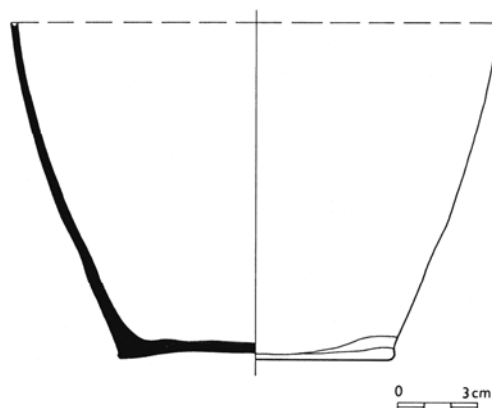
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 26

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: protáhlý vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochoval se ani náznak jeho připojení

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

v – 17,8 cm

Ø dna – 8,3 cm

Ø okraje – 13,5 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5033 – šed', hrubozrná

Glazura: neglazovaný

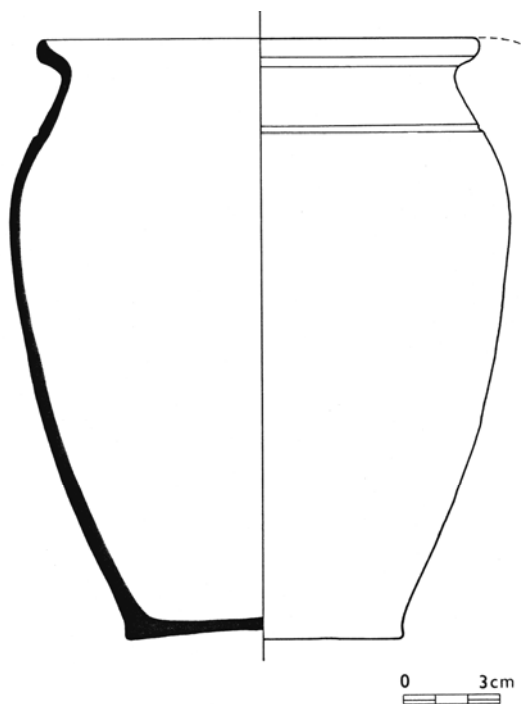
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 27

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, zásobnice?**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají trojice rýh a úzkých, špatně patrných červeně malovaných linek

Okraj: ovalený, kolmo seříznutý

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v – 16,6 cm

Ø okraje – 18,9 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení, nelze rekonstruovat celý tvar

Keramická třída: 5033 – šed', hrubozrnná hlína

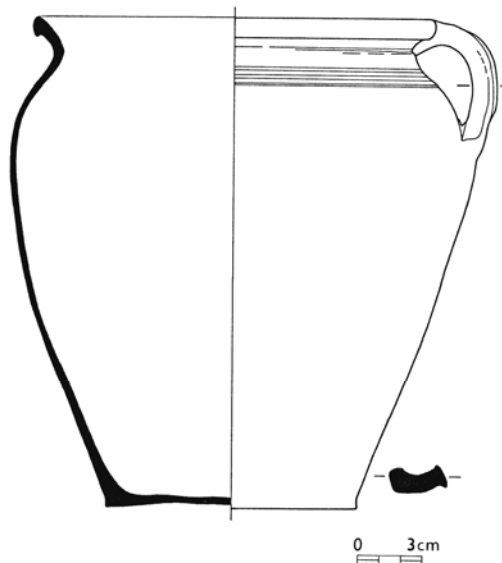
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: červené malování, rýhování

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce, doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 28

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 112**

Tvar: nízký vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené podkrají, které je od výduti oddělené trojnásobnou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 12,7 cm

Ø dna – 6,6 cm

Ø okraje – 10,8 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: dochovalo se méně než 50% nádoby; stopy očazení

Keramická třída: 5033 – šed', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

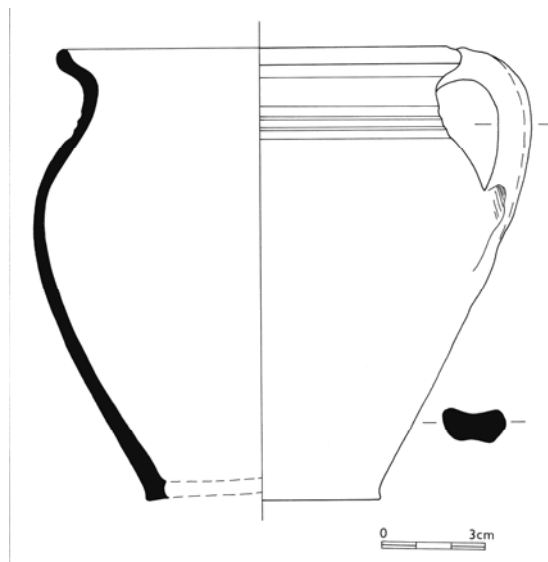
Výzdoba: trojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 29

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část

Okraj: -

Ucho: -

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 12,6 cm

Ø dna – 9,5 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5033 – hnědá šed', hrubozrnná

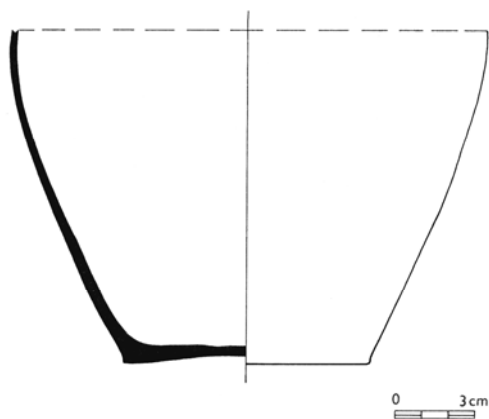
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace:

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 30

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: nízký vejčitý tvar malých rozměrů – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené podkrají, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 12,6 cm

Ø dna – 6,4 cm

Ø okraje – 11,5 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5033 – hnědá šed', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

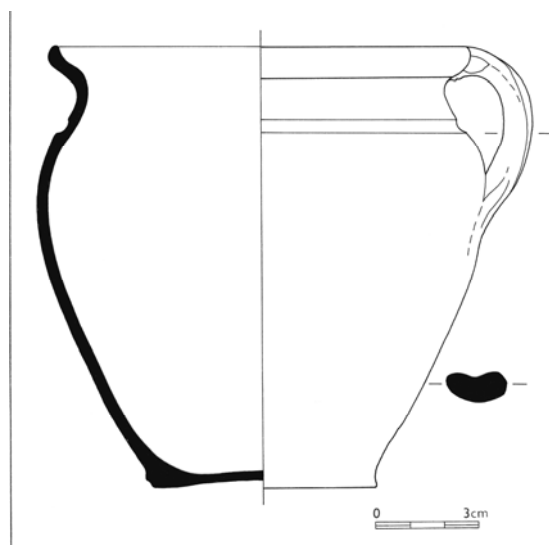
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce, slepeno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 31

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 16**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť cca v horní třetině výšky; válcové hrdlo – modelované do hubičky, členěné čtyřmi nevýraznými vývalky, mezi nimiž je umístěné subtilní, ostře řezané žebro; v místě přechodu hrdla a výduť pás radélkové výzdoby v podobě 13 svislých čárek a jednoho křížku

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s dvojnásobně asymetricky proříznutou horní plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

v – 24,6 cm

Ø dna – 11,4 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 8,5 cm, šířka 3,2 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

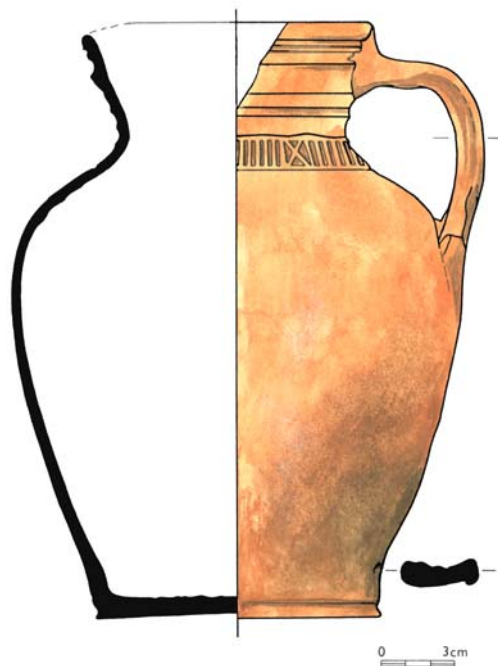
Glazura: neglazováno

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 32

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

v – 14,5 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 12,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha; dochovalo se cca 50% celého tvaru

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

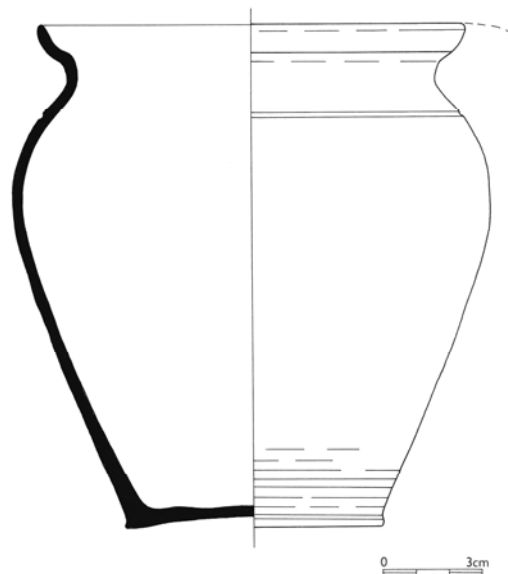
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 33

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají pás radélkové výzdoby v podobě střídavě sedmi svislých čar a jednoho křížku, tvořeného trojúhelníčky, z dolní strany ohraničených jednoduchou linií

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s dvojnásobně nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 23,5 cm

Ø dna – 10,0 cm

Ø okraje – 19,5 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 3,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

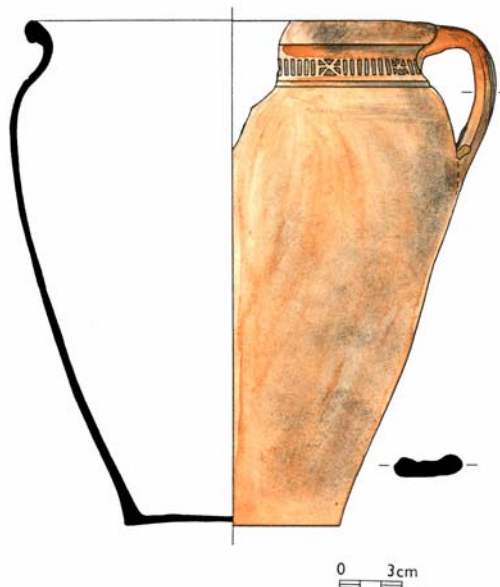
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 34

Identifikační číslo: 34/140

Technická keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 252**

Tvar: nedochoval se celý, patrně situlový tvar; nízké válcové hrdlo – modelované do výlevky, na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: přehnutý, modelovaný do výlevky, která je v pozici vedle ucha v úhlu 90°

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť, vzhledem k umístění výlevky lze předpokládat, že nádoba původně měla dvě ucha

Dno: nedochovalo se

max. v – 11,1 cm

Ø okraje – 6,5 cm

délka ucha 11,8 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálené hlína

Glazura: U – kropenatá hněd'

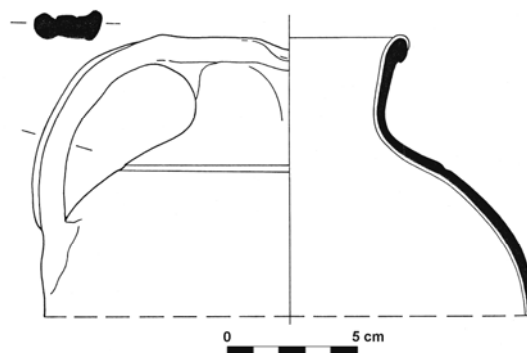
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 35

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochoval se okraj a dolní část, ale celkový tvar není možné rekonstruovat, na podokrají čtyřnásobná subtilní rýha, po které následuje radélková výzdoba v podobě jednoduché segmentové vlnice

Okraj: ovalený

Ucho: dochovala se malá část u okraje, páskové s prožlabenou dolní plochou

Dno: nevýrazné vodorovné rýhy

Rozměry:

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 10,6 cm

šířka ucha 1,9 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okr s přesahem na okraj

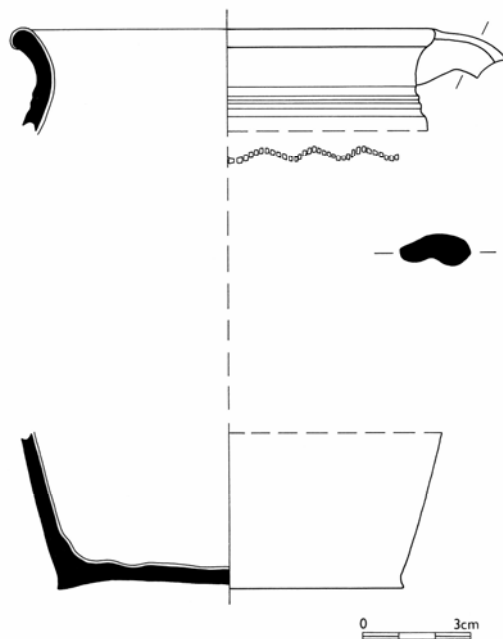
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce, slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 36

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: nedochoval se celý, mírně odsazené hrdlo, po kterém následuje jednoduchá rýha, horní třetina výduti pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj

Dno: nedochovalo se

max. v – 8,9 cm

Ø okraje – 9,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – světlý okr s přesahem na okraj, náhodně na výduť

V – neglazováno

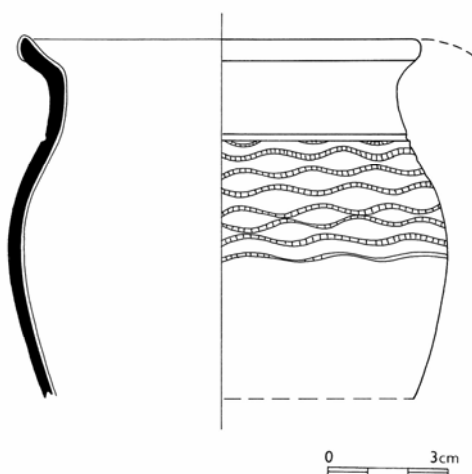
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 37

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: nedochoval se celý, mírně odsazené hrdlo, po kterém následuje dvojice subtilních rýh, horní část výduti pokryta radélkovou výzdobou v podobě obloučků

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

max. v – 4,7 cm

Ø okraje – 10,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okr s přesahem na okraj

V – neglazováno

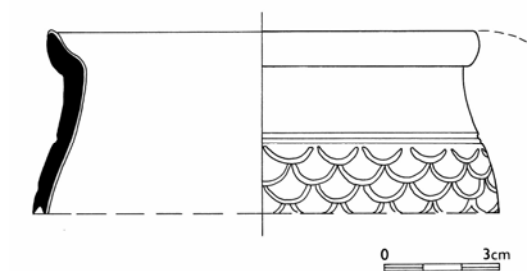
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 38

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; v podokrají pás radélkové výzdoby v podobě řetízku, z dolní strany ohraničených jednoduchou linií

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 23,6 cm

Ø dna – 12,0 cm

Ø okraje – 19,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

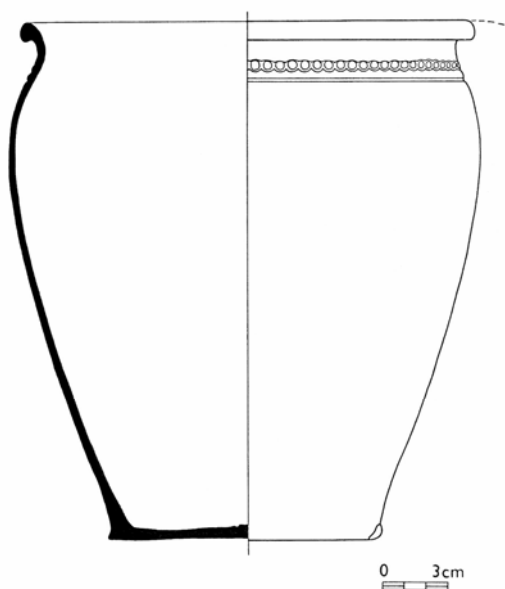
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: kresebná rekonstrukce, slepeno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 39

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část

Okraj: -

Ucho: -

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

max. v – 9,0 cm

Ø dna – 9,0 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená hlína

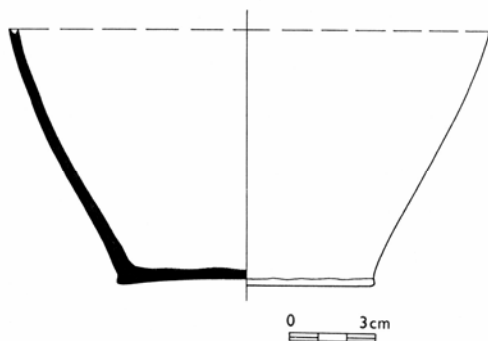
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 40

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 161**

Tvar: dochoval se okraj a válcové hrdlo s plastickou, svisle členěnou lištou a dolní část džbánu, ale celkový tvar není možné rekonstruovat

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí strunou

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 10,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

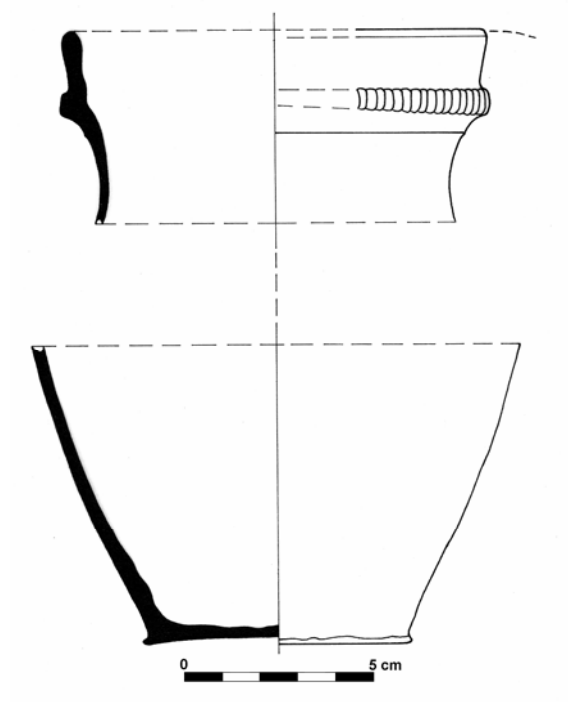
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: plastická lišta

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 41

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část, dno odsazené na patku

Okraj: -

Ucho: -

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

max. v – 1,6 cm

Ø dna – 6,0 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

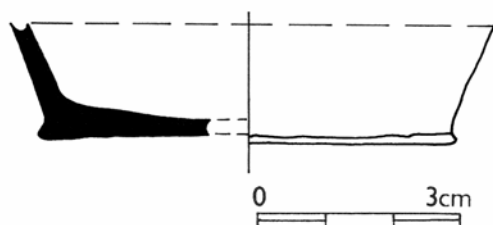
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 42

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: nedochoval se celý, vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nedochovalo se

max. v – 9,8 cm

Ø okraje – 14,3 cm

délka ucha 5,9 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5032 – světlá cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

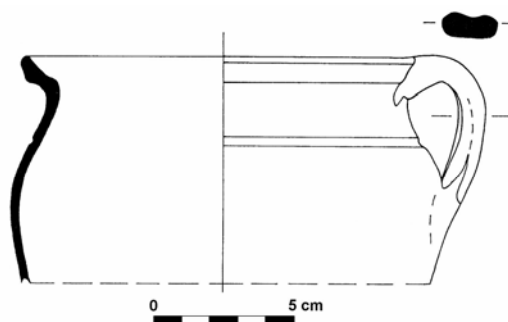
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 43

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 111**

Tvar: nedochoval se celý, patrně vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

max. v – 8,6 cm

Ø okraje – 14,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

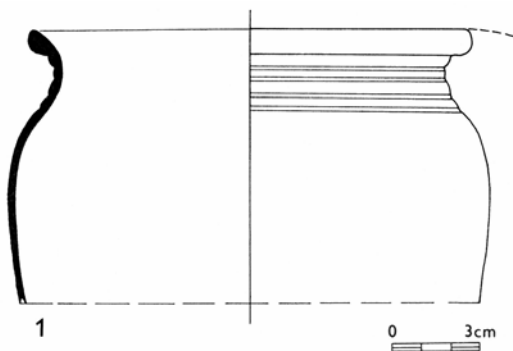
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 44

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 161**

Tvar: dochoval se pouze okraj, válcové hrdlo, členěné čtyřmi vývalky, kdy po prvním následuje subtilní, ostře řezané žebro; v místě přechodu hrdla a výduti pás radélkové výzdoby v podobě řetízku;

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nedochovalo se

max. v 5,7 cm

Ø okraje – 11,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky stopy očazení

Keramická třída: 5009, cihlově červeně pálená hlína

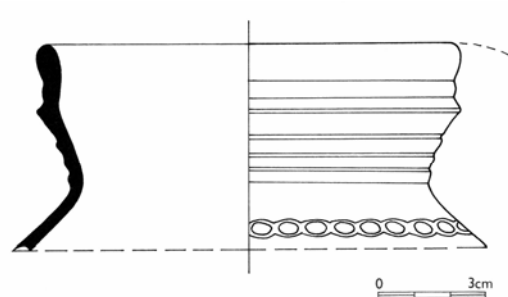
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 45

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se pouze horní část výduti; horní část výduti pokryta pětinasobnou rýhou

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 4,0 cm

Ø okraje – 10,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

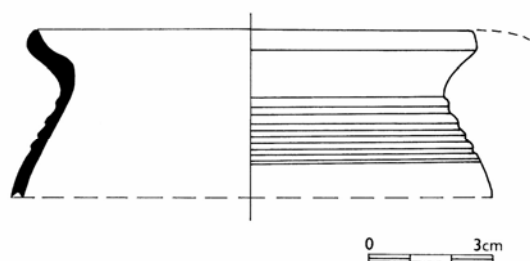
Glazura: neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 46

Identifikační číslo: 34/140

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 161**

Tvar: dochoval se pouze okraj, válcové hrdlo, členěné čtyřmi, nestejně širokými rýhami;

Okraj: vzhůru vytažený, šikmo ven vyhnutý, zesílený

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj

Dno: nedochovalo se

max. v 3,4 cm

Ø okraje – 11,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červená hlína

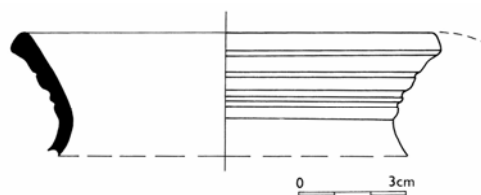
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Sklep čp. 34

Inventární číslo: 47

Identifikační číslo: 34/140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: nedochoval se celý, mírně odsazené hrdlo, po kterém následuje jednoduchá rýha, horní část výduti pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s mírně prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nedochovalo se

max. v – 5,0 cm

Ø okraje – 7,0 cm

délka ucha 4,5 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hnědý okr s přesahem na okraj, náhodně na výduť

V – neglazováno

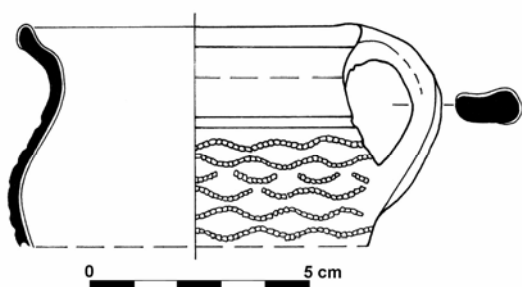
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

**Univerzita Karlova, Filozofická fakulta
Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou**

Historické vědy – pravěká a raně středověká archeologie

Disertační práce

**Hmotná kultura Pražského hradu raného novověku ve světle
archeologických nálezů
(Katalog, III. díl)**

—

**The material culture of Prague Castle in the Early Modern period
in light of archaeological finds
(Catalogue of finds, part III)**

Gabriela Blažková

školitel: Prof. PhDr. Jan Klápště, CSc.

rok podání: 2011

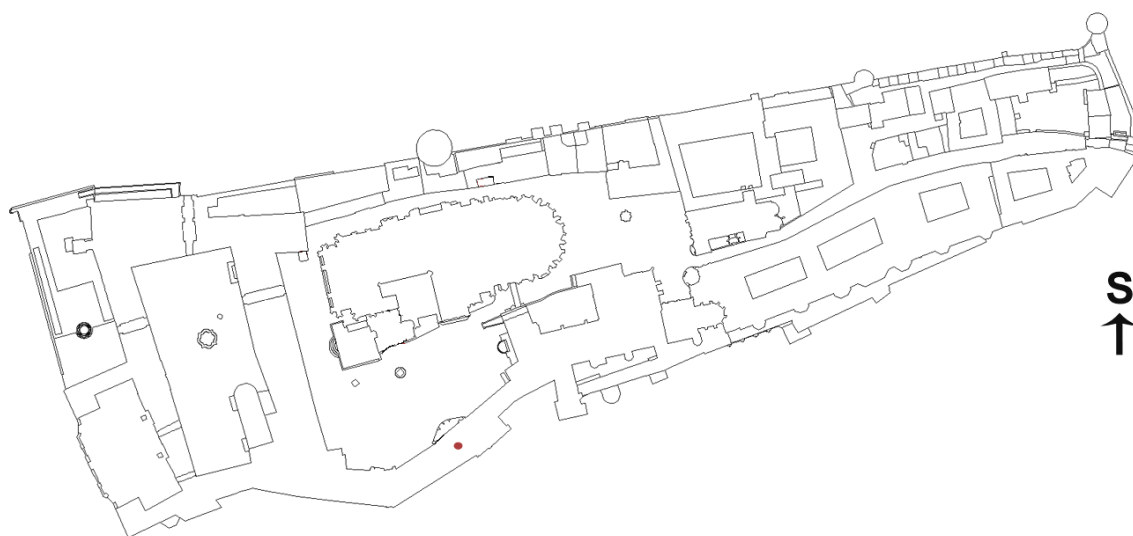

Prohlašuji, že jsem disertační práci napsala samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 28. února 2011

Mgr. Gabriela Blažková

Odpadní jáma u Nových schodů u archivu

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 645

Identifikační číslo: 12 587

Technická keramika

Kategorie: **Dózička (Kleingefäß, konische Becher mit mittiger Gurtrille)**

Skupina: **L 2**

Tvar: lékárenská nádobka

Popis: směrem nahoru se tělo kónicky uzavírá, cca v polovině výšky jednoduchá, nehluboká drážka; tělo odsazené na patku

Okraj: ven vyložený

Dno: výrazné spirálové rýhy po odřezání strunou

Rozměry:

v – 5,1 cm

Ø dna – 3,0 cm

Ø okraje – 2,9 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina – náhodně příměs křemičitého písku do 2 mm

Glazura: U – neglazováno - šed'

V – solná – hněd'

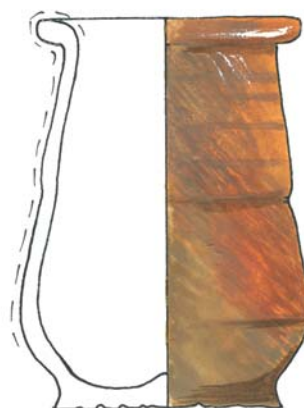
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16.-17. stol.

Literatura: *Schiedemantel – Schifer 2005*, 148-150, 239-242, Tafel 30/11-33, 35-41.

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 722, **fyzicky nenalezeno**

Identifikační číslo: 12 587

Technická keramika

Kategorie: **kachel, nádobkový**

Skupina: **K 2**

Tvar: nádobkový kachle se čtvercovým ústím, záchytná šroubovice tvořená devíti vývalky, vnitřní lišta ve 2/3 výšky

Okraj: vzhůru vytažený

Dno: kruhové

Rozměry:

v – 16,7 cm

Ø dna – 10,8 cm

délka strany okraje – 16,7 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: ?

Glazura: U – glazura

V – neglazovaný

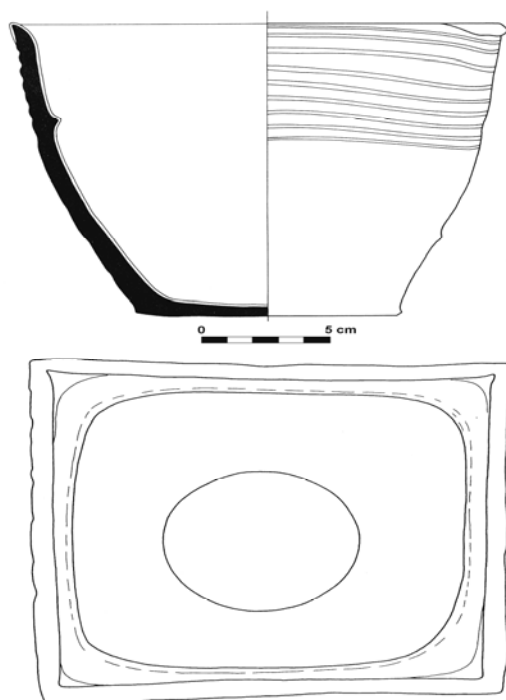
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb kresba

Datce: přelom 15./16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Blažková – Žegklitz*, v tisku

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 723

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené podokrají je od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, podříznutý

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

v – 11,9 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 9,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

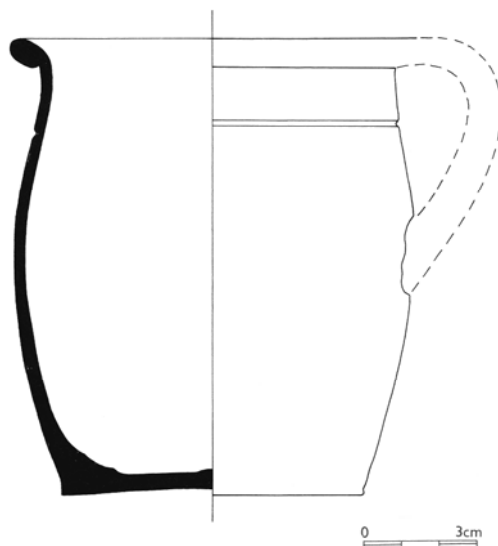
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 724

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; cca polovinu prostoru mezi horním a dolním připojením ucha vyplňuje pětinasobné rýhování, které končí těsně nad připojením ucha

Okraj: esovitě profilovaný s vnějším prožlabením

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 11,9 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 9,3 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – zeleň s přesahem na horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 725

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 133**

Tvar: nevýrazný soudkovitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené podokrají pokrývá několikanásobné rýhování

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; dochovala se pouze malá část u okraje

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí strunou

v – 11,1 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 9,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – nevýrazně kropenatá zeleň

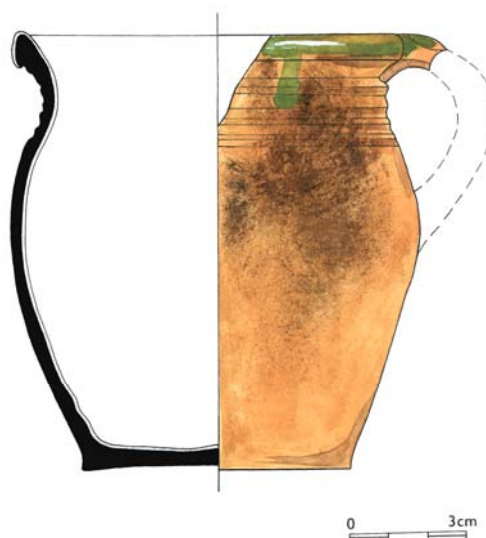
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 726

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; střední část výduti pokrývá několikanásobné rýhování, které končí společně s připojením ucha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné spirálové stopy po odříznutí strunou

v – 11,3 cm

Ø dna – 6,6 cm

Ø okraje – 8,9 cm

délka ucha 7,1 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hněd', nahodile na výduť

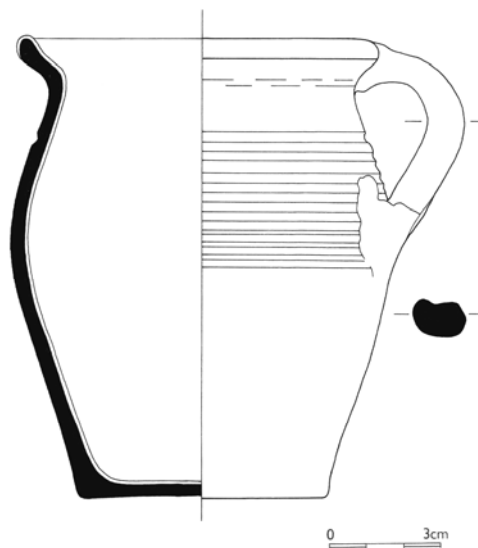
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 727

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 11,4 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 9,4 cm

délka ucha 7,2 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – hněd' s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 728

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace s prožlabenou vnější stranou

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 12,0 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 9,6 cm

délka ucha 5,4 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá zeleň s přesahem na horní část ucha

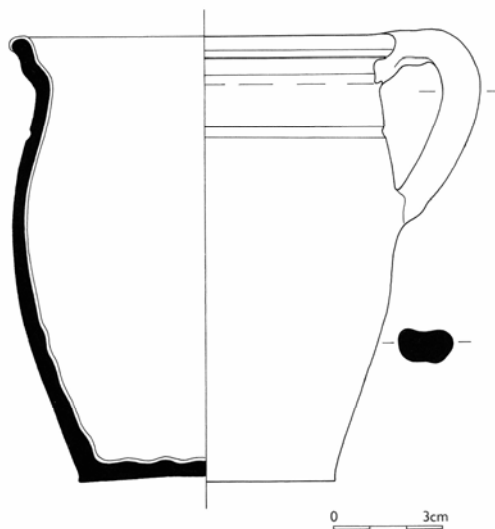
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 729

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha, po které následuje radélková výzdoba v podobě ostré segmentové klikatky;

délka radélkové sekvence 4,9 cm

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 9,9 cm

Ø dna – 5,2 cm

Ø okraje – 8,3 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 1,0 cm

ss – 0,3-0,5

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá běž až běl

Glazura: U – hnědý kropenatý okr

V – neglazovaný

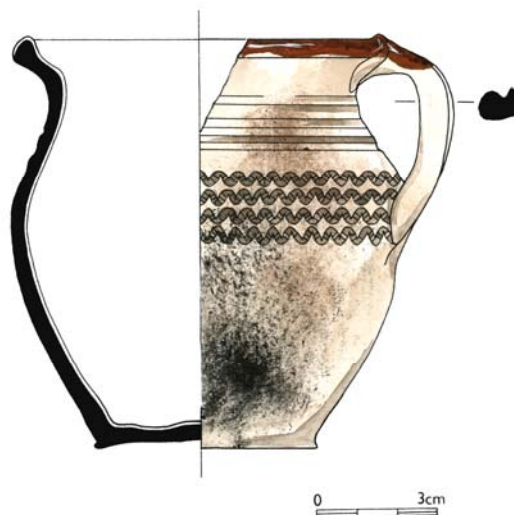
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 730

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na hrdle nevýrazný otisk dvou řádků radélka, odsazené hrdlo, oddělené jednoduchou rýhou, horní polovina výduti pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice;

délka radélkové sekvence 5,4 cm?

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: otisk dřeva

v – 10,4 cm

Ø dna – 5,4 cm

Ø okraje – 8,7 cm

délka ucha 5,8 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,3-0,5

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5004 – světlý okr

Glazura: U – zeleň

V – neglazovaný

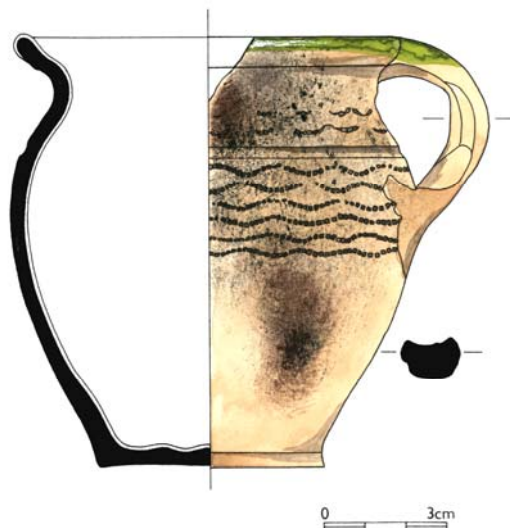
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 731

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 35**

Tvar: válcový tvar; podokrají oddělené od výdutí dvojitou rýhou

Okraj: ovalený, podříznutý

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou, nasedá na okraj a v polovině výšky

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 7,9 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 7,0 cm

délka ucha 5,2 cm, šířka 1,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení, stejný hrnek z jímky B

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – kropenatá tmavě zelená hněd'

V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 732

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v dolní třetině výšky; střední část výduti pokrývá několikanásobné rýhování, které končí společně s připojením ucha; v horní část jsou rýhy hlubší a ve větších rozestupech

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 10,7 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 7,9 cm

délka ucha 6,7 cm, šířka 1,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá béž až běl

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem na okraj a nahodile na výduť

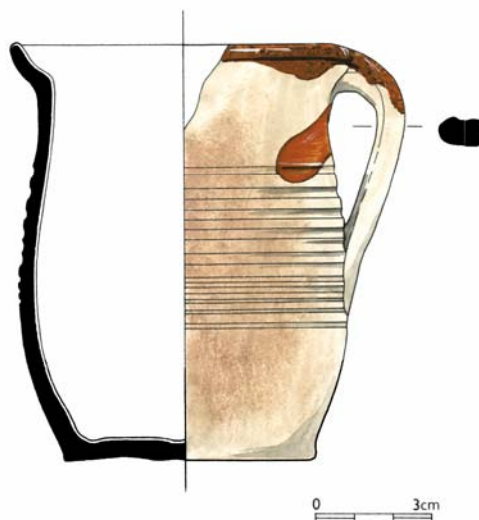
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 733

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 16**

Tvar: nízký soudkovitý tvar malých rozměrů – max. výduť v polovině výšky; podokrají je od výduti odděleno dvěma subtilními samostatnými rýhami

Okraj: ovalený, seříznutý

Ucho: páskové s lehce prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť, převyšuje okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 8,5 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 7,9 cm

délka ucha 5,3 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: – 5032 – světlá okrová červen

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhy

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: polovina 15. – 15./16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 119:1

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 734

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo je od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: ven vyhnutý, přehnutý

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 10,0 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 9,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

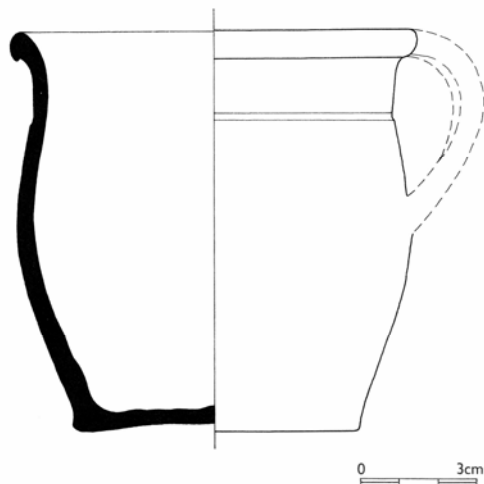
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 735

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 9,5 cm

Ø dna – 5,3 cm

Ø okraje – 7,7 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 1,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5042 – světlá béž až běl

Glazura: U – kropenatý hnědý okr

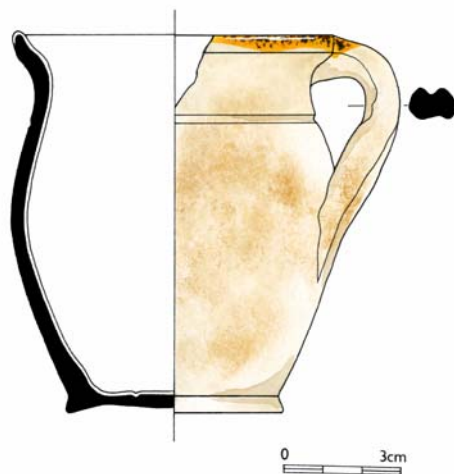
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 736

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán, miniatura**

Skupina: **D 123**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v dolní třetině výšky; nálevkovitě rozevřené hrdlo; střední část výduti pokrývá pás radélkové výzdoby v podobě nepravidelných kosočtverců, která končí pod připojením ucha

Okraj: vzhůru vytažený, proříznutý

Ucho: nedochovalo se, nasedá těsně pod okraj a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 8,1 cm

Ø dna – 3,8 cm

Ø okraje – 4,3 cm

délka ucha 4,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5007 – cihlová červen

Glazura: U – červená hněd'

V – červená hněd'

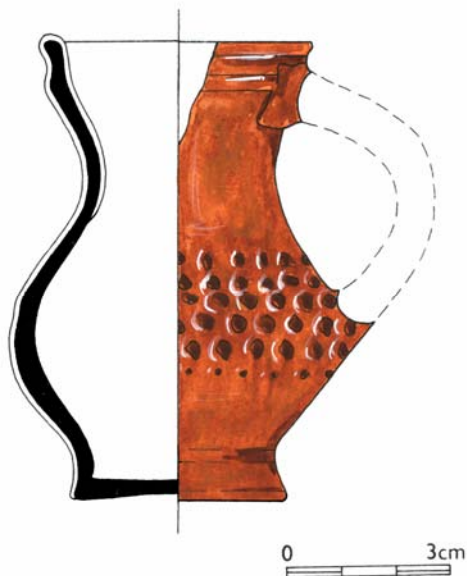
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 8/67

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 737

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **talířovitá mísa**

Skupina: **M 15**

Tvar: talířovitá mísa s odsazenou vnější hranou ve $\frac{3}{4}$ výšky, obtáčená;

Okraj: jednoduše profilovaný s výrazným kolmo postaveným žebrem

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 5,7 cm

Ø dna – 10,2 cm

Ø okraje – 22,7 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní kropenatá hněd'

V – neglazováno

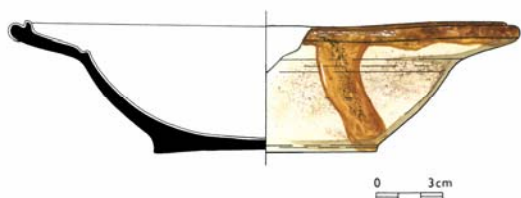
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: nástup kolem 1/3 16. stol.

Literatura: *Pajer 1983*, 30

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 738

Identifikační číslo: 12 587

Technická keramika

Kategorie: **technická keramika, tyglík**

Skupina: **TK 2**

Tvar: kruhové dno, do trojúhelníku modelovaný okraj, rovné, šikmo se rozevírající stěny

Okraj: přímý, trojhranný

Dno: otisk dřeva

Rozměry:

v – 5,0 cm

Ø dna – 2,5 cm

délka strany trojúhelníku okraje – 4,5 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – světlá béž až běl

Glazura: neglazovaný

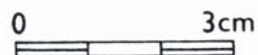
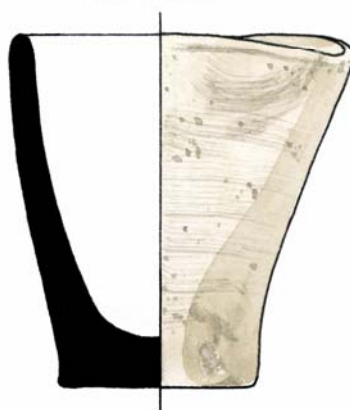
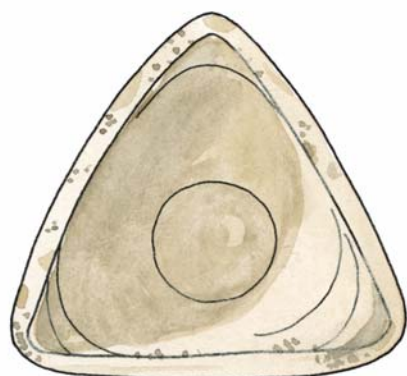
Výzdoba: -

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 16. stol.

Literatura: Stephan 1992, 117

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 739

Identifikační číslo: 12 587

Technická keramika

Kategorie: **technická keramika, tyglík**

Skupina: **TK 2**

Tvar: kruhové dno, do trojúhelníku modelovaný okraj, rovné, šikmo se rozevírající stěny

Okraj: přímý, trojhranný

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 4,8 cm

Ø dna – 3,0 cm

délka strany trojúhelníku okraje – 4,5 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – světlá béž až běl

Glazura: neglazovaný

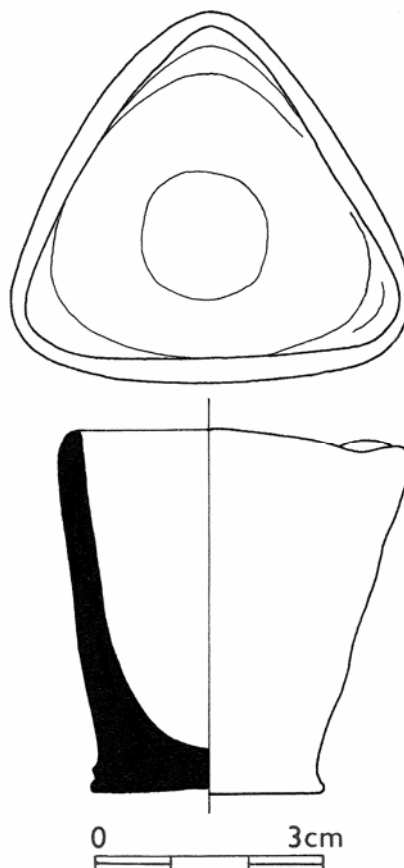
Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. stol.

Literatura: Stephan 1992, 117

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 740

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: mírně zvonovitý tvar, vnitřní odsazení cca $\frac{1}{2}$, stopy po vytáčení

Okraj: ven vyložený

Knoflík: kolmo posazený, na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 4,7 cm

Ø – 11,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5001, redukce

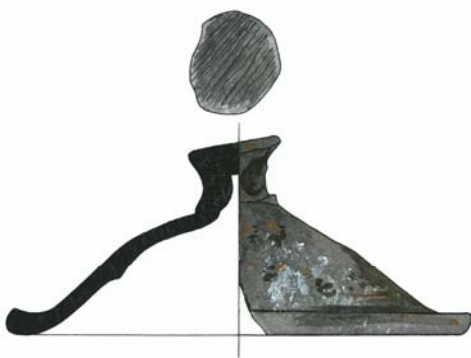
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15.- $\frac{1}{2}$ 16. stol.

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 741

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 11**

Tvar: nedochoval se celý, patrně vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 8,6 cm

Ø okraje – 14,6 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá béž až světlá cihlová červeně

Glazura: neglazovaný

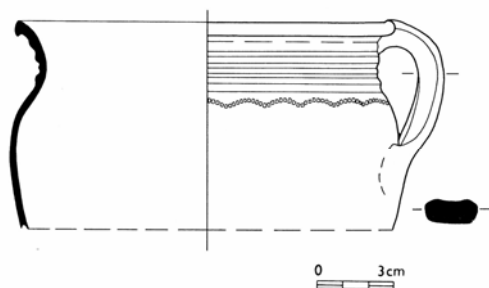
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 742

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 112**

Tvar: nedochoval se celý, vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovitě profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

max. v – 12,1 cm

Ø okraje – 13,9 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá béž až světlá cihlová červeně

Glazura: neglazovaný

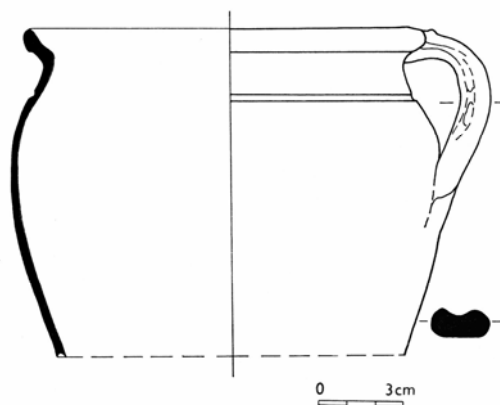
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 743

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: Poklička

Skupina: PL 1

Tvar: poklička

Popis: mírně zvonovitý tvar, nevýrazné vnitřní odsazení cca 1/2, stopy po vytáčení

Okraj: ovalený

Knoflík: kolmo posazený

Rozměry:

v – 3,7 cm

Ø – 9,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá okrová červeň

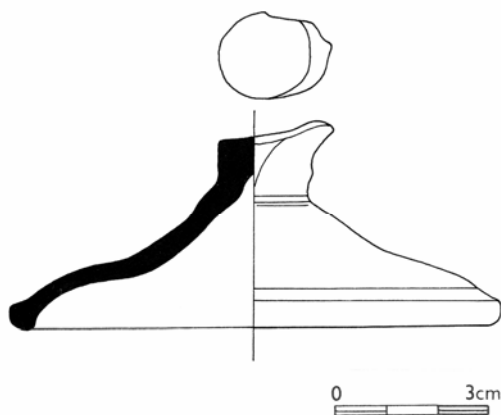
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15.- 1/2 16. stol.

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 744

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: mírně zvonovitý tvar, vnitřní odsazení v dolní třetině výšky, stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: kolmo posazený

Rozměry:

v – 5,7 cm

Ø – 13,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5029 – šedá hněd'

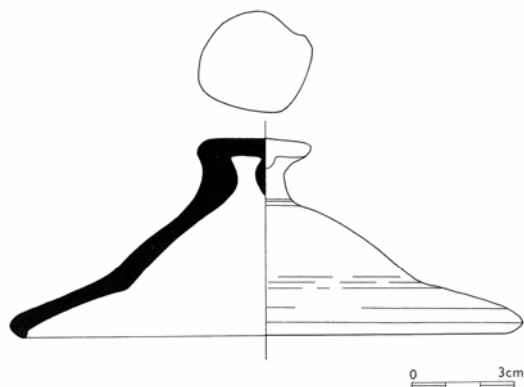
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15.- ½ 16. stol.

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 745

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: otisk dřeva, deformované vnitřním patrně neúmyslným vmáčkutím

Rozměry:

v – 16,4 cm

Ø dna – 9,3 cm

Ø okraje – 13,8 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

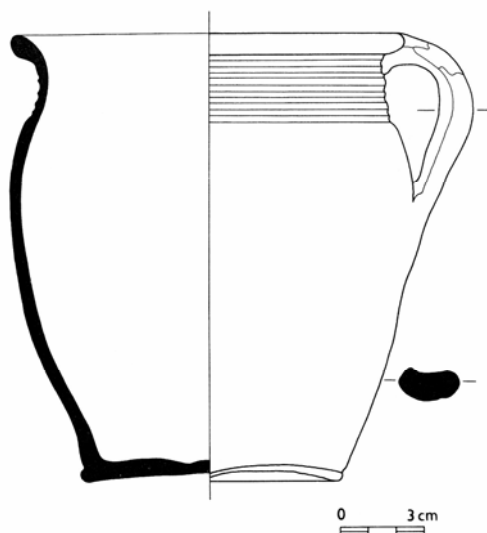
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 746

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: přechodný tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nevýrazně odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,9 cm

Ø dna – 9,6 cm

Ø okraje – 13,2 cm

délka ucha 8,2 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

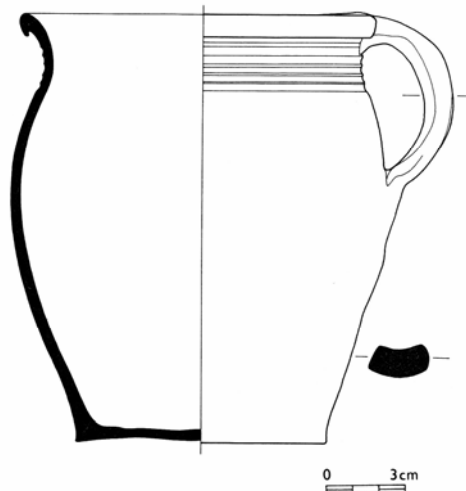
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 747

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 181**

Tvar: válcový; v horní části výduti
červeně malovaná linka

Okraj: ovalený, proříznutý

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 15,8 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 11,4 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé
straně ucha, identický nálezn z jímky B

Keramická třída: 5031 – šedá běl

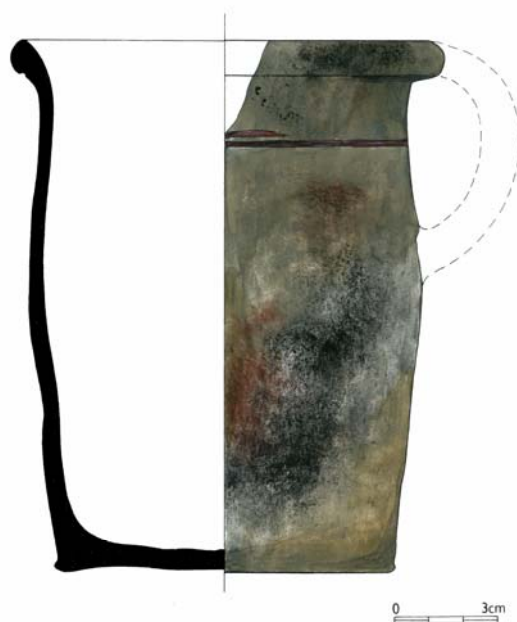
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první
polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 748

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 122**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, vývalky zabírají střední část výduti

Okraj: esovitě profilovaný, prožlabený

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřeva

v – 17,7 cm

Ø dna – 10,4 cm

Ø okraje – 13,8 cm

délka ucha 7,9 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – šedá hněd'

Glazura: neglazovaný

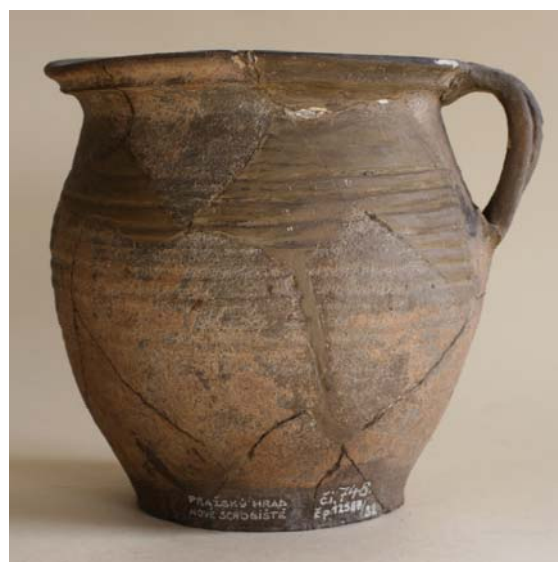
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 72/111

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 749

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; střední část výduti pokrývá několikanásobné rýhování, které končí společně s připojením ucha; v horní část jsou rýhy hustší a v místě připojení ucha jsou pak ve větších rozestupech

Okraj: esovitě profilovaný, zesílený s vnějším prožlabením

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 16,3 cm

Ø dna – 8,8 cm

Ø okraje – 10,8 cm

délka ucha 9,2 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá světlá hněd s přesahem na okraj

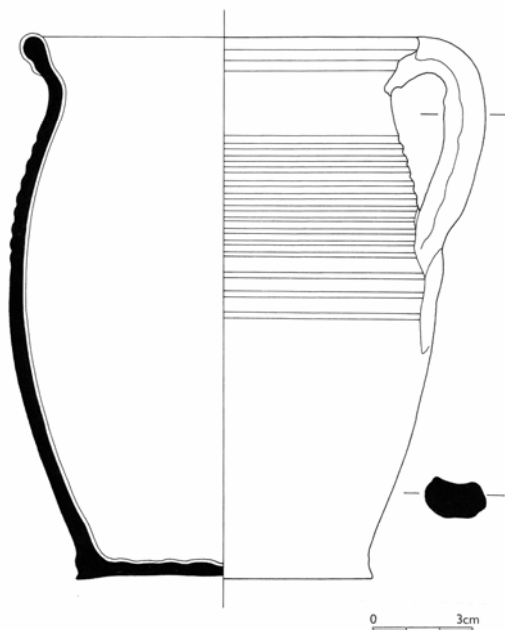
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 750

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linkou červeného malování

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 18,0 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 12,7 cm

délka ucha 7,5 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5031 – šedá běl

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 751

Identifikační číslo: 12 587/13

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené podokrají je od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, ven vyhnutý, seříznutý

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 12,8 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 10,0 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5032 – světlá okrová červen

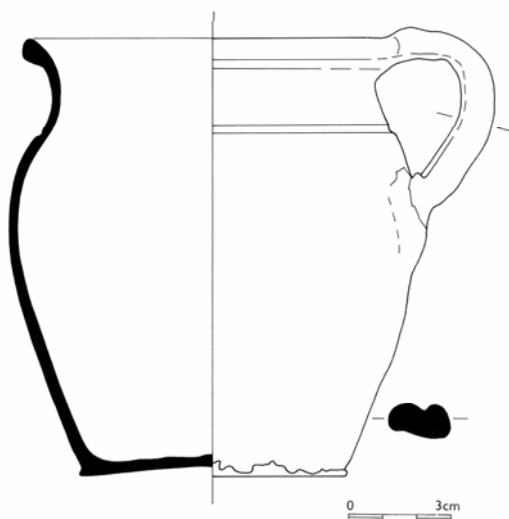
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 751

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 122**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; vysoké, nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn pěticí širokých žlábků; jednoduchá rýha se objevuje na horní části výduti

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený, ostrým dolním „zobákem“

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou, asymetrické, nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: otisk dřeva

Rozměry:

v – 17,0 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 7,8 cm

délka ucha 9,6 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý hnědý okr s přesahem na okraj a nahodile na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 752

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **džbán**

Skupina: **D 70**

Tvar: lahvovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; max. výduť výrazně převyšuje průměr okraje a dna, na hrdle jsou dvě subtilní žebra

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou horní plochou, nasedá pod hrdlo a na max. výduť

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 15,9 cm

Ø dna – 5,4 cm

Ø okraje – 4,9 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina

Glazura: U – pouze v horní části kropenatá hněd

V – hněd

Výzdoba: subtilní žebro

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/4 – konec 16. století, Sasko

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 753

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem; jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě nepravidelných kosočtverců, která pokrývá víc jak polovinu výduti, která končí těsně pod připojením ucha

délka sekvence radélka 5,2 cm

Okraj: vzhůru vytažený, podříznutý

Ucho: páskové s dvojnásobně asymetricky proříznutou horní plochou, nasedá na hrdlo a pod max. výduť

Dno: nevýrazné vodorovné rýhy

Rozměry:

v – 19,5 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 9,4 cm

délka ucha 10,5 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá hněď s přesahem na okraj, na dvou místech přetéká na výduť

V – neglazováno

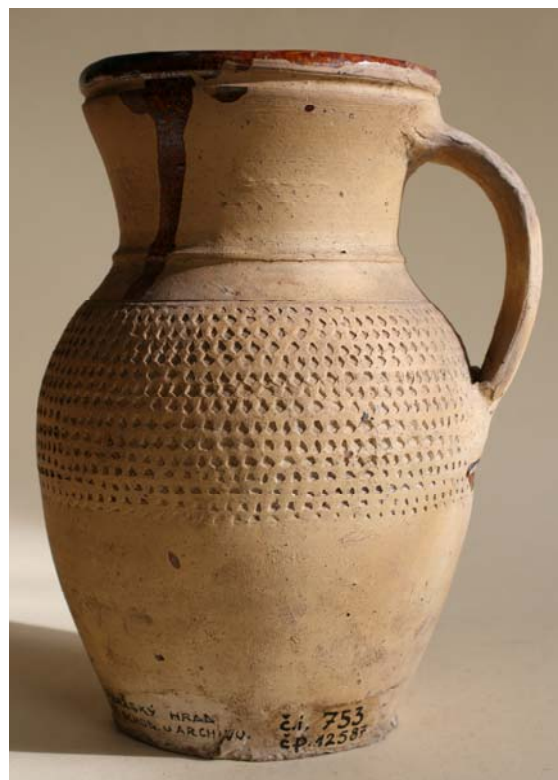
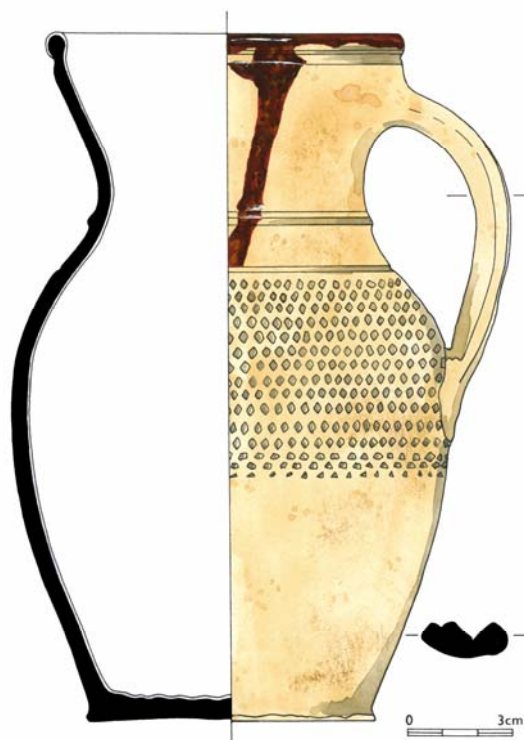
Výzdoba: radélko, subtilní žebro, rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevné a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 754

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 12**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nízké, válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilní dvojnásobnou rýhou, jednoduchá rýha se opakuje na horní části výduti

Okraj: vzhůru vytažený, zaoblený

Ucho: páskové; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 18,1 cm

Ø dna – 7,4 cm

Ø okraje – 7,8 cm

délka ucha 9,7 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – zeleň

V – neglazováno

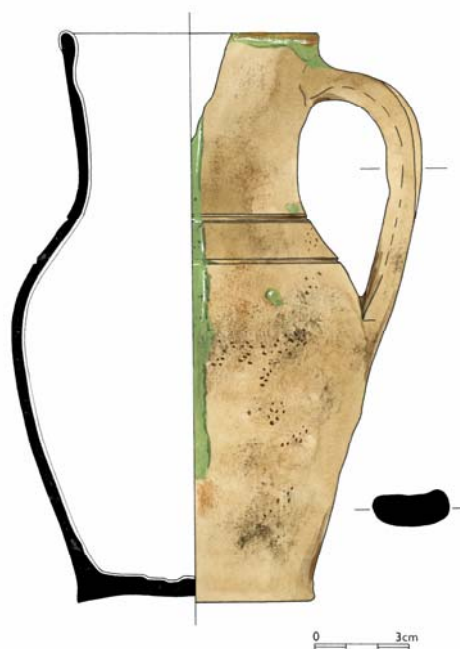
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/47; 67/50, 55

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 755

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: přechodný tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo od výduti odděleno třemi samostatnými rýhami

Okraj: náznak esovité profilace s prožlabenou vnější stranou

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 11,9 cm

Ø dna – 6,5 cm

Ø okraje – 10,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – nekompaktní zeleň, náhodný pruh na výduti

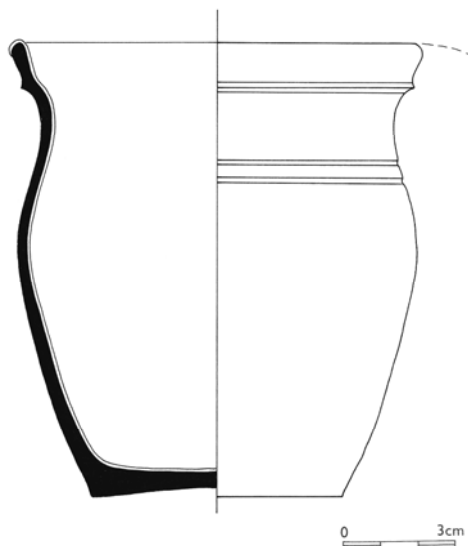
V – neglazováno

Výzdoba: dvě samostatné rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 756

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nálevkovitě rozevřené, dvakrát prožlabené, válcové hrdlo; jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě velmi úzké, špatně znatelné segmentové vlnice, která končí v místě připojení ucha

Okraj: vzhůru vytažený, proříznutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou, nasedá na hrdlo a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura

Rozměry:

v – 21,9 cm

Ø dna – 9,3 cm

Ø okraje – 9,9 cm

délka ucha 11,7 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá hněď, nahodile na výduť

V – neglazováno

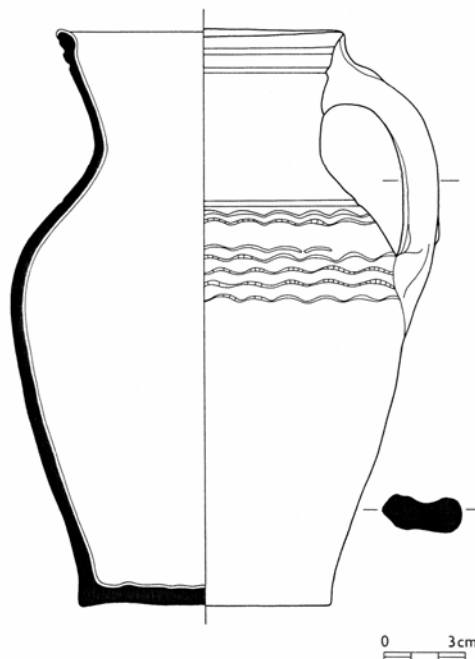
Výzdoba: radélko, rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 64/20*

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 757

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem; jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentových obloučků, které končí současně s připojením ucha

délka sekvence radélka 5,0 cm

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou horní plochou, nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 24,0 cm

Ø dna – 9,9 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 12,0 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá hněď, přetéká přes okraj, nahodile na výduť

V – neglazováno

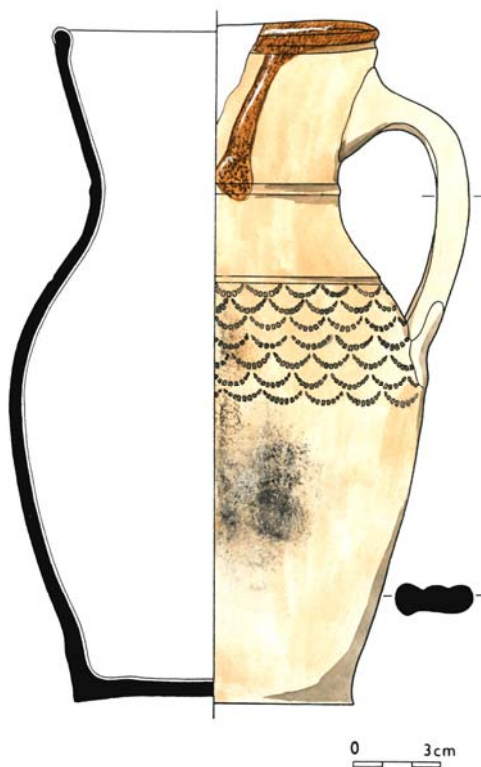
Výzdoba: radélko, subtilní žebro, rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 758

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem; jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě velmi úzké, špatně znatelné segmentové vlnice, která končí v místě připojení ucha

Okraj: vzhůru vytažený, proříznutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou, nasedá na hrdlo a pod max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 22,4 cm

Ø dna – 11,0 cm

Ø okraje – 9,0 cm

délka ucha 9,9 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá hněď s přesahem na okraj, ucho a nahodile na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko, subtilní žebro, rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 759

Identifikační číslo: 12 587

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 142**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nízké, válcové hrdlo, horní polovina členěna trojicí vývalků; přechod hrdla a výduti zvýrazněn jednoduchou rýhou

Okraj: vzhůru vytažený, zaoblený

Ucho: nedochovalo se; nasedá na hrdlo a pod max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

v – 23,9 cm

Ø dna – 9,6 cm

Ø okraje – 9,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5004 – světlý okr

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem na okraj, nahodile na výduť

V – neglazováno

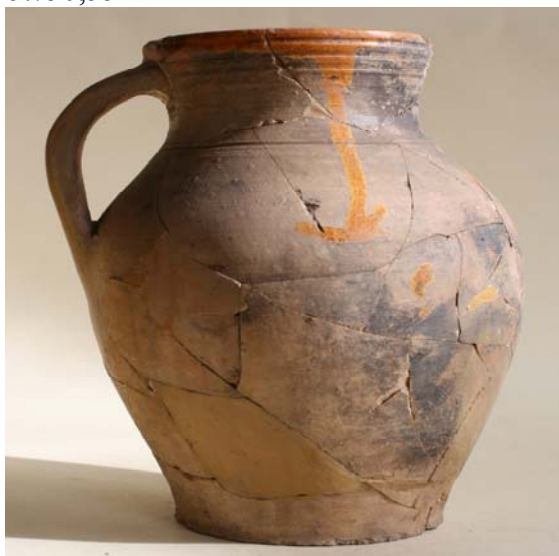
Výzdoba: vývalky, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/47; 67/50,55*

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 760

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině; odsazené podokrají je od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, podříznutý

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

v – 12,0 cm

Ø dna – 7,2 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

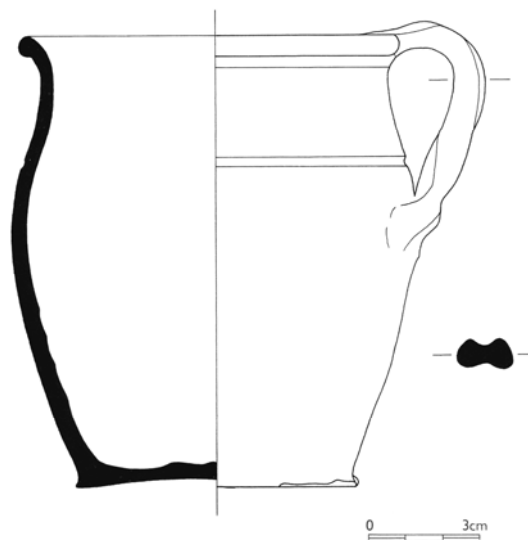
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 761

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; podokrají je od výduti odděleno dvěma rýhami

Okraj: ovalený, ven vyhnutý, podříznutý

Ucho: páskové s lehce prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřeva

v – 12,9 cm

Ø dna – 6,9 cm

Ø okraje – 10,0 cm

délka ucha 7,1 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

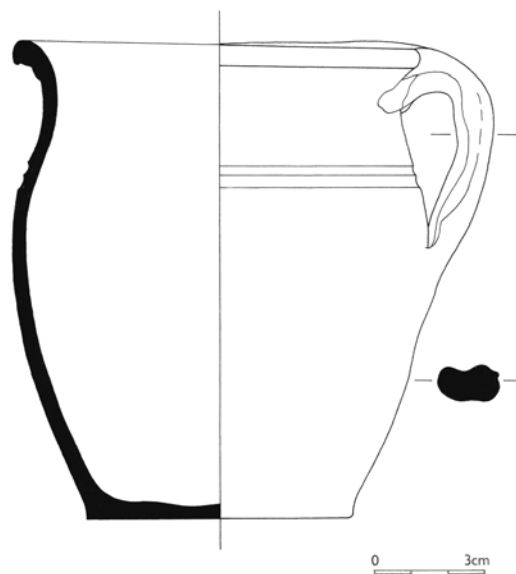
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 762

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, kolmo seříznutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: stopy po odříznutí, rýhy se sbíhají do jednoho bodu

Rozměry:

v – 12,3 cm

Ø dna – 5,9 cm

Ø okraje – 10,2 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazovaný

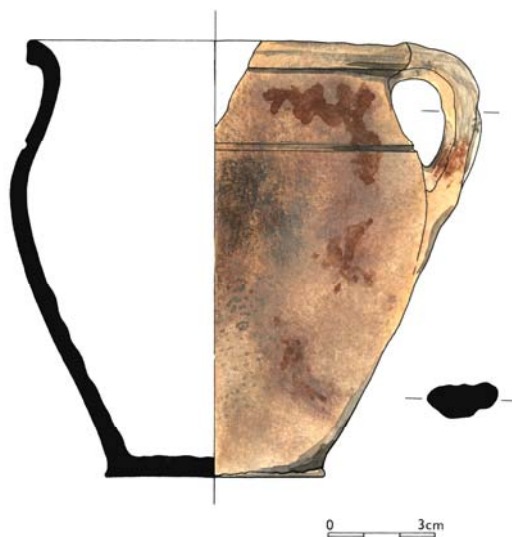
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 763

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 122**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, vývalky pokrývají střední část výduti, cca v rozsahu 2/3

Okraj: ovalený, ven vyhnutý

Ucho: páskové s lehce prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 13,0 cm

Ø dna – 7,4 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 6,5 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

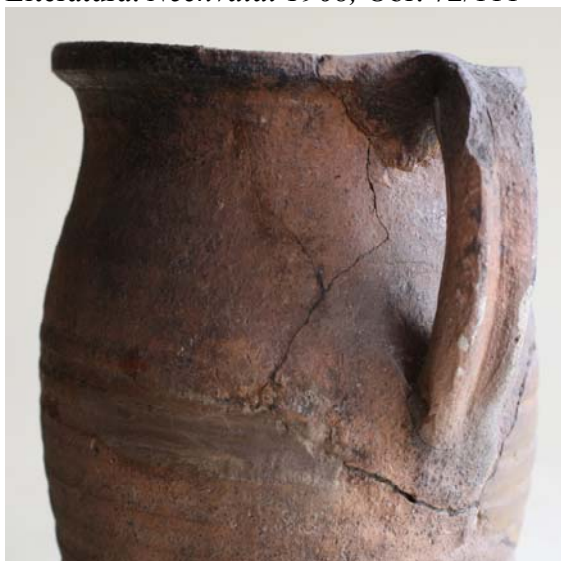
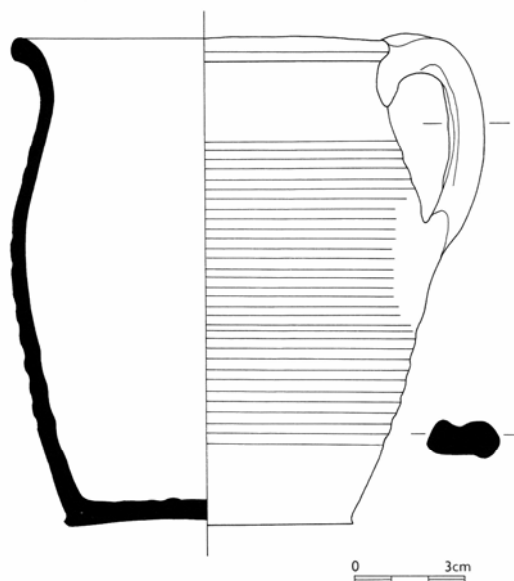
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 72/111*

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 764

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: nízký soudkovitý tvar malých rozměrů – max. výduť v horní třetině výšky; podokrají je od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, seříznutý

Ucho: páskové s lehce prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy

v – 9,1 cm

Ø dna – 5,9 cm

Ø okraje – 7,1 cm

délka ucha 5,9 cm, šířka 1,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 765

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 111**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 12,8 cm

Ø dna – 6,7 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá okrová červen

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 766

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; střední část výduti pokrývá několikanásobné rýhování, které končí společně s připojením ucha

Okraj: esovitě profilovaný, zesílený

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 12,8 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 9,7 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr

V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 767

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo od výduti odděleno dvojitou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace, s vnějším prožlabením

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry

v – 12,4 cm

Ø dna – 7,2 cm

Ø okraje – 10,2 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatý okr, náhodně na výduti, výrazný zelený pruh na hrdle

V – neglazováno

Výzdoba: dvojitá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 768

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: přechodný tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený, seříznutý

Ucho: dochovala se pouze malá část u okraje, páskové

Dno: otisk dřeva

Rozměry:

v – 13,1 cm

Ø dna – 7,2 cm

Ø okraje – 9,6 cm

délka ucha 7,3 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5032 – světlá cihlová červen

Glazura: neglazovaný

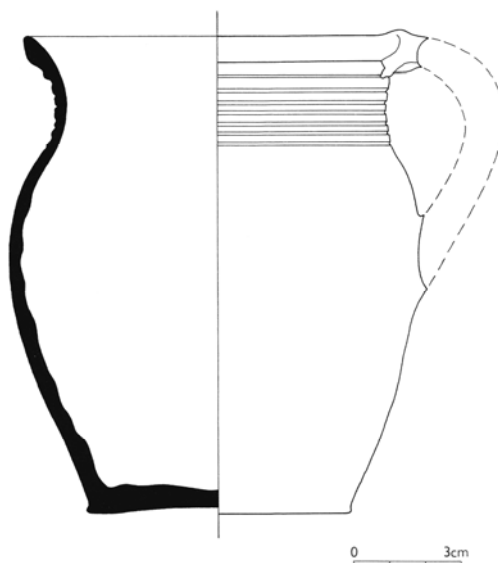
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 769

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; hrdlo od výduti odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 11,9 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 7,7 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5042 – světlá běž až běl
Glazura: U – kropenatý hnědý okr s přesahem přes okraj až k rýze a na horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 770

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: přechodný tvar – max. výduť v horní třetině výšky; těsně pod okrajem jednoduchá rýha, odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, podříznutý

Ucho: nedochovalo se celé, páskové, hrubě modelované; nasedá na okraj

Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 14,3 cm

Ø dna – 8,3 cm

Ø okraje – 12,2 cm

délka ucha 7,2 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5032 – světlá cihlová červen

Glazura: neglazovaný

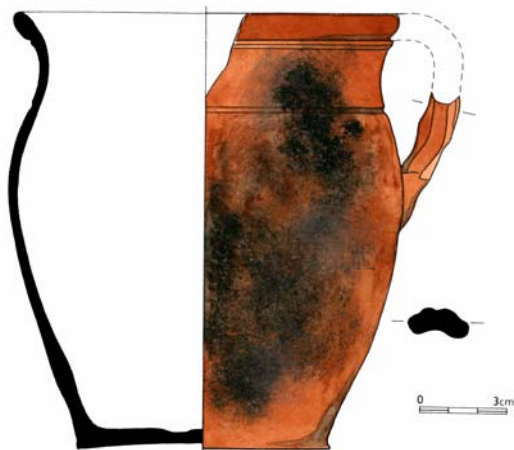
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 771

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, pokryté nevýrazným rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s lehce prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 13,5 cm

Ø dna – 8,7 cm

Ø okraje – 11,1 cm

délka ucha 7,5 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

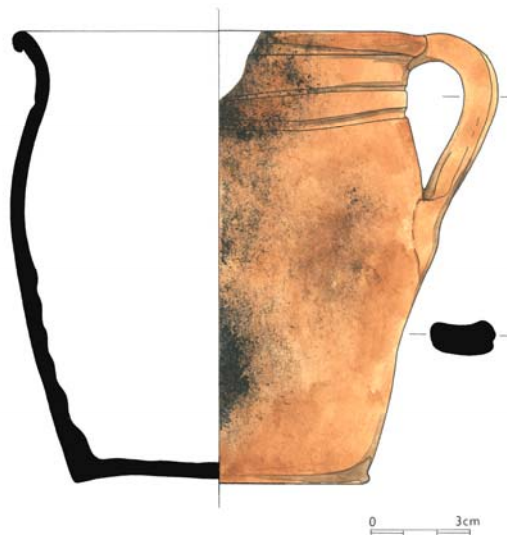
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba; foto

Datace: druhá polovina 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 772

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 111**

Tvar: přechodný tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nevýrazně odsazené hrdlo pokryté trojnásobným rýhováním

Okraj: ovalený, lehce podříznutý

Ucho: páskové se široce proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 15,4 cm

Ø dna – 10,5 cm

Ø okraje – 13,4 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

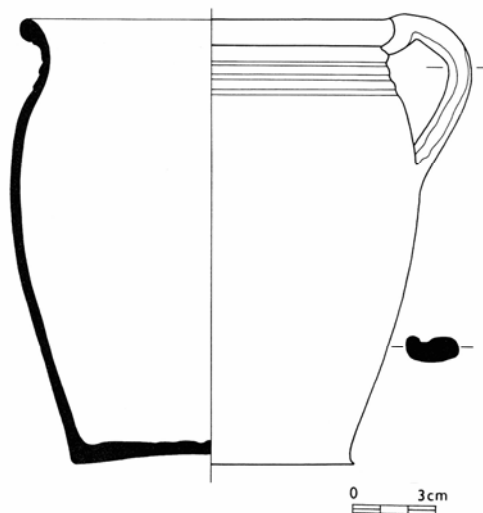
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 773

Identifikační číslo: 12 587/5

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; střední část výduť pokrývá několikanásobné rýhování, které končí společně s připojením ucha

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť
Dno: nevýrazné spirálové stopy po odříznutí strunou

v – 14,0 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 10,9 cm

délka ucha 8,2 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr

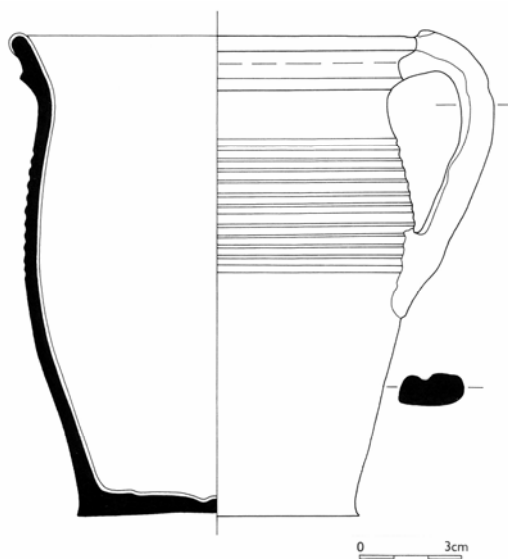
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 774

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část

Okraj: -

Ucho: -

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 15,2 cm

Ø dna – 11,6 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

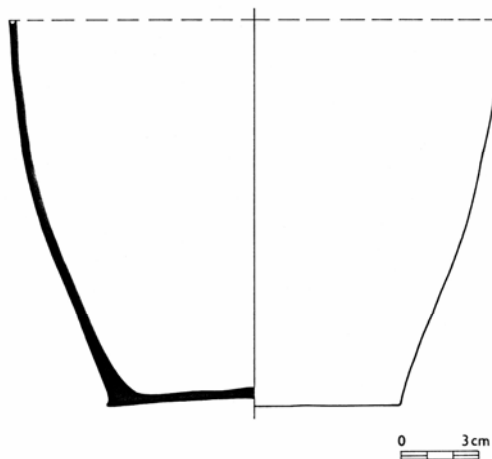
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 775

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část, dno odsazené na nevýraznou patku

Okraj: -

Ucho: -

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 7,4 cm

Ø dna – 8,4 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá hněd'

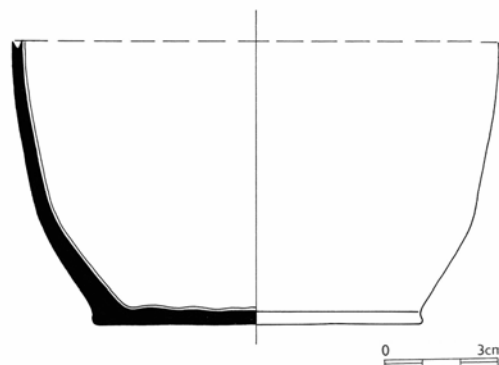
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: ?

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 776

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **neident**

Tvar: dochovala se dolní část

Okraj: -

Ucho: -

Dno: nevýrazné spirálovité stopy po odříznutí

Rozměry:

max. v – 13,1 cm

Ø dna – 8,4 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatý hněd'

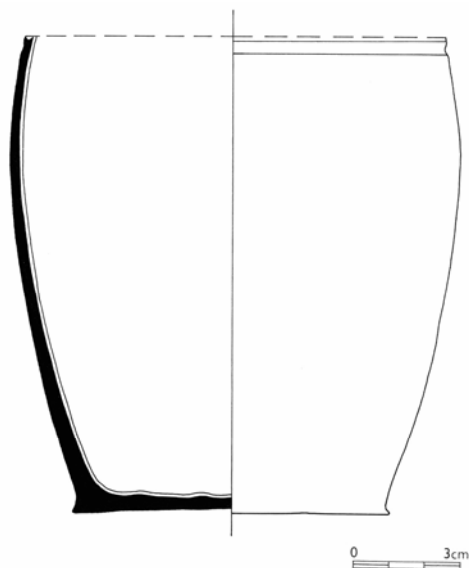
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 777

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: přechodný tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nevýrazně odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené dvojnásobnou rýhou

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se celé, páskové; nasedá na okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 18,3 cm

Ø dna – 12,6 cm

Ø okraje – 13,9 cm

šířka ucha 1,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5032 – světlá béž až světlá cihlová červen

Glazura: neglazovaný

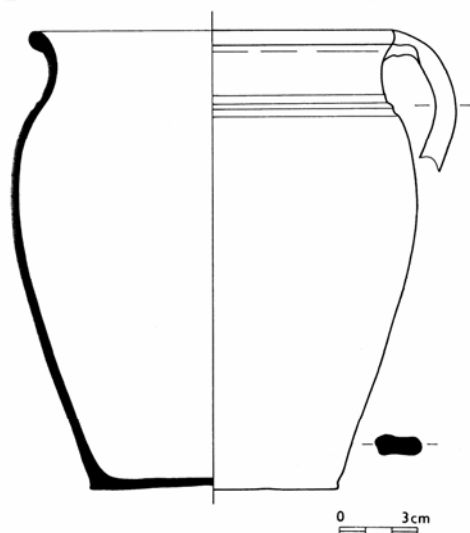
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 778

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nevýrazné stopy odříznutí

Rozměry:

v – 11,5 cm

Ø dna – 5,8 cm

Ø okraje – 9,9 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5038 – tmavě hnědá cihlová červeň

Glazura: neglazovaný

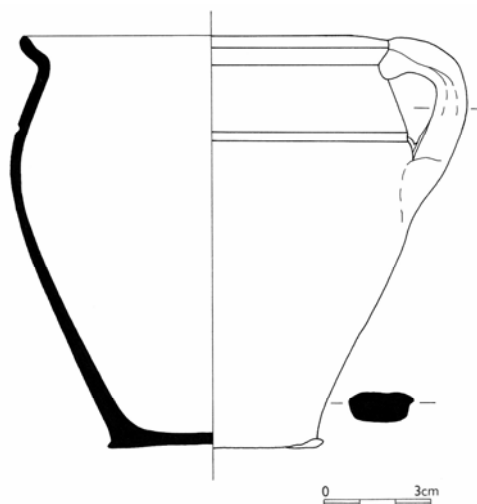
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 779

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 131**

Tvar: nedochoval se celý tvar, hrdlo od výdutí odděleno jednoduchou rýhou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj

Dno: nedochovalo se

Rozměry

max. v – 5,7 cm

Ø okraje – 12,0 cm

šířka ucha 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá hněd'

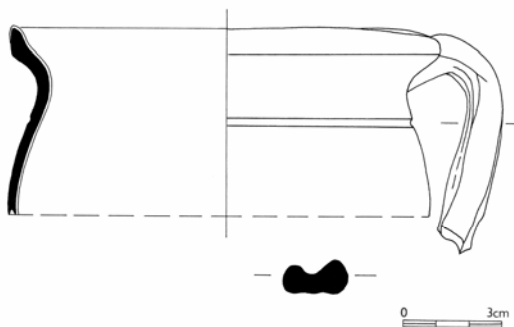
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 952, **fyzicky nenalezeno**

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 161**

Tvar: nízký soudkovitý tvar malých rozměrů – max. výduť v polovině výšky; odsazené podokrají, které je pokryto nehlubokými rýhami

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové s lehce prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 10,8 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: ???

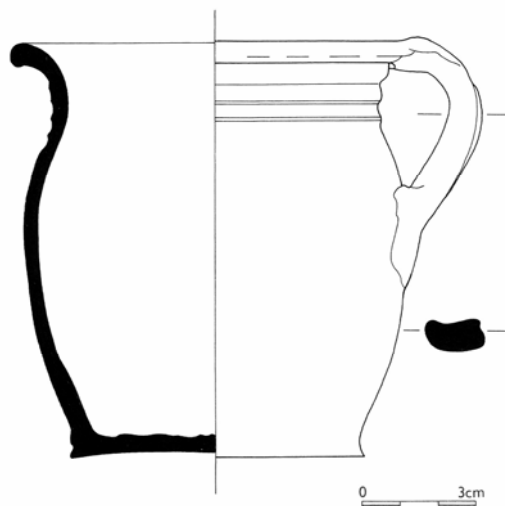
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: ???

Dokumentace: čb kresba

Datace: ?

Nové schody u archívu

Inventární číslo: 953

Identifikační číslo: 12 587

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 11**

Tvar: poklička

Popis: vysoký zvoncovitý tvar, nevýrazné vnitřní odsazení v dolní čtvrtině výšky, stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: kolmo posazený, na horní ploše hluboký otisk dřeva

Rozměry:

v – 5,8 cm

Ø – 10,5 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlý okr

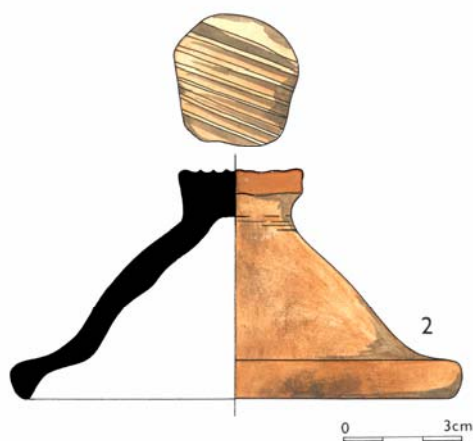
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

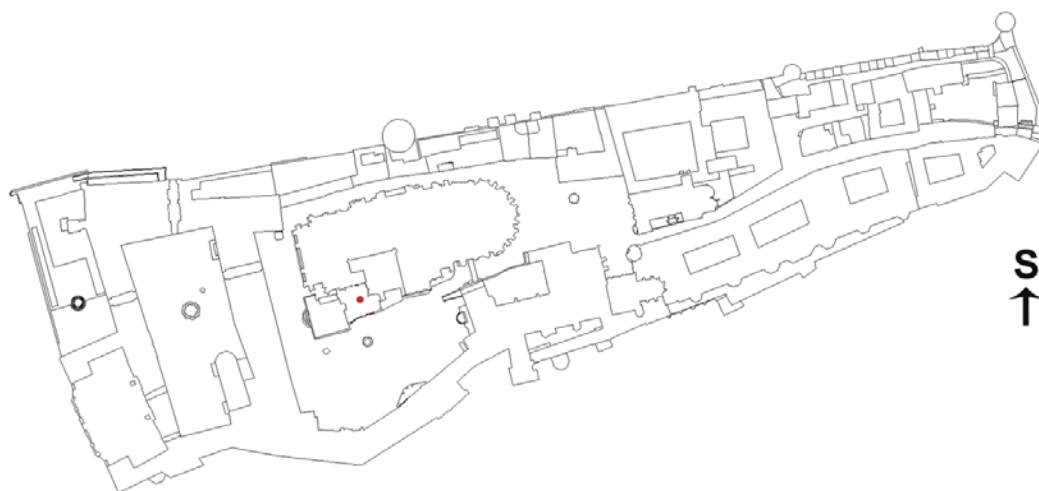
Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 15.- poč. 16. stol.

Odpadní jímka B

Jímka: B

Inventární číslo: 1

Identifikační číslo: 1

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 122**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; lehce odsazené hrdlo, vývalky zabírají horní polovinu výduti

Okraj: ovalený, šikmo seříznutý

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 9,9 cm

Ø dna – 5,4 cm

Ø okraje – 8,0 cm

délka ucha 5,5 cm, šířka 1,3 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5036 – světle hnědý okr

Glazura: neglazovaný

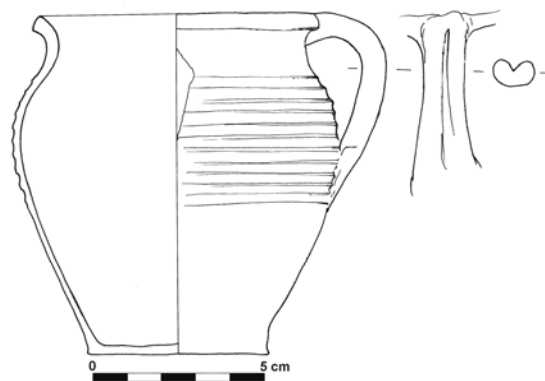
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 72/111*

Jímka: B

Inventární číslo: 2

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 122**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, vývalky zabírají horní polovinu výduti

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové ucho s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 11,9 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 11,3 cm

délka ucha 5,5 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – světlá až tmavá cihlově červená

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 72/111

Jímka: B

Inventární číslo: 4

Identifikační číslo: 4

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

v – 12,9 cm

Ø dna – 7,1 cm

Ø okraje – 11,7 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavá hněď s přesahem přes okraj, tzv. popelová glazura

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 6

Identifikační číslo: 6

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem; jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, která pokrývá víc jak polovinu výduti; délka sekvence radélka 5,7 cm

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno:

v – 17,0 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 9,0 cm

délka ucha 7,5 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hněd' s přesahem přes okraj a nahodile na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 7

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 12**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn dvojnásobnou rýhou, jednoduchá rýha se opakuje na horní části výduti

Okraj: vzhůru vytažený, zaoblený

Ucho: nedochovalo se, pravděpodobně nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí; glazura v – 14,2 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 7,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá hněď s přesahem přes okraj a výrazněji i na výduť

V – neglazováno

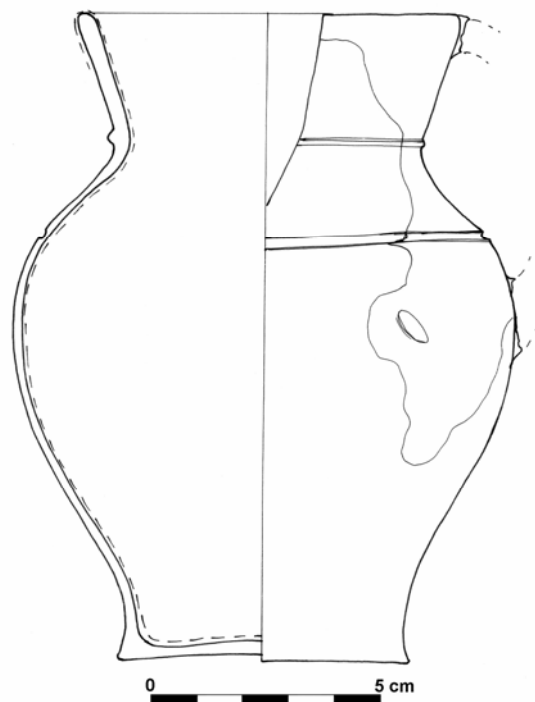
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/47; 67/50, 55*

Jímka: B

Inventární číslo: 8

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 11**

Tvar: hluboký, mírně nálevkovitě rozevřený tvar, okraj modelovaný do hubičky, těsně pod okrajem trojice nehlubokých rýh

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: -

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 10,0 cm

Ø dna – 16,6 cm

Ø okraje – 21,2 cm

ss – 0,6-1,0 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5033 – hnědá šed', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7

Jímka: B

Inventární číslo: 9

Identifikační číslo: 9

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, zásobnice**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají pás radélkové výzdoby v podobě svislých čar, z dolní strany ohraničených ostrou, segmentovou vlnicí;

délka sekvence radélka 5,4 cm

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové s prožlabenou a dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 31,6 cm

Ø dna – 17,2 cm

Ø okraje – 26,2 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 4,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

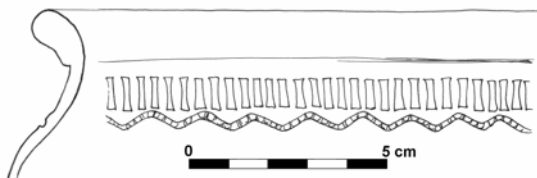
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a výzdoby; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 10

Identifikační číslo: 10

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, zásobnice**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají pás razítkové výzdoby v podobě opakující se sekvence šesticípé hvězdice a 6 přesekávaných svislých obdélníků

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s mnohonásobně proříznutou vnější plochou; nasedá okraj a pod max.výduť

Dno: nevýrazné rýhy po odříznutí strunou
v – 32,1 cm

Ø dna – 17,4 cm

Ø okraje – 28,0 cm

délka ucha 10,4 cm, šířka 3,7 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – tmavě cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 11

Identifikační číslo: 11

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 15**

Tvar: lahvovitý tvar – max. výduť v cca polovině výšky; válcové hrdlo; v místě přechodu hrdla a výduti pás radélkové výzdoby v podobě šikmých čárek; horní část výduti zdobena červeným malováním v podobě překřížených linií;

délka sekvence radélka 6,3 cm;

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený, prožlabený

Ucho: nedochovalo se; pravděpodobně nasedá na okraj a max. výduť

Dno: dochovala se pouze malá část

v – 27,0 cm

Ø dna – 10,0 cm

Ø okraje – 9,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5031 – okrová běž

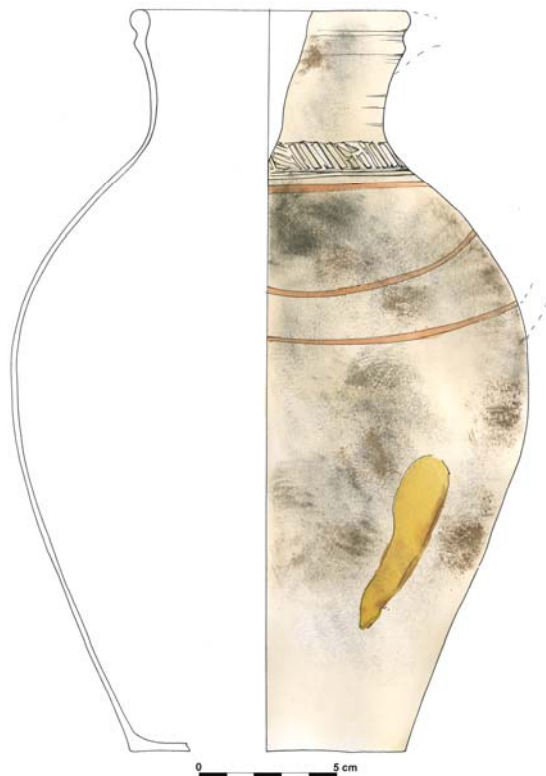
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 13

Identifikační číslo: 15

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 12**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; mírně nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn trojnásobnou rýhou

Okraj: vzhůru vytažený, dvojnásobně prožlabený

Ucho: dochovala se malá část, páskové s mírně prožlabenou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 20,4 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 9,2 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okrová hněd' s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: trojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/47; 67/50, 55*

Jímka: B

Inventární číslo: 14

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa**

Skupina: **M 121**

Tvar: nálevkovitě rozevřený tvar, okraj dovnitř odsazený plastickou lištou, cca horní polovinu pokrývá razítková výzdoba v podobě nahoru otočených, přesekávaných obloučků

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: 2 protilehlá, pásková ucha s prožlabenou horní plochou, nasedají na plastické odsazení a pod max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 11,3 cm

Ø dna – 13,9 cm

Ø okraje – 20,5 cm

délka ucha 8,5 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavě hnědá glazura s přesahem přes okraj na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 15

Identifikační číslo: 17

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo od výduti oddělené rytou výzdobou v podobě nahoru otočených obloučků

Okraj: ovalený, ostře řezaný; deformovaný při vytáčení

Ucho: páskové ucho s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 18,4 cm

Ø dna – 10,3 cm

Ø okraje – 16,4 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – šedá hněd'

Glazura: neglazovaný

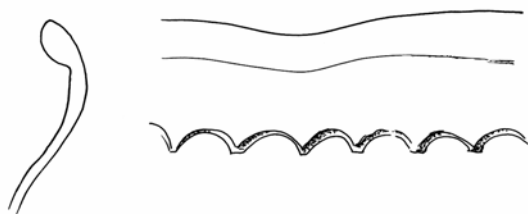
Výzdoba: rytá

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a podhrdlí, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 16

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Skupina: **rektifikátor - poklop
destilačního přístroje**

Tvar: kuželovitý, zakončený kuželovitou,
odsazenou špičkou; cca v polovině výšky
dvojice rýh, cca po 2,5 cm následuje druhá
dvojice rýh v širších rozestupech; rourovité
držadlo, které je v místě připojení zesílené,
plastickou prstovanou páskou

Okraj: dovnitř přehnutý

Držadlo: kruhový průřez, duté
v – 24,6 cm

Ø okraje – 22,0 cm

délka držadla 6,5 cm, Ø 2,8 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – zeleň s přesahem přes okraj a
nahodile na výduť

V – neglazováno

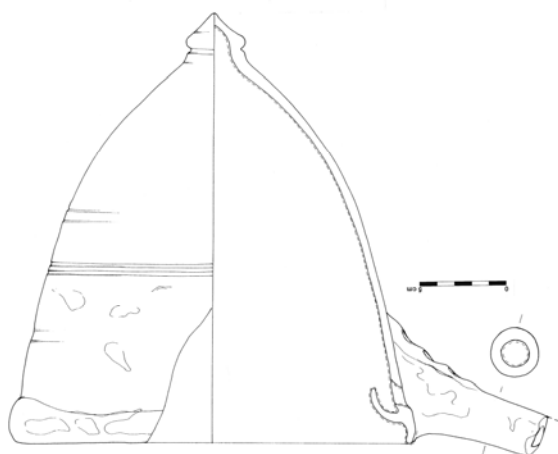
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 16. stol.

Literatura: Kovář 2007, 67; Unger 1999,
105

Jímka: B

Inventární číslo: 17

Identifikační číslo: 19

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

v – 12,8 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha cm, šířka cm

ss – 0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý, hnědý okr s přesahem přes okraj, tzv. popelová glazura

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 18

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Váza**

Skupina: **V 1**

Tvar: protáhlý kónický tvar, k okraji se výrazně rozšiřuje – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podhrdlí a u odsazené paty nádoby čtyř až pětinasobné rýhování

Okraj: ven vyhnutý

Dno: otisk dřevěné desky

v – 20,3 cm

Ø dna – 9,9 cm

Ø okraje – 13,6cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: redukce – 5003 – redukční výpal

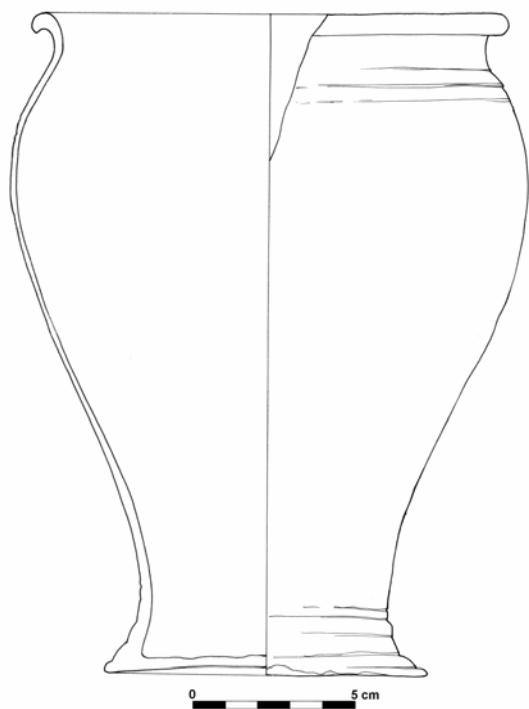
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: ?

Jímka: B

Inventární číslo: 19

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; horní polovina výduti je pokryta vývalky

Okraj: esovitá profilace s vnějším prožlabením

Ucho: páskové s nevýrazně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 13,5 cm

Ø dna – 7,7 cm

Ø okraje – 10,2 cm

délka ucha 7,4 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavě červená hněd' s přesahem přes okraj, tzv. popelová glazura

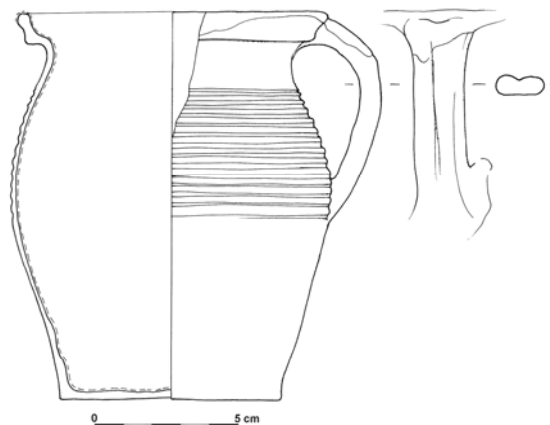
V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 20

Identifikační číslo: 22

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, miniatura**

Skupina: **M 20**

Tvar: mírně nálevkovitě rozevřený tvar,
těsně pod okrajem jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: -

Dno: výrazné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 2,7 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 9,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená
hlína

Glazura: U – tmavá zeleň s mírným
přesahem přes okraj a fleky na výduť

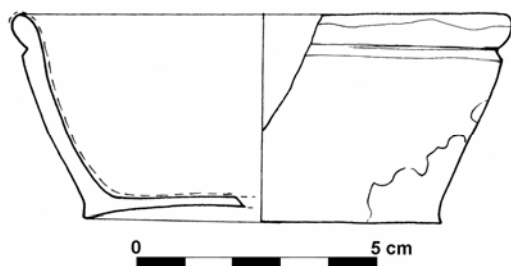
V – neglazováno

Výzdoba: rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno
a domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – poč. 17. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 21

Identifikační číslo: 23

Stolní keramika Kategorie: **Džbán**Skupina: **D 121**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; vysoké, nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo s výlevkou; těsně pod okrajem jednoduchá rýha; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem, které ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, která pokrývá víc jak polovinu výduti

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený

Ucho: dochovala se pouze malá část; páskové; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 17,8 cm

Ø dna – 7,9 cm

Ø okraje – 8,7 cm

délka ucha 9,3 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – okrová hněd' s lehkým přesahem přes okraj a nahodile na výduť

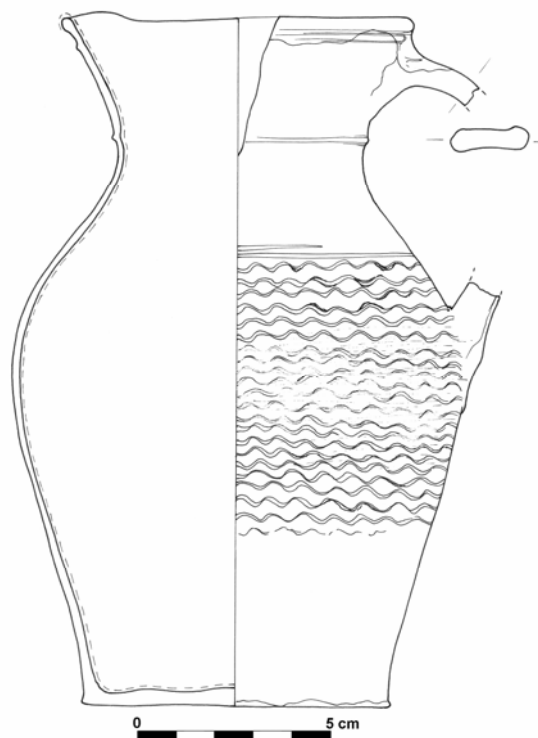
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 64/20*

Jímka: B

Inventární číslo: 23

Identifikační číslo: 25

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, zásobnice**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají pás radélkové výzdoby v podobě šikmých čar, z dolní strany ohraničených jednoduchou rýhou;

délka sekvence radélka 9,8 cm

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové s prožlabenou a dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy po oříznutí

Rozměry:

v – 23,3 cm

Ø dna – 13,7 cm

Ø okraje – 22,0 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 3,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a výzdoby; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 24

Identifikační číslo: 27

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazný max. výduť v horní třetině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě klikatky

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové ucho s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 18,6 cm

Ø dna – 10,2 cm

Ø okraje – 14,5 cm

délka ucha 7,2 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavá, cihlová, kroupnatá hněd s přesahem přes okraj a náhodně na výduť, tzv. popelová glazura

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 25

Identifikační číslo: 28

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; těsně nad připojením ucha začíná několikanásobné rýhování, které končí pod jeho připojením

Okraj: esovitě profilovaný, zesílený

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou
v – 12,7 cm

Ø dna – 6,5 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem přes okraj a na celé ucho

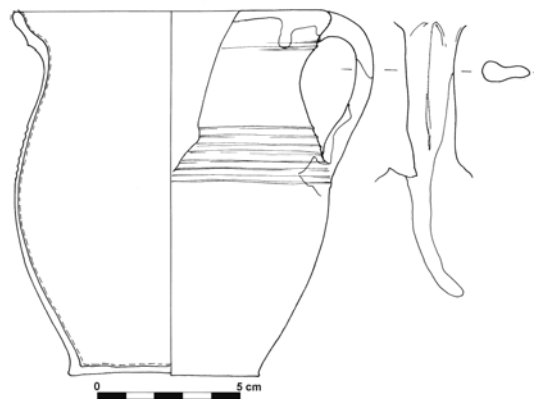
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 26

Identifikační číslo: 29

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 122**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, vývalky zabírají horní polovinu výduti

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 17,7 cm

Ø dna – 9,7 cm

Ø okraje – 14,0 cm

délka ucha 7,5 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 72/111

Jímka: B

Inventární číslo: 29

Identifikační číslo: 32

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, horní třetina výduti pokryta razítkovanou výzdobou v podobě krátké segmentové dvojvlňnice; délka sekvence razítka 5,0 cm

Okraj: náznak esovité profilace, zesílený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 19,8 cm

Ø dna – 10,4 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka ucha 7,7 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okr s přesahem přes okraj

V – neglazováno

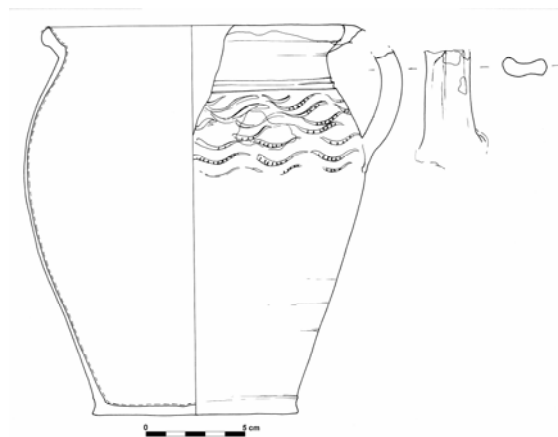
Výzdoba: razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 30

Identifikační číslo: 33

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca v polovině, stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: téměř kolmo posazený, nepravidelně modelovaný; otisk prstů, propíchnutý, pravděpodobně špejlí

Rozměry:

v – 4,4 cm

Ø – 10,0 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5030 – světle pálicí se hlína – světlý okr

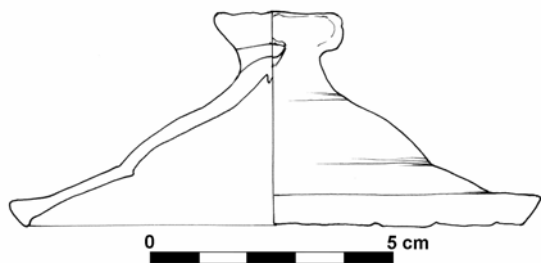
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 31

Identifikační číslo: 34

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; mírně nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; těsně pod okrajem jednoduchá rýha; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem; jednoduchá rýha na výduti ohraňuje pás razítkové výzdoby v podobě těsných obloučků, výzdoba končí v místě připojení ucha

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený, proříznutý

Ucho: nedochovalo se; nasedá na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura v – 24,2 cm

Ø dna – 11,8 cm

Ø okraje – 10,3 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okrová hněd' s přesahem na okraj a nahodile na výduť

V – neglazováno

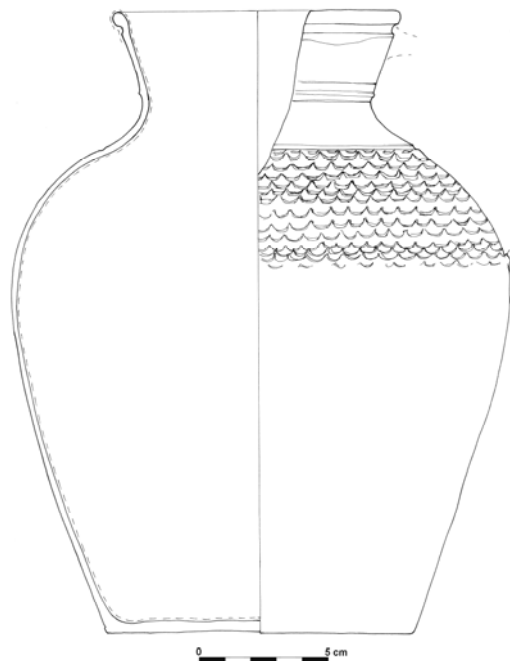
Výzdoba: razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 32

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v horní třetině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě segmentové vlnice;

délka sekvenci radélka 5,5 cm

Okraj: výrazné esovitá profilace

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky, glazura

v – 15,1 cm

Ø dna – 8,5 cm

Ø okraje – 12,7 cm

délka ucha 7,2 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – hnědý kropenatý okr s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 33

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 11**

Tvar: hluboký, mírně nálevkovitě rozevřený tvar, okraj modelovaný do hubičky, těsně pod okrajem dvojice nehlubokých rýh

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: -

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 10,0 cm

Ø dna – 16,0 cm

Ø okraje – 20,7 cm

ss – 0,6-1,0 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5033 – hnědá šed', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7

Jímka: B

Inventární číslo: 34

Identifikační číslo: 37

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca v polovině výšky, stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: téměř kolmo posazený, nepravidelně modelovaný; na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 5,4 cm

Ø – 14,8 cm

ss 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5030 – světle pálicí se hlína – světlý okr

Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 35

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 15**

Tvar: situlový tvar – max. výduť v horní třetině výšky; hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě obdélníků

Okraj: esovitě profilovaný, zesílený; na okraji plastické kapky glazury

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: téměř celé pokryté glazurou; zůstal na něm otisk a část horního okraje nádoby, která při výpalu stála pod ním

Rozměry:

v – 18,3 cm

Ø dna – 11,1 cm

Ø okraje – 15,7 cm

délka ucha 8,2 cm, šířka 3,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okr s přesahem přes okraj; na vnější výduti několik stékajících pruhů glazury

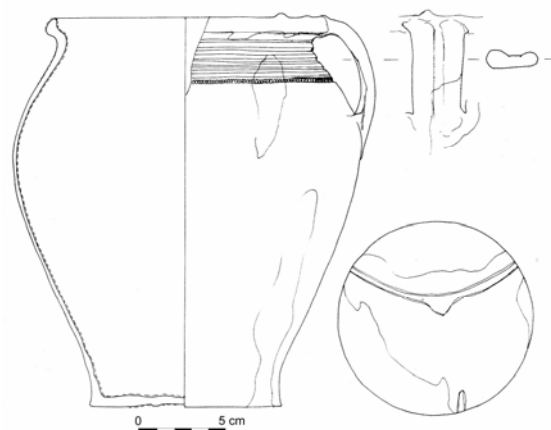
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 36

Identifikační číslo: 39

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; vysoké, nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn jednoduchou rýhou, další jednoduchá rýha ohraničuje pás razítkové výzdoby v podobě svisle dělených obloučků, které pokrývají výduť k místu připojení ucha; délka sekvence razítka 5,7 cm – 4 obloučky

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 17,1 cm

Ø dna – 8,4 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 8,6 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá okrová hněd' s přesahem přes okraj a nahodile na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 64/20*

Jímka: B

Inventární číslo: 37

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 14**

Tvar: nízký tvar – max. výduť v polovině výšky; lehce odsazené hrdlo, oddělené od výduti jednoduchou rýhou, 2/3 výduti pokryté radélkovou výzdobou v podobě vlnovky; na výduti několik náhodných, malých fleků světle zelené glazury

délka sekvence radélka 5,8 cm

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 13,5 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 13,5 cm

šířka ucha 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okr s přesahem přes okraj

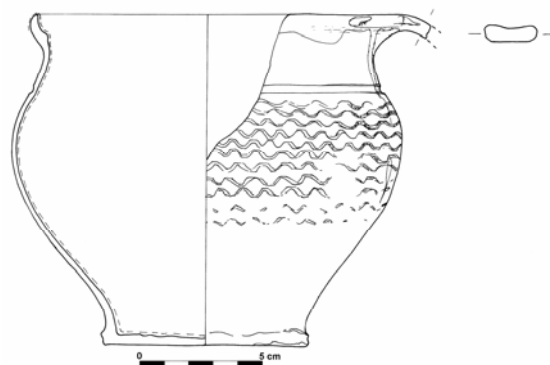
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 38

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě obloučků

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové, dochovalo se pouze u okraje, kde je patrný náznak prožlabení vnější plochy

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 13,0 cm

Ø dna – 8,2 cm

Ø okraje – 11,3 cm

délka ucha 5,6 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hnědý kropenatý okr s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 39

Identifikační číslo: 42

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem; jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, která pokrývá víc jak polovinu výduti, která končí těsně pod připojením ucha

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: nedochovalo se, připojeno na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura v – 13,3 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 7,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – okrová hněd' s přesahem na okraj a nahodile na výduť

V – neglazováno

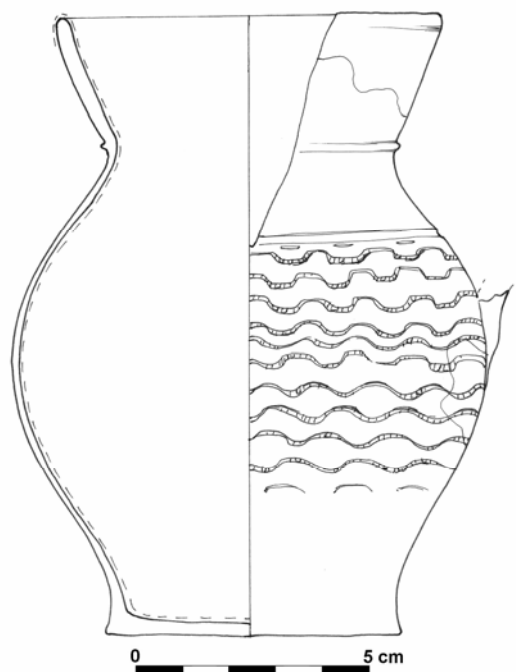
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 41

Identifikační číslo: 44

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 12**

Tvar: soudkovitý – max. výduť cca v polovině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn dvojicí rýh, které se opakují i na horní části výduti

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený

Ucho: dochovala se malá část; páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 17,4 cm

Ø dna – 8,4 cm

Ø okraje – 10,6 cm

délka ucha 7,9 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s náhodným přesahem na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/47; 67/50, 55*

Jímka: B

Inventární číslo: 42

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, zásobnice**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; horní část výduti zdobí červené malování – vlnovka, dvě linky, křížené protáhlé vlnice, samostatná linka cca v třetině výšky nádoby

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; výrazně menší k celkové výšce nádoby; nasedá na okraj

Dno: vějířovité rýhy po odříznutí

v – 33,4 cm

Ø dna – 15,4 cm

Ø okraje – 25,0 cm

šířka ucha 3,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení

Keramická třída: 5031 – světlá béž až béžová běl

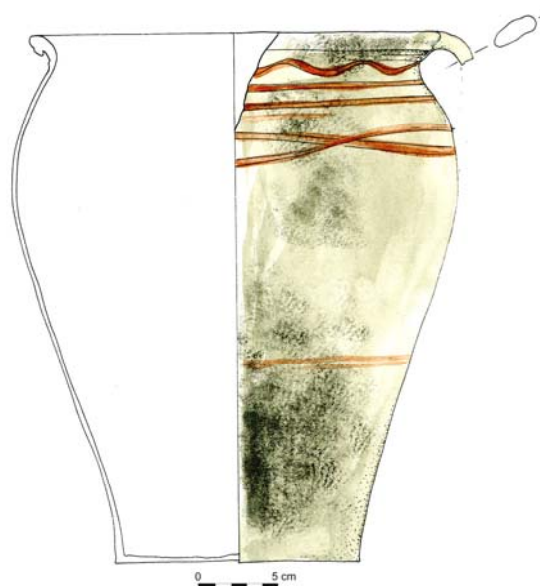
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 44

Identifikační číslo: 47

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 161**

Tvar: bombovitý tvar – max. výduť v cca polovině výšky; válcové hrdlo, členěné třemi vývalky; v místě připojení ucha plastická šikmo a na několika místech i křížem přesekávaná lišta; v místě přechodu hrdla a výduť pás radélkové výzdoby v podobě šikmých čárek, jedné hvězdice a jedné vodorovně přesekávané čárky; délka sekvence radélka 5,9 cm

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s trojnásobně asymetricky proříznutou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: spirálovité rýhy po odříznutí strunou v – 21,1 cm

Ø dna – 10,8 cm

Ø okraje – 8,8 cm

délka ucha 10,5 cm, šířka 3,3 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

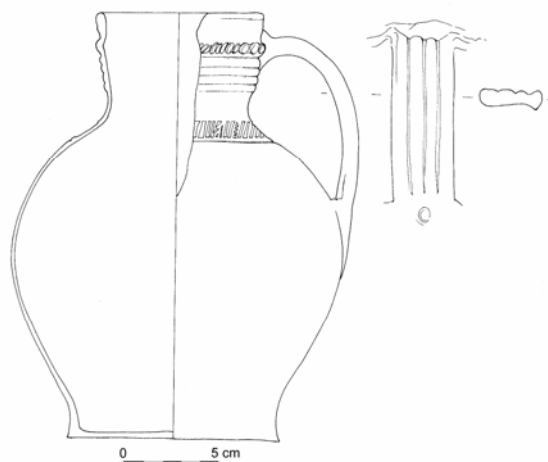
Glazura: neglazovano

Výzdoba: vývalky, radélko, plastická lišta

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 45

Identifikační číslo: 48

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 16**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; válcové, nálevkovitě rozevřené hrdlo s výlevkou, členěné sedmi vývalky; v místě přechodu hrdla a výduti pás radélkové výzdoby v podobě přerušovaných vodorovných čárek

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: nedochovalo se; nasedá na max. výduť

Dno: patrné připojení výduti ke dnu nádoby

v – 17,7cm

Ø dna – 7,9 cm

Ø okraje – 7,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5030 – světlý okr

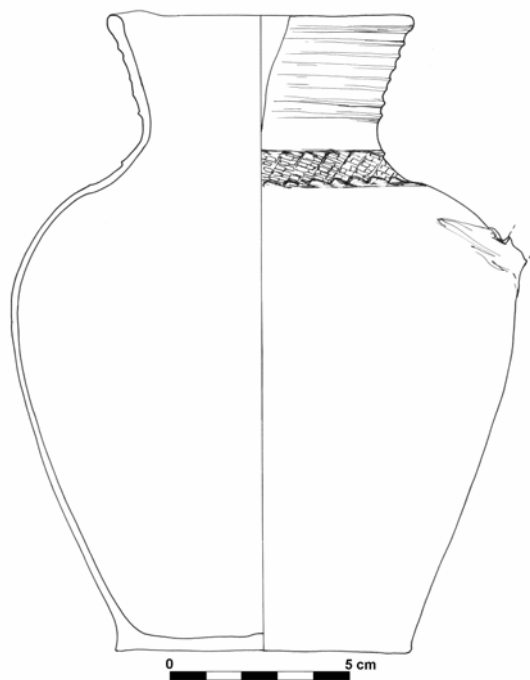
Glazura: neglazovano

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 46

Identifikační číslo: 49

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, miniatura**

Skupina: **H 351**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť
v polovině výšky; odsazené hrdlo,
vývalková šroubovice pokrývá horní
polovinu výduti

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: nedochovalo se

Dno: otisk dřevěné desky

v – 7,1 cm

Ø dna – 4,3 cm

Ø okraje – 6,0 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená
hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem
přes okraj

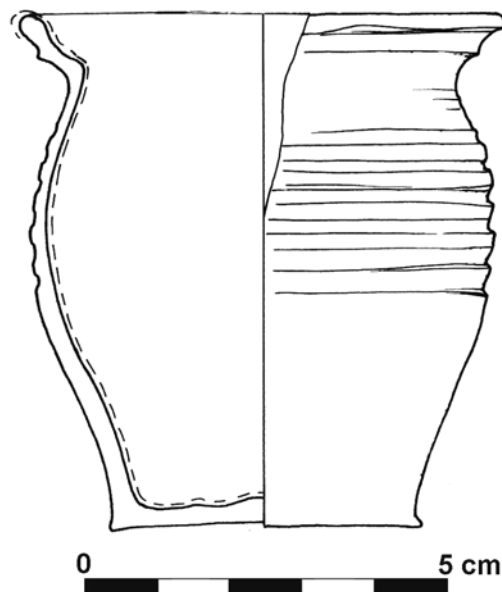
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 47

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; mírně nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; těsně pod okrajem jednoduchá rýha; přechod hrdla a výduti je zvýrazněn subtilním žebrem; další jednoduchá rýha na výduti ohraňuje pás razítkové výzdoby v podobě segmentových obloučků, výzdoba končí v místě připojení ucha

Okraj: vzhůru vytažený, proříznutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

v – 19,7 cm

Ø dna – 9,8 cm

Ø okraje – 10,1 cm

délka ucha 9,8 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – okrová hněd' s přesahem na okraj a nahodile na výduť

V – neglazovaný

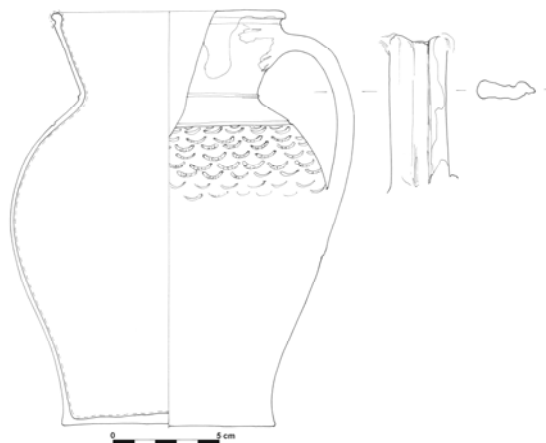
Výzdoba: razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až do první poloviny 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 49

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; v místě přechodu podokrají a výduti dvojité rýha

Okraj: ovalený, ostře hráněný

Ucho: páskové ucho s prožlabenou vnější plochou, nasedá na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité rýhy po odříznutí strunou

v – 16,8 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 15,3 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – světlá až tmavá cihlově červeně pálená hlína; vnitřní přetah

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 50

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazeném hrdle několikanásobné rýhování, v místě přechodu hrdla a výduti jednoduchá radélková vlnice

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: nedochovalo se, jeho existenci nelze potvrdit ani vyvrátit

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 11,6 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 11,2 cm

ss – 02-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5030 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

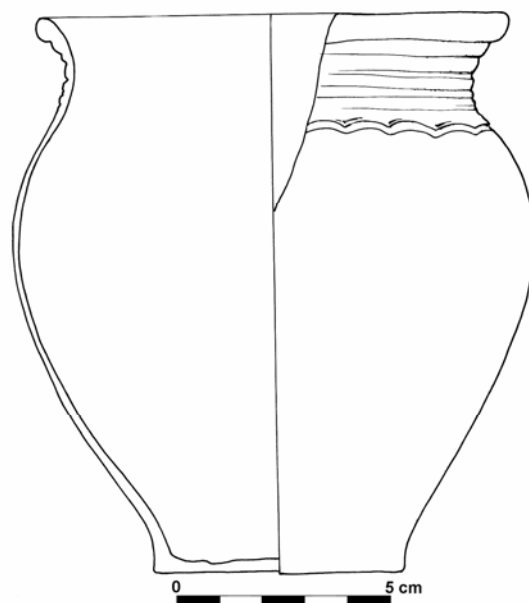
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 52

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s asymetricky prožlabenou horní plochou

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

v – 16,3 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 15,0 cm

délka ucha 5,2 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 53

Identifikační číslo: 57

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v cca polovině výšky; mírně nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; těsně pod okrajem jednoduchá rýha; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem, na horní části výduti jednoduchá linie

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s mírně prožlabenou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 19,4 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 9,5 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: subtilní žebro, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 54

Identifikační číslo: 58A

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné výrazné stopy se nedochovaly
v – 14,0 cm

Ø dna – 8,1 cm

Ø okraje – 13,3 cm

délka ucha 6,5 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: na tři výduti nechtěné stékající kapky glazury; dvě nádoby téhož čísla

Keramická třída: 5009 – světlá až tmavá cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4**Jímka: B**

Inventární číslo: 54

Identifikační číslo: 58B

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **H 111**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 14,5 cm

Ø dna – 8,1 cm

Ø okraje – 13,6 cm

délka ucha 5,6 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: dvě nádoby téhož čísla

Keramická třída: 5009 – světlá až tmavá cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 56

Identifikační číslo: 60

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 122**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, horní polovinu výduti pokrývá radélková segmentová vlnice

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výraznější část se nedochovala
v – 10,0 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 9,5 cm

délka ucha 5,0 cm

ss – 0,4-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

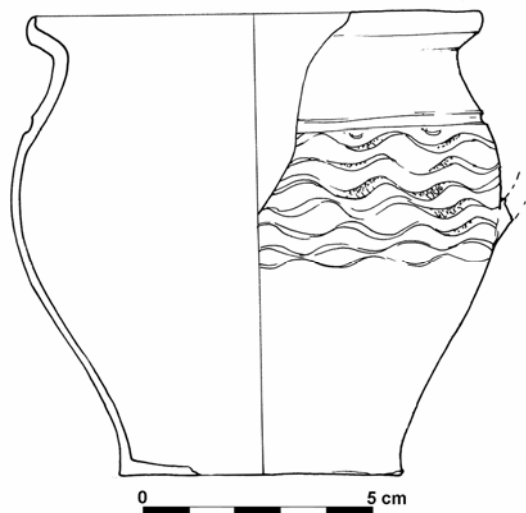
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 72/111*

Jímka: B

Inventární číslo: 57

Identifikační číslo: 61

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě vpichů;

délka radélkové sekvence 6,2 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nepatrně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 15,8 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 14,0 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá béž až světlá cihlová červen

Glazura: neglazovaný

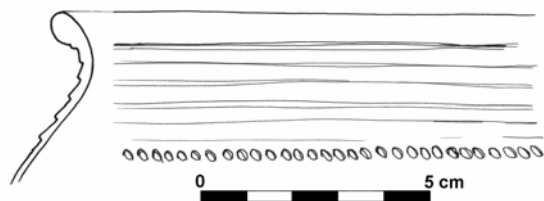
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a výzdoby; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 58

Identifikační číslo: 62

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 13**

Tvar: bombovitý tvar – nízké, prožlabené válcové hrdlo, tvarované do hubičky; těsně pod přechodem hrdla a výduti jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s prožlabenou a trojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 19,5 cm

Ø dna – 8,3 cm

Ø okraje – 8,8 cm

délka ucha 8,5 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5030 – světlý okr

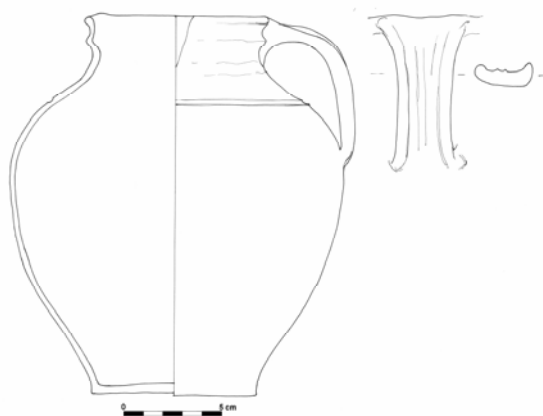
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 59

Identifikační číslo: 63

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 132**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; horní polovina výduti pokryta nevýraznými vývalky

Okraj: esovitá profilace

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 12,0 cm

Ø dna – 7,7 cm

Ø okraje – 10,6 cm

délka ucha 5,3 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavá hněd' s přesahem přes okraj a na výduť, tzv. popelová glazura

Výzdoba: nevýrazné vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 60

Identifikační číslo: 64

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 12**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nedbale modelované; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: poměrně výrazný otisk dřevěné desky v – 20,8 cm

Ø dna – 12,1 cm

Ø okraje – 16,8 cm

délka ucha 9,0 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5032 – světlá cihlová červen

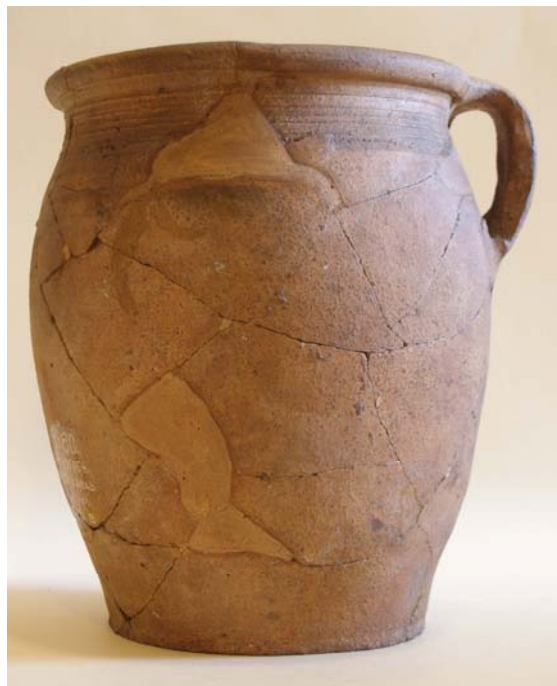
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 61

Identifikační číslo: 65

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 122**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, vývalky zabírají horní třetinu výduti, první rýha pod okrajem – zvýrazněna červeným malováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 13,5 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 10,1 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení

Keramická třída: 5031 – béž až světlý okr

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 62

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 12**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; sedminásobné vývalky v širokých rozestupech zabírají horní čtvrtinu výduti až k připojení ucha

Okraj: ovalený, ven vyhnutý

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 12,4 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 5,8 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5008 – běž

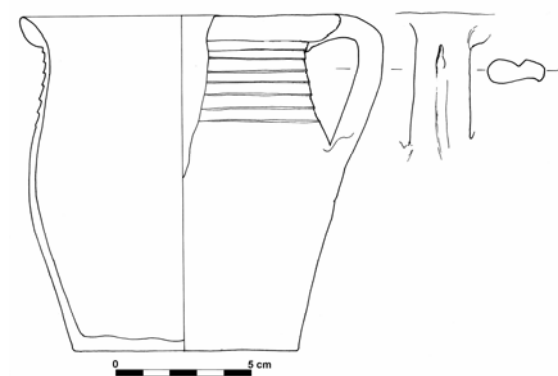
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 63

Identifikační číslo: 67

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: ucho páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 12,6 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 12,5 cm

délka ucha 5,9 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5001 – redukční, tvrdý

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 64

Identifikační číslo: 68

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 14**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v cca horní třetině výšky; nízké válcové hrdlo, členěné pěticí vývalků; v horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: nedochovalo se, nasedá na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 22,4 cm

Ø dna – 10,7 cm

Ø okraje – 10,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 65

Identifikační číslo: 69

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 17**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; v místě přechodu podhrdlí a výduti další trojnásobné, výraznější rýhování

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 9,5 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 8,7 cm

délka ucha 5,8 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – světlá až tmavá cihlově červená

Glazura: neglazovaný

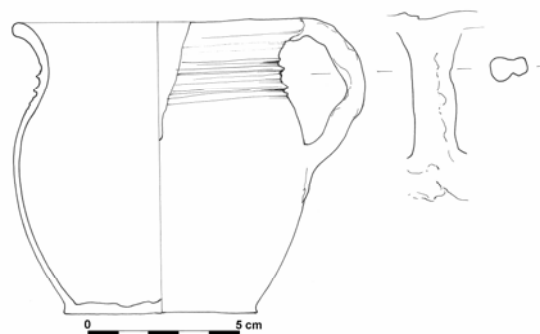
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 15./16. stol. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, H 23771, Obr. 26, str. 81

Jímka: B

Inventární číslo: 66

Identifikační číslo: 70

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 12**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 16,7 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 14,0 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5032 – světlá cihlová červen

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 67

Identifikační číslo: 71

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť cca v horní třetině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem, v horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený

Ucho: nedochovalo se, pravděpodobně páskové, je patrné, že nasedá na max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 19,1 cm

Ø dna – 12,3 cm

Ø okraje – 9,5 cm

délka ucha 8,5 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: – 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: subtilní žebro, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 68

Identifikační číslo: 72

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky;

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 20,9 cm

Ø dna – 10,3 cm

Ø okraje – 18,8 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka ucha 2,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

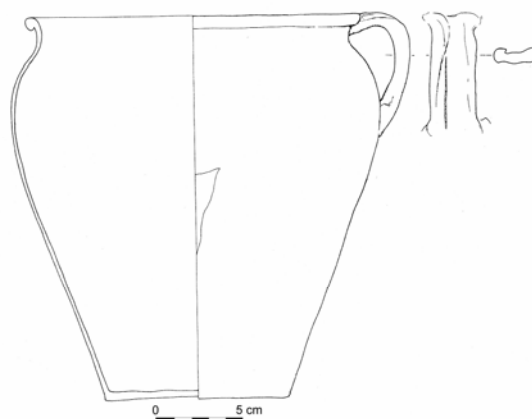
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 69

Identifikační číslo: 73

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ven vyhnutý, ostře řezaný

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 15,7 cm

Ø dna – 8,5 cm

Ø okraje – 15,0 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 70

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: protáhlý vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité rýhy po odříznutí strunou

v – 16,9 cm

Ø dna – 9,6 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka ucha 7,1 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá cihlová červeň

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 71

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 101**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; horní třetina hrdla oddělena plastickým žebrem, následuje trojnásobné rýhování; pod přechodem hrdla a výduti jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou, nasedá na hrdlo v místě žebra a na max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 20,2 cm

Ø dna – 9,1 cm

Ø okraje – 13,2 cm

délka ucha 9,0 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,2–0,04 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

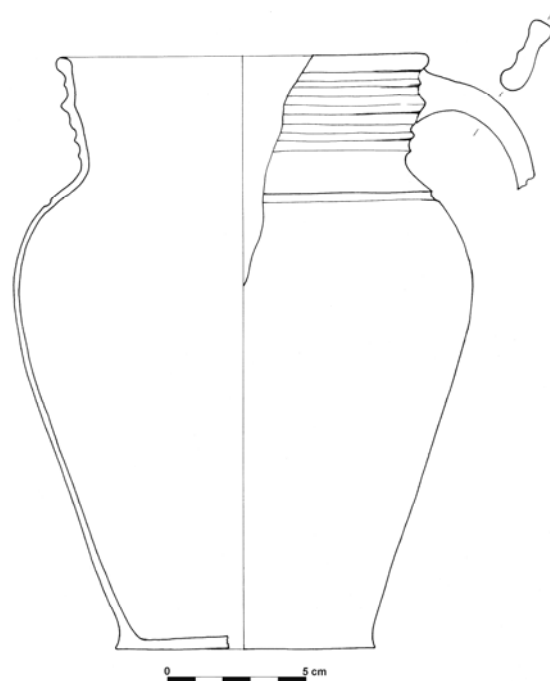
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 72

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo pokryto trojnásobným rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií razítkových obloučků

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné výrazné stopy se nedochovaly
v – 15,5 cm

Ø dna – 8,5 cm

Ø okraje – 13,8 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

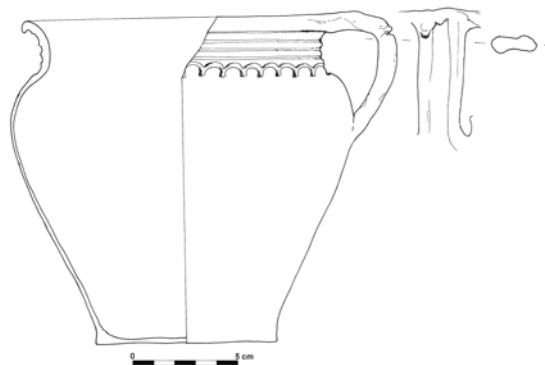
Výzdoba: rýhování, razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Jímka: B

Inventární číslo: 73

Identifikační číslo: 77

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 141**

Tvar: protáhlý vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nízké válcové hrdlo modelované do hubičkou, členěné vývalky a jedním ostře řezaným žebrem; v horní části výduti linie radélkové výzdoby v podobě geometrického obrazce; délka sekvence radélka 10,1 cm?

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 22,3 cm

Ø dna – 9,9 cm

Ø okraje – 10,2 cm

délka ucha 11,3 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5030 – světlý okr

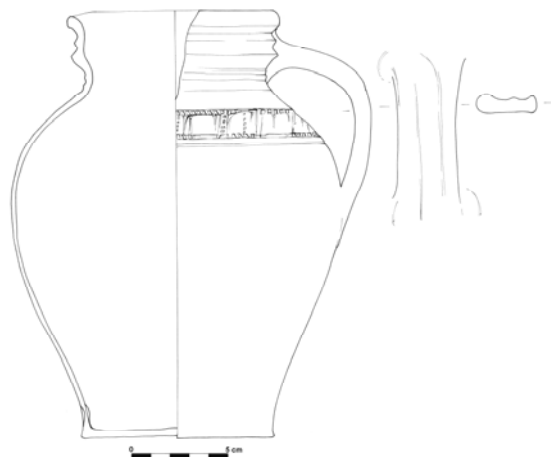
Glazura: neglazováno

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 74

Identifikační číslo: 78

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s výraznými otisky prstů hrnčáře; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 15,2 cm

Ø dna – 8,2 cm

Ø okraje – 13,0 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – okrová béž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 75

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 14,2 cm

Ø dna – 7,2 cm

Ø okraje – 13,5 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – hněd' až šedá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 76

Identifikační číslo: 80

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 16**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť nad polovinou výšky; válcové hrdlo – modelované do výlevky, členěné čtyřmi výraznými vývalky; v místě přechodu hrdla a výduti pás radélkové výzdoby v podobě šikmých čárek;

délka sekvence radélka 3,7 cm

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s dvojnásobně asymetricky proříznutou horní plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 20,7 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 7,5 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

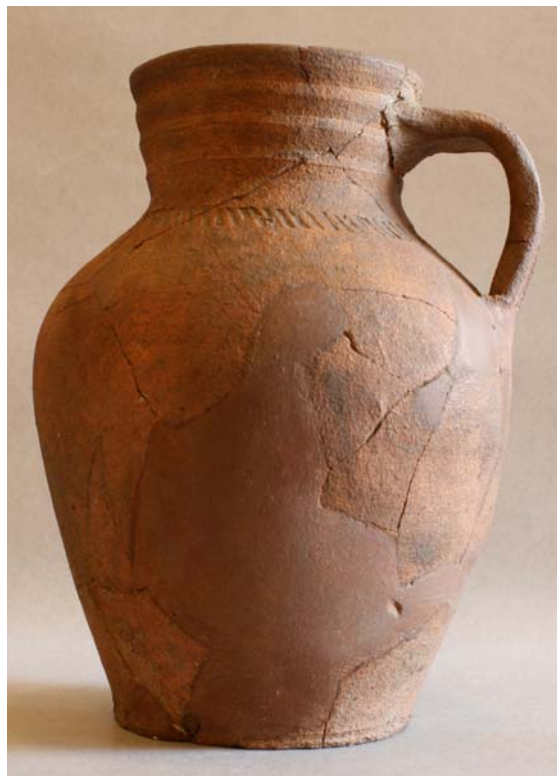
Glazura: neglazováno

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 77

Identifikační číslo: 81

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; výrazně odsazené hrdlo, které je od výduti oddělené jednoduchou rýhou

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 14,3 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 13,0 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – tmavě cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

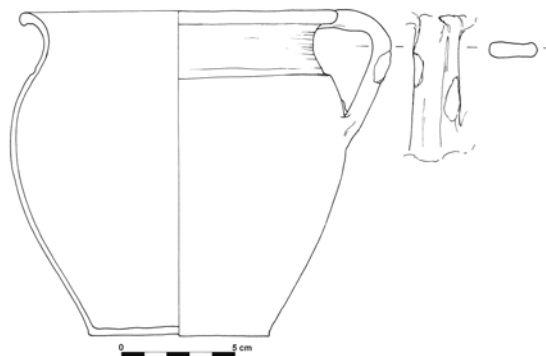
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 78

Identifikační číslo: 82

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 19,0cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 17,1 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5056 – hnědá šed', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 79

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají pás radélkové výzdoby v podobě horizontálních ostrých V

délka sekvence radélka 6,2 cm

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 23,4 cm

Ø dna – 10,7 cm

Ø okraje – 18,6 cm

délka ucha 6,7 cm, šířka 3,5 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha;

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

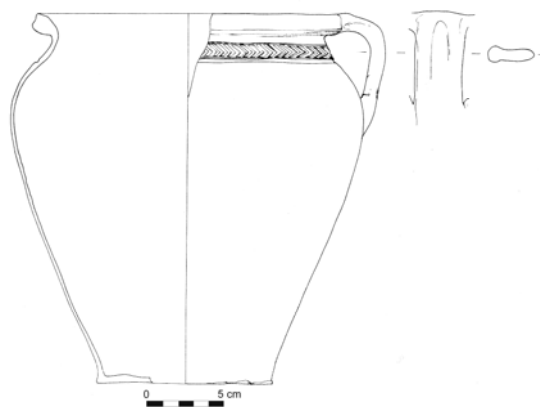
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 80

Identifikační číslo: 84

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, pokryté nehlubokým rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě „malých kramlí“;

délka sekvence radélka 7,4 cm

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se, pouze zbytek jeho připojení na max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřeva

Rozměry:

v – 19,3 cm

Ø dna – 10,1 cm

Ø okraje – 18,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – světle cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a výzdoby; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Jímka: B

Inventární číslo: 81

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika Kategorie: **Hrnec**Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním; přechod podhrdlí a výduti zvýrazněn červeně malovanou linkou; zbytky červené linky i v místě maximální výduti

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 17,5 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 14,0 cm

délka ucha 6,7 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5031 – okrová běž

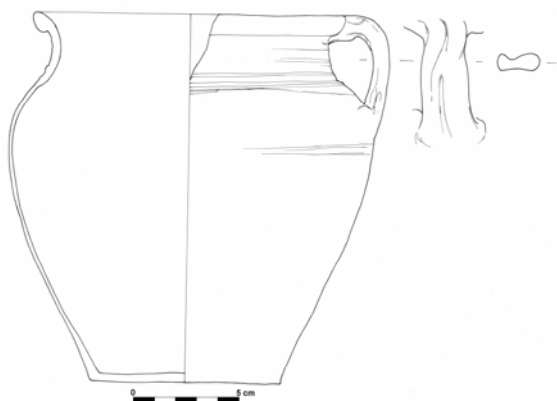
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba; foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 82

Identifikační číslo: 86

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté nevýrazným rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě segmentových obloučků

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 13,3 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 5,8 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5003 – redukční výpal

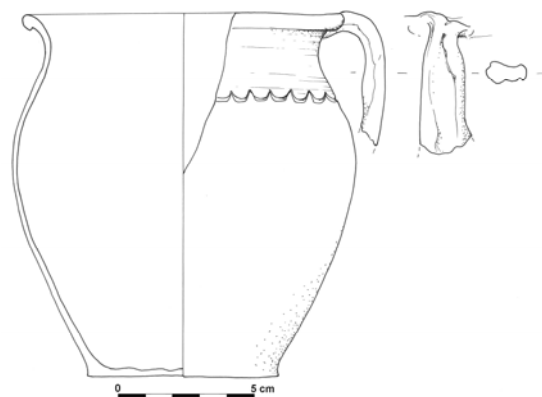
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 83

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou až proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 22,0 cm

Ø dna – 10,7 cm

Ø okraje – 18,7 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha, kde se zachovala původní šedohnědá barva střepu, která kontrastuje s téměř černou na opačné straně

Keramická třída: 5028 – hněd' až světlá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 84

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě místy dvakrát překryté klikatky

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 15,8 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 13,8 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5003 – redukční výpal

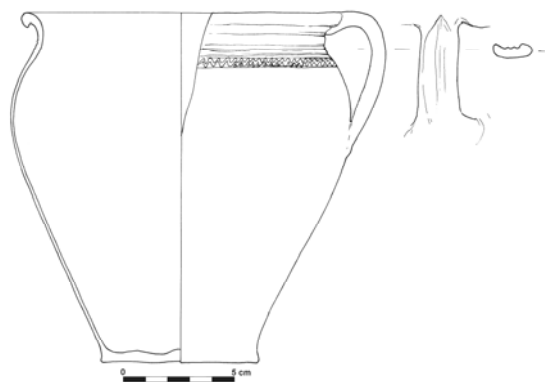
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 85

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, koflík**

Skupina: **H 16**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; vysoké, odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě kosočtverečných vpichů;

délka sekvence radélka 5,8 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s proříznutou horní plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry

v – 15,4 cm

Ø dna – 8,7 cm

Ø okraje – 13,4 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5001 – redukční výpal

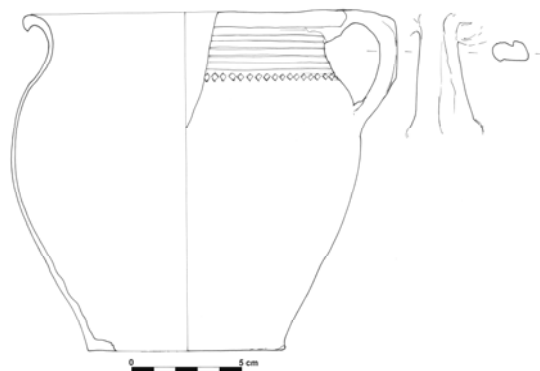
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 15. – poč. 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 86

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 122**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, rýhování střední části výduti, horní hranici rýhování tvoří jedna linie radélkové segmentové vlnice

Okraj: ovalený, ven vyhnutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 17,1 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 13,5 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5008 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 72/111*

Jímka: B

Inventární číslo: 87

Identifikační číslo: 91

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 101**

Tvar: protáhlý vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nízké, široké, válcové hrdlo s hubičkou, členěné vývalky; v místě přechodu hrdla a výduti dvojité rýhování

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou horní plochou; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 20,1 cm

Ø dna – 9,8 cm

Ø okraje – 13,7 cm

délka ucha 8,1 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení; na vnější straně nechtěná tmavě hnědá šmouha glazury

Keramická třída: 5036 – světlý hnědý okr

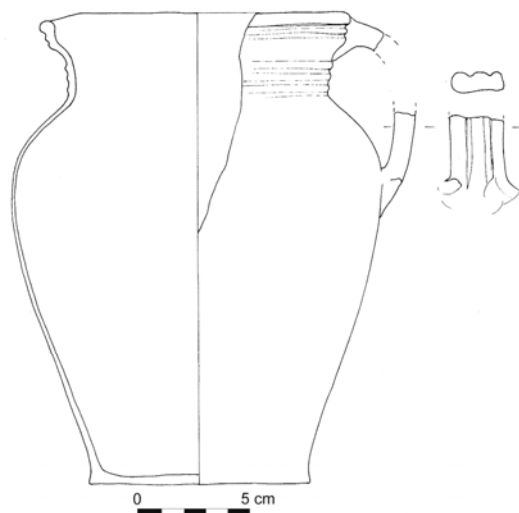
Glazura: neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 89

Identifikační číslo: 93

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 121**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: okruží

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 12,6 cm

Ø dna – 7,4 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 6,1 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5001 – redukční výpal

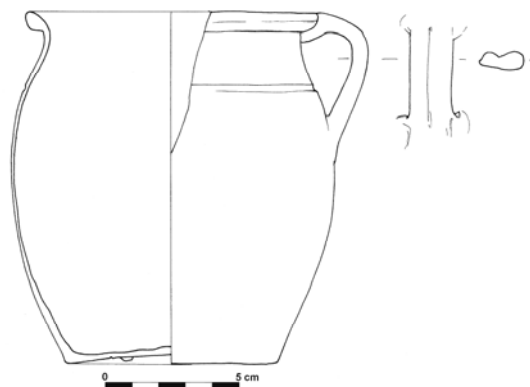
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 90

Identifikační číslo: 94

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 11**

Tvar: hluboký, mírně nálevkovitě rozevřený tvar, okraj modelovaný do úzké hubičky, horní polovina výduti pokryta pětici subtilních vývalků

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: -

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 9,2 cm

Ø dna – 18,0 cm

Ø okraje – 20,8 cm

ss – 0,6-1,0 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7

Jímka: B

Inventární číslo: 91

Identifikační číslo: 95

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 141**

Tvar: nízký vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; na lehce odsazeném hrdle několikanásobné rýhování; místo přechodu hrdla a výduti zvýrazněno radélkovou výzdobou v podobě jednoduché segmentové vlnice

Okraj: ven vyložený

Ucho: páskové s prožlabenou a dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 15,9 cm

Ø dna – 11,2 cm

Ø okraje – 16,7 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5036 – světlý okr

Glazura: neglazované

Výzdoba: radélko, rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 92

Identifikační číslo: 96

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 13**

Tvar: bombovité – max. průměr výdutí výrazně převyšuje průměr okraje; nízké válcové hrdlo, které je členěné trojnásobným plastickým žebrováním; pod přechodem hrdla a výduti dvojité rýhování

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: nevýrazné rýhy po odříznutí

v – 24,1 cm

Ø dna – 10,8 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 12,0 cm, šířka 3,1 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5030 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: dvojité rýhy; plastická žebra na hrdle

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 93

Identifikační číslo: 97

Stolní keramika

Kategorie: **mísa**

Skupina: **M 11**

Tvar: vydutý tvar, okraj modelovaný do široké hubičky, horní 2/3 výduti členěny subtilními vývalky

Okraj: přehnutý, mírně dovnitř zatažený

Ucho: -

Dno: výrazné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 9,5 cm

Ø dna – 17,5 cm

Ø okraje – 20,4 cm

ss – 0,6-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

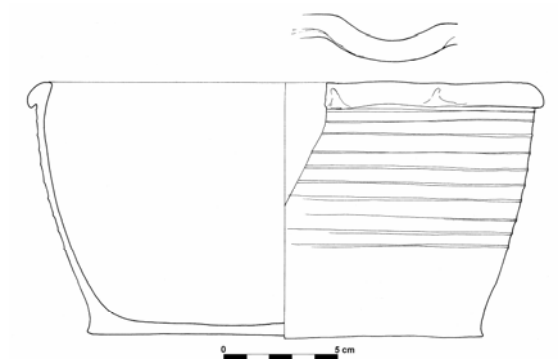
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7

Jímka: B

Inventární číslo: 94

Identifikační číslo: -

Kuchyňská/stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 11**

Tvar: mírně vydutý tvar, okraj modelovaný do hubičky, na horní třetině výduti trojice širokých subtilních vývalků

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: -

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 11,0 cm

Ø dna – 20,1 cm

Ø okraje – 25,2 cm

ss – 0,8-1,4 cm

Poznámky: velice masivní

Keramická třída: 5038 – tmavá červená

šed', na lomu tmavá cihlová červeně,

Glazura: neglazovaný

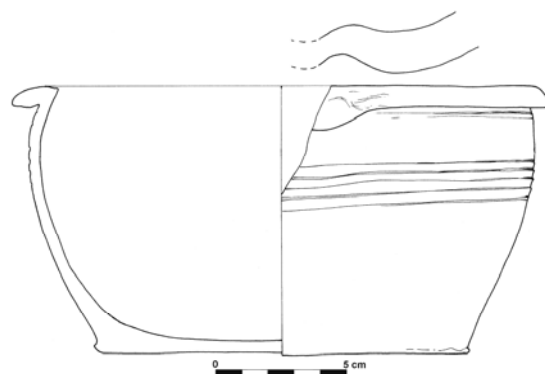
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7

Jímka: B

Inventární číslo: 96

Identifikační číslo: 100

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; hrdlo plasticky členěno přesekávaným žebrem v horní třetině jeho výšky, následuje trojnásobné rýhování a jedna linie radélkové výzdoby v podobě svislých čar, ze zdola ohraničených jednoduchou rytou linií;

délka sekvence radélka 5,9 cm

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: dochovala se jen malá část u okraje, páskové, nasedá v místě plastického žebra a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 26,2 cm

Ø dna – 12,3 cm

Ø okraje – 17,3 cm

délka ucha 13,3 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

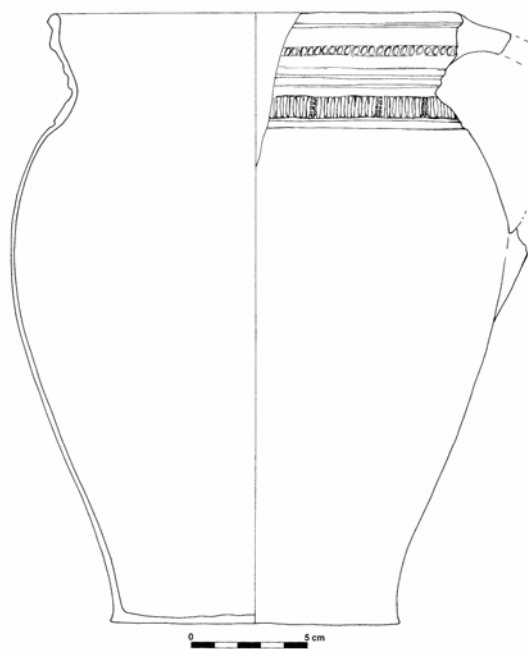
Výzdoba: plastické přesekávané žebro, radélko, rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Schneiderwinklová 2009, Fig. 1/1*

Jímka: B

Inventární číslo: 97

Identifikační číslo: 101

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 12**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté pětinasobnými, hráněnými vývalky

Okraj: ovalený

Ucho: dochovala se malá část; páskové; nasedá na okraj

Dno: otisk dřevěné desky

v – 21,0 cm

Ø dna – 11,8 cm

Ø okraje – 14,7 cm

délka šířka 2,5 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5009 – tmavě cihlově červeně pálená hlína

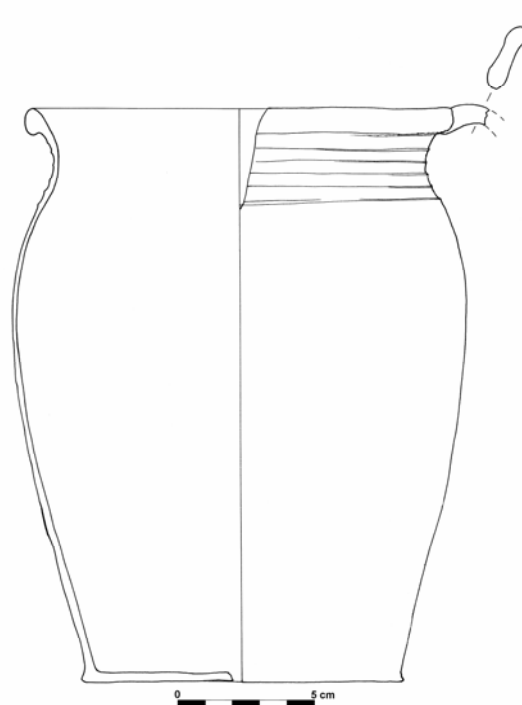
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 98

Identifikační číslo: 102

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje dvojité rýhy

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 16,7 cm

Ø dna – 9,2 cm

Ø okraje – 13,9 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5009 – tmavě červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

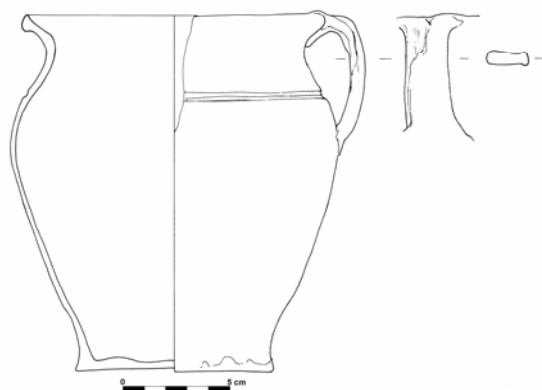
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 99

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky;

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 16,8 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 14,2 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – hněd' až šedá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 100

Identifikační číslo: 104

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 11**

Tvar: vydutý tvar, okraj modelovaný do hubičky, na horní polovině výduti čtveřice subtilních vývalků

Okraj: vodorovně vyložený

Ucho: -

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 8,8 cm

Ø dna – 14,5 cm

Ø okraje – 17,0 cm

ss – 0,6-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazovaný

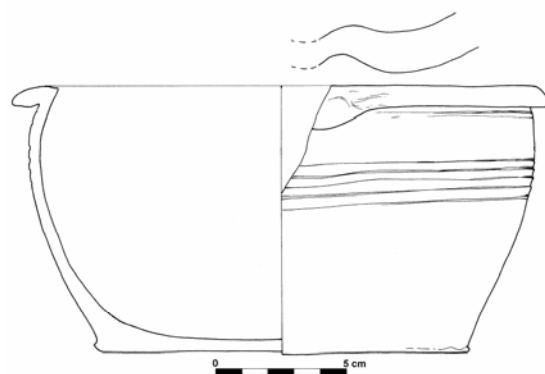
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 14. – 16. stol.

Literatura: *Krajč 1998*, M 23546 Obr. 25, str. 80; M 23548 Obr. 28, str. 83; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/6, 7

Jímka: B

Inventární číslo: 102

Identifikační číslo: 106

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií razítkové výzdoby v podobě komolých trojúhelníků; délka sekvence razítka 5,4 cm

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 19,2 cm

Ø dna – 10,0 cm

Ø okraje – 17,3 cm

délka ucha 7,7 cm, šířka 2,8 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení, stejné razítko použito u dalších nádob

Keramická třída: 5032 – světlá okrová červeň

Glazura: neglazováno

Výzdoba: rýhování, razítko

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 103

Identifikační číslo: 107

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 12**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, členěné dvojicí rýh

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité rýhy po odříznutí strunou

v – 14,9 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 13,6 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5032 – světlá cihlová červeň

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 104

Identifikační číslo: 109

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 141**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť cca v polovině výšky; nízké válcové hrdlo, modelované do výlevky, členěné několikanásobnými vývalky; v horní části výduti jednoduchá linie radélkové výzdoby v podobě kolmé čárky a k ní přisedající šikmou, ze zdola ohraničena rytou linií

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s asymetricky prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 23,7 cm

Ø dna – 10,5 cm

Ø okraje – 10,4 cm

délka ucha 8,9 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazováno

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 105

Identifikační číslo: 109

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou

Dno: nevýrazné rýhy po odříznutí

v – 22,1 cm

Ø dna – 11,8 cm

Ø okraje – 19,5 cm

délka ucha 7,3 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 106

Identifikační číslo: 110

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 14**

Tvar: protáhlý vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nízké válcové hrdlo, členěné trojicí vývalků; v horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 24,4 cm

Ø dna – 10,8 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 8,1 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazováno

Výzdoba: vývalky, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 107

Identifikační číslo: 111

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté trojnásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité rýhy po odřezání strunou

v – 10,7 cm

Ø dna – 5,9 cm

Ø okraje – 9,2 cm

délka ucha 5,2 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

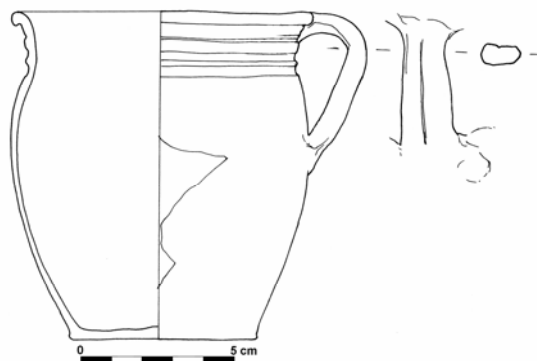
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 108

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: esovitá profilace

Ucho: nedochovalo se, stopy po jeho existenci nalezeny nebyly, ale vyloučit jeho existenci zcela nelze

Dno: otisk dřevěné desky

v – 18,2 cm

Ø dna – 9,3 cm

Ø okraje – 16,9 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – hněd' až šedá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 109

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté čtyřnásobnými vývalky

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 16,0 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 15,0 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 2,4 cm

ss – cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – okrová běž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 110

Identifikační číslo: 114

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 151**

Tvar: situlový tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo oddělené od výduti jednoduchou rýhou, po které následuje pás radélková výzdoby v podobě segmentová vlnice, která pokrývá horní polovinu výduti;

délka sekvence radélka 6,2 cm

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí
v – 17,4 cm

Ø dna – 8,1 cm

Ø okraje – 12,7 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5036 – hnědý okr

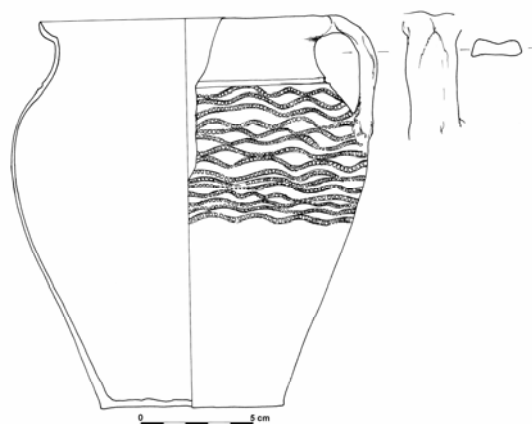
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 15. – 1/2 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 111

Identifikační číslo: 115

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: dochovala se část – páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: glazurová spečenina – pravděpodobně z hrnce, který stál v peci pod ním

Rozměry:

v – 19,9 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 15,8 cm

délka ucha 7,2 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5047 – světle hnědý okr

Glazura: neglazovaný

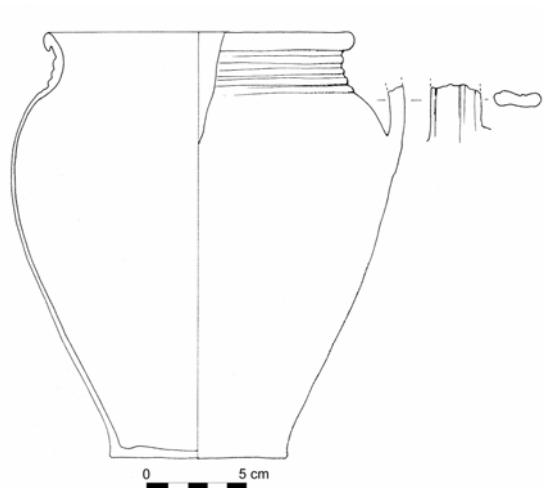
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 112

Identifikační číslo: 116

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté jemným rýhováním, hrdlo od výduti oddělené radélkovou výzdobou v podobě „malých kramlí“

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřeva

Rozměry:

v – 13,7 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 12,0 cm

délka ucha 5,5 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazováno

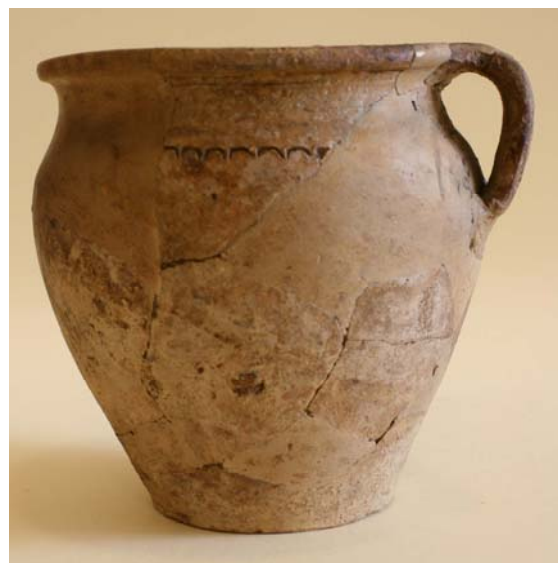
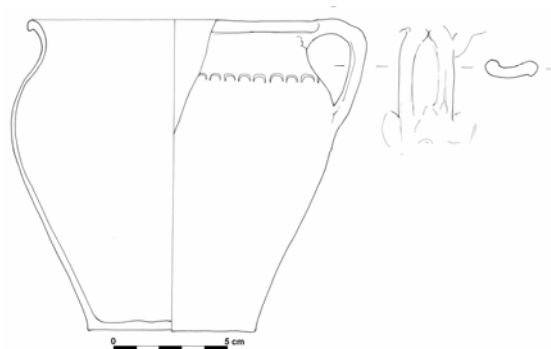
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Jímka: B

Inventární číslo: 113

Identifikační číslo: 117

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 16,0 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 15,5 cm

délka ucha 5,3 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5029 – hnědá šed'

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 115

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 112**

Tvar: nižší, vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: páskové ucho s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné rýhy o odříznutí strunou v – 13,2 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 13,1 cm

délka ucha 4,5 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha, kde se zachovala původní šedohnědá barva střepu, která kontrastuje s téměř černou na opačné straně

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 116

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; hrdlo pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené radélkovou výzdobou v podobě krátké, ostré vlnovky;

délka sekvence radélka 5,1 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 20,9 cm

Ø dna – 10,3 cm

Ø okraje – 19,0 cm

délka ucha 5,4 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazováno

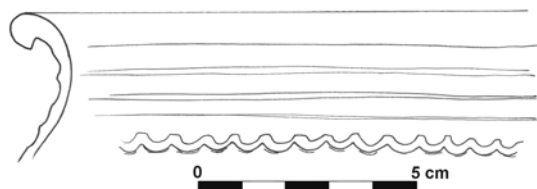
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a výzdoby, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Jímka: B

Inventární číslo: 117

Identifikační číslo: 121

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: nedochovalo se, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 15,4 cm

Ø dna – 8,9 cm

Ø okraje – 14,5 cm

délka ucha 6,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5047 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 118

Identifikační číslo: 122

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 14,2 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 13,3 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení, v dolní část výduti patrně nechtěný otisk dřeva

Keramická třída: 5008 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 119

Identifikační číslo: 123

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

v – 15,7 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 14,3 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5032 světlá cihlová červeň

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 120

Identifikační číslo: 124

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 11**

Tvar: vejčitý tvar velkých rozměrů – max. výduť cca v horní třetině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené hrdlo – šikmo propadlé do výduti;

Okraj: vzhůru vytažený, dovnitř zesílený

Ucho: páskové s dvojnásobně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 26,8 cm

Ø dna – 13,0 cm

Ø okraje – 12,2 cm

délka ucha 9,4 cm, šířka 3,6 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5038 – tmavě hnědá cihlová červeň

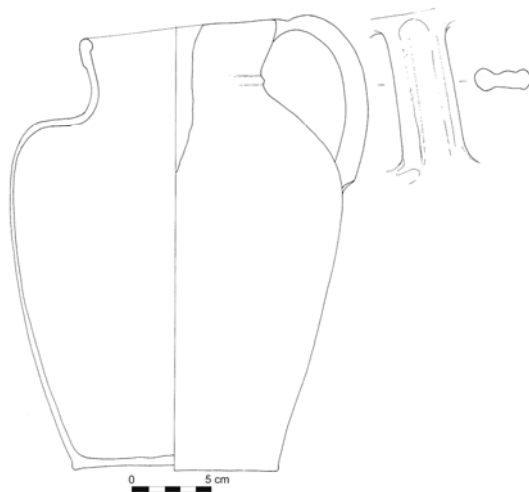
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 121

Identifikační číslo: 125

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 122**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, vývalky zabírají 2/3 výduti

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou horní plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

v – 12,7 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 11,9 cm

délka ucha 4,8 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 72/111

Jímka: B

Inventární číslo: 122

Identifikační číslo: 126

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené razítkovou výzdobou v podobě malých „u“;

délka sekvence razítka 4,9 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové ucho s hluboce prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 15,7 cm

Ø dna – 8,6 cm

Ø okraje – 15,2 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 2,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – okrová běž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 123

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 18,3 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 13,7 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

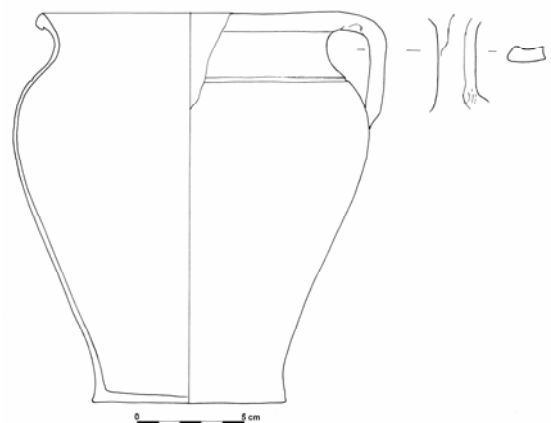
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 124

Identifikační číslo: 128

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 16**

Tvar: vejčitý tvar; hrdlo se nedochovalo;
v místě přechodu hrdla a výduti pás
radélkové výzdoby v podobě svislých
obdélníčků

Okraj: -

Ucho: nedochovalo se, nasedá na max.
výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

max. v – 16,8 cm

Ø dna – 9,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 - cihlově červeně
pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16.
stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 126

Identifikační číslo: 130

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, nasedá 0,5 cm pod okraj a na max. výduť

Dno: žádné výrazné stopy

v – 13,4 cm

Ø dna – 6,6 cm

Ø okraje – 13,2 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – světle až tmavě cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 127

Identifikační číslo: 131

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené hrdlo; těsně pod okrajem prožlabené; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem, na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 21,4 cm

Ø dna – 10,8 cm

Ø okraje – 13,7 cm

délka ucha 8,2 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: subtilní žebro, jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 128

Identifikační číslo: 132

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené radélkovou výzdobou v podobě trojúhelníčků;

délka sekvence radélka 4,4 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s dvojnásobně prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 20,2 cm

Ø dna – 9,9 cm

Ø okraje – 16,3 cm

délka ucha 7,3 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – okrová béž

Glazura: neglazováno

Výzdoba: radélko, rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 129

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 121**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 11,3 cm

Ø dna – 6,8 cm

Ø okraje – 10,6 cm

délka ucha 6,7 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – hnědá béž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 130

Identifikační číslo: 134

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, zásobnice**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá okraj a max.výduť

Dno: nevýrazné rýhy po odříznutí strunou, na hraně dna zbytky měděnky

v – 27,4 cm

Ø dna – 12,8 cm

Ø okraje – 23,0 cm

délka ucha 8,0 cm, šířka 2,7 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 131

Identifikační číslo: 135

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 18,6 cm

Ø dna – 8,8 cm

Ø okraje – 13,7 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 2,7 cm

ss –0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

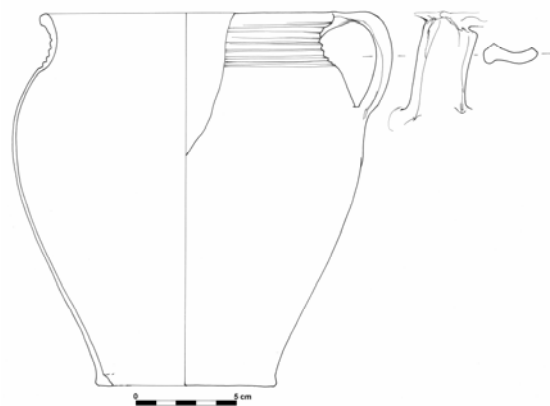
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 132

Identifikační číslo: 136

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: esovitá profilace

Ucho: nedochovalo se, ale jsou patrné stopy po jeho existenci

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

v – 15,5 cm

Ø dna – 8,3 cm

Ø okraje – 16,0 cm

délka ucha 6,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5029 – hněd' až šedá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 133

Identifikační číslo: 137

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, zásobnice**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na nízkém, odsazeném hrdle několikanásobné, nevýrazné rýhování, následuje ostře řezaná klikatka – razítko;

délka razítkové sekvence 7,0 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá pravděpodobně okraj a max.výduť

Dno: žádné výrazné stopy se nedochovaly v – 31,4 cm

Ø dna – 14,0 cm

Ø okraje – 23,0 cm

délka ucha 9,6 cm, šířka 3,8 cm

ss – 0,4-0,8 cm

Poznámky: nejasné stopy očazení

Keramická třída: 5009 – tmavě cihlově červeně pálená hlína

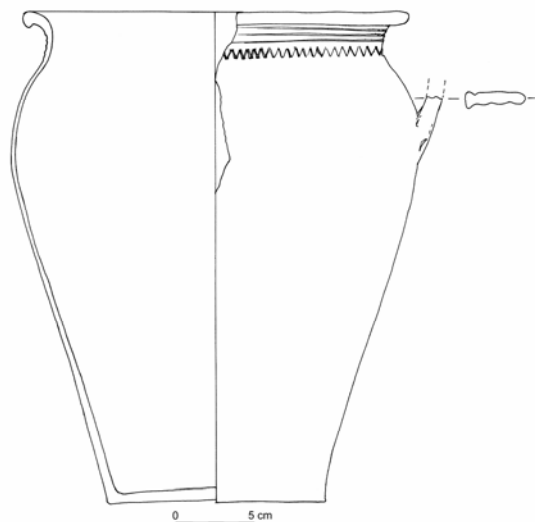
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 134

Identifikační číslo: 138

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě jednoduché segmentové vlnice; délka sekvence radélka 4,6 cm

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 18,1 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 16,9 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5029 – šedá hněd'

Glazura: neglazováno

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968, Obr. 66/46*

Jímka: B

Inventární číslo: 135

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 122**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nevýrazné vývalky zabírají střed výduti, horní hranici vývalkové šroubovice tvoří jednoduchá červeně malovaná linka

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: nedochovalo se, ale je patrné, že nasedalo na okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 14,1 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 11,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5031 – bílá běž

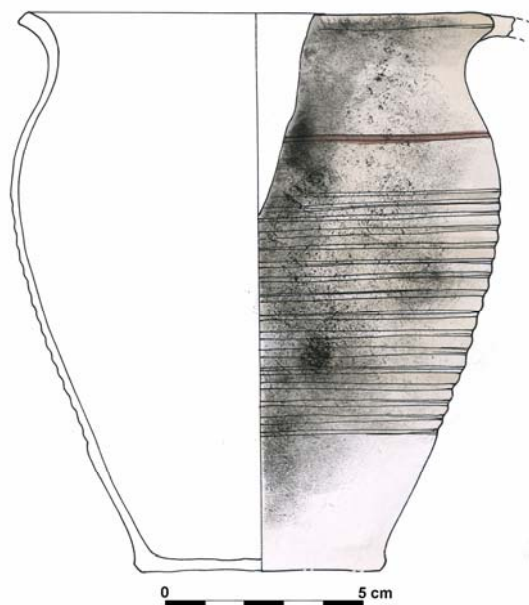
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 136

Identifikační číslo: 140

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; na odsazeném hrdle několikanásobné rýhování

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: nedochovalo se, stopy po jeho existenci nalezeny nebyly, ale vyloučit jeho existenci zcela nelze

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 9,5 cm

Ø dna – 5,6 cm

Ø okraje – 8,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – hněd' až šedá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 137

Identifikační číslo: 141

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 15,4 cm

Ø dna – 8,8 cm

Ø okraje – 15,4 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlá béž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 138

Identifikační číslo: 142

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 13,2 cm

Ø dna – 8,5 cm

Ø okraje – 12,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 139

Identifikační číslo: 143

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; hrdlo v polovině výšky plasticky členěno žebrem, přesekávaným ležatými krokvicemi, následuje jednoduché rýhování a jednoduchá linie radélkové výzdoby v podobě ležatých krokvic, které jsou ze zdola ohraničeny dvojitou rytou linií

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: nedochovalo se, pravděpodobně nasedá na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 27,3 cm

Ø dna – 12,7 cm

Ø okraje – 14,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

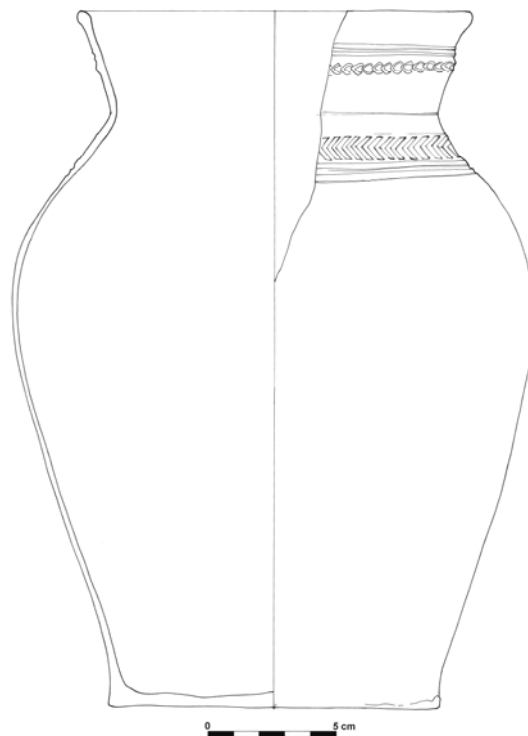
Výzdoba: plastická lišta, radélko, rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Schneiderwinklová 2009, Fig. 1/1*

Jímka: B

Inventární číslo: 140

Identifikační číslo: 144

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, koflík**

Skupina: **H 16**

Tvar: výrazný vejčitý tvar malých rozměrů – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové; vzhledem k celkové výšce nádoby poměrně masivní; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou v – 11,2 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 9,7 cm

délka ucha 5,5 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

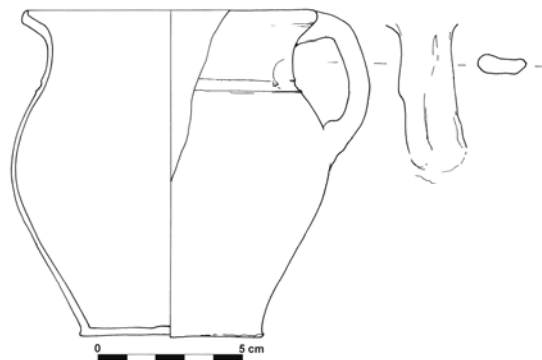
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 15. – poč. 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 142

Identifikační číslo: 146

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 10**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; hrdlo tvarované do hubičky; členěno rýhováním, které je rozděleno plastickým žebrem v horní třetině jeho výšky, následuje čtyřnásobné rýhování, přechod hrdla a výduti je zvýrazněn jednoduchou linií radélkové segmentové vlnice

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: dochovala se malá část, páskové, je patrné, že nasedá v místě plastického žebra

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

v – 22,0 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 13,5 cm

šířka ucha cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5036 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

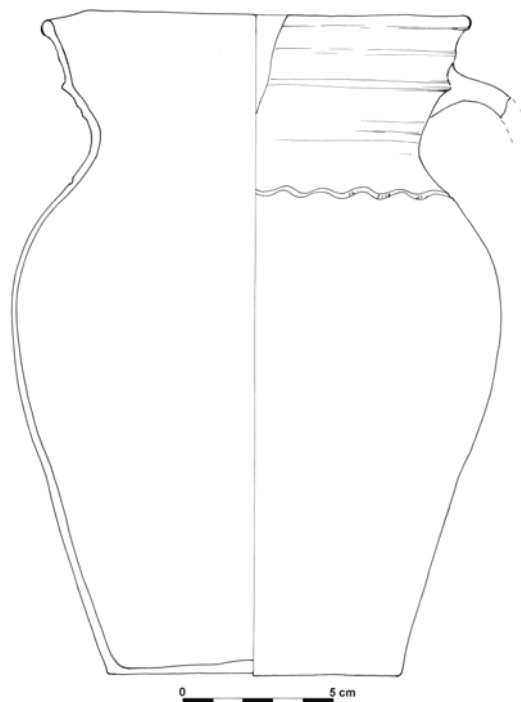
Výzdoba: radélko, rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/1

Jímka: B

Inventární číslo: 143

Identifikační číslo: 147

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, zásobnice**

Skupina: **H 10**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní čtvrtině výšky; na podokrají pás radélkové výzdoby v podobě svislých čár; délka sekvence radélka 4,1 cm

Okraj: ovalený, ostře řezaný

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 30,5 cm

Ø dna – 15,7 cm

Ø okraje – 25,2 cm

délka ucha 7,8 cm, šířka 4,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

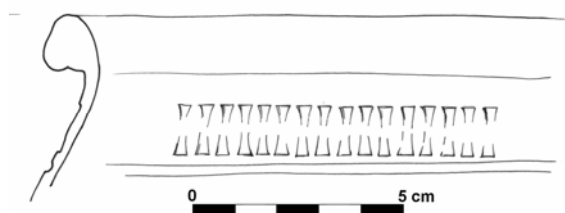
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a výdoby; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 144

Identifikační číslo: 148

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 101**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; hrdlo rozděleno plastickým žebrem v horní třetině jeho výšky, následuje rýhování; na horní části výduti dvojnásobná rytá linie

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: nedochovalo se, pravděpodobně nasedá pod max. výduť

Dno: výrazné stopy se nedochovaly
v – 28,7 cm

Ø dna – 12,4 cm

Ø okraje – 15,1 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světlý okr

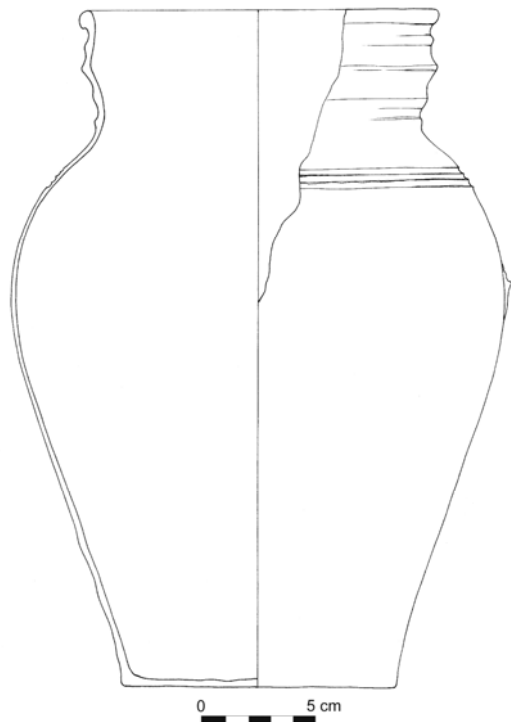
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: dvojnásobné rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 145

Identifikační číslo: 149

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté rýhováním, hrdlo od výduti oddělené razítkovou výzdobou v podobě malých obloučků;

délka sekvence razítka 4,6 cm

Ucho: páskové ucho s dvojnásobně prožlabenou vnější plochou (prsty hrnčíře), nasedá na okraj, kde je zřetelné přímáčknutí a na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 20,5 cm

Ø dna – 9,5 cm

Ø okraje – 18,0 cm

délka ucha 6,3 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – šedá červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování, razítko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 147

Identifikační číslo: 151

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: otisk dřevěné desky

v – 17,8 cm

Ø dna – 9,6 cm

Ø okraje – 16,5 cm

délka ucha 6,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5047 – světlý hnědý okraj až šedá hněď

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 148

Identifikační číslo: 152

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; nevýrazně odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: otisk dřevěné desky

v – 15,3 cm

Ø dna – 8,8 cm

Ø okraje – 14,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení; křivě vytočený

Keramická třída: 5009 - tmavě hnědá, cihlová červen

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 151

Identifikační číslo: 155

Technická keramika

Kategorie: **Džbán, bane**

Skupina: **D 251**

Tvar: situlový tvar – max. výduť v cca v horní čtvrtině výšky; nízké válcové hrdlo – modelované do výlevky, členěné čtveřicí vývalků, na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: přehnutý

Ucho: 2 protilehlá, pásková ucha s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedají na okraj a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou, glazura

v – 28,7 cm

Ø dna – 12,4 cm

Ø okraje – 10,3 cm

délka ucha 10,2 cm, šířka 3,5 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavě zelená glazura

V – tmavě zelená glazura

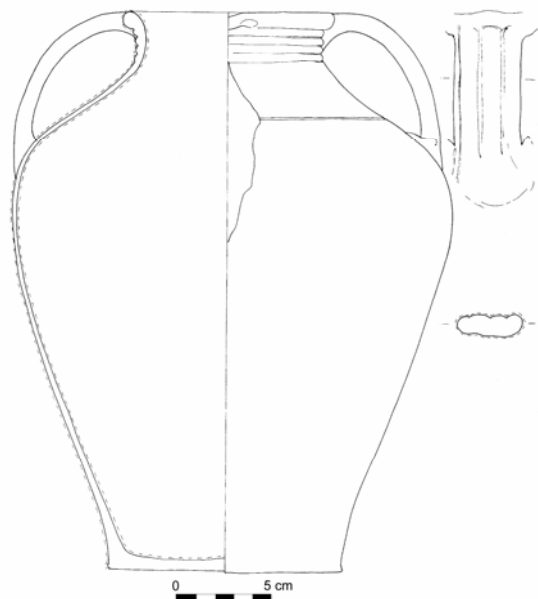
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Štajnorch 2007*, 740

Jímka: B

Inventární číslo: 152

Identifikační číslo: 156

Technická keramika

Kategorie: **Džbán, bane**

Skupina: **D 25**

Tvar: situlový tvar – max. výduť v cca v horní třetině výšky; nízké válcové hrdlo – modelované do výlevky, na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: 2 protilehlá, pásková ucha s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedají na okraj a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou
v – 26,2 cm

Ø dna – 11,9 cm

Ø okraje – 9,7 cm

délka ucha 9,3 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavě zelená glazura s přesahem na ucha a výduť

V – neglazováno

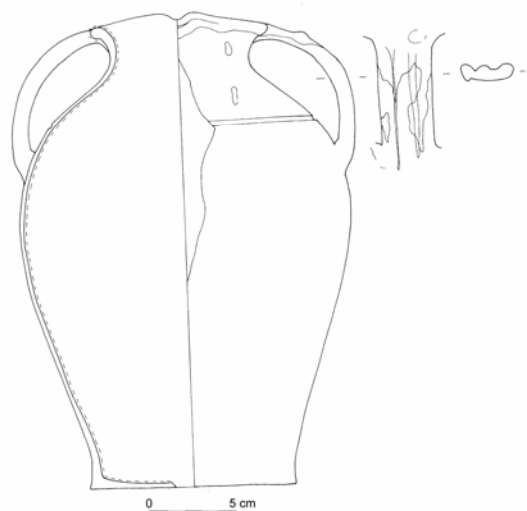
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – poč. 17. stol.

Literatura: Štajnorch 2007, 740

Jímka: B

Inventární číslo: 153

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa**

Skupina: **M 12**

Tvar: válcový, mírně nálevkovitě rozevřený tvar, okraj dovnitř odsazený plastickou lištou, cca v polovině výšky trojice nehlubokých rýh

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: 2 protilehlá, pásková ucha s prožlabenou vnější plochou, nasedají na plastické odsazení a pod max. výdut'

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 9,0 cm

Ø dna – 16,3 cm

Ø okraje – 19,0 cm

dléka ucha 7,4 cm, šířka 2,9 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavě zelená glazura, na výduti jeden okrově hnědý flek glazury

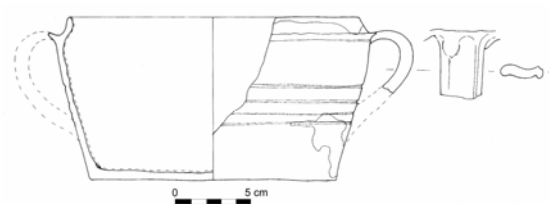
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno a domalováno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 154

Identifikační číslo: 158

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 1**

Popis: mísovitě tělo s mírně oblým dnem, nožky se směrem ke dnu rozšiřují, mírně prohnuté

Okraj: okraj přehnutý

Držadlo: kruhového průřezu, které směrem od okraje se rozšiřuje a u okraje dvojité nevýrazné rýhování

Dno: čočkovité

Rozměry:

v těla – 5,3 cm

v nožek – 4,9 cm

délka držadla 7,1 cm, max. Ø 3,1 cm

Ø dna – 11,2 cm

Ø okraje – 14,0 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – okrová hněd'

V – neglazováno

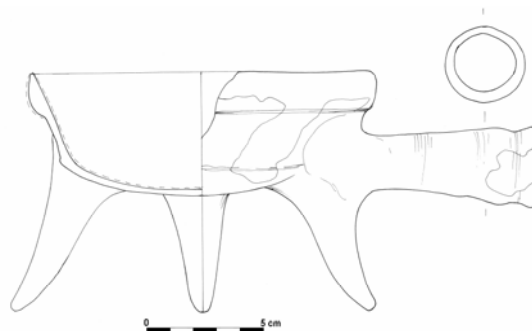
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 1/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Cvrková – Černá 2007, Obr. 2D/3; Pajer 1983, 32*

Jímka: B

Inventární číslo: 155

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 15**

Tvar: situlový tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednoduchou linií radélkové výzdoby v podobě obdélníčků

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou; polovina dna dovnitř vmáčknutá

v – 15,7 cm

Ø dna – 8,5 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 6,4 cm, šířka 1,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem přes okraj; fleky glazury na vnější výduti

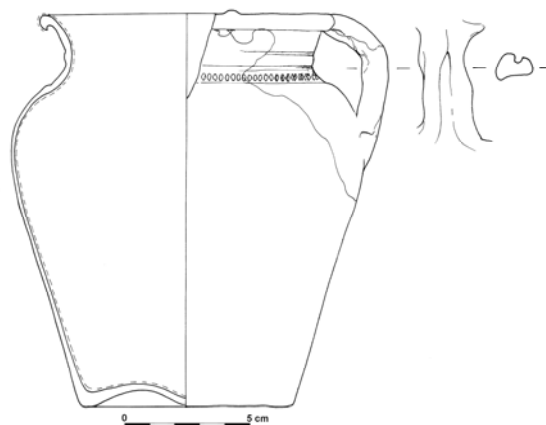
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 156

Identifikační číslo: 160

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, miniatura**

Skupina: **H 35**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; nedbale modelovaný

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, nedbale provedené; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura v – 6,1 cm

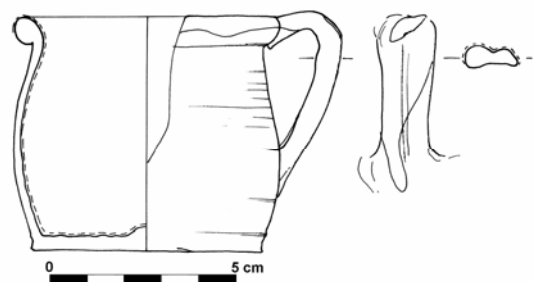
Ø dna – 6,3 cm

Ø okraje – 6,5 cm

délka ucha 4,9 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá, okrová hněd' s nepatrným přesahem přes okraj a na ucho

V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 158

Identifikační číslo: 162

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; válcové hrdlo; těsně pod okrajem jednoduchá rýha; přechod hrdla a výduti zvýrazněn dvojitou rýhou, pod kterou začíná razítková výzdoba v podobě segmentových obloučků, výzdoba končí pod připojením ucha

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 15,0 cm

Ø dna – 6,9 cm

Ø okraje – 7,0 cm

délka ucha 7,3 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – hněd' s přesahem na okraj, na celé ucho a nahodile na výduť

V – neglazováno

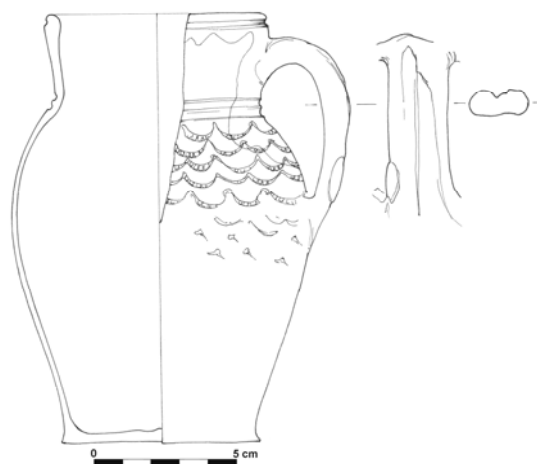
Výzdoba: razítko; jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 160

Identifikační číslo: 164

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 12,5 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 11,0 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okrová až tmavá hněd s přesahem přes okraj, tzv. popelová glazura

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 161

Identifikační číslo: 165

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 11**

Tvar: protáhlý vejčitý tvar – nevýrazná max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, pokryté několikanásobným rýhováním, hrdlo od výduti oddělené jednou radélkovou linií v podobě svislých obdélníků

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálovité rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 18,9 cm

Ø dna – 11,5 cm

Ø okraje – 17,3 cm

délka ucha 5,5 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – tmavě cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

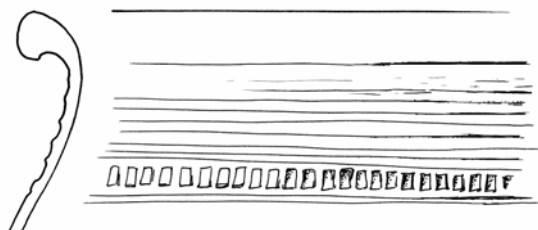
Výzdoba: radélko, rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba okraje a výzdoby, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka: B

Inventární číslo: 163

Identifikační číslo: 167

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, miniatura**

Skupina: **H 351**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, hluboké rýhování pokrývá horní polovinu výduti; pravděpodobně rýhování záměrně přetáhnuté glazurou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 7,0 cm

Ø dna – 3,9 cm

Ø okraje – 5,4 cm

délka ucha 3,5 cm, šířka 1,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá, okrová hněd s přesahem na okraj a na výduť

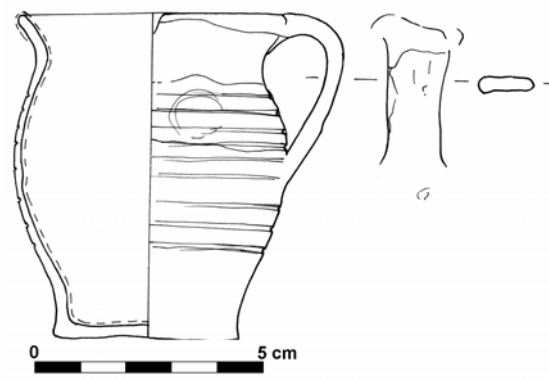
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 164

Identifikační číslo: 158

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, hrneček**

Skupina: **H 351**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, vývalky pokrývají horní polovinu výduti

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 7,5 cm

Ø dna – 3,8 cm

Ø okraje – 6,6 cm

délka ucha 3,6 cm, šířka 1,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 165

Identifikační číslo: 169

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 35**

Tvar: soudkovitý tvar; lehce odsazené hrdlo, oddělené dvojitou rýhou

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: nedochovalo se

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

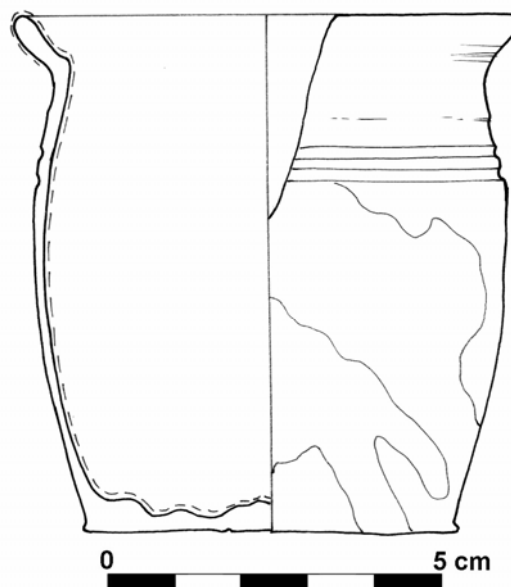
v – 7,8 cm

Ø dna – 5,5 cm

Ø okraje – 6,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – hněd s výrazným přesahem přes okraj a na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 166

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; těsně nad připojením ucha začínají nehluboké vývalky, které končí pod jeho připojením

Okraj: vysoké, prožlabené okruží

Ucho: páskové se dvěma rýhami, kdy jedna z nich je výrazná; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: spirálovité rýhy po odříznutí strunou
v – 10,2 cm

Ø dna – 6,5 cm

Ø okraje – 9,9 cm

délka ucha 6,1 cm, šířka 1,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – světlá, cihlová červeně

Glazura: U – tmavá cihlová hněď s přesahem přes okraj a na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: nehluboké vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 167

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní
pětinásobným rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: otisk dřevěné desky

v – 19,5 cm

Ø dna – 11,0 cm

Ø okraje – 17,5 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení, „křivě“
vytočený

Keramická třída: 5009 – světle až tmavě
cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3,
126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*,
Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 168

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný a dvěma plastickými kapkami glazury

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly, zbytky glazury

v – 12,2 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 10,1 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavá hněď s přesahem přes okraj a na výduť, tzv. popelová glazura

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 169

Identifikační číslo: 173

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; vysoké, nálevkovitě rozevřené, válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem, jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, která pokrývá víc jak polovinu výduti

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený

Ucho: nedochovalo se, nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 14,9 cm

Ø dna – 7,1 cm

Ø okraje – 9,0 cm

délka ucha 8,2 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: vnitřní – kropenatá okrová hněď s přesahem přes okraj a nahodile na výduť

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 170

Identifikační číslo: 174

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s nevýrazně proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 11,2 cm

Ø dna – 6,3 cm

Ø okraje – 9,4 cm

délka ucha 5,6 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: nevýrazné stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hnědý okr s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 171

Identifikační číslo: 175

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě klikatky

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se, nasedá na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 14,4 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 10,7 cm

ss – 0,3-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okr s přesahem přes okraj

V – neglazováno

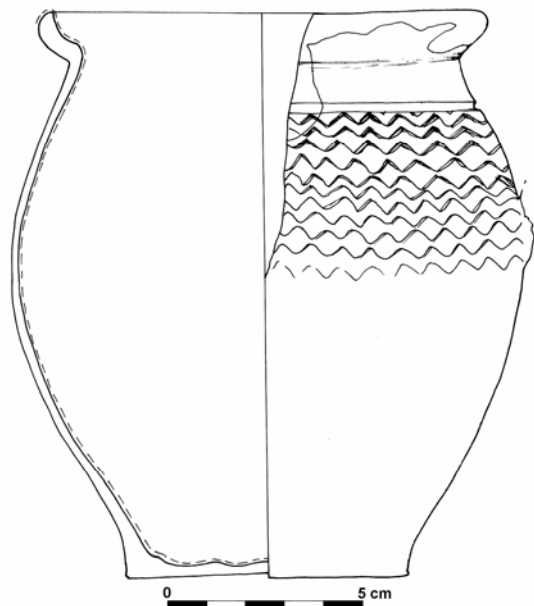
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 172

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; mírně nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn dvojnásobnou rýhou, jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, výzdoba končí v místě připojení ucha

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s dvojnásobně proříznutou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v –20,0 cm

Ø dna – 9,2 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 8,5 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavá hněd' s nevýrazným přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 181

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 181**

Tvar: válcový; přibližně v polovině délky ucha červeně malovaná linka

Okraj: ovalený, proříznutý

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 12,1 cm

Ø dna – 7,9 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 7,2 cm, šířka 1,5 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5035 – šedá běl

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba; foto

Datce: 2/2 15. – 1/2 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 182

Identifikační číslo: 186

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: vzhůru vytažený, prožlabený

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunu

v – 16,5 cm

Ø dna – 8,6 cm

Ø okraje – 13,4 cm

délka ucha 5,3 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha, kde se zachovala původně šedohnědá barva střepu, která kontrastuje s téměř černou na opačné straně

Keramická třída: 5033 – šedá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

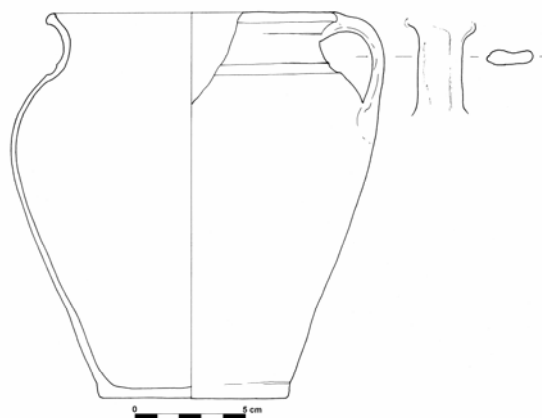
Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 183

Identifikační číslo: 187

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 1**

Tvar: poklička

Popis: nižší, zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca v polovině, stopy po vytáčení, na horní ploše otisky prstů

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: téměř kolmo posazený, na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 3,9 cm

Ø – 11,2 cm

ss 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5043 – hněd'

Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 184

Identifikační číslo: 188

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 11**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené hrdlo; těsně pod okrajem dvojice rýh; přechod hrdla a výduti zvýrazněn jednoduchou rýhou, která se opakuje i v horní části výduti

Okraj: vzhůru vytažený, proříznutý

Ucho: dochovala se malá část u okraje, páskové, nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

v – 18,4 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 10,3 cm

délka ucha 9,8 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: – 5033 – šedá hněd', hrubozrnná

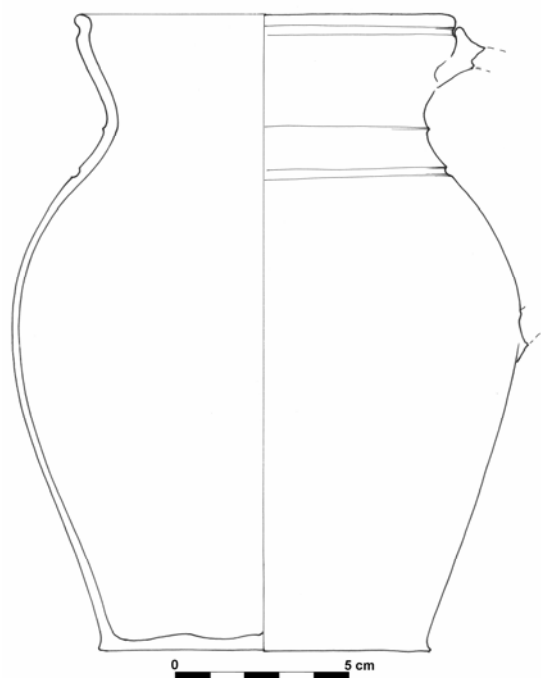
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 3/3 15. – 1/2 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 185

Identifikační číslo: 189

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 14**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť cca v polovině výšky; nízké válcové hrdlo, členěné několikanásobnými vývalky; na horní části výduti dvojitá rýha

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: pravděpodobně páskové – dochovala se malá část; nasedá těsně pod okraj a na max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 20,7 cm

Ø dna – 9,3 cm

Ø okraje – 8,1 cm

délka ucha 10,3 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – cihlový okr

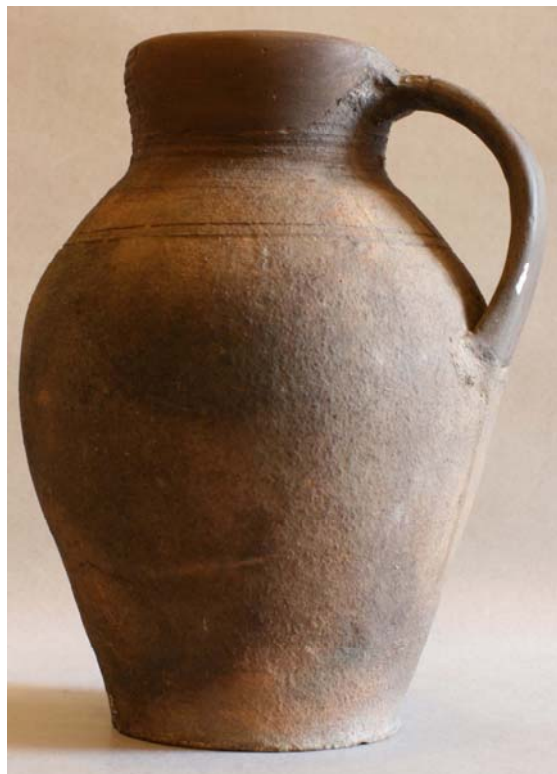
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: vývalky, rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 186

Identifikační číslo: 190

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 111**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo pokryté několikanásobným rýhováním

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 13,0 cm

Ø dna – 6,5 cm

Ø okraje – 12,1 cm

délka ucha 5,0 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlá cihlová červen až béž

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 3/3 15.-1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 92:4, 126:3, 126:6, 165:1; *Schneiderwinklová 2009*, Fig. 1/2, 3, 4

Jímka: B

Inventární číslo: 188

Identifikační číslo: 187

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 2**

Tvar: nízký, mírně zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení cca 1/3 výšky; stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: knoflík mírně šikmo přimáčknutý; otisk prstů

Rozměry:

v – 4,7 cm

Ø – 13,4 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5030 – světle pálicí se hlína – světlý okr

Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: foto

Datace: 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 188

Identifikační číslo: 192

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 16**

Tvar: nízký, vejčitý tvar malých rozměrů – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené podkrají

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové s lehce prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 11,2 cm

Ø dna – 7,4 cm

Ø okraje – 10,4 cm

délka ucha 6,7 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5032 – světlý okr

Glazura: neglazovaný

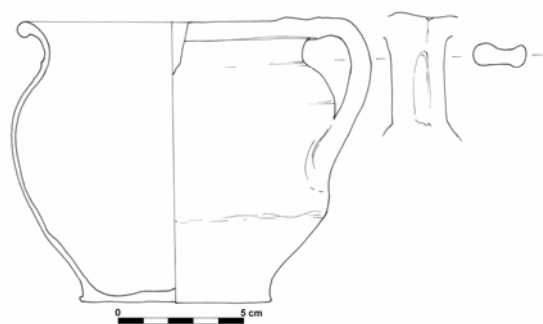
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 1/2 15. – poč. 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 119:1

Jímka: B

Inventární číslo: 189

Identifikační číslo: 193

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 14,7 cm

Ø dna – 6,7 cm

Ø okraje – 12,9 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – hnědá šed'

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 190

Identifikační číslo: 196

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec, koflík**

Skupina: **H 16**

Tvar: vejčitý tvar malých rozměrů – max. výduť v horní třetině výšky; dvojitým žlábkováním odsazené podokrají

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: páskové, nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

v – 12,2 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 10,8 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5032 – světlý okr

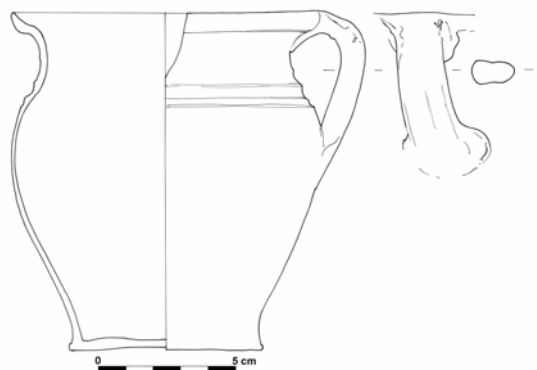
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: rýhy

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 15. – poč. 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 191

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 16**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v cca polovině výšky; válcové, nálevkovitě rozevřené hrdlo, modelované do hubičky, členěné sedmi nevýraznými vývalky; v místě přechodu hrdla a výduti pás radélkové výzdoby v podobě svislých čárek

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, pravoúhle modelované; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 19,7 cm

Ø dna – 8,8 cm

Ø okraje – 10,0 cm

délka ucha 10,3 cm, šířka 3,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – cihlově červeně pálená hlína

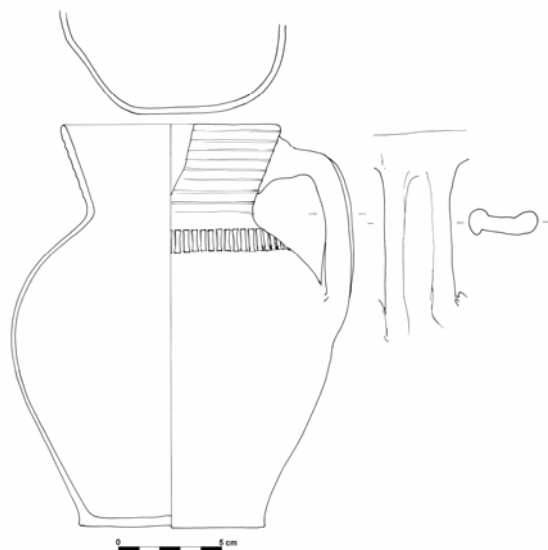
Glazura: neglazováno

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 193

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 131**

Tvar: protáhlý vejčitý tvar – max. výduť
v polovině výšky; nevýrazně odsazené
hrdlo, oddělené červenou linkou

Okraj: náznak esovité profilace

Ucho: nedochovalo se

Dno: žádné stopy se nedochovaly; glazura

Rozměry:

v – 11,0 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 9,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatý hnědý okr
s přesahem přes okraj a na výduť

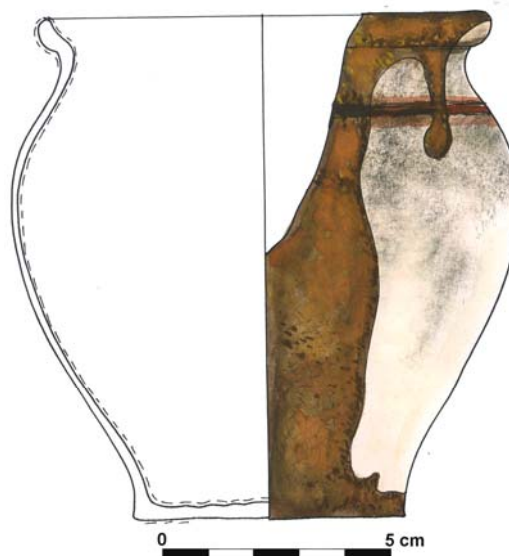
V – neglazováno

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16.
století

Jímka: B

Inventární číslo: 194

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť cca v polovině výšky; odsazené hrdlo, oddělené jednoduchou rýhou, horní třetina výduti je pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 15,4 cm

Ø dna – 8,2 cm

Ø okraje – 12,8 cm

délka ucha 5,3 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá hněď s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 195

Identifikační číslo: 199

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: nevýrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě segmentové vlnice, která končí u připojení ucha; délka sekvence radélka 5,2 cm

Okraj: esovitá profilace

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 12,4 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 11,3 cm

délka ucha 5,7 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení;

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hnědý kropenatý okr s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 196

Identifikační číslo: 200

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 35**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: ovalený

Ucho: páskové ucho

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

Poznámky: -

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okrově hnědá s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 197

Identifikační číslo: 201

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě protáhlé segmentové vlnice

Okraj: esovitě profilovaný s jednou plastickou kapkou glazury

Ucho: páskové s nevýraznou rýhou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

v – 10,0 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 9,3 cm

délka ucha 5,0 cm, šířka 1,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavá, kroupnatá hněd', tzv. popelová glazura s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 198

Identifikační číslo: 202

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 13**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; horní třetinu výduti pokrývá pás radélkové výzdoby v podobě malých důlků;

délka sekvence radélka 4,0 cm

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové; s prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné výrazné stopy se nedochovaly
v – 15,0 cm

Ø dna – 8,3 cm

Ø okraje – 12,2 cm

délka ucha 7,3 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá zelená hněď

V – neglazováno

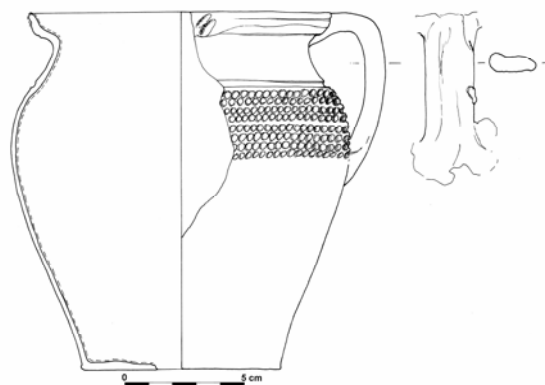
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 200

Identifikační číslo: 204

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v snad podobě šikmých čárek

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: dochoval pouze zlomek; páskové, nasedá na okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly
v – 10,2 cm

Ø dna – 5,9 cm

Ø okraje – 9,2 cm

šířka ucha 2,0 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

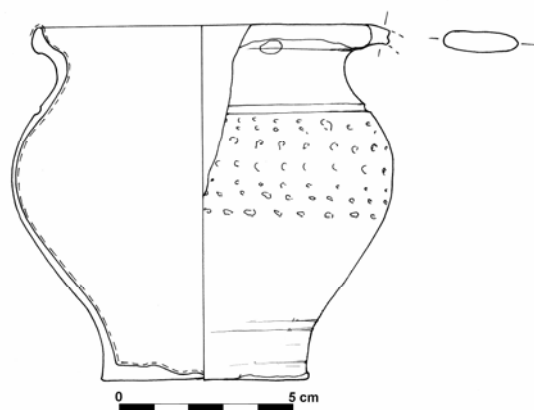
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 201

Identifikační číslo: 67

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 20**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; nálevkovitě rozevřené válcové hrdlo; přechod hrdla a výduti zvýrazněn subtilním žebrem; jednoduchá rýha na výduti ohraničuje pás radélkové výzdoby v podobě „důlků“, která pokrývá střední část výduti

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou, připojeno na hrdlo a max. výduť

Dno: glazura

v – 12,9 cm

Ø dna – 6,4 cm

Ø okraje – 7,3 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světle pálená hlína

Glazura: U – kroupená hněd'

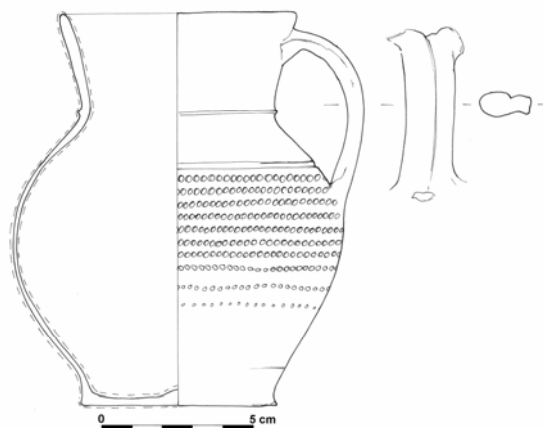
V – hněd'

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: slepeno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 202

Identifikační číslo: 206

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; většina výduti pokryta radélkovou výzdobou v podobě malých „kramlí“, ze shora ohraničena jednoduchou rýhou

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: dochovala se malá část, páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazný otisk dřeva

v – 11,0 cm

Ø dna – 6,4 cm

Ø okraje – 9,7 cm

délka ucha 5,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatá hněď s přesahem přes okraj a na výduť

V – neglazováno

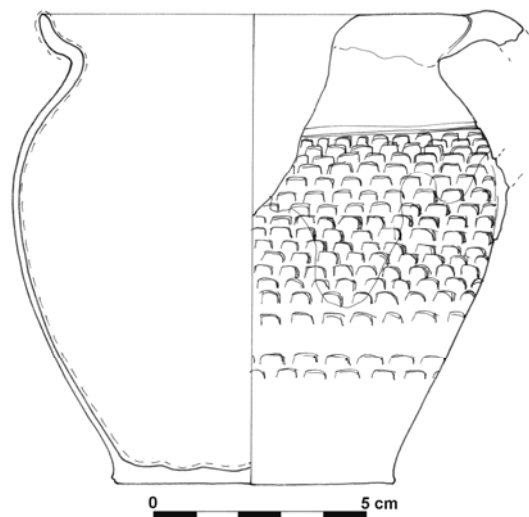
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 203

Identifikační číslo: 207

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě klikatky

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 21,4 cm

Ø dna – 6,9 cm

Ø okraje – 10,6 cm

délka ucha 5,6 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,4 cm

Poznámky: stopy očazení, nerovnoměrně vytočený

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – tmavá hněď s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 204

Identifikační číslo: 208

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; jednoduchá rýha tvoří horní hranici radélkové výzdoby, která pokrývá horní třetinu výduti, radélková výzdoba v podobě klikatky

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s nevýrazným prožlabení vnější plochy; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 10,2 cm

Ø dna – 6,2 cm

Ø okraje – 9,5 cm

délka ucha 5,5 cm, šířka 1,6 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hnědý, kropenatý okr s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 205

Identifikační číslo: 209

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; na horní části výduti jednoduchá rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry

v – 16,3 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 12,5 cm

délka ucha 7,1 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – zeleň s přesahem na okraj a horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 206

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 14**

Tvar: nízký tvar – max. výduť v polovině výšky; lehce odsazené hrdlo je pokryté trojnásobnými vývalky, po kterých následuje radélková výzdoba v podobě vlnovky

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

v – 12,2 cm

Ø dna – 9,8 cm

Ø okraje – 14,4 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatá, okrová hněd' s přesahem přes okrajem

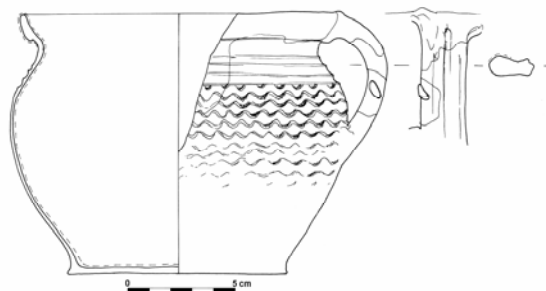
V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Jímka: B

Inventární číslo: 207

Identifikační číslo: 211

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 12**

Tvar: vejčitý tvar – max. výduť cca v horní třetině výšky; nízké, mírně nálevkovitě rozevřené hrdlo; přechod hrdla a výduť zvýrazněn subtilním žebrem; na horní části výduť dvojice rýh

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, v místě připojení na výduť jasný otisk hrnčířova prstu; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

v – 21,8 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 9,9 cm

délka ucha 9,8 cm, šířka 2,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – okrová hněď, s náhodným přesahem na výduť

V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/47; 67/50, 55

Jímka: B

Inventární číslo: 208

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, oddělené od výduti jednoduchou rýhou; horní polovina výduti je pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové vlnice – ledabyle provedená; výzdoba končí v místě připojení ucha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: nedochovalo se, bylo připojeno na max. výduť

Dno: otisk dřevěné desky

v – 13,3 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 10,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 209

Identifikační číslo: 213

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 121**

Tvar: soudkovitý tvar – max. výduť v polovině výšky; vysoké, nálevkovitě rozevřené hrdlo; těsně pod okrajem jednoduchá rýha; přechod hrdla a výduti zvýrazněn žebrem a rýhou, další jednoduchá rýha na výduti ohraňuje pás radélkové výzdoby v podobě segmentové vlnice, která pokrývá výduť k místu připojení ucha

Okraj: vzhůru vytažený, proříznutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou, pravoúhle modelované, nasedá na hrdlo v místě žebra a na max. výduť

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí

v – 20,7 cm

Ø dna – 9,1 cm

Ø okraje – 10,7 cm

délka ucha 9,8 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – okr

Glazura: U – kropenatá hněd', která pokrývá celé vnější hrdlo, část ucha a nahodile výduť

V – neglazováno

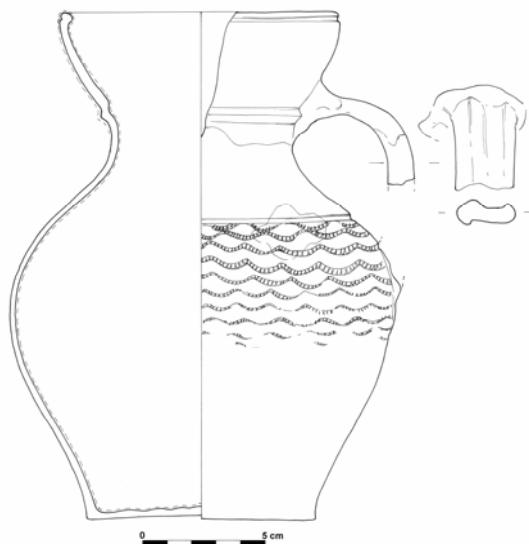
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 64/20

Jímka: B

Inventární číslo: 210

Identifikační číslo: 214

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: esovitá profilace

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 20,0 cm

Ø dna – 10,2 cm

Ø okraje – 17,7 cm

délka ucha 6,6 cm, šířka 2,3 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – hněd' až šedá hněd', hrubozrnná hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 212

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 112**

Tvar: nízký vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, které od výduti odděluje jednoduchá rýha

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: náznak otisku dřevěné desky

v – 13,4 cm

Ø dna – 7,1 cm

Ø okraje – 13,0 cm

délka ucha 5,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5009 – světle až tmavě cihlově červeně pálená hlína

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 15./16. – 1/2 16. stol.

Literatura: *Klápště 2002*, Tab. 126:2, 65:5, 134:4

Jímka: B

Inventární číslo: 213

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 141**

Tvar: vejčitý tvar; nízké válcové hrdlo, modelované do hubičky, členěné trojnásobnými vývalky; v horní části výduti dva řádky radélkové výzdoby v podobě vysoké vlnovky; horní část výduti členěna nevýraznými vývalky

Okraj: vzhůru vytažený, zesílený

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; nasedá na hrdlo a max. výduť

Dno: nedochovalo se

max v – 16,0 cm

Ø okraje – 9,7 cm

délka ucha 10,0 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5009 – červeně pálená hlína

Glazura: neglazováno

Výzdoba: vývalky, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. stol.

Jímka: B

Inventární číslo: 214

Identifikační číslo: 217

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 13**

Tvar: soudkovitý tvar – nevýrazná max. výduť v polovině výšky; odsazené hrdlo, oddělené jednoduchou rýhou, horní polovina výduti pokryta radélkovou výzdobou v podobě segmentové klikatky; délka sekvence radélka 6,1 cm

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 13,0 cm

Ø dna – 7,7 cm

Ø okraje – 10,2 cm

délka ucha 5,8 cm, šířka 1,8 cm

ss – 0,3

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – hnědý kropenatý okr s přesahem přes okraj a náhodně na výduť

V – neglazováno

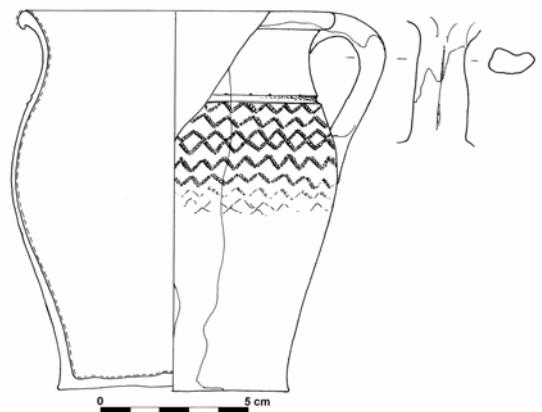
Výzdoba: radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: konec 15. až první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/41, 45, 48; 71/100

Jímka: B

Inventární číslo: 215

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **T 22**

Popis: mísovité tělo s mírně oblým dnem, vnější plocha pokryta hustým nehlubokým rýhováním; nožky a držadlo nelze ani vyloučit ani potvrdit

Okraj: prožlabené okruží

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v těla – 9,5 cm

Ø dna – 24,8 cm

Ø okraje – 30,5 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – okr, na okraji přechází v zeleň

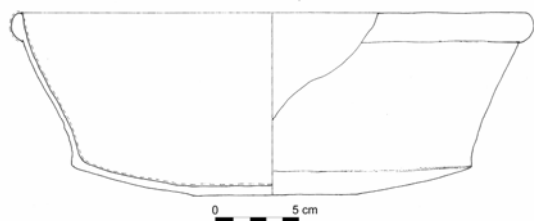
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 16. stol. ?

Jímka: B

Inventární číslo: 216

Identifikační číslo: 1364/219

Stolní keramika

Kategorie: **džbán – obličejová nádoba – (Ringelkrug, Gesichtgefäß)**

Skupina: **D 40**

Tvar: celkový tvar se nedochoval; patrně soudkovité tělo na odsazené nožce; výduť členěna nevýraznými vývalky; na dolní polovině výduti čtveřice uch; nožka na hraně členěna rytými, šikmými čárkami

Okraj: nedochoval se

Ucho: čtyři protilehlá pásková s maximálním prohnutím v dolní části; usazená na dolní části výduti

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou v – 7,0 cm

Ø dna – 6,6 cm

délka ucha 3,4 cm, šířka ucha 0,9 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5013 – kamenina, šed', Walldenburg

Glazura: U – neglazováno

V – solná, světlá hněd'

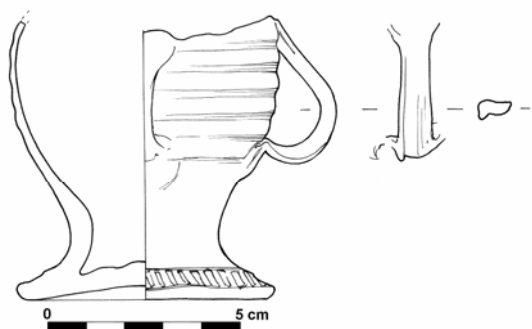
Výzdoba: vývalky, přesekávaná hrana nožky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace:

Lit: *Scheidemantel – Schifer 2005*, 107-112, 216, Tafel 17/7, 12

Jímka B

Inventární číslo: 371

Identifikační číslo: -

Technická keramika

Kategorie: **tyglík**

Tvar: kruhové dno, do trojúhelníku modelovaný okraj, rovné, šikmo se rozevírající stěny

Okraj: přímý, trojhranný

Dno: -

Rozměry:

v – 4,1 cm

Ø dna – 2,0 cm

délka strany trojúhelníku okraje – 4,6 cm

ss – 0,-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5028 – hnědá šed'

Glazura: neglazovaný

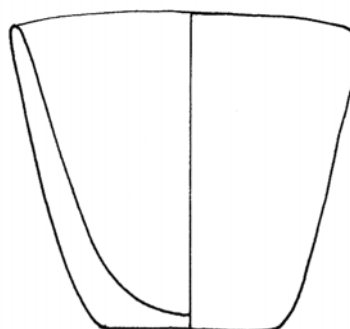
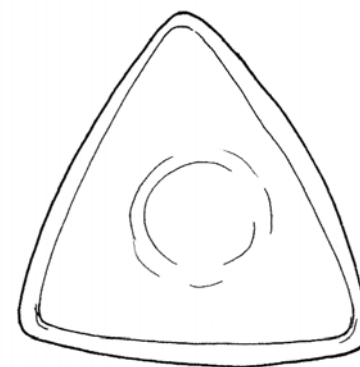
Výzdoba: -

Rekonstrukce: dochoval se celý tvar

Dokumentace: čb kresba, foto

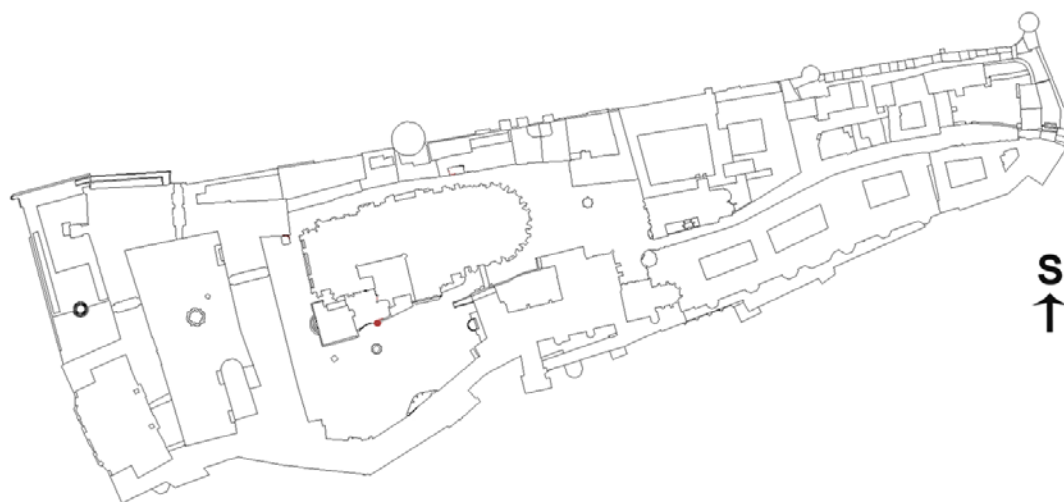
Datace: 16. – 18. stol.

Literatura: *Stephan 1992*, 117

Odpadní jímka C

Jímka C

Inventární číslo: 5

Identifikační číslo: 5

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 132**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; střed výduti členěn šestinásobnými rýhami, které končí v místě připojení ucha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: špatně patrné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 12,0 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 10,8 cm

délka ucha 6,1 cm, šířka 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: velmi podobný hrnc z jímky B inv. č. 25

Keramická třída: 5041 – světle cihlová béž

Glazura: U – transparentní – zeleň s přesahem na okraj

V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: první polovina 16. století

Jímka C

Inventární číslo: 30

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: **Konvice, typ Helmkanne**

Tvar: soudkovité tělo, plynule přecházející do mírně nálevkovitě se rozevírajícího hrdla, dno odsazené na plnou patku

Okraj: přímý, šikmo ven vyhnutý

Ucho: oválné; nasedá v místě přechodu hrdla a těla a pod max. výduť, v horní části ucha palcová, žaludová opěrka

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 20,5 cm

Ø dna – 11,0 cm

Ø okraje – 15,3 cm

délka ucha 12,0 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva; Rakousko?

Glazura: U – krycí – zelená

V – krycí – zelená

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 17. stol.

Literatura: *Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007, 22, Abb. 25; Rösler 1998, 323; Krajč 2007, 75, Fig. 11*

Jímka C

Inventární číslo: 55

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: šál

Skupina: S 3

Tvar: mírně nálevkovitě se rozevírající tělo s plynulým přechodem ode dna, odsazené na prstenec, vnější plocha zdobena malovaným, vegetabilním motivem

Okraj: přímý

Ucho: dvě protilehlá, pásková ucha, v horní části závitnicová a v dolní se zpětným otočením, zdobeno příčnými proužky; téměř kruhový, zmenšující se průřez

Dno: odsazené na prstenec

v – 7,1 cm

Ø dna – 9,2 cm

Ø okraje – 16,0 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5020 – fajáns

Glazura: U – čirá, transparentní glazura

V – čirá, transparentní glazura kobaltově modré malování – stylizovaný vegetabilní motiv, tvořený jednotlivými čárkami

Výzdoba: malování vysokožárnými barvami

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno, domalováno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 1/2 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 59

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: **Konvice, typ versatore**

Tvar: mírně nálevkovitě se rozevírající tělo, prstencem oddělené od zvonovité patky; tělo je na protilehlé straně ucha modelované do výrazné hubičky, tvarované do plasticky ztvárněného obličejce; v dolní části výduti tři subtilní rýhy

Okraj: přímý

Ucho: kruhový průřez; napojeno na okraj a dolní část těla; v horní části ucha je umístěna výrazná palcová, žaludová opěrka, která je zakončena v náznaku zavnutí

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 14,0 cm

Ø patky – 7,7 cm

Ø okraje – 11,1 cm

Ø ucha 1,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5015, majoliková poleva, Rakousko?

Glazura: U – krycí – zelená

V – krycí – zelená

Výzdoba: rýhy, plastický obličej

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 17. stol.

Literatura: *Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007*, 22, Abb. 25; *Rösler 1998*, 323; *Krajč 2007*, 75, Fig. 11

Jímka C

Inventární číslo: 59

Identifikační číslo: 1456

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 11**

Tvar: výrazný vejčitý tvar – max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, od výduť oddělené radélkovou výzdobou v podobě jednořádkových malých obdélníků

Okraj: ovalený, ven vyhnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou, nasedá na okraj, kde je zřetelné zmáčknutí ucha prsty, připojení na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 17,3 cm

Ø dna – 9,8 cm

Ø okraje – 16,4 cm

délka ucha 6,2 cm, šířka 2,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5029 – hnědá šed', hrubozrná

Glazura: neglazovaný

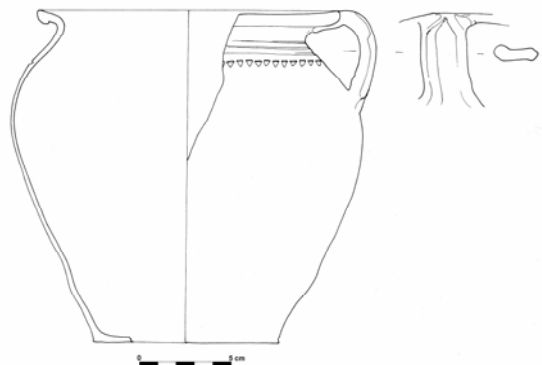
Výzdoba: rýhování, radélko

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: první polovina 16. století

Literatura: *Nechvátal 1968*, Obr. 66/46

Jímka C

Inventární číslo: 86

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: šál

Skupina: S 11

Tvar: mělký šál, menších rozměrů; dno odsazené na prstenec

Okraj: přímý

Dno: odsazené na prstenec

Rozměry:

v – 3,2 cm

Ø dna – 5,7 cm

Ø okraje – 13,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5020 – fajáns,
provenience ? (Norimberk, Ansbach,
Hanau ?)

Glazura: U – transparentní – čirá, – modře
malovaný centrální motiv ptáka (páv),
obklopeného drobnými stylizovanými
kvítky, celý motiv je orámován nejprve
dvojitou linkou a po větším odstupu linkou
třetí

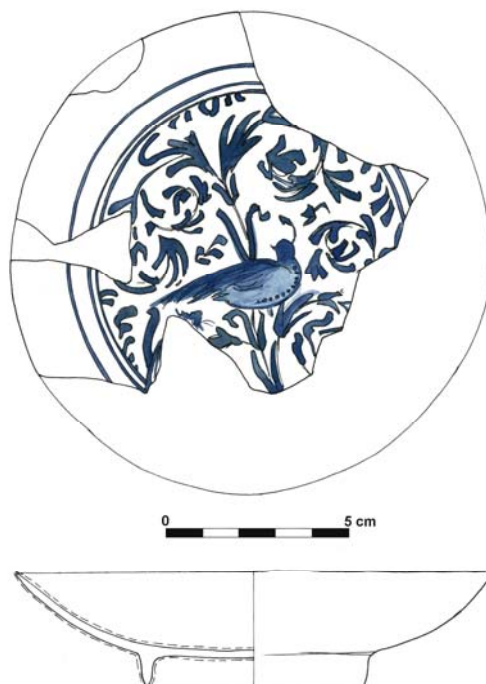
V – běl

Výzdoba: malování vysokožárnými
barvami

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 18. stol. ?

Jímka C

Inventární číslo: 87

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: **Vaso biansanto**

Skupina: carnatos

Tvar: soudkovitý tvar s vysokým, lehce kónicky se uzavírajícím hrdlem; tělo je členěné nevýraznými vertikálními žlábkami; tělo odsazené na plasticky, na čtverce členěnou patku

Okraj: krátký, ven vyložený

Ucho: dvě protilehlá, kruhový průřez, nasedají na okraj, který výrazně převyšují, aby se v ladném pronutí vrátila na horní část těla

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 11,4 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 5,4 cm

Ø ucha 1,1 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5015, majoliková poleva, Rakousko?

Glazura: U – krycí – zelená

V – krycí – zelená

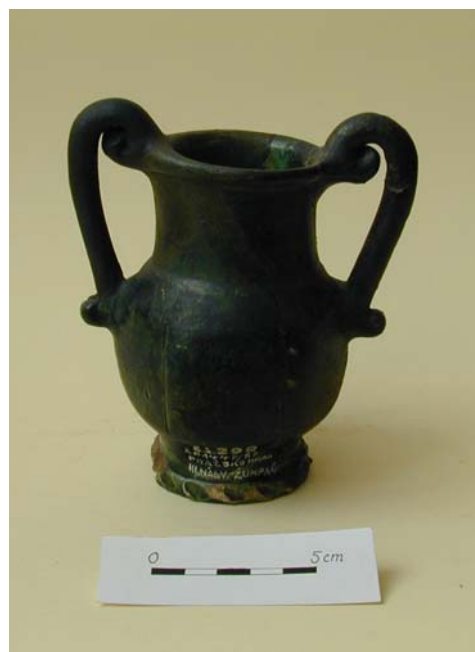
Výzdoba: plastická žebra a členěná patka

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 17. stol.

Literatura: *Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007, 22, Abb. 25; Rösler 1998, 323; Krajč 2007, 75, Fig. 11*

Jímka C

Inventární číslo: 88

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: šál

Skupina: S 4

Tvar: kruhový korpus s konkávními radiálními žebry, která spočívají na nízké zvonovité nožce; přibližně ve třetině výšky konkávní zalomení podokrají, které je dovnitř prohnuté

Okraj: přímý

Dno: odsazené na nízkou zvonovitou nožku

Rozměry:

v – 6,0 cm

Ø nožky – 9,6 cm

Ø okraje – 25,9 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – původně tmavě zelená, lesklá glazura na první pohled působí jako černá – zabarvení získané uložením v zemi?

V – tmavě zelená

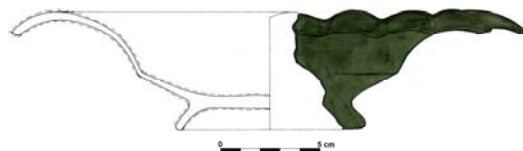
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 17. – poč. 18. stol.

Literatura: *Krajč 2007*, 75, Fig. 11; *Krenn – Kraschitzer – Schön. – Wagner 2007*, 22, Abb. 25; *Turnský 1990*, Obr. 15, 21, 35

Jímka C

Inventární číslo: 218

Identifikační číslo: 2

Stolní keramika

Kategorie: **mísa mělká, malý rozměr**

Skupina: **M 152**

Tvar: mělká mísa s odsazeným podokrajím v cca $\frac{3}{4}$ výšky; obtáčená;

Okraj: jednoduše profilovaný, lehce vzhůru vytažený

Dno: nevýrazné spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 4,0 cm

Ø dna – 6,6 cm

Ø okraje – 14,4 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5011 – světle pálicí se hlína, tzv. bílé berounské zboží ?

Glazura: U – malba na bílé nástřepí, odsazené podkrají zdobené střídavě zelenou a hnědočervenou klikátkou, vymezenou z obou stran hnědočervenými linkami, následují 4 hnědočervené horizontální linky; dno vyplněno pěticí tmavě cihlově červených stylizovaných květů (tulipán?), střídaných svislými zelenými čarami

V – neglazováno

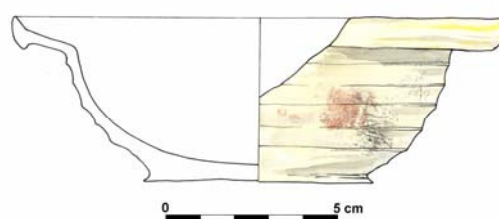
Výzdoba: malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno, domalováno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Blažková-Dubská 2007*, Fig. 13; *Blažková – Žegklitz*, v tisku *Koula 1917-1919*, 250-257; *Rückl – Havrda – Tryml 2007*, Fig 21; *Scheufler 1972*, 111; *Matoušek – Scheufler 1980*, 55;

Jímka C

Inventární číslo: 219

Identifikační číslo: 3

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 191**

Tvar: nálevkovitě rozevřený tvar s ven vyhnutým okrajem; max. výduť v polovině výšky; celá výduť členěna nehlubokými vývalky, jejichž rozestupy se směrem ke dnu rozšiřují

Okraj: ven vyhnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 10,6 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 9,5 cm

délka ucha 6,5 cm, šířka ucha 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení; dochovala se necelá polovina původní nádoby

Keramická třída: 5004 – světle pálená hlína

Glazura: U – transparentní – hnědý okr, který se na okraji mění na hnědou zeleň s přesahem přes okraj a na většinu ucha

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 17. stol.

Literatura: *Huml 1979*, 166

Jímka C

Inventární číslo: 220

Identifikační číslo: 4

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; mezi připojením ucha velice špatně patrná dvojice linek červeného malování

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,0 cm

Ø dna – 10,0 cm

Ø okraje – 12,6 cm

délka ucha 8,7 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – kropenatá hněď s přesahem přes okraj a na ucho

V – neglazováno

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka C

Inventární číslo: 221

Identifikační číslo: 5

Užitá keramika

Kategorie: **Květináč**

Skupina:

Tvar: nálevkovitě se rozevírající tvar; na podhrdlí plastická, šikmo prstovaná páska; následuje pětinasobné rýhování v širokých rozestupech

Okraj: ovalený

Dno: ve středu záměrně proražený otvor; žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 19,8 cm

Ø dna – 15,2 cm

Ø okraje – 26,8 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy hladítek

Keramická třída: 5001 – redukční výpal, šedá hněď, křemičité písky do 2 mm do 5%. slída 5-10% malá zrnka;

Glazura: neglazováno

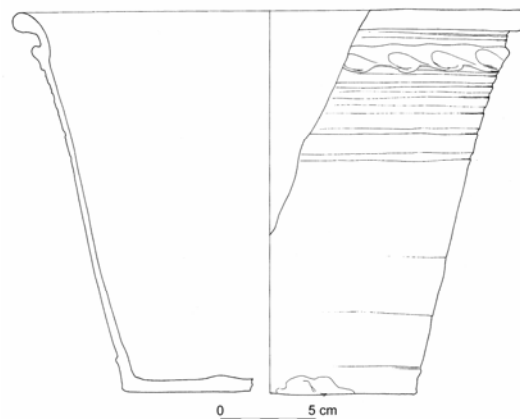
Výzdoba: plastická, prstovaná páska, pětinasobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16.-18. stol.

Literatura: *Keller 1999*, Abb. 96a, 96b

Jímka C

Inventární číslo: 222

Identifikační číslo: 6

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 18**

Tvar: válcový tvar, horní třetina výduti členěna pětinasobným, širokým rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s mírně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a výduť

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 13,3 cm

Ø dna – 8,6 cm

Ø okraje – 11,4 cm

délka ucha 7,7 cm, šířka ucha 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 - cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na zeleň s přesahem přes okraj a ucho

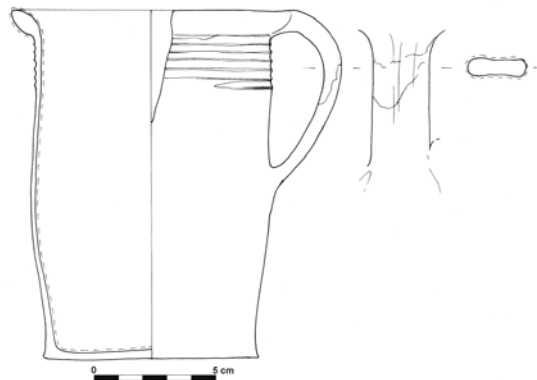
V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: po 1/2 16. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 223

Identifikační číslo: 7

Stolní keramika

Kategorie: **miska, miniatura**

Skupina: **M 20**

Tvar: nízké nálevkovitě se rozevírající tělo;
hladké stěny

Okraj: přímý

Dno: nevýrazný otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 3,8 cm

Ø dna – 7,8 cm

Ø okraje – 10,9 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatý hnědý okr

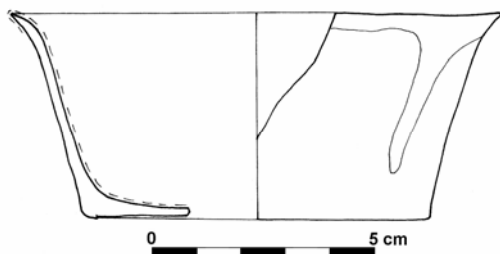
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka: C

Inventární číslo: 224

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 24**

Tvar: vysoký, lahvovitý tvar; nízké válcové hrdlo; na rozhraní hrdla a těla dva subtilní vývalky

Okraj: ovalený, podříznutý

Ucho: páskové, ukončeno přímáčkutým otiskem prstu; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 31,4 cm

Ø dna – 14,2 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 11,8 cm, šířka 3,4 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: výrazné svislé stopy hladítek

Keramická třída: 5003 – redukční výpal

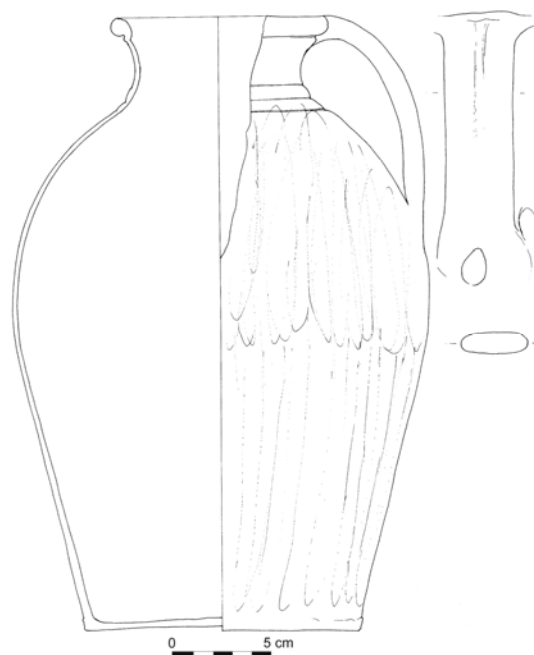
Glazura: neglazovaný

Výzdoba: hlazený povrch

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 17. – poč. 18. stol.?

Jímka C

Inventární číslo: 225

Identifikační číslo: 9

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 191**

Tvar: nálevkovitě rozevřený tvar s ostře ven vyhnutým okrajem; max. výduť v polovině výšky; celá výduť členěna nehlubokými vývalky, směrem ke dnu se rozestupy rozšiřují

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 13,8 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 10,2 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka ucha 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5041 – okrová běž

Glazura: U – transparentní – hněd' s přesahem přes okraj a na celé ucho

V – neglazováno

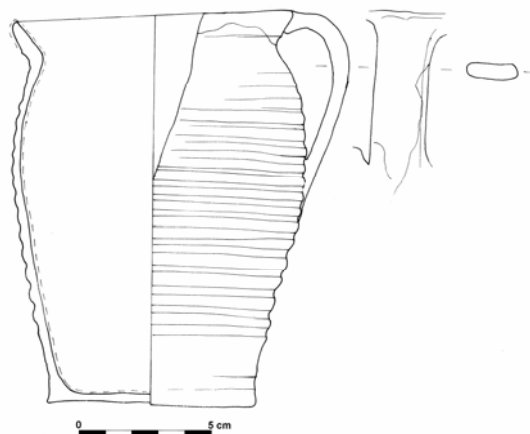
Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 17. stol.

Literatura: *Huml 1979*, 166

Jímka C

Inventární číslo: 226

Identifikační číslo: 10

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podokrají dvojnásobná nevýrazná rýha; hladká výduť

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: výrazné vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 16,1 cm

Ø dna – 8,4 cm

Ø okraje – 11,9 cm

délka ucha 9,4 cm, šířka ucha 2,4 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – okrová běž

Glazura: U – transparentní – okrová hněd s přesahem přes okraj a na celé ucho

V – neglazováno

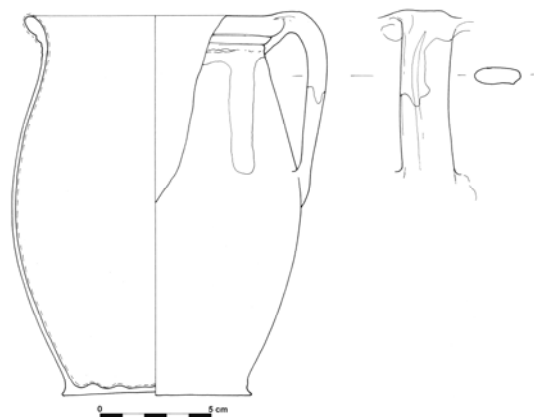
Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka C

Inventární číslo: 227

Identifikační číslo: 11

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 51**

Tvar: mísovitě tělo s mírně se nálevkovitě rozevírá; výduť členěna hustými nehlubokými vývalky; nožky se směrem ke dnu rozšiřují

Okraj: esovitě profilovaný

Držadlo: kruhového průřezu, celé držadlo členěno nevýraznými vývalky na konci patrně uzavřené do úzké lišty

Dno: téměř rovné

Rozměry:

v těla – 6,9 cm

v nožek – 6,5 cm

max. dochovaná délka držadla 8,0 cm,

max. Ø 3,5 cm

Ø dna – 17,0 cm

Ø okraje – 21,6 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – zeleň

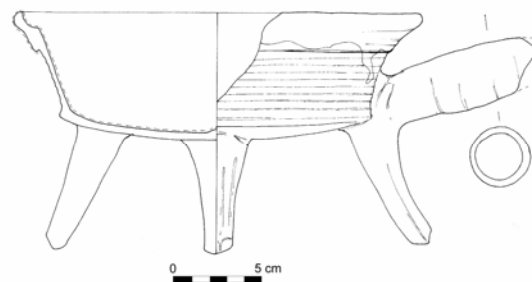
V – neglazováno

Výzdoba: nehluboké vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 228

Identifikační číslo: 12

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; podhrdlí pokryto trojnásobnými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 22,6 cm

Ø dna – 12,9 cm

Ø okraje – 17,6 cm

délka ucha 11,0 cm, šířka 3,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5042 – béžová běl

Glazura: U – transparentní – šedivá běl, která se směrem k okraji mění na tmavou hněd s přesahem přes okraj a horní část ucha

V – neglazováno

Výzdoba: trojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka C

Inventární číslo: 229

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 204**

Tvar: výrazný soudkovitý tvar; max. výduť v polovině výšky; na podhrdlí trojice červených linek

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 16,2 cm

Ø dna – 8,8 cm

Ø okraje – 11,7 cm

délka ucha 8,9 cm, šířka ucha 2,6 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okrová hněd s přesahem přes okraj

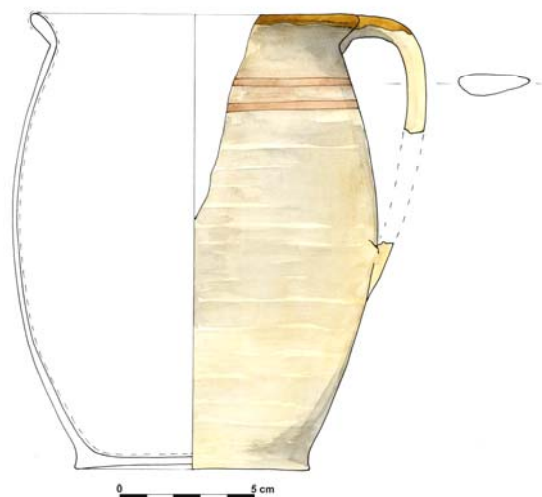
V – neglazováno

Výzdoba: červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 230

Identifikační číslo: 14

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř, velké rozměry**

Skupina: **T 11**

Tvar: mělký tvar, odsazené dno, vymezené dvěma žlábkami, přechází v podokrají

Okraj: úzký, vyžlabený okraj

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 5,3 cm

Ø dna – 27,0 cm

Ø okraje – 42,4 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – světle zelená, potékaná a zapouštěná tmavě zelená glazura; přesah na vnější výduť;

V – neglazováno

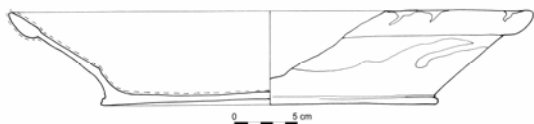
Výzdoba: zapouštěná glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Literatura: *Štajnochr* 1990, 43; *Turnský* 1990, Obr. 17, 18, 28, 29

Jímka C

Inventární číslo: 231

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: Šál

Skupina: S 5

Tvar: nízké nálevkovitě se rozevírající tělo;
okraj modelovaný do hubičky, oddělen od
výdutí hlubokou rýhou; nevýrazné
odsazení dna

Okraj: přehnutý

Ucho: páskové, připojeno na okraj a ke
dnu

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 5,4 cm

Ø dna – 12,0 cm

Ø okraje – 19,9 cm

délka ucha 6,0 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – okr se zelenými vpíjenými
kapkami

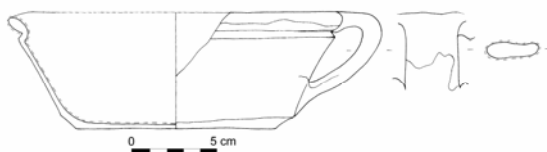
V – neglazováno

Výzdoba: vpíjená glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol. ?

Jímka C

Inventární číslo: 232

Identifikační číslo: 16

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 6**

Tvar: nízké mísovité tělo; nezdobené; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, prohnuté, na konci zpět otočené

Okraj: okružní s nehlubokým proříznutím

Držadlo: kruhového průřezu, které se směrem od okraje zužuje, max. průměr cca v polovině délky, zakončeno do úzké lišty, poslední čtvrtinu délky nepokrývá glazura

Dno: rovné

Rozměry:

v těla – 3,4 cm

v nožek – 4,7 cm

délka držadla 5,6 cm, max. Ø 2,6 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 12,6 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá, černá zeleň

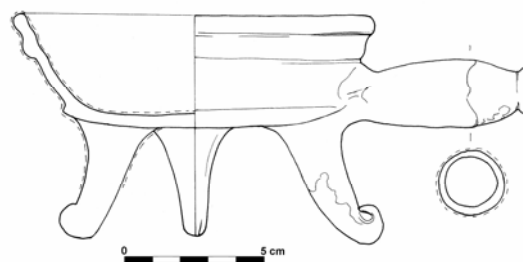
V – krycí – tmavá, černá zeleň

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 233

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 1**

Tvar: mělce zahloubená miska, odsazené dno, těsně pod okrajem jednoduchá rýha, úzký okraj

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: soustředné rýhy po vytáčení

Rozměry:

v – 1,4 cm

Ø dna – 11,3 cm

Ø okraje – 18,7 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá zeleň

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 1/2 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 234

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 1**

Tvar: mělce zahhloubená miska, odsazené dno, těsně pod okrajem jednoduchá rýha, úzký okraj

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: soustředné rýhy, vzniklé při vytáčení

Rozměry:

v – 2,4 cm

Ø dna – 14,0 cm

Ø okraje – 22,6 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – hněd' se vpíjenou tmavě hnědou až černou glazurou, nekompatní

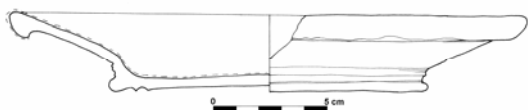
V – neglazováno

Výzdoba: barevná glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 1/2 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 235

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podhrdlí trojice nehlubokých rýh

Okraj: ovalený

Ucho: páskové se šikmou nehlubokou rýhou; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy v širokých rozestupech po odříznutí

Rozměry:

v – 23,3 cm

Ø dna – 12,0 cm

Ø okraje – 17,7 cm

délka ucha 11,7 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5041 – okrová běž

Glazura: U – transparentní – zelená hněd s přesahem přes okraj, na podokrají a do poloviny ucha

V – neglazováno

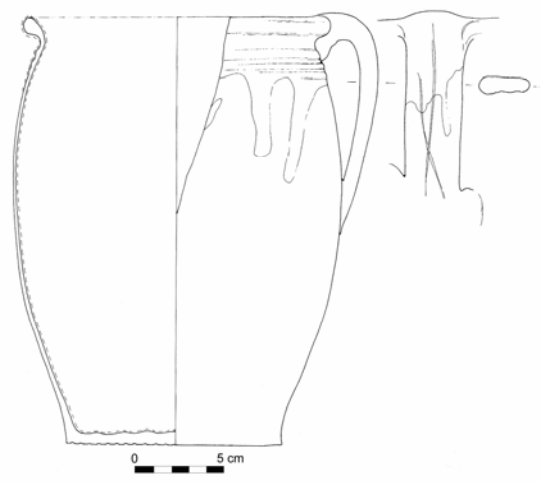
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka C

Inventární číslo: 236

Identifikační číslo: 20

Stolní keramika

Kategorie: šál

Skupina: S 1

Tvar: mělký šál, malých rozměrů; dno
odsazené na prstenec

Okraj: přímý

Dno: nevýrazné stopy po vytáčení,
odsazené na prstenec

Rozměry:

v – 1,7 cm

Ø dna – 7,6 cm

Ø okraje – 12,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – čern

V – krycí – čern

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 17. – poč. 18. stol.

Literatura: *Štajnochr* 1990, 43

Jímka C

Inventární číslo: 238

Identifikační číslo: 22

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 6**

Tvar: nízké mísovité tělo; nezdobené; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, prohnuté, na konci zpět otočené

Okraj: prožlabené okruží

Držadlo: kruhového průřezu, které se směrem od okraje zužuje, zakončeno do úzké lišty; vzdálenější třetina členěna nehlubokými vývalky; max. průměr cca v 2/3 délky, téměř celé držadlo pokrývá glazura

Dno: téměř rovné

Rozměry:

v těla – 5,1 cm

v nožek – 7,3 cm

délka držadla 10,7 cm, max. Ø 3,8 cm

Ø dna – 16,5 cm

Ø okraje – 19,7 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá, černá hněd'

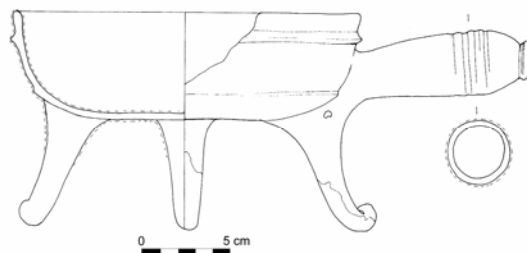
V – krycí – tmavá, černá hněd'

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 239

Identifikační číslo: 23

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách, velkoformátová**

Skupina: **P 5**

Tvar: mísovité tělo, mírně se nálevkovitě rozevívá; výduť členěna hustými nehlubokými vývalky; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, mírně prohnuté

Okraj: náznak esovité profilace

Držadlo: dochovala se necelá polovina; kruhového průřezu, které si pravděpodobně udržuje stejný průměr a lze předpokládat zakončení do listy

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou; nasedá na okraj a kousek nade dno

Dno: rovné

Rozměry:

v těla – 11,2 cm

v nožek – 8,9 cm

max. délka držadla 7,2 cm, max. Ø 5,2 cm

délka ucha 8,2 cm, šířka 3,4 cm

Ø dna – 25,1 cm

Ø okraje – 32,0 cm

ss 0,5-0,8 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okrová hněd'

V – neglazováno

Výzdoba: nehluboké vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 17. – 18. stol.

Literatura: *Foster 2009*, 78, Fig. 20;

Bouda – Šmejdivá 2009, Fig. 12/2; *Dohnal*

– *Vařeka 2002*, Obr. 6/2, 5, 6.

Jímka C

Inventární číslo: 240

Identifikační číslo: 24

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 203**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; celá výduť členěna nehlubokými rýhami v širokých rozestupech

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 12,4 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 10,6 cm

délka ucha 7,2 cm, šířka 2,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – cihlová červeň

Glazura: U – transparentní – hnědý okr, který se na okraji mění na tmavou zeleň s přesahem přes okraj a na polovinu ucha

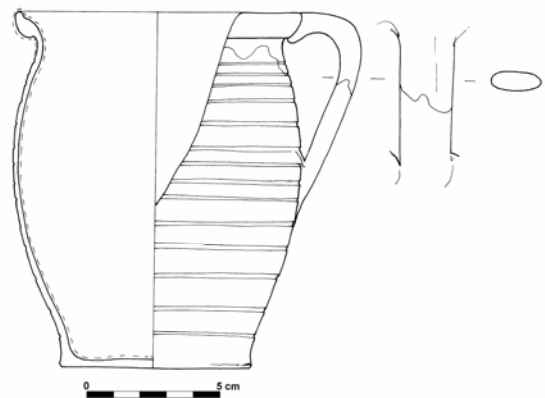
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 241

Identifikační číslo: 25

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách, velkoformátová**

Skupina: **P 5**

Tvar: mísovitě tělo, mírně se nálevkovitě rozevívá; výduť členěna hustými nehlubokými vývalky; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, mírně prohnuté

Okraj: přehnutý s proříznutím

Držadlo: kruhového průřezu, které si udržuje stejný průměr, zakončeno do masivní lišty, celé členěno nehlubokými vývalky v širokých rozestupech

Ucho: páskové s proříznutou vnější plochou

Dno: téměř rovné

Rozměry:

v těla – 10,6 cm

v nožek – 10,0 cm

délka držadla 15,5 cm, max. Ø 5,2 cm

délka ucha 8,3 cm, šířka 3,8 cm

Ø dna – 32,0 cm

Ø okraje – 36,2 cm

ss 0,5-0,8 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okrová hněd'

V – neglazováno

Výzdoba: nehluboké vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

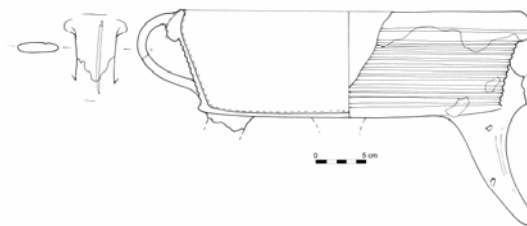
Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 17. – 18. stol.

Literatura: *Foster 2009*, 78, Fig. 20;

Bouda – Šmejdová 2009, Fig. 12/2; *Dohnal*

– *Vařeka 2002*, Obr. 6/2, 5, 6.

Jímka C

Inventární číslo: 242

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; podhrdlí pokryto pětinasobnými rýhami; po rýhách následuje dvojice linek červeného malování

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se; nasedá na max. výduť

Dno: výrazné spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 20,9 cm

Ø dna – 11,7 cm

Ø okraje – 16,1 cm

předpokládána délka ucha 9,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – okrová béž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění v hnědou zeleň s přesahem přes okraj

V – neglazováno

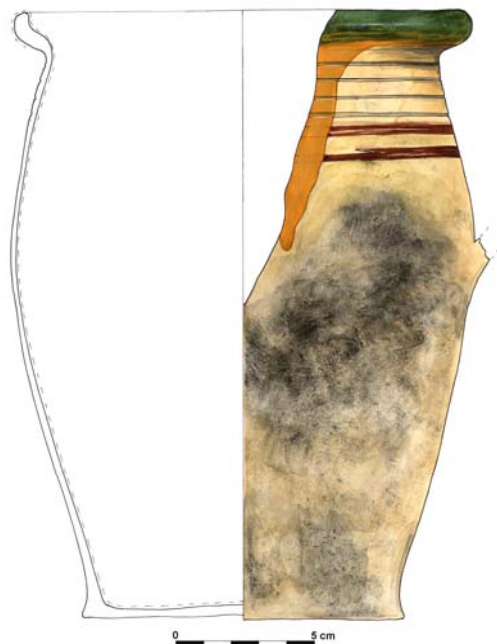
Výzdoba: rýhování, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 243

Identifikační číslo: 27

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 28**

Tvar: válcový tvar, na podokrají dvojnásobné rýhování

Okraj: ovalený

Ucho: dochovala se malá část u výduti; páskové

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 11,4 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 9,9 cm

předpokládaná šířka ucha 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5006 – světlá žlutá běl až světlá béžová

Glazura: U – transparentní – světlá zeleň, která se na okraji mění na světlou hněd'

V – transparentní hněd' s vpíjenými světle zelenými fleky po celé výduti

Výzdoba: dvojnásobná rýha, vpíjená barevná glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 244

Identifikační číslo: 29

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev, trojnožka**

Skupina: **P 31**

Tvar: mísovitě tělo s čočkovým dnem, nálevkovitě se rozevívá; hladká výduť; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, mírně prohnuté, u dna vmáčkнутý prst; křivě vytočený

Okraj: přehnutý s proříznutím

Držadlo: baňaté s výrazným zúžením bez lišty; max. průměr ve 2/3 délky, fleky glazury

Ucho: páskové s prožlabenou vnější plochou; připojeno na okraj a ke dnu na protilehlé straně držadla

Dno: čočkovité

Rozměry:

v těla – 8,0 cm

v nožek – 8,6 cm

délka držadla 9,8 cm, max. Ø 6,0 cm

délka ucha 9,3 cm, šířka 3,9 cm

Ø dna – 24,6 cm

Ø okraje – 31,3 cm

ss 0,3-0,6 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5041 – okrová běž

Glazura: U – transparentní – zelený okr

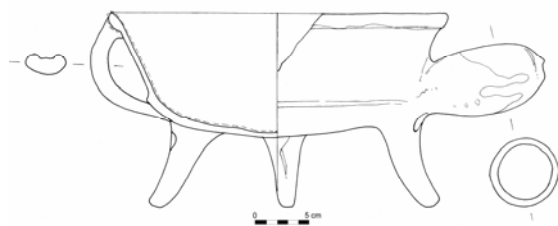
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 246

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: vysoký, vejčitý tvar, max. výduť v horní třetině výšky; lehce odsazené hrdlo, členěné trojicí nehlubokých rýh

Okraj: ovalený

Ucho: páskové s otiskem palce u okraje a nechtěný na hraně ucha v dolní třetině; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: výrazné vodorovné široké rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 27,0 cm

Ø dna – 13,1 cm

Ø okraje – 20,8 cm

délka ucha 11,7 cm, šířka 3,6 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – hnědý okr

Glazura: U – transparentní – okr s přesahem přes okraj a na podhrdlí

V – neglazováno

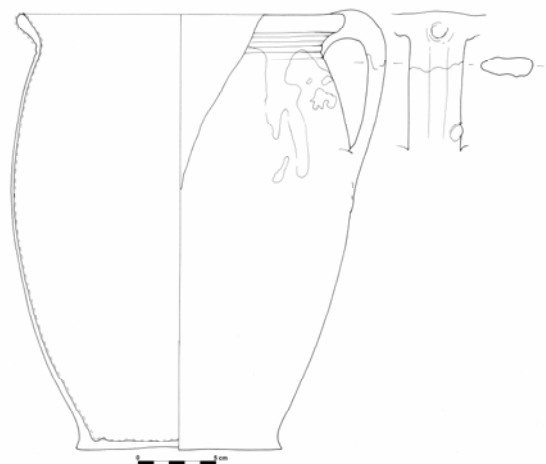
Výzdoba: trojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Krajč* 1998, 213, Obr. 84

Jímka C

Inventární číslo: 247

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 191**

Tvar: nálevkovitě rozevřený tvar s ostře ven vyhnutým okrajem; max. výduť v polovině výšky; celá výduť členěna nehlubokými vývalky směrem ke dnu se rozestupy rozšiřující

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou; nasedá na okraj a pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 21,3 cm

Ø dna – 12,8 cm

Ø okraje – 19,0 cm

délka ucha 10,0 cm, šířka ucha 3,9 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení na protilehlé straně ucha

Keramická třída: 5041 – okrová hněď

Glazura: U – transparentní – zelená hněď s přesahem přes okraj, na výduť a ucho

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 17. stol.

Literatura: *Huml 1979*, 166

Jímka C

Inventární číslo: 248

Identifikační číslo: 34

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 201**

Tvar: jednoduchý, soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podhrdlí dvojice nehlubokých rýh

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se; patrné jeho připojení na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 13,2 cm

Ø dna – 7,2 cm

Ø okraje – 10,5 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – okrová béž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na hněd'

V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka: C

Inventární číslo: 249

Identifikační číslo: 1447/35

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 60**

Tvar: protáhlý hruškovitý tvar – max. výduť v dolní čtvrtině výšky; vysoké, válcové hrdlo, členěno trojnásobnými nevýraznými vývalky, přechod hrdla a těla plynulý; dno odsazené na patku

Okraj: vzhůru vytažený

Ucho: dochovala se pouze dolní část; páskové; nasedá na hrdlo a na max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 22,2 cm

Ø dna – 8,0 cm

Ø okraje – 8,0 cm

šířka ucha 2,2 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva, Rakousko?

Glazura: vnitřní – tmavá zeleň
vnější – tmavá zeleň

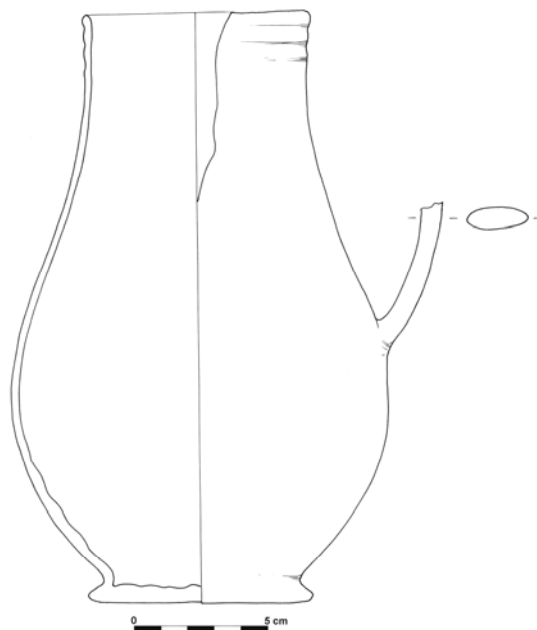
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 4/4 17. – poč. 18. stol.

Literatura: *Himmelová – Procházka 1990*, 158

Jímka C

Inventární číslo: 250

Identifikační číslo: 36

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec, koflík**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na podhrdlí nehluboká trojnásobná rýha

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: nevýrazné spirálovité rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 10,5 cm

Ø dna – 6,5 cm

Ø okraje – 8,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na tmavou hněd' s přesahem přes okraj a na podokrají

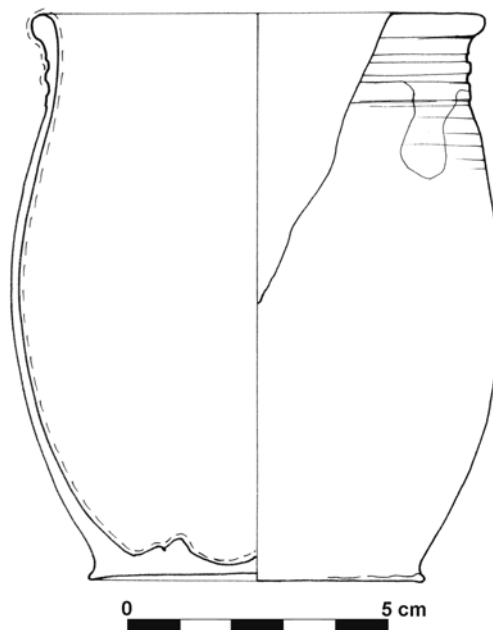
V – neglazováno

Výzdoba: trojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 17. stol. ?

Jímka C

Inventární číslo: 251

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly, zelená glazura

Rozměry:

v – 18,0 cm

Ø dna – 9,6 cm

Ø okraje – 13,8 cm

délka ucha 8,9 cm, šířka 2,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění v zeleň s přesahem přes okraj a ucho

V – neglazováno

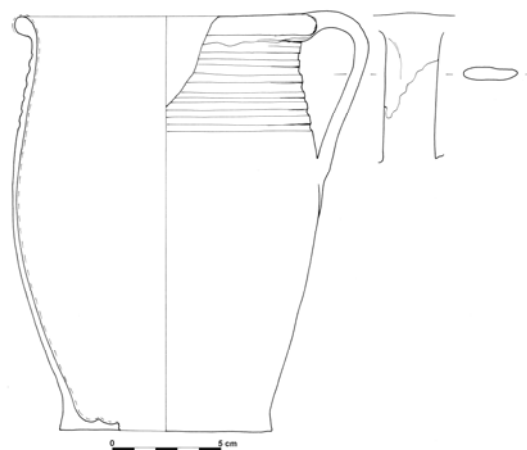
Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 252

Identifikační číslo: 38

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 18,0 cm

Ø dna – 9,4 cm

Ø okraje – 13,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na tmavou zeleň s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 253

Identifikační číslo: 39

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 19**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky, celá výduť pokryta vývalkovou šroubovicí; na podhrdlí dvě překřížené linky červeného malování

Okraj: prožlabené okruží

Ucho: nedochovalo se, pouze zlomek u okraje, páskové

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 27,4 cm

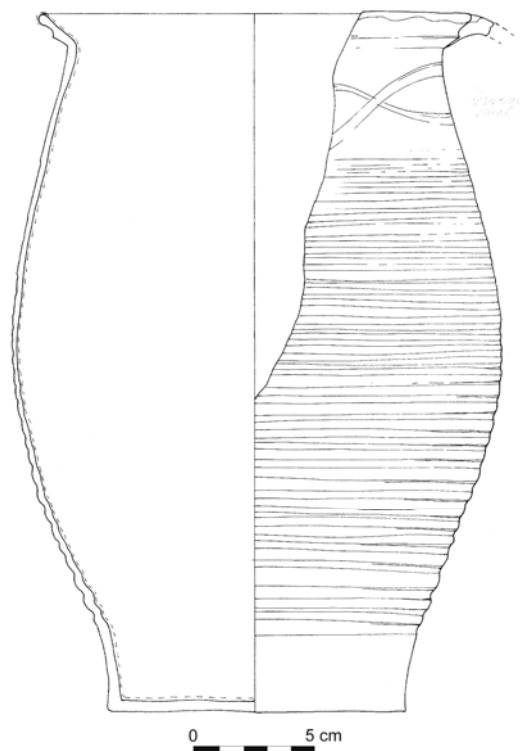
Ø dna – 12,5 cm

Ø okraje – 18,3 cm

šířka ucha 4,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – okr

V – neglazováno

Výzdoba: vývalky, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

Jímka C

Inventární číslo: 254

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami, přes které je vedena dvojice linek červeného malování

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se

Dno: špatně patrné stopy po odříznutí

Rozměry:

v – 27,5 cm

Ø dna – 12,4 cm

Ø okraje – 18,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – zeleň s přesahem přes okraj

V – neglazováno

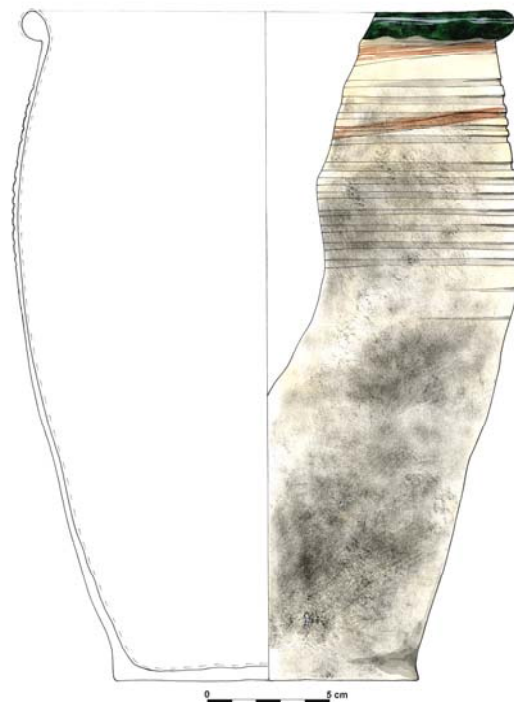
Výzdoba: rýhování, červené malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka C

Inventární číslo: 255

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 27,4 cm

Ø dna – 14,5 cm

Ø okraje – 18,2 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr, který se na okraji mění na tmavou hněd s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 256

Identifikační číslo: 42

Stolní keramika

Kategorie: **M 30, lavabo?**

Skupina:

Tvar: válcový tvar s kolmými stěnami a s oválnou základnou; cca v horní čtvrtině výšky čtveřice nehlubokých rýh

Okraj: přímý

Ucho: 2 protilehlá pásková ucha s náznakem závitnicové otočení v místě připojení na výduť, umístěna na kratších stranách, připojena v místě rýhování a kousek nade dnem

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v – 13,0 cm

Ø dna – 36,2 x 20,2

Ø okraje – 34,6 x 19,1 cm

délka ucha 10,1 cm, šířka 3,1 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – stékající tmavá zeleň a béž

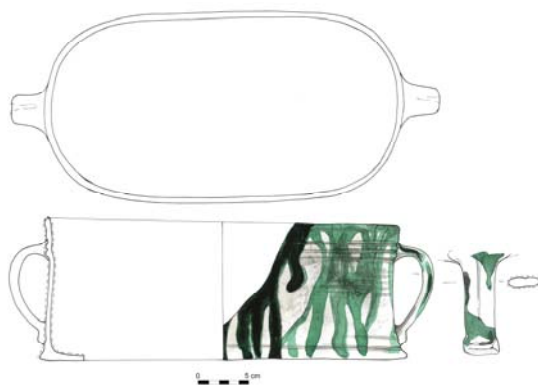
V – stékající tmavá zeleň a béž

Výzdoba: stékající glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 17. stol.?

Jímka C

Inventární číslo: 257

Identifikační číslo: 49

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými širokými, nehlubokými rýhami

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 12,0 cm

Ø dna – 6,4 cm

Ø okraje – 9,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – cihlový okr

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na hnědou zeleň s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka C

Inventární číslo: 258

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 15**

Tvar: mělká mísa se odsazeným podokrajím cca ve 2/3 výšky, obtáčená;

Okraj: jednoduše profilovaný

Dno: otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 7,4 cm

Ø dna – 10,4 cm

Ø okraje – 23,8 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – hnědý okr

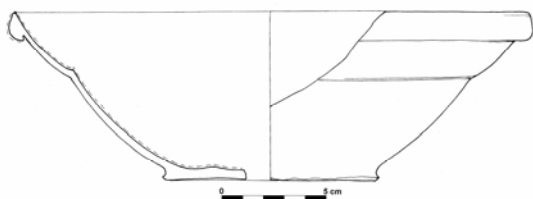
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 259

Identifikační číslo: 45

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 23,1 cm

Ø dna – 12,8 cm

Ø okraje – 15,3 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – cihlový okr

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na tmavou černou hněd s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 260

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní dvě třetiny výduti pokryty několikanásobnými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

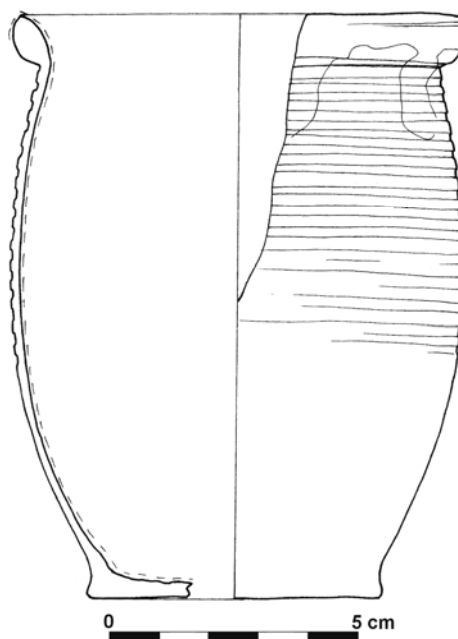
v – 10,8 cm

Ø dna – 6,0 cm

Ø okraje – 9,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5005 – světlá cihlová červeň

Glazura: U – transparentní – oranžový okr s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 261

Identifikační číslo: 47

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: spirálové rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 23,0 cm

Ø dna – 12,0 cm

Ø okraje – 15,7 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na tmavou zeleň s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 262

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 20**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, pouze jeho připojení na výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 29,0 cm

Ø dna – 15,2 cm

Ø okraje – 20,6 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – cihlový okr

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na tmavou zeleň s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983*, 73

Jímka C

Inventární číslo: 263

Identifikační číslo: 49

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: protáhlý soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní čtvrtina výduti pokryta několikanásobnými rýhami

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 23,8 cm

Ø dna – 11,5 cm

Ø okraje – 15,7 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – cihlový okr

Glazura: U – transparentní – kropenatý okr, který se na okraji mění na zeleň s přesahem přes okraj

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka: C

Inventární číslo: 264

Identifikační číslo: 50

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 24**

Tvar: vysoký, lahvovitý tvar; hrdlo se nedochovalo; na rozhraní hrdla a těla jednoduchá rýha

Okraj: nedochoval se

Ucho: nedochovalo se

Dno: špatně patrné vodorovné rýhy po odříznutí

max. v – 23,0 cm

Ø dna – 12,4 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: výrazné svislé stopy hladítek

Keramická třída: 5003 – redukční výpal

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: hlazený povrch

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 17. – poč. 18. stol.?

Jímka C

Inventární číslo: 265

Identifikační číslo: 51

Stolní/technická keramika ?

Kategorie: **miska, miniatura**

Skupina: **M 202**

Tvar: nízké tulipánovitě se rozevírající tělo, lehce dovnitř prohnuté; těsně pod okrajem jednoduchá rýha

Okraj: dovnitř zatažený

Dno: spirálové rýhy po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 3,4 cm

Ø dna – 6,1 cm

Ø okraje – 8,6 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 - cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – cihlová hněď s přesahem na výduť

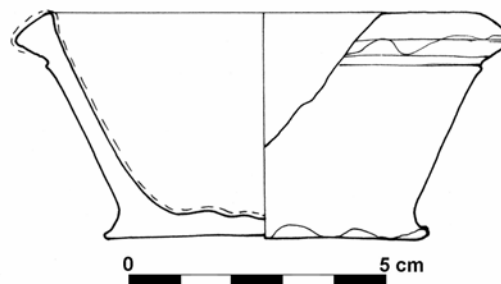
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – 17. stol.?

Jímka C

Inventární číslo: 266

Identifikační číslo: 52

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 18**

Tvar: válcový tvar, horní dvě třetiny výduti pokryty rýhováním

Okraj: ovalený

Ucho: nedochovalo se, pouze jeho připojení na dolní část výduti

Dno: husté vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 9,3 cm

Ø dna – 7,0 cm

Ø okraje – 7,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění na zeleň s přesahem přes okraj

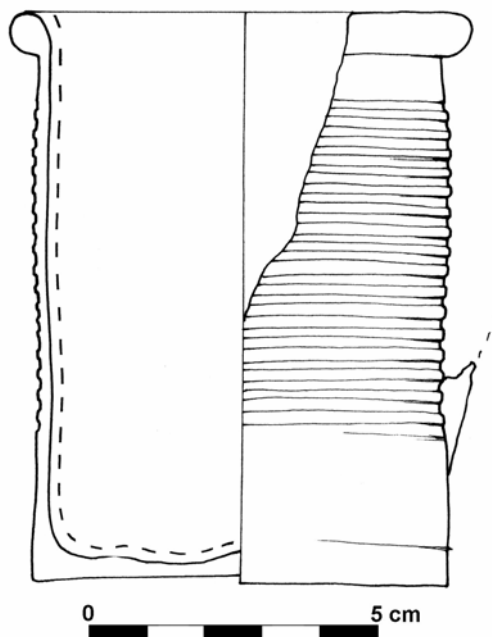
V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: od 1/2 16. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 267

Identifikační číslo: 53

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev, trojnožka**

Skupina: **P 61**

Tvar: nízké mísovité tělo; nezdobené; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, lehce prohnuté

Okraj: prožlabené okruží

Držadlo: kruhového průřezu, které směrem od okraje zužuje, max. průměr cca v polovině délky, zakončeno do lišty; v polovině délky trojice nehlubokých rýh

Dno: téměř rovné

Rozměry:

v těla – 4,3 cm

v nožek – 5,9 cm

délka držadla 8,5 cm, max. Ø 2,9 cm

Ø dna – 12,7 cm

Ø okraje – 15,7 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5006 – světlý okr

Glazura: U – transparentní – světlá zeleň

V – transparentní – světlá zeleň

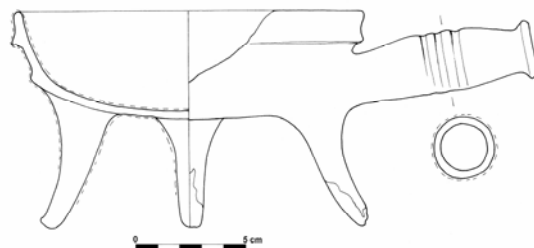
Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Literatura: Bouda – Šmejdová 2009, Fig. 12/2

Jímka C

Inventární číslo: 268

Identifikační číslo: 54

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 3**

Tvar: poklička

Popis: oválný tvar, téměř plochá, mírně ven prohnutá, bez odsazení

Okraj: přímý

Držadlo: válečkové, kruhového průřezu, k tělu poklice připojeno na dvou místech, v místě připojení zpětné otočení

Rozměry:

včetně držadla – 4,4 cm

Ø – 30,5 x 17,7 cm

délka držadla 5,6 cm, max. Ø 1,6 cm

ss 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – hnědá béž, nekompatní

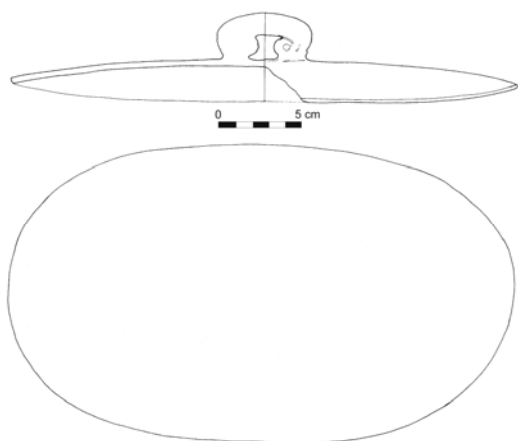
V – krycí – tmavě černá hněd', nekompatní

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 17. – 18. stol.

Jímka: C

Inventární číslo: 270

Identifikační číslo: 56

Stolní keramika

Kategorie: **Džbán**

Skupina: **D 24**

Tvar: vysoký, lahvovitý tvar; nízké válcové hrdlo; na rozhraní hrdla a těla jednoduchá rýha

Okraj: ovalený, podříznutý

Ucho: dochovala se jen část u výduti, páskové; nasedá na okraj a max. výdut'

Dno: žádné stopy se nedochovaly

v – 28,6 cm

Ø dna – 14,1 cm

Ø okraje – 10,5 cm

délka ucha 12,5 cm, šířka 3,7 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: výrazné svislé stopy hladítek

Keramická třída: 5003 – redukční výpal

Glazura: neglazovaný

Výzdoba: hlazený povrch

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 17. – poč. 18. stol.?

Jímka C

Inventární číslo: 271

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 15**

Tvar: mělká mísa se odsazeným podokrajím v cca ve $\frac{3}{4}$ výšky; obtáčená;

Okraj: jednoduše profilovaný

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

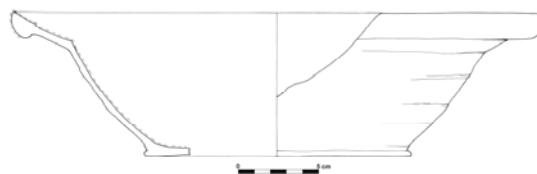
v – 7,5 cm

Ø dna – 16,5 cm

Ø okraje – 32,7 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – na bílé nástřepí zeleň s vpíjenou béžovou glazurou, béžový přetah vnější strany okraje

V – neglazováno

Výzdoba: barevná glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno, domalováno

Dokumentace: foto

Datace: 17. stol. ?

Jímka C

Inventární číslo: 272

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 1**

Tvar: mělce zahloubená miska, odsazené dno, těsně pod okrajem jednoduchá rýha, rovné dno s oblým přechodem ke konkávnímu úzkému okraji

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: soustředné rýhy po vytáčení, na malé části vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 2,0 cm

Ø dna – 14,4 cm

Ø okraje – 20,8 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: dochovala se přibližně polovina původního tvaru

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – zeleň s černými šmouhami, vpíjená glazura, nekompaktní

V – neglazováno

Výzdoba: vpíjená glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 17. – 1/2 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 274

Identifikační číslo: 60

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrniec**

Skupina: **H 18**

Tvar: válcový tvar, horní třetina výduti členěna šestinásobným širokým rýhováním

Okraj: přehnutý, ven vyhnutý

Ucho: páskové; nasedá na okraj a výdut'

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 17,1 cm

Ø dna – 11,4 cm

Ø okraje – 15,0 cm

délka ucha 10,1 cm, šířka ucha 2,8 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5028 – hněd'

Glazura: U – transparentní – tmavá hněd'
s přesahem přes okraj a ucho

V – neglazováno

Výzdoba: několikanásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: po 1/2 16. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 275

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 2**

Tvar: velmi mělký tvar, dno plynule přechází na ven vyhnuté podokrají

Okraj: přímý

Dno: glazované

Rozměry:

v – 1,6 cm

Ø dna – 14,8 cm

Ø okraje – 21,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5020 – fajáns, Norimberk
Glazura: U – transparentní – čirá, tmavá modř – na dně – krajinomalba – dva domky, stromy (jedle); podokrají – vegetabilní motiv v kombinaci se zoomorfním – dvojice pěvců v čelní pozici

V – transparentní – čirá, běl – modré fleky = otisk prstů

Výzdoba: malování vysokožárnými barvami

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 1/3 – 2/3 18. stol.

Literatura: *Stoehr 1920*, 163-4, Abb. 83;
Tietzel 1980, Formtafel II, 100.

Jímka C

Inventární číslo: 277

Identifikační číslo: 63

Stolní keramika

Kategorie: Šál

Skupina: S 31

Tvar: mírně nálevkovitě se rozevírající tělo; dno odsazené na patku

Okraj: přímý

Ucho: 2 protilehlá, trojúhelníková, plochá; modelovaná do plastického, vegetabilního motivu, připojená těsně pod okraj

Dno: výrazné vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 5,9 cm

Ø dna – 10,7 cm

Ø okraje – 15,6 cm

délka ucha 3,5 cm, max. šířka 4,3 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva; Beroun

Glazura: U – krycí – tmavá černá modř s vpíjenou béžově až hnědě bílou

V – krycí – tmavá černá modř s vpíjenou béžově až hnědě bílou

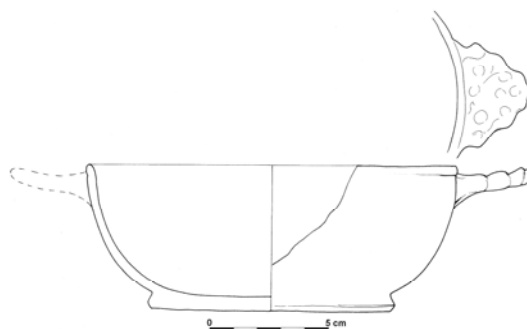
Výzdoba: plastická modelace uch, vpíjená glazura

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: po 1640

Literatura: *Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985; Štajnochr 1990; Turnský 1990; Stephan 1987, 111, Abb. 104; Žegklitz – Zavřel 1990, 122*

Jímka C

Inventární číslo: 278

Identifikační číslo: 64

Stolní keramika

Kategorie: **džbánek, typ crespina**

Skupina: **D 80**

Tvar: kulovitý tvar s tordovanou stěnou; nízké válcové hrdlo; dno odsazené na patku; výduť členěna šikmým, poměrně masivním tordováním

Okraj: přímý

Ucho: nedochovalo se; pouze nepatrná část přímo u výduti, pravděpodobně páskové, oválného průřezu; nasedá na rozhraní hrdla a těla

Dno: odsazené; nevýrazný otisk dřevěné desky

Rozměry:

v – 8,1 cm

Ø dna – 5,0 cm

Ø okraje – 6,1 cm

šířka ucha 1,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majolika, Beroun

Glazura: U – šedá běl – charakter přetahu

V – tmavá černá hněď s vpíjenou béžovou bílou

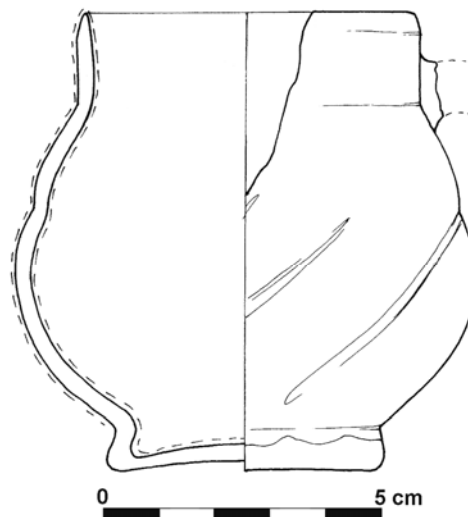
Výzdoba: tordování

Rekonstrukce: doplněno sádkou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: po 1640

Literatura: *Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985, 154; Kybalová 1995; Štajnochr 1990, 159; Turnský 1990, 159; Žegklitz – Zavřel 1990, 122.*

Jímka C

Inventární číslo: 279

Identifikační číslo: 65

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 19**

Tvar: vejčitý tvar; max. výduť v polovině výduť; celá výduť členěna nehlubokými vývalky, podhrdlí zbodené horizontální červenou, překřížený protáhlou vlnovkou

Okraj: lehce prožlabené okruží

Ucho: nedochovalo se; nasedá pod max. výduť

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 26,3 cm

Ø dna – 14,1 cm

Ø okraje – 21,2 cm

předpokládaná délka ucha 13,4 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – světlý, kropenatý okr

V – neglazováno

Výzdoba: červené malování, vývalky

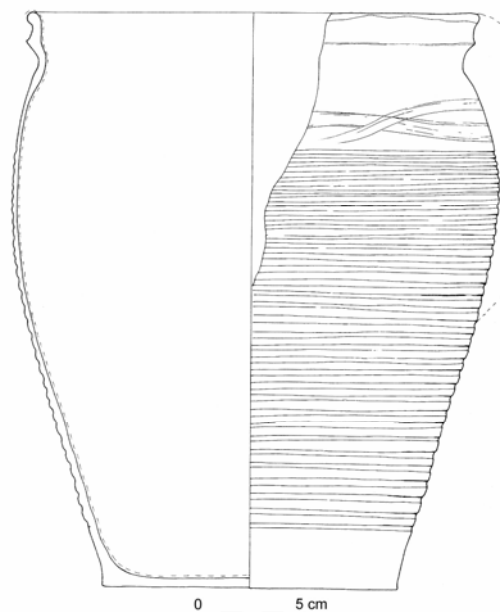
Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – poč. 17. stol.

Literatura: *Klápště* 2002, Tab. 103:5;

Cvrková – Černá 2007, Obr. 2B/10

Jímka C

Inventární číslo: 281

Identifikační číslo: 67

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř/podnos, velké rozměry**

Skupina: **T 11**

Tvar: mělký tvar, odsazené dno, vymezené dvěma žlábkami, přechází v podokraj

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 4,4 cm

Ø dna – 22,9 cm

Ø okraje – 37,3 cm

ss – 0,5-0,8 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá zeleň, potékaná a zapouštěná světle zelená až béžová glazura; převaha tmavě zelené, velice špatně identifikovatelné; na vnějším okraji světle zelený přetah;

V – neglazováno

Výzdoba: zapouštěná glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Literatura: *Štajnochr* 1990, 43; *Turnský* 1990, Obr. 17, 18, 28, 29

Jímka C

Inventární číslo: 282

Identifikační číslo:

Stolní keramika

Kategorie: Šál

Skupina: S 2

Tvar: kónicky se rozevírající miskovitě tělo s odsazeným, ven vyloženým okrajem;

Okraj: vodorovně vyložený

Dno: odsazené na prstenec

Rozměry:

v – 4,1 cm

Ø dna – 7,5 cm

Ø okraje – 16,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: dochovala se necelá polovina původního tvaru

Keramická třída: 5020 – fajáns, provenience ? (Norimberk, Ansbach, Hanau ?)

Glazura: U – čirá transparentní, malování – tmavá modř – vegetabilní motiv jak na výduti, tak pokrývá většinu vnitřní části dna; na okraji dvojice tenkých modrých linek, které se ve stejné kombinaci opakují dvakrát i na výduti

V – neglazováno

Výzdoba: malování vysožárnými barvami

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 18. stol. ?

Jímka C

Inventární číslo: 283

Identifikační číslo: 71

Stolní keramika

Kategorie: **džbáněk, crespina**

Skupina: **D 80**

Tvar: kulovitý tvar s tordovanou stěnou;
dno odsazené na patku; výduť členěna
šikmým, poměrně masivním tordováním

Okraj: přímý

Ucho: nedochovalo se

Dno: odsazené; velmi husté spirálové rýhy
po odříznutí strunou

Rozměry:

v – 11,0 cm

Ø dna – 8,9 cm

Ø okraje – 9,0 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majolika, Beroun

Glazura: U – světlá zeleň

V – světlá hněd', místy vypadlá

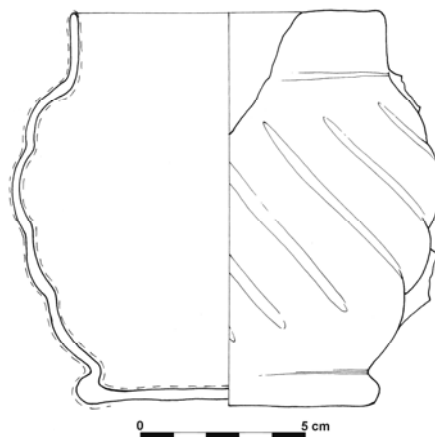
Výzdoba: tordování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: po 1640

Literatura: *Matoušek – Scheufler – Štajnochr 1985, 154; Kybalová 1995; Štajnochr 1990, 159; Turnský 1990, 159; Žegklitz – Zavřel 1990, 122.*

Jímka C

Inventární číslo: 285

Identifikační číslo: 72

Stolní keramika

Kategorie: Šálek

Skupina: S 21

Tvar: nízké nálevkovitě se rozevírající tělo;

Okraj: přímý

Dno: odsazené na prstenec, na vnitřní dně značka – modře malovaný oválek

Rozměry:

v – 4,3 cm

Ø dna – 3,5 cm

Ø okraje – 7,5 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5020 – fajáns,
provenience ? (Norimberk, Ansbach,
Hanau ?)

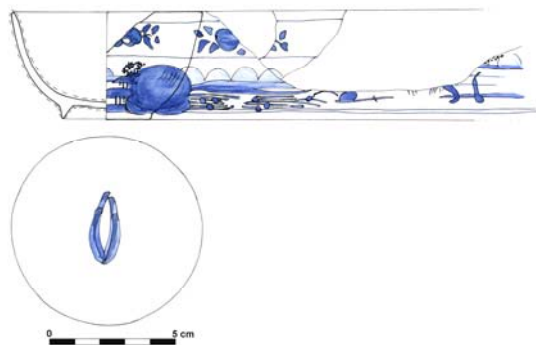
V – čirá transparentní, malování –
modř – stylizovaný vegetabilní motiv a
krajinomalba; výduť rozdělena na dvě pole
– horní vyplňuje motiv opakujících se
drobných kvítků; dolní dochovaná část
krajinomalby – stromy, kopce

Výzdoba: malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: barevná a čb kresba, foto

Datace: 18. stol. ?

Jímka C

Inventární číslo: 286

Identifikační číslo: 73

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička, malý rozměr**

Skupina: **PL 4**

Tvar: nízký, mírně zvoncovitý tvar, bez odsazení; výrazné stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: protáhlý, válcový

Rozměry:

v – 4,4 cm

Ø – 9,0 cm

ss – 0,4-0,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5035 – světle pálicí se
hlína, béžová šed'

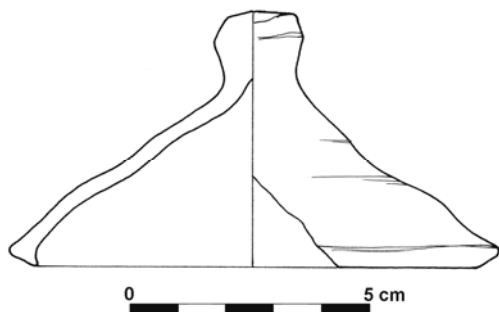
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 287

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 1**

Tvar: mělký tvar, mělce zahhloubená miska, odsazené dno, těsně pod okrajem jednoduchá rýha

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: stopy vytáčení

Rozměry:

v – 1,9 cm

Ø dna – 13,6 cm

Ø okraje – 22,5 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá hněď, nekompatní

V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 1/2 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 288

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř/podnos, velké rozměry**

Skupina: **T 11**

Tvar: mělký tvar, odsazené dno, vymezené dvěma žlábkami, přechází v podokrají

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: vodorovné rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 5,9 cm

Ø dna – 25,8 cm

Ø okraje – 41,6 cm

ss – 0,6-0,9 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá zeleň, potékaná a zapouštěná světle zelená až béžová glazura; špatně identifikovatelné; vnější hrana okraje překrytá béžovou glazurou

V – neglazováno

Výzdoba: zapouštěná glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Literatura: *Štajnochr* 1990, 43; *Turnský* 1990, Obr. 17, 18, 28, 29

Jímka C

Inventární číslo: 289

Identifikační číslo: 77

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 1**

Tvar: mělký tvar, mělce zahloubená miska, odsazené dno, těsně pod okrajem jednoduchá rýha

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: soustředné rýhy po vytáčení

Rozměry:

v – 2,7 cm

Ø dna – 14,2 cm

Ø okraje – 22,4 cm

ss – 0,4-0,7 cm

Poznámky: dochovala se přibližně polovina tvaru

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá zeleň s černými šmouhami

V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 17. – 1/2 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 290

Identifikační číslo: 78

Stolní keramika

Kategorie: **Šál**

Skupina: **S 1**

Tvar: Tvar: mělký šál, malých rozměrů; dno odsazené na prstenec

Okraj: přímý

Dno: nevýrazné stopy po vytáčení, odsazené na prstenec

Rozměry:

v – 1,9 cm

Ø dna – 6,6 cm

Ø okraje – 12,0 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá zeleň v kombinaci se světlou

V – krycí – tmavá zeleň

v kombinaci se světlou

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – poč. 18. stol.

Literatura: *Štajnoch* 1990, 43; *Pajer* 2001

Jímka C

Inventární číslo: 291

Identifikační číslo: 79

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 6**

Tvar: nízké mísovité tělo; nezdobené;
nožky se směrem ke dnu rozšiřují,
prohnuté, na konci zpět otočené

Okraj: okružní s nehlubokým prožlabením

Držadlo: nedochovalo se

Dno: rovné

Rozměry:

v těla – 2,9 cm

v nožek – 3,4 cm

Ø dna – 9,0 cm

Ø okraje – 12,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – tmavá, černá zeleň až
čern

V – krycí – tmavá, černá zeleň až
čern

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 292

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 2**

Tvar: velmi mělký tvar, dno plynule přechází na ven vyhnuté podokrají

Okraj: přímý, jednostranně zesílený

Dno: glazované, malované „značky“ – střídají se čtveřice modrých teček a snad stylizovaná nádoba

Rozměry:

v – 1,2 cm

Ø dna – 16,2 cm

Ø okraje – 21,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: dochovala se necelá polovina původního tvaru

Keramická třída: 5020 – fajáns, Norimberk

Glazura: U – transparentní – čirá, tmavá modř – ústřední motiv páva, vegetabilní motiv, mísy s květinami

V – transparentní – čirá, běl

Výzdoba: malování vysokožárnými barvami

Rekonstrukce: doplněno sádrou, domalováno, dobarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 1/2 18. stol.

Literatura: *Stoehr 1920*, 166, Abb. 84; *Tietzel 1980*, Formtafel II, 100

Jímka C

Inventární číslo: 293

Identifikační číslo: 81

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 5**

Tvar: nízký, mírně zvoncovitý tvar, bez odsazení; stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: knoflík šikmo přimáčknutý; otisk prstů

Rozměry:

v – 4,4 cm

Ø – 15,8 cm

ss – 0,2-0,5 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5008 – světle pálená hlína

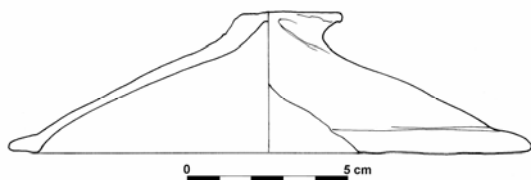
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 294

Identifikační číslo: 82

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 6**

Tvar: nízké mísovité tělo; nezdobené; nožky se směrem ke dnu rozšiřují, lehce prohnuté

Okraj: prožlabené okruží

Držadlo: kruhového průřezu, které se směrem od okraje zužuje, max. průměr cca v 2/3 délky, poslední čtvrtina délky přetažena velmi světlou zelenou glazurou; zakončení se nedochovalo;

Dno: téměř rovné

Rozměry:

v těla – 4,9 cm

v nožek – 4,7 cm

délka držadla 9,1 cm, max. Ø 3,0 cm

Ø dna – 14,7 cm

Ø okraje – 17,7 cm

ss 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí – čern

V – krycí – čern

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 295

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 2**

Tvar: mělký tvar, úzké podokrají, odsazené dno

Okraj: jednoduše profilovaný, ven přehnutý

Dno: -

Rozměry:

v – 2,0 cm

Ø dna – 16,0 cm

Ø okraje – 22,0 cm

ss – cm

Poznámky: dochovala se pouze malá část původního tvaru – přibližně 30%; hnědé zabarvení může být způsobeno podmínkami při uložení v zemi

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – hněd' s černě malovaným vegetabilním motivem, rozdělen nejméně do tří horizontálních zón, okraj, podokrají a dno

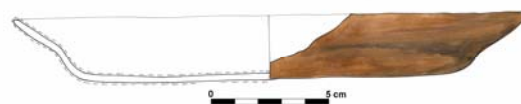
V – hněd'

Výzdoba: malování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 1/2 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 297

Identifikační číslo: 85

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 51**

Tvar: mísovité tělo, mírně se nálevkovitě rozevírá; výduť členěna hustými nehlubokými vývalky; nožky se směrem ke dnu rozšiřují

Okraj: přehnutý s proříznutím

Držadlo: kruhového průřezu, které směrem od okraje téměř uzavírá do úzké lišty, max. průměr téměř na konci držadla

Dno: rovné

Rozměry:

v těla – 7,7 cm

v nožek – nedochovaly se

délka držadla 10,0 cm, max. Ø 4,1 cm

Ø dna – 19,4 cm

Ø okraje – 22,1 cm

ss 0,4-0,7 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – kropenatá hněd'

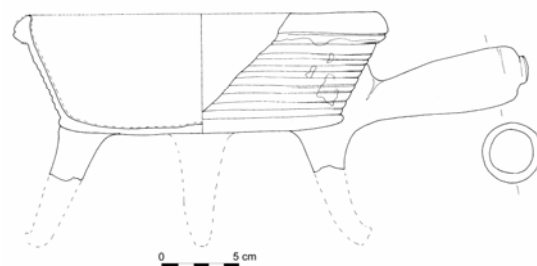
V – neglazováno

Výzdoba: nehluboké vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 301

Identifikační číslo: 1447/89

Stolní keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 52**

Popis: válcový tvar, pokrytý malovanou výzdobou

Okraj: ven vyhnuté, prožlabené okruží

Ucho: páskové, s lehkým prožlabením vnější plochy, v místě připojení k výduti prstové promáčknutí

Dno: bez stop po odříznutí strunou, stékající glazura

Rozměry:

v – 14,1 cm

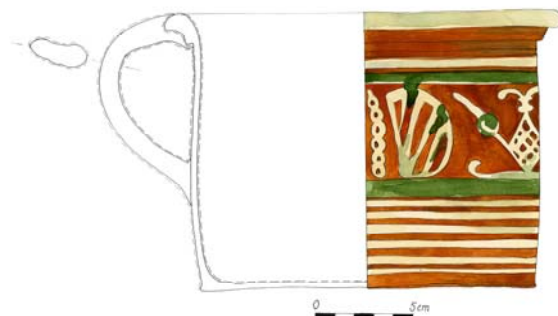
Ø dna – 17,0 cm

Ø okraje – 18,2 cm

délka ucha 10,7 cm, šířka 3,0 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5012 – cihlově červeně pálicí se hlína, tzv. berounské zboží
Glazura: U – transparentní – světlá zeleň s tmavě zelenými tečkami – není jednotná, přesah přes okraj

V – transparentní – základ cihlová červeně, vegetabilní (stylizované granátové jablko?) a geometrický motiv, pod okrajem světle béžová linie a zelený pruh, po kterém následuje pás malované výzdoby, ve kterém se střídá vegetabilní motiv „rozviliny“ – světlá běž a zeleň s geometrickým motivem členěných kruhů, dělených propletenou dvojitou vlnovkou, po tomto pásu následuje jeden širší zelený pruh a šest světle béžových horizontálních linek

Výzdoba: malovaná

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno, domalováno

Datace: 3/3 16. – 1/2 17. století

Literatura: Koula 1917-1919, 250-257; Scheufler 1972, 111; Matoušek – Scheufler 1980, 55; Blažková – Žegklitz, v tisku

Jímka C

Inventární číslo: 303

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 21**

Tvar: velmi mělký tvar, dno plynule přechází na ven vyhnuté podokrají

Okraj: přímý v pravidelných rozestupech nepatrně dovnitř vmáčkнутý, proříznutý

Dno: glazované

Rozměry:

v – 1,6 cm

Ø dna – 15,8 cm

Ø okraje – 23,9 cm

ss – 0,3-00,6 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5015 – majoliková poleva

Glazura: U – krycí, monochromní, světle hnědá béž až běl, nekompatní

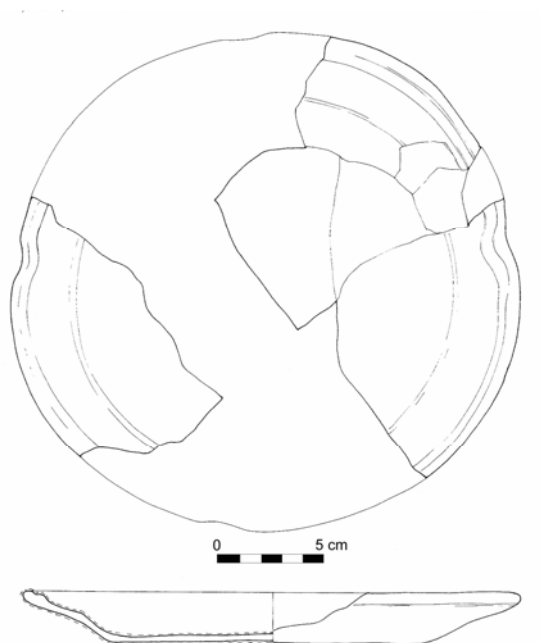
V – transparentní – čirá, běl

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 17. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 304

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, hluboká**

Skupina: **M 19**

Tvar: tělo se nálevkovitě rozevívá, těsně pod okrajem a v cca v polovině výduti zpevněno radélkem členěnou plastickou lištou

Okraj: vodorovně ven vyložený

Ucho: 2 protilehlá, pásková ucha, v místě připojení k výduti zřetelný otisk prstu; připojen na okraj a k dolní třetině výduti

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v – 16,6 cm

Ø dna – 24,0 cm

Ø okraje – 36,2 cm

délka ucha 13,0 cm, šířka 3,8 cm

ss – 0,6-1,0 cm

Poznámky: výrazné stopy hladítek

Keramická třída: 5003 – redukční výpal

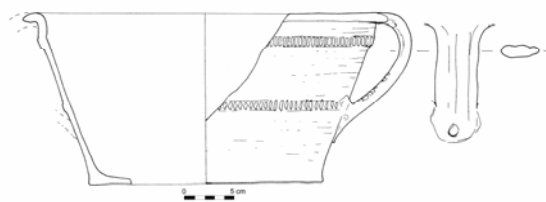
Glazura: neglazováno

Výzdoba: radélkem členěná plastická lišta, hlazený povrch

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 17. stol. ?

Jímka C

Inventární číslo: 305

Identifikační číslo: 94

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 131**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; na rozhraní podhrdlí a výduti jednoduchá až dvojnásobná rýha

Okraj: esovitě profilovaný

Ucho: dochovala se jen nepatrná část u okraje, páskové; nasedá na okraj

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 21,7 cm

Ø dna – 11,9 cm

Ø okraje – 17,0 cm

předpokládána šířka ucha 4,1 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá běž

Glazura: U – transparentní – světlý okr, který se na okraji mění v tmavou zeleň

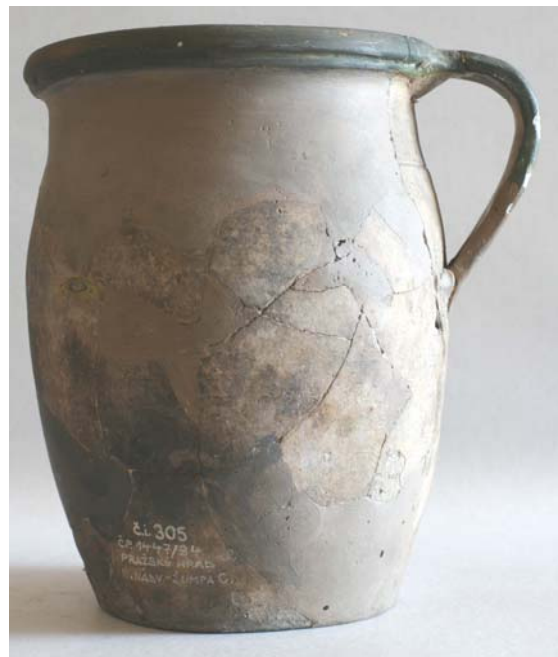
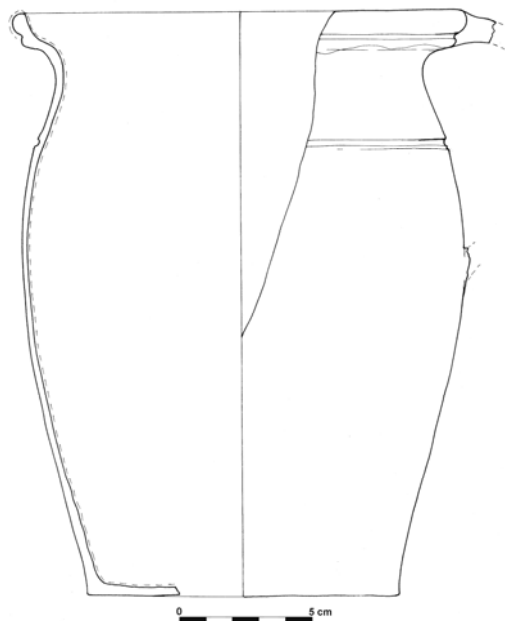
V – neglazováno

Výzdoba: jednoduchá, dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: po 1/2 16. století

Jímka C

Inventární číslo: 306

Identifikační číslo: 95

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 191**

Tvar: nálevkovitě rozevřený tvar s ven vyhnutým okrajem; max. výduť v horní třetině výšky; celá výduť členěna nehlubokými vývalky, které jsou směrem ke dnu méně výrazné; podhrdlí a horní část výduti je pokryta pěti bílými různě širokými pruhy

Okraj: ovalený

Ucho: dochovala se jen malá část u okraje, páskové

Dno: výrazné spirálovité rýhy po odříznutí

Rozměry:

v – 19,9 cm

Ø dna – 12,3 cm

Ø okraje – 16,2 cm

šířka ucha 3,2 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: výrazné stopy očazení na protilehlé straně ucha; dochovala se necelá polovina původní nádoby

Keramická třída: 5005 - cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní – hnědý, která se na okraji mění na nejprve světlou a pak tmavou zeleň s přesahem přes okraj

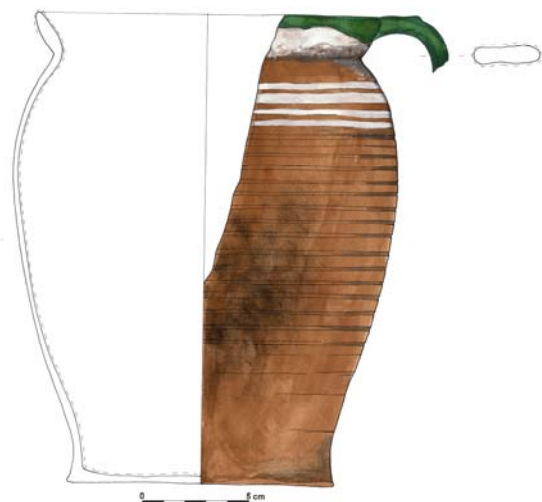
V – pětice bílých pruhů, charakter přetahu

Výzdoba: malované pruhy, vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádkou, nebarveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 307

Identifikační číslo: 96

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnc**

Skupina: **H 27**

Tvar: vysoký, vejčitý tvar, max. výduť v horní třetině výšky; odsazené hrdlo, odsazení zvýrazněno plastikou lištou, zdobenou radélkem

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v – 33,4 cm

Ø dna – 17,9 cm

Ø okraje – 27,0 cm

délka ucha 13,2 cm, šířka 3,9 cm

ss – 0,3-0,6 cm

Poznámky: stopy očazení, výrazný podíl domodelovaných částí

Keramická třída: 5005 – cihlově červeně pálená hlína

Glazura: U – transparentní – hněd', která se na okraji mění na tmavou hněd' s přesahem přes okraj a na ucho

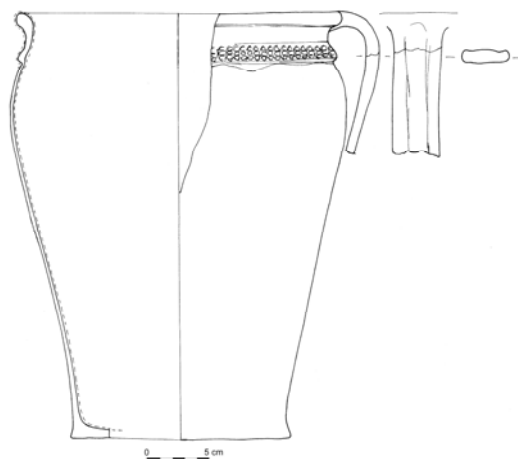
V – neglazováno

Výzdoba: radélko, plastická lišta

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 17. stol.?

Jímka C

Inventární číslo: 309

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **mísa, mělká**

Skupina: **M 15**

Tvar: mělká mísa s odsazeným podokrajím, těsně pod okrajem na vnější straně jednoduchá rýha; obtáčená;

Okraj: jednoduše profilovaný

Dno: u hrany dna dvojice hlubokých, širokých rýh; soustředné rýhy po vytáčení

Rozměry:

v – 7,5 cm

Ø dna – 15,9 cm

Ø okraje – 31,5 cm

ss – 0,3-0,7 cm

Poznámky: dochovala se pouze cca 1/3 celého tvaru

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – tmavá hněď s kapkami a čárkami hnědi

V – neglazováno

Výzdoba: barevná vpíjená glazura

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: -

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 311

Identifikační číslo: 00

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Poklička**

Skupina: **PL 5**

Tvar: poklička

Popis: nízký, zvoncovitý tvar, vnitřní odsazení není patrné; stopy po vytáčení

Okraj: šikmo seříznutý

Knoflík: téměř kolmo posazený, na horní ploše otisk dřeva

Rozměry:

v – 4,4 cm

Ø – 17,7 cm

ss 0,4-0,7 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5001 – redukční výpal

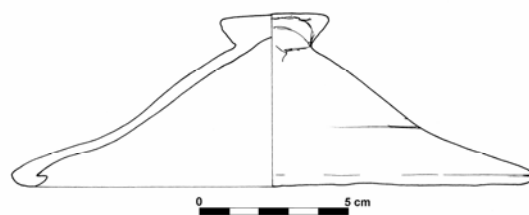
Glazura: neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: čb kresba; foto

Datace: 2/2 16. – 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 312

Identifikační číslo: 69

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnek**

Skupina: **H 20**

Tvar: soudkovitý tvar, max. výduť v polovině výšky; horní třetina výduti pokryta několikanásobnými rýhami se širšími rozestupy

Okraj: přehnutý

Ucho: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Dno: žádné stopy se nedochovaly, glazura

Rozměry:

v – 27,2

Ø dna – 14,0

Ø okraje – 18,0

ss – 0,3-0,6

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5041 – cihlový okr

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na zeleň

V – neglazováno

Výzdoba: rýhování

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. století

Literatura: *Pajer 1983, 73*

Jímka C

Inventární číslo: 314

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Hrnec**

Skupina: **H 201**

Tvar: soudkovitý tvar, nevýrazná max. výduť v polovině výšky;

Okraj: ovalený

Ucho: páskové; nasedá na okraj a na max. výduť

Dno: nedochovalo se

Rozměry:

v – 11,9 cm

Ø dna – 7,3 cm

Ø okraje – 9,8 cm

délka ucha 7,0 cm, šířka ucha 1,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – světle žlutý okr

V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, dobarveno

Dokumentace: foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Literatura: *Krajíc 1998*, 213, Obr. 84

Jímka C

Inventární číslo: 315

Identifikační číslo: -

Kuchyňská keramika

Kategorie: **Pánev na třech nožkách**

Skupina: **P 5?**

Tvar: mísovitě tělo, mírně se nálevkovitě rozevírá; výduť členěna hustými, nehlubokými vývalky; nožky se nedochovaly, zůstaly však stopy po jejich existenci

Okraj: přehnutý s proříznutím

Držadlo: nedochovalo se, lze ho předpokládat

Ucho: existenci nelze prokázat ani vyloučit

Dno: mírně prohnuté, stopy vytáčení

Rozměry:

v těla – 8,8 cm

Ø dna – 23,0 cm

Ø okraje – 26,6 cm

ss 0,5-0,8 cm

Poznámky: stopy očazení

Keramická třída: 5004 – světlá béž

Glazura: U – transparentní – okr, který se na okraji mění na světle zelenou

V – neglazováno

Výzdoba: nehluboké vývalky

Rekonstrukce: doplněno sádrou, nebarveno

Dokumentace: foto

Datace: 17. – 18. stol.

Literatura: *Foster 2009*, 78, Fig. 20;

Bouda – Šmejdivá 2009, Fig. 12/2; *Dohnal*

– *Vařeka 2002*, Obr. 6/2, 5, 6.

Jímka C

Inventární číslo: 436

Identifikační číslo: 988/5

Kuchyňská keramika

Kategorie: hrnec

Skupina: H 29

Tvar: nízký hrnec, kdy celková výška je menší než průměr okraje nádoby; max. výduť v dolní třetině výšky; na podokrají dvojnásobná rýha

Okraj: šikmo ven vyhnutý

Ucho: páskové s nevýrazně prožlabenou vnější plochou, připojeno na okraj a v dolní třetině výšky

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 9,7 cm

Ø dna – 10,0 cm

Ø okraje – 14,2 cm

délka ucha 6,8 cm, šířka 2,1 cm

ss – 0,3-0,5 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5041 – světlý okr

Glazura: U – kropenatý okr s přesahem na okraj a podhrdlí

V – neglazováno

Výzdoba: dvojnásobná rýha

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 2/2 16. – 1/2 17. stol.

Jímka C

Inventární číslo: 438

Identifikační číslo: 988

Technická keramika

Kategorie: **tyglík**

Tvar: kruhové dno, do lichoběžníku
modelovaný okraj, rovné, šikmo se
rozevírající stěny

Okraj: přímý, čtyřboký

Dno: žádné stopy se nedochovaly

Rozměry:

v – 5,1 cm

Ø dna – 3,3 cm

Ø okraje – 4,6 cm

ss – 0,2-0,3 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5005 - cihlově červeně
pálená hlína

Glazura: U – kropenatá hněd' s přesahem
na výduť

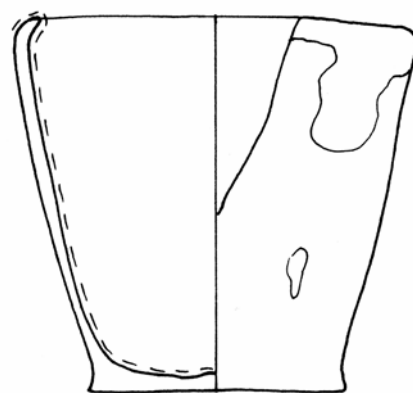
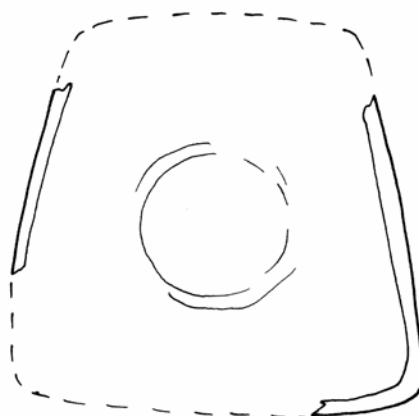
V – neglazováno

Výzdoba: -

Rekonstrukce: doplněno sádrou, barveno

Dokumentace: čb kresba, foto

Datace: 16. – 18. stol.

Jímka C

Inventární číslo: bez čísla

Identifikační číslo: -

Stolní keramika

Kategorie: **Talíř**

Skupina: **T 2**

Tvar: velmi mělký tvar, dno plynule přechází na ven vyhnuté podokrají

Okraj: přímý

Dno: hladké

Rozměry:

v – 2,9 cm

Ø dna – 14,6 cm

Ø okraje – 20,7 cm

ss – 0,2-0,4 cm

Poznámky: -

Keramická třída: 5020 – fajáns, Norimberk
Glazura: U – transparentní – čirá, tmavá modř – na dně – krajinomalba – dva domky, stromy (jedle); podokrají – vegetabilní motiv v kombinaci se zoomorfním – dvojice pěvců v čelní pozici

V – transparentní – čirá, běl – modré fleky = otisk prstů

Výzdoba: malování vysokožárnými barvami

Rekonstrukce: doplněno sádkou, barveno

Dokumentace: čb a barevná kresba, foto

Datace: 1/3 – 2/3 18. stol.

Literatura: *Stoehr 1920*, 163-4, Abb. 83;
Tietzel 1980, Formtafel II, 100.

